Robert Bosch GmbH
Power Tools Division
70745 Leinfelden-Echterdingen
Germany

www.bosch-pt.com

1 619 92A 06A (2013.10) PS / 226 **EURO**

1 619 92A 06A

GBH Professional

3-28 DRE | 3-28 DFR

BOSCH

de Originalbetriebsanleitung
en Original instructions
fr Notice originale
es Manual original
pt Manual original
it Istruzioni originali
nl Oorspronkelijke gebruiksaanwijzing
da Original brugsanvisning
sv Bruksanvisning i original
no Original driftsinstruks
fi Alkuperäiset ohjeet
el Πρωτότυπο οδηγιών χρήσης
tr Orijinal işletme talimatı
pl Instrukcja oryginalna
cs Původní návod k používání
sk Pôvodný návod na použitie
hu Eredeti használati utasítás
ru Оригинальное руководство по эксплуатации
uk Оригінальна інструкція з експлуатації
kk Пайдалану нұсқаулығының түпнұсқасы
ro Instrucţiuni originale
bg Оригинална инструкция
mk Оригинално упатство за работа
sr Originalno uputstvo za rad
sl Izvirna navodila
hr Originalne upute za rad
et Algupärane kasutusjuhend
lv Instrukcijas oriģinālvalodā
lt Originali instrukcija
ar تعليمات التشغيل الأصلية
fa دفترچه راهنمای اصلی

Deutsch . . . . . Seite 6
English . . . . . Page 13
Français . . . . . Page 20
Español . . . . . Página 27
Português . . . . . Página 34
Italiano . . . . . Pagina 41
Nederlands . . . . . Pagina 49
Dansk . . . . . Side 56
Svenska . . . . . Sida 62
Norsk . . . . . Side 68
Suomi . . . . . Sivu 75
Ελληνικά . . . . . Σελίδα 81
Türkçe . . . . . Sayfa 88
Polski . . . . . Strona 95
Česky . . . . . Strana 103
Slovensky . . . . . Strana 109
Magyar . . . . . Oldal 116
Русский . . . . . Страница 124
Українська . . . . . Сторінка 132
Қазақша . . . . . Бет 139
Română . . . . . Pagina 146
Български . . . . . Страница 154
Македонски . . . . . Страна 161
Srpski . . . . . Strana 169
Slovensko . . . . . Stran 175
Hrvatski . . . . . Stranica 182
Eesti . . . . . Lehekülg 188
Latviešu . . . . . Lappuse 195
Lietuviškai . . . . . Puslapis 202
عربي . . . . . صفحة 215
فارسی . . . . . صفحه 223

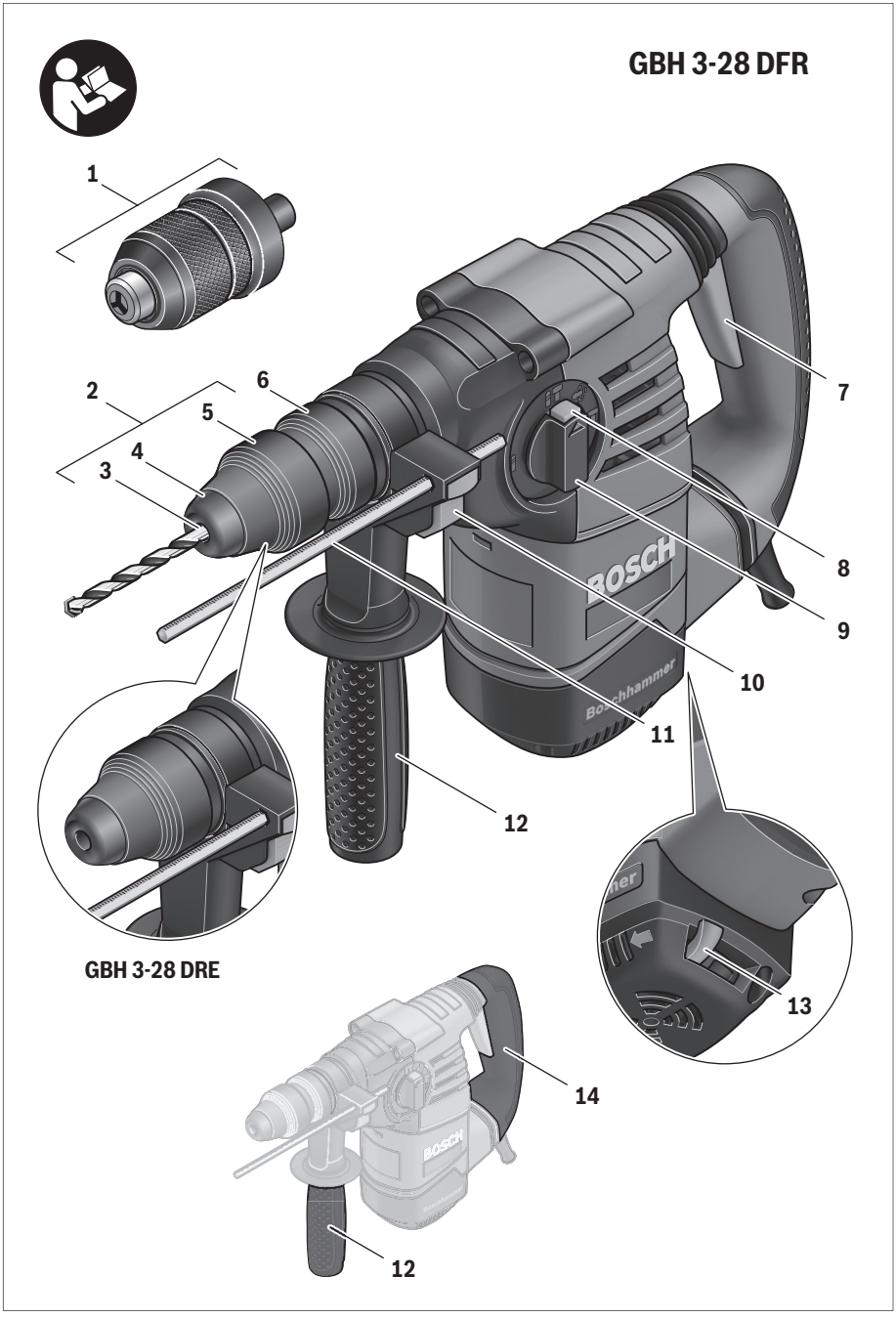
GBH 3-28 DFR
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
BOSCH
GBH 3-28 DRE

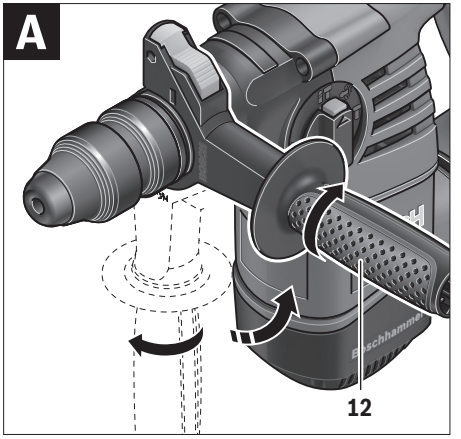
A
12

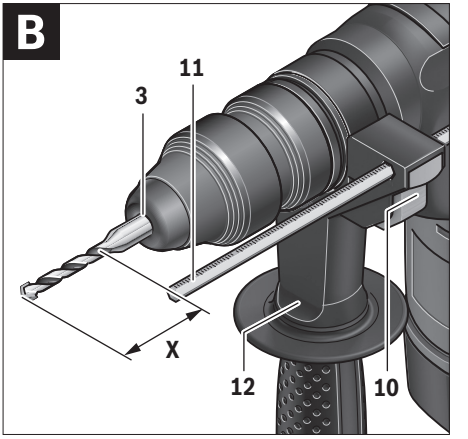
B
11
3
X
12
10

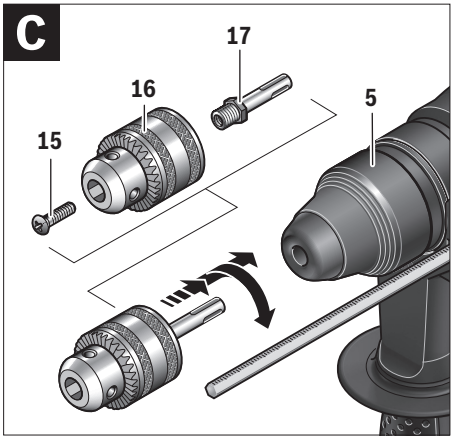
C
17
16
5
15

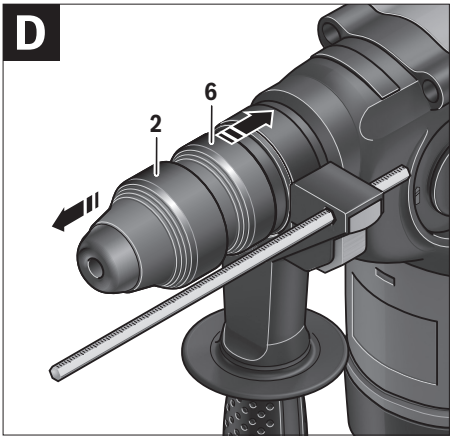
D
6
2

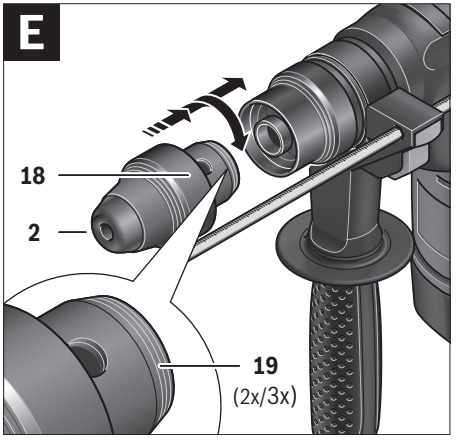
E
18
2
19
(2x/3x)

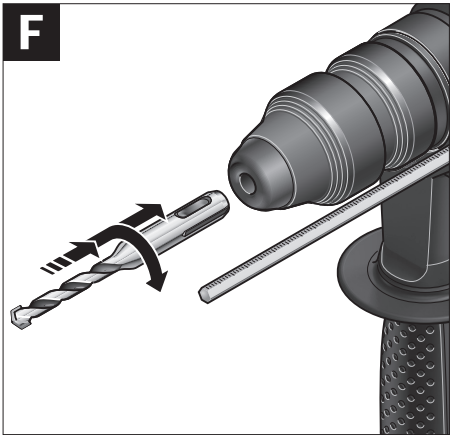
F

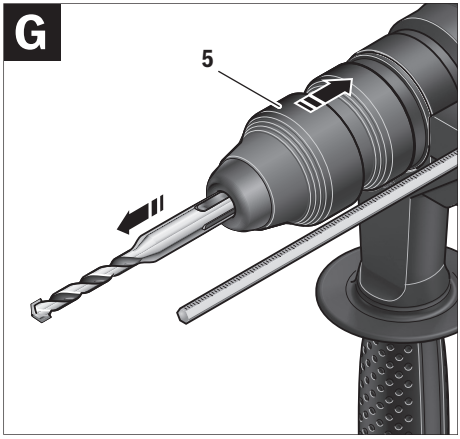
G
5

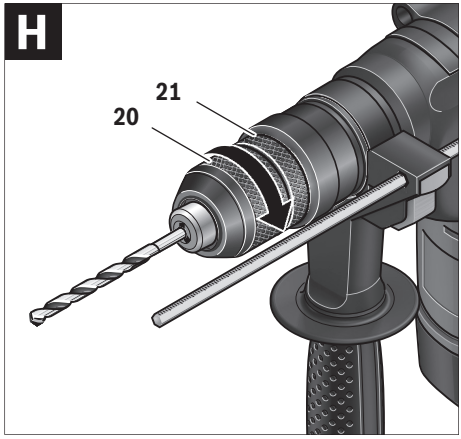
H
21
20

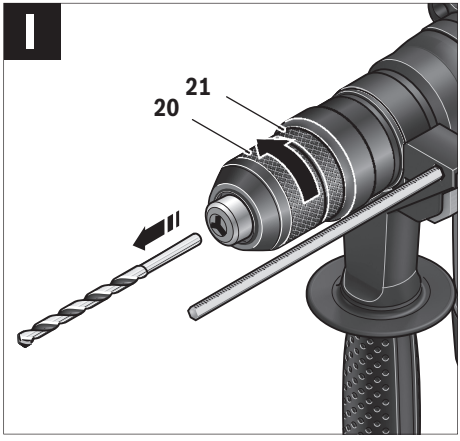
I
21
20

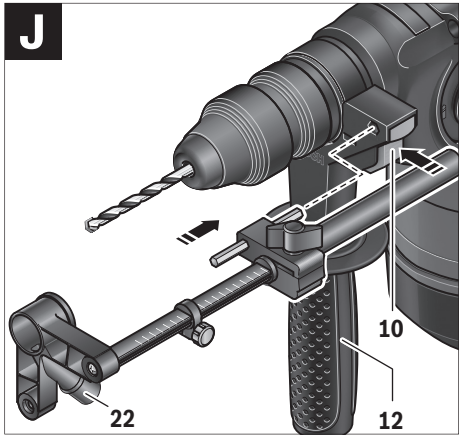
J
10
22
12

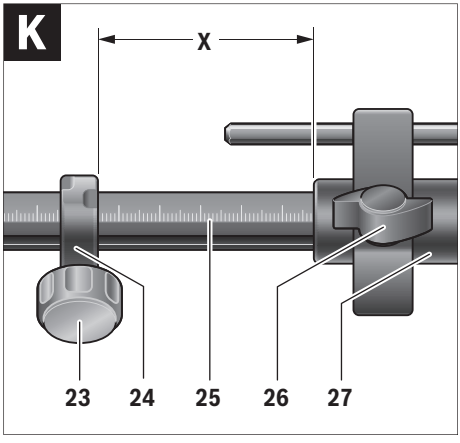
K
X
23
24
25
26
27

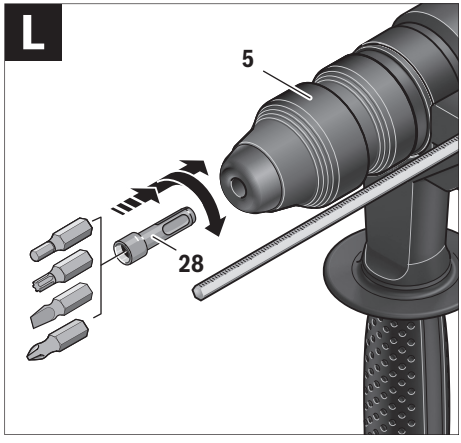
L
5
28

Deutsch

Sicherheitshinweise

Allgemeine Sicherheitshinweise für Elektrowerkzeuge

⚠ WARNUNG **Lesen Sie alle Sicherheitshinweise und Anweisungen.** Versäumnisse bei der Einhaltung der Sicherheitshinweise und Anweisungen können elektrischen Schlag, Brand und/oder schwere Verletzungen verursachen.

Bewahren Sie alle Sicherheitshinweise und Anweisungen für die Zukunft auf.

Der in den Sicherheitshinweisen verwendete Begriff „Elektrowerkzeug" bezieht sich auf netzbetriebene Elektrowerkzeuge (mit Netzkabel) und auf akkubetriebene Elektrowerkzeuge (ohne Netzkabel).

Arbeitsplatzsicherheit

- **Halten Sie Ihren Arbeitsbereich sauber und gut beleuchtet.** Unordnung oder unbeleuchtete Arbeitsbereiche können zu Unfällen führen.
- **Arbeiten Sie mit dem Elektrowerkzeug nicht in explosionsgefährdeter Umgebung, in der sich brennbare Flüssigkeiten, Gase oder Stäube befinden.** Elektrowerkzeuge erzeugen Funken, die den Staub oder die Dämpfe entzünden können.
- **Halten Sie Kinder und andere Personen während der Benutzung des Elektrowerkzeugs fern.** Bei Ablenkung können Sie die Kontrolle über das Gerät verlieren.

Elektrische Sicherheit

- **Der Anschlussstecker des Elektrowerkzeuges muss in die Steckdose passen. Der Stecker darf in keiner Weise verändert werden. Verwenden Sie keine Adapterstecker gemeinsam mit schutzgeerdeten Elektrowerkzeugen.** Unveränderte Stecker und passende Steckdosen verringern das Risiko eines elektrischen Schlages.
- **Vermeiden Sie Körperkontakt mit geerdeten Oberflächen wie von Rohren, Heizungen, Herden und Kühlschränken.** Es besteht ein erhöhtes Risiko durch elektrischen Schlag, wenn Ihr Körper geerdet ist.
- **Halten Sie Elektrowerkzeuge von Regen oder Nässe fern.** Das Eindringen von Wasser in ein Elektrowerkzeug erhöht das Risiko eines elektrischen Schlages.
- **Zweckentfremden Sie das Kabel nicht, um das Elektrowerkzeug zu tragen, aufzuhängen oder um den Stecker aus der Steckdose zu ziehen. Halten Sie das Kabel fern von Hitze, Öl, scharfen Kanten oder sich bewegenden Geräteteilen.** Beschädigte oder verwickelte Kabel erhöhen das Risiko eines elektrischen Schlages.
- **Wenn Sie mit einem Elektrowerkzeug im Freien arbeiten, verwenden Sie nur Verlängerungskabel, die auch für den Außenbereich geeignet sind.** Die Anwendung eines für den Außenbereich geeigneten Verlängerungskabels verringert das Risiko eines elektrischen Schlages.
- **Wenn der Betrieb des Elektrowerkzeuges in feuchter Umgebung nicht vermeidbar ist, verwenden Sie einen Fehlerstromschutzschalter.** Der Einsatz eines Fehlerstromschutzschalters vermindert das Risiko eines elektrischen Schlages.

Sicherheit von Personen

- **Seien Sie aufmerksam, achten Sie darauf, was Sie tun, und gehen Sie mit Vernunft an die Arbeit mit einem Elektrowerkzeug. Benutzen Sie kein Elektrowerkzeug, wenn Sie müde sind oder unter dem Einfluss von Drogen, Alkohol oder Medikamenten stehen.** Ein Moment der Unachtsamkeit beim Gebrauch des Elektrowerkzeuges kann zu ernsthaften Verletzungen führen.
- **Tragen Sie persönliche Schutzausrüstung und immer eine Schutzbrille.** Das Tragen persönlicher Schutzausrüstung, wie Staubmaske, rutschfeste Sicherheitsschuhe, Schutzhelm oder Gehörschutz, je nach Art und Einsatz des Elektrowerkzeuges, verringert das Risiko von Verletzungen.
- **Vermeiden Sie eine unbeabsichtigte Inbetriebnahme. Vergewissern Sie sich, dass das Elektrowerkzeug ausgeschaltet ist, bevor Sie es an die Stromversorgung und/oder den Akku anschließen, es aufnehmen oder tragen.** Wenn Sie beim Tragen des Elektrowerkzeuges den Finger am Schalter haben oder das Gerät eingeschaltet an die Stromversorgung anschließen, kann dies zu Unfällen führen.
- **Entfernen Sie Einstellwerkzeuge oder Schraubenschlüssel, bevor Sie das Elektrowerkzeug einschalten.** Ein Werkzeug oder Schlüssel, der sich in einem drehenden Geräteteil befindet, kann zu Verletzungen führen.
- **Vermeiden Sie eine abnormale Körperhaltung. Sorgen Sie für einen sicheren Stand und halten Sie jederzeit das Gleichgewicht.** Dadurch können Sie das Elektrowerkzeug in unerwarteten Situationen besser kontrollieren.
- **Tragen Sie geeignete Kleidung. Tragen Sie keine weite Kleidung oder Schmuck. Halten Sie Haare, Kleidung und Handschuhe fern von sich bewegenden Teilen.** Lockere Kleidung, Schmuck oder lange Haare können von sich bewegenden Teilen erfasst werden.
- **Wenn Staubabsaug- und -auffangeinrichtungen montiert werden können, vergewissern Sie sich, dass diese angeschlossen sind und richtig verwendet werden.** Verwendung einer Staubabsaugung kann Gefährdungen durch Staub verringern.

Verwendung und Behandlung des Elektrowerkzeuges

- **Überlasten Sie das Gerät nicht. Verwenden Sie für Ihre Arbeit das dafür bestimmte Elektrowerkzeug.** Mit dem passenden Elektrowerkzeug arbeiten Sie besser und sicherer im angegebenen Leistungsbereich.
- **Benutzen Sie kein Elektrowerkzeug, dessen Schalter defekt ist.** Ein Elektrowerkzeug, das sich nicht mehr ein- oder ausschalten lässt, ist gefährlich und muss repariert werden.
- **Ziehen Sie den Stecker aus der Steckdose und/oder entfernen Sie den Akku, bevor Sie Geräteeinstellungen vornehmen, Zubehörteile wechseln oder das Gerät weglegen.** Diese Vorsichtsmaßnahme verhindert den unbeabsichtigten Start des Elektrowerkzeuges.
- **Bewahren Sie unbenutzte Elektrowerkzeuge außerhalb der Reichweite von Kindern auf. Lassen Sie Perso-**

nen das Gerät nicht benutzen, die mit diesem nicht vertraut sind oder diese Anweisungen nicht gelesen haben. Elektrowerkzeuge sind gefährlich, wenn sie von unerfahrenen Personen benutzt werden.

- **Pflegen Sie Elektrowerkzeuge mit Sorgfalt. Kontrollieren Sie, ob bewegliche Teile einwandfrei funktionieren und nicht klemmen, ob Teile gebrochen oder so beschädigt sind, dass die Funktion des Elektrowerkzeuges beeinträchtigt ist. Lassen Sie beschädigte Teile vor dem Einsatz des Gerätes reparieren.** Viele Unfälle haben ihre Ursache in schlecht gewarteten Elektrowerkzeugen.
- **Halten Sie Schneidwerkzeuge scharf und sauber.** Sorgfältig gepflegte Schneidwerkzeuge mit scharfen Schneidkanten verklemmen sich weniger und sind leichter zu führen.
- **Verwenden Sie Elektrowerkzeug, Zubehör, Einsatzwerkzeuge usw. entsprechend diesen Anweisungen. Berücksichtigen Sie dabei die Arbeitsbedingungen und die auszuführende Tätigkeit.** Der Gebrauch von Elektrowerkzeugen für andere als die vorgesehenen Anwendungen kann zu gefährlichen Situationen führen.

Service

- **Lassen Sie Ihr Elektrowerkzeug nur von qualifiziertem Fachpersonal und nur mit Original-Ersatzteilen reparieren.** Damit wird sichergestellt, dass die Sicherheit des Elektrowerkzeuges erhalten bleibt.

Sicherheitshinweise für Hämmer

- **Tragen Sie Gehörschutz.** Die Einwirkung von Lärm kann Gehörverlust bewirken.
- **Benutzen Sie Zusatzgriffe, wenn diese mit dem Elektrowerkzeug mitgeliefert werden.** Der Verlust der Kontrolle kann zu Verletzungen führen.
- **Halten Sie das Gerät an den isolierten Griffflächen, wenn Sie Arbeiten ausführen, bei denen das Einsatzwerkzeug oder die Schraube verborgene Stromleitungen oder das eigene Netzkabel treffen kann.** Der Kontakt mit einer spannungsführenden Leitung kann auch metallene Geräteteile unter Spannung setzen und zu einem elektrischen Schlag führen.
- **Verwenden Sie geeignete Suchgeräte, um verborgene Versorgungsleitungen aufzuspüren, oder ziehen Sie die örtliche Versorgungsgesellschaft hinzu.** Kontakt mit Elektroleitungen kann zu Feuer und elektrischem Schlag führen. Beschädigung einer Gasleitung kann zur Explosion führen. Eindringen in eine Wasserleitung verursacht Sachbeschädigung oder kann einen elektrischen Schlag verursachen.
- **Halten Sie das Elektrowerkzeug beim Arbeiten fest mit beiden Händen und sorgen Sie für einen sicheren Stand.** Das Elektrowerkzeug wird mit zwei Händen sicherer geführt.
- **Sichern Sie das Werkstück.** Ein mit Spannvorrichtungen oder Schraubstock festgehaltenes Werkstück ist sicherer gehalten als mit Ihrer Hand.
- **Warten Sie, bis das Elektrowerkzeug zum Stillstand gekommen ist, bevor Sie es ablegen.** Das Einsatzwerkzeug kann sich verhaken und zum Verlust der Kontrolle über das Elektrowerkzeug führen.

Produkt- und Leistungsbeschreibung

Lesen Sie alle Sicherheitshinweise und Anweisungen. Versäumnisse bei der Einhaltung der Sicherheitshinweise und Anweisungen können elektrischen Schlag, Brand und/oder schwere Verletzungen verursachen.

Bitte klappen Sie die Aufklappseite mit der Darstellung des Elektrowerkzeugs auf, und lassen Sie diese Seite aufgeklappt, während Sie die Betriebsanleitung lesen.

Bestimmungsgemäßer Gebrauch

Das Elektrowerkzeug ist bestimmt zum Hammerbohren in Beton, Ziegel und Gestein sowie für leichte Meißelarbeiten. Es ist ebenso geeignet zum Bohren ohne Schlag in Holz, Metall, Keramik und Kunststoff. Elektrowerkzeuge mit elektronischer Regelung und Rechts-/Linkslauf sind auch geeignet zum Schrauben.

Abgebildete Komponenten

Die Nummerierung der abgebildeten Komponenten bezieht sich auf die Darstellung des Elektrowerkzeuges auf der Grafikseite.

1 Schnellspann-Wechselbohrfutter (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus-Wechselbohrfutter (GBH 3-28 DFR)
3 Werkzeugaufnahme SDS-plus
4 Staubschutzkappe
5 Verriegelungshülse
6 Wechselbohrfutter-Verriegelungsring (GBH 3-28 DFR)
7 Ein-/Ausschalter
8 Entriegelungstaste für Schlag-/Drehstopp-Schalter
9 Schlag-/Drehstopp-Schalter
10 Taste für Tiefenanschlageinstellung
11 Tiefenanschlag
12 Zusatzgriff (isolierte Griffffläche)
13 Drehrichtungsumschalter
14 Handgriff (isolierte Griffffläche)
15 Sicherungsschraube für Zahnkranzbohrfutter*
16 Zahnkranzbohrfutter*
17 SDS-plus-Aufnahmeschaft für Bohrfutter*
18 Bohrfutteraufnahme (GBH 3-28 DFR)
19 Kennrillen
20 Vordere Hülse des Schnellspann-Wechselbohrfutters (GBH 3-28 DFR)
21 Haltering des Schnellspann-Wechselbohrfutters (GBH 3-28 DFR)
22 Absaugöffnung Saugfix*
23 Klemmschraube Saugfix*
24 Tiefenanschlag Saugfix*
25 Teleskoprohr Saugfix*
26 Flügelschraube Saugfix*
27 Führungsrohr Saugfix*
28 Universalhalter mit SDS-plus-Aufnahmeschaft*

***Abgebildetes oder beschriebenes Zubehör gehört nicht zum Standard-Lieferumfang. Das vollständige Zubehör finden Sie in unserem Zubehörprogramm.**

Technische Daten

Bohrhammer		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Sachnummer		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Drehzahlsteuerung		●	●
Drehstopp		●	●
Rechts-/Linkslauf		●	●
Wechselbohrfutter		–	●
Nennaufnahmeleistung	W	800	800
Schlagzahl	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Einzelschlagstärke entsprechend EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Drehzahl	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Werkzeugaufnahme		SDS-plus	SDS-plus
Durchmesser Spindelhals	mm	50	50
zulässiger Bohrdurchmesser max.: (siehe auch Seite 9)			
– Beton*	mm	28	28
– Mauerwerk (mit Hohlbohrkrone)	mm	82	82
– Stahl	mm	13	13
– Holz	mm	30	30
Gewicht entsprechend EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Schutzklasse		⧈/II	⧈/II

* mit Hohlbohrkrone nicht geeignet

Die Angaben gelten für eine Nennspannung [U] von 230 V. Bei abweichenden Spannungen und in länderspezifischen Ausführungen können diese Angaben variieren.

Konformitätserklärung CE

Wir erklären in alleiniger Verantwortung, dass das unter „Technische Daten“ beschriebene Produkt mit den folgenden Normen oder normativen Dokumenten übereinstimmt: EN 60745 gemäß den Bestimmungen der Richtlinien 2011/65/EU, 2004/108/EG, 2006/42/EG.

Technische Unterlagen (2006/42/EG) bei:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Geräusch-/Vibrationsinformation

Messwerte für Geräusch ermittelt entsprechend EN 60745.

Der A-bewertete Geräuschpegel des Elektrowerkzeugs beträgt typischerweise: Schalldruckpegel 91 dB(A); Schallleistungspegel 102 dB(A). Unsicherheit K = 3 dB.

Gehörschutz tragen!

GBH 3-28 DRE:

Schwingungsgesamtwerte a_h (Vektorsumme dreier Richtungen) und Unsicherheit K ermittelt entsprechend EN 60745:
Hammerbohren in Beton: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Meißeln: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Bohren in Metall: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Schrauben: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Schwingungsgesamtwerte a_h (Vektorsumme dreier Richtungen) und Unsicherheit K ermittelt entsprechend EN 60745:
Hammerbohren in Beton: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Meißeln: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Bohren in Metall: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Schrauben: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Der in diesen Anweisungen angegebene Schwingungspegel ist entsprechend einem in EN 60745 genormten Messverfahren gemessen worden und kann für den Vergleich von Elektrowerkzeugen miteinander verwendet werden. Er eignet sich auch für eine vorläufige Einschätzung der Schwingungsbelastung.

Der angegebene Schwingungspegel repräsentiert die hauptsächlichen Anwendungen des Elektrowerkzeugs. Wenn allerdings das Elektrowerkzeug für andere Anwendungen, mit unterschiedlichen Zubehören, mit abweichenden Einsatzwerkzeugen oder ungenügender Wartung eingesetzt wird, kann der Schwingungspegel abweichen. Dies kann die Schwingungsbelastung über den gesamten Arbeitszeitraum deutlich erhöhen.

Für eine genaue Abschätzung der Schwingungsbelastung sollten auch die Zeiten berücksichtigt werden, in denen das Gerät abgeschaltet ist oder zwar läuft, aber nicht tatsächlich im Einsatz ist. Dies kann die Schwingungsbelastung über den gesamten Arbeitszeitraum deutlich reduzieren.

Legen Sie zusätzliche Sicherheitsmaßnahmen zum Schutz des Bedieners vor der Wirkung von Schwingungen fest wie zum Beispiel: Wartung von Elektrowerkzeug und Einsatzwerkzeugen, Warmhalten der Hände, Organisation der Arbeitsabläufe.

Montage

▶ **Ziehen Sie vor allen Arbeiten am Elektrowerkzeug den Netzstecker aus der Steckdose.**

Zusatzgriff

▶ **Verwenden Sie Ihr Elektrowerkzeug nur mit dem Zusatzgriff 12.**

Zusatzgriff schwenken (siehe Bild A)

Sie können den Zusatzgriff **12** beliebig schwenken, um eine sichere und ermüdungsarme Arbeitshaltung zu erreichen.

– Drehen Sie das untere Griffstück des Zusatzgriffs **12** entgegen dem Uhrzeigersinn und schwenken Sie den Zusatzgriff **12** in die gewünschte Position. Danach drehen Sie das untere Griffstück des Zusatzgriffs **12** im Uhrzeigersinn wieder fest.

Achten Sie darauf, dass das Spannband des Zusatzgriffs in der dafür vorgesehenen Nut am Gehäuse liegt.

Bohrtiefe einstellen (siehe Bild B)

Mit dem Tiefenanschlag **11** kann die gewünschte Bohrtiefe **X** festgelegt werden.

– Drücken Sie die Taste für die Tiefenanschlageinstellung **10** und setzen Sie den Tiefenanschlag in den Zusatzgriff **12** ein. Die Riffelung am Tiefenanschlag **11** muss nach unten zeigen.
– Schieben Sie das SDS-plus-Einsatzwerkzeug bis zum Anschlag in die Werkzeugaufnahme SDS-plus **3**. Die Beweglichkeit des SDS-plus-Werkzeugs kann sonst zu einer falschen Einstellung der Bohrtiefe führen.
– Ziehen Sie den Tiefenanschlag so weit heraus, dass der Abstand zwischen der Spitze des Bohrers und der Spitze des Tiefenanschlags der gewünschten Bohrtiefe **X** entspricht.

Bohrfutter und Werkzeuge auswählen

Material	Betriebsart		
Beton	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Mauerwerk	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–

Material	Betriebsart		
Stahl	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Holz	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Zum Hammerbohren und Meißeln benötigen Sie SDS-plus-Werkzeuge, die in das SDS-plus-Bohrfutter eingesetzt werden.

Zum Bohren ohne Schlag in Holz, Metall, Keramik und Kunststoff sowie zum Schrauben werden Werkzeuge ohne SDS-plus (z. B. Bohrer mit zylindrischem Schaft) verwendet. Für diese Werkzeuge benötigen Sie ein Schnellspannbohrfutter bzw. Zahnkranzbohrfutter.

GBH 3-28 DFR: Das SDS-plus-Wechselbohrfutter **2** kann leicht gegen das mitgelieferte Schnellspann-Wechselbohrfutter **1** ausgetauscht werden.

Zahnkranzbohrfutter wechseln (GBH 3-28 DRE)

Um mit Werkzeugen ohne SDS-plus (z. B. Bohrer mit zylindrischem Schaft) arbeiten zu können, müssen Sie ein geeignetes Bohrfutter montieren (Zahnkranz- oder Schnellspannbohrfutter, Zubehör).

Zahnkranzbohrfutter montieren (siehe Bild C)

– Schrauben Sie den SDS-plus-Aufnahmeschaft **17** in ein Zahnkranzbohrfutter **16**. Sichern Sie das Zahnkranzbohrfutter **16** mit der Sicherungsschraube **15**. **Beachten Sie, dass die Sicherungsschraube ein Linksgewinde hat.**

Zahnkranzbohrfutter einsetzen (siehe Bild C)

– Reinigen Sie das Einsteckende des Aufnahmeschaftes und fetten Sie es leicht ein.
– Setzen Sie das Zahnkranzbohrfutter mit dem Aufnahmeschaft drehend in die Werkzeugaufnahme ein, bis es selbsttätig verriegelt wird.
– Prüfen Sie die Verriegelung durch Ziehen am Zahnkranzbohrfutter.

Zahnkranzbohrfutter entnehmen

– Schieben Sie die Verriegelungshülse **5** nach hinten und nehmen Sie das Zahnkranzbohrfutter **16** ab.

Wechselbohrfutter entnehmen/einsetzen (GBH 3-28 DFR)

Wechselbohrfutter entnehmen (siehe Bild D)

– Ziehen Sie den Wechselbohrfutter-Verriegelungsring **6** nach hinten, halten Sie ihn in dieser Position fest und ziehen Sie das SDS-plus-Wechselbohrfutter **2** bzw. das Schnellspann-Wechselbohrfutter **1** nach vorn ab.

Schützen Sie das Wechselbohrfutter nach dem Abnehmen vor Verschmutzung.

Wechselbohrfutter einsetzen (siehe Bild E)

- ▶ **Verwenden Sie nur modellspezifische Originalausstattung und achten Sie dabei auf die Anzahl der Kennrillen 19. Es sind nur Wechselbohrfutter mit zwei oder drei Kennrillen zulässig.** Wird ein für dieses Elektrowerkzeug nicht geeignetes Wechselbohrfutter verwendet, kann das Einsatzwerkzeug während des Betriebs herausfallen.

– Reinigen Sie das Wechselbohrfutter vor dem Einsetzen und fetten Sie das Einsteckende leicht ein.
– Umgreifen Sie das SDS-plus-Wechselbohrfutter **2** bzw. das Schnellspann-Wechselbohrfutter **1** mit der ganzen Hand. Schieben Sie das Wechselbohrfutter drehend auf die Bohrfutteraufnahme **18**, bis Sie ein deutliches Einrastgeräusch hören.
– Das Wechselbohrfutter verriegelt sich selbsttätig. Überprüfen Sie die Verriegelung durch Ziehen am Wechselbohrfutter.

Werkzeugwechsel

Die Staubschutzkappe **4** verhindert weitgehend das Eindringen von Bohrstaub in die Werkzeugaufnahme während des Betriebes. Achten Sie beim Einsetzen des Werkzeuges darauf, dass die Staubschutzkappe **4** nicht beschädigt wird.

- ▶ **Eine beschädigte Staubschutzkappe ist sofort zu ersetzen. Es wird empfohlen, dies von einem Kundendienst vornehmen zu lassen.**

SDS-plus-Einsatzwerkzeug einsetzen (siehe Bild F)

Mit dem SDS-plus-Bohrfutter können Sie das Einsatzwerkzeug einfach und bequem ohne Verwendung zusätzlicher Werkzeuge wechseln.

– GBH 3-28 DFR: Setzen Sie das SDS-plus-Wechselbohrfutter **2** ein.
– Reinigen Sie das Einsteckende des Einsatzwerkzeuges und fetten Sie es leicht ein.
– Setzen Sie das Einsatzwerkzeug drehend in die Werkzeugaufnahme ein, bis es selbsttätig verriegelt wird.
– Überprüfen Sie die Verriegelung durch Ziehen am Werkzeug.

Das SDS-plus-Einsatzwerkzeug ist systembedingt frei beweglich. Dadurch entsteht beim Leerlauf eine Rundlaufabweichung. Dies hat keine Auswirkungen auf die Genauigkeit des Bohrlochs, da sich der Bohrer beim Bohren selbst zentriert.

SDS-plus-Einsatzwerkzeug entnehmen (siehe Bild G)

– Schieben Sie die Verriegelungshülse **5** nach hinten und entnehmen Sie das Einsatzwerkzeug.

Einsatzwerkzeuge ohne SDS-plus einsetzen (GBH 3-28 DRE)

Hinweis: Verwenden Sie Werkzeuge ohne SDS-plus nicht zum Hammerbohren oder Meißeln! Werkzeuge ohne SDS-plus und ihr Bohrfutter werden beim Hammerbohren und Meißeln beschädigt.

– Setzen Sie ein Zahnkranzbohrfutter **16** ein (siehe „Zahnkranzbohrfutter wechseln“, Seite 9).
– Öffnen Sie das Zahnkranzbohrfutter **16** durch Drehen, bis das Werkzeug eingesetzt werden kann. Setzen Sie das Werkzeug ein.
– Stecken Sie den Bohrfutterschlüssel in die entsprechenden Bohrungen des Zahnkranzbohrfutters **16** und spannen Sie das Werkzeug gleichmäßig fest.
– Drehen Sie den Schlag-/Drehstopp-Schalter **9** in die Position „Bohren“.

Einsatzwerkzeuge ohne SDS-plus entnehmen (GBH 3-28 DRE)

– Drehen Sie die Hülse des Zahnkranzbohrfutters **16** mithilfe des Bohrfutterschlüssels entgegen dem Uhrzeigersinn, bis das Einsatzwerkzeug entnommen werden kann.

Einsatzwerkzeuge ohne SDS-plus einsetzen (GBH 3-28 DFR) (siehe Bild H)

Hinweis: Verwenden Sie Werkzeuge ohne SDS-plus nicht zum Hammerbohren oder Meißeln! Werkzeuge ohne SDS-plus und ihr Bohrfutter werden beim Hammerbohren und Meißeln beschädigt.

– Setzen Sie das Schnellspann-Wechselbohrfutter **1** ein.
– Halten Sie den Haltering **21** des Schnellspann-Wechselbohrfutters fest. Öffnen Sie die Werkzeugaufnahme durch Drehen der vorderen Hülse **20** so weit, bis das Werkzeug eingesetzt werden kann. Halten Sie den Haltering **21** fest und drehen Sie die vordere Hülse **20** kräftig in Pfeilrichtung, bis deutliche Ratschengeräusche zu hören sind.
– Prüfen Sie den festen Sitz durch Ziehen am Werkzeug.

Hinweis: Wurde die Werkzeugaufnahme bis zum Anschlag geöffnet, kann beim Zudrehen der Werkzeugaufnahme das Ratschengeräusch zu hören sein und die Werkzeugaufnahme schließt sich nicht.
Drehen Sie in diesem Fall die vordere Hülse **20** einmal entgegen der Pfeilrichtung. Danach kann die Werkzeugaufnahme geschlossen werden.

– Drehen Sie den Schlag-/Drehstopp-Schalter **9** in die Position „Bohren“.

Einsatzwerkzeuge ohne SDS-plus entnehmen (GBH 3-28 DFR) (siehe Bild I)

– Halten Sie den Haltering **21** des Schnellspann-Wechselbohrfutters fest. Öffnen Sie die Werkzeugaufnahme durch Drehen der vorderen Hülse **20** in Pfeilrichtung, bis das Werkzeug entnommen werden kann.

Staubabsaugung mit Saugfix (Zubehör)

- ▶ Stäube von Materialien wie bleihaltigem Anstrich, einigen Holzarten, Mineralien und Metall können gesundheitsschädlich sein. Berühren oder Einatmen der Stäube können allergische Reaktionen und/oder Atemwegserkrankungen des Benutzers oder in der Nähe befindlicher Personen hervorrufen.
  Bestimmte Stäube wie Eichen- oder Buchenstaub gelten als krebserzeugend, besonders in Verbindung mit Zusatzstoffen zur Holzbehandlung (Chromat, Holzschutzmittel). Asbesthaltiges Material darf nur von Fachleuten bearbeitet werden.
  – Benutzen Sie möglichst eine für das Material geeignete Staubabsaugung.
  – Sorgen Sie für gute Belüftung des Arbeitsplatzes.
  – Es wird empfohlen, eine Atemschutzmaske mit Filterklasse P2 zu tragen.

Beachten Sie in Ihrem Land gültige Vorschriften für die zu bearbeitenden Materialien.

▶ **Vermeiden Sie Staubansammlungen am Arbeitsplatz.** Stäube können sich leicht entzünden.

Saugfix montieren (siehe Bild J)

Für die Staubabsaugung wird ein Saugfix (Zubehör) benötigt. Beim Bohren federt der Saugfix zurück, sodass der Saugfix-Kopf immer dicht am Untergrund gehalten wird.

– Drücken Sie die Taste für die Tiefenanschlageinstellung **10** und entnehmen Sie den Tiefenanschlag **11**. Drücken Sie die Taste **10** erneut und setzen Sie den Saugfix von vorn in den Zusatzgriff **12** ein.
– Schließen Sie einen Absaugschlauch (Durchmesser 19 mm, Zubehör) an die Absaugöffnung **22** des Saugfix an. Der Staubsauger muss für den zu bearbeitenden Werkstoff geeignet sein.
– Verwenden Sie beim Absaugen von besonders gesundheitsgefährdenden, krebserzeugenden oder trockenen Stäuben einen Spezialsauger.

Bohrtiefe am Saugfix einstellen (siehe Bild K)

Sie können die gewünschte Bohrtiefe **X** auch bei montiertem Saugfix festlegen.

– Schieben Sie das SDS-plus-Einsatzwerkzeug bis zum Anschlag in die Werkzeugaufnahme SDS-plus **3**. Die Beweglichkeit des SDS-plus-Werkzeugs kann sonst zu einer falschen Einstellung der Bohrtiefe führen.
– Lösen Sie die Flügelschraube **26** am Saugfix.
– Setzen Sie das Elektrowerkzeug ohne es einzuschalten fest auf die zu bohrende Stelle auf. Das SDS-plus-Einsatzwerkzeug muss dabei auf der Fläche aufsetzen.
– Verschieben Sie das Führungsrohr **27** des Saugfix so in seiner Halterung, dass der Saugfix-Kopf auf der zu bohrenden Fläche aufliegt. Schieben Sie das Führungsrohr **27** nicht weiter über das Teleskoprohr **25** als nötig, sodass ein möglichst großer Teil der Skala auf dem Teleskoprohr **25** sichtbar bleibt.
– Ziehen Sie die Flügelschraube **26** wieder fest. Lösen Sie die Klemmschraube **23** am Tiefenanschlag des Saugfix.
– Verschieben Sie den Tiefenanschlag **24** so auf dem Teleskoprohr **25**, dass der im Bild gezeigte Abstand **X** Ihrer gewünschten Bohrtiefe entspricht.
– Ziehen Sie die Klemmschraube **23** in dieser Position fest.

Betrieb

Inbetriebnahme

▶ **Beachten Sie die Netzspannung! Die Spannung der Stromquelle muss mit den Angaben auf dem Typenschild des Elektrowerkzeuges übereinstimmen. Mit 230 V gekennzeichnete Elektrowerkzeuge können auch an 220 V betrieben werden.**

Betriebsart einstellen

Mit dem Schlag-/Drehstopp-Schalter **9** wählen Sie die Betriebsart des Elektrowerkzeugs.

Hinweis: Ändern Sie die Betriebsart nur bei ausgeschaltetem Elektrowerkzeug! Das Elektrowerkzeug kann sonst beschädigt werden.

– Drücken Sie zum Wechsel der Betriebsart die Entriegelungstaste **8** und drehen Sie den Schlag-/Drehstopp-Schalter **9** in die gewünschte Position, bis er hörbar einrastet.

Position zum **Hammerbohren** in Beton oder Stein

Position zum **Bohren** ohne Schlag in Holz, Metall, Keramik und Kunststoff sowie zum Schrauben

Position **Vario-Lock** zum Verstellen der Meißelposition

In dieser Position rastet der Schlag-/Drehstopp-Schalter **9** nicht ein.

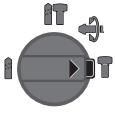

Position zum **Meißeln**

Drehrichtung einstellen

Mit dem Drehrichtungsumschalter **13** können Sie die Drehrichtung des Elektrowerkzeuges ändern.

▶ **Betätigen Sie den Drehrichtungsumschalter 13 nur bei Stillstand des Elektrowerkzeuges.**

Rechtslauf: Drücken Sie den Drehrichtungsumschalter **13** bis zum Anschlag in Position ⬅.

Linkslauf: Drücken Sie den Drehrichtungsumschalter **13** bis zum Anschlag in Position ➡.

Stellen Sie die Drehrichtung zum Hammerbohren, Bohren und Meißeln immer auf Rechtslauf.

Ein-/Ausschalten

– Zum **Einschalten** des Elektrowerkzeugs drücken Sie den Ein-/Ausschalter **7**.
– Zum **Ausschalten** lassen Sie den Ein-/Ausschalter **7** los.

Um Energie zu sparen, schalten Sie das Elektrowerkzeug nur ein, wenn Sie es benutzen.

Drehzahl/Schlagzahl einstellen

Sie können die Drehzahl/Schlagzahl des eingeschalteten Elektrowerkzeugs stufenlos regulieren, je nachdem, wie weit Sie den Ein-/Ausschalter **7** eindrücken.

Leichter Druck auf den Ein-/Ausschalter **7** bewirkt eine niedrige Drehzahl/Schlagzahl. Mit zunehmendem Druck erhöht sich die Drehzahl/Schlagzahl.

Überlastkupplung

▶ **Klemmt oder hakt das Einsatzwerkzeug, wird der Antrieb zur Bohrspindel unterbrochen. Halten Sie, wegen**

der dabei auftretenden Kräfte, das Elektrowerkzeug immer mit beiden Händen gut fest und nehmen Sie einen festen Stand ein.

- ▶ **Schalten Sie das Elektrowerkzeug aus und lösen Sie das Einsatzwerkzeug, wenn das Elektrowerkzeug blockiert. Beim Einschalten mit einem blockierten Bohrwerkzeug entstehen hohe Reaktionsmomente.**

Arbeitshinweise

- ▶ **Ziehen Sie vor allen Arbeiten am Elektrowerkzeug den Netzstecker aus der Steckdose.**

Verändern der Meißelstellung (Vario-Lock)

Sie können den Meißel in 36 Stellungen arretieren. Dadurch können Sie die jeweils optimale Arbeitsposition einnehmen.

- – Setzen Sie den Meißel in die Werkzeugaufnahme ein.
- – Drehen Sie den Schlag-/Drehstopp-Schalter **9** in die Position „Vario-Lock“ (siehe „Betriebsart einstellen“, Seite 11).
- – Drehen Sie das Einsatzwerkzeug in die gewünschte Meißelstellung.
- – Drehen Sie den Schlag-/Drehstopp-Schalter **9** in die Position „Meißeln“. Die Werkzeugaufnahme ist damit arretiert.
- – Stellen Sie die Drehrichtung zum Meißeln auf Rechtslauf.

Schrauberbits einsetzen (siehe Bild L)

- ▶ **Setzen Sie das Elektrowerkzeug nur ausgeschaltet auf die Mutter/Schraube auf.** Sich drehende Einsatzwerkzeuge können abrutschen.

Zur Verwendung von Schrauberbits benötigen Sie einen Universalhalter **28** mit SDS-plus-Aufnahmeschaft (Zubehör).

- – Reinigen Sie das Einsteckende des Aufnahmeschaftes und fetten Sie es leicht ein.
- – Setzen Sie den Universalhalter drehend in die Werkzeugaufnahme ein, bis er selbsttätig verriegelt wird.
- – Prüfen Sie die Verriegelung durch Ziehen am Universalhalter.
- – Setzen Sie einen Schrauberbit in den Universalhalter. Verwenden Sie nur zum Schraubenkopf passende Schrauberbits.
- – Drehen Sie den Schlag-/Drehstopp-Schalter **9** in die Position „Bohren“.
- – Zum Entnehmen des Universalhalters schieben Sie die Verriegelungshülse **5** nach hinten und entnehmen den Universalhalter **28** aus der Werkzeugaufnahme.

Wartung und Service

Wartung und Reinigung

- ▶ **Ziehen Sie vor allen Arbeiten am Elektrowerkzeug den Netzstecker aus der Steckdose.**
- ▶ **Halten Sie das Elektrowerkzeug und die Lüftungsschlitze sauber, um gut und sicher zu arbeiten.**
- ▶ **Eine beschädigte Staubschutzkappe ist sofort zu ersetzen. Es wird empfohlen, dies von einem Kundendienst vornehmen zu lassen.**
- – Säubern Sie die Werkzeugaufnahme **3** nach jedem Gebrauch.

Wenn ein Ersatz der Anschlussleitung erforderlich ist, dann ist dies von Bosch oder einer autorisierten Kundendienststelle für Bosch-Elektrowerkzeuge auszuführen, um Sicherheitsgefährdungen zu vermeiden.

Kundendienst und Anwendungsberatung

Geben Sie bei allen Rückfragen und Ersatzteilbestellungen bitte unbedingt die 10-stellige Sachnummer laut Typenschild des Elektrowerkzeuges an.

Der Kundendienst beantwortet Ihre Fragen zu Reparatur und Wartung Ihres Produkts sowie zu Ersatzteilen. Explosionszeichnungen und Informationen zu Ersatzteilen finden Sie auch unter:
www.bosch-pt.com
Das Bosch-Anwendungsberatungs-Team hilft Ihnen gerne bei Fragen zu unseren Produkten und deren Zubehör.

www.powertool-portal.de, das Internetportal für Handwerker und Heimwerker.

Deutschland

Robert Bosch GmbH
Servicezentrum Elektrowerkzeuge
Zur Luhne 2
37589 Kalefeld – Willershausen
Unter www.bosch-pt.com können Sie online Ersatzteile bestellen oder Reparaturen anmelden.
Kundendienst: Tel.: (0711) 40040480
Fax: (0711) 40040481
E-Mail: Servicezentrum.Elektrowerkzeuge@de.bosch.com
Anwendungsberatung: Tel.: (0711) 40040480
Fax: (0711) 40040482
E-Mail: Anwendungsberatung.pt@de.bosch.com

Österreich

Tel.: (01) 797222010
Fax: (01) 797222011
E-Mail: service.elektrowerkzeuge@at.bosch.com

Schweiz

Tel.: (044) 8471511
Fax: (044) 8471551
E-Mail: Aftersales.Service@de.bosch.com

Luxemburg

Tel.: +32 2 588 0589
Fax: +32 2 588 0595
E-Mail: outillage.gereedschap@be.bosch.com

Entsorgung

Elektrowerkzeuge, Zubehör und Verpackungen sollen einer umweltgerechten Wiederverwertung zugeführt werden.

Werfen Sie Elektrowerkzeuge nicht in den Hausmüll!

Nur für EU-Länder:

Gemäß der Europäischen Richtlinie 2012/19/EU über Elektro- und Elektronik-Altgeräte und ihrer Umsetzung in nationales Recht müssen nicht mehr gebrauchsfähige Elektrowerkzeuge getrennt gesammelt und einer umweltgerechten Wiederverwertung zugeführt werden.

Änderungen vorbehalten.

English

Safety Notes

General Power Tool Safety Warnings

⚠ WARNING **Read all safety warnings and all instructions.** Failure to follow the warnings and instructions may result in electric shock, fire and/or serious injury.

Save all warnings and instructions for future reference.

The term “power tool” in the warnings refers to your mains-operated (corded) power tool or battery-operated (cordless) power tool.

Work area safety

- **Keep work area clean and well lit.** Cluttered or dark areas invite accidents.
- **Do not operate power tools in explosive atmospheres, such as in the presence of flammable liquids, gases or dust.** Power tools create sparks which may ignite the dust or fumes.
- **Keep children and bystanders away while operating a power tool.** Distractions can cause you to lose control.

Electrical safety

- **Power tool plugs must match the outlet. Never modify the plug in any way. Do not use any adapter plugs with earthed (grounded) power tools.** Unmodified plugs and matching outlets will reduce risk of electric shock.
- **Avoid body contact with earthed or grounded surfaces, such as pipes, radiators, ranges and refrigerators.** There is an increased risk of electric shock if your body is earthed or grounded.
- **Do not expose power tools to rain or wet conditions.** Water entering a power tool will increase the risk of electric shock.
- **Do not abuse the cord. Never use the cord for carrying, pulling or unplugging the power tool. Keep cord away from heat, oil, sharp edges and moving parts.** Damaged or entangled cords increase the risk of electric shock.
- **When operating a power tool outdoors, use an extension cord suitable for outdoor use.** Use of a cord suitable for outdoor use reduces the risk of electric shock.
- **If operating a power tool in a damp location is unavoidable, use a residual current device (RCD) protected supply.** Use of an RCD reduces the risk of electric shock.

Personal safety

- **Stay alert, watch what you are doing and use common sense when operating a power tool. Do not use a power tool while you are tired or under the influence of drugs, alcohol or medication.** A moment of inattention while operating power tools may result in serious personal injury.
- **Use personal protective equipment. Always wear eye protection.** Protective equipment such as dust mask, non-skid safety shoes, hard hat, or hearing protection used for appropriate conditions will reduce personal injuries.
- **Prevent unintentional starting. Ensure the switch is in the off-position before connecting to power source and/or battery pack, picking up or carrying the tool.** Carrying power tools with your finger on the switch or energising power tools that have the switch on invites accidents.
- **Remove any adjusting key or wrench before turning the power tool on.** A wrench or a key left attached to a rotating part of the power tool may result in personal injury.
- **Do not overreach. Keep proper footing and balance at all times.** This enables better control of the power tool in unexpected situations.
- **Dress properly. Do not wear loose clothing or jewellery. Keep your hair, clothing and gloves away from moving parts.** Loose clothes, jewellery or long hair can be caught in moving parts.
- **If devices are provided for the connection of dust extraction and collection facilities, ensure these are connected and properly used.** Use of dust collection can reduce dust-related hazards.

Power tool use and care

- **Do not force the power tool. Use the correct power tool for your application.** The correct power tool will do the job better and safer at the rate for which it was designed.
- **Do not use the power tool if the switch does not turn it on and off.** Any power tool that cannot be controlled with the switch is dangerous and must be repaired.
- **Disconnect the plug from the power source and/or the battery pack from the power tool before making any adjustments, changing accessories, or storing power tools.** Such preventive safety measures reduce the risk of starting the power tool accidentally.
- **Store idle power tools out of the reach of children and do not allow persons unfamiliar with the power tool or these instructions to operate the power tool.** Power tools are dangerous in the hands of untrained users.
- **Maintain power tools. Check for misalignment or binding of moving parts, breakage of parts and any other condition that may affect the power tool’s operation. If damaged, have the power tool repaired before use.** Many accidents are caused by poorly maintained power tools.
- **Keep cutting tools sharp and clean.** Properly maintained cutting tools with sharp cutting edges are less likely to bind and are easier to control.
- **Use the power tool, accessories and tool bits etc. in accordance with these instructions, taking into account the working conditions and the work to be performed.** Use of the power tool for operations different from those intended could result in a hazardous situation.

Service

- **Have your power tool serviced by a qualified repair person using only identical replacement parts.** This will ensure that the safety of the power tool is maintained.

Hammer Safety Warnings

- ▶ **Wear ear protectors.** Exposure to noise can cause hearing loss.
- ▶ **Use auxiliary handle(s), if supplied with the tool.** Loss of control can cause personal injury.
- ▶ **Hold the tool by the insulated gripping surfaces when performing operations where the application tool or the screw could contact hidden wiring or its own power cord.** Contact with a “live” wire will also make exposed metal parts of the power tool “live” and shock the operator.
- ▶ **Use suitable detectors to determine if utility lines are hidden in the work area or call the local utility company for assistance.** Contact with electric lines can lead to fire and electric shock. Damaging a gas line can lead to explosion. Penetrating a water line causes property damage or may cause an electric shock.
- ▶ **When working with the machine, always hold it firmly with both hands and provide for a secure stance.** The power tool is guided more secure with both hands.
- ▶ **Secure the workpiece.** A workpiece clamped with clamping devices or in a vice is held more secure than by hand.
- ▶ **Always wait until the machine has come to a complete stop before placing it down.** The tool insert can jam and lead to loss of control over the power tool.

Products sold in GB only: Your product is fitted with an BS 1363/A approved electric plug with internal fuse (ASTA approved to BS 1362).
If the plug is not suitable for your socket outlets, it should be cut off and an appropriate plug fitted in its place by an authorised customer service agent. The replacement plug should have the same fuse rating as the original plug.
The severed plug must be disposed of to avoid a possible shock hazard and should never be inserted into a mains socket elsewhere.
Products sold in AUS and NZ only: Use a residual current device (RCD) with a rated residual current of 30 mA or less.

Product Description and Specifications

Read all safety warnings and all instructions. Failure to follow the warnings and instructions may result in electric shock, fire and/or serious injury.

While reading the operating instructions, unfold the graphics page for the machine and leave it open.

Intended Use

The machine is intended for hammer drilling in concrete, brick and stone, as well as for light chiselling work. It is also suitable for drilling without impact in wood, metal, ceramic and plastic. Machines with electronic control and right/left rotation are also suitable for screwdriving.

Product Features

The numbering of the product features refers to the illustration of the machine on the graphics page.

1 Quick change keyless chuck (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus quick change chuck (GBH 3-28 DFR)
3 SDS-plus tool holder
4 Dust protection cap
5 Locking sleeve
6 Lock ring for rapid-change chuck (GBH 3-28 DFR)
7 On/Off switch
8 Release button for mode selector switch
9 Mode selector switch
10 Button for depth stop adjustment
11 Depth stop
12 Auxiliary handle (insulated gripping surface)
13 Rotational direction switch
14 Handle (insulated gripping surface)
15 Securing screw for key type drill chuck*
16 Key type drill chuck*
17 SDS-plus adapter shank for drill chuck*
18 Drill chuck mounting (GBH 3-28 DFR)
19 Identification grooves
20 Front sleeve of the quick change keyless chuck (GBH 3-28 DFR)
21 Retaining ring of the quick change keyless chuck (GBH 3-28 DFR)
22 Extraction sleeve of the dust extraction attachment*
23 Clamping screw for the dust extraction attachment*
24 Depth stop of the dust extraction attachment*
25 Telescopic pipe of the dust extraction attachment*
26 Wing bolt of the dust extraction attachment*
27 Guide pipe of the dust extraction attachment*
28 Universal bit holder with SDS-plus shank*

***Accessories shown or described are not part of the standard delivery scope of the product. A complete overview of accessories can be found in our accessories program.**

Technical Data

Rotary Hammer		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Article number		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Speed control		●	●
Stop rotation		●	●
Right/left rotation		●	●
Quick change chuck		–	●
Rated power input	W	800	800
Impact rate	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Impact energy per stroke according to EPTA-Procedure 05/2009	J	3.1	3.1
Speed	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Tool holder		SDS-plus	SDS-plus
Spindle collar diameter	mm	50	50
Permissible drilling diameter, max.: (also see page 16)			
– Concrete*	mm	28	28
– Brickwork (with core bit)	mm	82	82
– Steel	mm	13	13
– Wood	mm	30	30
Weight according to EPTA-Procedure 01/2003	kg	3.5	3.6
Protection class		⧈/II	⧈/II

*not suitable with core bit

The values given are valid for a nominal voltage [U] of 230 V. For different voltages and models for specific countries, these values can vary.

Noise/Vibration Information

Measured sound values determined according to EN 60745.

Typically the A-weighted noise levels of the product are:
Sound pressure level 91 dB(A); sound power level 102 dB(A). Uncertainty K = 3 dB.

Wear hearing protection!

GBH 3-28 DRE:

Vibration total values a_h (triax vector sum) and uncertainty K determined according to EN 60745:
Hammer drilling into concrete: $a_h = 14.5\ m/s^2$, $K = 1.6\ m/s^2$,
Chiselling: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1.5\ m/s^2$,
Drilling in metal: $a_h < 2.5\ m/s^2$, $K = 1.5\ m/s^2$,
Screwdriving without impact: $a_h < 2.5\ m/s^2$, $K = 1.5\ m/s^2$

GBH 3-28 DFR:

Vibration total values a_h (triax vector sum) and uncertainty K determined according to EN 60745:
Hammer drilling into concrete: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Chiselling: $a_h = 9.5\ m/s^2$, $K = 1.5\ m/s^2$,
Drilling in metal: $a_h < 2.5\ m/s^2$, $K = 1.5\ m/s^2$,
Screwdriving without impact: $a_h < 2.5\ m/s^2$, $K = 1.5\ m/s^2$

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

The vibration level given in this information sheet has been measured in accordance with a standardised test given in EN 60745 and may be used to compare one tool with another. It may be used for a preliminary assessment of exposure. The declared vibration emission level represents the main applications of the tool. However if the tool is used for different applications, with different accessories or insertion tools or is poorly maintained, the vibration emission may differ. This may significantly increase the exposure level over the total working period.

An estimation of the level of exposure to vibration should also take into account the times when the tool is switched off or when it is running but not actually doing the job. This may significantly reduce the exposure level over the total working period.

Identify additional safety measures to protect the operator from the effects of vibration such as: maintain the tool and the accessories, keep the hands warm, organisation of work patterns.

Declaration of Conformity CE

We declare under our sole responsibility that the product described under "Technical Data" is in conformity with the following standards or standardization documents: EN 60745 according to the provisions of the directives 2011/65/EU, 2004/108/EC, 2006/42/EC.

Technical file (2006/42/EC) at:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker	Helmut Heinzelmann
Executive Vice President Engineering	Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Assembly

▶ **Before any work on the machine itself, pull the mains plug.**

Auxiliary Handle

▶ **Operate your machine only with the auxiliary handle 12.**

Changing the position of the auxiliary handle (see figure A)

The auxiliary handle **12** can be set to any position for a secure and low-fatigue working posture.

– Turn the bottom part of the auxiliary handle **12** in counterclockwise direction and swivel the auxiliary handle **12** to the desired position. Then retighten the bottom part of the auxiliary handle **12** by turning in clockwise direction.

Pay attention that the clamping band of the auxiliary handle is positioned in the groove on the housing as intended for.

Adjusting the Drilling Depth (see figure B)

The required drilling depth **X** can be set with the depth stop **11**.

– Press the button for the depth stop adjustment **10** and insert the depth stop into the auxiliary handle **12**. The knurled surface of the depth stop **11** must face downward.
– Insert the SDS-plus drilling tool to the stop into the SDS-plus tool holder **3**. Otherwise, the movability of the SDS-plus drilling tool can lead to incorrect adjustment of the drilling depth.
– Pull out the depth stop until the distance between the tip of the drill bit and the tip of the depth stop correspond with the desired drilling depth **X**.

Selecting Drill Chucks and Tools

Material	Operating Mode		
Concrete	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Brickwork	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Steel	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Wood	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

For hammer drilling and chiselling, SDS-plus tools are required that are inserted in the SDS-plus drill chuck.

For drilling without impact in wood, metal, ceramic and plastic as well as for screwdriving, tools without SDS-plus are used (e. g., drills with cylindrical shank). For these tools, a keyless chuck or a key type drill chuck are required.

GBH 3-28 DFR: The SDS-plus quick change chuck **2** can easily be replaced against the quick change keyless chuck **1** provided.

Changing the Key Type Drill Chuck (GBH 3-28 DRE)

To work with tools without SDS-plus (e. g., drills with cylindrical shank), a suitable drill chuck must be mounted (key type drill chuck or keyless chuck, accessories).

Mounting the Key Type Drill Chuck (see figure C)

– Screw the SDS-plus adapter shank **17** into a key type drill chuck **16**. Secure the key type drill chuck **16** with the securing screw **15**. **Please observe that the securing screw has a left-hand thread.**

Inserting the Key Type Drill Chuck (see figure C)

– Clean the shank end of the adapter shank and apply a light coat of grease.
– Insert the key type drill chuck with the adapter shank into the tool holder with a turning motion until it automatically locks.
– Check the locking effect by pulling the key type drill chuck.

Removing the Key Type Drill Chuck

– Push the locking sleeve **5** toward the rear and pull out the key type drill chuck **16**.

Removing/Inserting the Quick Change Chuck (GBH 3-28 DFR)

Removing the Quick Change Chuck (see figure D)

– Pull the lock ring for the quick change chuck **6** toward the rear, hold it in this position and pull off the SDS-plus quick change chuck **2** or the quick change keyless chuck **1** toward the front.

After removing, protect the replacement chuck against contamination.

Inserting the Quick Change Chuck (see figure E)

▶ **Use only model-specific original equipment and pay attention to the number of identification grooves 19. Only quick-change chucks with two or three identification grooves are permitted.** When an unsuitable quick-change chuck is used, the application tool could fall out during operation.

– Before inserting, clean the quick change chuck and apply a light coat of grease to the shank end.
– Grasp the SDS-plus quick change chuck **2** or the quick change keyless chuck **1** completely with your hand. Slide the quick change chuck with a turning motion onto the drill chuck mounting **18** until a distinct latching noise is heard.
– The quick change chuck is automatically locked. Check the locking effect by pulling the quick change chuck.

Changing the Tool

The dust protection cap **4** largely prevents the entry of drilling dust into the tool holder during operation. When inserting the tool, take care that the dust protection cap **4** is not damaged.

▶ **A damaged dust protection cap should be changed immediately. We recommend having this carried out by an after-sales service.**

Inserting SDS-plus Drilling Tools (see figure F)

The SDS-plus drill chuck allows for simple and convenient changing of drilling tools without the use of additional tools.

– GBH 3-28 DFR: Insert the SDS-plus quick change chuck **2**.
– Clean and lightly grease the shank end of the tool.
– Insert the tool in a twisting manner into the tool holder until it latches itself.
– Check the latching by pulling the tool.

As a requirement of the system, the SDS-plus drilling tool can move freely. This causes a certain radial run-out at no-load, which has no effect on the accuracy of the drill hole, as the drill bit centres itself upon drilling.

Removing SDS-plus Drilling Tools (see figure G)

– Push back the locking sleeve **5** and remove the tool.

Inserting Drilling Tools without SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Note: Do not use tools without SDS-plus for hammer drilling or chiselling! Tools without SDS-plus and their drill chucks are damaged by hammer drilling or chiselling.

– Insert a key type drill chuck **16** (see “Changing the Key Type Drill Chuck”, page 16).
– Open the key type drill chuck **16** by turning until the tool can be inserted. Insert the tool.
– Insert the chuck key into the corresponding holes of the key type drill chuck **16** and clamp the tool uniformly.
– Turn the mode selector switch **9** to the “drilling” position.

Removing Drilling Tools without SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Turn the sleeve of the key type drill chuck **16** with the drill chuck key in anticlockwise direction until the drilling tool can be removed.

Inserting Drilling Tools without SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (see figure H)

Note: Do not use tools without SDS-plus for hammer drilling or chiselling! Tools without SDS-plus and their drill chucks are damaged by hammer drilling or chiselling.

– Insert the quick change keyless chuck **1**.
– Firmly hold the retaining ring **21** of the quick change chuck. Open the tool holder by turning the front sleeve **20** until the tool can be inserted. Tightly hold the retaining ring **21** and firmly turn the front sleeve **20** in the direction of the arrow until a distinct latching noise can be heard.
– Check the tight seating by pulling the tool.

Note: If the tool holder was opened to the stop, then the latching noise possibly may be heard while closing the tool holder and the tool holder will not close.
In this case, turn the front sleeve **20** once in the opposite direction of the arrow. Afterwards, the tool holder can be closed (tightened) again.

– Turn the mode selector switch **9** to the “drilling” position.

Removing Drilling Tools without SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (see figure I)

– Firmly hold the retaining ring **21** of the quick change chuck. Open the tool holder by turning the front sleeve **20** in the direction of the arrow until the tool can be removed.

Dust Extraction with the Dust Extraction Attachment (Accessory)

▶ Dusts from materials such as lead-containing coatings, some wood types, minerals and metal can be harmful to one’s health. Touching or breathing-in the dusts can cause allergic reactions and/or lead to respiratory infections of the user or bystanders.
Certain dusts, such as oak or beech dust, are considered as carcinogenic, especially in connection with wood-treatment additives (chromate, wood preservative). Materials containing asbestos may only be worked by specialists.
  – As far as possible, use a dust extraction system suitable for the material.
  – Provide for good ventilation of the working place.
  – It is recommended to wear a P2 filter-class respirator.
Observe the relevant regulations in your country for the materials to be worked.

▶ **Prevent dust accumulation at the workplace.** Dusts can easily ignite.

Mounting the Dust Extraction Attachment (see figure J)

For dust extraction, the dust extraction attachment (accessory) is required. When drilling, the dust extraction attachment retracts so that the attachment head is always close to the surface at the drill hole.

– Press the button for depth stop adjustment **10** and remove the depth stop **11**. Press button **10** again and insert the dust extraction attachment into the auxiliary handle **12** from the front.
– Connect an extraction hose (diameter 19 mm, accessory) to the extraction sleeve **22** of the dust extraction attachment. The vacuum cleaner must be suitable for the material being worked.
– When vacuuming dry dust that is especially detrimental to health or carcinogenic, use a special vacuum cleaner.

Adjusting the Drilling Depth on the Dust Extraction Attachment (see figure K)

The required drilling depth **X** can also be adjusted when the dust extraction attachment is mounted.

– Insert the SDS-plus drilling tool to the stop into the SDS-plus tool holder **3**. Otherwise, the movability of the SDS-plus drilling tool can lead to incorrect adjustment of the drilling depth.
– Loosen the wing bolt **26** on the dust extraction attachment.
– Without switching the power tool on, apply it firmly to the drilling location. The SDS-plus drilling tool must face against the surface.

– Position the the guide pipe **27** of the dust extraction attachment in its holding fixture in such a manner that the head of the dust extraction attachment faces against the surface to be drilled. Do not slide the guide pipe **27** further over the telescopic pipe **25** of the dust extraction attachment than required, so that as much as possible of the scale **25** on the telescopic pipe remains visible.
– Retighten the wing bolt **26** again. Loosen the clamping screw **23** on the depth stop of the dust extraction attachment.
– Move the depth stop **24** on the telescopic pipe **25** in such a manner that the clearance **X** shown in the figure corresponds with the required drilling depth.
– Tighten the clamping screw **23** in this position.

Operation

Starting Operation

▶ **Observe correct mains voltage! The voltage of the power source must agree with the voltage specified on the nameplate of the machine. Power tools marked with 230 V can also be operated with 220 V.**

Setting the operating mode

The operating mode of the power tool is selected with the mode selector switch **9**.

Note: Change the operating mode only when the machine is switched off! Otherwise, the machine can be damaged.

– To change the operating mode, push the release button **8** and turn the mode selector switch **9** to the requested position until it can be heard to latch.

Position for **hammer drilling** in concrete or stone

Position for **drilling** without impact in wood, metal, ceramic and plastic as well as for screwdriving

Vario-Lock position for adjustment of the chiselling position

The mode selector switch **9** does not latch in this position.

Position for **chiselling**

Reversing the rotational direction

The rotational direction switch **13** is used to reverse the rotational direction of the machine.

▶ **Actuate the rotational direction switch 13 only when the machine is at a standstill.**

Right rotation: Turn the rotational direction switch **13** to the stop in position ⬅ .

Left rotation: Turn the rotational direction switch **13** to the stop in position ➡ .

Set the direction of rotation for hammer drilling, drilling and chiselling always to right rotation.

Switching On and Off

– To **start** the machine, press the On/Off switch **7**.
– To **switch off** the machine, release the On/Off switch **7**.

To save energy, only switch the power tool on when using it.

Setting the Speed/Impact Rate

The speed/impact rate of the switched on power tool can be variably adjusted, depending on how far the On/Off switch **7** is pressed.

Light pressure on the On/Off switch **7** results in low speed/impact rate. Further pressure on the switch increases the speed/impact rate.

Safety Clutch

▶ **If the tool insert becomes caught or jammed, the drive to the drill spindle is interrupted. Because of the forces that occur, always hold the power tool firmly with both hands and provide for a secure stance.**

▶ **If the power tool jams, switch the machine off and loosen the tool insert. When switching the machine on with the drilling tool jammed, high reaction torques can occur.**

Working Advice

▶ **Before any work on the machine itself, pull the mains plug.**

Changing the Chiselling Position (Vario-Lock)

The chisel can be locked in 36 positions. In this manner, the optimum working position can be set for each application.

– Insert the chisel into the tool holder.
– Turn the mode selector switch **9** to the “Vario-Lock” position (see “Setting the operating mode”, page 18).
– Turn the tool holder to the desired chiselling position.
– Turn the mode selector switch **9** to the “chiselling” position. The tool holder is now locked.
– For chiselling, set the rotation direction to right rotation.

Inserting Screwdriver Bits (see figure L)

▶ **Apply the power tool to the screw/nut only when it is switched off.** Rotating tool inserts can slip off.

To work with screwdriver bits, a universal bit holder **28** with SDS-plus shank (accessory) is required.

– Clean the shank end of the adapter shank and apply a light coat of grease.
– Insert the universal bit holder with a turning motion into the tool holder until it automatically locks.
– Check the locking effect by pulling the universal bit holder.
– Insert a screwdriver bit into the universal bit holder. Use only screwdriver bits that match the screw head.
– Turn the mode selector switch **9** to the “drilling” position.
– To remove the universal bit holder, pull the locking sleeve **5** toward the rear and remove the universal bit holder **28** out of the tool holder.

Maintenance and Service

Maintenance and Cleaning

- ▶ **Before any work on the machine itself, pull the mains plug.**
- ▶ **For safe and proper working, always keep the machine and ventilation slots clean.**
- ▶ **A damaged dust protection cap should be changed immediately. We recommend having this carried out by an after-sales service.**

– Clean the tool holder **3** each time after using.

If the replacement of the supply cord is necessary, this has to be done by Bosch or an authorized Bosch service agent in order to avoid a safety hazard.

After-sales Service and Application Service

In all correspondence and spare parts order, please always include the 10-digit article number given on the type plate of the machine.

Our after-sales service responds to your questions concerning maintenance and repair of your product as well as spare parts. Exploded views and information on spare parts can also be found under:
www.bosch-pt.com
Bosch's application service team will gladly answer questions concerning our products and their accessories.

Great Britain
Robert Bosch Ltd. (B.S.C.)
P.O. Box 98
Broadwater Park
North Orbital Road
Denham
Uxbridge
UB 9 5HJ
Tel. Service: (0844) 7360109
Fax: (0844) 7360146
E-Mail: boschservicecentre@bosch.com

Ireland
Origo Ltd.
Unit 23 Magna Drive
Magna Business Park
City West
Dublin 24
Tel. Service: (01) 4666700
Fax: (01) 4666888

Australia, New Zealand and Pacific Islands
Robert Bosch Australia Pty. Ltd.
Power Tools
Locked Bag 66
Clayton South VIC 3169
Customer Contact Center
Inside Australia:
Phone: (01300) 307044
Fax: (01300) 307045
Inside New Zealand:
Phone: (0800) 543353
Fax: (0800) 428570
Outside AU and NZ:
Phone: +61 3 95415555
www.bosch.com.au

Republic of South Africa

Customer service
Hotline: (011) 6519600

Gauteng – BSC Service Centre
35 Roper Street, New Centre
Johannesburg
Tel.: (011) 4939375
Fax: (011) 4930126
E-Mail: bsctools@icon.co.za

KZN – BSC Service Centre
Unit E, Almar Centre
143 Crompton Street
Pinetown
Tel.: (031) 7012120
Fax: (031) 7012446
E-Mail: bsc.dur@za.bosch.com

Western Cape – BSC Service Centre
Democracy Way, Prosperity Park
Milnerton
Tel.: (021) 5512577
Fax: (021) 5513223
E-Mail: bsc@zsd.co.za

Bosch Headquarters
Midrand, Gauteng
Tel.: (011) 6519600
Fax: (011) 6519880
E-Mail: rbsa-hq.pts@za.bosch.com

Disposal

The machine, accessories and packaging should be sorted for environmental-friendly recycling.

Do not dispose of power tools into household waste!

Only for EC countries:

According the European Guideline 2012/19/EU for Waste Electrical and Electronic Equipment and its implementation into national right, power tools that are no longer usable must be collected separately and disposed of in an environmentally correct manner.

Subject to change without notice.

Français

Avertissements de sécurité

Avertissements de sécurité généraux pour l'outil

⚠AVERTISSEMENT **Lire tous les avertissements de sécurité et toutes les instructions.** Ne pas suivre les avertissements et instructions peut donner lieu à un choc électrique, un incendie et/ou une blessure sérieuse.

Conserver tous les avertissements et toutes les instructions pour pouvoir s'y reporter ultérieurement.

Le terme « outil » dans les avertissements fait référence à votre outil électrique alimenté par le secteur (avec cordon d'alimentation) ou votre outil fonctionnant sur batterie (sans cordon d'alimentation).

Sécurité de la zone de travail

- **Conserver la zone de travail propre et bien éclairée.** Les zones en désordre ou sombres sont propices aux accidents.
- **Ne pas faire fonctionner les outils électriques en atmosphère explosive, par exemple en présence de liquides inflammables, de gaz ou de poussières.** Les outils électriques produisent des étincelles qui peuvent enflammer les poussières ou les fumées.
- **Maintenir les enfants et les personnes présentes à l'écart pendant l'utilisation de l'outil.** Les distractions peuvent vous faire perdre le contrôle de l'outil.

Sécurité électrique

- **Il faut que les fiches de l'outil électrique soient adaptées au socle. Ne jamais modifier la fiche de quelque façon que ce soit. Ne pas utiliser d'adaptateurs avec des outils à branchement de terre.** Des fiches non modifiées et des socles adaptés réduiront le risque de choc électrique.
- **Eviter tout contact du corps avec des surfaces reliées à la terre telles que les tuyaux, les radiateurs, les cuisinières et les réfrigérateurs.** Il existe un risque accru de choc électrique si votre corps est relié à la terre.
- **Ne pas exposer les outils à la pluie ou à des conditions humides.** La pénétration d'eau à l'intérieur d'un outil augmentera le risque de choc électrique.
- **Ne pas maltraiter le cordon. Ne jamais utiliser le cordon pour porter, tirer ou débrancher l'outil. Maintenir le cordon à l'écart de la chaleur, du lubrifiant, des arêtes ou des parties en mouvement.** Les cordons endommagés ou emmêlés augmentent le risque de choc électrique.
- **Lorsqu'on utilise un outil à l'extérieur, utiliser un prolongateur adapté à l'utilisation extérieure.** L'utilisation d'un cordon adapté à l'utilisation extérieure réduit le risque de choc électrique.
- **Si l'usage d'un outil dans un emplacement humide est inévitable, utiliser une alimentation protégée par un dispositif à courant différentiel résiduel (RCD).** L'usage d'un RCD réduit le risque de choc électrique.

Sécurité des personnes

- **Rester vigilant, regarder ce que vous êtes en train de faire et faire preuve de bon sens dans l'utilisation de l'outil. Ne pas utiliser un outil lorsque vous êtes fatigué ou sous l'emprise de drogues, d'alcool ou de médicaments.** Un moment d'inattention en cours d'utilisation d'un outil peut entraîner des blessures graves des personnes.
- **Utiliser un équipement de sécurité. Toujours porter une protection pour les yeux.** Les équipements de sécurité tels que les masques contre les poussières, les chaussures de sécurité antidérapantes, les casques ou les protections acoustiques utilisés pour les conditions appropriées réduiront les blessures des personnes.
- **Eviter tout démarrage intempestif. S'assurer que l'interrupteur est en position arrêt avant de brancher l'outil au secteur et/ou au bloc de batteries, de le ramasser ou de le porter.** Porter les outils en ayant le doigt sur l'interrupteur ou brancher des outils dont l'interrupteur est en position marche est source d'accidents.
- **Retirer toute clé de réglage avant de mettre l'outil en marche.** Une clé laissée fixée sur une partie tournante de l'outil peut donner lieu à des blessures de personnes.
- **Ne pas se précipiter. Garder une position et un équilibre adaptés à tout moment.** Cela permet un meilleur contrôle de l'outil dans des situations inattendues.
- **S'habiller de manière adaptée. Ne pas porter de vêtements amples ou de bijoux. Garder les cheveux, les vêtements et les gants à distance des parties en mouvement.** Des vêtements amples, des bijoux ou les cheveux longs peuvent être pris dans des parties en mouvement.
- **Si des dispositifs sont fournis pour le raccordement d'équipements pour l'extraction et la récupération des poussières, s'assurer qu'ils sont connectés et correctement utilisés.** Utiliser des collecteurs de poussière peut réduire les risques dus aux poussières.

Utilisation et entretien de l'outil

- **Ne pas forcer l'outil. Utiliser l'outil adapté à votre application.** L'outil adapté réalisera mieux le travail et de manière plus sûre au régime pour lequel il a été construit.
- **Ne pas utiliser l'outil si l'interrupteur ne permet pas de passer de l'état de marche à arrêt et vice versa.** Tout outil qui ne peut pas être commandé par l'interrupteur est dangereux et il faut le faire réparer.
- **Débrancher la fiche de la source d'alimentation en courant et/ou le bloc de batteries de l'outil avant tout réglage, changement d'accessoires ou avant de ranger l'outil.** De telles mesures de sécurité préventives réduisent le risque de démarrage accidentel de l'outil.
- **Conserver les outils à l'arrêt hors de la portée des enfants et ne pas permettre à des personnes ne connaissant pas l'outil ou les présentes instructions de le faire fonctionner.** Les outils sont dangereux entre les mains d'utilisateurs novices.
- **Observer la maintenance de l'outil. Vérifier qu'il n'y a pas de mauvais alignement ou de blocage des parties mobiles, des pièces cassées ou toute autre condition**

pouvant affecter le fonctionnement de l'outil. En cas de dommages, faire réparer l'outil avant de l'utiliser. De nombreux accidents sont dus à des outils mal entretenus.

- **Garder affûtés et propres les outils permettant de couper.** Des outils destinés à couper correctement entretenus avec des pièces coupantes tranchantes sont moins susceptibles de bloquer et sont plus faciles à contrôler.
- **Utiliser l'outil, les accessoires et les lames etc., conformément à ces instructions, en tenant compte des conditions de travail et du travail à réaliser.** L'utilisation de l'outil pour des opérations différentes de celles prévues pourrait donner lieu à des situations dangereuses.

Maintenance et entretien

- **Faire entretenir l'outil par un réparateur qualifié utilisant uniquement des pièces de rechange identiques.** Cela assurera que la sécurité de l'outil est maintenue.

Avertissements de sécurité pour les marteaux

- **Portez des protections auditives.** L'exposition aux bruits peut provoquer une perte de l'audition.
- **Utiliser la(les) poignée(s) auxiliaire(s) fournie(s) avec l'outil.** La perte de contrôle peut provoquer des blessures.
- **Tenir l'outil par les surfaces de préhension isolantes, pendant les opérations au cours desquelles l'accessoire coupant ou la vis peut être en contact avec des conducteurs cachés ou avec son propre câble.** Le contact de l'accessoire coupant avec un fil sous tension peut également mettre sous tension les parties métalliques visibles de l'outil électrique et entraîner l'électrocution de l'opérateur.
- **Utiliser des détecteurs appropriés afin de déceler des conduites cachées ou consulter les entreprises d'approvisionnement locales.** Un contact avec des lignes électriques peut provoquer un incendie ou un choc électrique. Un endommagement d'une conduite de gaz peut provoquer une explosion. La perforation d'une conduite d'eau provoque des dégâts matériels et peut provoquer un choc électrique.
- **Toujours bien tenir l'outil électroportatif des deux mains et veiller à toujours garder une position de travail stable.** Avec les deux mains, l'outil électroportatif est guidé de manière plus sûre.
- **Bloquer la pièce à travailler.** Une pièce à travailler serrée par des dispositifs de serrage appropriés ou dans un étau est fixée de manière plus sûre que tenue dans les mains.
- **Avant de déposer l'outil électroportatif, attendre que celui-ci soit complètement à l'arrêt.** L'outil risque de se coincer, ce qui entraînerait une perte de contrôle de l'outil électroportatif.

Description et performances du produit

Il est impératif de lire toutes les consignes de sécurité et toutes les instructions. Le non-respect des avertissements et instructions indiqués ci-après peut conduire à une électrocution, un incendie et/ou de graves blessures.

Dépliez le volet sur lequel l'appareil est représenté de manière graphique. Laissez le volet déplié pendant la lecture de la présente notice d'utilisation.

Utilisation conforme

Cet outil électroportatif est destiné au perçage en frappe dans le béton, la brique et dans la pierre naturelle ainsi qu'à des travaux de burinage légers. Il est également approprié au perçage sans frappe du bois, du métal, de la céramique ou de matières plastiques. Les outils électroportatifs avec réglage électronique et rotation à droite/à gauche sont également appropriés pour le vissage.

Eléments de l'appareil

La numérotation des éléments de l'appareil se réfère à la représentation de l'outil électroportatif sur la page graphique.

1 Mandrin à serrage rapide (GBH 3-28 DFR)
2 Mandrin interchangeable SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Porte-outil SDS-plus
4 Capuchon anti-poussière
5 Bague de verrouillage
6 Bague de verrouillage du mandrin interchangeable (GBH 3-28 DFR)
7 Interrupteur Marche/Arrêt
8 Touche de déverrouillage pour le stop de rotation/de frappe
9 Stop de rotation/de frappe
10 Touche pour réglage de la butée de profondeur
11 Butée de profondeur
12 Poignée supplémentaire (surface de préhension isolante)
13 Commutateur du sens de rotation
14 Poignée (surface de préhension isolante)
15 Vis de blocage du mandrin à couronne dentée*
16 Mandrin à couronne dentée*
17 Dispositif de fixation SDS-plus pour mandrin porte-foret*
18 Fixation du mandrin de perçage (GBH 3-28 DFR)
19 Rainures code
20 Douille de devant du mandrin à serrage rapide (GBH 3-28 DFR)
21 Anneau de retenue du mandrin à serrage rapide (GBH 3-28 DFR)
22 Ouverture d'aspiration Saugfix*
23 Borne à vis Saugfix*
24 Butée de profondeur Saugfix*
25 Tube télescopique Saugfix*
26 Vis papillon Saugfix*
27 Tuyau de guidage Saugfix*
28 Porte-outil universel avec dispositif de fixation SDS-plus*

***Les accessoires décrits ou illustrés ne sont pas tous compris dans la fourniture. Vous trouverez les accessoires complets dans notre programme d'accessoires.**

Caractéristiques techniques

Marteau perforateur		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
N° d'article		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Réglage de la vitesse de rotation		●	●
Stop de rotation		●	●
Rotation droite/gauche		●	●
Mandrin interchangeable		–	●
Puissance nominale absorbée	W	800	800
Nombre de chocs	tr/min	0 – 4000	0 – 4000
Puissance de frappe individuelle suivant EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Vitesse de rotation	tr/min	0 – 900	0 – 900
Porte-outil		SDS-plus	SDS-plus
Diamètre du col de la broche	mm	50	50
Diamètre max. de perçage admissible : (voir également, page 23)			
– Béton*	mm	28	28
– Maçonnerie (avec foret creux à couronne)	mm	82	82
– Acier	mm	13	13
– Bois	mm	30	30
Poids suivant EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Classe de protection		□/II	□/II

*ne pas approprié avec foret creux à couronne

Ces indications sont valables pour une tension nominale de [U] 230 V. Ces indications peuvent varier pour des tensions plus basses ainsi que pour des versions spécifiques à certains pays.

Déclaration de conformité CE

Nous déclarons sous notre propre responsabilité que le produit décrit sous « Caractéristiques techniques » est en conformité avec les normes ou documents normatifs suivants : EN 60745 conformément aux termes des réglementations en vigueur 2011/65/UE, 2004/108/CE, 2006/42/CE.

Dossier technique (2006/42/CE) auprès de :
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Niveau sonore et vibrations

Valeurs de mesure du niveau sonore relevées conformément à la norme EN 60745.

Les mesures réelles (A) des niveaux sonores de l'appareil sont : Niveau de pression acoustique 91 dB(A) ; niveau d'intensité acoustique 102 dB(A). Incertitude K = 3 dB.
Porter une protection acoustique !

GBH 3-28 DRE:

Valeurs totales des vibrations a_h (somme vectorielle des trois axes directionnels) et incertitude K relevées conformément à la norme EN 60745 :
Perçage à percussion du béton : $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Burinage : $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Perçage du métal : $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Visser : $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Valeurs totales des vibrations a_h (somme vectorielle des trois axes directionnels) et incertitude K relevées conformément à la norme EN 60745 :
Perçage à percussion du béton : $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Burinage : $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Perçage du métal : $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Visser : $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Le niveau d'oscillation indiqué dans ces instructions d'utilisation a été mesuré conformément à la norme EN 60745 et peut être utilisé pour une comparaison d'outils électroportatifs. Il est également approprié pour une estimation préliminaire de la charge vibratoire.
Le niveau d'oscillation correspond aux utilisations principales de l'outil électroportatif. Si l'outil électrique est néanmoins utilisé pour d'autres applications, avec différents accessoires ou d'autres outils de travail ou s'il est mal entretenu, le niveau d'oscillation peut être différent. Ceci peut augmenter considérablement la charge vibratoire pendant toute la durée de travail.
Pour une estimation précise de la charge vibratoire, il est re-

commandé de prendre aussi en considération les périodes pendant lesquelles l'appareil est éteint ou en fonctionnement, mais pas vraiment utilisé. Ceci peut réduire considérablement la charge vibratoire pendant toute la durée de travail.
Déterminez des mesures de protection supplémentaires pour protéger l'utilisateur des effets des vibrations, telles que par exemple : Entretien de l'outil électrique et des outils de travail, maintenir les mains chaudes, organisation des opérations de travail.

Montage

▶ **Avant d'effectuer des travaux sur l'outil électroportatif, retirez la fiche de la prise de courant.**

Poignée supplémentaire

▶ **N'utilisez l'outil électroportatif qu'avec la poignée supplémentaire 12.**

Pivoter la poignée supplémentaire (voir figure A)

La poignée supplémentaire **12** peut être basculée dans n'importe quelle position, afin d'obtenir une position de travail sûre et peu fatigante.

– Tournez la pièce inférieure de la poignée supplémentaire **12** dans le sens inverse des aiguilles d'une montre et orientez la poignée supplémentaire **12** vers la position souhaitée. Ensuite, resserrez la pièce inférieure de la poignée supplémentaire **12** en la tournant dans le sens des aiguilles d'une montre.

Veiller à ce que la bande de serrage de la poignée supplémentaire se trouve bien dans la rainure du carter prévue à cet effet.

Réglage de la profondeur de perçage (voir figure B)

La butée de profondeur **11** permet de déterminer la profondeur de perçage souhaitée **X**.

– Appuyez sur la touche de réglage de la butée de profondeur **10** et placez la butée de profondeur dans la poignée supplémentaire **12**.
  Le striage de la butée de profondeur **11** doit être orienté vers le bas.
– Poussez à fond l'outil de travail SDS-plus dans le porte-outil SDS-plus **3**. Sinon, la mobilité de l'outil SDS-plus pourrait conduire à un réglage erroné de la profondeur de perçage.
– Sortez la butée de profondeur jusqu'à ce que la distance entre la pointe du foret et la pointe de la butée de profondeur corresponde à la profondeur de perçage souhaitée **X**.

Choisir mandrin porte-foret et outils

Matériau	Mode de fonctionnement		
Béton 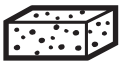	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–

Matériau	Mode de fonctionnement		
Maçonnerie	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Acier	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Bois	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Pour le perçage en frappe et le burinage, des outils SDS-plus sont nécessaires qui sont mis en place dans le porte-foret SDS-plus.

Pour le perçage sans frappe du bois, du métal, de la céramique ou de matières plastiques ainsi que pour le vissage, des outils sans SDS-plus (par ex. forets à queue cylindrique) sont utilisés. Pour ce type d'outil, vous avez besoin d'un mandrin à serrage rapide ou d'un mandrin à couronne dentée.

GBH 3-28 DFR: Le mandrin interchangeable SDS-plus **2** peut facilement être remplacé par le mandrin interchangeable à serrage rapide **1** fourni avec l'appareil.

Changer de mandrin à couronne dentée (GBH 3-28 DRE)

Afin de pouvoir travailler avec des outils sans SDS-plus (par ex. mèches à queue cylindrique), vous devez monter un mandrin porte-foret approprié (mandrin à couronne dentée ou de serrage rapide, accessoires).

Monter un mandrin à couronne dentée (voir figure C)

– Vissez le dispositif de fixation SDS-plus **17** dans un mandrin à couronne dentée **16**. Fixez le mandrin à couronne dentée **16** au moyen de la vis de fixation **15**. **Attention, la vis de fixation a un filet à gauche.**

Insérer un mandrin à couronne dentée (voir figure C)

– Nettoyez l'emmanchement du dispositif de fixation et graissez-le légèrement.
– Enfoncez le mandrin à couronne dentée par le dispositif de fixation en le tournant dans le porte-outil jusqu'à ce qu'il verrouille automatiquement.
– Contrôlez qu'il est bien verrouillé en tirant sur le mandrin à couronne dentée.

Retirer un mandrin à couronne dentée

– Poussez la douille de verrouillage **5** vers l'arrière et retirez le mandrin à couronne dentée **16**.

Enlever/mettre en place le mandrin interchangeable (GBH 3-28 DFR)

Enlever le mandrin interchangeable (voir figure D)

– Tirer fermement la bague de verrouillage du mandrin interchangeable **6** vers l'arrière, la maintenir dans cette position et sortir le mandrin interchangeable SDS-plus **2** ou le mandrin interchangeable à serrage rapide **1** vers l'avant.

Après avoir extrait le mandrin interchangeable, éviter tout encrassement.

Mettre en place le mandrin interchangeable (voir figure E)

► **N'utiliser qu'un équipement d'origine spécifique au modèle et respecter le nombre des rainures code 19.Seuls des mandrins interchangeables avec deux ou trois rainures code sont admissibles.** Au cas où un mandrin interchangeable inapproprié pour cet outil électroportatif serait utilisé, l'outil électroportatif peut tomber pendant le service.

– Avant sa mise en place, nettoyer le mandrin interchangeable et graisser légèrement l'extrémité.
– Prendre le mandrin interchangeables SDS-plus **2** ou le mandrin interchangeable à serrage rapide **1** à pleine main. Engager le mandrin interchangeable dans la fixation du mandrin **18** par un léger mouvement de rotation, jusqu'à ce qu'il s'encliquette de manière audible.
– Le mandrin interchangeable s'encliquette de lui-même. Contrôler que l'outil soit bien encliqueté en tirant sur le mandrin interchangeable.

Changement d'outil

Le capuchon anti-poussière **4** empêche dans une large mesure la poussière de pénétrer dans le porte-outil pendant le service de l'appareil. Lors du montage de l'outil, veillez à ne pas endommager le capuchon anti-poussière **4**.

► **Remplacez immédiatement un capuchon anti-poussière endommagé. Il est recommandé de faire effectuer ce travail par un service après-vente.**

Mettre un outil de travail SDS-plus en place (voir figure F)

Grâce au mandrin de perçage SDS-plus, il est possible de remplacer l'outil de travail facilement et confortablement sans avoir à utiliser d'outil supplémentaire.

– GBH 3-28 DFR: Mettre le mandrin interchangeable SDS-plus **2** en place.
– Nettoyez l'extrémité de l'outil, et graissez-le légèrement.
– Introduisez l'outil de travail dans le porte-outil en le tournant jusqu'à ce qu'il s'encliquette automatiquement.
– Vérifiez si l'outil est bien encliqueté en tirant sur ce dernier.

Les outils de travail SDS-plus utilisés dans ce système ne sont pas rigidement fixés, ils peuvent être librement bougés. Ceci provoque un faux-rond au fonctionnement à vide qui n'a cependant aucun effet sur l'exactitude du perçage puisque le foret se centre automatiquement pendant le perçage.

Retirer un outil de travail SDS-plus (voir figure G)

– Poussez la douille de verrouillage **5** vers l'arrière et sortez l'outil de travail.

Mettre un outil de travail sans SDS-plus en place (GBH 3-28 DRE)

Note : N'utilisez pas d'outils sans SDS-plus pour le perçage en frappe ou le burinage ! Les outils sans SDS-plus et leurs mandrins seront endommagés lors du perçage en frappe ou du burinage.

– Mettez un mandrin à couronne dentée **16** en place (voir « Changer de mandrin à couronne dentée », page 23).
– Ouvrez le mandrin à clé à couronne dentée **16** par un mouvement de rotation jusqu'à ce que l'outil puisse être monté. Montez l'outil.
– Enfoncez la clé de mandrin dans les alésages correspondants du mandrin à couronne dentée **16** et serrez fermement l'outil de manière régulière.
– Tournez le stop de rotation/de frappe **9** pour le mettre dans la position « perçage ».

Retirer un outil de travail sans SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Tournez la douille du mandrin à couronne dentée **16** à l'aide de la clé de mandrin dans le sens des aiguilles d'une montre jusqu'à ce que l'outil de travail puisse être retiré.

Mettre un outil de travail sans SDS-plus en place (GBH 3-28 DFR) (voir figure H)

Note : N'utilisez pas d'outils sans SDS-plus pour le perçage en frappe ou le burinage ! Les outils sans SDS-plus et leurs mandrins seront endommagés lors du perçage en frappe ou du burinage.

– Mettez le mandrin à serrage rapide **1** en place.
– Tenir fermement l'anneau de retenue du mandrin interchangeable à serrage rapide **21**. Ouvrir le porte-outil en tournant la douille avant **20** jusqu'à ce que l'outil puisse être monté. Bien tenir l'anneau de retenue **21** et tourner la douille avant **20** avec force en direction de la flèche jusqu'à ce que des grincements soient distinctement audibles.
– Contrôler que l'outil soit bien fixé en tirant dessus.

Note : Si le porte-outil a été ouvert à fond, il est possible que des grincements se font entendre lorsque le porte-outil est vissé et que le porte-outil ne se ferme pas.
Dans un tel cas, tourner la douille avant **20** une fois dans le sens inverse de la flèche. Ensuite, il est possible de fermer le porte-outil.

– Tournez le stop de rotation/de frappe **9** pour le mettre dans la position « perçage ».

Retirer un outil de travail sans SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (voir figure I)

– Tenir fermement l'anneau de retenue du mandrin interchangeable à serrage rapide **21**. Ouvrir le porte-outil en tournant la douille avant **20** dans le sens de la flèche jusqu'à ce que l'outil puisse en être extrait.

Aspiration des poussières avec Saugfix (accessoire)

► Les poussières de matériaux tels que peintures contenant du plomb, certains bois, minéraux ou métaux, peuvent être nuisibles à la santé. Entrer en contact ou aspirer les poussières peut entraîner des réactions allergiques et/ou des maladies respiratoires auprès de l'utilisateur ou de per-

sonnes se trouvant à proximité.
Certaines poussières telles que les poussières de chêne ou de hêtre sont considérées comme cancérigènes, surtout en association avec des additifs pour le traitement du bois (chromate, lazure). Les matériaux contenant de l'amiante ne doivent être travaillés que par des personnes qualifiées.

- Si possible, utilisez un dispositif d'aspiration des poussières approprié au matériau.
- Veillez à bien aérer la zone de travail.
- Il est recommandé de porter un masque respiratoire avec un niveau de filtration de classe P2.

Respectez les règlements spécifiques aux matériaux à traiter en vigueur dans votre pays.

▶ **Evitez toute accumulation de poussières à l'emplacement de travail.** Les poussières peuvent facilement s'enflammer.

Monter le Saugfix (voir figure J)

Pour l'aspiration des poussières, un Saugfix (accessoire) est nécessaire. Pendant le perçage, le Saugfix s'écarte automatiquement de manière à ce que la tête du Saugfix soit toujours très près de la surface usinée.

- Appuyez sur la touche de réglage de la butée de profondeur **10** et retirez la butée de profondeur **11**. Appuyez à nouveau sur la touche **10** et positionnez le Saugfix par devant sur la poignée supplémentaire **12**.
- Branchez un tuyau d'aspiration (diamètre 19 mm, accessoire) à la bouche d'aspiration **22** du Saugfix. L'aspirateur doit être approprié au matériau à travailler.
- Pour l'aspiration de poussières particulièrement nuisibles à la santé, cancérigènes ou sèches, utilisez des aspirateurs spécifiques.

Régler la profondeur de perçage sur le Saugfix (voir figure K)

Vous pouvez aussi régler la profondeur de perçage **X** quand le Saugfix est déjà monté.

- Poussez à fond l'outil de travail SDS-plus dans le porte-outil SDS-plus **3**. Sinon, la mobilité de l'outil SDS-plus pourrait conduire à un réglage erroné de la profondeur de perçage.
- Dévissez la vis papillon **26** du Saugfix.
- Appuyez fermement l'outil électroportatif éteint sur le point à percer. L'outil de travail SDS-plus doit toucher la surface.
- Poussez le tuyau de guidage **27** du Saugfix dans sa fixation de manière à ce que la tête du Saugfix soit posée sur la surface à percer. Ne poussez pas le tuyau de guidage **27** plus que nécessaire par dessus le tube télescopique **25**, de manière à ce que la plus grande partie possible de la graduation sur le tube télescopique **25** reste visible.
- Resserrez fermement la vis papillon **26**. Dévissez la borne à vis **23** de la butée de profondeur du Saugfix.
- Poussez la butée de profondeur **24** sur le tube télescopique **25** de manière à ce que l'écart **X** montré sur la figure corresponde à la profondeur de perçage souhaitée.
- Resserrez fermement la borne à vis **23** dans cette position.

Mise en marche

Mise en service

▶ **Tenez compte de la tension du réseau ! La tension de la source de courant doit correspondre aux indications se trouvant sur la plaque signalétique de l'outil électroportatif. Les outils électroportatifs marqués 230 V peuvent également fonctionner sur 220 V.**

Réglage du mode de fonctionnement

Au moyen du stop de rotation/de frappe **9**, sélectionnez le mode d'exploitation souhaité de l'outil électroportatif.

Note : Ne changez le mode de fonctionnement que lorsque l'outil électroportatif est éteint ! Sinon, l'outil électroportatif pourrait être endommagé.

- Pour changer de mode d'exploitation, appuyer sur la touche de déverrouillage **8** et tourner le stop de rotation/de frappe **9** dans la position souhaitée jusqu'à ce qu'il s'encliquette de façon perceptible.

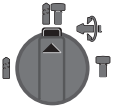

Position pour le **perçage en frappe** dans le béton et dans la pierre naturelle

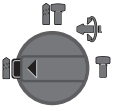

Position pour le **perçage** sans frappe du bois, du métal, de la céramique ou de matières plastiques ainsi que pour le vissage

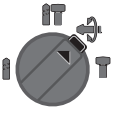

Position **Vario-Lock** pour le réglage de la position du burin

Dans cette position, le stop de rotation/de frappe **9** ne s'encliquette pas.

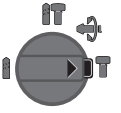

Position pour le **burinage**

Sélection du sens de rotation

A l'aide du commutateur du sens de rotation **13**, il est possible de modifier le sens de rotation de l'outil électroportatif.

▶ **N'actionnez le commutateur du sens de rotation 13 qu'à l'arrêt total de l'appareil électroportatif.**

Rotation à droite : Tournez le commutateur du sens de rotation **13** jusqu'à la butée en position ⬅.

Rotation à gauche : Tournez le commutateur du sens de rotation **13** jusqu'à la butée en position ➡.

Mettez toujours le sens de rotation sur la droite pour le perçage en frappe, le perçage et le burinage.

Mise en Marche/Arrêt

- Pour **mettre en marche** l'outil électroportatif, appuyez sur l'interrupteur Marche/Arrêt **7**.
- Pour **arrêter** l'outil électroportatif, relâchez l'interrupteur Marche/Arrêt **7**.

Afin d'économiser l'énergie, ne mettez l'outil électroportatif en marche que quand vous l'utilisez.

Réglage de la vitesse de rotation/de la fréquence de frappe

Vous pouvez régler en continu la vitesse de rotation/la fréquence de frappe de l'outil électroportatif en fonction de la pression exercée sur l'interrupteur de Marche/Arrêt **7**.

Une légère pression sur l'interrupteur Marche/Arrêt **7** entraîne une faible vitesse de rotation/fréquence de frappe. Plus la pression augmente, plus la vitesse de rotation/la fréquence de frappe est élevée.

Accouplement de surcharge

- ▶ **Dès que l'outil de travail se coince ou qu'il s'accroche, l'entraînement de la broche est interrompu. En raison des forces pouvant en résulter, tenez toujours bien l'outil électroportatif des deux mains et veillez à garder une position stable et équilibrée.**
- ▶ **Arrêtez immédiatement l'outil électroportatif et débloquez l'outil de travail lorsque l'appareil électroportatif coince. Lorsqu'on met l'appareil en marche, l'outil de travail étant bloqué, il peut y avoir de fortes réactions.**

Instructions d'utilisation

- ▶ **Avant d'effectuer des travaux sur l'outil électroportatif, retirez la fiche de la prise de courant.**

Modification de la position du burin (Vario-Lock)

Il est possible d'arrêter le burin dans 36 positions. Ceci permet de se mettre dans la position de travail optimale souhaitée.

- – Montez le burin dans le porte-outil.
- – Tournez le stop de rotation/de frappe **9** pour le mettre dans la position « Vario-Lock » (voir « Réglage du mode de fonctionnement », page 25).
- – Tournez le porte-outil dans la position du burin souhaitée.
- – Tournez le stop de rotation/de frappe **9** pour le mettre dans la position « burinage ». Le porte-outil est ainsi arrêté.
- – Mettez le sens de rotation sur la droite pour le burinage.

Mettre des embouts de vissage en place (voir figure L)

- ▶ **Posez l'outil électroportatif sur la vis/sur l'écrou seulement lorsque l'appareil est arrêté.** Les outils de travail en rotation peuvent glisser.

Pour pouvoir utiliser des embouts de vissage, vous avez besoin d'un porte-outil universel **28** avec dispositif de fixation SDS-plus (accessoire).

- – Nettoyez l'emmanchement du dispositif de fixation et graissez-le légèrement.
- – Enfoncez le porte-outil universel en le tournant dans le porte-outil jusqu'à ce qu'il verrouille automatiquement.
- – Contrôlez qu'il est bien verrouillé en tirant sur le porte-outil universel.
- – Mettez un embout de vissage dans le porte-outil universel. N'utilisez que des embouts de vissage appropriés à la tête de vis que vous voulez utiliser.
- – Tournez le stop de rotation/de frappe **9** pour le mettre dans la position « perçage ».
- – Pour enlever le porte-outil universel, poussez la douille de verrouillage **5** vers l'arrière et sortez le porte-outil universel **28** du porte-outil.

Entretien et Service Après-Vente

Nettoyage et entretien

- ▶ **Avant d'effectuer des travaux sur l'outil électroportatif, retirez la fiche de la prise de courant.**
- ▶ **Veillez à ce que l'outil électroportatif ainsi que les ouïes de ventilation soient toujours propres afin d'obtenir un travail impeccable et sûr.**
- ▶ **Remplacez immédiatement un capuchon anti-poussière endommagé. Il est recommandé de faire effectuer ce travail par un service après-vente.**
- – Nettoyez le porte-outil **3** après chaque utilisation.

Dans le cas où un remplacement de la fiche de raccordement s'avère nécessaire, ceci ne doit être effectué que par Bosch ou une station de Service Après-Vente agréée pour outillage Bosch afin d'éviter des dangers de sécurité.

Service Après-Vente et Assistance

Pour toute demande de renseignement ou commande de pièces de rechange, précisez-nous impérativement le numéro d'article à dix chiffres de l'outil électroportatif indiqué sur la plaque signalétique.

Notre Service Après-Vente répond à vos questions concernant la réparation et l'entretien de votre produit et les pièces de rechange. Vous trouverez des vues éclatées ainsi que des informations concernant les pièces de rechange également sous :

www.bosch-pt.com

Les conseillers techniques et assistants Bosch sont à votre disposition pour répondre à vos questions concernant nos produits et leurs accessoires.

France

Vous êtes un utilisateur, contactez :
Le Service Clientèle Bosch Outillage Electroportatif
Tel. : 0811 360122
(coût d'une communication locale)
Fax : (01) 49454767
E-Mail : contact.outillage-electroportatif@fr.bosch.com

Vous êtes un revendeur, contactez :
Robert Bosch (France) S.A.S.
Service Après-Vente Electroportatif
126, rue de Stalingrad
93705 DRANCY Cédex
Tel. : (01) 43119006
Fax : (01) 43119033
E-Mail : sav.outillage-electroportatif@fr.bosch.com

Belgique, Luxembourg

Tel. : +32 2 588 0589
Fax : +32 2 588 0595
E-Mail : outillage.gereedschap@be.bosch.com

Suisse

Tel. : (044) 8471512
Fax : (044) 8471552
E-Mail: Aftersales.Service@de.bosch.com

Elimination des déchets

Les outils électroportatifs, ainsi que leurs accessoires et emballages, doivent pouvoir suivre chacun une voie de recyclage appropriée.

Ne jetez pas les outils électroportatifs avec les ordures ménagères !

Seulement pour les pays de l'Union Européenne :

Conformément à la directive européenne 2012/19/UE relative aux déchets d'équipements électriques et électroniques et sa mise en vigueur conformément aux législations nationales, les outils électroportatifs dont on ne peut plus se servir doivent être isolés et suivre une voie de recyclage appropriée.

Sous réserve de modifications.

Español

Instrucciones de seguridad

Advertencias de peligro generales para herramientas eléctricas

ADVERTENCIA **Lea íntegramente estas advertencias de peligro e instrucciones.** En caso de no atenerse a las advertencias de peligro e instrucciones siguientes, ello puede ocasionar una descarga eléctrica, un incendio y/o lesión grave.

Guardar todas las advertencias de peligro e instrucciones para futuras consultas.

El término herramienta eléctrica empleado en las siguientes advertencias de peligro se refiere a herramientas eléctricas de conexión a la red (con cable de red) y a herramientas eléctricas accionadas por acumulador (o sea, sin cable de red).

Seguridad del puesto de trabajo

- **Mantenga limpio y bien iluminado su puesto de trabajo.** El desorden o una iluminación deficiente en las áreas de trabajo pueden provocar accidentes.
- **No utilice la herramienta eléctrica en un entorno con peligro de explosión, en el que se encuentren combustibles líquidos, gases o material en polvo.** Las herramientas eléctricas producen chispas que pueden llegar a inflamar los materiales en polvo o vapores.
- **Mantenga alejados a los niños y otras personas de su puesto de trabajo al emplear la herramienta eléctrica.** Una distracción le puede hacer perder el control sobre la herramienta eléctrica.

Seguridad eléctrica

- **El enchufe de la herramienta eléctrica debe corresponder a la toma de corriente utilizada. No es admisible modificar el enchufe en forma alguna. No emplear adaptadores en herramientas eléctricas dotadas con una toma de tierra.** Los enchufes sin modificar adecuados a las respectivas tomas de corriente reducen el riesgo de una descarga eléctrica.
- **Evite que su cuerpo toque partes conectadas a tierra como tuberías, radiadores, cocinas y refrigeradores.** El riesgo a quedar expuesto a una sacudida eléctrica es mayor si su cuerpo tiene contacto con tierra.
- **No exponga la herramienta eléctrica a la lluvia y evite que penetren líquidos en su interior.** Existe el peligro de recibir una descarga eléctrica si penetran ciertos líquidos en la herramienta eléctrica.
- **No utilice el cable de red para transportar o colgar la herramienta eléctrica, ni tire de él para sacar el enchufe de la toma de corriente. Mantenga el cable de red alejado del calor, aceite, esquinas cortantes o piezas móviles.** Los cables de red dañados o enredados pueden provocar una descarga eléctrica.
- **Al trabajar con la herramienta eléctrica a la intemperie utilice solamente cables de prolongación apropiados para su uso en exteriores.** La utilización de un cable de prolongación adecuado para su uso en exteriores reduce el riesgo de una descarga eléctrica.
- **Si fuese imprescindible utilizar la herramienta eléctrica en un entorno húmedo, es necesario conectarla a través de un fusible diferencial.** La aplicación de un fusible diferencial reduce el riesgo a exponerse a una descarga eléctrica.

Seguridad de personas

- **Esté atento a lo que hace y emplee la herramienta eléctrica con prudencia. No utilice la herramienta eléctrica si estuviese cansado, ni tampoco después de haber consumido alcohol, drogas o medicamentos.** El no estar atento durante el uso de la herramienta eléctrica puede provocarle serias lesiones.
- **Utilice un equipo de protección personal y en todo caso unas gafas de protección.** El riesgo a lesionarse se reduce considerablemente si, dependiendo del tipo y la aplicación de la herramienta eléctrica empleada, se utiliza un equipo de protección adecuado como una mascarilla antipolvo, zapatos de seguridad con suela antideslizante, casco, o protectores auditivos.
- **Evite una puesta en marcha fortuita. Asegurarse de que la herramienta eléctrica esté desconectada antes de conectarla a la toma de corriente y/o al montar el acumulador, al recogerla, y al transportarla.** Si transporta la herramienta eléctrica sujetándola por el interruptor de conexión/desconexión, o si alimenta la herramienta eléctrica estando ésta conectada, ello puede dar lugar a un accidente.
- **Retire las herramientas de ajuste o llaves fijas antes de conectar la herramienta eléctrica.** Una herramienta de ajuste o llave fija colocada en una pieza rotante puede producir lesiones al poner a funcionar la herramienta eléctrica.
- **Evite posturas arriesgadas. Trabaje sobre una base firme y mantenga el equilibrio en todo momento.** Ello le permitirá controlar mejor la herramienta eléctrica en caso de presentarse una situación inesperada.
- **Lleve puesta una vestimenta de trabajo adecuada. No utilice vestimenta amplia ni joyas. Mantenga su pelo, vestimenta y guantes alejados de las piezas móviles.** La

vestimenta suelta, el pelo largo y las joyas se pueden enganchar con las piezas en movimiento.

- ▶ **Siempre que sea posible utilizar unos equipos de aspiración o captación de polvo, asegúrese que éstos estén montados y que sean utilizados correctamente.** El empleo de estos equipos reduce los riesgos derivados del polvo.

Uso y trato cuidadoso de herramientas eléctricas

- ▶ **No sobrecargue la herramienta eléctrica. Use la herramienta eléctrica prevista para el trabajo a realizar.** Con la herramienta adecuada podrá trabajar mejor y más seguro dentro del margen de potencia indicado.
- ▶ **No utilice herramientas eléctricas con un interruptor defectuoso.** Las herramientas eléctricas que no se puedan conectar o desconectar son peligrosas y deben hacerse reparar.
- ▶ **Saque el enchufe de la red y/o desmonte el acumulador antes de realizar un ajuste en la herramienta eléctrica, cambiar de accesorio o al guardar la herramienta eléctrica.** Esta medida preventiva reduce el riesgo a conectar accidentalmente la herramienta eléctrica.
- ▶ **Guarde las herramientas eléctricas fuera del alcance de los niños. No permita la utilización de la herramienta eléctrica a aquellas personas que no estén familiarizadas con su uso o que no hayan leído estas instrucciones.** Las herramientas eléctricas utilizadas por personas inexpertas son peligrosas.
- ▶ **Cuide la herramienta eléctrica con esmero. Controle si funcionan correctamente, sin atascarse, las partes móviles de la herramienta eléctrica, y si existen partes rotas o deterioradas que pudieran afectar al funcionamiento de la herramienta eléctrica. Haga reparar estas piezas defectuosas antes de volver a utilizar la herramienta eléctrica.** Muchos de los accidentes se deben a herramientas eléctricas con un mantenimiento deficiente.
- ▶ **Mantenga los útiles limpios y afilados.** Los útiles mantenidos correctamente se dejan guiar y controlar mejor.
- ▶ **Utilice la herramienta eléctrica, accesorios, útiles, etc. de acuerdo a estas instrucciones, considerando en ello las condiciones de trabajo y la tarea a realizar.** El uso de herramientas eléctricas para trabajos diferentes de aquellos para los que han sido concebidas puede resultar peligroso.

Servicio

- ▶ **Únicamente haga reparar su herramienta eléctrica por un profesional, empleando exclusivamente piezas de repuesto originales.** Solamente así se mantiene la seguridad de la herramienta eléctrica.

Instrucciones de seguridad para martillos

- ▶ **Utilice unos protectores auditivos.** El ruido intenso puede provocar sordera.
- ▶ **Emplee la(s) empuñadura(s) adicional(es), caso de suministrarse con la herramienta eléctrica.** La pérdida de control sobre la herramienta eléctrica puede provocar un accidente.
- ▶ **Sujete el aparato por las empuñaduras aisladas al efectuar trabajos en los que el útil o el tornillo puedan tocar conductores eléctricos ocultos o el propio cable del aparato.** El contacto con conductores bajo tensión puede hacer que las partes metálicas de la herramienta eléctrica le provoquen una descarga eléctrica.
- ▶ **Utilice unos aparatos de exploración adecuados para detectar posibles tuberías de agua y gas o cables eléctricos ocultos, o consulte a la compañía local que le abastece con energía.** El contacto con cables eléctricos puede electrocutarle o causar un incendio. Al dañar las tuberías de gas, ello puede dar lugar a una explosión. La perforación de una tubería de agua puede redundar en daños materiales o provocar una electrocución.
- ▶ **Trabajar sobre una base firme sujetando la herramienta eléctrica con ambas manos.** La herramienta eléctrica es guiada de forma más segura con ambas manos.
- ▶ **Asegure la pieza de trabajo.** Una pieza de trabajo fijada con unos dispositivos de sujeción, o en un tornillo de banco, se mantiene sujeta de forma mucho más segura que con la mano.
- ▶ **Antes de depositarla, esperar a que se haya detenido la herramienta eléctrica.** El útil puede engancharse y hacerle perder el control sobre la herramienta eléctrica.
- ▶ **El enchufe macho de conexión, debe ser conectado solamente a un enchufe hembra de las mismas características técnicas del enchufe macho en materia.**

Descripción y prestaciones del producto

Lea íntegramente estas advertencias de peligro e instrucciones. En caso de no atenerse a las advertencias de peligro e instrucciones siguientes, ello puede ocasionar una descarga eléctrica, un incendio y/o lesión grave.

Despliegue y mantenga abierta la solapa con la imagen del aparato mientras lee las instrucciones de manejo.

Utilización reglamentaria

La herramienta eléctrica ha sido diseñada para taladrar con percusión en hormigón, ladrillo y piedra, así como para realizar ligeros trabajos de cincelado. Además, es adecuada también para taladrar sin percusión en madera, metal, cerámica y plástico. Las herramientas eléctricas con regulador electrónico e inversor del sentido de giro son apropiadas también para atornillar.

Componentes principales

La numeración de los componentes está referida a la imagen de la herramienta eléctrica en la página ilustrada.

1 Portabrocas intercambiable de cierre rápido (GBH 3-28 DFR)
2 Portabrocas intercambiable SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Portaútiles SDS-plus
4 Caperuza antipolvo
5 Casquillo de enclavamiento

6 Anillo de enclavamiento de portabrocas intercambiable (GBH 3-28 DFR)
7 Interruptor de conexión/desconexión
8 Botón de desenclavamiento del mando desactivador de percusión y giro
9 Mando desactivador de percusión y giro
10 Botón de ajuste del tope de profundidad
11 Tope de profundidad
12 Empuñadura adicional (zona de agarre aislada)
13 Selector de sentido de giro
14 Empuñadura (zona de agarre aislada)
15 Tornillo de seguridad para portabrocas de corona dentada*
16 Portabrocas de corona dentada*
17 Adaptador SDS-plus para portabrocas*
18 Alojamiento del portabrocas (GBH 3-28 DFR)
19 Ranuras de identificación
20 Casquillo delantero del portabrocas intercambiable de cierre rápido (GBH 3-28 DFR)
21 Anillo de retención del portabrocas intercambiable de cierre rápido (GBH 3-28 DFR)
22 Boquilla de aspiración del Saugfix*
23 Tornillo de fijación del Saugfix*
24 Tope de profundidad del Saugfix*
25 Tubo telescópico del Saugfix*
26 Tornillo de mariposa del Saugfix*
27 Tubo de guía del Saugfix*
28 Soporte universal con vástago de inserción SDS-plus*

***Los accesorios descritos e ilustrados no corresponden al material que se adjunta de serie. La gama completa de accesorios opcionales se detalla en nuestro programa de accesorios.**

Datos técnicos

Martillo perforador		**GBH 3-28 DRE**	**GBH 3-28 DFR**
Nº de artículo		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Control de revoluciones		●	●
Desactivador de giro		●	●
Giro a derechas/izquierdas		●	●
Portabrocas intercambiable		–	●
Potencia absorbida nominal	W	800	800
Frecuencia de percusión	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Energía por percusión según EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Revoluciones	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Alojamiento del útil		SDS-plus	SDS-plus
Diámetro del cuello del husillo	mm	50	50
Diámetro máx. admisible de taladro en: (ver también página 30)			
– Hormigón*	mm	28	28
– Ladrillo (con corona perforadora hueca)	mm	82	82
– Acero	mm	13	13
– Madera	mm	30	30
Peso según EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Clase de protección		□/II	□/II

*no apto para corona perforadora hueca

Estos datos son válidos para una tensión nominal de [U] 230 V. Los valores pueden variar para otras tensiones y en ejecuciones específicas para ciertos países.

Información sobre ruidos y vibraciones

Ruido determinado según EN 60745.

El nivel de presión sonora típico de la herramienta eléctrica, determinado con un filtro A, asciende a: Nivel de presión sonora 91 dB(A); nivel de potencia acústica 102 dB(A). Tolerancia K = 3 dB.

¡Colóquese unos protectores auditivos!

GBH 3-28 DRE:

Nivel total de vibraciones a_h (suma vectorial de tres direcciones) y tolerancia K determinados según EN 60745:
Taladrado con percusión en hormigón: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Cincelado: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Taladrado en metal: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Atornillado: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Nivel total de vibraciones a_h (suma vectorial de tres direcciones) y tolerancia K determinados según EN 60745:
Taladrado con percusión en hormigón: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Cincelado: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Taladrado en metal: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Atornillado: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

El nivel de vibraciones indicado en estas instrucciones ha sido determinado según el procedimiento de medición fijado en la norma EN 60745 y puede servir como base de comparación con otras herramientas eléctricas. También es adecuado para estimar provisionalmente la solicitación experimentada por las vibraciones.
El nivel de vibraciones indicado ha sido determinado para las aplicaciones principales de la herramienta eléctrica. Por ello, el nivel de vibraciones puede ser diferente si la herramienta eléctrica se utiliza para otras aplicaciones, con accesorios diferentes, con útiles divergentes, o si el mantenimiento de la misma fuese deficiente. Ello puede suponer un aumento drástico de la solicitación por vibraciones durante el tiempo total de trabajo. Para determinar con exactitud la solicitación experimentada por las vibraciones, es necesario considerar también aquellos tiempos en los que el aparato esté desconectado, o bien, esté en funcionamiento, pero sin ser utilizado realmente. Ello puede suponer una disminución drástica de la solicitación por vibraciones durante el tiempo total de trabajo.
Fije unas medidas de seguridad adicionales para proteger al usuario de los efectos por vibraciones, como por ejemplo: Mantenimiento de la herramienta eléctrica y de los útiles, conservar calientes las manos, organización de las secuencias de trabajo.

Declaración de conformidad CE

Declaramos bajo nuestra responsabilidad, que el producto descrito bajo "Datos técnicos" está en conformidad con las normas o documentos normalizados siguientes: EN 60745 de acuerdo con las disposiciones en las directivas 2011/65/UE, 2004/108/CE, 2006/42/CE.

Expediente técnico (2006/42/CE) en:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker	Helmut Heinzelmann
Executive Vice President	Head of Product Certification
Engineering	PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montaje

▶ **Antes de cualquier manipulación en la herramienta eléctrica, sacar el enchufe de red de la toma de corriente.**

Empuñadura adicional

▶ **Solamente utilice la herramienta eléctrica con la empuñadura adicional 12 montada.**

Orientación de la empuñadura adicional (ver figura A)

La empuñadura adicional **12** puede girarse a cualquier posición para permitirle trabajar manteniendo una postura firme y cómoda.

– Afloje en sentido contrario a las agujas del reloj el mango de la empuñadura adicional **12** y gire ésta a la posición deseada. Seguidamente, apriete el mango en el sentido de las agujas del reloj para sujetar la empuñadura adicional **12**.

Observe que la abrazadera de la empuñadura adicional quede alojada en la ranura de la carcasa prevista para tal fin.

Ajuste de la profundidad de perforación (ver figura B)

El tope de profundidad **11** permite ajustar la profundidad de perforación **X** deseada.

– Presione el botón de ajuste del tope de profundidad **10** e introduzca el tope de profundidad en la empuñadura adicional **12**.
La cara estriada del tope de profundidad **11** deberá quedar hacia abajo.
– Inserte hasta el tope el útil SDS-plus en el portaútiles SDS-plus **3**. De no proceder así, el ajuste de la profundidad de perforación es incorrecto debido a la movilidad que tiene el útil SDS-plus.
– Saque el tope de profundidad de manera que la medida entre la punta de la broca y del tope de profundidad corresponda a la profundidad de perforación **X**.

Selección del portabrocas y de los útiles

Material	Modo de operación		
Hormigón 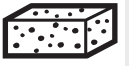	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Ladrillo	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Acero	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Madera	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Para taladrar con percusión y para cincelar se precisan útiles SDS-plus, que se montan en el portabrocas SDS-plus.

Para taladrar sin percusión en madera, metal, cerámica y plástico, así como para atornillar se utilizan útiles sin vástago SDS-plus (p. ej. brocas de vástago cilíndrico). Para estos útiles se precisa un portabrocas de sujeción rápida o un portabrocas de corona dentada.

GBH 3-28 DFR: El portabrocas intercambiable SDS-plus **2** puede sustituirse fácilmente por el portabrocas intercambiable de cierre rápido **1** que se adjunta.

Cambio del portabrocas de corona dentada (GBH 3-28 DRE)

Para poder trabajar con útiles sin SDS-plus (p. ej. brocas de vástago cilíndrico) es necesario montar un portabrocas adecuado (portabrocas de corona dentada o de sujeción rápida, ambos, accesorios especiales).

Montaje del portabrocas de corona dentada (ver figura C)

– Enrosque el adaptador SDS-plus **17** en el portabrocas de corona dentada **16**. Asegure el portabrocas de corona dentada **16** con el tornillo de seguridad **15**. **Tenga en cuenta que el tornillo de seguridad es de rosca a izquierdas.**

Montaje del portabrocas de corona dentada (ver figura C)

– Limpie primero, y aplique a continuación una capa ligera de grasa al extremo del vástago de inserción.
– Inserte girando el portabrocas de corona dentada con el adaptador hasta conseguir que éste quede sujeto automáticamente.
– Tire del portabrocas de corona dentada para cerciorarse de que ha quedado correctamente sujeto.

Desmontaje del portabrocas de corona dentada

– Empuje hacia atrás el casquillo de enclavamiento **5** y retire el portabrocas de corona dentada **16**.

Montaje/desmontaje del portabrocas intercambiable (GBH 3-28 DFR)

Desmontaje del portabrocas intercambiable (ver figura D)

– Empuje hacia atrás el anillo de enclavamiento del portabrocas intercambiable **6**, manténgalo en esa posición, y saque hacia delante el portabrocas intercambiable SDS-plus **2** o bien el portabrocas intercambiable de cierre rápido **1**.

Proteja convenientemente el portabrocas intercambiable desmontado para evitar que se ensucie.

Montaje del portabrocas intercambiable (ver figura E)

► **Únicamente utilice el equipamiento original específico para cada modelo y observe en ello el número de ranuras de identificación 19.Únicamente está permitido utilizar portabrocas intercambiables con dos o tres ranuras de identificación.** Si el portabrocas intercambiable aplicado no es el apropiado para esta herramienta eléctrica, puede que el útil se salga durante el funcionamiento.

– Limpie el portabrocas intercambiable antes de montarlo y engrase ligeramente el extremo de inserción.
– Sujete el portabrocas intercambiable SDS-plus **2** o el portabrocas intercambiable de cierre rápido **1** abarcándolo con toda la mano. Inserte girándolo el portabrocas intercambiable **18** en el alojamiento del portabrocas hasta percibir claramente su enclavamiento.
– El portabrocas intercambiable se enclava automáticamente. Tire del portabrocas intercambiable para asegurarse de que ha quedado correctamente sujeto.

Cambio de útil

La caperuza antipolvo **4** evita en gran medida que el polvo que se va produciendo al trabajar penetre en el portaútiles. Al montar el útil, preste atención a no dañar la caperuza antipolvo **4**.

► **Haga sustituir de inmediato una caperuza antipolvo deteriorada. Se recomienda que este trabajo sea realizado por un servicio técnico.**

Montaje del útil SDS-plus (ver figura F)

El portaútiles SDS-plus le permite cambiar el útil de forma sencilla y cómoda sin precisar para ello una herramienta.

– GBH 3-28 DFR: Monte el portabrocas intercambiable SDS-plus **2**.
– Limpie primero y aplique a continuación una capa ligera de grasa al extremo de inserción del útil.
– Inserte girando el útil en el portaútiles hasta conseguir que éste quede sujeto automáticamente.
– Tire del útil para asegurarse de que ha quedado correctamente sujeto.

Condicionado por el sistema, el útil SDS-plus puede moverse libremente. A ello se debe que se presente un error de redondez al girar en vacío. Esto no afecta para nada a la precisión del taladro realizado, ya que la broca se autocentra al taladrar.

Desmontaje del útil SDS-plus (ver figura G)

– Empuje hacia atrás el casquillo de enclavamiento **5** y retire el útil.

Aplicación de útiles sin SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Observación: ¡No utilice útiles sin SDS-plus ni para taladrar con percusión ni para cincelar! Al taladrar con percusión o cincelar ello perjudicaría a los útiles sin SDS-plus y al portabrocas.

– Monte un portabrocas de corona dentada **16** (ver “Cambio del portabrocas de corona dentada”, página 31).
– Gire el portabrocas de corona dentada **16** lo suficiente para poder alojar el útil. Inserte el útil.
– Introduzca la llave del portabrocas en cada uno de los taladros del portabrocas de corona dentada **16** y apriete uniformemente el útil.
– Gire el mando desactivador de percusión y giro **9** a la posición “Taladrar”.

Desmontaje de útiles sin SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Gire en sentido contrario a las agujas del reloj el casquillo del portabrocas de corona dentada **16** con la llave del portabrocas, de manera que pueda retirar el útil.

Aplicación de útiles sin SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (ver figura H)

Observación: ¡No utilice útiles sin SDS-plus ni para taladrar con percusión ni para cincelar! Al taladrar con percusión o cincelar ello perjudicaría a los útiles sin SDS-plus y al portabrocas.

– Monte el portabrocas intercambiable de cierre rápido **1**.
– Sujete firmemente el anillo de retención **21** del portabrocas intercambiable de cierre rápido. Abra el portabrocas girando el casquillo anterior **20** lo suficiente para poder insertar el útil. Sujete firmemente el anillo de retención **21** y gire con fuerza el casquillo anterior **20**, en dirección de la flecha, hasta percibir claramente un ruido de carraca.
– Verifique la sujeción firme del útil tirando del mismo.

Observación: En caso de haber abierto hasta el tope el portabrocas, puede ocurrir que al intentar cerrar éste se perciba un ruido de carraca y que no se consiga cerrar el portabrocas. En este caso, gire una vez el casquillo anterior **20** en sentido contrario a la dirección de la flecha. A continuación es posible cerrar el portaútiles.

– Gire el mando desactivador de percusión y giro **9** a la posición “Taladrar”.

Desmontaje de útiles sin SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (ver figura I)

– Sujete firmemente el anillo de retención **21** del portabrocas intercambiable de cierre rápido. Abra el portaútiles girando el casquillo anterior **20** en dirección de la flecha, lo suficiente para poder extraer el útil.

Aspiración de polvo con el Saugfix (accesorio especial)

► El polvo de ciertos materiales como, pinturas que contengan plomo, ciertos tipos de madera y algunos minerales y metales, puede ser nocivo para la salud. El contacto y la inspiración de estos polvos pueden provocar en el usuario o en las personas circundantes reacciones alérgicas y/o enfermedades respiratorias.
Ciertos polvos como los de roble, encina y haya son considerados como cancerígenos, especialmente en combinación con los aditivos para el tratamiento de la madera (cromatos, conservantes de la madera). Los materiales que contengan amianto solamente deberán ser procesados por especialistas.

– A ser posible utilice un equipo para aspiración de polvo apropiado para el material a trabajar.
– Observe que esté bien ventilado el puesto de trabajo.
– Se recomienda una mascarilla protectora con un filtro de la clase P2.

Observe las prescripciones vigentes en su país sobre los materiales a trabajar.

► **Evite acumulaciones de polvo en el puesto de trabajo.** Los materiales en polvo se pueden inflamar fácilmente.

Montaje del Saugfix (ver figura J)

Para la aspiración de polvo se precisa un Saugfix (accesorio especial). Al taladrar, el cabezal Saugfix es presionado continuamente contra la base por la fuerza de un resorte, consiguiéndose así que éste asiente continuamente contra la misma.

– Pulse la tecla de ajuste del tope de profundidad **10** y retire el tope de profundidad **11**. Vuelva a presionar la tecla **10** y monte por el frente el Saugfix en la empuñadura adicional **12**.
– Conecte una manguera de aspiración (diámetro 19 mm, accesorio especial) a la boquilla de aspiración **22** del Saugfix. El aspirador debe ser adecuado para el material a trabajar.
– Para aspirar polvo especialmente nocivo para la salud, cancerígeno, o polvo seco utilice un aspirador especial.

Ajuste de la profundidad de perforación en el Saugfix (ver figura K)

Ud. puede fijar también la profundidad de perforación **X** deseada estando montado el Saugfix.

– Inserte hasta el tope el útil SDS-plus en el portaútiles SDS-plus **3**. De no proceder así, el ajuste de la profundidad de perforación es incorrecto debido a la movilidad que tiene el útil SDS-plus.
– Afloje el tornillo de mariposa **26** del Saugfix.
– Asiente firmemente el útil, estando éste detenido, contra el punto a taladrar. Al realizar esto, el útil SDS-plus deberá asentar contra la superficie.
– Desplace el tubo de guía **27** del Saugfix en el soporte de forma que el cabezal de Saugfix asiente contra la base a taladrar. No desplace el tubo de guía **27** más de lo necesario sobre el tubo telescópico **25** con el fin de que sea visible la mayor parte posible de la escala del tubo telescópico **25**.
– Apriete nuevamente el tornillo de mariposa **26**. Afloje el tornillo de fijación **23** del tope de profundidad del Saugfix.
– Desplace el tope de profundidad **24** sobre el tubo telescópico **25** de manera que la distancia **X** mostrada en la figura corresponda a la profundidad de perforación deseada.
– Apriete el tornillo de fijación **23** en esa posición.

Operación

Puesta en marcha

► **¡Observe la tensión de red! La tensión de alimentación deberá coincidir con las indicaciones en la placa de características de la herramienta eléctrica. Las herramientas eléctricas marcadas con 230 V pueden funcionar también a 220 V.**

Ajuste del modo de operación

Con el mando desactivador de percusión y giro **9** puede Ud. ajustar el modo de operación de la herramienta eléctrica.

Observación: ¡Únicamente cambie el modo de operación estando desconectada la herramienta eléctrica! En caso contrario podría dañarse la herramienta eléctrica.

– Para modificar el modo de operación, accione el botón de desenclavamiento **8** y gire el mando desactivador de percusión y giro **9** a la posición deseada, hasta enclavarlo de manera perceptible.

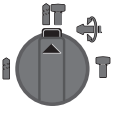

Posición para **Taladrar con percusión** en hormigón o piedra

Posición para **Taladrar**, sin percutir, en madera, metal, cerámica y plástico, así como para atornillar

Posición **Vario-Lock** para modificar la posición del cincel

En esta posición no se enclava el mando desactivador de percusión y giro **9**.

Posición para **Cincelar**

Ajuste del sentido de giro

El selector de sentido de giro **13** le permite modificar el sentido de giro de la herramienta eléctrica.

- ▶ **Solamente accione el selector de sentido de giro 13 con la herramienta eléctrica detenida.**

Giro a derechas: Gire hasta el tope el selector de sentido de giro **13** a la posición ⬅ .

Giro a izquierdas: Gire hasta el tope el selector de sentido de giro **13** a la posición ➡ .

Al taladrar con o sin percusión, y al cincelar, ajuste siempre el sentido de giro a derechas.

Conexión/desconexión

- Para **conectar** la herramienta eléctrica presionar el interruptor de conexión/desconexión **7**.
- Para la **desconexión** suelte el interruptor de conexión/desconexión **7**.

Para ahorrar energía, solamente conecte la herramienta eléctrica cuando vaya a utilizarla.

Ajuste del nº de revoluciones/frecuencia de percusión

Variando la presión ejercida sobre el interruptor de conexión/desconexión **7** puede Ud. regular de forma continua las revoluciones/nº de impactos de la herramienta eléctrica.

Accionando ligeramente el interruptor de conexión/desconexión **7** se obtienen unas revoluciones/frecuencia de percusión reducida. Aumentando paulatinamente la presión se van aumentando en igual medida las revoluciones/frecuencia de percusión.

Embrague limitador de par

- ▶ **En caso de engancharse o bloquearse el útil se desacopla el husillo de la unidad de accionamiento. Debido a la elevada fuerza de reacción resultante, siempre sujete la herramienta eléctrica con ambas manos y trabaje sobre una base firme.**
- ▶ **En caso de bloquearse el útil, desconectar la herramienta eléctrica y liberar el útil. Si el aparato se conecta estando bloqueado el útil de taladrar se producen unos pares de reacción muy elevados.**

Instrucciones para la operación

- ▶ **Antes de cualquier manipulación en la herramienta eléctrica, sacar el enchufe de red de la toma de corriente.**

Modificación de la posición para cincelar (Vario-Lock)

El cincel puede sujetarse en 36 posiciones diferentes. Ello le permite adoptar en cada caso una posición de trabajo óptima.

- Monte el cincel en el portaútiles.
- Gire el mando desactivador de percusión y giro **9** a la posición “Vario-Lock” (ver “Ajuste del modo de operación”, página 32).
- Gire el portaútiles hasta conseguir la posición del cincel deseada.
- Gire el mando desactivador de percusión y giro **9** a la posición “Cincelar”. El portaútiles queda retenido entonces en esa posición.
- Para cincelar ajuste el sentido de giro a derechas.

Montaje de las puntas de atornillar (ver figura L)

- ▶ **Solamente aplique la herramienta eléctrica desconectada contra la tuerca o tornillo.** Los útiles en rotación pueden resbalar.

Para montar puntas de atornillar deberá utilizar un soporte universal **28** dotado con un vástago de inserción SDS-plus (accesorio especial).

- Limpie primero, y aplique a continuación una capa ligera de grasa al extremo del vástago de inserción.
- Inserte girando el soporte universal en el portaútiles hasta conseguir que éste quede sujeto automáticamente.
- Tire del soporte universal para asegurarse de que ha quedado correctamente sujeto.
- Inserte una punta de atornillar en el soporte universal. Únicamente utilice puntas de atornillar que ajusten correctamente en la cabeza del tornillo.
- Gire el mando desactivador de percusión y giro **9** a la posición “Taladrar”.
- Para desmontar el soporte universal, empuje hacia atrás el casquillo de enclavamiento **5** y retire entonces el soporte universal **28** del portaútiles.

Mantenimiento y servicio

Mantenimiento y limpieza

- ▶ **Antes de cualquier manipulación en la herramienta eléctrica, sacar el enchufe de red de la toma de corriente.**
- ▶ **Mantenga limpia la herramienta eléctrica y las rejillas de refrigeración para trabajar con eficacia y seguridad.**
- ▶ **Haga sustituir de inmediato una caperuza antipolvo deteriorada. Se recomienda que este trabajo sea realizado por un servicio técnico.**
- Limpie el portaútiles **3** después cada uso.

La sustitución de un cable de conexión deteriorado deberá ser realizada por Bosch o por un servicio técnico autorizado para herramientas eléctricas Bosch con el fin de garantizar la seguridad del aparato.

Servicio técnico y atención al cliente

Para cualquier consulta o pedido de piezas de repuesto es imprescindible indicar el nº de artículo de 10 dígitos que figura en la placa de características de la herramienta eléctrica.

El servicio técnico le asesorará en las consultas que pueda Ud. tener sobre la reparación y mantenimiento de su producto, así como sobre piezas de recambio. Los dibujos de despiece e informaciones sobre las piezas de recambio los podrá obtener también en internet bajo:

www.bosch-pt.com

Nuestro equipo de asesores técnicos le orientará gustosamente en cuanto a la adquisición, aplicación y ajuste de los productos y accesorios.

España

Robert Bosch Espana S.L.U.
Departamento de ventas Herramientas Eléctricas
C/Hermanos García Noblejas, 19
28037 Madrid
Tel. Asesoramiento al cliente: 902 531 53
Fax: 902 531554

Venezuela

Robert Bosch S.A.
Final Calle Vargas. Edf. Centro Berimer P.B.
Boleita Norte
Caracas 107
Tel.: (0212) 2074511

México

Robert Bosch S. de R.L. de C.V.
Circuito G. Gonzáles Camarena 333
Centro de Ciudad Santa Fe - 01210 - Mexico DF
Tel. Interior: (01) 800 6271286
Tel. D.F.: 52843062
E-Mail: arturo.fernandez@mx.bosch.com

Argentina

Robert Bosch Argentina S.A.
Av. Córdoba 5160
C1414BAW Ciudad Autónoma de Buenos Aires
Atención al Cliente
Tel.: (0810) 5552020
E-Mail: herramientas.bosch@ar.bosch.com

Perú

Robert Bosch S.A.C.
Av. Primavera 781, Urb. Chacarilla, San Borja (Edificio Aldo)
Buzón Postal Lima 41 - Lima
Tel.: (01) 2190332

Chile

Robert Bosch S.A.
Calle San Eugênio, 40
Ñuñoa - Santiago
Buzón Postal 7750000
Tel.: (02) 5203198

Eliminación

Recomendamos que las herramientas eléctricas, accesorios y embalajes sean sometidos a un proceso de recuperación que respete el medio ambiente.

¡No arroje las herramientas eléctricas a la basura!

Sólo para los países de la UE:

Conforme a la Directiva Europea 2012/19/UE sobre aparatos eléctricos y electrónicos inservibles, tras su transposición en ley nacional, deberán acumularse por separado las herramientas eléctricas para ser sometidas a un reciclaje ecológico.

Reservado el derecho de modificación.

Português

Indicações de segurança

Indicações gerais de advertência para ferramentas eléctricas

ATENÇÃO **Devem ser lidas todas as indicações de advertência e todas as instruções.** O desrespeito das advertências e instruções apresentadas abaixo pode causar choque eléctrico, incêndio e/ou graves lesões.

Guarde bem todas as advertências e instruções para futura referência.

O termo "Ferramenta eléctrica" utilizado a seguir nas indicações de advertência, refere-se a ferramentas eléctricas operadas com corrente de rede (com cabo de rede) e a ferramentas eléctricas operadas com acumulador (sem cabo de rede).

Segurança da área de trabalho

- **Mantenha a sua área de trabalho sempre limpa e bem iluminada.** Desordem ou áreas de trabalho insuficientemente iluminadas podem levar a acidentes.
- **Não trabalhar com a ferramenta eléctrica em áreas com risco de explosão, nas quais se encontrem líquidos, gases ou pós inflamáveis.** Ferramentas eléctricas produzem faíscas, que podem inflamar pós ou vapores.
- **Manter crianças e outras pessoas afastadas da ferramenta eléctrica durante a utilização.** No caso de distracção é possível que perca o controlo sobre o aparelho.

Segurança eléctrica

- **A ficha de conexão da ferramenta eléctrica deve caber na tomada. A ficha não deve ser modificada de maneira alguma. Não utilizar uma ficha de adaptação junto com ferramentas eléctricas protegidas por ligação à terra.** Fichas não modificadas e tomadas apropriadas reduzem o risco de um choque eléctrico.

- **Evitar que o corpo possa entrar em contacto com superfícies ligadas à terra, como tubos, aquecimentos, fogões e frigoríficos.** Há um risco elevado devido a choque eléctrico, se o corpo estiver ligado à terra.
- **Manter o aparelho afastado de chuva ou humidade.** A infiltração de água numa ferramenta eléctrica aumenta o risco de choque eléctrico.
- **Não deverá utilizar o cabo para outras finalidades. Jamais utilizar o cabo para transportar a ferramenta eléctrica, para pendurá-la, nem para puxar a ficha da tomada. Manter o cabo afastado de calor, óleo, cantos afiados ou partes do aparelho em movimento.** Cabos danificados ou emaranhados aumentam o risco de um choque eléctrico.
- **Se trabalhar com uma ferramenta eléctrica ao ar livre, só deverá utilizar cabos de extensão apropriados para áreas exteriores.** A utilização de um cabo de extensão apropriado para áreas exteriores reduz o risco de um choque eléctrico.
- **Se não for possível evitar o funcionamento da ferramenta eléctrica em áreas húmidas, deverá ser utilizado um disjuntor de corrente de avaria.** A utilização de um disjuntor de corrente de avaria reduz o risco de um choque eléctrico.

Segurança de pessoas

- **Esteja atento, observe o que está a fazer e tenha prudência ao trabalhar com a ferramenta eléctrica. Não utilizar uma ferramenta eléctrica quando estiver fatigado ou sob a influência de drogas, álcool ou medicamentos.** Um momento de descuido ao utilizar a ferramenta eléctrica, pode levar a lesões graves.
- **Utilizar equipamento de protecção pessoal e sempre óculos de protecção.** A utilização de equipamento de protecção pessoal, como máscara de protecção contra pó, sapatos de segurança antiderrapantes, capacete de segurança ou protecção auricular, de acordo com o tipo e aplicação da ferramenta eléctrica, reduz o risco de lesões.
- **Evitar uma colocação em funcionamento involuntária. Assegure-se de que a ferramenta eléctrica esteja desligada, antes de conectá-la à alimentação de rede e/ou ao acumulador, antes de levantá-la ou de transportá-la.** Se tiver o dedo no interruptor ao transportar a ferramenta eléctrica ou se o aparelho for conectado à alimentação de rede enquanto estiver ligado, poderão ocorrer acidentes.
- **Remover ferramentas de ajuste ou chaves de boca antes de ligar a ferramenta eléctrica.** Uma ferramenta ou chave que se encontre numa parte do aparelho em movimento pode levar a lesões.
- **Evite uma posição anormal. Mantenha uma posição firme e mantenha sempre o equilíbrio.** Desta forma é mais fácil controlar a ferramenta eléctrica em situações inesperadas.
- **Usar roupa apropriada. Não usar roupa larga nem jóias. Mantenha os cabelos, roupas e luvas afastadas de partes em movimento.** Roupas frouxas, cabelos longos ou jóias podem ser agarrados por peças em movimento.
- **Se for possível montar dispositivos de aspiração ou de recolha, assegure-se de que estejam conectados e utilizados correctamente.** A utilização de uma aspiração de pó pode reduzir o perigo devido ao pó.

Utilização e manuseio cuidadoso de ferramentas eléctricas

- **Não sobrecarregue o aparelho. Utilize a ferramenta eléctrica apropriada para o seu trabalho.** É melhor e mais seguro trabalhar com a ferramenta eléctrica apropriada na área de potência indicada.
- **Não utilizar uma ferramenta eléctrica com um interruptor defeituoso.** Uma ferramenta eléctrica que não pode mais ser ligada nem desligada, é perigosa e deve ser reparada.
- **Puxar a ficha da tomada e/ou remover o acumulador antes de executar ajustes no aparelho, de substituir acessórios ou de guardar o aparelho.** Esta medida de segurança evita o arranque involuntário da ferramenta eléctrica.
- **Guardar ferramentas eléctricas não utilizadas fora do alcance de crianças. Não permita que pessoas que não estejam familiarizadas com o aparelho ou que não tenham lido estas instruções, utilizem o aparelho.** Ferramentas eléctricas são perigosas se forem utilizadas por pessoas inesperientes.
- **Tratar a ferramenta eléctrica com cuidado. Controlar se as partes móveis do aparelho funcionam perfeitamente e não emperram, e se há peças quebradas ou danificadas que possam prejudicar o funcionamento da ferramenta eléctrica. Permitir que peças danificadas sejam reparadas antes da utilização.** Muitos acidentes têm como causa, a manutenção insuficiente de ferramentas eléctricas.
- **Manter as ferramentas de corte afiadas e limpas.** Ferramentas de corte cuidadosamente tratadas e com cantos de corte afiados emperram com menos frequência e podem ser conduzidas com maior facilidade.
- **Utilizar a ferramenta eléctrica, acessórios, ferramentas de aplicação, etc. conforme estas instruções. Considerar as condições de trabalho e a tarefa a ser executada.** A utilização de ferramentas eléctricas para outras tarefas a não ser as aplicações previstas, pode levar a situações perigosas.

Serviço

- **Só permita que o seu aparelho seja reparado por pessoal especializado e qualificado e só com peças de reposição originais.** Desta forma é assegurado o funcionamento seguro do aparelho.

Indicações de segurança para martelos

- **Usar protecção auricular.** Ruídos podem provocar a surdez.
- **Utilizar os punhos adicionais, se tiverem sido fornecidos com a ferramenta eléctrica.** A perda de controlo pode provocar lesões.
- **Ao executar trabalhos durante os quais a ferramenta de trabalho ou o parafuso possam atingir cabos eléctri-**

cos que se encontrem sob a superfície a ser trabalhada ou o próprio cabo de rede, deverá sempre segurar o aparelho pelas superfícies isoladas do punho. O contacto com um cabo sob tensão também pode colocar sob tensão as peças metálicas do aparelho e levar a um choque eléctrico.

- ▶ **Utilizar detectores apropriados, para encontrar cabos escondidos, ou consulte a companhia eléctrica local.** O contacto com cabos eléctricos pode provocar fogo e choques eléctricos. Danos em tubos de gás podem levar à explosão. A penetração num cano de água causa danos materiais ou pode provocar um choque eléctrico.
- ▶ **Segurar a ferramenta eléctrica firmemente com ambas as mãos durante o trabalho e manter uma posição firme.** A ferramenta eléctrica é conduzida com segurança com ambas as mãos.
- ▶ **Fixar a peça a ser trabalhada.** Uma peça a ser trabalhada fixa com dispositivos de aperto ou com torno de bancada está mais firme do que segurada com a mão.
- ▶ **Espere a ferramenta eléctrica parar completamente, antes de depositá-la.** A ferramenta de aplicação pode emperrar e levar à perda de controlo sobre a ferramenta eléctrica.

Descrição do produto e da potência

Devem ser lidas todas as indicações de advertência e todas as instruções. O desrespeito das advertências e instruções apresentadas abaixo pode causar choque eléctrico, incêndio e/ou graves lesões.

Abrir a página basculante contendo a apresentação do aparelho, e deixar esta página aberta enquanto estiver lendo a instrução de serviço.

Utilização conforme as disposições

A ferramenta eléctrica é destinada para furar com percussão em betão, tijolos e pedras, assim como para cinzelar. Ela também é apropriada para furar sem percussão em madeira, metal, cerâmica e plástico. Ferramentas eléctricas com regulação electrónica e marcha à direita/à esquerda também são apropriadas para aparafusar.

Componentes ilustrados

A numeração dos componentes ilustrados refere-se à apresentação da ferramenta eléctrica na página de esquemas.

1 Mandril de substituição de aperto rápido (GBH 3-28 DFR)
2 Mandril de substituição SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Fixação da ferramenta SDS-plus
4 Capa para protecção contra pó
5 Bucha de travamento
6 Anel de travamento do mandril de substituição (GBH 3-28 DFR)
7 Interruptor de ligar-desligar
8 Tecla de destravamento para comutador de percussão/paragem de rotação
9 Comutador de percussão/paragem de rotação
10 Tecla para ajuste do esbarro de profundidade
11 Esbarro de profundidade
12 Punho adicional (superfície isolada)
13 Comutador do sentido de rotação
14 Punho (superfície isolada)
15 Parafuso de segurança para mandril brocas de coroa dentada*
16 Mandril de brocas de coroa dentada*
17 Fixação para brocas SDS-plus*
18 Fixação do mandril de brocas (GBH 3-28 DFR)
19 Ranhuras características
20 Luva dianteira do mandril de substituição de aperto rápido (GBH 3-28 DFR)
21 Anel de fixação do mandril de substituição de aperto rápido (GBH 3-28 DFR)
22 Abertura de aspiração Saugfix*
23 Parafuso de aperto Saugfix*
24 Limitador de profundidade Saugfix*
25 Tubo telescópico Saugfix*
26 Parafuso de orelhas Saugfix*
27 Tubo de guia Saugfix*
28 Porta-bits universal com admissão SDS-plus*

***Acessórios apresentados ou descritos não pertencem ao volume de fornecimento padrão. Todos os acessórios encontram-se no nosso programa de acessórios.**

Informação sobre ruídos/vibrações

Valores de medição para ruídos, averiguados conforme EN 60745.

O nível de ruído avaliado como A da ferramenta eléctrica é tipicamente: Nível de pressão acústica 91 dB(A); Nível de potência acústica 102 dB(A). Incerteza K = 3 dB.
Usar protecção auricular!

GBH 3-28 DRE:

Totais valores de vibrações a_h (soma dos vectores de três direcções) e incerteza K averiguada conforme EN 60745:
Furar com percussão em betão: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Cinzelar: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Furar em metal: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Aparafusar: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Totais valores de vibrações a_h (soma dos vectores de três direcções) e incerteza K averiguada conforme EN 60745:
Furar com percussão em betão: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Cinzelar: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Furar em metal: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Aparafusar: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

O nível de vibrações indicado nestas instruções foi medido de acordo com um processo de medição normalizado pela norma EN 60745 e pode ser utilizado para a comparação de ferramentas eléctricas. Ele também é apropriado para uma avaliação provisória da carga de vibrações.
O nível de vibrações indicado representa as aplicações princi-

pais da ferramenta eléctrica. Se, contudo, a ferramenta eléctrica for utilizada para outras aplicações, com acessórios diferentes, com outras ferramentas de trabalho ou com manutenção insuficiente, é possível que o nível de vibrações seja diferente. Isto pode aumentar sensivelmente a carga de vibrações para o período completo de trabalho.
Para uma estimação exacta da carga de vibrações, também deveriam ser considerados os períodos nos quais o aparelho está desligado ou funciona, mas não está sendo utilizado. Isto pode reduzir a carga de vibrações durante o completo período de trabalho.
Além disso também deverão ser estipuladas medidas de segurança para proteger o operador contra o efeito de vibrações, como por exemplo: manutenção de ferramentas eléctricas e de ferramentas de trabalho, manter as mãos quentes e organização dos processos de trabalho.

Dados técnicos

Martelo perfurador		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Nº do produto		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Comando do nº de rotações		●	●
Parada de rotação		●	●
Marcha à direita/à esquerda		●	●
Mandril de substituição		–	●
Potência nominal consumida	W	800	800
Nº de percussões	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Força de impacto individual conforme EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Velocidade	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Fixação da ferramenta		SDS-plus	SDS-plus
Diâmetro da gola do veio	mm	50	50
Máx. diâmetro de perfuração admissível: (veja também página 38)			
– Betão*	mm	28	28
– Alvenaria (com brocas de coroa oca)	mm	82	82
– Aço	mm	13	13
– Madeira	mm	30	30
Peso conforme EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Classe de protecção		⧈/II	⧈/II

*não apropriado para o uso com brocas de coroa oca

As indicações valem para tensões nominais [U] de 230 V. Estas indicações podem variar dependendo de tensões inferiores e dos modelos específicos dos países.

Declaração de conformidade CE

Declaramos sob nossa exclusiva responsabilidade que o produto descrito em "Dados técnicos" cumpre as seguintes normas ou documentos normativos: EN 60745 conforme as disposições das directivas 2011/65/UE, 2004/108/CE, 2006/42/CE.

Processo técnico (2006/42/CE) em:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montagem

▶ **Antes de todos trabalhos na ferramenta eléctrica deverá puxar a ficha de rede da tomada.**

Punho adicional

▶ **Só utilizar a sua ferramenta eléctrica com o punho adicional 12.**

Deslocar o punho adicional (veja figura A)

O punho adicional **12** pode ser movimentado como desejar, para alcançar uma posição de trabalho segura e livre de fadiga.

– Girar a parte inferior do punho adicional **12** no sentido contrário dos ponteiros do relógio e deslocar o punho adicional **12** para a posição desejada. Em seguida girar a parte inferior do punho adicional **12** no sentido dos ponteiros do relógio para reapertar.

Observe que a cinta de aperto do punho adicional esteja na ranhura prevista para tal, que se encontra na carcaça da ferramenta.

Ajustar a profundidade de perfuração (veja figura B)

Com o esbarro de profundidade **11** é possível determinar a profundidade de perfuração **X** desejada.

– Pressionar a tecla para o ajuste do esbarro de profundidade **10** e colocar o esbarro de profundidade no punho adicional **12**.
  O estriamento no esbarro de profundidade **11** deve mostrar para baixo.
– Introduzir a ferramenta de trabalho SDS-plus completamente na fixação da ferramenta SDS-plus **3**. Caso contrário a mobilidade da ferramenta SDS-plus pode levar a um ajuste incorrecto da profundidade de perfuração.
– Puxar o esbarro de profundidade para fora, de modo que a distância entre a ponta da broca e a ponta do esbarro de profundidade corresponda à profundidade de perfuração desejada **X**.

Seleccionar o mandril de brocas e as ferramentas

Material	Tipo de funcionamento		
Betão	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Muramentos	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Aço	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Madeira	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Para furar com percussão e para cinzelar, são necessárias ferramentas SDS-plus, que são encaixadas no mandril de brocas SDS-plus.

Para furar, sem percussão, em madeira, metal, cerâmica e plástico, assim como para furar são usadas ferramentas sem SDS-plus (p. ex. brocas com encabadouro cilíndrico). Para estas ferramentas são necessários um mandril de brocas de aperto rápido ou um mandril de brocas de coroa dentada.

GBH 3-28 DFR: O mandril de substituição SDS-plus **2** pode ser facilmente substituído pelo mandril de brocas de aperto rápido **1**.

Substituir o mandril de brocas de coroa dentada (GBH 3-28 DRE)

Para poder trabalhar com ferramentas sem SDS-plus (p. ex. brocas com haste cilíndrica), é necessário montar um mandril de brocas apropriado (mandril de coroa dentada ou mandril de aperto rápido, acessório).

Montar o mandril de brocas de coroa dentada (veja figura C)

– Aparafusar o encabadouro SDS-plus **17** num mandril de coroa dentada **16**. Fixar o mandril de coroa dentada **16** com um parafuso de fixação **15**. **O parafuso de segurança tem uma rosca à esquerda.**

Introduzir o mandril de coroa dentada (veja figura C)

– Limpar a extremidade de encaixe do encabadouro e lubrificá-la levemente.
– Introduzir o mandril de coroa dentada, com o encabadouro, na fixação da ferramenta, girando até travar automaticamente.
– Puxar pelo mandril de brocas de coroa dentada para controlar o travamento.

Retirar o mandril de coroa dentada

– Empurrar a bucha de travamento **5** para trás e retirar o mandril de brocas de coroa dentada **16**.

Retirar/colocar o mandril de brocas (GBH 3-28 DFR)

Retirar o mandril de brocas (veja figura D)

– Puxar o anel de travamento do mandril de brocas **6** para trás, e mantê-lo nesta posição e puxar o mandril de brocas de substituição SDS-plus **2** ou o mandril de brocas de aperto rápido **1** para frente.

Após ser retirado, o mandril de brocas deve ser protegido contra sujidade.

Introduzir o mandril de brocas (veja figura E)

▶ **Só utilize equipamento original específico do modelo e observe o número de ranhuras características 19.Só são admissíveis mandris de substituição com duas ou três ranhuras características.** Se for utilizado um mandril de substituição desapropriado para esta ferramenta eléctrica, é possível que a ferramenta eléctrica caia para fora durante o funcionamento.

– Limpar o mandril de brocas antes de introduzí-lo, e lubrificar levemente a extremidade de encaixe.
– Segurar o mandril de brocas SDS-plus **2** ou o mandril de brocas de aperto rápido **1** com a mão toda. Atarraxar o mandril de brocas na fixação do mandril de brocas **18**, até escutar um nítido ruído de engate.
– O mandril de brocas trava-se automaticamente. Puxar o mandril de brocas para controlar o travamento.

Troca de ferramenta

A capa de protecção contra pó **4** evita, consideravelmente, que penetre pó de perfuração no encabadouro durante o funcionamento. Ao introduzir a ferramenta deverá assegurar-se de que a capa de protecção contra pó **4** não seja danificada.

► **Uma capa de protecção contra pó deve ser substituida imediatamente. Recomendamos que esta tarefa seja efectuada por uma oficina de serviço pós-venda.**

Introduzir a ferramenta de trabalho SDS-plus (veja figura F)

Com o mandril de brocas SDS-plus é possível trocar fácil e confortavelmente as ferramentas de trabalho, sem ter que utilizar outras ferramentas.

– GBH 3-28 DFR: Introduzir o mandril de brocas SDS-plus **2**.
– Limpar a extremidade de encaixe da ferramenta de trabalho e lubrificá-la levemente.
– Introduzir a ferramenta de trabalho no encabadouro, girando até travar-se automaticamente.
– Puxar a ferramenta para controlar o travamento.

O sistema prevê que a ferramenta de trabalho SDS-plus possa se movimentar livremente. Com isto há uma excentricidade na marcha em vazio. Esta excentricidade não tem qualquer efeito sobre a exactidão do orifício, porque a broca é automaticamente centrada durante a perfuração.

Retirar a ferramenta de trabalho SDS-plus (veja figura G)

– Empurrar a bucha de travamento **5** para trás e retirar a ferramenta de trabalho.

Introduzir ferramentas de trabalho sem SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Nota: Não utilizar ferramentas sem SDS-plus para furar com percussão ou para cinzelar! Ferramentas sem SDS-plus e o seus mandris de broca são danificados ao furar com percussão ou ao cinzelar.

– Colocar um mandril de brocas de coroa dentada **16** (veja “Substituir o mandril de brocas de coroa dentada”, página 38).
– Abrir o mandril de brocas de coroa dentada **16** girando, até ser possível introduzir a ferramenta. Introduzir a ferramenta.
– Introduzir a chave de mandril de brocas **16** nos respectivos orifícios do mandril de coroa dentada e fixar uniformemente a ferramenta.
– Girar o interruptor de percussão/paragem de rotação **9** para a posição “Furar”.

Retirar ferramentas de trabalho sem SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Girar a luva do mandril de coroa dentada **16** com a chave de mandril de brocas, no sentido contrário dos ponteiros do relógio, até poder retirar a ferramenta de trabalho.

Introduzir ferramentas de trabalho sem SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (veja figura H)

Nota: Não utilizar ferramentas sem SDS-plus para furar com percussão ou para cinzelar! Ferramentas sem SDS-plus e o seus mandris de broca são danificados ao furar com percussão ou ao cinzelar.

– Introduzir o mandril de brocas de aperto rápido **1**.
– Segurar o anel de fixação **21** do mandril de brocas de aperto rápido. Abrir a fixação da ferramenta girando a bucha dianteira **20**, até poder introduzir a ferramenta. Segurar o anel de fixação **21** e girar a bucha dianteira **20** firmemente no sentido da seta, até escutar nitidamente ruídos de engate.
– Puxar a ferramenta para verificar se está firme.

Nota: Se a fixação da ferramenta estiver completamente aberta, é possível que ao fechar a fixação da ferramenta seja escutado o ruído de engate, mas que a fixação da ferramenta não se feche.
Neste caso, a bucha dianteira **20** deve ser girada uma vez no sentido contrário da seta. Em seguida será possível fechar a fixação da ferramenta.

– Girar o interruptor de percussão/paragem de rotação **9** para a posição “Furar”.

Retirar ferramentas de trabalho sem SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (veja figura I)

– Segurar o anel de fixação **21** do mandril de brocas de aperto rápido. Abrir a fixação da ferramenta girando a bucha dianteira **20** no sentido da seta, até ser possível retirar a ferramenta.

Aspiração de pó com Saugfix (acessório)

► Pós de materiais como por exemplo, tintas que contém chumbo, alguns tipos de madeira, minerais e metais, podem ser nocivos à saúde. O contacto ou a inalação dos pós pode provocar reações alérgicas e/ou doenças nas vias respiratórias do utilizador ou das pessoas que se encontrem por perto.
Certos pós, como por exemplo pó de carvalho e faia são considerados como sendo cancerígenos, especialmente quando juntos com substâncias para o tratamento de madeiras (cromato, preservadores de madeira). Material que contém asbesto só deve ser processado por pessoal especializado.
  – Se possível deverá usar um dispositivo de aspiração apropriado para o material.
  – Assegurar uma boa ventilação do local de trabalho.
  – É recomendável usar uma máscara de protecção respiratória com filtro da classe P2.

  Observe as directivas para os materiais a serem trabalhados, vigentes no seu país.

► **Evite o acúmulo de pó no local de trabalho.** Pós podem entrar levemente em ignição.

Montar Saugfix (veja figura J)

Para a aspiração de pó é necessário um Saugfix (acessório). Ao furar, o Saugfix é retraído por uma mola, de modo que a ponta do Saugfix é mantida sempre rente à superfície.

– Premir a tecla para o ajuste do limitador de profundidade **10** e retirar o limitador de profundidade **11**. Premir novamente a tecla **10** e colocar o Saugfix, pela frente, no punho adicional **12**.
– Conectar uma mangueira de aspiração (diâmentro de 19 mm, acessório) à abertura de aspiração **22** do Saugfix. O aspirador de pó deve ser apropriado para o material a ser trabalhado.
– Utilizar um aspirador especial para aspirar pó que seja extremamente nocivo à saúde, cancerígeno ou seco.

Ajustar a profundidade de perfuração no Saugfix (veja figura K)

A profundidade de perfuração **X** desejada, também pode ser determinada com o Saugfix montado.

– Introduzir a ferramenta de trabalho SDS-plus completamente na fixação da ferramenta SDS-plus **3**. Caso contrário a mobilidade da ferramenta SDS-plus pode levar a um ajuste incorrecto da profundidade de perfuração.
– Soltar o parafuso de orelhas **26** do Saugfix.
– Apoiar a ferramenta eléctrica, desligada, firmemente sobre o local a ser furado. A ferramenta de trabalho SDS-plus deve estar apoiada sobre a superfície.
– Deslocar o tubo de guia **27** do Saugfix em seu dispositivo de fixação, de modo que a ponta do Saugfix esteja apoiada sobre a superfície a ser furada. Não deslocar o tubo de guia **27** mais do que necessário sobre o tubo telescópico **25**, de modo que a maior parte possível da escala do tubo telescópico **25** permaneça visível.
– Reapertar a porca de orelhas **26**. Soltar o parafuso de aperto **23** no limitador de profundidade do Saugfix.
– Deslocar o limitador de profundidade **24** sobre o tubo telescópico **25**, de modo que a distância **X**, indicada na figura, corresponda à profundidade de perfuração desejada.
– Apertar o parafuso de aperto **23** nesta posição.

Funcionamento

Colocação em funcionamento

▶ **Observar a tensão de rede! A tensão da fonte de corrente deve coincidir com a indicada na chapa de identificação da ferramenta eléctrica. Ferramentas eléctricas marcadas para 230 V também podem ser operadas com 220 V.**

Ajustar o tipo de funcionamento

Com o interruptor de percussão/paragem de rotação **9** é possível seleccionar o tipo de funcionamento.

Nota: Só mudar de tipo de funcionamento com a ferramenta eléctrica desligada! Caso contrário, é possível que a ferramenta eléctrica seja danificada.

– Para comutar de tipo de funcionamento é necessário premir a tecla de desbloqueio **8** e girar o interruptor de percussão/de paragem de rotação **9** para a posição desejada, até ele engatar perceptivelmente.

Posição para **furar com percussão** em betão ou pedra

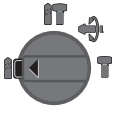

Posição para **furar** sem percussão, em madeira, metal, cerâmica e plástico, assim como para aparafusar

Posição **Vario-Lock** para mudar a posição de cinzelar

O interruptor de percussão/paragem de rotação **9** não engata nesta posição.

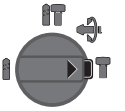

Posição para **cinzelar**

Ajustar o sentido de rotação

Com o comutador do sentido de rotação **13** é possível mudar o sentido de rotação da ferramenta eléctrica.

▶ **Só accionar o comutador de sentido de rotação 13 com a ferramenta eléctrica parada.**

Rotação à direita: Premir o comutador do sentido de rotação **13** completamente para a posição ⬅.

Rotação à esquerda: Premir o comutador do sentido de rotação **13** completamente para a posição ➡.

Ajustar o sentido de rotação para furar com percussão, furar e cinzelar sempre na marcha à direita.

Ligar e desligar

– Para **ligar** a ferramenta eléctrica, deverá pressionar o interruptor de ligar-desligar **7**.
– Para **desligar**, deverá soltar o interruptor de ligar-desligar **7**.

Para poupar energia só deverá ligar a ferramenta eléctrica quando ela for utilizada.

Ajustar o nº de rotações/de percussões

O número de rotações/de percussões da ferramenta eléctrica ligada pode ser regulado sem escalonamento, dependendo de quanto premir o interruptor de ligar-desligar **7**.

Uma leve pressão sobre o interruptor de ligar-desligar **7** provoca um baixo nº de rotações/nº de percussões. Aumentando a pressão, é aumentado o nº de rotações/nº de percussões.

Acoplamento de sobrecarga

▶ **O accionamento do veio de perfuração é interrompido se a ferramenta de trabalho emperrar ou enganchar. Sempre segurar, devido às forças produzidas, a ferramenta eléctrica firmemente com ambas as mãos e manter uma posição firme.**

▶ **Desligar a ferramenta eléctrica e soltar a ferramenta de trabalho, se a ferramenta eléctrica bloquear. Ao ligar o aparelho com uma broca bloqueada são produzidos altos momentos de reacção.**

Indicações de trabalho

▶ **Antes de todos trabalhos na ferramenta eléctrica deverá puxar a ficha de rede da tomada.**

Alterar a posição do cinzel (Vario-Lock)

O cinzel pode ser travado em 36 posições. Desta forma é possível colocá-lo na posição optimizada para o respectivo trabalho.

– Introduzir o cinzel no encabadouro.

– Girar o interruptor de percussão/paragem de rotação **9** para a posição "Vario-Lock" (veja "Ajustar o tipo de funcionamento", página 40).
– Girar o encabadouro para a posição do cinzel desejada.
– Girar o interruptor de percussão/paragem de rotação **9** para a posição "cinzelar". Desta forma a fixação da ferramenta é travada.
– Para cinzelar, o sentido de rotação deve ser colocado na marcha à direita.

Introduzir bits de aparafusamento (veja figura L)

▶ **Utilizar os punhos adicionais fornecidos com a ferramenta eléctrica.** A perda de controle sobre a ferramenta eléctrica pode levar a lesões.

Para os bits de aparafusamento é necessário um porta-bits universal **28** com admissão SDS-plus (acessório).

– Limpar a extremidade de encaixe do encabadouro e lubrificá-la levemente.
– Introduzir a ferramenta de trabalho no porta-bits universal, girando até travar-se automaticamente.
– Puxar pelo porta-bits universal para controlar o travamento.
– Introduzir um bit de aparafusamento no porta-bits universal. Só utilizar bits de aparafusamento apropriados para o cabeçote de aparafusamento.
– Girar o interruptor de percussão/paragem de rotação **9** para a posição "Furar".
– Para retirar o porta-bits universal e empurrar a bucha de travamento **5** para trás e retirar o porta-bits universal **28** da admissão de ferramentas.

Manutenção e serviço

Manutenção e limpeza

▶ **Antes de todos trabalhos na ferramenta eléctrica deverá puxar a ficha de rede da tomada.**

▶ **Manter a ferramenta eléctrica e as aberturas de ventilação sempre limpas, para trabalhar bem e de forma segura.**

▶ **Uma capa de protecção contra pó deve ser substituida imediatamente. Recomendamos que esta tarefa seja efectuada por uma oficina de serviço pós-venda.**

– Limpar a admissão de ferramentas **3** após cada utilização.

Se for necessário substituir o cabo de conexão, isto deverá ser realizado pela Bosch ou por uma oficina de serviço pós-venda autorizada para todas as ferramentas eléctricas Bosch para evitar riscos de segurança.

Serviço pós-venda e consultoria de aplicação

Para todas as questões e encomendas de peças sobressalentas é imprescindível indicar o número de produto de 10 dígitos como consta na placa de características da ferramenta eléctrica.

O serviço pós-venda responde às suas perguntas a respeito de serviços de reparação e de manutenção do seu produto, assim como das peças sobressalentes. Desenhos explodidos e informações sobre peças sobressalentes encontram-se em: **www.bosch-pt.com**

A nossa equipa de consultoria de aplicação Bosch esclarecem com prazer todas as suas dúvidas a respeito da compra, aplicação e ajuste dos produtos e acessórios.

Portugal

Robert Bosch LDA
Avenida Infante D. Henrique
Lotes 2E – 3E
1800 Lisboa
Tel.: 21 8500000
Fax: 21 8511096

Brasil

Robert Bosch Ltda.
Caixa postal 1195
13065-900 Campinas
Tel.: (0800) 7045446
www.bosch.com.br/contacto

Eliminação

Ferramentas eléctricas, acessórios e embalagens devem ser enviados a uma reciclagem ecológica de matérias primas.

Não deitar ferramentas eléctricas no lixo doméstico!

Apenas países da União Europeia:

De acordo com a directiva europeia 2012/19/UE para aparelhos eléctricos e electrónicos velhos, e com as respectivas realizações nas leis nacionais, as ferramentas eléctricas que não servem mais para a utilização, devem ser enviadas separadamente a uma reciclagem ecológica.

Sob reserva de alterações.

Italiano

Norme di sicurezza

Avvertenze generali di pericolo per elettroutensili

AVVERTENZA **Leggere tutte le avvertenze di pericolo e le istruzioni operative.** In caso di mancato rispetto delle avvertenze di pericolo e delle istruzioni operative si potrà creare il pericolo di scosse elettriche, incendi e/o incidenti gravi.

Conservare tutte le avvertenze di pericolo e le istruzioni operative per ogni esigenza futura.

Il termine «elettroutensile» utilizzato nelle avvertenze di pericolo si riferisce ad utensili elettrici alimentati dalla rete (con linea di allacciamento) ed ad utensili elettrici alimentati a batteria (senza linea di allacciamento).

Sicurezza della postazione di lavoro

▶ **Tenere la postazione di lavoro sempre pulita e ben illuminata.** Il disordine oppure zone della postazione di lavoro non illuminate possono essere causa di incidenti.

▶ **Evitare d'impiegare l'elettroutensile in ambienti soggetti al rischio di esplosioni nei quali si abbia presenza**

di liquidi, gas o polveri infiammabili. Gli elettroutensili producono scintille che possono far infiammare la polvere o i gas.

- **Tenere lontani i bambini ed altre persone durante l'impiego dell'elettroutensile.** Eventuali distrazioni potranno comportare la perdita del controllo sull'elettroutensile.

Sicurezza elettrica

- **La spina di allacciamento alla rete dell'elettroutensile deve essere adatta alla presa. Evitare assolutamente di apportare modifiche alla spina. Non impiegare spine adattatrici assieme ad elettroutensili dotati di collegamento a terra.** Le spine non modificate e le prese adatte allo scopo riducono il rischio di scosse elettriche.
- **Evitare il contatto fisico con superfici collegate a terra, come tubi, riscaldamenti, cucine elettriche e frigoriferi.** Sussiste un maggior rischio di scosse elettriche nel momento in cui il corpo è messo a massa.
- **Custodire l'elettroutensile al riparo dalla pioggia o dall'umidità.** La penetrazione dell'acqua in un elettroutensile aumenta il rischio di una scossa elettrica.
- **Non usare il cavo per scopi diversi da quelli previsti ed, in particolare, non usarlo per trasportare o per appendere l'elettroutensile oppure per estrarre la spina dalla presa di corrente. Non avvicinare il cavo a fonti di calore, olio, spigoli taglienti e neppure a parti della macchina che siano in movimento.** I cavi danneggiati o aggrovigliati aumentano il rischio d'insorgenza di scosse elettriche.
- **Qualora si voglia usare l'elettroutensile all'aperto, impiegare solo ed esclusivamente cavi di prolunga che siano adatti per l'impiego all'esterno.** L'uso di un cavo di prolunga omologato per l'impiego all'esterno riduce il rischio d'insorgenza di scosse elettriche.
- **Qualora non fosse possibile evitare di utilizzare l'elettroutensile in ambiente umido, utilizzare un interruttore di sicurezza.** L'uso di un interruttore di sicurezza riduce il rischio di una scossa elettrica.

Sicurezza delle persone

- **È importante concentrarsi su ciò che si sta facendo e maneggiare con giudizio l'elettroutensile durante le operazioni di lavoro. Non utilizzare mai l'elettroutensile in caso di stanchezza oppure quando ci si trovi sotto l'effetto di droghe, bevande alcoliche e medicinali.** Un attimo di distrazione durante l'uso dell'elettroutensile può essere causa di gravi incidenti.
- **Indossare sempre equipaggiamento protettivo individuale nonché occhiali protettivi.** Indossando abbigliamento di protezione personale come la maschera per polveri, scarpe di sicurezza che non scivolino, elmetto di protezione oppure protezione acustica a seconda del tipo e dell'applicazione dell'elettroutensile, si riduce il rischio di incidenti.
- **Evitare l'accensione involontaria dell'elettroutensile. Prima di collegarlo alla rete di alimentazione elettrica e/o alla batteria ricaricabile, prima di prenderlo oppure prima di iniziare a trasportarlo, assicurarsi che l'elettroutensile sia spento.** Tenendo il dito sopra l'interruttore mentre si trasporta l'elettroutensile oppure collegandolo all'alimentazione di corrente con l'interruttore inserito, si vengono a creare situazioni pericolose in cui possono verificarsi seri incidenti.
- **Prima di accendere l'elettroutensile togliere gli attrezzi di regolazione o la chiave inglese.** Un accessorio oppure una chiave che si trovi in una parte rotante della macchina può provocare seri incidenti.
- **Evitare una posizione anomala del corpo. Avere cura di mettersi in posizione sicura e di mantenere l'equilibrio in ogni situazione.** In questo modo è possibile controllare meglio l'elettroutensile in caso di situazioni inaspettate.
- **Indossare vestiti adeguati. Non indossare vestiti larghi, né portare bracciali e catenine. Tenere i capelli, i vestiti ed i guanti lontani da pezzi in movimento.** Vestiti lenti, gioielli o capelli lunghi potranno impigliarsi in pezzi in movimento.
- **In caso fosse previsto il montaggio di dispositivi di aspirazione della polvere e di raccolta, assicurarsi che gli stessi siano collegati e che vengano utilizzati correttamente.** L'utilizzo di un'aspirazione polvere può ridurre lo svilupparsi di situazioni pericolose dovute alla polvere.

Trattamento accurato ed uso corretto degli elettroutensili

- **Non sottoporre la macchina a sovraccarico. Per il proprio lavoro, utilizzare esclusivamente l'elettroutensile esplicitamente previsto per il caso.** Con un elettroutensile adatto si lavora in modo migliore e più sicuro nell'ambito della sua potenza di prestazione.
- **Non utilizzare mai elettroutensili con interruttori difettosi.** Un elettroutensile con l'interruttore rotto è pericoloso e deve essere aggiustato.
- **Prima di procedere ad operazioni di regolazione sulla macchina, prima di sostituire parti accessorie oppure prima di posare la macchina al termine di un lavoro, estrarre sempre la spina dalla presa della corrente e/o estrarre la batteria ricaricabile.** Tale precauzione eviterà che l'elettroutensile possa essere messo in funzione involontariamente.
- **Quando gli elettroutensili non vengono utilizzati, conservarli al di fuori del raggio di accesso di bambini. Non fare usare l'elettroutensile a persone che non siano abituate ad usarlo o che non abbiano letto le presenti istruzioni.** Gli elettroutensili sono macchine pericolose quando vengono utilizzati da persone non dotate di sufficiente esperienza.
- **Eseguire la manutenzione dell'elettroutensile operando con la dovuta diligenza. Accertarsi che le parti mobili della macchina funzionino perfettamente, che non s'inceppino e che non ci siano pezzi rotti o danneggiati al punto da limitare la funzione dell'elettroutensile stesso. Prima di iniziare l'impiego, far riparare le parti danneggiate.** Numerosi incidenti vengono causati da elettroutensili la cui manutenzione è stata effettuata poco accuratamente.
- **Mantenere gli utensili da taglio sempre affilati e puliti.** Gli utensili da taglio curati con particolare attenzione e con taglienti affilati s'inceppano meno frequentemente e sono più facili da condurre.

- **Utilizzare l'elettroutensile, gli accessori opzionali, gli utensili per applicazioni specifiche ecc., sempre attenendosi alle presenti istruzioni. Così facendo, tenere sempre presente le condizioni di lavoro e le operazioni da eseguire.** L'impiego di elettroutensili per usi diversi da quelli consentiti potrà dar luogo a situazioni di pericolo.

Assistenza

- **Fare riparare l'elettroutensile solo ed esclusivamente da personale specializzato e solo impiegando pezzi di ricambio originali.** In tale maniera potrà essere salvaguardata la sicurezza dell'elettroutensile.

Indicazioni di sicurezza per martelli

- **Portare cuffie di protezione.** L'effetto del rumore può provocare la perdita dell'udito.
- **Utilizzare le impugnature supplementari se fornite insieme all'elettroutensile.** La perdita di controllo sull'elettroutensile può causare lesioni.
- **Tenere l'apparecchio sull'impugnatura isolante qualora si svolgano lavori durante i quali l'accessorio oppure la vite potrebbe venire a contatto con cavi elettrici nascosti oppure con il proprio cavo di alimentazione.** Il contatto con un cavo sotto tensione può mettere sotto tensione anche parti metalliche dell'apparecchio, causando una scossa elettrica.
- **Al fine di rilevare linee di alimentazione nascoste, utilizzare adatte apparecchiature di ricerca oppure rivolgersi alla locale società erogatrice.** Un contatto con linee elettriche può provocare lo sviluppo di incendi e di scosse elettriche. Danneggiando linee del gas si può creare il pericolo di esplosioni. Penetrando una tubazione dell'acqua si provocano seri danni materiali oppure vi è il pericolo di provocare una scossa elettrica.
- **Durante le operazioni di lavoro è necessario tenere l'elettroutensile sempre con entrambe le mani ed adottare una posizione di lavoro sicura.** Utilizzare con sicurezza l'elettroutensile tenendolo sempre con entrambe le mani.
- **Assicurare il pezzo in lavorazione.** Un pezzo in lavorazione può essere bloccato con sicurezza in posizione solo utilizzando un apposito dispositivo di serraggio oppure una morsa a vite e non tenendolo con la semplice mano.
- **Prima di posare l'elettroutensile, attendere sempre fino a quando si sarà fermato completamente.** L'accessorio può incepparsi e comportare la perdita di controllo dell'elettroutensile.

Descrizione del prodotto e caratteristiche

Leggere tutte le avvertenze di pericolo e le istruzioni operative. In caso di mancato rispetto delle avvertenze di pericolo e delle istruzioni operative si potrà creare il pericolo di scosse elettriche, incendi e/o incidenti gravi.

Si prega di aprire la pagina ribaltabile su cui si trova raffigurata schematicamente la macchina e lasciarla aperta mentre si legge il manuale delle Istruzioni per l'uso.

Uso conforme alle norme

L'elettroutensile è idoneo per forature battenti in calcestruzzo, in mattoni ed in roccia ed è adatto anche per leggeri lavori di scalpellatura. Lo stesso è inoltre adatto per forature non battenti nel legno, nel metallo, nella ceramica ed in materiali sintetici. Elettroutensili con regolazione elettronica e rotazione destrorsa/sinistrorsa sono adatti anche per avvitare.

Componenti illustrati

La numerazione dei componenti illustrati si riferisce all'illustrazione dell'elettroutensile che si trova sulla pagina con la rappresentazione grafica.

1 Mandrino autoserrante a serraggio rapido (GBH 3-28 DFR)
2 Mandrino autoserrante SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Portautensili SDS-plus
4 Protezione antipolvere
5 Mandrino di serraggio
6 Anello di bloccaggio del mandrino autoserrante (GBH 3-28 DFR)
7 Interruttore di avvio/arresto
8 Tasto di sbloccaggio per interruttore arresto rotazione/percussione
9 Interruttore arresto rotazione/percussione
10 Tasto per la regolazione dell'asta di profondità
11 Guida di profondità
12 Impugnatura supplementare (superficie di presa isolata)
13 Commutatore del senso di rotazione
14 Impugnatura (superficie di presa isolata)
15 Vite di sicurezza per mandrino autoserrante*
16 Mandrino a cremagliera*
17 Gambo di alloggiamento SDS-plus per mandrino portapunta*
18 Alloggiamento per mandrino portapunta (GBH 3-28 DFR)
19 Scanalature di identificazione
20 Boccola anteriore del mandrino autoserrante a serraggio rapido (GBH 3-28 DFR)
21 Anello di tenuta del mandrino autoserrante a serraggio rapido (GBH 3-28 DFR)
22 Apertura di aspirazione per Saugfix*
23 Vite di bloccaggio aspiratore Saugfix*
24 Boccola di profondità Saugfix*
25 Tubo telescopico Saugfix*
26 Vite ad alette Saugfix*
27 Tubo di guida Saugfix*
28 Supporto universale con gambo di alloggiamento SDS-plus*

***L'accessorio illustrato oppure descritto non è compreso nel volume di fornitura standard. L'accessorio completo è contenuto nel nostro programma accessori.**

Dati tecnici

Martello perforatore		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Codice prodotto		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Regolazione del numero di giri		●	●
Arresto della rotazione		●	●
Rotazione destrorsa/sinistrorsa		●	●
Mandrino autoserrante		–	●
Potenza nominale assorbita	W	800	800
Frequenza colpi	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Forza colpo singolo corrispondente alla EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Numero di giri	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Mandrino portautensile		SDS-plus	SDS-plus
Diametro collare alberino	mm	50	50
Diametro di foratura ammissibile max.: (vedi anche pagina 45)			
– Calcestruzzo*	mm	28	28
– Muratura (con corona a punta cava)	mm	82	82
– Acciaio	mm	13	13
– Legname	mm	30	30
Peso in funzione della EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Classe di sicurezza		⧈/II	⧈/II

*non adatto con corona a punta cava

I dati sono validi per una tensione nominale [U] di 230 V. In caso di tensioni differenti e di modelli specifici dei paesi di impiego, questi dati possono variare.

Dichiarazione di conformità CE

Assumendone la piena responsabilità, dichiariamo che il prodotto descritto nei «Dati tecnici» è conforme alle seguenti normative ed ai relativi documenti: EN 60745 in base alle prescrizioni delle direttive 2011/65/UE, 2004/108/CE, 2006/42/CE.

Fascicolo tecnico (2006/42/CE) presso:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Informazioni sulla rumorosità e sulla vibrazione

Valori misurati per rumorosità rilevati conformemente alla norma EN 60745.

Il livello di rumore stimato A dell'elettroutensile ammonta normalmente: Livello di pressione acustica 91 dB(A); livello di potenza sonora 102 dB(A). Incertezza della misura K = 3 dB.
Usare la protezione acustica!

GBH 3-28 DRE:

Valori complessivi di oscillazione a_h (somma vettoriale delle tre direzioni) e incertezza della misura K misurati conformemente alla norma EN 60745:
Forature battenti nel calcestruzzo: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Scalpellatura: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Forature nel metallo: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Avvitamento: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Valori complessivi di oscillazione a_h (somma vettoriale delle tre direzioni) e incertezza della misura K misurati conformemente alla norma EN 60745:
Forature battenti nel calcestruzzo: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Scalpellatura: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Forature nel metallo: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Avvitamento: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Il livello di vibrazioni indicato nelle presenti istruzioni è stato rilevato seguendo una procedura di misurazione conforme alla norma EN 60745 e può essere utilizzato per confrontare gli elettroutensili. Lo stesso è idoneo anche per una valutazione temporanea della sollecitazione da vibrazioni.
Il livello di vibrazioni indicato rappresenta gli impieghi principali dell'elettroutensile. Qualora l'elettroutensile venisse utilizzato tuttavia per altri impieghi, con accessori e utensili da innesto differenti oppure con manutenzione insufficiente, il livello di vibrazioni può differire. Questo può aumentare sensibilmente la sollecitazione da vibrazioni per l'intero periodo di tempo operativo.

Per una valutazione precisa della sollecitazione da vibrazioni bisognerebbe considerare anche i tempi in cui l'apparecchio è spento oppure è acceso ma non è utilizzato effettivamente. Questo può ridurre chiaramente la sollecitazione da vibrazioni per l'intero periodo operativo.
Adottare misure di sicurezza supplementari per la protezione dell'operatore dall'effetto delle vibrazioni come p.es.: manutenzione dell'elettroutensile e degli accessori, mani calde, organizzazione dello svolgimento del lavoro.

Montaggio

▶ **Prima di qualunque intervento sull'elettroutensile estrarre la spina di rete dalla presa.**

Impugnatura supplementare

▶ **Utilizzare il Vostro elettroutensile soltanto con l'impugnatura supplementare 12.**

Orientare l'impugnatura supplementare (vedi figura A)

L'impugnatura supplementare **12** può essere spostata liberamente e regolata in modo da permettere di prendere una posizione di lavoro di assoluta maneggevolezza.

– Girare la maniglia inferiore dell'impugnatura supplementare **12** in senso antiorario e spostare l'impugnatura supplementare **12** alla posizione richiesta. Avvitare dunque la maniglia inferiore dell'impugnatura supplementare **12** di nuovo bene in senso orario.

Prestare attenzione affinchè il nastro di serraggio dell'impugnatura supplementare si trovi nella scanalatura prevista allo scopo sulla carcassa.

Regolazione della profondità di foratura (vedi figura B)

Tramite l'asta di profondità **11** è possibile determinare la profondità della foratura richiesta **X**.

– Premere il pulsante per la regolazione dell'asta di profondità **10** ed applicare l'asta di profondità nell'impugnatura supplementare **12**.
La scanalatura all'asta di profondità **11** deve indicare verso il basso.
– Spingere l'utensile accessorio SDS-plus fino alla battuta nell'attacco dell'utensile SDS-plus **3**. In caso contrario la mobilità dell'utensile accessorio SDS-plus può impedire che la profondità della foratura possa essere regolata correttamente.
– Estrarre l'asta di profondità fino a quando la distanza tra l'estremità della punta e l'estremità della guida profondità corrisponde alla richiesta profondità della foratura **X**.

Scelta del mandrino portapunta e degli utensili

Materiale	Modalità di esercizio		
Calcestruzzo 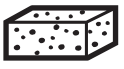	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Muratura	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Acciaio	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Legname	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Per eseguire forature battenti e per lavori di scalpellatura sono necessari utensili SDS-plus che vengono applicati nel mandrino portapunta SDS-plus.

Per forature non battenti nel legname, nel metallo, nella ceramica e nei materiali sintetici nonché per l'avvitamento vengono utilizzati utensili senza SDS-plus (p.es. punta con gambo cilindrico). Per questi utensili è necessario un mandrino autoserrante oppure un mandrino a cremagliera.

GBH 3-28 DFR: Il mandrino autoserrante SDS-plus **2** può essere sostituito facilmente con il mandrino autoserrante a serraggio rapido **1** fornito in dotazione.

Sostituzione del mandrino a cremagliera (GBH 3-28 DRE)

Per poter lavorare con utensili senza SDS-plus (p.es. punte con bussola cilindrica) si deve montare un mandrino portapunta apposito (mandrino a cremagliera oppure autoserrante, accessori opzionali).

Montaggio di mandrino a cremagliera (vedi figura C)

– Avvitare il gambo di alloggiamento SDS-plus **17** in un mandrino a cremagliera **16**. Assicurare il mandrino a cremagliera **16** tramite la vite di sicurezza **15**. **Tenere presente che la vite di sicurezza è dotata di una filettatura sinistrorsa.**

Inserimento del mandrino a cremagliera (vedi figura C)

– Pulire l'estremità del gambo di alloggiamento dell'accessorio ed applicarvi un leggero strato di grasso.
– Inserire il mandrino a cremagliera con il gambo di alloggiamento ruotandolo nel mandrino portautensile fino a farlo bloccare autonomamente.
– Controllare il bloccaggio tirando il mandrino a cremagliera.

Estrazione del mandrino a cremagliera

– Spingere il mandrino di serraggio **5** all'indietro ed estrarre il mandrino a cremagliera **16**.

Rimozione/inserimento del mandrino autoserrante (GBH 3-28 DFR)

Rimozione del mandrino autoserrante (vedi figura D)

– Tirare indietro l'anello di bloccaggio del mandrino autoserrante **6**, tenendolo saldamente in questa posizione rimuovere in avanti il mandrino autoserrante SDS-plus **2** ovvero il mandrino autoserrante a serraggio rapido **1**.

Dopo la rimozione proteggere il mandrino autoserrante da imbrattamento.

Inserimento del mandrino autoserrante (vedi figura E)

▶ **Utilizzare esclusivamente dotazione originale specifica del modello, prestando attenzione al numero delle scanalature di identificazione 19.Sono ammissibili esclusivamente mandrini autoserranti con due o tre scanalature di identificazione.** Se per questo elettroutensile venisse impiegato un mandrino autoserrante non adatto, è possibile che durante il funzionamento l'accessorio fuoriesca.

– Prima dell'inserimento pulire il mandrino autoserrante ed applicare un leggero strato di grasso sull'estremità da inserire.
– Afferrare con tutta la mano il mandrino autoserrante SDS-plus **2** ovvero il mandrino autoserrante a serraggio rapido **1**. Inserire il mandrino autoserrante ruotandolo nell'alloggiamento per mandrino portapunta **18** fino a quando non si sente un chiaro rumore di scatto in posizione.
– Il mandrino autoserrante si blocca automaticamente. Controllare il bloccaggio tirando al mandrino autoserrante.

Cambio degli utensili

La protezione antipolvere **4** ha la funzione di impedire in larga misura che la polvere provocata forando possa arrivare a penetrare nel mandrino portautensile durante la fase di funzionamento. Applicando l'accessorio, attenzione a non danneggiare la protezione antipolvere **4**.

▶ **Una protezione antipolvere danneggiata deve essere sostituita immediatamente. Si consiglia di affidare l'operazione ad un Centro di Assistenza Clienti.**

Montaggio dell'utensile accessorio SDS-plus (vedi figura F)

Con il mandrino portapunta SDS-plus è possibile sostituire l'utensile accessorio in modo facile e comodo senza l'impiego di ulteriori attrezzi.

– GBH 3-28 DFR: Inserire il mandrino autoserrante SDS-plus **2**.
– Pulire il gambo dell'utensile accessorio ed applicarvi un leggero strato di grasso.
– Applicare l'accessorio nel mandrino portautensile ruotandolo fino a farlo sarà arrivato a bloccarsi autonomamente.
– Controllare il bloccaggio tirando l'accessorio.

Il sistema dell'accessorio SDS-plus è un sistema mobile. In questo modo si ha una deviazione della rotazione nel corso del funzionamento a vuoto. Questo fatto non ha nessun effetto sulla precisione della foratura perché la centratura del foro avviene automaticamente nel corso della foratura.

Smontaggio dell'utensile accessorio SDS-plus (vedi figura G)

– Spingere il mandrino di serraggio **5** all'indietro ed estrarre l'accessorio.

Inserimento di accessori senza SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Nota bene: Per eseguire forature battenti oppure lavori di scalpellatura non utilizzare mai utensili senza SDS-plus! Utensili non dotati del sistema SDS-plus ed i mandrini portapunta vengono danneggiati nel corso di lavori di foratura a martello e di scalpellatura.

– Inserire un mandrino a cremagliera **16** (vedi «Sostituzione del mandrino a cremagliera», pagina 45).
– Aprire il mandrino a cremagliera **16** ruotandolo fino a quando diventerà possibile applicarvi l'utensile. Inserire l'accessorio.
– Inserire la chiave per mandrino nelle rispettive forature del mandrino a cremagliera **16** e stringere bene in modo uniforme l'accessorio.
– Ruotare l'interruttore arresto rotazione/percussione **9** nella posizione «Foratura».

Estrazione di accessori senza SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Utilizzando la chiave per mandrino, ruotare la boccola del mandrino a cremagliera **16** in senso antiorario fino a poter estrarre l'accessorio.

Inserimento di accessori senza SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (vedi figura H)

Nota bene: Per eseguire forature battenti oppure lavori di scalpellatura non utilizzare mai utensili senza SDS-plus! Utensili non dotati del sistema SDS-plus ed i mandrini portapunta vengono danneggiati nel corso di lavori di foratura a martello e di scalpellatura.

– Inserire il mandrino autoserrante a serraggio rapido **1**.
– Tenere saldamente l'anello di tenuta **21** del mandrino autoserrante a serraggio rapido. Aprire il portautensili ruotando la boccola anteriore **20** fino a quando l'utensile può essere inserito. Tenendo saldamente l'anello di tenuta **21** ruotare con forza la boccola anteriore **20** in direzione della freccia fino a quando sono udibili chiari rumori di grattamento.
– Controllare la sede fissa tirando sull'utensile.

Nota bene: Qualora il portautensili fosse stato aperto fino alla battuta è possibile che chiudendo il portautensili sia udibile il rumore di grattamento e che il portautensili non si chiuda. In questo caso ruotare una volta la boccola anteriore **20** in senso contrario alla direzione della freccia. Successivamente sarà possibile chiudere il portautensili.

– Ruotare l'interruttore arresto rotazione/percussione **9** nella posizione «Foratura».

Estrazione di accessori senza SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (vedi figura I)

– Tenere saldamente l'anello di tenuta **21** del mandrino autoserrante a serraggio rapido. Aprire il portautensili ruotando la boccola anteriore **20** in direzione della freccia fino a quando l'utensile può essere rimosso.

Aspirazione polvere con aspiratore Saugfix (accessori)

▶ Polveri e materiali come vernici contenenti piombo, alcuni tipi di legname, minerali e metalli possono essere dannosi per la salute. Il contatto oppure l'inalazione delle polveri possono causare reazioni allergiche e/o malattie delle vie respiratorie dell'operatore oppure delle persone che si trovano nelle vicinanze.
Determinate polveri come polvere da legname di faggio o di quercia sono considerate cancerogene, in modo particolare insieme ad additivi per il trattamento del legname (cromato, protezione per legno). Materiale contenente amianto deve essere lavorato esclusivamente da personale specializzato.
– Utilizzare possibilmente un'aspirazione polvere adatta per il materiale.
– Provvedere per una buona aerazione del posto di lavoro.
– Si consiglia di portare una mascherina protettiva con classe di filtraggio P2.
Osservare le norme in vigore nel Vostro paese per i materiali da lavorare.

▶ **Evitare accumuli di polvere sul posto di lavoro.** Le polveri si possono incendiare facilmente.

Montaggio dell'aspiratore Saugfix (vedi figura J)

Per l'aspirazione polvere è necessario un aspiratore Saugfix (accessorio opzionale). Quando si eseguono forature il dispositivo di aspirazione Saugfix si sposta all'indietro in modo che la testina del Saugfix possa essere tenuta sempre vicina alla base.

– Premere il tasto per la regolazione della battuta in profondità **10** ed estrarre la guida di profondità **11**. Premere di nuovo il tasto **10** ed inserire dalla parte anteriore l'aspiratore Saugfix nell'impugnatura supplementare **12**.
– Collegare un tubo di aspirazione (diametro 19 mm, accessorio opzionale) all'apertura di aspirazione **22** dell'aspiratore Saugfix.
L'aspirapolvere deve essere adatto per il materiale da lavorare.
– Utilizzare un aspiratore speciale per l'aspirazione di polveri particolarmente nocive per la salute, cancerogene oppure polveri asciutte.

Regolazione della profondità della foratura al Saugfix (vedi figura K)

È possibile determinare la profondità della foratura **X** richiesta anche con aspiratore Saugfix montato.

– Spingere l'utensile accessorio SDS-plus fino alla battuta nell'attacco dell'utensile SDS-plus **3**. In caso contrario la mobilità dell'utensile accessorio SDS-plus può impedire che la profondità della foratura possa essere regolata correttamente.
– Allentare la vite ad alette **26** all'aspiratore Saugfix.
– Applicare l'elettroutensile sul punto di foratura poggiandolo bene e senza accenderlo. Così facendo, l'accessorio SDS-plus deve poggiare sulla superficie.
– Spingere il tubo di guida **27** dell'aspiratore Saugfix nel suo supporto in modo tale che la testina del Saugfix poggi sulla superficie da forare. Non spingere il tubo di guida **27** più del necessario oltre il tubo telescopico **25** in modo che resti visibile la maggior parte possibile della scala graduata del tubo telescopico **25**.
– Stringere di nuovo bene la vite ad alette **26**. Allentare la vite di bloccaggio **23** alla boccola di profondità dell'aspiratore Saugfix.
– Spostare la boccola di profondità **24** sul tubo telescopico **25** in modo tale che la distanza **X** rappresentata nella figura corrisponda alla profondità di foratura richiesta.
– Avvitare forte la vite di bloccaggio **23** in questa posizione.

Uso

Messa in funzione

▶ **Osservare la tensione di rete! La tensione della rete deve corrispondere a quella indicata sulla targhetta dell'elettroutensile. Gli elettroutensili con l'indicazione di 230 V possono essere collegati anche alla rete di 220 V.**

Regolazione del modo operativo

Con l'interruttore arresto rotazione/percussione **9** scegliere il modo operativo dell'elettroutensile.

Nota bene: Modificare il modo operativo solo quando l'elettroutensile è spento! In caso contrario l'elettroutensile può subire dei danni.

– Per modificare il modo operativo premere il tasto di sbloccaggio **8** e ruotare l'interruttore arresto rotazione/percussione **9** nella posizione desiderata fino a quando lo stesso non scatta in posizione in modo percettibile.

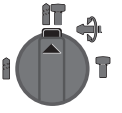

Posizione per **forature battenti** nel calcestruzzo oppure materiale pietroso

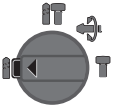

Posizione per **forature** non battenti nel legno, nel metallo, nella ceramica e nella plastica nonché per l'avvita-mento

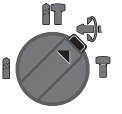

Posizione **Vario-Lock** per correggere la posizione di scalpellatura

In questa posizione l'interruttore arresto rotazione/percussione **9** non scatta in posizione.

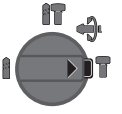

Posizione per **scalpellatura**

Impostazione del senso di rotazione

Con il commutatore del senso di rotazione **13** è possibile commutare il senso di rotazione dell'elettroutensile.

▶ **Azionare il commutatore del senso di rotazione 13 soltanto quando l'elettroutensile si trova in posizione di fermo.**

Rotazione destrorsa: Premere il commutatore del senso di rotazione **13** fino all'arresto in posizione ⬅.

Rotazione sinistrorsa: Premere il commutatore del senso di rotazione **13** fino all'arresto in posizione ➡.

Per operazioni di foratura e scalpellatura, regolare il senso di rotazione sempre su rotazione destrorsa.

Accendere/spegnere

– Per **accendere** l'elettroutensile premere l'interruttore di avvio/arresto **7**.
– Per **spegnere** rilasciare l'interruttore di avvio/arresto **7**.

Per risparmiare energia accendere l'elettroutensile solo se lo stesso viene utilizzato.

Regolazione del numero di giri/numero di colpi

È possibile regolare a variazione continua la velocità/frequenza di colpi dell'elettroutensile in funzione operando con la pressione che si esercita sull'interruttore avvio/arresto **7**.

Esercitando una leggera pressione sull'interruttore di avvio/arresto **7** si ha una riduzione della velocità/numero frequenza colpi. Aumentando la pressione si aumenta la velocità/numero frequenza colpi.

Frizione di sicurezza contro il sovraccarico

▶ **La trasmissione all'alberino filettato si blocca se l'accessorio si inceppa oppure resta bloccato. Per via delle rilevanti forze che si sviluppano mentre si opera in questo modo, afferrare sempre l'elettroutensile con entrambe le mani ed assicurarsi una sicura posizione operativa.**

▶ **Se l'elettroutensile si blocca, spegnere l'elettroutensile e sbloccare l'accessorio impiegato. Avviando la macchina con la punta utensile bloccata si provocano alti momenti di reazione!**

Indicazioni operative

▶ **Prima di qualunque intervento sull'elettroutensile estrarre la spina di rete dalla presa.**

Cambio della posizione scalpellatura (Vario-Lock)

Si ha la possibilità di bloccare lo scalpello in 36 posizioni. In questo modo è possibile prendere rispettivamente la posizione di lavoro ottimale.

– Applicare lo scalpello nel mandrino portautensile.
– Ruotare l'interruttore arresto rotazione/percussione **9** nella posizione «Vario-Lock» (vedi «Regolazione del modo operativo», pagina 47).
– Ruotare il mandrino portautensile sulla posizione di scalpellatura richiesta.
– Ruotare l'interruttore arresto rotazione/percussione **9** nella posizione «Scalpellatura». In questo modo il portautensili è bloccato.
– Per lavori di scalpellatura regolare il senso di rotazione su rotazione destrorsa.

Utilizzo di bit cacciavite (vedi figura L)

▶ **Applicare l'elettroutensile sul dado/vite solo quando è spento.** Utensili accessori in rotazione possono scivolare.

Per poter utilizzare bit cacciavite è necessario un supporto universale **28** con gambo di alloggiamento SDS-plus (accessorio opzionale).

– Pulire l'estremità del gambo di alloggiamento dell'accessorio ed applicarvi un leggero strato di grasso.
– Applicare il supporto universale nel mandrino portautensile ruotandolo fino a farlo bloccare autonomamente.
– Controllare il bloccaggio tirando il supporto universale.
– Applicare un bit cacciavite nel supporto universale. Usare esclusivamente bit cacciavite che siano adatti alla testa della vite.
– Ruotare l'interruttore arresto rotazione/percussione **9** nella posizione «Foratura».
– Per estrarre il supporto universale, spingere il mandrino di serraggio **5** all'indietro ed estrarre il supporto universale **28** dal mandrino portautensile.

Manutenzione ed assistenza

Manutenzione e pulizia

▶ **Prima di qualunque intervento sull'elettroutensile estrarre la spina di rete dalla presa.**

▶ **Per poter garantire buone e sicure operazioni di lavoro, tenere sempre puliti l'elettroutensile e le prese di ventilazione.**

▶ **Una protezione antipolvere danneggiata deve essere sostituita immediatamente. Si consiglia di affidare l'operazione ad un Centro di Assistenza Clienti.**

– Pulire il portautensili **3** dopo ogni utilizzo.

Qualora si rendesse necessaria una sostituzione del cavo di collegamento, la stessa deve essere effettuata dalla Bosch oppure da un centro di assistenza clienti autorizzato per elettroutensili Bosch per evitare pericoli per la sicurezza.

Assistenza clienti e consulenza impieghi

In caso di richieste o di ordinazione di pezzi di ricambio, comunicare sempre il codice prodotto a 10 cifre riportato sulla targhetta di fabbricazione dell'elettroutensile!

Il servizio di assistenza risponde alle Vostre domande relative alla riparazione ed alla manutenzione del Vostro prodotto nonché concernenti le parti di ricambio. Disegni in vista esplosa ed informazioni relative alle parti di ricambio sono consultabili anche sul sito:
www.bosch-pt.com
Il team Bosch che si occupa della consulenza impieghi vi aiuterà in caso di domande relative ai nostri prodotti ed ai loro accessori.

Italia

Officina Elettroutensili
Robert Bosch S.p.A.
Corso Europa, ang. Via Trieste 20
20020 LAINATE (MI)
Tel.: (02) 3696 2663
Fax: (02) 3696 2662
Fax: (02) 3696 8677
E-Mail: officina.elettroutensili@it.bosch.com

Svizzera

Tel.: (044) 8471513
Fax: (044) 8471553
E-Mail: Aftersales.Service@de.bosch.com

Smaltimento

Avviare ad un riciclaggio rispettoso dell'ambiente gli imballaggi, gli elettroutensili e gli accessori dismessi.

Non gettare elettroutensili dismessi tra i rifiuti domestici!

Solo per i Paesi della CE:

Conformemente alla norma della direttiva 2012/19/UE sui rifiuti di apparecchiature elettriche ed elettroniche (RAEE) ed all'attuazione del recepimento nel diritto nazionale, gli elettroutensili diventati inservibili devono essere raccolti separatamente ed essere inviati ad una riutilizzazione ecologica.

Con ogni riserva di modifiche tecniche.

Nederlands

Veiligheidsvoorschriften

Algemene veiligheidswaarschuwingen voor elektrische gereedschappen

⚠ WAARSCHUWING **Lees alle veiligheidswaarschuwingen en alle voorschriften.** Als de waarschuwingen en voorschriften niet worden opgevolgd, kan dit een elektrische schok, brand of ernstig letsel tot gevolg hebben.

Bewaar alle waarschuwingen en voorschriften voor toekomstig gebruik.

Het in de waarschuwingen gebruikte begrip „elektrisch gereedschap" heeft betrekking op elektrische gereedschappen voor gebruik op het stroomnet (met netsnoer) en op elektrische gereedschappen voor gebruik met een accu (zonder netsnoer).

Veiligheid van de werkomgeving

- **Houd uw werkomgeving schoon en goed verlicht.** Een rommelige of onverlichte werkomgeving kan tot ongevallen leiden.
- **Werk met het elektrische gereedschap niet in een omgeving met explosiegevaar waarin zich brandbare vloeistoffen, brandbare gassen of brandbaar stof bevinden.** Elektrische gereedschappen veroorzaken vonken die het stof of de dampen tot ontsteking kunnen brengen.
- **Houd kinderen en andere personen tijdens het gebruik van het elektrische gereedschap uit de buurt.** Wanneer u wordt afgeleid, kunt u de controle over het gereedschap verliezen.

Elektrische veiligheid

- **De aansluitstekker van het elektrische gereedschap moet in het stopcontact passen. De stekker mag in geen geval worden veranderd. Gebruik geen adapterstekkers in combinatie met geaarde elektrische gereedschappen.** Onveranderde stekkers en passende stopcontacten beperken het risico van een elektrische schok.
- **Voorkom aanraking van het lichaam met geaarde oppervlakken, bijvoorbeeld van buizen, verwarmingen, fornuizen en koelkasten.** Er bestaat een verhoogd risico door een elektrische schok wanneer uw lichaam geaard is.
- **Houd het gereedschap uit de buurt van regen en vocht.** Het binnendringen van water in het elektrische gereedschap vergroot het risico van een elektrische schok.
- **Gebruik de kabel niet voor een verkeerd doel, om het elektrische gereedschap te dragen of op te hangen of om de stekker uit het stopcontact te trekken. Houd de kabel uit de buurt van hitte, olie, scherpe randen en bewegende gereedschapdelen.** Beschadigde of in de war geraakte kabels vergroten het risico van een elektrische schok.
- **Wanneer u buitenshuis met elektrisch gereedschap werkt, dient u alleen verlengkabels te gebruiken die voor gebruik buitenshuis zijn goedgekeurd.** Het gebruik van een voor gebruik buitenshuis geschikte verlengkabel beperkt het risico van een elektrische schok.
- **Als het gebruik van het elektrische gereedschap in een vochtige omgeving onvermijdelijk is, dient u een aardlekschakelaar te gebruiken.** Het gebruik van een aardlekschakelaar vermindert het risico van een elektrische schok.

Veiligheid van personen

- **Wees alert, let goed op wat u doet en ga met verstand te werk bij het gebruik van het elektrische gereedschap. Gebruik geen elektrisch gereedschap wanneer u moe bent of onder invloed staat van drugs, alcohol of medicijnen.** Een moment van onoplettendheid bij het gebruik van het elektrische gereedschap kan tot ernstige verwondingen leiden.
- **Draag persoonlijke beschermende uitrusting. Draag altijd een veiligheidsbril.** Het dragen van persoonlijke beschermende uitrusting zoals een stofmasker, slipvaste werkschoenen, een veiligheidshelm of gehoorbescherming, afhankelijk van de aard en het gebruik van het elektrische gereedschap, vermindert het risico van verwondingen.
- **Voorkom per ongeluk inschakelen. Controleer dat het elektrische gereedschap uitgeschakeld is voordat u de stekker in het stopcontact steekt of de accu aansluit en voordat u het gereedschap oppakt of draagt.** Wanneer u

bij het dragen van het elektrische gereedschap uw vinger aan de schakelaar hebt of wanneer u het gereedschap ingeschakeld op de stroomvoorziening aansluit, kan dit tot ongevallen leiden.

- **Verwijder instelgereedschappen of schroefsleutels voordat u het elektrische gereedschap inschakelt.** Een instelgereedschap of sleutel in een draaiend deel van het gereedschap kan tot verwondingen leiden.
- **Voorkom een onevenwichtige lichaamshouding. Zorg ervoor dat u stevig staat en steeds in evenwicht blijft.** Daardoor kunt u het elektrische gereedschap in onverwachte situaties beter onder controle houden.
- **Draag geschikte kleding. Draag geen loshangende kleding of sieraden. Houd haren, kleding en handschoenen uit de buurt van bewegende delen.** Loshangende kleding, lange haren en sieraden kunnen door bewegende delen worden meegenomen.
- **Wanneer stofafzuigings- of stofopvangvoorzieningen kunnen worden gemonteerd, dient u zich ervan te verzekeren dat deze zijn aangesloten en juist worden gebruikt.** Het gebruik van een stofafzuiging beperkt het gevaar door stof.

Zorgvuldige omgang met en zorgvuldig gebruik van elektrische gereedschappen

- **Overbelast het gereedschap niet. Gebruik voor uw werkzaamheden het daarvoor bestemde elektrische gereedschap.** Met het passende elektrische gereedschap werkt u beter en veiliger binnen het aangegeven capaciteitsbereik.
- **Gebruik geen elektrisch gereedschap waarvan de schakelaar defect is.** Elektrisch gereedschap dat niet meer kan worden in- of uitgeschakeld, is gevaarlijk en moet worden gerepareerd.
- **Trek de stekker uit het stopcontact of neem de accu uit het elektrische gereedschap voordat u het gereedschap instelt, toebehoren wisselt of het gereedschap weglegt.** Deze voorzorgsmaatregel voorkomt onbedoeld starten van het elektrische gereedschap.
- **Bewaar niet-gebruikte elektrische gereedschappen buiten bereik van kinderen. Laat het gereedschap niet gebruiken door personen die er niet mee vertrouwd zijn en deze aanwijzingen niet hebben gelezen.** Elektrische gereedschappen zijn gevaarlijk wanneer deze door onervaren personen worden gebruikt.
- **Verzorg het elektrische gereedschap zorgvuldig. Controleer of bewegende delen van het gereedschap correct functioneren en niet vastklemmen en of onderdelen zodanig gebroken of beschadigd zijn dat de werking van het elektrische gereedschap nadelig wordt beïnvloed. Laat deze beschadigde onderdelen voor het gebruik repareren.** Veel ongevallen hebben hun oorzaak in slecht onderhouden elektrische gereedschappen.
- **Houd snijdende inzetgereedschappen scherp en schoon.** Zorgvuldig onderhouden snijdende inzetgereedschappen met scherpe snijkanten klemmen minder snel vast en zijn gemakkelijker te geleiden.
- **Gebruik elektrisch gereedschap, toebehoren, inzetgereedschappen en dergelijke volgens deze aanwijzingen. Let daarbij op de arbeidsomstandigheden en de uit te voeren werkzaamheden.** Het gebruik van elektrische gereedschappen voor andere dan de voorziene toepassingen kan tot gevaarlijke situaties leiden.

Service

- **Laat het elektrische gereedschap alleen repareren door gekwalificeerd en vakkundig personeel en alleen met originele vervangingsonderdelen.** Daarmee wordt gewaarborgd dat de veiligheid van het gereedschap in stand blijft.

Veiligheidsvoorschriften voor hamers

- **Draag een gehoorbescherming.** De blootstelling aan lawaai kan gehoorverlies tot gevolg hebben.
- **Gebruik de bij het gereedschap geleverde extra handgrepen.** Het verlies van de controle kan tot verwondingen leiden.
- **Houd het gereedschap aan de geïsoleerde greepvlakken vast als u werkzaamheden uitvoert waarbij het inzetgereedschap of de schroef verborgen stroomleidingen of de eigen stroomkabel kan raken.** Contact met een onder spanning staande leiding kan ook metalen delen van het gereedschap onder spanning zetten en tot een elektrische schok leiden.
- **Gebruik een geschikt detectieapparaat om verborgen stroom-, gas- of waterleidingen op te sporen of raadpleeg het plaatselijke energie- of waterleidingbedrijf.** Contact met elektrische leidingen kan tot brand of een elektrische schok leiden. Beschadiging van een gasleiding kan tot een explosie leiden. Breuk van een waterleiding veroorzaakt materiële schade en kan een elektrische schok veroorzaken.
- **Houd het elektrische gereedschap tijdens de werkzaamheden stevig met beide handen vast en zorg ervoor dat u stevig staat.** Het elektrische gereedschap wordt met twee handen veiliger geleid.
- **Zet het werkstuk vast.** Een met spanvoorzieningen of een bankschroef vastgehouden werkstuk wordt beter vastgehouden dan u met uw hand kunt doen.
- **Wacht tot het elektrische gereedschap tot stilstand is gekomen voordat u het neerlegt.** Het inzetgereedschap kan vasthaken en dit kan tot het verlies van de controle over het elektrische gereedschap leiden.

Product- en vermogensbeschrijving

Lees alle veiligheidswaarschuwingen en alle voorschriften. Als de waarschuwingen en voorschriften niet worden opgevolgd, kan dit een elektrische schok, brand of ernstig letsel tot gevolg hebben.

Vouw de uitvouwbare pagina met de afbeelding van het gereedschap open en laat deze pagina opengevouwen terwijl u de gebruiksaanwijzing leest.

Gebruik volgens bestemming

Het elektrische gereedschap is bestemd om te hameren in beton, baksteen en steen en voor lichte hakwerkzaamheden. Het is eveneens geschikt voor boorwerkzaamheden zonder slag in hout, metaal, keramiek en kunststof. Elektrische gereedschappen met elektronische regeling en rechts-/linksdraaien zijn ook geschikt voor het in- en uitdraaien van schroeven.

Afgebeelde componenten

De componenten zijn genummerd zoals op de afbeelding van het elektrische gereedschap op de pagina met afbeeldingen.

1 Snelspanboorhouder (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus wisselboorhouder (GBH 3-28 DFR)
3 SDS-plus gereedschapopname
4 Stofbeschermkap
5 Vergrendelingshuls
6 Vergrendelingsring wisselboorhouder (GBH 3-28 DFR)
7 Aan/uit-schakelaar
8 Ontgrendelingsknop voor slagstop-/draaistopschakelaar
9 Slagstop-/draaistopschakelaar
10 Knop voor instelling van de diepteaanslag
11 Diepteaanslag
12 Extra handgreep (geïsoleerd greepvlak)
13 Draairichtingschakelaar
14 Handgreep (geïsoleerd greepvlak)
15 Borgschroef voor tandkransboorhouder*
16 Tandkransboorhouder*
17 SDS-plus opnameschacht voor boorhouder*
18 Boorhouderopname (GBH 3-28 DFR)
19 Kengroeven
20 Voorste huls van de snelspanboorhouder (GBH 3-28 DFR)
21 Vasthoudring van de snelspanboorhouder (GBH 3-28 DFR)
22 Afzuigopening zuigmond*
23 Klemschroef zuigmond*
24 Diepteaanslag zuigmond*
25 Telescoopbuis zuigmond*
26 Vleugelschroef zuigmond*
27 Geleidingsbuis zuigmond*
28 Betonboor met SDS-plus opnameschacht*

*** Niet elk afgebeeld en beschreven toebehoren wordt standaard meegeleverd. Het volledige toebehoren vindt u in ons toebehorenprogramma.**

Technische gegevens

Boorhamer		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Productnummer		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Toerentalregeling		●	●
Draaistop		●	●
Rechts- en linksdraaien		●	●
Wisselboorhouder		–	●
Opgenomen vermogen	W	800	800
Aantal slagen	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Slagkracht overeenkomstig EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Toerental	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Gereedschapopname		SDS-plus	SDS-plus
Diameter ashals	mm	50	50
Toegestane boordiameter max.: (zie ook pagina 52)			
– Beton*	mm	28	28
– Metselwerk (met holle boorkroon)	mm	82	82
– Staal	mm	13	13
– Hout	mm	30	30
Gewicht volgens EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Isolatieklasse		⧈/II	⧈/II

*met holle boorkroon niet geschikt

De gegevens gelden voor nominale spanningen [U] 230 V. Bij afwijkende spanningen en bij per land verschillende uitvoeringen kunnen deze gegevens afwijken.

Conformiteitsverklaring CE

Wij verklaren als alleen verantwoordelijke dat het onder „Technische gegevens” beschreven product voldoet aan de volgende normen en normatieve documenten: EN 60745 volgens de bepalingen van de richtlijnen 2011/65/EU, 2004/108/EG en 2006/42/EG.

Technisch dossier (2006/42/EG) bij:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker	Helmut Heinzelmann
Executive Vice President Engineering	Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Informatie over geluid en trillingen

Meetwaarden voor geluid bepaald volgens EN 60745.

Het A-gewogen geluidsniveau van het elektrische gereedschap bedraagt kenmerkend: geluidsdrukniveau 91 dB(A); geluidsvermogenniveau 102 dB(A). Onzekerheid K = 3 dB.
Draag een gehoorbescherming.

GBH 3-28 DRE:

Totale trillingswaarden a_h (vectorsom van drie richtingen) en onzekerheid K bepaald volgens EN 60745:
Hameren in beton: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$
Hakken: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Boren in metaal: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Schroeven in- en uitdraaien: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Totale trillingswaarden a_h (vectorsom van drie richtingen) en onzekerheid K bepaald volgens EN 60745:
Hameren in beton: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$
Hakken: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Boren in metaal: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Schroeven in- en uitdraaien: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Het in deze gebruiksaanwijzing vermelde trillingsniveau is gemeten met een volgens EN 60745 genormeerde meetmethode en kan worden gebruikt om elektrische gereedschappen met elkaar te vergelijken. Het is ook geschikt voor een voorlopige inschatting van de trillingsbelasting.
Het aangegeven trillingsniveau representeert de voornaamste toepassingen van het elektrische gereedschap. Als echter het elektrische gereedschap wordt gebruikt voor andere toepassingen, met verschillende accessoire, met afwijkende inzetgereedschappen of onvoldoende onderhoud, kan het trillingsniveau afwijken. Dit kan de trillingsbelasting gedurende de gehele arbeidsperiode duidelijk verhogen.
Voor een nauwkeurige schatting van de trillingsbelasting moet ook rekening worden gehouden met de tijd waarin het gereedschap uitgeschakeld is, of waarin het gereedschap wel loopt, maar niet werkelijk wordt gebruikt. Dit kan de trillingsbelasting gedurende de gehele arbeidsperiode duidelijk verminderen.
Leg aanvullende veiligheidsmaatregelen ter bescherming van de bediener tegen het effect van trillingen vast, zoals: Onderhoud van elektrische gereedschappen en inzetgereedschappen, warm houden van de handen, organisatie van het arbeidsproces.

Montage

▶ **Trek altijd voor werkzaamheden aan het elektrische gereedschap de stekker uit het stopcontact.**

Extra handgreep

▶ **Gebruik het elektrische gereedschap alleen met de extra handgreep 12.**

Extra handgreep draaien (zie afbeelding A)

U kunt de extra handgreep **12** naar wens draaien voor een veilige houding tijdens de werkzaamheden zonder vermoeidheid.

– Draai het onderste greepstuk van de extra handgreep **12** tegen de wijzers van de klok in en zet de extra handgreep **12** in de gewenste stand. Vervolgens draait u het onderste greepstuk van de extra handgreep **12** met de wijzers van de klok mee weer vast.

Let erop dat de spanband van de extra handgreep in de daarvoor bedoelde groef op het machinehuis ligt.

Boordiepte instellen (zie afbeelding B)

Met de diepteaanslag **11** kan de gewenste boordiepte **X** worden vastgelegd.

– Druk op de knop voor de instelling van de diepteaanslag **10** en zet de diepteaanslag in de extra handgreep **12**. De ribbels op de diepteaanslag **11** moeten naar onderen wijzen.
– Duw het SDS-plus inzetgereedschap tot aan de aanslag in de SDS-plus gereedschapopname **3**. De beweegbaarheid van het SDS-plus gereedschap kan anders tot een verkeerde instelling van de boordiepte leiden.
– Trek de diepteaanslag zo ver naar buiten dat de afstand tussen de punt van de boor en de punt van de diepteaanslag overeenkomt met de gewenste boordiepte **X**.

Boorhouder en inzetgereedschap kiezen

Materiaal	Functie		
Beton	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Metselwerk	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Staal	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus

Materiaal	Functie		
Hout	–	–	Ø –30 mm SDS-plus

Voor hamerboor- en hakwerkzaamheden heeft u SDS-plus inzetgereedschappen nodig, die in de SDS-plus boorhouder worden geplaatst.

Voor boorwerkzaamheden zonder slag in hout, metaal, keramiek en kunststof en voor het in- en uitdraaien van schroeven worden inzetgereedschappen zonder SDS-plus (bijv. boren met cilindrische schacht) gebruikt. Voor deze inzetgereedschappen heeft u een snelspanboorhouder of tandkransboorhouder nodig.

GBH 3-28 DFR: De SDS-plus boorhouder **2** kunt u gemakkelijk vervangen door de meegeleverde snelspanboorhouder **1**.

Tandkransboorhouder vervangen (GBH 3-28 DRE)

Voor werkzaamheden met inzetgereedschap zonder SDS-plus (bijvoorbeeld boren met cilindrische schacht) moet u een geschikte boorhouder monteren (tandkrans- of snelspanboorhouder, toebehoren).

Tandkransboorhouder monteren (zie afbeelding C)

– Schroef de SDS-plus opnameschacht **17** in een tandkransboorhouder **16**. Borg de tandkransboorhouder **16** met de borgschroef **15**. **Let erop dat de borgschroef een linkse schroefdraad heeft.**

Tandkransboorhouder inzetten (zie afbeelding C)

– Reinig het insteekeinde van de opnameschacht en smeer het licht met vet.
– Zet de tandkransboorhouder met de opnameschacht draaiend in de gereedschapopname tot deze automatisch wordt vergrendeld.
– Controleer de vergrendeling door aan de tandkransboorhouder te trekken.

Tandkransboorhouder verwijderen

– Duw de vergrendelingshuls **5** naar achteren en verwijder de tandkransboorhouder **16**.

Wisselboorhouder verwijderen of inzetten (GBH 3-28 DFR)

Wisselboorhouder verwijderen (zie afbeelding D)

– Trek de vergrendelingsring **6** van de wisselboorhouder naar achteren, houd de ring in deze stand vast en trek de SDS-plus wisselboorhouder **2** of de snelspanboorhouder **1** naar voren los.

Bescherm de wisselboorhouder tegen vuil worden nadat u deze hebt verwijderd.

Wisselboorhouder inzetten (zie afbeelding E)

▶ **Gebruik alleen de modelspecifieke originele uitvoering en let daarbij op het aantal kengroeven 19.Alleen boorhouders met twee of drie kengroeven zijn toegestaan.** Als een voor dit elektrische gereedschap ongeschikte boorhouder wordt gebruikt, kan het inzetgereedschap tijdens het gebruik uit de boorhouder vallen.

– Reinig de wisselboorhouder voor het inzetten en smeer de schacht licht met vet.
– Grijp de SDS-plus wisselboorhouder **2** of de snelspanboorhouder **1** met uw hele hand vast. Duw de wisselboorhouder draaiend op de boorhouderopname **18** tot u een duidelijk klikgeluid hoort.
– De wisselboorhouder wordt automatisch vergrendeld. Controleer de vergrendeling door aan de wisselboorhouder te trekken.

Inzetgereedschap wisselen

De stofbeschermkap **4** voorkomt zoveel mogelijk het binnendringen van boorstof in de gereedschapopname tijdens het gebruik. Let er bij het inzetten van het inzetgereedschap op dat de stofbeschermkap **4** niet wordt beschadigd.

▶ **Een beschadigde stofbeschermkap moet onmiddellijk worden vervangen. Geadviseerd wordt, dit door een klantenservice te laten doen.**

SDS-plus inzetgereedschap inzetten (zie afbeelding F)

Met de SDS-plus boorhouder kunt u het inzetgereedschap eenvoudig en gemakkelijk zonder hulpgereedschap wisselen.

– GBH 3-28 DFR: Zet de SDS-plus wisselboorhouder **2** in.
– Reinig de schacht van het inzetgereedschap en smeer het licht met vet.
– Zet het inzetgereedschap draaiend in de gereedschapopname tot het automatisch wordt vergrendeld.
– Controleer de vergrendeling door aan het inzetgereedschap te trekken.

Het SDS-plus inzetgereedschap is systeemafhankelijk vrij beweegbaar. Daardoor ontstaat bij onbelast lopen een rondloopafwijking. Dit heeft geen effect op de nauwkeurigheid van het boorgat, omdat de boor zich bij het boren zelf centreert.

SDS-plus inzetgereedschap verwijderen (zie afbeelding G)

– Duw de vergrendelingshuls **5** naar achteren en verwijder het inzetgereedschap.

Inzetgereedschappen zonder SDS-plus inzetten (GBH 3-28 DRE)

Opmerking: Gebruik inzetgereedschap zonder SDS-plus niet voor hamerboor- of hakwerkzaamheden. Inzetgereedschap zonder SDS-plus en uw boorhouder worden anders bij hamerboor- of hakwerkzaamheden beschadigd.

– Zet een tandkransboorhouder **16** in (zie „Tandkransboorhouder vervangen”, pagina 53).
– Open de tandkransboorhouder **16** door deze te draaien, totdat het gereedschap kan worden ingezet. Zet het gereedschap in.

– Steek de boorhoudersleutel in de daarvoor bedoelde boorgaten van de tandkransboorhouder **16** en span het ingezetgereedschap gelijkmatig vast.
– Draai de slagstop-/draaistopschakelaar **9** in de stand „Boren".

Inzetgereedschappen zonder SDS-plus verwijderen (GBH 3-28 DRE)

– Draai de huls van de tandkransboorhouder **16** met behulp van de boorhoudersleutel tegen de wijzers van de klok in tot het inzetgereedschap kan worden verwijderd.

Inzetgereedschappen zonder SDS-plus inzetten (GBH 3-28 DFR) (zie afbeelding H)

Opmerking: Gebruik inzetgereedschap zonder SDS-plus niet voor hamerboor- of hakwerkzaamheden. Inzetgereedschap zonder SDS-plus en uw boorhouder worden anders bij hamerboor- of hakwerkzaamheden beschadigd.

– Zet de snelspanboorhouder **1** in.
– Houd de vasthoudring **21** van de snelspanboorhouder vast. Open de gereedschapopname door aan de voorste huls **20** te draaien tot het gereedschap kan worden ingezet. Houd de vasthoudring **21** vast en draai de voorste huls **20** stevig in de richting van de pijl tot een duidelijk ratelgeluid te horen is.
– Controleer of het inzetgereedschap stevig vastzit door eraan te trekken.

Opmerking: Als de gereedschapopname tot aan de aanslag geopend is, kan bij het dichtdraaien van de gereedschapopname het ratelgeluid te horen zijn en sluit de gereedschapopname niet.
Draai in dit geval de voorste huls **20** eenmaal tegen de richting van de pijl in. Vervolgens kan de gereedschapopname worden gesloten.

– Draai de slagstop-/draaistopschakelaar **9** in de stand „Boren".

Inzetgereedschappen zonder SDS-plus verwijderen (GBH 3-28 DFR) (zie afbeelding I)

– Houd de vasthoudring **21** van de snelspanboorhouder vast. Open de gereedschapopname door aan de voorste huls **20** in de richting van de pijl te draaien tot het gereedschap kan worden verwijderd.

Stofafzuiging met zuigmond (toebehoren)

▶ Stof van materialen zoals loodhoudende verf, enkele houtsoorten, mineralen en metaal kunnen schadelijk voor de gezondheid zijn. Aanraking of inademing van stof kan leiden tot allergische reacties en/of ziekten van de ademwegen van de gebruiker of personen die zich in de omgeving bevinden.
Bepaalde soorten stof, bijvoorbeeld van eiken- en beukenhout, gelden als kankerverwekkend, in het bijzonder in combinatie met toevoegingsstoffen voor houtbehandeling (chromaat en houtbeschermingsmiddelen). Asbesthoudend materiaal mag alleen door bepaalde vakmensen worden bewerkt.
– Gebruik indien mogelijk een voor het materiaal geschikte stofafzuiging.
– Zorg voor een goede ventilatie van de werkplek.
– Er wordt geadviseerd om een ademmasker met filterklasse P2 te dragen.
Neem de in uw land geldende voorschriften voor de te bewerken materialen in acht.

▶ **Voorkom ophoping van stof op de werkplek.** Stof kan gemakkelijk ontbranden.

Zuigmond monteren (zie afbeelding J)

Voor de stofafzuiging is een zuigmond (toebehoren) nodig. Bij het boren veert de zuigmond terug, zodat de kop van de zuigmond altijd dicht tegen de ondergrond wordt gehouden.

– Druk op de knop voor de diepteaanslaginstelling **10** en verwijder de diepteaanslag **11**. Druk opnieuw op de knop **10** en zet de zuigmond van voren in de extra handgreep **12**.
– Sluit een afzuigslang (diameter 19 mm, toebehoren) aan op de afzuigopening **22** van de zuigmond.
De stofzuiger moet geschikt zijn voor het te bewerken materiaal.
– Gebruik bij het afzuigen van voor de gezondheid bijzonder gevaarlijk, kankerverwekkend of droog stof een speciale zuiger.

Boordiepte op zuigmond instellen (zie afbeelding K)

U kunt de gewenste boordiepte **X** ook instellen als de zuigmond gemonteerd is.

– Duw het SDS-plus inzetgereedschap tot aan de aanslag in de SDS-plus gereedschapopname **3**. De beweegbaarheid van het SDS-plus gereedschap kan anders tot een verkeerde instelling van de boordiepte leiden.
– Draai de vleugelschroef **26** op de zuigmond los.
– Plaats het elektrische gereedschap zonder het in te schakelen stevig op de plaats waar moet worden geboord. Het SDS-plus inzetgereedschap moet daarbij het oppervlak raken.
– Verschuif de geleidingsbuis **27** van de zuigmond zo in zijn houder dat de zuigmondkop het oppervlak waarin moet worden geboord raakt. Schuif de geleidingsbuis **27** niet verder over de telescoopbuis **25** dan nodig, zodat een zo groot mogelijk gedeelte van de schaalverdeling op de telescoopbuis **25** zichtbaar blijft.
– Draai de vleugelschroef **26** weer vast. Draai de klemschroef **23** op de diepteaanslag van de zuigmond los.
– Verschuif de diepteaanslag **24** zodanig op de telescoopbuis **25**, dat de in de afbeelding getoonde afstand **X** met de door u gewenste boordiepte overeenkomt.
– Draai de klemschroef **23** in deze stand vast.

Gebruik

Ingebruikneming

▶ **Let op de netspanning! De spanning van de stroombron moet overeenkomen met de gegevens op het typeplaatje van het elektrische gereedschap. Met 230 V aangeduide elektrische gereedschappen kunnen ook met 220 V worden gebruikt.**

Functie instellen

Met de slagstop-/draaistopschakelaar **9** kiest u de functie van het elektrische gereedschap.

Opmerking: Wijzig de functie alleen wanneer het elektrische gereedschap uitgeschakeld is. Anders kan het elektrische gereedschap beschadigd raken.

– Als u de functie wilt veranderen, drukt u op de ontgrendelingsknop **8** en draait u de slagstop-/draaistopschakelaar **9** in de gewenste stand tot deze hoorbaar vastklikt.

Positie voor **hamerboorwerkzaamheden** in beton of steen

Positie voor **boorwerkzaamheden** zonder slag in hout, metaal, keramiek en kunststof en voor het in- en losdraaien van schroeven

Positie **Vario-Lock** voor het verstellen van de hakpositie

In deze stand klikt de slagstop-/draaistopschakelaar **9** niet vast.

Positie voor **hakwerkzaamheden**

Draairichting instellen

Met de draairichtingomschakelaar **13** kunt u de draairichting van het elektrische gereedschap wijzigen.

▶ **Bedien de draairichtingomschakelaar 13 alleen als het elektrische gereedschap stilstaat.**

Rechtsdraaien: Duw de draairichtingomschakelaar **13** tot deze niet meer verder kan in stand ⬅ .

Linksdraaien: Duw de draairichtingomschakelaar **13** tot deze niet meer verder kan in stand ➡ .

Zet de draairichting voor hamerboor-, boor- en hakwerkzaamheden altijd op rechtsdraaien.

In- en uitschakelen

– Als u het elektrische gereedschap wilt **inschakelen** drukt u op de aan/uit-schakelaar **7**.
– Als u het gereedschap wilt **uitschakelen** laat u de aan/uit-schakelaar **7** los.

Om energie te besparen, schakelt u het elektrische gereedschap alleen in wanneer u het gebruikt.

Toerental of aantal slagen instellen

U kunt het toerental of aantal slagen van het ingeschakelde elektrische gereedschap traploos regelen naarmate u de aan/uit-schakelaar **7** indrukt.

Lichte druk op de aan/uit-schakelaar **7** heeft een lager toerental of aantal slagen tot gevolg. Met toenemende druk wordt het toerental of het aantal slagen hoger.

Overbelastingskoppeling

▶ **Als het inzetgereedschap vastklemt of vasthaakt, wordt de aandrijving van de uitgaande as onderbroken. Houd, vanwege de daarbij optredende krachten, het elektrische gereedschap altijd met beide handen goed vast en zorg ervoor dat u stevig staat.**

▶ **Schakel het elektrische gereedschap uit en maak het inzetgereedschap los als het elektrische gereedschap blokkeert. Er ontstaan grote reactiemomenten als u de machine inschakelt terwijl het boorgereedschap geblokkeerd is.**

Tips voor de werkzaamheden

▶ **Trek altijd voor werkzaamheden aan het elektrische gereedschap de stekker uit het stopcontact.**

Hakstand veranderen (Vario-Lock)

U kunt de beitel in 36 standen vergrendelen. Daardoor kunt u telkens de optimale werkstand innemen.

– Zet de beitel in de gereedschapopname.
– Draai de slagstop-/draaistopschakelaar **9** in de stand „Vario-Lock” (zie „Functie instellen”, pagina 54).
– Draai de gereedschapopname in de gewenste hakstand.
– Draai de slagstop-/draaistopschakelaar **9** in de stand „Hakken”. De gereedschapopname is daarmee vergrendeld.
– Stel de draairichting voor hakwerkzaamheden in op rechtsdraaien.

Bits inzetten (zie afbeelding L)

▶ **Plaats het elektrische gereedschap alleen uitgeschakeld op de moer of schroef.** Draaiende inzetgereedschappen kunnen uitglijden.

Voor het gebruik van bits heeft u een universele houder **28** met SDS-plus opnameschacht (toebehoren) nodig.

– Reinig het insteekeinde van de opnameschacht en smeer het licht met vet.
– Zet de universele houder draaiend in de gereedschapopname tot deze automatisch wordt vergrendeld.
– Controleer de vergrendeling door aan de universele houder te trekken.
– Plaats een bit in de universele houder. Gebruik alleen bits die bij de schroefkop passen.
– Draai de slagstop-/draaistopschakelaar **9** in de stand „Boren”.
– Als u de universele houder wilt verwijderen, duwt u de vergrendelingshuls **5** naar achteren en neemt u de universele houder **28** uit de gereedschapopname.

Onderhoud en service

Onderhoud en reiniging

▶ **Trek altijd voor werkzaamheden aan het elektrische gereedschap de stekker uit het stopcontact.**

▶ **Houd het elektrische gereedschap en de ventilatieopeningen altijd schoon om goed en veilig te werken.**

▶ **Een beschadigde stofbeschermkap moet onmiddellijk worden vervangen. Geadviseerd wordt, dit door een klantenservice te laten doen.**

– Maak de gereedschapopname **3** na elk gebruik schoon.

Als de aansluitkabel moet worden vervangen, moeten deze werkzaamheden door Bosch of een erkende klantenservice voor Bosch elektrische gereedschappen worden uitgevoerd om veiligheidsrisico's te voorkomen.

Klantenservice en gebruiksadviezen

Vermeld bij vragen en bestellingen van vervangingsonderdelen altijd het uit tien cijfers bestaande productnummer volgens het typeplaatje van het elektrische gereedschap.

Onze klantenservice beantwoordt uw vragen over reparatie en onderhoud van uw product en over vervangingsonderdelen. Explosietekeningen en informatie over vervangingsonderdelen vindt u ook op:
www.bosch-pt.com
Het Bosch-team voor gebruiksadviezen helpt u graag bij vragen over onze producten en toebehoren.

Nederland
Tel.: (076) 579 54 54
Fax: (076) 579 54 94
E-mail: gereedschappen@nl.bosch.com

België
Tel.: (02) 588 0589
Fax: (02) 588 0595
E-mail: outillage.gereedschap@be.bosch.com

Afvalverwijdering

Elektrische gereedschappen, toebehoren en verpakkingen moeten op een voor het milieu verantwoorde wijze worden hergebruikt.

Gooi elektrische gereedschappen niet bij het huisvuil.

Alleen voor landen van de EU:

Volgens de Europese richtlijn 2012/19/EU over elektrische en elektronische oude apparaten en de omzetting van de richtlijn in nationaal recht moeten niet meer bruikbare elektrische gereedschappen apart worden ingezameld en op een voor het milieu verantwoorde wijze worden hergebruikt.

Wijzigingen voorbehouden.

Dansk

Sikkerhedsinstrukser

Generelle sikkerhedsinstrukser til el-værktøj

ADVARSEL **Læs alle sikkerhedsinstrukser og anvisninger.** I tilfælde af manglende overholdelse af sikkerhedsinstrukserne og anvisningerne er der risiko for elektrisk stød, brand og/eller alvorlige kvæstelser.

Opbevar alle sikkerhedsinstrukser og anvisninger til senere brug.

Det i sikkerhedsinstrukserne benyttede begreb „el-værktøj" refererer til netdrevet el-værktøj (med netkabel) og akkudrevet el-værktøj (uden netkabel).

Sikkerhed på arbejdspladsen

- ▶ **Sørg for, at arbejdsområdet er rent og rigtigt belyst.** Uorden eller uoplyste arbejdsområder øger faren for uheld.
- ▶ **Brug ikke el-værktøjet i eksplosionsfarlige omgivelser, hvor der findes brændbare væsker, gasser eller støv.** El-værktøj kan slå gnister, der kan antænde støv eller dampe.
- ▶ **Sørg for, at andre personer og ikke mindst børn holdes væk fra arbejdsområdet, når maskinen er i brug.** Hvis man distraheres, kan man miste kontrollen over maskinen.

Elektrisk sikkerhed

- ▶ **El-værktøjets stik skal passe til kontakten. Stikket må under ingen omstændigheder ændres. Brug ikke adapterstik sammen med jordforbundet el-værktøj.** Uændrede stik, der passer til kontakterne, nedsætter risikoen for elektrisk stød.
- ▶ **Undgå kropskontakt med jordforbundne overflader som f. eks. rør, radiatorer, komfurer og køleskabe.** Hvis din krop er jordforbundet, øges risikoen for elektrisk stød.
- ▶ **Maskinen må ikke udsættes for regn eller fugt.** Indtrængning af vand i et el-værktøj øger risikoen for elektrisk stød.
- ▶ **Brug ikke ledningen til formål, den ikke er beregnet til (f. eks. må man aldrig bære el-værktøjet i ledningen, hænge el-værktøjet op i ledningen eller rykke i ledningen for at trække stikket ud af kontakten). Beskyt ledningen mod varme, olie, skarpe kanter eller maskindele, der er i bevægelse.** Beskadigede eller indviklede ledninger øger risikoen for elektrisk stød.
- ▶ **Hvis el-værktøjet benyttes i det fri, må der kun benyttes en forlængerledning, der er egnet til udendørs brug.** Brug af forlængerledning til udendørs brug nedsætter risikoen for elektrisk stød.
- ▶ **Hvis det ikke kan undgås at bruge el-værktøjet i fugtige omgivelser, skal der bruges et HFI-relæ.** Brug af et HFI-relæ reducerer risikoen for at få elektrisk stød.

Personlig sikkerhed

- ▶ **Det er vigtigt at være opmærksom, se, hvad man laver, og bruge el-værktøjet fornuftigt. Brug ikke noget el-værktøj, hvis du er træt, har nydt alkohol eller er påvirket af medikamenter eller euforiserende stoffer.** Få sekunders uopmærksomhed ved brug af el-værktøjet kan føre til alvorlige personskader.
- ▶ **Brug beskyttelsesudstyr og hav altid beskyttelsesbriller på.** Brug af sikkerhedsudstyr som f. eks. støvmaske, skridsikkert fodtøj, beskyttelseshjelm eller høreværn afhængig af maskintype og anvendelse nedsætter risikoen for personskader.
- ▶ **Undgå utilsigtet igangsætning. Kontrollér, at el-værktøjet er slukket, før du tilslutter det til strømtilførslen og/eller akkuen, løfter eller bærer det.** Undgå at bære el-værktøjet med fingeren på afbryderen og sørg for, at

el-værktøjet ikke er tændt, når det sluttes til nettet, da dette øger risikoen for personskader.

- ▶ **Gør det til en vane altid at fjerne indstillingsværktøj eller skruenøgle, før el-værktøjet tændes.** Hvis et stykke værktøj eller en nøgle sidder i en roterende maskindel, er der risiko for personskader.
- ▶ **Undgå en anormal legemsposition. Sørg for at stå sikkert, mens der arbejdes, og kom ikke ud af balance.** Dermed har du bedre muligheder for at kontrollere el-værktøjet, hvis der skulle opstå uventede situationer.
- ▶ **Brug egnet arbejdstøj. Undgå løse beklædningsgenstande eller smykker. Hold hår, tøj og handsker væk fra dele, der bevæger sig.** Dele, der er i bevægelse, kan gribe fat i løstsiddende tøj, smykker eller langt hår.
- ▶ **Hvis støvudsugnings- og opsamlingsudstyr kan monteres, er det vigtigt, at dette tilsluttes og benyttes korrekt.** Brug af en støvopsugning kan reducere støvmængden og dermed den fare, der er forbundet støv.

Omhyggelig omgang med og brug af el-værktøj

- ▶ **Undgå overbelastning af maskinen. Brug altid et el-værktøj, der er beregnet til det stykke arbejde, der skal udføres.** Med det passende el-værktøj arbejder man bedst og mest sikkert inden for det angivne effektområde.
- ▶ **Brug ikke et el-værktøj, hvis afbryder er defekt.** Et el-værktøj, der ikke kan startes og stoppes, er farlig og skal repareres.
- ▶ **Træk stikket ud af stikkontakten og/eller fjern akkuen, inden maskinen indstilles, der skiftes tilbehørsdele, eller maskinen lægges fra.** Disse sikkerhedsforanstaltninger forhindrer utilsigtet start af el-værktøjet.
- ▶ **Opbevar ubenyttet el-værktøj uden for børns rækkevidde. Lad aldrig personer, der ikke er fortrolige med maskinen eller ikke har gennemlæst disse instrukser, benytte maskinen.** El-værktøj er farligt, hvis det benyttes af ukyndige personer.
- ▶ **El-værktøjet bør vedligeholdes omhyggeligt. Kontroller, om bevægelige maskindele fungerer korrekt og ikke sidder fast, og om delene er brækket eller beskadiget, således at el-værktøjets funktion påvirkes. Få beskadigede dele repareret, inden maskinen tages i brug.** Mange uheld skyldes dårligt vedligeholdte el-værktøjer.
- ▶ **Sørg for, at skæreværktøjer er skarpe og rene.** Omhyggeligt vedligeholdte skæreværktøjer med skarpe skærekanter sætter sig ikke så hurtigt fast og er nemmere at føre.
- ▶ **Brug el-værktøj, tilbehør, indsatsværktøj osv. iht. disse instrukser. Tag hensyn til arbejdsforholdene og det arbejde, der skal udføres.** Anvendelse af el-værktøjet til formål, som ligger uden for det fastsatte anvendelsesområde, kan føre til farlige situationer.

Service

- ▶ **Sørg for, at el-værktøj kun repareres af kvalificerede fagfolk og at der kun benyttes originale reservedele.** Dermed sikres størst mulig maskinsikkerhed.

Sikkerhedsinstrukser til hamre

- ▶ **Brug høreværn.** Støjpåvirkning kan føre til tab af hørelse.
- ▶ **Brug de ekstra håndgreb, hvis de følger med el-værktøjet.** Tabes kontrollen over el-værktøjet, kan dette føre til kvæstelser.
- ▶ **Hold fast i el-værktøjets isolerede gribeflader, når du udfører arbejde, hvor indsatsværktøjet eller skruen kan ramme bøjede strømledninger eller el-værktøjets eget kabel.** Kontakt med en spændingsførende ledning kan også sætte værktøjets metaldele under spænding, hvilket kan føre til elektrisk stød.
- ▶ **Anvend egnede søgeinstrumenter til at finde frem til skjulte forsyningsledninger eller kontakt det lokale forsyningsselskab.** Kontakt med elektriske ledninger kan føre til brand og elektrisk stød. Beskadigelse af en gasledning kan føre til eksplosion. Brud på et vandrør kan føre til materiel skade eller elektrisk stød.
- ▶ **Hold altid maskinen fast med begge hænder og sørg for at stå sikkert under arbejdet.** El-værktøjet føres sikkert med to hænder.
- ▶ **Sikr emnet.** Et emne holdes bedre fast med spændeanordninger eller skruestik end med hånden.
- ▶ **El-værktøjet må først lægges fra, når det står helt stille.** Indsatsværktøjet kan sætte sig i klemme, hvilket kan medføre, at man taber kontrollen over el-værktøjet.

Beskrivelse af produkt og ydelse

Læs alle sikkerhedsinstrukser og anvisninger. I tilfælde af manglende overholdelse af sikkerhedsinstrukserne og anvisningerne er der risiko for elektrisk stød, brand og/eller alvorlige kvæstelser.

Klap venligst foldesiden med illustration af produktet ud og lad denne side være foldet ud, mens du læser betjeningsvejledningen.

Beregnet anvendelse

El-værktøjet er beregnet til at hammerbore i beton, tegl og sten samt til let mejselarbejde. Det er også egnet til boring uden slag i træ, metal, keramik og plast. El-værktøj med elektronisk regulering og højre-/venstreløb er også egnet til skruearbejde.

Illustrerede komponenter

Nummereringen af de illustrerede komponenter refererer til illustrationen af el-værktøjet på illustrationssiden.

1 Udskiftningsborepatron med lynspændefunktion (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus-udskiftningsborepatron (GBH 3-28 DFR)
3 Værktøjsholder SDS-plus
4 Støvbeskyttelseskappe
5 Låsekappe
6 Udskiftningsborepatron-låsering (GBH 3-28 DFR)
7 Start-stop-kontakt
8 Sikkerhedstaste til slag-/drejestop-kontakt

9 Slag-/drejestop-kontakt
10 Taste til indstilling af dybdeanslag
11 Dybdeanslag
12 Ekstrahåndtag (isoleret gribeflade)
13 Retningsomskifter
14 Håndgreb (isoleret gribeflade)
15 Sikringsskrue til tandkransborepatron*
16 Tandkransborepatron*
17 SDS-plus-holdeskaft til borepatron*
18 Borepatronholder (GBH 3-28 DFR)
19 Koderiller
20 Forreste kappe på udskiftningsborepatron med lynspændefunktion (GBH 3-28 DFR)
21 Holdering på udskiftningsborepatron med lynspændefunktion (GBH 3-28 DFR)
22 Opsugningsåbning Sugfix*
23 Klemmeskrue Sugfix*
24 Dybdeanslag Sugfix*
25 Teleskoprør Sugfix*
26 Vingeskrue Sugfix*
27 Føringsrør Sugfix*
28 Universalholder med SDS-plus-holdeskaft*

***Tilbehør, som er illustreret og beskrevet i brugsanvisningen, er ikke indeholdt i leveringen. Det fuldstændige tilbehør findes i vores tilbehørsprogram.**

Tekniske data

Borehammer		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Typenummer		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Hastighedsstyring		●	●
Drejestop		●	●
Højre-/venstreløb		●	●
Udskiftningsborepatron		–	●
Nominel optagen effekt	W	800	800
Slagtal	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Enkelt slagstyrke iht. EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Omdrejningstal	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Værktøjsholderen		SDS-plus	SDS-plus
Diameter spindelhals	mm	50	50
tilladt borediameter max.: (se også side 59)			
– Beton*	mm	28	28
– Murværk (med hulborekrone)	mm	82	82
– Stål	mm	13	13
– Træ	mm	30	30
Vægt svarer til EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Beskyttelsesklasse		⧈/II	⧈/II

*ikke egnet med hulborekrone

Angivelserne gælder for en nominel spænding [U] på 230 V. Disse angivelser kan variere ved afvigende spændinger og i landespecifikke udførelser.

Støj-/vibrationsinformation

Måleværdier for støj beregnet iht. EN 60745.

El-værktøjets A-vægtede støjniveau er typisk: Lydtryksniveau 91 dB(A); lydeffektniveau 102 dB(A). Usikkerhed K = 3 dB.
Brug høreværn!

GBH 3-28 DRE:

Samlede vibrationsværdier a_h (vektorsum for tre retninger) og usikkerhed K beregnet iht. EN 60745:
Hammerboring i beton: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Mejsling: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Boring i metal: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Skruning: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Samlede vibrationsværdier a_h (vektorsum for tre retninger) og usikkerhed K beregnet iht. EN 60745:
Hammerboring i beton: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Mejsling: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Boring i metal: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Skruning: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Det svingningsniveau, der er angivet i nærværende instruktioner, er blevet målt iht. en standardiseret måleproces i EN 60745, og kan bruges til at sammenligne el-værktøjer. Det er også egnet til en foreløbig vurdering af svingningsbelastningen.
Det angivede svingningsniveau repræsenterer de væsentlige anvendelser af el-værktøjet. Hvis el-værktøjet dog anvendes

til andre formål, med forskellige tilbehørsdele, med afvigende indsatsværktøj eller utilstrækkelig vedligeholdelse, kan svingningsniveauet afvige. Dette kan føre til en betydelig forøgelse af svingningsbelastningen i hele arbejdstidsrummet.
Til en nøjagtig vurdering af svingningsbelastningen bør der også tages højde for de tider, i hvilke værktøjet er slukket eller godt nok kører, men rent faktisk ikke anvendes. Dette kan føre til en betydelig reduktion af svingningsbelastningen i hele arbejdstidsrummet.
Fastlæg ekstra sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af brugeren mod svingningers virkning som f.eks.: Vedligeholdelse af el-værktøj og indsatsværktøj, holde hænder varme, organisation af arbejdsforløb.

Overensstemmelseserklæring CE

Vi erklærer under almindeligt ansvar, at det produkt, der er beskrevet under „Tekniske data“, er i overensstemmelse med følgende standarder eller normative dokumenter: EN 60745 iht. bestemmelserne i direktiverne 2011/65/EU, 2004/108/EF, 2006/42/EF.

Teknisk dossier (2006/42/EF) ved:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montering

► **Træk stikket ud af stikkontakten, før der udføres arbejde på el-værktøjet.**

Ekstrahåndtag

► **Brug altid el-værktøjet med ekstrahåndtaget 12.**

Ekstra håndgreb svinges (se Fig. A)

Du kan svinge ekstrahåndtaget **12** efter ønske for at opnå en sikker arbejdsholdning, hvor du ikke bliver så hurtigt træt.

– Drej det nederste grebstykke på ekstrahåndtaget **12** mod venstre (imod uret) og sving ekstrahåndtaget **12** i den ønskede position. Drej herefter det nederste grebstykke på ekstrahåndtaget **12** mod højre (med uret) igen.

Sørg for, at spændebåndet til ekstrahåndtaget ligger i den dertil indrettede not på huset.

Indstil boredybde (se Fig. B)

Med dybdeanslaget **11** kan den ønskede boredybde **X** fastlægges.

– Tryk på tasten til indstilling af dybdeanslag **10** og sæt dybdeanslaget ind i ekstrahåndtaget **12**.
Den riflede side på dybdeanslaget **11** skal pege nedad.
– Skub SDS-plus-indsatsværtøjet helt ind i værktøjsholderen SDS-plus **3**. Ellers kan SDS-plus-værktøjets bevægelighed føre til en forkert indstilling af boredybden.
– Træk dybdeanslaget så meget ud, at afstanden mellem borets spids og dybdeanslagets spids svarer til den ønskede boredybde **X**.

Borepatron og værktøj vælges

Materiale	Funktion		
Beton	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Murværk	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Stål	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Træ	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Til hammerboring og mejsling har man brug for SDS-plus-værktøj, der kan sættes i SDS-plus-borepatronen.

Til boring uden slag i træ, metal, keramik og plast samt til skruning anvendes værktøj uden SDS-plus (f.eks. bor med cylindrisk skaft). Til sådant værktøj skal der bruges en selvspændende borepatron hhv. en tandkransborepatron.

GBH 3-28 DFR: SDS-plus-udskiftningsborepatronen **2** kan let erstattes af den medleverede udskiftningsborepatron **1** med lynspændefunktion.

Tandkransborepatron skiftes (GBH 3-28 DRE)

Arbejde med værktøj uden SDS-plus (f.eks. bor med cylindrisk skaft) kræver, at der monteres en egnet borepatron (tandkrans- eller hurtigspændeborepatron, tilbehør).

Tandkransborepatron monteres (se Fig. C)

– Skru SDS-plus-holdeskaftet **17** ind i tandkransborepatronen **16**. Sikre tandkransborepatronen **16** med sikringsskruen **15**. **Vær opmærksom på, at sikringsskruen har et venstregevind.**

Tandkransborepatron sættes i (se Fig. C)

– Rengør istikningsenden på holdeskaftet og smør et tyndt lag fedt på den.
– Sæt tandkransborepatronen med holdeskaftet drejende ind i værktøjsholderen, til den fastlåses af sig selv.

– Kontrollér at borepatronen sidder rigtigt ved at trække i tandkransborepatronen.

Tandkransborepatron tages ud

– Skub låsekappen **5** bagud og tag tandkransborepatronen **16** af.

Udskiftningsborepatron tages ud/sættes i (GBH 3-28 DFR)

Udskiftningsborepatron tages ud (se Fig. D)

– Træk låseringen til udskiftningsborepatronen **6** bagud, hold den fast i denne position og træk SDS-plus-udskiftningsborepatronen **2** hhv. hurtigspænde-udskiftningsborepatronen **1** af fortil.

Beskyt udskiftningsborepatronen mod snavs, når den er taget ud.

Udskiftningsborepatron sættes i (se Fig. E)

▶ **Brug kun modelspecifikt originalt udstyr og kontrollér i denne forbindelse antallet af koderiller 19.Kun skifteborepatroner med to eller tre koderiller er tilladte.** Anvendes en skifteborepatron, der ikke er egnet til el-værktøjet, kan indsatsværktøjet falde ud under arbejdet.

– Rengør udskiftningsborepatronen, før den sættes i og smør et tyndt lag fedt på indstikenden.
– Grib fat omkring SDS-plus-udskiftningsborepatronen **2** hhv. hurtigspænde-udskiftningsborepatronen **1** med hele hånden. Skub udskiftningsborepatronen drejende på borepatronholderen **18**, til der høres et tydeligt klik.
– Udskiftningsborepatronen fastlåses automatisk. Kontrollér at udskiftningsborepatronen sidder rigtigt fast ved at trække i låsen.

Værktøjsskift

Støvbeskyttelseskappen **4** forhindrer i stort omfang, at borestøv trænger ind i værktøjsholderen under brug. Når værktøjet sættes i, skal man være opmærksom på, at støvbeskyttelseskappen **4** ikke beskadiges.

▶ **En beskadiget støvbeskyttelseskappe skal skiftes med det samme. Det anbefales, at få dette gjort af en servicetekniker.**

SDS-plus-indsatsværktøj sættes i (se Fig. F)

SDS-plus-borepatronen bruges til at skifte indsatsværktøj nemt og hurtigt uden brug af ekstra værktøj.

– GBH 3-28 DFR: Sæt SDS-plus-udskiftningsborepatronen **2** i.
– Rengør istikningsenden på indsatsværktøjet og smør et tyndt lag fedt på den.
– Sæt indsatsværktøjet drejende ind i værktøjsholderen, til det fastlåses af sig selv.
– Kontrollér at værktøjet sidder rigtigt fast ved at trække i låsen.

SDS-plus-indsatsværktøjet er systembetinget frit bevægeligt. Derved opstår en rundløbafvigelse i tomgang. Dette påvirker ikke borehullets nøjagtighed, da boret centrerer sig af sig selv under borearbejdet.

SDS-plus-indsatsværktøj tages ud (se Fig. G)

– Skub låsekappen **5** bagud og tag indsatsværktøjet ud.

Indsatsværktøj uden SDS-plus sættes i (GBH 3-28 DRE)

Bemærk: Brug ikke værktøjer uden SDS-plus til hammerboring eller mejsling! Værktøj uden SDS-plus og dets borepatron beskadiges under hammerboring og mejsling.

– Sæt en tandkransborepatron **16** i (se „Tandkransborepatron skiftes“, side 59).
– Åben tandkransborepatronen **16** ved at dreje på den, indtil værktøjet kan sættes i. Sæt værktøjet i.
– Stik borepatronnøglen i de pågældende boringer på tandkransborepatronen **16** og spænd værktøjet jævnt.
– Drej slag-/drejestop-kontakten **9** i position „Boring“.

Indsatsværktøj uden SDS-plus tages ud (GBH 3-28 DRE)

– Drej kappen på tandkransborepatronen **16** til venstre vha. borepatronnøglen, til indsatsværktøjet kan tages ud.

Indsatsværktøj uden SDS-plus sættes i (GBH 3-28 DFR) (se Fig. H)

Bemærk: Brug ikke værktøjer uden SDS-plus til hammerboring eller mejsling! Værktøj uden SDS-plus og dets borepatron beskadiges under hammerboring og mejsling.

– Sæt udskiftningsborepatronen med lynspændefunktion **1** i.
– Hold fast i holderingen **21** til hurtigspænde-udskiftningsborepatronen. Åben værktøjsholderen ved at dreje den forreste kappe **20** så meget, at værktøjet kan sættes i. Hold fast i holderingen **21** og drej den forreste kappe **20** kraftigt i pilens retning, til man tydeligt kan høre en skraldende lyd.
– Kontrollér at værktøjet sidder rigtigt fast ved at trække i låsen.

Bemærk: Er værktøjsholderen blevet åbnet helt, kan der evt. høres en skraldende lyd, når værktøjsholderen drejes i, og værktøjsholderen lukker ikke.
Drej i dette tilfælde den forreste kappe **20** en gang imod pilens retning. Herefter kan værktøjsholderen lukkes.

– Drej slag-/drejestop-kontakten **9** i position „Boring“.

Indsatsværktøj uden SDS-plus tages ud (GBH 3-28 DFR) (se Fig. I)

– Hold fast i holderingen **21** til hurtigspænde-udskiftningsborepatronen. Åben værktøjsholderen ved at dreje den forreste kappe **20** i pilens retning, til værktøjet kan tages ud.

Støvopsugning med sugfix (tilbehør)

▶ Støv fra materialer som f.eks. blyholdig maling, nogle træsorter, mineraler og metal kan være sundhedsfarlige. Berøring eller indånding af støv kan føre til allergiske reaktioner og/eller åndedrætssygdomme hos brugeren eller personer, der opholder sig i nærheden af arbejdspladsen. Bestemt støv som f.eks. ege- eller bøgestøv gælder som kræftfremkaldende, især i forbindelse med ekstra stoffer til træbehandling (chromat, træbeskyttelsesmiddel). Asbestholdigt materiale må kun bearbejdes af fagfolk.

– Brug helst en støvopsugning, der egner sig til materialet.
– Sørg for god udluftning af arbejdspladsen.
– Det anbefales at bære åndeværn med filterklasse P2.

Overhold forskrifterne, der gælder i dit land vedr. de materialer, der skal bearbejdes.

▶ **Undgå at der samler sig støv på arbejdspladsen.** Støv kan let antænde sig selv.

Sugfix monteres (se Fig. J)

Til støvopsugningen benyttes et sugfix (tilbehør). Under borearbejdet fjedrer sugfix tilbage, så sugfix-hovedet altid holdes tæt mod undergrunden.

– Tryk på tasten til dybdeanslagsindstillingen **10** og tag dybdeanslaget ud **11**. Tryk på tasten **10** igen og sæt sugfix forfra ind i ekstrahåndtaget **12**.
– Tilslut en opsugningsslange (diameter 19 mm, tilbehør) til opsugningsåbningen **22** på sugfix.
Støvsugeren skal være egnet til det materiale, som skal opsuges.
– Anvend en specialstøvsuger til opsugning af særligt sundhedsfarligt, kræftfremkaldende eller tørt støv.

Boredybde indstilles på sugfix (se Fig. K)

Den ønskede boredybde **X** kan også fastlægges, når sugfix er monteret.

– Skub SDS-plus-indsatsværtøjet helt ind i værktøjsholderen SDS-plus **3**. Ellers kan SDS-plus-værktøjets bevægelighed føre til en forkert indstilling af boredybden.
– Løsne vingeskruen **26** på sugfix.
– Anbring el-værktøjet fast det sted, der skal bores i, uden at tænde for værktøjet. SDS-plus-indsatsværktøjet skal befinde sig på fladen.
– Forskyd føringsrøret **27** på sugfix på en sådan måde, at sugfix-hovedet hviler på den flade, der skal bores i. Skub ikke føringsrøret **27** mere end nødvendigt hen over teleskoprøret **25**, så en så stor del af skalaen forbliver synlig på teleskoprøret **25**.
– Spænd vingeskruen **26** igen. Løsne klemmeskruen **23** på dybdeanslaget på sugfix.
– Forskyd dybdeanslaget **24** på teleskoprøret **25** på en sådan måde, at den afstand **X**, der vises på billedet, er i overensstemmelse med den ønskede boredybde.
– Spænd klemmeskruen **23** i denne position.

Brug

Ibrugtagning

▶ **Kontrollér netspændingen! Strømkildens spænding skal stemme overens med angivelserne på el-værktøjets typeskilt. El-værktøj til 230 V kan også tilsluttes 220 V.**

Indstil funktion

Med slag-/drejestop-kontakten **9** vælges funktionen til el-værktøjet.

Bemærk: Ændre kun funktionen, når el-værktøjet er slukket! Ellers kan el-værktøjet blive beskadiget.

– Funktionen ændres ved at trykke på sikkerhedstastenkontakten **8** og dreje slag-/drejestop-kontakten **9** i den ønskede position, til den går hørbart i indgreb.

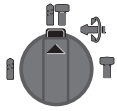

Position til **hammerboring** i beton eller sten

Position til **boring** uden slag i træ, metal, keramik og plast samt til skruning

Position **Vario-Lock** til indstilling af mejselpositionen

I denne position går slag-/drejestop-kontakten **9** ikke i indgreb.

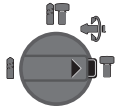

Position til **mejsling**

Indstil drejeretning

Med retningsomskifteren **13** kan du ændre el-værktøjets drejeretning.

▶ **Tryk på retningsomskifteren 13 kun når el-værktøjet står stille.**

Højreløb: Tryk retningsomskifteren **13** helt i position ⬅.

Venstreløb: Tryk retningsomskifteren **13** helt i position ➡.

Stil altid drejeretningen til hammerboring, boring og mejsling på højreløb.

Tænd/sluk

– El-værktøjet **tændes** ved at trykke på start-stop-kontakten **7**.
– Maskinen **slukkes** ved at slippe start-stop-kontakten **7**.

For at spare på energien bør du kun tænde for el-værktøjet, når du bruger det.

Omdrejningstal/slagtal indstilles

Omdrejningstallet/slagtallet indstilles trinløst til det tændte el-værktøj, afhængigt af hvor meget start-stop-kontakten **7** trykkes ind.

Let tryk på start-stop-kontakten **7** fører til et lavt omdrejningstal/slagtal. Med tiltagende tryk øges omdrejningstallet/slagtallet.

Overbelastningskobling

▶ **Sidder indsatsværktøjet i klemme, afbrydes rotationen. I den forbindelse opstår store kræfter. Hold derfor altid el-værktøjet sikkert med begge hænder og sørg for at stå fast under arbejdet.**

▶ **Sluk for el-værktøjet og løsne indsatsværktøjet, hvis el-værktøjet blokerer. Der opstår store reaktionsmomenter, hvis maskinen tændes med et blokeret boreværktøj.**

Arbejdsvejledning

▶ **Træk stikket ud af stikkontakten, før der udføres arbejde på el-værktøjet.**

Ændring af mejselstilling (Vario-Lock)

Du kan fastlåse mejslen i 36 stillinger. Dette gør det muligt altid at indtage den optimale arbejdsposition.

– Anbring mejslen i værktøjsholderen.
– Drej slag-/drejestop-kontakten **9** i position „Vario-Lock“ (se „Indstil funktion“, side 61).
– Drej værktøjsholderen i den ønskede mejselstilling.
– Drej slag-/drejestop-kontakten **9** i position „mejsling“. Dermed er værktøjsholderen låst fast.
– Stil omdrejningsretningen til mejsling på højreløb.

Skruebits sættes i (se Fig. L)

▶ **Sæt kun el-værktøjet på møtrikken/skruen i afbrudt tilstand.** Roterende indsatsværktøjer kan skride.

Brug af skruebits kræver en universalholder med **28** med SDS-plus-skaft (tilbehør).

– Rengør istikningsenden på holdeskaftet og smør et tyndt lag fedt på den.
– Sæt universalholderen drejende ind i værktøjsholderen, til den fastlåses af sig selv.
– Kontrollér at universalholderen sidder rigtigt ved at trække i låsen.
– Sæt en skruebit i universalholderen. Brug kun passende skruebits til skruehovedet.
– Drej slag-/drejestop-kontakten **9** i position „Boring“.
– Universalholderen tages ud ved at skubbe låsekappen **5** bagud og tage universalholderen **28** ud af værktøjsholderen.

Vedligeholdelse og service

Vedligeholdelse og rengøring

▶ **Træk stikket ud af stikkontakten, før der udføres arbejde på el-værktøjet.**

▶ **El-værktøj og el-værktøjets ventilationsåbninger skal altid holdes rene for at sikre et godt og sikkert arbejde.**

▶ **En beskadiget støvbeskyttelseskappe skal skiftes med det samme. Det anbefales, at få dette gjort af en servicetekniker.**

– Rengør altid værktøjsholderen **3** efter brug.

Hvis det er nødvendigt at erstatte tilslutningsledningen, skal dette arbejde udføres af Bosch eller på et autoriseret serviceværksted for Bosch el-værktøj for at undgå farer.

Kundeservice og brugerrådgivning

El-værktøjets 10-cifrede typenummer (se typeskilt) skal altid angives ved forespørgsler og bestilling af reservedele.

Kundeservice besvarer dine spørgsmål vedr. reparation og vedligeholdelse af dit produkt samt reservedele. Eksplosionstegninger og informationer om reservedele findes også under:

www.bosch-pt.com

Bosch brugerrådgivningsteamet vil gerne hjælpe dig med at besvare spørgsmål vedr. vores produkter og deres tilbehør.

Dansk

Bosch Service Center
Telegrafvej 3
2750 Ballerup
Tlf. Service Center: 44898855
Fax: 44898755
E-Mail: vaerktoej@dk.bosch.com

Bortskaffelse

El-værktøj, tilbehør og emballage skal genbruges på en miljøvenlig måde.

Smid ikke el-værktøj ud sammen med det almindelige husholdningsaffald!

Gælder kun i EU-lande:

Iht. det europæiske direktiv 2012/19/EU om affald af elektrisk og elektronisk udstyr skal kasseret elektrisk udstyr indsamles separat og genbruges iht. gældende miljøforskrifter.

Ret til ændringer forbeholdes.

Svenska

Säkerhetsanvisningar

Allmänna säkerhetsanvisningar för elverktyg

⚠VARNING **Läs noga igenom alla säkerhetsanvisningar och instruktioner.** Fel som uppstår till följd av att säkerhetsanvisningarna och instruktionerna inte följts kan orsaka elstöt, brand och/eller allvarliga personskador.

Förvara alla varningar och anvisningar för framtida bruk.

Nedan använt begrepp ”Elverktyg” hänför sig till nätdrivna elverktyg (med nätsladd) och till batteridrivna elverktyg (sladdlösa).

Arbetsplatssäkerhet

▶ **Håll arbetsplatsen ren och välbelyst.** Oordning på arbetsplatsen och dåligt belyst arbetsområde kan leda till olyckor.

▶ **Använd inte elverktyget i explosionsfarlig omgivning med brännbara vätskor, gaser eller damm.** Elverktygen alstrar gnistor som kan antända dammet eller gaserna.

▶ **Håll under arbetet med elverktyget barn och obehöriga personer på betryggande avstånd.** Om du störs av obehöriga personer kan du förlora kontrollen över elverktyget.

Elektrisk säkerhet

- **Elverktygets stickpropp måste passa till vägguttaget. Stickproppen får absolut inte förändras. Använd inte adapterkontakter tillsammans med skyddsjordade elverktyg.** Oförändrade stickproppar och passande vägguttag reducerar risken för elstöt.
- **Undvik kroppskontakt med jordade ytor som t. ex. rör, värmeelement, spisar och kylskåp.** Det finns en större risk för elstöt om din kropp är jordad.
- **Skydda elverktyget mot regn och väta.** Tränger vatten in i ett elverktyg ökar risken för elstöt.
- **Missbruka inte nätsladden och använd den inte för att bära eller hänga upp elverktyget och inte heller för att dra stickproppen ur vägguttaget. Håll nätsladden på avstånd från värme, olja, skarpa kanter och rörliga maskindelar.** Skadade eller tilltrasslade ledningar ökar risken för elstöt.
- **När du arbetar med ett elverktyg utomhus använd endast förlängningssladdar som är avsedda för utomhusbruk.** Om en lämplig förlängningssladd för utomhusbruk används minskar risken för elstöt.
- **Använd ett felströmsskydd om det inte är möjligt att undvika elverktygets användning i fuktig miljö.** Felströmsskyddet minskar risken för elstöt.

Personsäkerhet

- **Var uppmärksam, kontrollera vad du gör och använd elverktyget med förnuft. Använd inte elverktyg när du är trött eller om du är påverkad av droger, alkohol eller mediciner.** Under användning av elverktyg kan även en kort ouppmärksamhet leda till allvarliga kroppsskador.
- **Bär alltid personlig skyddsutrustning och skyddsglasögon.** Användning av personlig skyddsutrustning som t. ex. dammfiltermask, halkfria säkerhetsskor, skyddshjälm och hörselskydd reducerar alltefter elverktygets typ och användning risken för kroppsskada.
- **Undvik oavsiktlig igångsättning. Kontrollera att elverktyget är frånkopplat innan du ansluter stickproppen till vägguttaget och/eller ansluter/tar bort batteriet, tar upp eller bär elverktyget.** Om du bär elverktyget med fingret på strömställaren eller ansluter påkopplat elverktyg till nätströmmen kan olycka uppstå.
- **Ta bort alla inställningsverktyg och skruvnycklar innan du kopplar på elverktyget.** Ett verktyg eller en nyckel i en roterande komponent kan medföra kroppsskada.
- **Undvik onormala kroppsställningar. Se till att du står stadigt och håller balansen.** I detta fall kan du lättare kontrollera elverktyget i oväntade situationer.
- **Bär lämpliga arbetskläder. Bär inte löst hängande kläder eller smycken. Håll håret, kläderna och handskarna på avstånd från rörliga delar.** Löst hängande kläder, långt hår och smycken kan dras in av roterande delar.
- **När elverktyg används med dammutsugnings- och -uppsamlingsutrustning, se till att dessa är rätt monterade och används på korrekt sätt.** Användning av dammutsugning minskar de risker damm orsakar.

Korrekt användning och hantering av elverktyg

- **Överbelasta inte elverktyget. Använd för aktuellt arbete avsett elverktyg.** Med ett lämpligt elverktyg kan du arbeta bättre och säkrare inom angivet effektområde.
- **Ett elverktyg med defekt strömställare får inte längre användas.** Ett elverktyg som inte kan kopplas in eller ur är farligt och måste repareras.
- **Dra stickproppen ur vägguttaget och/eller ta bort batteriet innan inställningar utförs, tillbehörsdelar byts ut eller elverktyget lagras.** Denna skyddsåtgärd förhindrar oavsiktlig inkoppling av elverktyget.
- **Förvara elverktygen oåtkomliga för barn. Låt elverktyget inte användas av personer som inte är förtrogna med dess användning eller inte läst denna anvisning.** Elverktygen är farliga om de används av oerfarna personer.
- **Sköt elverktyget omsorgsfullt. Kontrollera att rörliga komponenter fungerar felfritt och inte kärvar, att komponenter inte brustit eller skadats; orsaker som kan leda till att elverktygets funktioner påverkas menligt. Låt skadade delar repareras innan elverktyget tas i bruk.** Många olyckor orsakas av dåligt skötta elverktyg.
- **Håll skärverktygen skarpa och rena.** Omsorgsfullt skötta skärverktyg med skarpa eggar kommer inte så lätt i kläm och går lättare att styra.
- **Använd elverktyget, tillbehör, insatsverktyg osv. enligt dessa anvisningar. Ta hänsyn till arbetsvillkoren och arbetsmomenten.** Om elverktyget används på ett sätt som det inte är avsett för kan farliga situationer uppstå.

Service

- **Låt endast kvalificerad fackpersonal reparera elverktyget och endast med originalreservdelar.** Detta garanterar att elverktygets säkerhet upprätthålls.

Säkerhetsanvisningar för hammare

- **Bär hörselskydd.** Risk finns för att buller leder till hörselskada.
- **Använd elverktyget med medlevererade stödhandtag.** Risk finns för personskada om du förlorar kontrollen över elverktyget.
- **Håll i elverktyget endast vid de isolerade greppytorna när arbeten utförs på ställen där insatsverktyget eller skruven kan skada dolda elledningar eller egen nätsladd.** Kontakt med en spänningsförande ledning kan sätta elverktygets metalldelar under spänning och leda till elstöt.
- **Använd lämpliga detektorer för att lokalisera dolda försörjningsledningar eller konsultera det lokala eldistributionsbolaget.** Kontakt med elledningar kan orsaka brand och elstöt. En skadad gasledning kan leda till explosion. Inträngning i en vattenledning kan orsaka materiell skada eller elstöt.
- **Håll i elverktyget med båda händerna under arbetet och se till att du står stadigt.** Elverktyget kan styras säkrare med två händer.

- ▶ **Säkra arbetsstycket.** Ett arbetsstycke som är fastspänt i en uppspänningsanordning eller ett skruvstycke hålls säkrare än med handen.
- ▶ **Vänta tills elverktyget stannat helt innan du lägger bort det.** Insatsverktyget kan haka upp sig och leda till att du kan förlora kontrollen över elverktyget.

Produkt- och kapacitetsbeskrivning

Läs noga igenom alla säkerhetsanvisningar och instruktioner. Fel som uppstår till följd av att säkerhetsanvisningarna och instruktionerna inte följts kan orsaka elstöt, brand och/eller allvarliga personskador.

Fäll upp sidan med illustration av elverktyget och håll sidan uppfälld när du läser bruksanvisningen.

Ändamålsenlig användning

Elverktyget är avsett för slagborrning i betong, tegel och sten samt för lätt mejsling. Det är även lämpligt för borrning utan slag i trä, metall, keramik och plast. Elverktyg med elektronisk reglering och höger-/vänstergång är även lämpliga för skruvdragning.

Illustrerade komponenter

Numreringen av komponenterna hänvisar till illustration av elverktyget på grafiksida.

1 Snabbväxelborrchuck (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus växelborrchuck (GBH 3-28 DFR)
3 Verktygsfäste SDS-plus
4 Dammskyddskåpa
5 Spärrhylsa
6 Växelborrchuckens låsring (GBH 3-28 DFR)
7 Strömställare Till/Från
8 Spärrknapp för slag-/vridstoppsomkopplaren
9 Slag-/vridstoppsomkopplaren
10 Knapp för djupinställning
11 Djupanslag
12 Stödhandtag (isolerad greppyta)
13 Riktningsomkopplare
14 Handgrepp (isolerad greppyta)
15 Låsskruv för nyckelchucken*
16 Kuggkranschuck*
17 SDS-plus skaft för borrchuck*
18 Borrchuckfäste (GBH 3-28 DFR)
19 Kodspår
20 Främre hylsan på snabbchucken (GBH 3-28 DFR)
21 Hållring för snabbchucken (GBH 3-28 DFR)
22 Utsugningsöppning Sugfix*
23 Klämskruv för Sugfix*
24 Djupanslag för Sugfix*
25 Teleskoprör för Sugfix*
26 Vingskruv för Sugfix*
27 Styrrör för Sugfix*
28 Universalhållare med SDS-plus skaft*

***I bruksanvisningen avbildat och beskrivet tillbehör ingår inte i standardleveransen. I vårt tillbehörsprogram beskrivs allt tillbehör som finns.**

Tekniska data

Borrhammare		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Produktnummer		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Varvtalsreglering		●	●
Vridstopp		●	●
Höger-/vänstergång		●	●
Växelborrchuck		–	●
Upptagen märkeffekt	W	800	800
Slagtal	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Enkelslagstyrka enligt EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Varvtal	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Verktygsfäste		SDS-plus	SDS-plus
Spindelhalsens diameter	mm	50	50
tillåten borrdiameter max.: (se även sidan 65)			
– Betong*	mm	28	28
– Murverk (med hålborrkrona)	mm	82	82
– Stål	mm	13	13
– Trä	mm	30	30
Vikt enligt EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Skyddsklass		⧈/II	⧈/II

*inte lämpligt med hålborrkrona

Uppgifterna gäller för en märkspänning på [U] 230 V. Vid avvikande spänning och för utföranden i vissa länder kan uppgifterna variera.

Buller-/vibrationsdata

Mätvärdena för ljudnivån anges enligt EN 60745.

Elverktygets A-vägda ljudnivå uppnår i typiska fall: Ljudtrycksnivå 91 dB(A); ljudeffektnivå 102 dB(A). Onoggrannhet K = 3 dB.

Använd hörselskydd!

GBH 3-28 DRE:

Totala vibrationsemissionsvärden a_h (vektorsumma ur tre riktningar) och onoggrannhet K framtaget enligt EN 60745:
slagborrning i betong: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
mejsling: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
borrning i metall: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
skruvdragning: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Totala vibrationsemissionsvärden a_h (vektorsumma ur tre riktningar) och onoggrannhet K framtaget enligt EN 60745:
slagborrning i betong: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
mejsling: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
borrning i metall: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
skruvdragning: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Mätningen av den vibrationsnivå som anges i denna anvisning har utförts enligt en mätmetod som är standardiserad i EN 60745 och kan användas vid jämförelse av olika elverktyg. Mätmetoden är även lämplig för preliminär bedömning av vibrationsbelastningen.

Den angivna vibrationsnivån representerar den huvudsakliga användningen av elverktyget. Om däremot elverktyget används för andra ändamål, med olika tillbehör, med andra insatsverktyg eller inte underhållits ordentligt kan vibrationsnivån avvika. Härvid kan vibrationsbelastningen under arbetsperioden öka betydligt.

För en exakt bedömning av vibrationsbelastningen bör även de tider beaktas när elverktyget är frånkopplat eller är igång, men inte används. Detta reducerar tydligt vibrationsbelastningen för den totala arbetsperioden.

Bestäm extra säkerhetsåtgärder för att skydda operatören mot vibrationernas inverkan t. ex.: underhåll av elverktyget och insatsverktygen, att hålla händerna varma, organisation av arbetsförloppen.

Försäkran om överensstämmelse CE

Vi försäkrar härmed under exklusivt ansvar att denna produkt som beskrivs i ”Tekniska data” överensstämmer med följande normer och normativa dokument: EN 60745 enligt bestämmelserna i direktiven 2011/65/EU, 2004/108/EG, 2006/42/EG.

Teknisk tillverkningsdokumentation (2006/42/EG) fås från:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President
Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montage

► **Dra stickproppen ur nätuttaget innan arbeten utförs på elverktyget.**

Stödhandtag

► **Använd alltid elverktyget med stödhandtag 12.**

Sväng stödhandtaget (se bild A)

Stödhandtaget **12** kan valfritt svängas för att uppnå en säker och vilsam kroppsställning.

– Vrid undre greppdelen på stödhandtaget **12** moturs och sväng stödhandtaget **12** till önskat läge. Dra sedan fast undre greppdelen på stödhandtaget **12** medurs.

Kontrollera att stödhandtagets spännband ligger i härför avsett spår på motorhuset.

Inställning av borrdjup (se bild B)

Med djupanslaget **11** kan önskat borrdjup **X** ställas in.

– Tryck in knappen för djupanslagets inställning **10** och sätt in djupanslaget i stödhandtaget **12**.
Räfflingen på djupanslaget **11** måste vara riktad nedåt.
– Skjut in SDS-plus-insatsverktyget mot anslag i verktygsfästet SDS-plus **3**. SDS-plus-verktygets rörlighet kan i annat fall leda till fel inställning av borrdjupet.
– Dra ut djupanslaget så att avståndet mellan borrens spets och djupanslagets spets motsvarar önskat borrdjup **X**.

Val av borrchuck och verktyg

Material	Driftsätt		
Betong	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Murverk	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Stål	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Trä	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

För slagborrning och mejsling behövs SDS-plus verktyg som kan sättas in i SDS-plus borrchucken.

För borrning utan slag i trä, metall, keramik och plast samt för skruvdragning används verktyg utan SDS-plus (t. ex. borrar med cylindriskt skaft). Dessa verktyg kräver en snabbchuck eller en kuggkranschuck.

GBH 3-28 DFR: SDS-plus växelborrchucken **2** kan lätt bytas ut mot medlevererad snabbväxelborrchuck **1**.

Byte av kuggkranschuck (GBH 3-28 DRE)

För arbete med verktyg utan SDS-plus (t. ex. borrar med cylindriskt skaft) måste en lämplig borrchuck monteras (kuggkrans- eller snabbchuck, tillbehör).

Montering av kuggkranschuck (se bild C)

– Skruva in SDS-plus skaftet **17** i en kuggkranschuck **16**. Lås kuggkranschucken **16** med säkringsskruven **15**. **Observera att säkringsskruven är vänstergängad.**

Så här sätts kuggkranschucken in (se bild C)

– Rengör universalhållarens insticksända och smörj lätt med fett.
– Skjut med vridningsrörelse in kuggkranschucken med universalhållaren i verktygsfästet tills den automatiskt låses.
– Kontrollera låsningen genom att dra i kuggkranschucken.

Så här tas kuggkranschucken bort

– Skjut låshylsan **5** bakåt och ta bort kuggkranschucken **16**.

Ditsättning och borttagning av växelborrchuck (GBH 3-28 DFR)

Så här tas växelborrchucken bort (se bild D)

– Dra växelborrchuckens låsring **6** bakåt, håll den i detta läge och dra sedan framåt bort SDS-plus växelborrchucken **2** eller snabbväxelborrchucken **1**.

Skydda borttagen växelborrchuck mot nedsmutsning.

Så här sätts växelborrchucken in (se bild E)

► **Använd endast modellspecifik originalutrustning och beakta antalet kodspår 19.Det finns endast tillåten växelborrchuck med två eller tre kodspår.** Om en växelborrchuck som inte är lämplig för detta elverktyg används kan insatsverktyget falla ur under användningen.

– Rengör växelborrchucken innan den sätts in och fetta lätt in insticksändan.
– Grip med hela handen om SDS-plus växelborrchucken **2** eller snabbväxelborrchucken **1**. Skjut med vridande rörelse upp växelborrchucken på chuckfästet **18** tills ett tydligt låsningsljud hörs.
– Växelborrchucken låser automatiskt. Kontrollera låsningen genom att dra i växelborrchucken.

Verktygsbyte

Dammskyddskåpan **4** hindrar i stor utsträckning borrdamm från att tränga in i verktygsfästet under användningen. Se till att inte dammskyddskåpan **4** skadas vid monteringen av verktyget.

► **Byt omedelbart ut en skadad dammskyddskåpa. Låt en serviceverkstad utföra detta.**

Insättning av SDS-plus verktyg (se bild F)

Med SDS-plus borrchucken kan insatsverktyget lätt och bekvämt bytas utan användning av extra verktyg.

– GBH 3-28 DFR: Sätt in SDS-plus växelborrchucken **2**.
– Rengör insatsverktygets insticksända och smörj lätt med fett.
– Placera insatsverktyget med en vridrörelse i verktygshållaren tills verktyget automatiskt låser.
– Kontrollera låsningen genom att dra i verktyget.

SDS-plus insatsverktyget är enligt systemet fritt rörligt. På tomgång uppstår därför en rundgångsavvikelse. Detta har ingen betydelse för borrhålets noggrannhet eftersom borren centreras vid borrning.

Så här tas SDS-plus insatsverktyget bort (se bild G)

– Skjut spärrhylsan **5** bakåt och ta ut insatsverktyget.

Användning av insatsverktyg utan SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Anvisning: Verktyg utan SDS-plus får inte användas för slagborrning eller mejsling! Verktyg utan SDS-plus och dess borrchuck skadas vid slagborrning och mejsling.

– Sätt in en kuggkranschuck **16** (se ”Byte av kuggkranschuck”, sida 66).
– Vrid upp kuggkranschucken **16** tills verktyget kan skjutas in. Skjut in verktyget.
– Stick in chucknyckeln i respektive hål på kuggkranschucken **16** och spänn jämnt fast verktyget.
– Vrid slag-/vridstoppsomkopplaren **9** till läget ”Borra”.

Så här tas insatsverktyget utan SDS-plus bort (GBH 3-28 DRE)

– Vrid med chucknyckeln hylsan på kuggkranschucken **16** moturs tills insatsverktyget kan tas bort.

Användning av insatsverktyg utan SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (se bild H)

Anvisning: Verktyg utan SDS-plus får inte användas för slagborrning eller mejsling! Verktyg utan SDS-plus och dess borrchuck skadas vid slagborrning och mejsling.

– Sätt in snabbväxelborrchucken **1**.
– Håll fast snabbväxelborrchuckens hållring **21**. Öppna verktygsfästet genom att vrida främre hylsan **20** tills verktyget kan sättas in. Håll fast hållringen **21** och vrid den främre hylsan **20** kraftigt i pilriktningen tills tydliga klickande ljud hörs.
– Kontrollera låsningen genom att dra i verktyget.

Anvisning: Om verktygsfästet har öppnats fullständigt mot stopp, kan det hända att friktionsljud uppstår och att verktygsfästet inte stängs ordentligt.
Vrid i detta fall den främre hylsan **20** ett varv motsatt pilriktningen. Därefter kan verktygsfästet stängas.

– Vrid slag-/vridstoppsomkopplaren **9** till läget ”Borra”.

Så här tas insatsverktyget utan SDS-plus bort (GBH 3-28 DFR) (se bild I)

– Håll fast snabbväxelborrchuckens hållring **21**. Öppna verktygsfästet genom att vrida främre hylsan **20** i pilriktningen tills verktyget kan tas bort.

Dammutsugning med Sugfix (tillbehör)

▶ Dammet från material som t. ex. blyhaltig målning, vissa träslag, mineraler och metall kan vara hälsovådligt. Beröring eller inandning av dammet kan orsaka allergiska reaktioner och/eller andningsbesvär hos användaren eller personer som uppehåller sig i närheten.
Vissa damm från ek eller bok anses vara cancerogena, speciellt då i förbindelse med tillsatsämnen för träbehandling (kromat, träkonserveringsmedel). Endast yrkesmän får bearbeta asbesthaltigt material.
– Använd om möjligt en för materialet lämplig dammutsugning.
– Se till att arbetsplatsen är väl ventilerad.
– Vi rekommenderar ett andningsskydd i filterklass P2.
Beakta de föreskrifter som i aktuellt land gäller för bearbetat material.

▶ **Undvik dammanhopning på arbetsplatsen.** Damm kan lätt självantändas.

Montering av Sugfix (se bild J)

För utsugning av damm krävs en Sugfix (tillbehör). Vid borrning fjädrar Sugfix så att dess huvud alltid hålls nära underlaget.

– Tryck ned knappen för inställning av djupanslaget **10** och ta bort djupanslaget **11**. Tryck på nytt ned knappen **10** och skjut framifrån in Saugfix i stödhandtaget **12**.
– Anslut en utsugningsslang (diameter 19 mm, tillbehör) till Sugfixens utsugningsöppning **22**.
Dammsugaren måste vara lämplig för det material som ska bearbetas.
– Använd för utsugning av hälsovådligt och cancerframkallande eller torrt damm en specialdammsugare.

Ställ in borrdjupet på Sugfix (se bild K)

Önskat borrdjup **X** kan ställas in även när Sugfixen är monterad.

– Skjut in SDS-plus-insatsverktyget mot anslag i verktygsfästet SDS-plus **3**. SDS-plus-verktygets rörlighet kan i annat fall leda till fel inställning av borrdjupet.
– Lossa vingskruven **26** på Sugfix.
– Lägg stadigt an avstängt elverktyg mot ytan som ska borras. SDS-plus insatsverktyget måste härvid beröra ytan.
– Förskjut styrröret **27** på Sugfixen i dess hållare så att Sugfix-huvudet ligger an mot ytan som ska borras. Skjut inte upp styrröret **27** på teleskopröret **25** mer än vad som behövs, så att möjligast stor del av skalan på teleskopröret **25** förblir synlig.
– Dra åter fast vingskruven **26**. Lossa klämskruven **23** på Sugfixens djupanslag.
– Förskjut djupanslaget **24** på teleskopröret **25** så att det på bilden visade avståndet **X** motsvarar önskat borrdjup.
– Dra fast klämskruven **23** i detta läge.

Drift

Driftstart

▶ **Beakta nätspänningen! Kontrollera att strömkällans spänning överensstämmer med uppgifterna på elverktygets typskylt. Elverktyg märkta med 230 V kan även anslutas till 220 V.**

Inställning av driftsätt

Välj med slag-/vridstoppsomkopplaren **9** önskat driftsätt för elverktyget.

Anvisning: Ändring av driftsätt får endast ske på frånkopplat elverktyg! I annat fall kan elverktyget skadas.

– Tryck för växling av driftsätt upplåsningsknappen **8** och vrid slag-/vridstoppsomkopplaren **9** till önskat läge tills den hörbart snäpper fast.

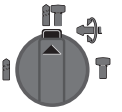

Läge för **Slagborrning** i betong eller sten

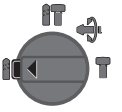

Läge för **Borrning** utan slag i trä, metall, keramik och plast samt för skruvdragning

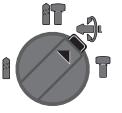

Läge **Vario-Lock** för inställning av mejsellägeт
I detta läge snäpper inte slag-/vridstopsomkopplaren **9** fast.

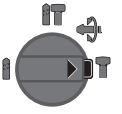

Läge för **Mejsling**

Inställning av rotationsriktning

Med riktningsomkopplaren **13** kan elverktygets rotationsriktning kopplas om.

▶ **Påverka riktningsomkopplaren 13 endast på frånkopplat elverktyg.**

Högergång: Tryck riktningsomkopplaren **13** mot stopp till läget ⬅.

Vänstergång: Tryck riktningsomkopplaren **13** mot stopp till läget ➡.

Ställ alltid in högergång för slagborrning, borrning och mejsling.

In- och urkoppling

– För **inkoppling** av elverktyget tryck på strömställare Till/Från **7**.
– För **Urkoppling** av elverktyget släpp strömställaren Till/Från **7**.

För att spara energi, koppla på elverktyget endast när du vill använda det.

Inställning av varvtal/slagtal

Varvtalet/slagtalet på inkopplat elverktyg kan justeras steglöst genom att mer eller mindre trycka ned strömställaren Till/Från **7**.

Ett lätt tryck på strömställaren Till/Från **7** ger ett lågt varvtal/slagtal. Mid tilltagande tryck ökar varvtalet/slagtalet.

Överlastkoppling

- ▶ **Om insatsverktyget kommer i kläm eller hakar fast kopplas borrspindelns drivning från. Håll stadigt i elverktyget med båda händerna och stå stadigt för att motverka de krafter som uppstår.**
- ▶ **Slå genast ifrån elverktyget och ta loss insatsverktyget om elverktyget fastnar. Om ett elverktyg slås till när borrverktyget har fastnat uppstår höga reaktionsmoment.**

Arbetsanvisningar

- ▶ **Dra stickproppen ur nätuttaget innan arbeten utförs på elverktyget.**

Ändring av mejselläget (Vario-Lock)

Mejseln kan spärras i 36 lägen. Därför är det alltid möjligt att inta en optimal arbetsposition.

– Lägg in mejseln i verktygsfästet.
– Vrid slag-/vridstoppsomkopplaren **9** till läget ”Vario-Lock” (se ”Inställning av driftsätt”, sidan 67).
– Vrid insatsverktyget till mejselläget.
– Vrid slag-/vridstoppsomkopplaren **9** till läget ”Mejsling”. Verktygsfästet är nu låst.
– Ställ in högergång för mejsling.

Insättning av skruvbits (se bild L)

- ▶ **Elverktyget ska vara frånkopplat när det förs mot muttern/skruven.** Roterande insatsverktyg kan slira bort.

För användning av skruvbits krävs en universalhållare **28** med SDS-plus skaft (tillbehör).

– Rengör universalhållarens insticksända och smörj lätt med fett.
– Skjut med vridrörelse in universalhållaren i verktygsfästet tills den automatiskt låses.
– Kontrollera låsningen genom att dra i universalhållaren.
– Sätt in en skruvbits i universalhållaren. Använd endast för skruvhuvudet lämpliga skruvbits.
– Vrid slag-/vridstoppsomkopplaren **9** till läget ”Borra”.
– För borttagning av universalhållaren skjut låshylsan **5** bakåt och ta bort universalhållaren **28** ur verktygsfästet.

Underhåll och service

Underhåll och rengöring

- ▶ **Dra stickproppen ur nätuttaget innan arbeten utförs på elverktyget.**
- ▶ **Håll elverktyget och dess ventilationsöppningar rena för bra och säkert arbete.**
- ▶ **Byt omedelbart ut en skadad dammskyddskåpa. Låt en serviceverkstad utföra detta.**

– Rengör verktygsfästet efter varje användning **3**.

Om nätsladden för bibehållande av verktygets säkerhet måste bytas ut, ska byte ske hos Bosch eller en auktoriserad serviceverkstad för Bosch-elverktyg.

Kundtjänst och användarrådgivning

Ange alltid vid förfrågningar och reservdelsbeställningar det 10-siffriga produktnumret som finns på elverktygets typskylt.

Kundservicen ger svar på frågor beträffande reparation och underhåll av produkter och reservdelar. Sprängskisser och information om reservdelar hittar du på:
www.bosch-pt.com
Bosch användarrådgivningsteamet hjälper gärna vid frågor som gäller våra produkter och tillbehör.

Svenska

Bosch Service Center
Telegrafvej 3
2750 Ballerup
Danmark
Tel.: (020) 414455 (inom Sverige)
Fax: (011) 187691

Avfallshantering

Elverktyg, tillbehör och förpackning ska omhändertas på miljövänligt sätt för återvinning.

Släng inte elverktyg i hushållsavfall!

Endast för EU-länder:

Enligt europeiska direktivet 2012/19/EU för kasserade elektriska och elektroniska apparater och dess modifiering till nationell rätt måste obrukbara elverktyg omhändertas separat och på miljövänligt sätt lämnas in för återvinning.

Ändringar förbehålles.

Norsk

Sikkerhetsinformasjon

Generelle advarsler for elektroverktøy

ADVARSEL **Les gjennom alle advarslene og anvisningene.** Feil ved overholdelsen av advarslene og nedenstående anvisninger kan medføre elektriske støt, brann og/eller alvorlige skader.

Ta godt vare på alle advarslene og informasjonene.

Det nedenstående anvendte uttrykket «elektroverktøy» gjelder for strømdrevne elektroverktøy (med ledning) og batteridrevne elektroverktøy (uten ledning).

Sikkerhet på arbeidsplassen

- ▶ **Hold arbeidsområdet rent og ryddig og sørg for bra belysning.** Rotete arbeidsområder eller arbeidsområder uten lys kan føre til ulykker.
- ▶ **Ikke arbeid med elektroverktøyet i eksplosjonsutsatte omgivelser – der det befinner seg brennbare væsker, gass eller støv.** Elektroverktøy lager gnister som kan antenne støv eller damper.

- **Hold barn og andre personer unna når elektroverktøyet brukes.** Hvis du blir forstyrret under arbeidet, kan du miste kontrollen over elektroverktøyet.

Elektrisk sikkerhet

- **Støpselet til elektroverktøyet må passe inn i stikkontakten. Støpselet må ikke forandres på noen som helst måte. Ikke bruk adapterstøpsler sammen med jordede elektroverktøy.** Bruk av støpsler som ikke er forandret på og passende stikkontakter reduserer risikoen for elektriske støt.
- **Unngå kroppskontakt med jordede overflater slik som rør, ovner, komfyrer og kjøleskap.** Det er større fare ved elektriske støt hvis kroppen din er jordet.
- **Hold elektroverktøyet unna regn eller fuktighet.** Dersom det kommer vann i et elektroverktøy, øker risikoen for elektriske støt.
- **Ikke bruk ledningen til andre formål, f. eks. til å bære elektroverktøyet, henge det opp eller trekke det ut av stikkontakten. Hold ledningen unna varme, olje, skarpe kanter eller verktøydeler som beveger seg.** Med skadede eller opphopede ledninger øker risikoen for elektriske støt.
- **Når du arbeider utendørs med et elektroverktøy, må du kun bruke en skjøteledning som er egnet til utendørs bruk.** Når du bruker en skjøteledning som er egnet for utendørs bruk, reduseres risikoen for elektriske støt.
- **Hvis det ikke kan unngås å bruke elektroverktøyet i fuktige omgivelser, må du bruke en jordfeilbryter.** Bruk av en jordfeilbryter reduserer risikoen for elektriske støt.

Personsikkerhet

- **Vær oppmerksom, pass på hva du gjør, gå fornuftig frem når du arbeider med et elektroverktøy. Ikke bruk elektroverktøy når du er trett eller er påvirket av narkotika, alkohol eller medikamenter.** Et øyeblikks uoppmerksomhet ved bruk av elektroverktøyet kan føre til alvorlige skader.
- **Bruk personlig verneutstyr og husk alltid å bruke vernebriller.** Bruk av personlig sikkerhetsutstyr som støvmaske, sklifaste arbeidssko, hjelm eller hørselvern – avhengig av type og bruk av elektroverktøyet – reduserer risikoen for skader.
- **Unngå å starte verktøyet ved en feiltagelse. Forviss deg om at elektroverktøyet er slått av før du kobler det til strømmen og/eller batteriet, løfter det opp eller bærer det.** Hvis du holder fingeren på bryteren når du bærer elektroverktøyet eller kobler elektroverktøyet til strømmen i innkoblet tilstand, kan dette føre til uhell.
- **Fjern innstillingsverktøy eller skrunøkler før du slår på elektroverktøyet.** Et verktøy eller en nøkkel som befinner seg i en roterende verktøydel, kan føre til skader.
- **Unngå en unormal kroppsholdning. Sørg for å stå stødig og i balanse.** Dermed kan du kontrollere elektroverktøyet bedre i uventede situasjoner.
- **Bruk alltid egnede klær. Ikke bruk vide klær eller smykker. Hold hår, tøy og hansker unna deler som beveger seg.** Løstsittende tøy, smykker eller langt hår kan komme inn i deler som beveger seg.
- **Hvis det kan monteres støvavsug- og oppsamlingsinnretninger, må du forvisse deg om at disse er tilkoblet og brukes på korrekt måte.** Bruk av et støvavsug reduserer farer på grunn av støv.

Omhyggelig bruk og håndtering av elektroverktøy

- **Ikke overbelast verktøyet. Bruk et elektroverktøy som er beregnet til den type arbeid du vil utføre.** Med et passende elektroverktøy arbeider du bedre og sikrere i det angitte effektområdet.
- **Ikke bruk elektroverktøy med defekt på-/av-bryter.** Et elektroverktøy som ikke lenger kan slås av eller på, er farlig og må repareres.
- **Trekk støpselet ut av stikkontakten og/eller fjern batteriet før du utfører innstillinger på elektroverktøyet, skifter tilbehørsdeler eller legger maskinen bort.** Disse tiltakene forhindrer en utilsiktet starting av elektroverktøyet.
- **Elektroverktøy som ikke er i bruk må oppbevares utilgjengelig for barn. Ikke la maskinen brukes av personer som ikke er fortrolig med dette eller ikke har lest disse anvisningene.** Elektroverktøy er farlige når de brukes av uerfarne personer.
- **Vær nøye med vedlikeholdet av elektroverktøyet. Kontroller om bevegelige verktøydeler fungerer feilfritt og ikke klemmes fast, og om deler er brukket eller skadet, slik at dette innvirker på elektroverktøyets funksjon. La disse skadede delene repareres før elektroverktøyet brukes.** Dårlig vedlikeholdte elektroverktøy er årsaken til mange uhell.
- **Hold skjæreverktøyene skarpe og rene.** Godt stelte skjæreverktøy med skarpe skjær setter seg ikke så ofte fast og er lettere å føre.
- **Bruk elektroverktøy, tilbehør, verktøy osv. i henhold til disse anvisningene. Ta hensyn til arbeidsforholdene og arbeidet som skal utføres.** Bruk av elektroverktøy til andre formål enn det som er angitt kan føre til farlige situasjoner.

Service

- **Elektroverktøyet ditt skal alltid kun repareres av kvalifisert fagpersonale og kun med originale reservedeler.** Slik opprettholdes verktøyets sikkerhet.

Sikkerhetsinformasjoner for hammere

- **Bruk hørselvern.** Innvirkning av støy kan føre til at man mister hørselen.
- **Bruk ekstrahåndtak hvis disse leveres sammen med elektroverktøyet.** Hvis du mister kontrollen, kan dette føre til skader.
- **Hold elektroverktøyet på de isolerte gripeflatene, hvis du utfører arbeid der innsatsverktøyet eller skruen kan treffe på skjulte strømledninger eller den egne strømledningen.** Kontakt med en spenningsførende ledning kan også sette elektroverktøyets metalldeler under spenning og føre til elektriske støt.

- ▶ **Bruk egnede detektorer til å finne skjulte strøm-/gass-/vannledninger, eller spør hos det lokale el-/gass-/vannverket.** Kontakt med elektriske ledninger kan medføre brann og elektrisk støt. Skader på en gassledning kan føre til eksplosjon. Inntrenging i en vannledning forårsaker materielle skader og kan medføre elektriske støt.
- ▶ **Hold elektroverktøyet fast med begge hender under arbeidet og sørg for å stå stødig.** Elektroverktøyet føres sikrere med to hender.
- ▶ **Sikre arbeidsstykket.** Et arbeidsstykke som holdes fast med spenninnretninger eller en skrustikke, holdes sikrere enn med hånden.
- ▶ **Vent til elektroverktøyet er stanset helt før du legger det ned.** Innsatsverktøyet kan kile seg fast og føre til at du mister kontrollen over elektroverktøyet.

Produkt- og ytelsesbeskrivelse

Les gjennom alle advarslene og anvisningene. Feil ved overholdelsen av advarslene og nedenstående anvisninger kan medføre elektriske støt, brann og/eller alvorlige skader.

Brett ut utbrettssiden med bildet av maskinen, og la denne siden være utbrettet mens du leser bruksanvisningen.

Formålsmessig bruk

Elektroverktøyet er beregnet til hammerboring i betong, murstein og stein og til lette meiselarbeider. Det er også egnet til boring uten slag i tre, metall, keramikk og kunststoff. Elektroverktøy med elektronisk regulering og høyre-/venstregang er også egnet til skruing.

Illustrerte komponenter

Nummereringen av de illustrerte komponentene gjelder for bildet av elektroverktøyet på illustrasjonssiden.

1 Selvspennende byttechuck (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus byttechuck (GBH 3-28 DFR)
3 Verktøyfeste SDS-plus
4 Støvkappe
5 Låsehylse
6 Byttechuck-låsering (GBH 3-28 DFR)
7 På-/av-bryter
8 Låsetast for slag-/dreiestopp-bryter
9 Slag-/dreiestopp-bryter
10 Tast for dybdeanleggsinnstilling
11 Dybdeanlegg
12 Ekstrahåndtak (isolert grepflate)
13 Høyre-/venstrebryter
14 Håndtak (isolert grepflate)
15 Sikringsskrue for nøkkelchuck*
16 Nøkkelchuck*
17 SDS-plus-festeskaft for chuck*
18 Chuckfeste (GBH 3-28 DFR)
19 Riller
20 Fremre hylse til den selvspennende byttechucken (GBH 3-28 DFR)
21 Holdering til den selvspennende byttechucken (GBH 3-28 DFR)
22 Avsugåpning for Sugfix*
23 Klemskrue Sugfix*
24 Dybdeanlegg Sugfix*
25 Teleskoprør Sugfix*
26 Vingeskrue Sugfix*
27 Føringsrør Sugfix*
28 Universalholder med SDS-plus-festeskaft*

***Illustrert eller beskrevet tilbehør inngår ikke i standard-leveransen. Det komplette tilbehøret finner du i vårt tilbehørsprogram.**

Støy-/vibrasjonsinformasjon

Måleverdier for lyden funnet i henhold til EN 60745.

Elektroverktøyets typiske A-bedømte støynivå er: Lydtrykknivå 91 dB(A); lydeffektnivå 102 dB(A). Usikkerhet K = 3 dB.
Bruk hørselvern!

GBH 3-28 DRE:

Totale svingningsverdier a_h (vektorsum fra tre retninger) og usikkerhet K beregnet jf. EN 60745:
Hammerboring i betong: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Meisling: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Boring i metall: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Skruing: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Totale svingningsverdier a_h (vektorsum fra tre retninger) og usikkerhet K beregnet jf. EN 60745:
Hammerboring i betong: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Meisling: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Boring i metall: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Skruing: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Vibrasjonsnivået som er angitt i disse anvisningene, er målt iht. en målemetode som er standardisert i EN 60745 og kan brukes til sammenligning av elektroverktøy med hverandre. Det egner seg også til en foreløpig vurdering av vibrasjonsbelastningen.
Det angitte vibrasjonsnivået representerer de hovedsakelige anvendelsene til elektroverktøyet. Men hvis elektroverktøyet brukes til andre anvendelser, med forskjellig tilbehør eller utilstrekkelig vedlikehold, kan vibrasjonsnivået avvike. Dette kan føre til en tydelig øking av vibrasjonsbelastningen over hele arbeidstidsrommet.
Til en nøyaktig vurdering av vibrasjonsbelastningen skal det også tas hensyn til de tidene maskinen er slått av eller går, men ikke virkelig brukes. Dette kan tydelig redusere vibrasjonsbelastningen over hele arbeidstidsrommet.
Bestem ekstra sikkerhetstiltak til beskyttelse av brukeren mot vibrasjonenes virkning, som for eksempel: Vedlikehold av elektroverktøy og innsatsverktøy, holde hendene varme, organisere arbeidsforløpene.

Tekniske data

Borhammer		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Produktnummer		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Turtallstyring		●	●
Dreiestopp		●	●
Høyre-/venstregang		●	●
Byttechuck		–	●
Opptatt effekt	W	800	800
Slagtall	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Enkeltslagstyrke tilsvarende EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Turtall	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Verktøyfeste		SDS-plus	SDS-plus
Diameter spindelhals	mm	50	50
Godkjent bordiameter max.: (se også side 71)			
– Betong*	mm	28	28
– Murverk (med hullborkrone)	mm	82	82
– Stål	mm	13	13
– Tre	mm	30	30
Vekt tilsvarende EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Beskyttelsesklasse		⧈/II	⧈/II

*Ikke egnet med hullborkrone

Informasjonene gjelder for nominell spenning [U] på 230 V. Ved avvikende spenning og på visse nasjonale modeller kan disse informasjonene variere noe.

Samsvarserklæring CE

Vi erklærer som eneansvarlig at produktet som beskrives under «Tekniske data» stemmer overens med følgende normer eller normative dokumenter: EN 60745 jf. bestemmelsene i direktivene 2011/65/EU, 2004/108/EC, 2006/42/EC.

Tekniske data (2006/42/EC) hos:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President
Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montering

► **Før alle arbeider på elektroverktøyet utføres må støpselet trekkes ut av stikkontakten.**

Ekstrahåndtak

► **Bruk elektroverktøyet kun med ekstrahåndtaket 12.**

Svinging av ekstrahåndtaket (se bilde A)

Du kan svinge ekstrahåndtaket **12** hvor som helst, for å oppnå en sikker og lite anstrengende arbeidsposisjon.

– Drei den nedre delen på ekstrahåndtaket **12** mot urviserne og sving ekstrahåndtaket **12** til ønsket posisjon. Deretter dreier du nedre del av ekstrahåndtaket **12** fast igjen med urviserne.

Pass på at spennbåndet til ekstrahåndtaket befinner seg i det passende sporet på huset.

Innstilling av boredybden (se bilde B)

Med dybdeanlegget **11** kan ønsket boredybde **X** bestemmes.

– Trykk tasten til innstilling av dybdeanlegget **10** og sett dybdeanlegget inn i ekstrahåndtaket **12**.
Riflingen på dybdeanlegget **11** må peke nedover.
– Skyv SDS-plus-innsatsverktøyet helt inn verktøyfestet SDS-plus **3**. Bevegeligheten til SDS-plus-verktøyet kan ellers føre til en gal innstilling av boredybden.
– Trekk dybdeanlegget så langt ut at avstanden mellom spissen på boret og spissen på dybdeanlegget tilsvarer ønsket boredybde **X**.

Valg av chuck og verktøy

Materiale	Driftstype		
Betong	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–

Materiale	Driftstype		
Murverk	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Stål	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Tre 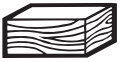	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Til hammerboring og meisling trenger du SDS-plus-verktøy, som settes inn i en SDS-plus-chuck.

Til boring uten slag i tre, metall, keramikk og kunststoff pluss skruing brukes verktøy uten SDS-plus (f. eks. bor med sylindrisk tange). For disse verktøyene trenger du en selvspennende chuck eller en nøkkelchuck.

GBH 3-28 DFR: SDS-plus-byttechucken **2** kan ganske enkelt skiftes ut mot medlevert selvspennende byttechuck **1**.

Utskifting av nøkkelchucken (GBH 3-28 DRE)

For å kunne arbeide med verktøy uten SDS-plus (f. eks. bor med sylindrisk tange), må du sette inn en egnet chuck nøkkelchuck eller selvspennende chuck, tilbehør).

Montering av nøkkelchucken (se bilde C)

– Skru SDS-plus-festeskaftet **17** inn i en nøkkelchuck **16**. Sikre nøkkelchucken **16** med sikringsskruen **15**. **Husk at sikringsskruen er venstregjenget.**

Innsetting av nøkkelchucken (se bilde C)

– Rengjør innstikksenden til festeskaftet og smør den litt inn.
– Sett nøkkelchucken med festeskaftet dreiende inn i verktøyfestet til den låses automatisk.
– Kontroller låsen ved å trekke i nøkkelchucken.

Fjerning av nøkkelchucken

– Skyv låsehylsen **5** bakover og ta ut nøkkelchucken **16**.

Fjerning/innsetting av byttechucken (GBH 3-28 DFR)

Fjerning av byttechucken (se bilde D)

– Trekk byttechuck-låseringen **6** bakover, hold den fast i denne posisjonen og trekk SDS-plus-byttechucken **2** hhv. den selvspennende byttechucken **1** av fremover.

Beskytt byttechucken mot smuss etter demontering.

Innsetting av byttechucken (se bilde E)

▶ **Bruk kun modellspesifikt originalutstyr og pass på antall riller 19.Det er kun tillatt å bruke byttechucker med to eller tre riller.** Hvis det brukes en byttechuck som ikke er egnet for dette el-verktøyet, kan innsatsverktøyet falle ut i løpet av bruken.

– Rengjør byttechucken før den settes inn og smør innstikkingsenden litt.
– Ta tak med hele hånden rundt SDS-plus-byttechucken **2** hhv. den selvspennende byttechucken **1**. Skyv byttechucken dreiende inn på chuckfestet **18**, til du tydelig hører en låselyd.
– Byttechucken låses automatisk. Kontroller låsen ved å trekke i byttechucken.

Verktøyskifte

Støvkappen **4** forhindrer at det trenger borestøv inn i verktøyfestet i løpet av driften. Ved innsetting av verktøy må du passe på at støvkappen **4** ikke tar skade.

▶ **En skadet støvkappe skal straks skiftes ut. Det anbefales å la en kundeservice utføre dette.**

Innsetting av SDS-plus-innsatsverktøy (se bilde F)

Med SDS-plus-chucken kan du skifte innsatsverktøy på en enkel og behagelig måte uten å bruke ekstra verktøy.

– GBH 3-28 DFR: Sett inn SDS-plus-byttechucken **2**.
– Rengjør innstikksenden og smør den litt inn.
– Sett innsatsverktøyet dreiende inn i verktøyfestet til det låses automatisk.
– Kontroller låsen ved å trekke i verktøyet.

SDS-plus-innsatsverktøy kan av systemgrunner beveges fritt. Slik oppstår et rundløpsavvik i tomgang. Dette kan ingen virkning på borehullets nøyaktighet, for boret sentrerer seg selv ved boringen.

Fjerning av SDS-plus-innsatsverktøy (se bilde G)

– Skyv låsehylsen **5** bakover og ta ut innsatsverktøyet.

Innsetting av innsatsverktøy uten SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Merk: Bruk ikke verktøy uten SDS-plus til hammerboring eller meisling! Verktøy uten SDS-plus og deres chucker tar skade ved hammerboring og meisling.

– Sett inn nøkkelchucken **16** (se «Utskifting av nøkkelchucken», side 72).
– Åpne nøkkelchucken **16** ved å dreie den så langt at verktøyet kan settes inn. Sett inn verktøyet.
– Sett chucknøkkelen inn i de tilsvarende boringene på nøkkelchucken **16** og spenn verktøyet jevnt fast.
– Drei slag-/dreiestopp-bryteren **9** inn i posisjon «Boring».

Fjerning av innsatsverktøy uten SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Drei hylsen til nøkkelchucken **16** med chucknøkkelen mot urviserne til innsatsverktøyet kan tas ut.

Innsetting av innsatsverktøy uten SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (se bilde H)

Merk: Bruk ikke verktøy uten SDS-plus til hammerboring eller meisling! Verktøy uten SDS-plus og deres chucker tar skade ved hammerboring og meisling.

– Sett inn den selvspennende byttechucken **1**.
– Hold holderingen **21** til den selvspennende byttechucken fast. Åpne verktøyfestet ved å dreie den fremre hylsen **20** til verktøyet kan settes inn. Hold holderingen **21** fast og skru den fremre hylsen **20** kraftig i pilretningen, til du tydelig hører slurelyder.
– Kontroller om verktøyet sitter godt fast ved å trekke i det.

Merk: Hvis verktøyfestet ble åpnet helt, kan det høres slurelyder når verktøyfestet skrus fast igjen og verktøyfestet lukkes ikke.

Drei da den fremre hylsen **20** en gang mot pilretningen. Deretter kan verktøyfestet lukkes.

– Drei slag-/dreiestopp-bryteren **9** inn i posisjon «Boring».

Fjerning av innsatsverktøy uten SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (se bilde I)

– Hold holderingen **21** til den selvspennende byttechucken fast. Åpne verktøyfestet ved å dreie den fremre hylsen **20** i pilretning til verktøyet kan tas ut.

Støvavsug med Sugfix (tilbehør)

▶ Støv fra materialer som blyholdig maling, noen tresorter, mineraler og metall kan være helsefarlige. Berøring eller innånding av støv kan utløse allergiske reaksjoner og/eller åndedrettssykdommer hos brukeren eller personer som befinner seg i nærheten.
Visse typer støv som eik- eller bøkstøv gjelder som kreftfremkallende, spesielt i kombinasjon med tilsetningsstoffer til trebearbeidelse (kromat, trebeskyttelsesmidler). Asbestholdig materiale må kun bearbeides av fagfolk.
  – Bruk helst et støvavsug som er egnet for dette materialet.
  – Sørg for god ventilasjon av arbeidsplassen.
  – Det anbefales å bruke en støvmaske med filterklasse P2.

Følg ditt lands gyldige forskrifter for de materialene som skal bearbeides.

▶ **Unngå støv på arbeidsplassen.** Støv kan lett antennes.

Montering av Sugfix (se bilde J)

Til støvavsugingen trenger man en sugfix (tilbehør). Ved boring fjærer sugfix tilbake, slik at sugfix-hodet alltid holdes tett mot undergrunnen.

– Trykk på tasten for dybdeanleggsinnstilling **10** og ta dybdeanlegget **11** ut. Trykk på tasten **10** igjen og sett sugfix forfra inn i ekstrahåndtaket **12**.
– Du tilkobler en avsugslange (diameter 19 mm, tilbehør) til avsugåpningen **22** på sugfixen.
Støvsugeren må være egnet til materialet som skal bearbeides.
– Ved avsuging av spesielt helsefarlig, kreftfremkallende eller tørt støv må du bruke en spesialstøvsuger.

Innstilling av boredybden på Sugfix (se bilde K)

Du kan bestemme den ønskede bordybden **X** også ved montert sugfix.

– Skyv SDS-plus-innsatsverktøyet helt inn verktøyfestet SDS-plus **3**. Bevegeligheten til SDS-plus-verktøyet kan ellers føre til en gal innstilling av boredybden.
– Løsne vingeskruen **26** på Sugfix.
– Sett elektroverktøyet godt på stedet som skal bores uten å slå det på. SDS-plus-innsatsverktøyet må da ligge mot flaten.
– Forskyv føringsrøret **27** til Sugfix slik i holderen at Sugfix-hodet ligger på flaten som skal bores. Skyv føringsrøret **27** ikke lenger over teleskoprøret **25** enn nødvendig, slik at en så stor del av skalaen på teleskoprøret **25** som mulig er synlig.
– Trekk vingeskruen **26** fast igjen. Løsne klemskruen **23** på dybdeanlegget til Sugfix.
– Forskyv dybdeanlegget **24** slik på teleskoprøret **25** at avstanden **X** som vises på bildet tilsvarer ønsket boredybde.
– Trekk klemskruen **23** fast i denne posisjonen.

Bruk

Igangsetting

▶ **Ta hensyn til strømspenningen! Spenningen til strømkilden må stemme overens med angivelsene på elektroverktøyets typeskilt. Elektroverktøy som er merket med 230 V kan også brukes med 220 V.**

Innstilling av driftstypen

Med slag-/dreiestopp-bryteren **9** velger du driftstypen til elektroverktøyet.

Merk: Du må kun endre driftstypen når elektroverktøyet er slått av! Elektroverktøyet kan ellers ta skade.

– Trykk frigjøringsknappen **8** til skifting av driftstypen og drei slag-/dreiestopp-bryteren **9** i ønsket posisjon, til den hørbart går i lås.

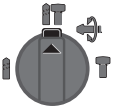

Posisjon til **hammerboring** i betong eller stein

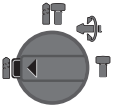

Posisjon til **boring** uten slag i tre, metall, keramikk og kunststoff pluss til skruing

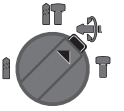

Posisjon **Vario-Lock** til innstilling av meiselposisjonen

I denne posisjonen går slag-/dreiestopp-bryteren **9** ikke i lås.

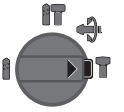

Posisjon til **meisling**

Innstilling av rotasjonsretningen

Med høyre-/venstre-bryteren **13** kan du endre dreieretningen til elektroverktøyet.

- ▶ **Bruk høyre-/venstrebryteren 13 kun når elektroverktøyet står stille.**

Høyregang: Trykk høyre-/venstrebryteren **13** helt inn i posisjon ⟵.

Venstregang: Trykk høyre-/venstrebryteren **13** helt inn i posisjon ⟶.

Sett dreieretningen til hammerboring, boring og meisling alltid på Høyregang.

Inn-/utkobling

- Til **innkobling** av elektroverktøyet trykker du på på-/av-bryteren **7**.
- Til **utkopling** slipper du på-/av-bryteren **7**.

Slå elektroverktøyet kun på når du bruker det for å spare energi.

Innstilling av turtallet/slagtallet

Du kan innstille turtallet/slagtallet på innkoplet elektroverktøy trinnløst, avhengig av hvor langt du trykker på-/av-bryteren **7** inn.

Svakt trykk på på-/av-bryteren **7** fører til et lavt turtall/slagtall. Slag-/turtallet økes med økende trykk.

Overlastkopling

- ▶ **Hvis innsatsverktøyet er fastklemt og har hengt seg opp, avbrytes driften av borespindelen. På grunn av de kreftene som da oppstår må du alltid holde elektroverktøyet godt fast med begge hendene og sørge for å stå stødig.**
- ▶ **Slå av elektroverktøyet og løsne innsatsverktøyet hvis elektroverktøyet blokkerer. Ved innkobling med blokkert boreverktøy oppstår det høye reaksjonsmomenter.**

Arbeidshenvisninger

- ▶ **Før alle arbeider på elektroverktøyet utføres må støpselet trekkes ut av stikkontakten.**

Endring av meiselstillingen (Vario-Lock)

Du kan låse meiselen i 36 stillinger. Slik kan du innta den mest optimale arbeidsposisjonen.

- Sett meiselen inn i verktøyfestet.
- Drei slag-/dreiestopp-bryteren **9** inn i posisjon «Vario-Lock» (se «Innstilling av driftstypen», side 73).
- Drei verktøyfestet til ønsket meiselstilling.
- Drei slag-/dreiestopp-bryteren **9** inn i posisjon «Meisling». Verktøyfestet er da låst.
- Sett dreieretningen til meisling på Høyregang.

Innsetting av skrubits (se bilde L)

- ▶ **Sett elektroverktøyet bare mot mutteren/skruen når det er slått av.** Innsatsverktøy som dreier seg kan skli.

Til bruk av skrubits trenger du en universalholder **28** med SDS-plus-festeskaft (tilbehør).

- Rengjør innstikksenden til festeskaftet og smør den litt inn.
- Sett universalholderen dreiende inn i verktøyfestet til den låses automatisk.
- Kontroller låsen ved å trekke i universalholderen.
- Sett en skrubits inn i universalholderen. Bruk kun skrubits som passer til skruehodet.
- Drei slag-/dreiestopp-bryteren **9** inn i posisjon «Boring».
- Til fjerning av universalholderen skyver du låsehylsen **5** bakover og tar universalholderen **28** ut av verktøyfestet.

Service og vedlikehold

Vedlikehold og rengjøring

- ▶ **Før alle arbeider på elektroverktøyet utføres må støpselet trekkes ut av stikkontakten.**
- ▶ **Hold elektroverktøyet og ventilasjonsspaltene alltid rene, for å kunne arbeide bra og sikkert.**
- ▶ **En skadet støvkappe skal straks skiftes ut. Det anbefales å la en kundeservice utføre dette.**
- Rengjør verktøyfestet **3** etter hver bruk.

Hvis det er nødvendig å skifte ut tilkoplingsledningen, må dette gjøres av Bosch eller Bosch-serviceverksteder, slik at det ikke oppstår fare for sikkerheten.

Kundeservice og rådgivning ved bruk

Ved alle forespørsler og reservedelsbestillinger må du oppgi det 10-sifrede produktnummeret som er angitt på elektroverktøyets typeskilt.

Kundeservicen svarer på dine spørsmål om reparasjon og vedlikehold av produktet samt om reservedeleler. Sprengskisser og informasjon om reservedeler finner du også på:
www.bosch-pt.com
Bosch rådgivningsteamet hjelper deg gjerne ved spørsmål angående våre produkter og deres tilbehør.

Norsk

Robert Bosch AS
Postboks 350
1402 Ski
Tel.: 64 87 89 50
Faks: 64 87 89 55

Deponering

Elektroverktøy, tilbehør og emballasje må leveres inn til miljøvennlig gjenvinning.

Elektroverktøy må ikke kastes i vanlig søppel!

Kun for EU-land:

Jf. det europeiske direktivet 2012/19/EU vedr. gamle elektriske og elektroniske apparater og tilpassingen til nasjonale lover må gammelt elektroverktøy som ikke lenger kan brukes samles inn og leveres inn til en miljøvennlig resirkulering.

Rett til endringer forbeholdes.

Suomi

Turvallisuusohjeita

Sähkötyökalujen yleiset turvallisuusohjeet

⚠ VAROITUS **Lue kaikki turvallisuus- ja muut ohjeet.** Turvallisuusohjeiden noudattamisen laiminlyönti saattaa johtaa sähköiskuun, tulipaloon ja/tai vakavaan loukkaantumiseen.

Säilytä kaikki turvallisuus- ja muut ohjeet tulevaisuutta varten.

Turvallisuusohjeissa käytetty käsite "sähkötyökalu" käsittää verkkokäyttöisiä sähkötyökaluja (verkkojohdolla) ja akkukäyttöisiä sähkötyökaluja (ilman verkkojohtoa).

Työpaikan turvallisuus

- **Pidä työskentelyalue puhtaana ja hyvin valaistuna.** Työpaikan epäjärjestys tai valaisemattomat työalueet voivat johtaa tapaturmiin.
- **Älä työskentele sähkötyökalulla räjähdysalttiissa ympäristössä, jossa on palavaa nestettä, kaasua tai pölyä.** Sähkötyökalu muodostaa kipinöitä, jotka saattavat sytyttää pölyn tai höyryt.
- **Pidä lapset ja sivulliset loitolla sähkötyökalua käyttäessäsi.** Voit menettää laitteesi hallinnan huomiosi suuntautuessa muualle.

Sähköturvallisuus

- **Sähkötyökalun pistotulpan tulee sopia pistorasiaan. Pistotulppaa ei saa muuttaa millään tavalla. Älä käytä mitään pistorasia-adaptereita maadoitettujen sähkötyökalujen kanssa.** Alkuperäisessä kunnossa olevat pistotulpat ja sopivat pistorasiat vähentävät sähköiskun vaaraa.
- **Vältä koskettamasta maadoitettuja pintoja, kuten putkia, pattereita, liesiä tai jääkaappeja.** Sähköiskun vaara kasvaa, jos kehosi on maadoitettu.
- **Älä aseta sähkötyökalua alttiiksi sateelle tai kosteudelle.** Veden tunkeutuminen sähkötyökalun sisään kasvattaa sähköiskun riskiä.
- **Älä käytä verkkojohtoa väärin. Älä käytä sitä sähkötyökalun kantamiseen, ripustamiseen tai pistotulpan irrottamiseen pistorasiasta vetämällä. Pidä johto loitolla kuumuudesta, öljystä, terävistä reunoista ja liikkuvista osista.** Vahingoittuneet tai sotkeutuneet johdot kasvattavat sähköiskun vaaraa.
- **Käyttäessäsi sähkötyökalua ulkona käytä ainoastaan ulkokäyttöön soveltuvaa jatkojohtoa.** Ulkokäyttöön soveltuvan jatkojohdon käyttö pienentää sähköiskun vaaraa.
- **Jos sähkötyökalun käyttö kosteassa ympäristössä ei ole vältettävissä, tulee käyttää vikavirtasuojakytkintä.** Vikavirtasuojakytkimen käyttö vähentää sähköiskun vaaraa.

Henkilöturvallisuus

- **Ole valpas, kiinnitä huomiota työskentelyysi ja noudata tervettä järkeä sähkötyökalua käyttäessäsi. Älä käytä mitään sähkötyökalua, jos olet väsynyt tai huumeiden, alkoholin tahi lääkkeiden vaikutuksen alaisena.** Hetken tarkkaamattomuus sähkötyökalua käytettäessä saattaa johtaa vakavaan loukkaantumiseen.
- **Käytä suojavarusteita. Käytä aina suojalaseja.** Henkilökohtaisen suojavarustuksen käyttö, kuten pölynaamarin, luistamattomien turvakenkien, suojakypärän tai kuulonsuojaimien, riippuen sähkötyökalun lajista ja käyttötavasta, vähentää loukkaantumisriskiä.
- **Vältä tahatonta käynnistämistä. Varmista, että sähkötyökalu on poiskytkettynä, ennen kuin liität sen sähköverkkoon ja/tai liität akun, otat sen käteen tai kannat sitä.** Jos kannat sähkötyökalua sormi käynnistyskytkimellä tai kytket sähkötyökalun pistotulpan pistorasiaan käynnistyskytkimen ollessa käyntiasennossa, altistat itsesi onnettomuuksille.
- **Poista kaikki säätötyökalut ja ruuvitaltat, ennen kuin käynnistät sähkötyökalun.** Työkalu tai avain, joka sijaitsee laitteen pyörivässä osassa, saattaa johtaa loukkaantumiseen.
- **Vältä epänormaalia kehon asentoa. Huolehdi aina tukevasta seisoma-asennosta ja tasapainosta.** Täten voit paremmin hallita sähkötyökalua odottamattomissa tilanteissa.
- **Käytä tarkoitukseen soveltuvia vaatteita. Älä käytä löysiä työvaatteita tai koruja. Pidä hiukset, vaatteet ja käsineet loitolla liikkuvista osista.** Väljät vaatteet, korut ja pitkät hiukset voivat takertua liikkuviin osiin.
- **Jos pölynimu- ja keräilylaitteita voidaan asentaa, tulee sinun tarkistaa, että ne on liitetty ja että niitä käytetään oikealla tavalla.** Pölynimulaitteiston käyttö vähentää pölyn aiheuttamia vaaroja.

Sähkötyökalujen huolellinen käyttö ja käsittely

- **Älä ylikuormita laitetta. Käytä kyseiseen työhön tarkoitettua sähkötyökalua.** Sopivaa sähkötyökalua käyttäen työskentelet paremmin ja varmemmin tehoalueella, jolle sähkötyökalu on tarkoitettu.
- **Älä käytä sähkötyökalua, jota ei voida käynnistää ja pysäyttää käynnistyskytkimestä.** Sähkötyökalu, jota ei enää voida käynnistää ja pysäyttää käynnistyskytkimellä, on vaarallinen ja se täytyy korjata.
- **Irrota pistotulppa pistorasiasta, ennen kuin suoritat säätöjä, vaihdat tarvikkeita tai siirrät sähkötyökalun varastoitavaksi.** Nämä turvatoimenpiteet estävät sähkötyökalun tahattoman käynnistyksen.
- **Säilytä sähkötyökalut poissa lasten ulottuvilta, kun niitä ei käytetä. Älä anna sellaisten henkilöiden käyttää sähkötyökalua, jotka eivät tunne sitä tai jotka eivät ole lukeneet tätä käyttöohjetta.** Sähkötyökalut ovat vaarallisia, jos niitä käyttävät kokemattomat henkilöt.
- **Hoida sähkötyökalusi huolella. Tarkista, että liikkuvat osat toimivat moitteettomasti, eivätkä ole puristuksessa sekä, että siinä ei ole murtuneita tai vahingoittuneita osia, jotka saattaisivat vaikuttaa haitallisesti sähkötyökalun toimintaan. Anna korjata nämä vioittuneet osat ennen käyttöä.** Monen tapaturman syyt löytyvät huonosti huolletuista laitteista.

- **Pidä leikkausterät terävinä ja puhtaina.** Huolellisesti hoidetut leikkaustyökalut, joiden leikkausreunat ovat teräviä, eivät tartu helposti kiinni ja niitä on helpompi hallita.
- **Käytä sähkötyökaluja, tarvikkeita, vaihtotyökaluja jne. näiden ohjeiden mukaisesti. Ota tällöin huomioon työolosuhteet ja suoritettava toimenpide.** Sähkötyökalun käyttö muuhun kuin sille määrättyyn käyttöön saattaa johtaa vaarallisiin tilanteisiin.

Huolto

- **Anna ainoastaan koulutettujen ammattihenkilöiden korjata sähkötyökalusi ja hyväksy korjauksiin vain alkuperäisiä varaosia.** Täten varmistat, että sähkötyökalu säilyy turvallisena.

Vasaroiden turvallisuusohjeet

- **Käytä kuulonsuojainta.** Melu saattaa aiheuttaa kuulon menetystä.
- **Käytä lisäkahvoja, jos niitä on toimitettu sähkötyökalun mukana.** Hallinnan menettäminen saattaa johtaa loukkaantumisiin.
- **Tartu laitteeseen ainoastaan eristetyistä kumipäällysteisistä kahvapinnoista töissä, jossa vaihtotyökalu tai ruuvi saattaa osua piilossa olevaan sähköjohtoon tai omaan verkkojohtoon.** Kosketus jännitteiseen johtoon voi tehdä myös sähkötyökalun metalliosat jännitteisiksi ja johtaa sähköiskuun.
- **Käytä sopivia etsintälaitteita piilossa olevien syöttöjohtojen paikallistamiseksi tai käänny paikallisen jakeluyhtiön puoleen.** Kosketus sähköjohtoon saattaa johtaa tulipaloon ja sähköiskuun. Kaasuputken vahingoittaminen saattaa johtaa räjähdykseen. Vesijohtoon tunkeutuminen aiheuttaa aineellista vahinkoa tai saattaa johtaa sähköiskuun.
- **Pidä työn aikana sähkötyökalua kaksin käsin ja ota tukeva seisoma-asento.** Sähkötyökalua pystyy ohjaamaan varmemmin kahdella kädellä.
- **Varmista työkappale.** Kiinnityslaitteilla tai ruuvipenkkiin kiinnitetty työkappale pysyy tukevammin paikoillaan kuin kädessä pidettynä.
- **Odota, kunnes sähkötyökalu on pysähtynyt, ennen kuin asetat sen pois käsistäsi.** Vaihtotyökalu saattaa juuttua kiinni johtaen sähkötyökalun hallinnan menettämiseen.

Tuotekuvaus

Lue kaikki turvallisuus- ja muut ohjeet. Turvallisuusohjeiden noudattamisen laiminlyönti saattaa johtaa sähköiskuun, tulipaloon ja/tai vakavaan loukkaantumiseen.

Käännä auki taittosivu, jossa on laitteen kuva ja pidä se uloskäännettynä lukiessasi käyttöohjetta.

Määräyksenmukainen käyttö

Sähkötyökalu on tarkoitettu vasaraporaukseen betoniin, tiileen ja kiveen, sekä kevyeeseen talttaustyöhön. Se soveltuu myös poraamiseen ilman iskua puuhun, metalliin, keramiikkaan ja muoviin. Sähkötyökalut, joissa on elektroninen säätö sekä kierto oikealle/vasemmalle, soveltuvat myös ruuvinvääntöön.

Kuvassa olevat osat

Kuvassa olevien osien numerointi viittaa grafiikkasivussa olevaan sähkötyökalun kuvaan.

1 Pikavaihtoistukka (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus-vaihtoporanistukka (GBH 3-28 DFR)
3 Työkalunpidin, SDS-plus
4 Pölynsuojus
5 Lukkoholkki
6 Vaihtoporanistukan lukkorengas (GBH 3-28 DFR)
7 Käynnistyskytkin
8 Isku-/kiertopysäytyskytkimen lukkopainike
9 Isku-/kiertopysäytyskytkin
10 Syvyydenrajoittimen säätöpainike
11 Syvyydenrajoitin
12 Lisäkahva (eristetty kädensija)
13 Suunnanvaihtokytkin
14 Kahva (eristetty kädensija)
15 Hammaskehäistukan lukkoruuvi*
16 Hammaskehäistukka*
17 SDS-plus-liitosvarsi poranistukkaa varten*
18 Istukan kiinnitin (GBH 3-28 DFR)
19 Koodiurat
20 Pikavaihtoistukan etummainen hylsy (GBH 3-28 DFR)
21 Pikavaihtoistukan lukkorengas (GBH 3-28 DFR)
22 Imuvarren imuaukko*
23 Imuvarren kiristysruuvi*
24 Imuvarren syvyydenrajoitin*
25 Imuvarren teleskooppiputki*
26 Imuvarren siipiruuvi*
27 Imuvarren johdeputki*
28 SDS-plus-kiinnitysvarrella varustettu yleispidin*

***Kuvassa tai selostuksessa esiintyvä lisätarvike ei kuulu vakiotoimitukseen. Löydät täydellisen tarvikeluettelon tarvikeohjelmastamme.**

Melu-/tärinätiedot

Melun mittausarvot on määritetty EN 60745 mukaan.

Sähkötyökalun tyypillinen A-painotettu melutaso on: Äänen painetaso 91 dB(A); äänen tehotaso 102 dB(A). Epävarmuus K = 3 dB.

Käytä kuulonsuojaimia!

GBH 3-28 DRE:

Värähtelyn yhteisarvot a_h (kolmen suunnan vektorisumma) ja epävarmuus K mitattuna EN 60745 mukaan:
Vasaraporaus betoniin: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Talttaus: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Poraus metalliin: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Ruuvinvääntö: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Värähtelyn yhteisarvot a_h (kolmen suunnan vektorisumma) ja epävarmuus K mitattuna EN 60745 mukaan:
Vasaraporaus betoniin: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Talttaus: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Poraus metalliin: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Ruuvinvääntö: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Näissä ohjeissa mainittu värähtelytaso on mitattu normissa EN 60745 standardoidun mittausmenetelmän mukaisesti ja sitä voidaan käyttää sähkötyökalujen keskinäiseen vertailuun. Se soveltuu myös värähtelyrasituksen väliaikaiseen arviointiin.
Ilmoitettu värähtelytaso vastaa sähkötyökalun pääasiallisia käyttötapoja. Jos sähkötyökalua käytetään kuitenkin muihin käyttötarkoituksiin, erilaisilla lisävarusteilla, poikkeavilla käyttötarvikkeilla tai riittämättömästi huollettuna, silloin värähtelytaso saattaa poiketa ilmoitetusta arvosta. Tämä saattaa kasvattaa koko työaikajakson värähtelyrasitusta huomattavasti.
Värähtelyrasituksen tarkaksi arvioimiseksi tulee huomioida myös ne ajat, jolloin laite on sammutettuna tai tyhjäkäynnillä. Tämä voi selvästi pienentää koko työaikajakson värähtelyrasitusta.
Määrittele tarvittavat lisävarotoimenpiteet käyttäjän suojelemiseksi värähtelyn vaikutuksilta, esimerkiksi: Sähkötyökalujen ja käyttötarvikkeiden huolto, käsien pitäminen lämpiminä, työprosessien organisointi.

Tekniset tiedot

Poravasara		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Tuotenumero		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Kierrosluvun ohjaus		●	●
Kiertopysäytys		●	●
Pyörimissuunta oikealle/vasemmalle		●	●
Vaihtoporanistukka		–	●
Ottoteho	W	800	800
Iskuluku	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Kiinnitysiskun voimakkuus vastaa EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Kierrosluku	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Työkalunpidin		SDS-plus	SDS-plus
Karan kaulan läpimitta	mm	50	50
sallittu poranhalkaisija maks.: (katso myös sivu 78)			
– Betoni*	mm	28	28
– Muuraus (rengasmaisella kairankruunulla)	mm	82	82
– Teräs	mm	13	13
– Puu	mm	30	30
Paino vastaa EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Suojausluokka		⧈/II	⧈/II

*ei rengasmaisella kairankruunulla

Tiedot koskevat 230 V nimellisjännitettä [U]. Poikkeavilla jännitteillä ja maakohtaisissa malleissa nämä tiedot voivat vaihdella.

Standardinmukaisuusvakuutus CE

Vakuutamme yksin vastaavamme siitä, että kohdassa "Tekniset tiedot" selostettu tuote vastaa seuraavia standardeja tai standardoituja asiakirjoja: EN 60745 direktiivien 2011/65/EU, 2004/108/EY, 2006/42/EY määräysten mukaan.

Tekninen tiedosto (2006/42/EY):
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President
Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Asennus

▶ **Irrota pistotulppa pistorasiasta ennen kaikkia sähkötyökaluun kohdistuvia töitä.**

Lisäkahva

▶ **Käytä supistushylsyä vain lisäkahvan 12 kanssa.**

Lisäkahvan kääntäminen (katso kuva A)

Voit mielivaltaisesti kääntää lisäkahvaa **12**, löytääksesi varman ja vaivattoman työskentelyasennon.

– Kierrä lisäkahvan **12** alempi osa vastapäivään ja käännä lisäkahva **12** haluttuun asentoon. Kiristä tämän jälkeen lisäkahva **12** uudelleen, kiertämällä sitä myötäpäivään.

Varmista, että lisäkahvan kiinnitysvanne on sitä varten olevassa kotelon uurteessa.

Poraussyvyyden asetus (katso kuva B)

Syvyydenrajoittimella **11** voidaan haluttu poraussyvyys **X** määrätä.

– Paina syvyydenrajoittimen painiketta **10** ja aseta syvyydenrajoitin lisäkahvaan **12**.
Syvyydenrajoittimen **11** rihlat tulee osoittaa alaspäin.
– Työnnä SDS-plus-vaihtotyökalu vasteeseen asti SDS-plus-työkalunpitimeen **3**. SDS-plus-työkalun liikkuminen saattaa muuten johtaa väärän poraussyvyyden asetukseen.
– Vedä syvyydenrajoitin niin kauas ulos, että poranterän kärjen ja syvyydenrajoittimen kärjen väli vastaa haluttua poraussyvyyttä **X**.

Istukan ja työkalujen valinta

Materiaali	Käyttömuoto		
Betoni	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Muuraus	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Teräs	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Puu	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Vasaraporaukseen ja talttaukseen tarvitset SDS-plus-työkaluja, jotka asennetaan SDS-plus-istukkaan.

Poraamiseen ilman iskua puuhun, metalliin, keramiikkaan ja muoviin sekä ruuvinvääntöön käytetään työkaluja ilman SDS-plus-kiinnitystä (esim. lieriövartiset poranterät). Näitä työkaluja varten tarvitset pikavaihtoistukan tai hammaskehäistukan.

GBH 3-28 DFR: SDS-plus-vaihtoporanistukka **2** voidaan helposti vaihtaa toimitukseen kuuluvaan pikavaihtoporanistukkaan **1**.

Hammaskehäistukan vaihto (GBH 3-28 DRE)

Jotta voisit työskennellä työkaluilla, joissa ei ole SDS-plus-kiinnitystä (esim. lieriövartiset poranterät) tulee sinun asentaa sähkötyökaluun sopiva poraistukka (hammaskehä- tai pikaistukka, lisätarvikkeita).

Hammaskehäistukan asennus (katso kuva C)

– Kierrä SDS-plus-liitosvarsi **17** hammaskehäistukkaan **16**. Lukitse hammaskehäistukka **16** lukkoruuvilla **15**. **Ota huomioon että lukkoruuvissa on vasen kierre.**

Hammaskehäistukan kiinnitys (katso kuva C)

– Puhdista liitosvarren kiinnitysvarsiistukkaan tuleva varsi ennen asennusta ja rasvaa sitä kevyesti.
– Aseta hammaskehäistukka liitosvarsineen kiertäen työkalunpitimeen, kunnes se lukkiutuu itsestään.
– Tarkista lukkiutuminen hammaskehäistukasta vetämällä.

Hammaskehäistukan irrotus

– Työnnä lukkoholkki **5** taaksepäin ja poista hammaskehäistukka **16**.

Vaihtoporanistukan irrotus/kiinnitys (GBH 3-28 DFR)

Vaihtoporanistukan irrotus (katso kuva D)

– Vedä vaihtoporanistukan lukkorengas **6** taaksepäin, pidä se siinä ja vedä irti SDS-plus-vaihtoporanistukka **2** tai pikavaihtoporanistukka **1** eteenpäin.

Suojaa irrotettu vaihtoistukka lialta.

Vaihtoporanistukan kiinnitys (katso kuva E)

▶ **Käytä ainoastaan mallikohtaisia alkuperäisvarusteita ja varmista tällöin koodiurien 19 määrä.Vain vaihtoporanistukat, joissa on kaksi tai kolme koodiuraa ovat sallittuja.** Jos käytetään tälle sähkötyökalulle sopimatonta vaihtoporanistukkaa, vaihtotyökalu saattaa irrota työn aikana.
– Puhdista vaihtoistukka ennen asennusta ja rasvaa kiinnitysvartta kevyesti.
– Tartu SDS-vaihtoporanistukan **2** tai pikavaihtoporanistukan **1** ympäri koko kädellä. Työnnä vaihtoporanistukka kiertäen istukan kiinnittimeen **18**, kunnes kuulet selvän lukkiutumisäänen.
– Vaihtoporanistukka lukkiutuu automaattisesti paikoilleen. Tarkista lukkiutuminen vaihtoporanistukasta vetämällä.

Työkalunvaihto

Pölynsuojus **4** estää pitkälti poranpölyn tunkeutumisen työkalunpitimeen käytön aikana. Varo työkaluja vaihdettaessa, ettei pölynsuojus **4** vaurioidu.

▶ **Vaurioitunut pölynsuojus on heti vaihdettava. Suosittelemme, että tämä työ jätetään asiakaspalvelun suoritettavaksi.**

SDS-plus-vaihtotyökalujen asennus (katso kuva F)

SDS-plus-istukalla voit yksinkertaisesti ja kätevästi vaihtaa vaihtotyökalut ilman lisätyökaluja.

– GBH 3-28 DFR: Asenna SDS-plus-vaihtoporanistukka **2**.
– Puhdista vaihtotyökalun istukkaan tuleva varsi ennen asennusta ja rasvaa sitä kevyesti.

– Aseta vaihtotyökalu kiertäen työkalunpitimeen, kunnes se lukkiutuu itsestään.
– Tarkista lukkiutuminen työkalusta vetämällä.

SDS-plus-vaihtotyökalu liikkuu järjestelmästä johtuen vapaasti. Täten syntyy tyhjäkäynnillä pyörintäheitto. Tämä ei vaikuta porausreiän tarkkuuteen, koska poranterä keskittää itsensä porauksen aikana.

SDS-plus-vaihtotyökalujen irrotus (katso kuva G)

– Työnnä lukkoholkki **5** taaksepäin ja poista vaihtotyökalu.

Vaihtotyökalujen kiinnitys ilman SDS-plus-järjestelmää (GBH 3-28 DRE)

Huomio: Älä käytä työkaluja, joissa ei ole SDS-plus-kiinnitystä vasaraporaukseen tai talttaukseen! Työkalut, ilman SDS-plus-kiinnitystä ja niiden istukat vaurioituvat vasaraporauksessa ja talttauksessa.

– Asenna hammaskehäistukka **16** (katso ”Hammaskehäistukan vaihto”, sivu 78).
– Avaa hammaskehäistukka **16** kiertämällä sitä, kunnes työkalu voidaan asettaa siihen. Aseta työkalu.
– Työnnä istukka-avain hammaskehäistukan **16** vastaaviin reikiin ja kiristä työkalu tasaisesti kiinni.
– Kierrä isku-/kiertopysäytyskytkin **9** asentoon ”poraus”.

Vaihtotyökalujen irrotus ilman SDS-plus-järjestelmää (GBH 3-28 DRE)

– Kierrä hammaskehäistukan **16** rengasta vastapäivään istukan avaimella, kunnes vaihtotyökalu voidaan poistaa työkalunpitimestä.

Vaihtotyökalujen kiinnitys ilman SDS-plus-järjestelmää (GBH 3-28 DFR) (katso kuva H)

Huomio: Älä käytä työkaluja, joissa ei ole SDS-plus-kiinnitystä vasaraporaukseen tai talttaukseen! Työkalut, ilman SDS-plus-kiinnitystä ja niiden istukat vaurioituvat vasaraporauksessa ja talttauksessa.

– Asenna pikavaihtoistukka **1**.
– Pidä kiinni pikavaihtoporanistukan lukkorenkaasta **21**. Avaa työkalunpidin kiertämällä etummaista rengasta **20** niin paljon, että työkalu voidaan asentaa. Pidä kiinni lukkorenkaasta **21** ja kierrä etummaista hylsyä **20** voimakkaasti nuolen suuntaan, kunnes kuulet selvän lukkiutumisäänen.
– Tarkista, että työkalu on tiukasti kiinni, vetämällä siitä.

Huomio: Jos työkalunpidin avataan vasteeseen asti, saattaa työkalunpidintä suljettaessa kuulua räikkä-ääni, eikä työkalunpidin sulkeudu.
Kierrä siinä tapauksessa etummainen hylsy **20** kerran nuolen suuntaa vasten. Tämän jälkeen voidaan työkalunpidin sulkea.

– Kierrä isku-/kiertopysäytyskytkin **9** asentoon ”poraus”.

Vaihtotyökalujen irrotus ilman SDS-plus-järjestelmää (GBH 3-28 DFR) (katso kuva I)

– Pidä kiinni pikavaihtoporanistukan lukkorenkaasta **21**. Avaa työkalunpidin kiertämällä etummaista hylsyä **20** nuolen suuntaan, kunnes työkalu voidaan poistaa.

Pölyn imu käyttäen imuvartta (Saugfix) (lisätarvike)

▶ Materiaalien, kuten lyijypitoisen pinnoitteen, muutamien puulaatujen, kivennäispölyt ja metallipölyt voivat olla terveydelle vaarallisia. Pölyn kosketus tai hengitys saattaa aiheuttaa käyttäjälle tai lähellä oleville henkilöille allergisia reaktioita ja/tai hengitystiesairauksia.
Määrättyjä pölyjä, kuten tammen- tai pyökinpölyä pidetään karsinogeenisina, eritoten yhdessä puukäsittelyssä käytettyjen lisäaineiden kanssa (kromaatti, puunsuoja-aine). Asbestipitoisia aineita saavat käsitellä vain ammattilaiset.
– Käytä materiaalille soveltuvaa pölynimua, jos se on mahdollista.
– Huolehdi työkohteen hyvästä tuuletuksesta.
– Suosittelemme käyttämään suodatusluokan P2 hengityssuojanaamaria.
Ota huomioon maassasi voimassaolevat säännökset koskien käsiteltäviä materiaaleja.

▶ **Vältä pölynkertymää työpaikalla.** Pöly saattaa helposti syttyä palamaan.

Imuvarren asennus (katso kuva J)

Pölyn imuun tarvitaan imuvarsi (lisätarvike). Porattaessa imuvarsi joustaa takaisin niin, että imuvarren pää aina pysyy tiiviisti alustaa vasten.

– Paina syvyydenrajoittimen säätöpainiketta **10** ja poista syvyydenrajoitin **11**. Paina painiketta **10** uudelleen ja aseta imuvarsi edestä lisäkahvaan **12**.
– Liitä imuletku (halkaisija 19 mm, lisätarvike) imuvarren aukkoon **22**.
Pölynimurin tulee soveltua työstettävälle materiaalille.
– Käytä erikoisimuria terveydelle erityisen vaarallisten, karsinogeenisten tai kuivien pölyjen imurointiin.

Poraussyvyyden asetus imuvarteen (katso kuva K)

Voit määritellä halutun poraussyvyyden **X** myös imuvarren ollessa asennettuna.

– Työnnä SDS-plus-vaihtotyökalu vasteeseen asti SDS-plus-työkalunpitimeen **3**. SDS-plus-työkalun liikkuminen saattaa muuten johtaa väärän poraussyvyyden asetukseen.
– Avaa imuvarressa oleva siipiruuvi **26**.
– Aseta sähkötyökalu tiukasti porattavaa kohtaa vasten, käynnistämättä konetta. SDS-plus-vaihtotyökalun tulee tällöin tukea pintaan.
– Siirrä imuvarren johdeputki **27** pidikkeessään niin, että imuvarren pää tukee porattavaan pintaan. Älä työnnä johdeputkea **27** kauemmas teleskooppiputkeen **25**, kuin on tarvetta, jotta mahdollisimman suuri osa teleskooppiputken **25** asteikosta jää näkyviin.
– Kiristä siipiruuvi **26** uudelleen. Avaa imuvarren syvyydenrajoittimessa oleva kiristysruuvi **23**.
– Siirrä syvyydenrajoitin **24** teleskooppiputkessa **25** niin, että kuvassa näkyvä etäisyys **X** vastaa haluamasi poraussyvyyttä.
– Kiristä kiristysruuvi **23** tässä asennossa.

Käyttö

Käyttöönotto

▶ **Ota huomioon verkkojännite! Virtalähteen jännitteen tulee vastata laitteen tyyppikilvessä olevia tietoja. 230 V merkittyjä laitteita voidaan käyttää myös 220 V verkoissa.**

Käyttömuodon asetus

Valitse sähkötyökalun toimintamuoto isku-/kiertopysäytyskytkimellä **9**.

Huomio: Toimintamuodon muutos on sallittu vain sähkötyökalun ollessa poiskytkettynä! Muussa tapauksessa sähkötyökalu saattaa vaurioitua.

– Muuta toimintamuoto painamalla lukkopainiketta **8** ja kiertämällä poraus/vasaraporaus vaihtokytkin **9** haluttuun asentoon kuuluvaan lukkiutumiseen asti.

Asento **vasaraporaukseen** betoniin tai kiveen

Asento **poraus** ilman iskua puuhun, metalliin, keramiikkaan ja muoviin sekä ruuvinvääntöön

Asento **Vario-Lock** talttausasennon muuttamiseen

Tässä asennossa poraus/vasaraporaus vaihtokytkin **9** ei lukkiudu.

Asento **talttausta** varten

Pyörimissuunnan asetus

Suunnanvaihtokytkimellä **13** voit muuttaa sähkötyökalun kiertosuunnan.

▶ **Käytä suunnanvaihtokytkintä 13 ainoastaan sähkötyökalun ollessa pysähdyksissä.**

↺ **Kierto oikealle:** Paina suunnanvaihtokytkin **13** vasteeseen asti asentoon ◀.

↻ **Kierto vasemmalle:** Paina suunnanvaihtokytkin **13** vasteeseen asti asentoon ▶.

Aseta aina kiertosuunta oikealle vasaraporausta, porausta ja talttausta varten.

Käynnistys ja pysäytys

– **Käynnistä** sähkötyökalu painamalla käynnistyskytkintä **7**.
– **Pysäytä** sähkötyökalu päästämällä käynnistyskytkin **7** vapaaksi.

Käynnistä energiansäästön takia sähkötyökalu vain, kun käytät sitä.

Kierrosluvun/iskuluvun asetus

Voit säätää käynnissä olevan sähkötyökalun kierroslukua/iskulukua portaattomasti, riippuen siitä miten syvälle painat käynnistyskytkintä **7**.

Kevyt käynnistyskytkimen **7** painallus aikaansaa alhaisen kierrosluvun/iskuluvun. Paineen kasvaessa nousee kierrosluku/iskuluku.

Ylikuormituskytkin

▶ **Jos vaihtotyökalu juuttuu kiinni, katkeaa poraistukan vetovoima. Pidä tällöin syntyvien voimien takia, aina sähkötyökalua kaksin käsin ja huolehdi tukevasta seisoma-asennosta.**

▶ **Pysäytä sähkötyökalu välittömästi, jos vaihtotyökalu lukkiutuu ja vapauta se. Jos sähkötyökalu käynnistetään poratyökalun ollessa lukkiutunut, syntyy suuria vastavoimia.**

Työskentelyohjeita

▶ **Irrota pistotulppa pistorasiasta ennen kaikkia sähkötyökaluun kohdistuvia töitä.**

Talttausasennon muuttaminen (Vario-Lock)

Voit lukita taltan 36 asentoon. Täten voit aina käyttää parasta mahdollista työskentelyasentoa.

– Aseta taltta työkalunpitimeen.
– Kierrä isku-/kiertopysäytyskytkin **9** asentoon ”Vario-Lock” (katso ”Käyttömuodon asetus”, sivu 80).
– Kierrä työkalunpidin haluttuun talttausasentoon.
– Kierrä isku-/kiertopysäytyskytkin **9** asentoon ”talttaus”. Tällöin työkalunpidin on lukkiutunut.
– Aseta aina kiertosuunta oikealle talttausta varten.

Ruuvauskärkien asennus (katso kuva L)

▶ **Aseta sähkötyökalu mutteriin/ruuviin ainoastaan sen ollessa pysähdyksissä.** Pyörivät vaihtotyökalut voivat luiskahtaa pois.

Ruuvauskärkien käyttöön tarvitset SDS-plus-liitosvarrella varustetun yleispitimen **28** (lisätarvike).

– Puhdista liitosvarren kiinnitysvarsiistukkaan tuleva varsi ennen asennusta ja rasvaa sitä kevyesti.
– Aseta yleispidin kiertäen työkalunpitimeen, kunnes se lukkiutuu itsestään.
– Tarkista lukkiutuminen yleispitimestä vetämällä.
– Aseta ruuvauskärki yleispitimeen. Käytä vain ruuvin kantaan sopivia ruuvauskärkiä.
– Kierrä isku-/kiertopysäytyskytkin **9** asentoon ”poraus”.
– Poista yleispidin työntämällä lukkoholkki **5** taaksepäin ja poistamalla yleispidin **28** työkalunpitimestä.

Hoito ja huolto

Huolto ja puhdistus

▶ **Irrota pistotulppa pistorasiasta ennen kaikkia sähkötyökaluun kohdistuvia töitä.**

▶ **Pidä aina sähkötyökalua ja sähkötyökalun tuuletusaukot puhtaina, jotta voit työskennellä hyvin ja turvallisesti.**

- ▶ **Vaurioitunut pölynsuojus on heti vaihdettava. Suosittelemme, että tämä työ jätetään asiakaspalvelun suoritettavaksi.**

– Puhdista työkalunpidin **3** jokaisen käytön jälkeen.

Jos liitäntäjohdon vaihto on välttämätön, tulee tämän suorittaa Bosch tai Bosch-sähkötyökalujen sopimushuolto turvallisuuden vaarantamisen välttämiseksi.

Asiakaspalvelu ja käyttöneuvonta

Ilmoita kaikissa kyselyissä ja varaosatilauksissa 10-numeroinen tuotenumero, joka löytyy laitteen mallikilvestä.

Asiakaspalvelu vastaa tuotteesi korjausta ja huoltoa sekä varaosia koskeviin kysymyksiin. Räjähdyspiirustuksia ja tietoja varaosista löydät myös osoitteesta:
www.bosch-pt.com
Boschin asiakaspalvelu auttaa mielellään sinua tuotteitamme ja niiden lisätarvikkeita koskevissa kysymyksissä.

Suomi

Robert Bosch Oy
Bosch-keskushuolto
Pakkalantie 21 A
01510 Vantaa
Puh.: 0800 98044
Faksi: 010 296 1838
www.bosch.fi

Hävitys

Sähkötyökalu, lisätarvikkeet ja pakkaukset tulee toimittaa ympäristöystävälliseen uusiokäyttöön.
Älä heitä sähkötyökaluja talousjätteisiin!

Vain EU-maita varten:

Eurooppalaisen vanhoja sähkö- ja elektroniikkalaitteita koskevan direktiivin 2012/19/EU ja sen kansallisten lakien muunnosten mukaan tulee käyttökelvottomat sähkötyökalut kerätä erikseen ja toimittaa ympäristöystävälliseen uusiokäyttöön.

Oikeus teknisiin muutoksiin pidätetään.

Ελληνικά

Υποδείξεις ασφαλείας

Γενικές υποδείξεις ασφαλείας για ηλεκτρικά εργαλεία

⚠ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ **Διαβάστε όλες τις υποδείξεις ασφαλείας και τις οδηγίες.** Αμέλειες κατά την τήρηση των υποδείξεων ασφαλείας και των οδηγιών μπορεί να προκαλέσουν ηλεκτροπληξία, πυρκαγιά ή/και σοβαρούς τραυματισμούς.

Φυλάξτε όλες τις προειδοποιητικές υποδείξεις και οδηγίες για κάθε μελλοντική χρήση.

Ο ορισμός «Ηλεκτρικό εργαλείο» που χρησιμοποιείται στις προειδοποιητικές υποδείξεις αναφέρεται σε ηλεκτρικά εργαλεία που τροφοδοτούνται από το ηλεκτρικό δίκτυο (με ηλεκτρικό καλώδιο) καθώς και σε ηλεκτρικά εργαλεία που τροφοδοτούνται από μπαταρία (χωρίς ηλεκτρικό καλώδιο).

Ασφάλεια στο χώρο εργασίας

- ▶ **Διατηρείτε τον τομέα που εργάζεσθε καθαρό και καλά φωτισμένο.** Αταξία ή σκοτεινές περιοχές εργασίας μπορεί να οδηγήσουν σε ατυχήματα.
- ▶ **Μην εργάζεσθε με το ηλεκτρικό εργαλείο σε περιβάλλον όπου υπάρχει κίνδυνος έκρηξης, στο οποίο υπάρχουν εύφλεκτα υγρά, αέρια ή σκόνες.** Τα ηλεκτρικά εργαλεία δημιουργούν σπινθηρισμό ο οποίος μπορεί να αναφλέξει τη σκόνη ή τις αναθυμιάσεις.
- ▶ **'Οταν χρησιμοποιείτε το ηλεκτρικό εργαλείο κρατάτε μακριά απ' αυτό τα παιδιά κι άλλα τυχόν παρευρισκόμενα άτομα.** Σε περίπτωση απόσπασης της προσοχής σας μπορεί να χάσετε τον έλεγχο του μηχανήματος.

Ηλεκτρική ασφάλεια

- ▶ **Το φις του ηλεκτρικού εργαλείου πρέπει να ταιριάζει στην πρίζα. Δεν επιτρέπεται με κανέναν τρόπο η μετατροπή του φις. Μη χρησιμοποιείτε προσαρμοστικά φις σε συνδυασμό με γειωμένα ηλεκτρικά εργαλεία.** Αμεταποίητα φις και κατάλληλες πρίζες μειώνουν τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας.
- ▶ **Αποφεύγετε την επαφή του σώματός σας με γειωμένες επιφάνειες όπως σωλήνες, θερμαντικά σώματα (καλοριφέρ), κουζίνες ή ψυγεία.** 'Οταν το σώμα σας είναι γειωμένο αυξάνεται ο κίνδυνος ηλεκτροπληξίας.
- ▶ **Μην εκθέτετε τα μηχανήματα στη βροχή ή την υγρασία.** Η διείσδυση νερού σ' ένα ηλεκτρικό εργαλείο αυξάνει τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας.
- ▶ **Μη χρησιμοποιείτε το ηλεκτρικό καλώδιο για να μεταφέρετε ή να αναρτήσετε το ηλεκτρικό εργαλείο, ή για να βγάλετε το φις από την πρίζα. Κρατάτε το ηλεκτρικό καλώδιο μακριά από υπερβολικές θερμοκρασίες, κοφτερές ακμές και/ή από κινητά εξαρτήματα.** Τυχόν χαλασμένα ή περιπλεγμένα ηλεκτρικά καλώδια αυξάνουν τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας.
- ▶ **'Οταν εργάζεσθε μ' ένα ηλεκτρικό εργαλείο στο ύπαιθρο να χρησιμοποιείτε καλώδια επιμήκυνσης (μπαλαντέζες) που είναι κατάλληλα και για χρήση στο ύπαιθρο.** Η χρήση καλωδίων επιμήκυνσης κατάλληλων για υπαίθριους χώρους ελαττώνει τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας.
- ▶ **'Οταν η χρήση του ηλεκτρικού εργαλείου σε υγρό περιβάλλον είναι αναπόφευκτη, τότε χρησιμοποιήστε έναν προστατευτικό διακόπτη διαρροής (διακόπτη FI/RCD).** Η χρήση ενός προστατευτικού διακόπτη διαρροής ελαττώνει τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας.

Ασφάλεια προσώπων

- ▶ **Να είστε πάντοτε προσεκτικός/προσεκτική, να δίνετε προσοχή στην εργασία που κάνετε και να χειρίζεστε το μηχάνημα με περίσκεψη. Μη χρησιμοποιήσετε ένα ηλεκτρικό εργαλείο όταν είστε κουρασμένος/κουρασμένη ή όταν βρίσκεστε υπό την επήρεια ναρκωτικών, οινοπνεύματος ή φαρμάκων.** Μια στιγμιαία απροσεξία κατά το χειρισμό του ηλεκτρικού εργαλείου μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρούς τραυματισμούς.

- **Φοράτε έναν κατάλληλο για σας προστατευτικό εξοπλισμό και πάντοτε προστατευτικά γυαλιά.** Όταν φοράτε έναν κατάλληλο προστατευτικό εξοπλισμό όπως μάσκα προστασίας από σκόνη, αντιολισθητικά υποδήματα ασφαλείας, προστατευτικό κράνος ή ωτασπίδες, ανάλογα με το εκάστοτε εργαλείο και τη χρήση του, ελαττώνεται ο κίνδυνος τραυματισμών.
- **Αποφεύγετε την αθέλητη εκκίνηση. Βεβαιωθείτε ότι το ηλεκτρικό εργαλείο έχει αποζευχτεί πριν το συνδέσετε με το ηλεκτρικό δίκτυο ή με την μπαταρία καθώς και πριν το παραλάβετε ή το μεταφέρετε.** Όταν μεταφέρετε το ηλεκτρικό εργαλείο έχοντας το δάχτυλό σας στο διακόπτη ή όταν συνδέσετε το μηχάνημα με την πηγή ρεύματος όταν αυτό είναι ακόμη στη θέση ON, τότε δημιουργείται κίνδυνος τραυματισμών.
- **Αφαιρείτε από τα ηλεκτρικά εργαλεία τυχόν συναρμολογημένα εργαλεία ρύθμισης ή κλειδιά πριν θέσετε το ηλεκτρικό εργαλείο σε λειτουργία.** Ένα εργαλείο ή κλειδί συναρμολογημένο σ' ένα περιστρεφόμενο τμήμα ενός μηχανήματος μπορεί να οδηγήσει σε τραυματισμούς.
- **Μην υπερεκτιμάτε τον εαυτό σας. Φροντίζετε για την ασφαλή στάση του σώματός σας και διατηρείτε πάντοτε την ισορροπία σας.** Έτσι μπορείτε να ελέγξετε καλύτερα το μηχάνημα σε περιπτώσεις απροσδόκητων περιστάσεων.
- **Φοράτε κατάλληλα ενδύματα. Μη φοράτε φαρδιά ρούχα ή κοσμήματα. Κρατάτε τα μαλλιά σας, τα ρούχα σας και τα γάντια σας μακριά από κινούμενα εξαρτήματα.** Χαλαρή ενδυμασία, κοσμήματα ή μακριά μαλλιά μπορεί να εμπλακούν στα κινούμενα εξαρτήματα.
- **'Οταν υπάρχει η δυνατότητα συναρμολόγησης διατάξεων αναρρόφησης ή συλλογής σκόνης, βεβαιωθείτε ότι αυτές είναι συνδεμένες με το μηχάνημα καθώς και ότι χρησιμοποιούνται σωστά.** Η χρήση μιας αναρρόφησης σκόνης μπορεί να ελαττώσει τον κίνδυνο που προκαλείται από τη σκόνη.

Επιμελής χειρισμός και χρήση ηλεκτρικών εργαλείων

- **Μην υπερφορτώνετε το μηχάνημα. Χρησιμοποιείτε για την εκάστοτε εργασία το ηλεκτρικό εργαλείο που προορίζεται γι' αυτήν.** Με το κατάλληλο ηλεκτρικό εργαλείο εργάζεστε καλύτερα και ασφαλέστερα στην αναφερόμενη περιοχή ισχύος.
- **Μη χρησιμοποιήσετε ποτέ ένα μηχάνημα που έχει χαλασμένο διακόπτη.** Ένα ηλεκτρικό εργαλείο που δεν μπορείτε πλέον να το θέσετε σε λειτουργία και/ή εκτός λειτουργίας είναι επικίνδυνο και πρέπει να επισκευαστεί.
- **Βγάλτε το φις από την πρίζα και/ή αφαιρέστε την μπαταρία πριν διεξάγετε στο μηχάνημα μια οποιαδήποτε εργασία ρύθμισης, πριν αλλάξετε ένα εξάρτημα ή όταν πρόκειται να διαφυλάξετε/να αποθηκεύσετε το μηχάνημα.** Αυτά τα προληπτικά μέτρα ασφαλείας μειώνουν τον κίνδυνο από τυχόν αθέλητη εκκίνηση του ηλεκτρικού εργαλείου.
- **Διαφυλάγετε τα ηλεκτρικά εργαλεία που δε χρησιμοποιείτε μακριά από παιδιά. Μην επιτρέψετε τη χρήση του μηχανήματος σε άτομα που δεν είναι εξοικειωμένα μ' αυτό ή δεν έχουν διαβάσει τις παρούσες οδηγίες.** Τα ηλεκτρικά εργαλεία είναι επικίνδυνα όταν χρησιμοποιούνται από άπειρα πρόσωπα.
- **Να περιποιείστε προσεκτικά το ηλεκτρικό εργαλείο. Ελέγχετε, αν τα κινούμενα εξαρτήματα λειτουργούν άψογα, χωρίς να μπλοκάρουν, ή μήπως έχουν σπάσει ή φθαρεί τυχόν εξαρτήματα τα οποία επηρεάζουν τον τρόπο λειτουργίας του ηλεκτρικού εργαλείου. Δώστε αυτά τα χαλασμένα εξαρτήματα για επισκευή πριν τα ξαναχρησιμοποιήσετε.** Η κακή συντήρηση των ηλεκτρικών εργαλείων αποτελεί αιτία πολλών ατυχημάτων.
- **Διατηρείτε τα εργαλεία κοπής κοφτερά και καθαρά.** Προσεκτικά συντηρημένα κοπτικά εργαλεία σφηνώνουν δυσκολότερα και οδηγούνται ευκολότερα.
- **Χρησιμοποιείτε τα ηλεκτρικά εργαλεία, εξαρτήματα, παρελκόμενα εργαλεία κτλ. σύμφωνα με τις παρούσες οδηγίες. Λαμβάνετε επίσης υπόψη σας τις εκάστοτε συνθήκες και την υπό εκτέλεση εργασία.** Η χρησιμοποίηση των ηλεκτρικών εργαλείων για εργασίες που δεν προβλέπονται γι' αυτά μπορεί να δημιουργήσει επικίνδυνες καταστάσεις.

Service

- **Δώστε το ηλεκτρικό εργαλείο σας για επισκευή από άριστα εκπαιδευμένο προσωπικό και με γνήσια ανταλλακτικά.** Έτσι εξασφαλίζετε τη διατήρηση της ασφάλειας του μηχανήματος.

Υποδείξεις ασφαλείας για πιστολέτα

- **Φοράτε ωτασπίδες.** Η επίδραση του θορύβου μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια της ακοής.
- **Να χρησιμοποιείτε τις πρόσθετες λαβές που ενδεχομένως συνοδεύουν το μηχάνημα.** Η απώλεια του ελέγχου μπορεί να οδηγήσει σε τραυματισμούς.
- **Να πιάνετε τη συσκευή από τις μονωμένες επιφάνειες πιασίματος όταν διεξάγετε εργασίες κατά τις οποίες υπάρχει κίνδυνος το τοποθετημένο εργαλείο να έρθει σε επαφή με μη ορατούς ηλεκτροφόρους αγωγούς ή με το ηλεκτρικό καλώδιο του ηλεκτρικού εργαλείου.** Η επαφή με έναν ηλεκτροφόρο αγωγό μπορεί να θέσει τα μεταλλικά μέρη της συσκευής επίσης υπό τάση και να προκαλέσει έτσι ηλεκτροπληξία.
- **Χρησιμοποιείτε κατάλληλες ανιχνευτικές συσκευές για να εντοπίσετε τυχόν μη ορατές τροφοδοτικές γραμμές ή να συμβουλεύεστε την τοπική εταιρία παροχής ενέργειας.** Η επαφή με ηλεκτρικές γραμμές μπορεί να οδηγήσει σε πυρκαγιά και ηλεκτροπληξία. Η πρόκληση ζημιάς σ' έναν αγωγό φωταερίου (γκαζιού) μπορεί να οδηγήσει σε έκρηξη. Το τρύπημα ενός σωλήνα νερού προκαλεί ζημιά σε πράγματα ή/και μπορεί να οδηγήσει σε ηλεκτροπληξία.
- **'Οταν εργάζεσθε να κρατάτε το ηλεκτρικό εργαλείο καλά και με τα δυο σας χέρια και να φροντίζετε για την ασφαλή θέση του σώματός σας.** Το ηλεκτρικό εργαλείο οδηγείται ασφαλέστερα όταν το κρατάτε και με τα δυο σας χέρια.
- **Ασφαλίζετε το υπό κατεργασία τεμάχιο.** Ένα υπό κατεργασία τεμάχιο συγκρατιέται ασφαλέστερα με μια διάταξη σύσφιγξης ή με μια μέγγενη παρά με το χέρι σας.
- **Πριν αποθέσετε το ηλεκτρικό εργαλείο περιμένετε πρώτα να σταματήσει εντελώς να κινείται.** Το τοποθετημένο εξάρτημα μπορεί να σφηνώσει και να οδηγήσει στην απώλεια του ελέγχου του ηλεκτρικού εργαλείου.

Περιγραφή του προϊόντος και της ισχύος του

Διαβάστε όλες τις υποδείξεις ασφαλείας και τις οδηγίες. Αμέλειες κατά την τήρηση των υποδείξεων ασφαλείας και των οδηγιών μπορεί να προκαλέσουν ηλεκτροπληξία, πυρκαγιά ή/και σοβαρούς τραυματισμούς.

Παρακαλούμε ανοίξτε τη διπλωμένη σελίδα με την απεικόνιση της συσκευής κι αφήστε την ανοιχτή όσο θα διαβάζετε τις οδηγίες χειρισμού.

Χρήση σύμφωνα με τον προορισμό

Το ηλεκτρικό εργαλείο προορίζεται για το τρύπημα με κρούση σε μπετόν, τούβλα και πετρώματα καθώς και για ελαφρές καλεμοδουλειές. Είναι επίσης κατάλληλο για το τρύπημα χωρίς κρούση σε ξύλο, μέταλλα και σε κεραμικά και πλαστικά υλικά. Δεξιοαριστερόστροφα ηλεκτρικά εργαλεία με ηλεκτρονική ρύθμιση είναι επίσης κατάλληλα και για βιδώματα.

Απεικονιζόμενα στοιχεία

Η απαρίθμηση των απεικονιζόμενων στοιχείων αναφέρεται στην απεικόνιση του ηλεκτρικού εργαλείου στη σελίδα γραφικών.

1 Ταχυτσόκ (GBH 3-28 DFR)
2 Τσοκ SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Υποδοχή εργαλείου SDS-plus
4 Κάλυμμα προστασίας από σκόνη
5 Κέλυφος μανδάλωσης
6 Τσοκ-Δακτύλιος μανδάλωσης (GBH 3-28 DFR)
7 Διακόπτης ON/OFF
8 Πλήκτρο απομανδάλωσης για διακόπτη αναστολής κρούσης/περιστροφής
9 Διακόπτης αναστολής κρούσης/περιστροφής
10 Πλήκτρο για ρύθμιση οδηγού βάθους
11 Οδηγός βάθους
12 Πρόσθετη λαβή (μονωμένη επιφάνεια πιασίματος)
13 Διακόπτης αλλαγής φοράς περιστροφής
14 Λαβή (μονωμένη επιφάνεια πιασίματος)
15 Βίδα ασφαλείας για γραναζωτό τσοκ*
16 Γραναζωτό τσοκ*
17 Στέλεχος υποδοχής για τσοκ SDS-plus*
18 Υποδοχή τσοκ (GBH 3-28 DFR)
19 Αυλακώσεις αναγνώρισης
20 Μπροστινό κέλυφος του ταχυτσόκ (GBH 3-28 DFR)
21 Δακτύλιος συγκράτησης του ταχυτσόκ (GBH 3-28 DFR)
22 Άνοιγμα αναρρόφησης Saugfix*
23 Βίδα συγκράτησης Saugfix*
24 Οδηγός βάθους Saugfix*
25 Τηλεσκοπικός σωλήνας Saugfix*
26 Βίδα με μοχλό Saugfix*
27 Σωλήνας οδήγησης Saugfix*
28 Συγκρατήρας γενικής χρήσης με στέλεχος υποδοχής SDS-plus*

***Εξαρτήματα που απεικονίζονται ή περιγράφονται δεν περιέχονται στη στάνταρ συσκευασία. Για τον πλήρη κατάλογο εξαρτημάτων κοίτα το πρόγραμμα εξαρτημάτων.**

Πληροφορίες για θόρυβο και δονήσεις

Οι τιμές μέτρησης του θορύβου εξακριβώθηκαν κατά EN 60745.

Η χαρακτηριστική στάθμη θορύβου του ηλεκτρικού εργαλείου εξακριβώθηκε σύμφωνα με την καμπύλη A και ανέρχεται σε: Στάθμη ακουστικής πίεσης 91 dB(A). Στάθμη ακουστικής ισχύος 102 dB(A). Ανασφάλεια μέτρησης K = 3 dB.
Φοράτε ωτασπίδες!

GBH 3-28 DRE:

Οι συνολικές τιμές κραδασμών a_h (άθροισμα ανυσμάτων τριών κατευθύνσεων) και ανασφάλεια K εξακριβωθήκαν σύμφωνα με το πρότυπο EN 60745:
Τρύπημα με κρούση σε μπετόν: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Καλέμισμα: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Τρύπημα σε μέταλλο: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Βίδωμα: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Οι συνολικές τιμές κραδασμών a_h (άθροισμα ανυσμάτων τριών κατευθύνσεων) και ανασφάλεια K εξακριβωθήκαν σύμφωνα με το πρότυπο EN 60745:
Τρύπημα με κρούση σε μπετόν: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Καλέμισμα: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Τρύπημα σε μέταλλο: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Βίδωμα: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Η στάθμη κραδασμών που αναφέρεται σ' αυτές τις οδηγίες έχει μετρηθεί σύμφωνα με μια διαδικασία μέτρησης τυποποιημένη στο πρότυπο EN 60745 και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη σύγκριση διαφόρων ηλεκτρικών εργαλείων. Είναι επίσης κατάλληλη για έναν προσωρινό υπολογισμό της επιβάρυνσης από τους κραδασμούς.
Η στάθμη κραδασμών που αναφέρεται αντιπροσωπεύει τις βασικές χρήσεις του ηλεκτρικού εργαλείου. Σε περίπτωση όμως που το ηλεκτρικό εργαλείο χρησιμοποιηθεί για άλλες εφαρμογές, με διαφορετικά ή αποκλίνοντα εξαρτήματα ή χωρίς επαρκή συντήρηση, τότε η στάθμη κραδασμών μπορεί να αποκλίνει και αυτή. Αυτό μπορεί να αυξήσει σημαντικά την επιβάρυνση από τους κραδασμούς κατά τη συνολική διάρκεια ολόκληρου του χρονικού διαστήματος που εργάζεσθε.
Για την ακριβή εκτίμηση της επιβάρυνσης από τους κραδασμούς θα πρέπει να λαμβάνονται επίσης υπόψη και οι χρόνοι κατά τη διάρκεια των οποίων το εργαλείο βρίσκεται εκτός λειτουργίας ή λειτουργεί, χωρίς όμως στην πραγματικότητα να χρησιμοποιείται. Αυτό μπορεί να μειώσει σημαντικά την επιβάρυνση από τους κραδασμούς κατά τη διάρκεια ολόκληρου του χρονικού διαστήματος που εργάζεσθε.
Γι' αυτό, πριν αρχίσει η δράση των κραδασμών, πρέπει να καθορίζετε συμπληρωματικά μέτρα ασφαλείας για την προστασία του χειριστή όπως: Συντήρηση του ηλεκτρικού εργαλείου και των εξαρτημάτων που χρησιμοποιείτε, διατήρηση ζεστών των χεριών, οργάνωση της εκτέλεσης των διάφορων εργασιών.

Τεχνικά χαρακτηριστικά

Περιστροφικό πιστολέτο		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Αριθμός ευρετηρίου		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Έλεγχος αριθμού στροφών		●	●
Αναστολή περιστροφής		●	●
Δεξιόστροφη/Αριστερόστροφη κίνηση		●	●
Τσοκ		–	●
Ονομαστική ισχύς	W	800	800
Αριθμός κρούσεων	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Ισχύς μεμονωμένης κρούσης κατά EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Αριθμός στροφών	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Υποδοχή εργαλείου		SDS-plus	SDS-plus
Διάμετρος λαιμού άξονα	mm	50	50
μέγιστη διάμετρος τρύπας: (βλέπε επίσης σελίδα 85)			
– Μπετόν*	mm	28	28
– Τοιχοδομή (με ποτηροκορόνα)	mm	82	82
– Χάλυβας	mm	13	13
– Ξύλο	mm	30	30
Βάρος σύμφωνα με EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Κατηγορία μόνωσης		⧈/II	⧈/II

*ακατάλληλο με ποτηροκορόνα

Τα στοιχεία ισχύουν για ονομαστικές τάσεις [U] 230 V. Υπό διαφορετικές τάσεις και σε εκδόσεις ειδικές για τις διάφορες χώρες τα στοιχεία αυτά μπορεί να διαφέρουν.

Δήλωση συμβατότητας CE

Δηλώνουμε υπευθύνως ότι το προϊόν που περιγράφεται στα «Τεχνικά χαρακτηριστικά» εκπληρώνει τους εξής κανονισμούς ή κατασκευαστικές συστάσεις: EN 60745 σύμφωνα με τις διατάξεις των οδηγιών 2011/65/ΕΕ, 2004/108/ΕΚ, 2006/42/ΕΚ.

Τεχνικός φάκελος (2006/42/ΕΚ) από:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Συναρμολόγηση

► **Βγάζετε το φις από την πρίζα πριν από οποιαδήποτε εργασία στο ηλεκτρικό εργαλείο.**

Πρόσθετη λαβή

► **Χρησιμοποιείτε το ηλεκτρικό εργαλείο πάντοτε με συναρμολογημένη την πρόσθετη λαβή 12.**

Μετακίνηση της πρόσθετης λαβής (βλέπε εικόνα A)

Η πρόσθετη λαβή **12** μπορεί να ρυθμιστεί σε οποιαδήποτε θέση επιθυμείτε για να μπορέσετε έτσι να εργαστείτε άνετα και αναπαυτικά.

– Γυρίστε το κάτω μέρος της πρόσθετης λαβής **12** με φορά αντίθετη της ωρολογιακής και οδηγήστε την πρόσθετη λαβή **12** στην επιθυμητή θέση. Ακολούθως γυρίστε το κάτω μέρος της πρόσθετης λαβής **12** με ωρολογιακή φορά μέχρι να σφίξει καλά.

Να φροντίζετε, η ταινία σύσφιξης της πρόσθετης λαβής να μπει στην αντίστοιχη προβλεπόμενη αυλάκωση του περιβλήματος.

Ρύθμιση βάθους τρυπήματος (βλέπε εικόνα B)

Με τον οδηγό βάθους **11** μπορείτε να ρυθμίσετε το επιθυμητό βάθος τρυπήματος **X**.

– Πατήστε το πλήκτρο ρύθμισης του βάθους τρυπήματος **10** και εισάγετε τον οδηγό βάθους στην πρόσθετη λαβή **12**. Οι αυλακώσεις στον οδηγό βάθους **11** πρέπει να δείχνουν προς τα κάτω.
– Ωθήστε το εργαλείο SDS-plus τέρμα στην υποδοχή εργαλείου SDS-plus **3**. Διαφορετικά η κινητικότητα του εργαλείου SDS-plus μπορεί να οδηγήσει σε λάθος ρύθμιση του βάθους τρυπήματος.
– Τραβήξτε τον οδηγό βάθους προς τα έξω, μέχρι η απόσταση ανάμεσα στην αιχμή του τρυπανιού και την αιχμή του οδηγού βάθους να ανταποκρίνεται στο επιθυμητό βάθος τρυπήματος **X**.

Επιλογή τσοκ και εργαλείων

Υλικό	Τρόπος λειτουργίας		
Μπετόν 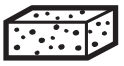	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Τοίχος	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Χάλυβας	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Ξύλο	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Για το τρύπημα με κρούση και για το καλέμισμα χρειάζεστε εργαλεία SDS-plus τα οποία τοποθετούνται στο τσοκ SDS.

Για τρύπημα χωρίς κρούση σε ξύλα, μέταλλα και σε κεραμικά και πλαστικά υλικά καθώς και για βιδώματα πρέπει να χρησιμοποιείτε εργαλεία χωρίς SDS-plus (π.χ. τρυπάνια με κυλινδρικό στέλεχος). Για τα εργαλεία αυτά χρειάζεστε ή ένα ταχυτσόκ ή ένα γραναζωτό τσοκ.

GBH 3-28 DFR: Το τσοκ SDS-plus **2** μπορεί να αντικατασταθεί εύκολα με το ταχυτσόκ **1** που περιέχεται στη συσκευασία.

Αλλαγή γραναζωτού τσοκ (GBH 3-28 DRE)

Για να μπορέσετε να εργαστείτε με εργαλεία χωρίς SDS-plus (π.χ. τρυπάνια με κυλινδρικό στέλεχος) πρέπει να συναρμολογήσετε ένα κατάλληλο τσοκ (γραναζωτό τσοκ ή ταχυτσόκ, ειδικά εξαρτήματα).

Συναρμολόγηση του γραναζωτού τσοκ (βλέπε εικόνα C)

– Βιδώστε το στέλεχος υποδοχής SDS-plus **17** σε ένα γραναζωτό τσοκ **16**. Ασφαλίστε το γραναζωτό τσοκ **16** με τη βίδα ασφαλείας **15**. **Προσοχή: η βίδα ασφαλείας είναι αριστερόστροφη.**

Τοποθέτηση του γραναζωτού τσοκ (βλέπε εικόνα C)

– Να καθαρίζετε και να λιπαίνετε ελαφρά το άκρο του στελέχους υποδοχής που μπαίνει στο γραναζωτό τσοκ.
– Εισάγετε το γραναζωτό τσοκ με το στέλεχος υποδοχής με περιστροφή στην υποδοχή εργαλείου μέχρι να μανδαλώσει αυτόματα.
– Ελέγξτε τη μανδάλωση τραβώντας το γραναζωτό τσοκ.

Αφαίρεση του γραναζωτού τσοκ

– Ωθήστε το κέλυφος μανδάλωσης **5** προς τα πίσω και αφαιρέστε το γραναζωτό τσοκ **16**.

Αφαίρεση/Τοποθέτηση του τσοκ (GBH 3-28 DFR)

Αφαίρεση του τσοκ (βλέπε εικόνα D)

– Ωθήστε προς τα πίσω το δακτύλιο μανδάλωσης **6** του τσοκ, συγκρατήστε τον γερά σ᾽ αυτήν τη θέση και αφαιρέστε το τσοκ SDS-plus **2**, ή ανάλογα το ταχυτσόκ **1**, τραβώντας το από μπροστά.

Να προστατεύετε το τσοκ από βρωμιές μετά την αφαίρεσή του.

Τοποθέτηση του τσοκ (βλέπε εικόνα E)

► **Να χρησιμοποιείτε μόνο γνήσια εξαρτήματα, κατάλληλα για το εκάστοτε μοντέλο, και να δίνετε προσοχή στον αριθμό των αυλακώσεων αναγνώρισης 19.Επιτρέπεται μόνο η χρήση τσοκ με δυο ή τρεις αυλακώσεις αναγνώρισης.** Σε περίπτωση που στο εργαλείο αυτό θα τοποθετηθεί ένα ακατάλληλο τσοκ, τότε το τοποθετημένο εργαλείο μπορεί, κατά τη διάρκεια της λειτουργίας, να πεταχτεί έξω.

– Να καθαρίζετε το τσοκ πριν το τοποθετήσετε και να λιπαίνετε ελαφρά το στέλεχός του.
– Συγκρατήστε καλά με ολόκληρο το χέρι σας το τσοκ SDS-plus **2** ή, ανάλογα, το ταχυτσόκ **1**. Περάστε το τσοκ με περιστροφή επάνω στην υποδοχή του τσοκ **18**, μέχρι να ακούσετε καθαρά ότι μανδάλωσε.
– Το τσοκ μανδαλώνει αυτόματα. Ελέγξτε τη μανδάλωση με τράβηγμα του τσοκ.

Αντικατάσταση εργαλείου

Το κάλυμμα προστασίας από σκόνη **4** εμποδίζει ικανοποιητικά τη διείσδυση σκόνης τρυπήματος στην υποδοχή εργαλείου κατά τη διάρκεια της λειτουργίας. Όταν τοποθετείτε το εργαλείο πρέπει να προσέχετε, να μην υποστεί βλάβη το κάλυμμα προστασίας από σκόνη **4**.

► **Ένα χαλασμένο κάλυμμα προστασίας από σκόνη πρέπει να αντικαθίσταται αμέσως. Σας συμβουλεύουμε, η αντικατάσταση να διεξάγεται από το Service.**

Τοποθέτηση εργαλείου SDS-plus (βλέπε εικόνα F)

Με το τσοκ SDS-plus μπορείτε να αλλάξετε το τοποθετημένο εργαλείο απλά και άνετα, χωρίς να χρησιμοποιήσετε άλλα εργαλεία.

– GBH 3-28 DFR: Τοποθετήστε το τσοκ SDS-plus **2**.
– Καθαρίζετε και λιπαίνετε ελαφρά το στέλεχος του εργαλείου.
– Τοποθετήσετε το εργαλείο στην υποδοχή εργαλείου γυρίζοντάς το μέχρι να μανδαλώσει από μόνο του.
– Τραβήξτε το εργαλείο για να ελέγξετε τη μανδάλωση.

Το εργαλείο SDS-plus ελεύθερα κινητό. Έτσι, στην περιστροφή χωρίς φορτίο, το τρυπάνι δεν περιστρέφεται ακριβώς κυκλικά. Αυτό, όμως, δεν επιδρά στην ακρίβεια τρυπήματος επειδή το τρυπάνι αυτοκεντράρεται.

Αφαίρεση εργαλείου SDS-plus (βλέπε εικόνα G)

– Ωθήστε το κέλυφος μανδάλωσης **5** προς τα πίσω και αφαιρέστε το εργαλείο.

Τοποθέτηση εργαλείου χωρίς SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Υπόδειξη: Μη χρησιμοποιήσετε ποτέ εργαλεία χωρίς SDS-plus για τρύπημα με κρούση ή για καλέμισμα! Τα εργαλεία χωρίς

SDS-plus και τα αντίστοιχα τσοκ καταστρέφονται όταν χρησιμοποιούνται για τρύπημα με κρούση και για καλέμισμα.

– Τοποθετήστε το γραναζωτό τσοκ **16** (βλέπε «Αλλαγή γραναζωτού τσοκ», σελίδα 85).
– Ανοίξτε το γραναζωτό τσοκ **16** γυρίζοντάς το, μέχρι να μπορέσετε να τοποθετήσετε το εργαλείο. Τοποθετήστε το εργαλείο.
– Τοποθετήστε το κλειδί του τσοκ στις αντίστοιχες τρύπες του τσοκ **16** και σφίξτε το εργαλείο γερά και ομοιόμορφα.
– Γυρίστε το διακόπτη αναστολής κρούσης/περιστροφής **9** στη θέση «Τρύπημα».

Αφαίρεση εργαλείου χωρίς SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Γυρίστε με το κλειδί του τσοκ το κέλυφος του γραναζωτού τσοκ **16** με φορά αντίθετη της ωρολογιακής, μέχρι να μπορέσετε να αφαιρέσετε το τοποθετημένο εργαλείο.

Τοποθέτηση εργαλείου χωρίς SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (βλέπε εικόνα H)

Υπόδειξη: Μη χρησιμοποιήσετε ποτέ εργαλεία χωρίς SDS-plus για τρύπημα με κρούση ή για καλέμισμα! Τα εργαλεία χωρίς SDS-plus και τα αντίστοιχα τσοκ καταστρέφονται όταν χρησιμοποιούνται για τρύπημα με κρούση και για καλέμισμα.

– Τοποθετήστε το ταχυτσόκ **1**.
– Συγκρατήστε γερά το δακτύλιο συγκράτησης **21** του ταχυτσόκ. Ανοίξτε την υποδοχή εργαλείου γυρίζοντας το μπροστινό δακτύλιο **20** μέχρι να μπορέσετε να τοποθετήσετε το εργαλείο. Συγκρατήστε καλά το δακτύλιο συγκράτησης **21** και γυρίστε γερά το μπροστινό κέλυφος **20** όπως δείχνει το σύμβολο μέχρι να ακούσετε καθαρά ένα θόρυβο καστάνιας.
– Ελέγξτε τη μανδάλωση με τράβηγμα του εργαλείου.

Υπόδειξη: Σε περίπτωση που η υποδοχή εργαλείου άνοιξε τέρμα τότε, όταν γυρίζετε την υποδοχή εργαλείου για να κλείσει, ο θόρυβος καστάνιας μπορεί να ακούγεται, χωρίς να κλείνει η υποδοχή εργαλείου.
Σε μια τέτοια περίπτωση γυρίστε μια φορά την υποδοχή εργαλείου **20** με φορά αντίθετη από αυτή που δείχνει το βέλος. Ακολούθως μπορείτε να κλείσετε την υποδοχή εργαλείου.

– Γυρίστε το διακόπτη αναστολής κρούσης/περιστροφής **9** στη θέση «Τρύπημα».

Αφαίρεση εργαλείου χωρίς SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (βλέπε εικόνα I)

– Συγκρατήστε γερά το δακτύλιο συγκράτησης **21** του ταχυτσόκ. Ανοίξτε την υποδοχή εργαλείου γυρίζοντας το μπροστινό κέλυφος **20** με φορά ίδια με αυτή που δείχνει το βέλος, μέχρι να μπορέσετε να αφαιρέσετε το εργαλείο.

Αναρρόφηση με Saugfix (ειδικό εξάρτημα)

▶ Η σκόνη από ορισμένα υλικά. π.χ. από μολυβδούχες μπογιές, από μερικά είδη ξύλου, από ορυκτά υλικά και από μέταλλα μπορεί να είναι ανθυγιεινή. Η επαφή με τη σκόνη ή/και η εισπνοή της μπορεί να προκαλέσει αλλεργικές αντιδράσεις ή/και ασθένειες των αναπνευστικών οδών του χρήστη ή τυχόν παρευρισκομένων ατόμων.
Ορισμένα είδη σκόνης, π.χ. σκόνη από ξύλο βελανιδιάς ή οξιάς θεωρούνται σαν καρκινογόνα, ιδιαίτερα σε συνδυασμό με διάφορα συμπληρωματικά υλικά που χρησιμοποιούνται στην κατεργασία ξύλων (ενώσεις χρωμίου, ξυλοπροστατευτικά μέσα). Η κατεργασία αμιαντούχων υλικών επιτρέπεται μόνο σε ειδικά εκπαιδευμένα άτομα.
  – Να χρησιμοποιείτε κατά το δυνατό για το εκάστοτε υλικό την κατάλληλη αναρρόφηση.
  – Να φροντίζετε για τον καλό αερισμό του χώρου εργασίας.
  – Σας συμβουλεύουμε να φοράτε μάσκες αναπνευστικής προστασίας με φίλτρο κατηγορίας P2.

  Να τηρείτε τις διατάξεις που ισχύουν στη χώρα σας για τα διάφορα υπό κατεργασία υλικά.

▶ **Να αποφεύγετε τη δημιουργία συσσώρευσης σκόνης στο χώρο που εργάζεστε.** Οι σκόνες αναφλέγονται εύκολα.

Συναρμολόγηση του Saugfix (βλέπε εικόνα J)

Για την αναρρόφηση σκόνης χρειάζεσθε ένα Saugfix (ειδικό εξάρτημα). Όταν τρυπάτε το Saugfix οπισθοχωρεί, ενώ ταυτόχρονα ένα ενσωματωμένο ελατήριο πιέζει την κεφαλή του Saugfix σφιχτά επάνω στην επιφάνεια.

– Πατήστε το πλήκτρο για τη ρύθμιση βάθους **10** και αφαιρέστε τον οδηγό βάθους **11**. Πατήστε πάλι το πλήκτρο **10** και τοποθετήστε το Saugfix από μπροστά στην πρόσθετη λαβή **12**.
– Συνδέστε ένα σωλήνα αναρρόφησης (με διάμετρο 19 mm, ειδικό εξάρτημα) στο άνοιγμα αναρρόφησης **22** του Saugfix.
  Ο απορροφητήρας σκόνης πρέπει να είναι κατάλληλος για το εκάστοτε υπό κατεργασία υλικό.
– Για την αναρρόφηση ιδιαίτερα ανθυγιεινής, καρκινογόνου ή ξηρής σκόνης πρέπει να χρησιμοποιείτε ειδικούς απορροφητήρες σκόνης.

Ρύθμιση του βάθους κοπής στο Saugfix (βλέπε εικόνα K)

Μπορείτε να ρυθμίσετε το επιθυμητό βάθος τρυπήματος **X** επίσης και στο συναρμολογημένο Saugfix.

– Ωθήστε το εργαλείο SDS-plus τέρμα στην υποδοχή εργαλείου SDS-plus **3**. Διαφορετικά η κινητικότητα του εργαλείου SDS-plus μπορεί να οδηγήσει σε λάθος ρύθμιση του βάθους τρυπήματος.
– Λύστε τη βίδα με μοχλό **26** στο Saugfix.
– Τοποθετήστε το ηλεκτρικό εργαλείο, χωρίς να το θέσετε προηγουμένως σε λειτουργία, γερά επάνω στη θέση που θέλετε να τρυπήσετε. Το τοποθετημένο εργαλείο SDS-plus πρέπει να ακουμπήσει επάνω στην επιφάνεια.
– Μετατοπίστε το σωλήνα οδήγησης **27** του Saugfix μέσα στο συγκρατήρα του, μέχρι η κεφαλή του Saugfix να ακουμπήσει επάνω στην επιφάνεια που πρόκειται να τρυπήσετε. Μην ωθήσετε το σωλήνα οδήγησης **27** παραπάνω από όσο πρέπει έξω από τον τηλεσκοπικό σωλήνα **25**, για να παραμείνει ορατό επάνω στον τηλεσκοπικό σωλήνα **25** ένα όσο το δυνατό πιο μεγαλύτερο κομμάτι της κλίμακας.
– Σφίξτε πάλι καλά τη βίδα με μοχλό **26**. Λύστε τη βίδα συγκράτησης **23** στον οδηγό βάθους του Saugfix.
– Μετατοπίστε τον οδηγό βάθους **24** επάνω στον τηλεσκοπικό σωλήνα **25**, ώστε η απόσταση **X** που δείχνεται στην εικόνα να αντιστοιχεί στο επιθυμητό βάθος τρυπήματος.
– Σφίξτε καλά τη βίδα συγκράτησης **23** σ΄ αυτήν τη θέση.

Λειτουργία

Εκκίνηση

▶ **Δώστε προσοχή στην τάση δικτύου! Η τάση της ηλεκτρικής πηγής πρέπει να ταυτίζεται με την τάση που είναι αναγραμμένη στην πινακίδα κατασκευαστή του ηλεκτρικού εργαλείου. Ηλεκτρικά εργαλεία με χαρακτηριστική τάση 230 V λειτουργούν και με τάση 220 V.**

Ρύθμιση του τρόπου λειτουργίας

Με το διακόπτη αναστολής κρούσης/περιστροφής **9** επιλέγετε τον τρόπο λειτουργίας του ηλεκτρικού εργαλείου.

Υπόδειξη: Να αλλάζετε τον τρόπο λειτουργίας μόνο όταν το ηλεκτρικό εργαλείο βρίσκεται εκτός λειτουργίας! Διαφορετικά το ηλεκτρικό εργαλείο μπορεί να υποστεί ζημιά.

– Για να αλλάξετε τον τρόπο λειτουργίας πατήστε το κουμπί απομανδάλωσης **8** και γυρίστε το διακόπτη αναστολής κρούσης/περιστροφής **9** στην επιθυμητή θέση, μέχρι να ακούσετε ότι μανδάλωσε.

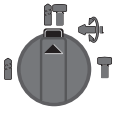

Θέση για **τρύπημα με κρούση** σε μπετόν ή πέτρωμα

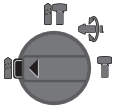

Θέση για **τρύπημα** χωρίς κρούση σε ξύλα, μέταλλα και σε κεραμικά και πλαστικά υλικά καθώς και για βιδώματα

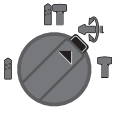

Θέση **Vario-Lock** για ρύθμιση της θέσης καλεμίσματος

Σε αυτήν τη θέση ο διακόπτης αναστολής κρούσης/περιστροφής **9** δεν μανδαλώνει.

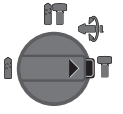

Θέση για **καλέμισμα**

Ρύθμιση φοράς περιστροφής

Με το διακόπτη αλλαγής φοράς περιστροφής **13** μπορείτε να αλλάξετε τη φορά περιστροφής του ηλεκτρικού εργαλείου.

▶ **Ο χειρισμός του διακόπτη αλλαγής φοράς περιστροφής 13 επιτρέπεται μόνο όταν το ηλεκτρικό εργαλείο είναι ακινητοποιημένο.**

Δεξιόστροφη κίνηση: Πατήστε το διακόπτη αλλαγής φοράς περιστροφής **13** τέρμα στη θέση ⬅.

Αριστερόστροφη κίνηση: Πατήστε το διακόπτη αλλαγής φοράς περιστροφής **13** τέρμα στη θέση ➡.

Για τρύπημα με κρούση, για τρύπημα και για καλέμισμα πρέπει να ρυθμίζετε πάντοτε τη δεξιόστροφη κίνηση.

Θέση σε λειτουργία κι εκτός λειτουργίας

– Για να **θέσετε σε λειτουργία** το ηλεκτρικό εργαλείο πατήστε το διακόπτη ON/OFF **7**.

– Για να **θέσετε εκτός λειτουργίας** το ηλεκτρικό εργαλείο αφήστε ελεύθερο το διακόπτη ON/OFF **7**.

Να θέτετε το ηλεκτρικό εργαλείο σε λειτουργία μόνο όταν πρόκειται να το χρησιμοποιήσετε. Έτσι εξοικονομείτε ενέργεια.

Ρύθμιση αριθμού στροφών/κρούσεων

Μπορείτε να ρυθμίσετε τον αριθμό στροφών/ κρούσεων του ευρισκόμενου σε λειτουργία ηλεκτρικού εργαλείου αδιαβάθμιστα, ανάλογα με την πίεση που ασκείστε στο διακόπτη ON/OFF **7**.

Ελαφριά πίεση του διακόπτη ON/OFF **7** έχει σαν αποτέλεσμα μικρή αύξηση του αριθμού στροφών/κρούσεων. Ο αριθμός στροφών/κρούσεων αυξάνει με αύξηση της πίεσης του διακόπτη.

Συμπλέκτης υπερφόρτισης

▶ **Σε περίπτωση που το εξάρτημα σφηνώσει ή προσκρούσει κάπου, διακόπτεται η μετάδοση κίνησης στον άξονα. Να κρατάτε, λόγω των εμφανιζόμενων δυνάμεων, το ηλεκτρικό εργαλείο καλά και με τα δυο σας χέρια και να παίρνετε με το σώμα σας σταθερή στάση.**

▶ **Όταν μπλοκάρει το ηλεκτρικό εργαλείο θέστε το εκτός λειτουργίας και λύστε το τοποθετημένο εργαλείο. Όταν θέσετε το ηλεκτρικό εργαλείο σε λειτουργία με μπλοκαρισμένο το εργαλείο τρυπήματος δημιουργούνται ισχυρές αντιδραστικές δυνάμεις (κλοτσήματα).**

Υποδείξεις εργασίας

▶ **Βγάζετε το φις από την πρίζα πριν από οποιαδήποτε εργασία στο ηλεκτρικό εργαλείο.**

Αλλαγή της θέσης καλεμιού (Vario-Lock)

Μπορείτε να μανδαλώσετε το καλέμι σε 36 θέσεις. Έτσι μπορείτε να πάρετε την καλύτερη δυνατή θέση εργασίας.

– Τοποθετήστε το καλέμι στην υποδοχή εργαλείου.
– Γυρίστε το διακόπτη κρούσης/περιστροφής **9** στη θέση «Vario-Lock» (βλέπε «Ρύθμιση του τρόπου λειτουργίας», σελίδα 87).
– Γυρίστε την υποδοχή εργαλείου στην επιθυμητή θέση καλεμιού.
– Γυρίστε το διακόπτη αναστολής κρούσης/περιστροφής **9** στη θέση «Καλέμισμα». Έτσι μανδαλώνει η υποδοχή εργαλείου.
– Για το καλέμισμα επιλέξτε δεξιόστροφη κίνηση.

Τοποθέτηση κατσαβιδολαμών (βλέπε εικόνα L)

▶ **Να βάζετε το ηλεκτρικό εργαλείο επάνω στη βίδα/το παξιμάδι μόνο όταν αυτό βρίσκεται εκτός λειτουργίας.** Περιστρεφόμενα εργαλεία μπορεί να γλιστρήσουν.

Για να μπορέσετε να χρησιμοποιήσετε τις κατασαβιδόλαμες χρειάζεστε ένα συγκρατήρα γενικής χρήσης **28** με στέλεχος υποδοχής SDS-plus (ειδικό εξάρτημα).

– Να καθαρίζετε και να λιπαίνετε ελαφρά το άκρο του στελέχους υποδοχής που μπαίνει στο γραναζωτό τσοκ.
– Τοποθετήστε το συγκρατήρα γενικής χρήσης, γυρίζοντάς τον, στην υποδοχή εργαλείου μέχρι να μανδαλώσει από μόνος του.
– Ελέγξτε τη μανδάλωση με τράβηγμα του συγκρατήρα γενικής χρήσης.
– Τοποθετήστε την κατσαβιδόλαμα στο συγκρατήρα γενικής χρήσης. Να χρησιμοποιείτε μόνο κατσαβιδόλαμες που ταιριάζουν στις κεφαλές των αντίστοιχων βιδών.

– Γυρίστε το διακόπτη αναστολής κρούσης/περιστροφής **9** στη θέση «Τρύπημα».
– Για να αφαιρέσετε το συγκρατήρα γενικής χρήσης ωθήστε το κέλυφος μανδάλωσης **5** προς τα πίσω και αφαιρέστε το συγκρατήρα γενικής χρήσης **28**.

Συντήρηση και Service

Συντήρηση και καθαρισμός

- ▶ **Βγάζετε το φις από την πρίζα πριν από οποιαδήποτε εργασία στο ηλεκτρικό εργαλείο.**
- ▶ **Διατηρείτε το ηλεκτρικό εργαλείο και τις σχισμές αερισμού καθαρές για να μπορείτε να εργάζεσθε καλά και ασφαλώς.**
- ▶ **Ένα χαλασμένο κάλυμμα προστασίας από σκόνη πρέπει να αντικαθίσταται αμέσως. Σας συμβουλεύουμε, η αντικατάσταση να διεξάγεται από το Service.**

– Να καθαρίζετε την υποδοχή εργαλείου **3** μετά από κάθε χρήση της.

Μια τυχόν αναγκαία αντικατάσταση του ηλεκτρικού καλωδίου πρέπει να διεξαχθεί από την Bosch ή από ένα εξουσιοδοτημένο κατάστημα Service της Bosch, για να αποφευχθεί έτσι κάθε διακινδύνευση της ασφάλειας.

Service και παροχή συμβουλών χρήσης

Όταν ζητάτε διασαφητικές πληροφορίες καθώς και όταν παραγγέλνετε ανταλλακτικά πρέπει να αναφέρετε οπωσδήποτε το 10ψήφιο αριθμό ευρετηρίου που αναγράφεται στην πινακίδα κατασκευαστή.

Το Service απαντά στις ερωτήσεις σας σχετικά με την επισκευή και τη συντήρηση του προϊόνος σας καθώς για τα κατάλληλα ανταλλακτικά:
www.bosch-pt.com
Η ομάδα παροχής συμβουλών της Bosch απαντά ευχαρίστως στις ερωτήσεις σας σχετικά με τα προϊόντα μας και τα ανταλλακτικά τους.

Ελλάδα

Robert Bosch A.E.
Ερχείας 37
19400 Κορωπί – Αθήνα
Tel.: 210 5701270
Fax: 210 5701283
www.bosch.com
www.bosch-pt.gr

ABZ Service A.E.
Tel.: 210 5701380
Fax: 210 5701607

Απόσυρση

Τα ηλεκτρικά εργαλεία, τα εξαρτήματα και οι συσκευασίες πρέπει να ανακυκλώνονται με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον.

Μην ρίχνετε τα ηλεκτρικά εργαλεία στα απορρίμματα του σπιτιού σας!

Μόνο για χώρες της ΕΕ:

Σύμφωνα με την Κοινοτική Οδηγία 2012/19/ΕΕ σχετικά με τις παλαιές ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές και τη μεταφορά της οδηγίας αυτής σε εθνικό δίκαιο δεν είναι πλέον υποχρεωτικό τα άχρηστα ηλεκτρικά εργαλεία να συλλέγονται ξεχωριστά για να ανακυκλωθούν με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον.

Τηρούμε το δικαίωμα αλλαγών.

Türkçe

Güvenlik Talimatı

Elektrikli El Aletleri İçin Genel Uyarı Talimatı

UYARI **Bütün uyarıları ve talimat hükümlerini okuyun.** Açıklanan uyarılara ve talimat hükümlerine uyulmadığı takdirde elektrik çarpmalarına, yangınlara ve/veya ağır yaralanmalara neden olunabilir.

Bütün uyarıları ve talimat hükümlerini ileride kullanmak üzere saklayın.

Uyarı ve talimat hükümlerinde kullanılan "Elektrikli El Aleti" kavramı, akım şebekesine bağlı (şebeke bağlantı kablosu ile) aletlerle akü ile çalışan aletleri (akım şebekesine bağlantısı olmayan aletler) kapsamaktadır.

Çalışma yeri güvenliği

- ▶ **Çalıştığınız yeri temiz tutun ve iyi aydınlatın.** Çalıştığınız yer düzensiz ise ve iyi aydınlatılmamışsa kazalar ortaya çıkabilir.
- ▶ **Yakınında patlayıcı maddeler, yanıcı sıvı, gaz veya tozların bulunduğu yerlerde elektrikli el aleti ile çalışmayın.** Elektrikli el aletleri, toz veya buharların tutuşmasına neden olabilecek kıvılcımlar çıkarırlar.
- ▶ **Elektrikli el aleti ile çalışırken çocukları ve başkalarını uzakta tutun.** Dikkatiniz dağılacak olursa aletin kontrolünü kaybedebilirsiniz.

Elektrik Güvenliği

- ▶ **Elektrikli el aletinin bağlantı fişi prize uymalıdır. Fişi hiçbir zaman değiştirmeyin. Koruyucu topraklanmış elektrikli el aletleri ile birlikte adaptör fiş kullanmayın.** Değiştirilmemiş fiş ve uygun priz elektrik çarpma tehlikesini azaltır.
- ▶ **Borular, kalorifer petekleri, ısıtıcılar ve buzdolapları gibi topraklanmış yüzeylerle bedensel temasa gelmekten kaçının.** Bedeniniz topraklandığı anda büyük bir elektrik çarpma tehlikesi ortaya çıkar.
- ▶ **Aleti yağmur altında veya nemli ortamlarda bırakmayın.** Suyun elektrikli el aleti içine sızması elektrik çarpma tehlikesini artırır.
- ▶ **Elektrikli el aletini kablosundan tutarak taşımayın, kabloyu kullanarak asmayın veya kablodan çekerek fişi çıkarmayın. Kabloyu ısıdan, yağdan, keskin kenarlı cisimlerden veya aletin hareketli parçalarından uzak tu-**

tun. Hasarlı veya dolaşmış kablo elektrik çarpma tehlikesini artırır.

- **Bir elektrikli el aleti ile açık havada çalışırken, mutlaka açık havada kullanılmaya uygun uzatma kablosu kullanın.** Açık havada kullanılmaya uygun uzatma kablosunun kullanılması elektrik çarpma tehlikesini azaltır.
- **Elektrikli el aletinin nemli ortamlarda çalıştırılması şartsa, mutlaka arıza akımı koruma şalteri kullanın.** Arıza akımı koruma şalterinin kullanımı elektrik çarpma tehlikesini azaltır.

Kişilerin Güvenliği

- **Dikkatli olun, ne yaptığınıza dikkat edin, elektrikli el aleti ile işinizi makul bir tempo ve yöntemle yürütün. Yorgunsanız, aldığınız hapların, ilaçların veya alkolün etkisinde iseniz elektrikli el aletini kullanmayın.** Aleti kullanırken bir anki dikkatsizlik önemli yaralanmalara neden olabilir.
- **Daima kişisel koruyucu donanım ve bir koruyucu gözlük kullanın.** Elektrikli el aletinin türü ve kullanımına uygun olarak; toz maskesi, kaymayan iş ayakkabıları, koruyucu kask veya koruyucu kulaklık gibi koruyucu donanım kullanımı yaralanma tehlikesini azalttır.
- **Aleti yanlışlıkla çalıştırmaktan kaçının. Akım ikmal şebekesine ve/veya aküye bağlamadan, elinize alıp taşımadan önce elektrikli el aletinin kapalı olduğundan emin olun.** Elektrikli el aletini parmağınız şalter üzerinde dururken taşırsanız ve alet açıkken fişi prize sokarsanız kazalara neden olabilirsiniz.
- **Elektrikli el aletini çalıştırmadan önce ayar aletlerini veya anahtarları aletten çıkarın.** Aletin dönen parçaları içinde bulunabilecek bir yardımcı alet yaralanmalara neden olabilir.
- **Çalışırken bedeniniz anormal durumda olmasın. Çalışırken duruşunuz güvenli olsun ve dengenizi her zaman koruyun.** Bu sayede aleti beklenmedik durumlarda daha iyi kontrol edebilirsiniz.
- **Uygun iş elbiseleri giyin. Geniş giysiler giymeyin ve takı takmayın. Saçlarınızı, giysileriniz ve eldivenlerinizi aletin hareketli parçalarından uzak tutun.** Bol giysiler, uzun saçlar veya takılar aletin hareketli parçaları tarafından tutulabilir.
- **Toz emme donanımı veya toz tutma tertibatı kullanırken, bunların bağlı olduğundan ve doğru kullanıldığından emin olun.** Toz emme donanımının kullanımı tozdan kaynalanabilecek tehlikeleri azaltır.

Elektrikli el aletlerinin özenle kullanımı ve bakımı

- **Aleti aşırı ölçede zorlamayın. Yaptığınız işe uygun elektrikli el aletleri kullanın.** Uygun performanslı elektrikli el aleti ile, belirlenen çalışma alanında daha iyi ve güvenli çalışırsınız.
- **Şalteri bozuk olan elektrikli el aletini kullanmayın.** Açılıp kapanamayan bir elektrikli el aleti tehlikelidir ve onarılmalıdır.
- **Alette bir ayarlama işlemine başlamadan ve/veya aküyü çıkarmadan önce, herhangi bir aksesuarı değiştirirken veya aleti elinizden bırakırken fişi prizden çekin.** Bu önlem, elektrikli el aletinin yanlışlıkla çalışmasını önler.
- **Kullanım dışı duran elektrikli el aletlerini çocukların ulaşamayacağı bir yerde saklayın. Aleti kullanmayı bilmeyen veya bu kullanım kılavuzunu okumayan kişilerin aletle çalışmasına izin vermeyin.** Deneyimsiz kişiler tarafından kullanıldığında elektrikli el aletleri tehlikelidir.
- **Elektrikli el aletinizin bakımını özenle yapın. Elektrikli el aletinizin kusursuz olarak işlev görmesini engelleyebilecek bir durumun olup olmadığını, hareketli parçaların kusursuz olarak işlev görüp görmediklerini ve sıkışıp sıkışmadıklarını, parçaların hasarlı olup olmadığını kontrol edin. Aleti kullanmaya başlamadan önce hasarlı parçaları onartın.** Birçok iş kazası elektrikli el aletlerinin kötü bakımından kaynaklanır.
- **Kesici uçları daima keskin ve temiz tutun.** Özenle bakımı yapılmış keskin kenarlı kesme uçlarının malzeme içinde sıkışma tehlikesi daha azdır ve daha rahat kullanım olanağı sağlarlar.
- **Elektrikli el aletini, aksesuarı, uçları ve benzerlerini, bu özel tip alet için öngörülen talimata göre kullanın. Bu sırada çalışma koşullarını ve yaptığınız işi dikkate alın.** Elektrikli el aletlerinin kendileri için öngörülen alanın dışında kullanılması tehlikeli durumlara neden olabilir.

Servis

- **Elektrikli el aletinizi sadece yetkili personele ve orijinal yedek parça kullanma koşulu ile onartın.** Bu sayede aletin güvenliğini sürekli hale getirirsiniz.

Kırıcılar için güvenlik talimatı

- **Koruyucu kulaklık kullanın.** Çalışırken çıkan gürültü kalıcı işitme kayıplarına neden olabilir.
- **Elektrikli el aleti ile birlikte teslim edilen ek tutamağı/tutamakları kullanın.** Aletin kontrolünün kaybı yaralanmalara neden olabilir.
- **Çalışma esnasında alet ucunun veya vidanın görünmeyen akım kablolarına veya aletin kendi şebeke bağlantı kablosuna temas etme olasılığının bulunduğu işleri yaparken aleti izolasyonlu tutumak yüzeylerinden tutun.** Gerilim ileten kablolara temas edildiğinde aletin metal parçaları da gerilime maruz kalabilir ve bu da elektrik çarpmasına neden olabilir.
- **Görünmeyen ikmal hatlarını tespit etmek üzere uygun tarama cihazları kullanın veya mahalli ikmal şirketlerinden yardım alın.** Elektrik kablolarıyla temas yanıklara ve elektrik çarpmasına neden olabilir. Bir gaz borusuna hasar vermek patlamalar ortaya çıkarabilir. Bir su borusuna girmek maddi hasara veya elektrik çarpmasına neden olabilir.
- **Çalışırken elektrikli el aletini iki elinizle sıkıca tutun ve duruş pozisyonunuzun güvenli olmasına dikkat edin.** Elektrikli el aleti iki elle daha güvenli kullanılır.
- **İş parçasını emniyete alın.** Bir germe tertibatı veya mengene ile sabitlenen iş parçası elle tutmaya oranla daha güvenli tutulur.
- **Elinizden bırakmadan önce elektrikli el aletinin tam olarak durmasını bekleyin.** Alete takılan uç sıkışabilir ve elektrikli el aletinin kontrolünü kaybedebilirsiniz.

Ürün ve işlev tanımı

Bütün uyarıları ve talimat hükümlerini okuyun. Açıklanan uyarılara ve talimat hükümlerine uyulmadığı takdirde elektrik çarpmalarına, yangınlara ve/veya ağır yaralanmalara neden olunabilir.

Lütfen aletin resminin göründüğü sayfayı açın ve bu kullanım kılavuzunu okuduğunuz sürece bu sayfayı açık tutun.

Usulüne uygun kullanım

Bu elektrikli el aleti; beton, tuğla ve taş malzemede darbeli delme ile hafif keskileme işleri için geliştirilmiştir. Bu alet aynı zamanda ahşap, metal, seramik ve plastik malzemede darbesiz delme işlerine de uygundur. Elektronik ayar sistemli ve sağ/sol dönüşlü elektrikli el aletleri vidalama işlerine de uygundur.

Şekli gösterilen elemanlar

Şekli gösterilen elemanların numaraları grafik sayfasındaki elektrikli el aleti resmindeki numaralarla aynıdır.

1 Değiştirilebilir anahtarsız uç takma mandreni (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus-değiştirilebilir mandren (GBH 3-28 DFR)
3 SDS-plus uç kovanı
4 Tozdan koruma kapağı
5 Kilitleme kovanı
6 Değiştirilebilir mandren kilitleme halkası (GBH 3-28 DFR)
7 Açma/kapama şalteri
8 Darbe-/dönme stobu boşa alma şalteri
9 Darbe-/dönme stobu şalteri
10 Derinlik mesnedi ayar düğmesi
11 Derinlik mesnedi
12 Ek tutamak (izolasyonlu tutamak yüzeyi)
13 Dönme yönü değiştirme şalteri
14 Tutamak (izolasyonlu tutamak yüzeyi)
15 Anahtarlı mandren emniyet vidası*
16 Anahtarlı mandren*
17 Mandren için SDS-plus-giriş şaftı*
18 Mandren kovanı (GBH 3-28 DFR)
19 Tanıtım yivleri
20 Değiştirilebilir anahtarsız uç takma mandreni ön kovanı (GBH 3-28 DFR)
21 Değiştirilebilir anahtarsız uç takma mandreni tutma halkası (GBH 3-28 DFR)
22 Ayarlanabilir emme ünitesi emme deliği*
23 Ayarlanabilir emme ünitesi kıskaç vidası*
24 Ayarlanabilir emme ünitesi derinlik mesnedi*
25 Ayarlanabilir emme ünitesi teleskop borusu*
26 Ayarlanabilir emme ünitesi kelebek vidası*
27 Ayarlanabilir emme ünitesi kılavuz borusu*
28 SDS-plus giriş kovanlı çok amaçlı adaptör*

***Şekli gösterilen veya tanımlanan aksesuar standart teslimat kapsamında değildir. Aksesuarın tümünü aksesuar programımızda bulabilirsiniz.**

Teknik veriler

Kırıcı-delici		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Ürün kodu		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Devir sayısı kontrolü		●	●
Dönme stobu		●	●
Sağ/sol dönüş		●	●
Değiştirilebilir mandren		–	●
Giriş gücü	W	800	800
Darbe sayısı	dev/dak	0 – 4000	0 – 4000
EPTA-Procedure 05/2009'a göre tek darbe kuvveti	J	3,1	3,1
Devir sayısı	dev/dak	0 – 900	0 – 900
Uç kovanı		SDS-plus	SDS-plus
Mil boynu çapı	mm	50	50
Müsaade edilen maksimum delme çapı: (Sayfa (91)'e de bakınız)			
– Betonda*	mm	28	28
– Duvar (karot uçlarıyla)	mm	82	82
– Çelikte	mm	13	13
– Ahşapta	mm	30	30
Ağırlığı EPTA-Procedure 01/2003'e göre	kg	3,5	3,6
Koruma sınıfı		□/II	□/II

*Karot uçlarıyla uygun değil

Veriler 230 V'luk bir anma gerilimi [U] için geçerlidir. Farklı gerilimlerde ve farklı ülkelere özgü tiplerde bu veriler değişebilir.

Gürültü/Titreşim bilgisi

Gürültüye ait ölçme değerleri EN 60745'e göre tespit edilmektedir.

Elektrikli el aletinin A değerlendirmeli gürültü seviyesi tipik olarak şöyledir: Ses basıncı seviyesi 91 dB(A); gürültü emisyonu seviyesi 102 dB(A). Tolerans K = 3 dB.

Koruyucu kulaklık kullanın!

GBH 3-28 DRE:

Toplam titreşim değerleri a_h (üç yönün vektör toplamı) ve tolerans K, EN 60745 uyarınca:
Betonda darbeli delme: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Keskileme: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Metalde delme: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Vidalama: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Toplam titreşim değerleri a_h (üç yönün vektör toplamı) ve tolerans K, EN 60745 uyarınca:
Betonda darbeli delme: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Keskileme: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Metalde delme: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Vidalama: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Bu talimatta belirtilen titreşim seviyesi EN 60745'e göre normlandırılmış bir ölçme yöntemi ile tespit edilmiştir ve havalı aletlerin karşılaştırılmasında kullanılabilir. Bu değer geçici olarak titreşim seviyesinin tahmin edilmesine uygundur. Belirtilen titreşim seviyesi elektrikli el aletinin temel kullanım alanlarını temsil eder. Ancak elektrikli el aleti başka kullanım alanlarında, farklı aksesuarla, farklı uçlarla kullanılırken veya yetersiz bakımla kullanılırken, titreşim seviyesi belirtilen değerden farklı olabilir. Bu da toplam çalışma süresi içindeki titreşim yükünü önemli ölçüde artırabilir.
Titreşim yükünü tam olarak tahmin edebilmek için aletin kapalı olduğu veya çalıştığı halde kullanılmadığı süreler de dikkate alınmalıdır. Bu, toplam çalışma süresi içindeki titreşim yükünü önemli ölçüde azaltabilir.
Titreşimin kullanıcıya bindirdiği yük için önceden ek güvenlik önlemleri alın. Örneğin: Elektrikli el aletinin ve uçların bakımı, ellerin sıcak tutulması, iş aşamalarının organize edilmesi.

Uygunluk beyanı CE

Tek sorumlu olarak "Teknik veriler" bölümünde tanımlanan ürünün aşağıdaki norm veya normatif belgelere uygunluğunu beyan ederiz: 2011/65/EU, 2004/108/EC, 2006/42/EC yönetmelik hükümleri uyarınca EN 60745.

Teknik belgelerin bulunduğu merkez (2006/42/EC):
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montaj

▶ **Elektrikli el aletinin kendinde bir çalışma yapmadan önce her defasında fişi prizden çekin.**

Ek tutamak

▶ **Elektrikli el aletinizi her zaman ek tutamakla 12 kullanın.**

Ek tutamağın çevrilmesi (Bakınız: Şekil A)

Güvenli ve yorulmadan çalışabilmek için ek tutamağın **12** konumunu istediğiniz gibi ayarlayabilirsiniz.

– Ek tutamağın alt parçasını **12** saat hareket yönünün tersine çevirin ve ek tutamağı **12** istediğiniz pozisyona getirin. Daha sonra tutamağın alt parçasını **12** saat hareket yönünde çevirerek sıkın.

Ek tutamağın germe bandının gövde içinde kendisi için öngörülen oluğa oturmasına dikkat edin.

Delik derinliğinin ayarlanması (Bakınız: Şekil B)

Derinlik mesnedi **11** ile istenen delik derinliği **X** ayarlanabilir.

– Derinlik mesnedi konumu ayar düğmesine **10** basın ve derinlik mesnedini ek tutamak **12** içine yerleştirin. Derinlik mesnedindeki **11** yivler yukarıyı göstermelidir.
– SDS-plus ucu SDS-plus uç kovanına **3** sonuna kadar itin. SDS-plus uç hareket edecek olursa delme derinliği ayarı yanlış olabilir.
– Derinlik mesnedini, matkap ucunun sivri tarafı ile derinlik mesnedinin ucu arasındaki mesafe istenen delik derinliğine eşit olacak biçimde **X** dışarı doğru çekin.

Mandrenin ve ucun değiştirilmesi

Malzeme	İşletim türü		
Betonda	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Duvarda	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Çelikte	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Ahşapta	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Darbeli delme ve keskileme için SDS-plus mandrene takılabilecek SDS-plus uçlara ihtiyacınız vardır.

Ahşap, metal, seramik ve plastik malzemede darbesiz delme ile vidalama işlerinde SDS-plus'suz uçlar (örneğin silindir şaftlı uçlar) kullanılır. Bu uçlar için hızlı germeli mandrene veya anahtarlı mandrene ihtiyacınız vardır.

GBH 3-28 DFR: SDS-plus-Değiştirilebilir mandren **2** aletle birlikte teslim edilen hızlı germeli değiştirilebilir mandrenle **1** kolaylıkla değiştirilebilir.

Anahtarlı mandrenin değiştirilmesi (GBH 3-28 DRE)

SDS-plus'suz uçlarla çalışabilmek için (örneğin silindir şaftlı uçlarla) uygun bir mandren kullanmalısınız (anahtarlı mandren veya hızlı germeli anahtarsız uç takma mandreni, aksesuar).

Anahtarlı mandarenin montaji (Bakınız: Şekil C)

– SDS-plus giriş şaftını **17** bir anahtarlı mandrene **16** vidalayın. Anahtarlı mandreni **16** emniyet vidası **15** ile emniyete alın. **Emniyet vidasının sol dişli olduğunu unutmayın.**

Anahtarlı mandrenin takılması (Bakınız: Şekil C)

– Giriş şaftının ucunu temizleyin ve hafifçe yağlayın.
– Amahtarlı mandreni kendiliğinden kilitleme yapıncaya kadar giriş şaftını döndürerek uç kovanına yerleştirin.
– Anahtarlı mandrenden çekerek kilitlemenin tam olarak olup olmadığını kontrol edin.

Anahtarlı mandrenin sökülmesi

– Kilitleme kovanını **5** arkaya doğru itin ve anahtarlı mandreni **16** çıkarın.

Değiştirilebilir mandrenin çıkarılması/takılması (GBH 3-28 DFR)

Değiştirilebilir mandrenin çıkarılması (Bakınız: Şekil D)

– Değiştirilebilir mandren kilitleme halkasını **6** arkaya çekin, bu pozisyonda tutun ve SDS-plus değiştirilebilir mandreni **2** veya hızlı germeli değiştirilebilir mandreni **1** öne doğru çekerek çıkarın.

Çıkardıktan sonra değiştirilebilir mandreni kirlenmeye karşı koruyun.

Değiştirilebilir mandrenin takılması (Bakınız: Şekil E)

▶ **Sadece modellere özgü orijinal donanım kullanın ve tanıtım yivlerinin 19 sayısına dikkat edin.Sadece iki veya üç tanıtım yivli değiştirilebilir mandrenlerin kullanımına müsaade vardır.** Bu elektrikli el eleti için uygun olmayan değiştirilebilir bir mandren kullanıldığı takdirde çalışma esnasında uç düşebilir.

– Takmadan önce değiştirilebilir mandreni temizleyin ve giriş kısmını hafifçe yağlayın.
– SDS-plus değiştirilebilir mandreni **2** veya hızlı germeli değiştirilebilir mandreni **1** elinizin bütünüyle kavrayın. Değiştirilebilir mandreni belirgin bir kavrama sesi duyuluncaya kadar mandren kovanına **18** itin.
– Değiştirilebilir mandren kendiliğinden kilitlenir. Değiştirilebilir mandreni çekerek kilitlemeyi kontrol edin.

Uç değiştirme

Tozdan koruma kapağı **4** çalışma sırasında matkap tozunun uç kovanına girmesini büyük oranda önler. Alete ucu takarken **4** tozdan koruma kapağının hasar görmemesine dikkat edin.

▶ **Hasar gören tozdan koruma kapağını hemen değiştirin. Bu işlemin bir müşteri servisi tarafından yapılması önemle tavsiye olunur.**

SDS-plus ucun takılması (Bakınız: Şekil F)

SDS-plus mandrenle uçları yardımcı bir anahtar kullanmadan rahatça değiştirebilirsiniz.

– GBH 3-28 DFR: SDS-plus değiştirilebilir mandreni **2** takın.
– Ucun alete giren tarafını temizleyin ve hafifçe yağlayın.
– Ucu, otomatik olarak kilitleme yapıncaya kadar döndürerek uç kovanına takın.
– Ucu çekerek kilitlemenin tam olarak olup olmadığını kontrol edin.

SDS-plus uç sistem gereği hafif boşluklu ve serbest hareket eder. Bu nedenle alet boşta çalışırken uç tam konsantrik olarak dönmez. Ancak bunun matkap deliğinin hassaslığına bir etkisi olmaz, çünkü matkap ucu delme esnasından kendilğinden merkezleme yapar.

SDS-plus ucun çıkarılması (Bakınız: Şekil G)

– Kilitleme kovanını **5** arkaya itin ve ucu çıkarın.

SDS-plus'suz ucun takılması (GBH 3-28 DRE)

Not: SDS-plus'suz uçları darbeli delme ve keskileme işlerinde kullanmayın! SDS-plus'suz uçlar ve mandreniniz darbeli delme ve keskileme işlerinde hasar görür.

– Anahtarlı mandreni **16** takın (Bakınız: "Anahtarlı mandrenin değiştirilmesi", sayfa 92).
– Uç yerleştirilebilecek ölçüde anahtarlı mandreni **16** çevirmek suretiyle açın. Ucu yerine yerleştirin.
– Mandren anahtarını anahtarlı mandrenin **16** deliklerine yerleştirerek mandreni düzenli biçimde sıkın.
– Darbe/dönme stobu şalterini **9** "delme" pozisyonuna çevirin.

SDS-plus'suz ucun çıkarılması (GBH 3-28 DRE)

– Anahtarlı mandrenin **16** kovanını mandren anahtarı ile uç çıkarılabilecek ölçüde saat hareket yönünün tersine çevirin.

SDS-plus'suz ucun takılması (GBH 3-28 DFR) (Bakınız: Şekil H)

Not: SDS-plus'suz uçları darbeli delme ve keskileme işlerinde kullanmayın! SDS-plus'suz uçlar ve mandreniniz darbeli delme ve keskileme işlerinde hasar görür.

– Değiştirilebilir anahtarsız uç takma mandrenini **1** takın.
– Hızlı germeli değiştirilebilir mandrenin tutma halkasını **21** sıkıca tutun. Uç kovanını ön kovanı **20** çevirerek, uç takılabilecek ölçüde açın. Tutma halkasını **21** sıkıca tutun ve ön kovanı **20** kavrama sesi duyuluncaya kadar kuvvetlice ok yönüne çevirin.
– Ucu çekerek sağlam oturuş olup olmadığını kontrol edin.

Not: Uç kovanı sonuna kadar açıldığında, kovan kapatılınca kavrama sesi duyulursa kovan kapanmaz.

Bu durumda ön kovanı **20** bir kez ok yönünün tersine çevirin. Bundan sonra uç kovanı kapanır.

– Darbe/dönme stobu şalterini **9** "delme" pozisyonuna çevirin.

SDS-plus'suz ucun çıkarılması (GBH 3-28 DFR) (Bakınız: Şekil I)

– Hızlı germeli değiştirilebilir mandrenin tutma halkasını **21** sıkıca tutun. Ön kovanı **20** ok yönüne çevirerek uç kovanını uç alınacak ölçüde açın.

Ayarlanabilir emme ünitesi ile toz emme (aksesuar)

▶ Kurşun içeren boyalar, bazı ahşap türleri, mineraller ve metaller gibi maddeler işlenirken ortaya çıkan toz sağlığa zararlı olabilir. Bu tozlara temas etmek veya bu tozları solumak allerjik reaksiyonlara ve/veya kullanıcının veya onun yakınındaki kişilerin nefes alma yollarındaki hastalıklara neden olabilir.

Kayın veya meşe gibi bazı ağaç tozları kanserojen etkiye sahiptir, özellikle de ahşap işleme sanayiinde kullanılan katkı maddeleri (kromat, ahşap koruyucu maddeler) ile birlikte. Asbest içeren malzemeler sadece uzmanlar tarafından işlenmelidir.

– Mümkün olduğu kadar işlediğiniz malzemeye uygun bir toz emme tertibatı kullanın.
– Çalışma yerinizi iyi bir biçimde havalandırın.
– P2 filtre sınıfı filtre takılı soluk alma maskesi kullanmanızı tavsiye ederiz.

İşlenen malzemelere ait ülkenizdeki geçerli yönetmelik hükümlerine uyun.

▶ **Çalıştığınız yerde tozun birikmesini önleyin.** Tozlar kolayca alevlenebilir.

Ayarlanabilir emme ünitesinin takılması (Bakınız: Şekil J)

Toz emme için bir ayarlanabilir emme ünitesi (aksesuar) gereklidir. Delme işlemi sırasında ayarlanabilir emme ünitesi yaylanır ve bu yolla emme ünitesinin başı daima tabanda tutulur.

– Derinlik mesnedi düğmesine **10** basın ve derinlik mesnedini **11** alın. Düğmeye **10** yeniden basın ve ayalanabilir emme ünitesini ön taraftan ek tutamağa **12** takın.
– Bir emme hortumunu (çapı 19 mm, aksesuar) ayarlanabilir emme ünitesinin emme deliğine **22** bağlayın. Elektrik süpürgesi işlenen malzemeye uygun olmalıdır.
– Özellikle sağlığa zararlı, kanserojen veya kuru tozları emdirirken özel elektrik süpürgesi (sanayi tipi elektrik süpürgesi) kullanın.

Ayarlanabilir emme ünitesinde delik derinliğinin ayarlanması (Bakınız: Şekil K)

İstediğiniz **X** delme derinliğini ayarlanabilir emme ünitesi takılı iken de belirleyebilirsiniz.

– SDS-plus ucu SDS-plus uç kovanına **3** sonuna kadar itin. SDS-plus uç hareket edecek olursa delme derinliği ayarı yanlış olabilir.
– Ayarlanabilir emme ünitesinin kelebek vidasını **26** gevşetin.
– Elektrikli el aletini çalıştırmadan delinecek noktaya sıkıcı yerleştirin. Bu sırada SDS-plus uç yüzeye düz ve tam olarak oturmalıdır.
– Ayarlanabilir emme ünitesinin kılavuz borusunu **27** ayalanabilir emme ünitesi delinecek yüzeye dayanacak biçimde itin. Kılavuz boruyu **27** teleskop borunun **25** üstüne gereğinden fazla itmeyin ve teleskop boru **25** üzerindeki skalanın büyük bir bölümü görünebilsin.
– Kelebek vidayı **26** tekrar sıkın. Ayarlanabilir emme ünitesindeki derinlik mesnedenin kısakaç vidasını **23** gevşetin.
– Derinlik mesnedini **24** teleskop boruya **25** o ölçüde itin ki, şekilde gösterilen mesafe **X** istediğiniz delme derinliğine eşit olsun.
– Kısakaç vidayı **23** bu pozisyonda sıkın.

İşletim

Çalıştırma

▶ **Şebeke gerilimine dikkat edin! Akım kaynağının gerilimi elektrikli el aletinin tip etiketi üzerindeki verilere uygun olmalıdır. 230 V ile işaretlenmiş elektrikli el aletleri 220 V ile de çalıştırılabilir.**

İşletim türünün ayarlanması

Darbe/dönme stobu şalteri **9** ile elektrikli el aletinin işletim türünü seçin.

Not: İşletim türünü sadece alet dururken değiştirin! Aksi takdirde elektrikli el aleti hasar görebilir.

– İşletim türünü değiştirmek için boşa alma düğmesine **8** basın ve darbe/dönme stobu şalterini **9** duyulacak biçimde kavrama yapıncaya kadar istediğiniz pozisyona çevirin.

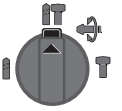

Beton veya taşta **darbeli delme** pozisyonu

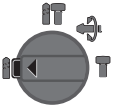

Ahşap, metal, seramik ve plastikte darbesiz **delme** ile vidalama pozisyonu

Keskileme pozisyonunu ayarlamak için **Vario-Lock** pozisyonu

Bu pozisyonda darbe/dönme stobu şalteri **9** kilitleme yapmaz.

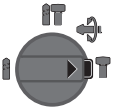

Keskileme pozisyonu

Dönme yönünün ayarlanması

Dönme yönü değiştirme şalteri **13** ile elektrikli el aletinin dönme yönünü değiştirebilirsiniz.

▶ **Dönme yönü değiştirme şalterini 13 sadece elektrikli el aleti dururken kullanın.**

Sağa dönüş: Dönme yönü değiştirme şalterini **13** sonuna kadar ◀ pozisyonuna bastırın.

Sola dönüş: Dönme yönü değiştirme şalterini **13** sonuna kadar ▶ pozisyonuna bastırın.

Darbeli delme, delme ve keskileme için dönme yönünü daima sağa dönüşe ayarlayın.

Açma/kapama

– Elektrikli el aletini **çalıştırmak** için açma/kapama şalterine **7** basın.
– Aleti **kapatmak** için açma/kapama şalterini **7** bırakın.

Enerjiden tasarruf etmek için elektikli el aletini sadece kullanacağınız zaman açın.

Devir sayısının ve darbe sayısının ayarlanması

Açma/kapama şalteri üzerine uyguladığınız bastırma kuvvetini **7** azaltıp çoğaltarak alet çalışır durumda iken de devir sayısını ve darbe sayısını ayarlayabilirsiniz.

Açma/kapama şalteri **7** üzerine uygulanan düşük bastırma kuvveti düşük bir devir/darbe sayısı sağlar. Uygulanan bastırma kuvveti artırıldıkça devir/darbe sayısı yükselir.

Torklu kavrama

▶ **Uç malzememe içinde sıkışırsa veya takılırsa matkap miline giden tahrik kesilir. Bu gibi durumlarda ortaya çıkan kuvvetler nedeniyle, elektrikli el aletini daima iki elinizle sıkıca tutun ve duruş pozisyonununuzun güvenli olmasını sağlayın.**

▶ **Elektrikli el aletini kapatın ve elektrikli el aleti bloke olursa ucu gevşetin. Uç blokeli durumda iken elektrikli el aletini tekrar çalıştırmak yüksek reaksiyon momentlerine neden olur.**

Çalışırken dikkat edilecek hususlar

▶ **Elektrikli el aletinin kendinde bir çalışma yapmadan önce her defasında fişi prizden çekin.**

Keskinin poziyonun değiştirilmesi (Vario-Lock)

Keskiyi 36 çeşitli çalışma konumlarına getirerek kilitleyebilirsiniz. Bu sayede yaptığınız işe göre optimum pozisyonu sağlayabilirsiniz.

– Keskiyi uç kovanına takın.
– Darbe/dönme stobu şalterini **9** "Vario-Lock" pozisyonuna çevirin (Bakınız: "İşletim türünün ayarlanması", sayfa 93).
– Uç kovanını istediğiniz kesme pozisyonuna çevirin.
– Darbe/dönme stobu şalterini **9** "keskileme" pozisyonuna çevirin. Uç kovanı kilitlenir.
– Keskileme yapmak için dönme yönünü sağa ayarlayın.

Vidalama bits'lerinin takılması (Bakınız: Şekil L)

▶ **Elektrikli el aletini sadece kapalı durumda somun ve vidaların üzerine yerleştirin.** Dönmekte olan uçlar kayabilir.

Vidalama bits'lerini kullanabilmek için SDS-plus giriş şaftlı çok amaçlı bir adaptöre **28** (aksesuar) ihtiyacınız vardır.

– Giriş şaftının ucunu temizleyin ve hafifçe yağlayın.
– Çok amaçlı adaptörü otomatik olarak kilitleninceye kadar çevirerek uç kovanına takın.
– Çok amaçlı adaptörü çekerek kilitlemeyi kontrol edin.
– Bir vidalama bits'ini çok amaçlı adaptöre takın. Sadece vida başına uygun vidalama bits'i kullanın.
– Darbe/dönme stobu şalterini **9** "delme" pozisyonuna çevirin.
– Çok amaçlı adaptörü çıkarmak için kilitleme kovanını **5** arkaya itin ve çok amaçlı adaptörü **28** uç kovanından çıkarın.

Bakım ve servis

Bakım ve temizlik

▶ **Elektrikli el aletinin kendinde bir çalışma yapmadan önce her defasında fişi prizden çekin.**

▶ **İyi ve güvenli çalışabilmek için elektrikli el aletini ve havalandırma deliklerini daima temiz tutun.**

▶ **Hasar gören tozdan koruma kapağını hemen değiştirin. Bu işlemin bir müşteri servisi tarafından yapılması önemle tavsiye olunur.**

– Her kullanımdan sonra SDS-plus uç kovanını **3** temizleyin.

Yedek bağlantı kablosu gerekli ise, güvenliğin tehlikeye düşmemesi için Bosch'tan veya yetkili bir servisten temin edilmelidir.

Müşteri hizmeti ve uygulama danışmanlığı

Bütün başvuru ve yedek parça siparişlerinizde mutlaka aletinizin tip etiketindeki 10 haneli ürün kodunu belirtiniz.

Sadece Türkiye için geçerlidir: Bosch genel olarak yedek parçaları 7 yıl hazır tutar.

Müşteri hizmeti ürününüzün onarım, bakım ve yedek parçalarına ilişkin sorularınızı yanıtlandırır. Demonte görünüşler ve yedek parçalara ilişkin ayrıntılı bilgiyi aşağıdaki Web sayfasında bulabilirsiniz:

www.bosch-pt.com

Bosch uygulama danışmanlığı ekibi ürünlerimize ve ilgili aksesuara ilişkin sorularınızda size memnuniyetle yardımcı olur.

Türkçe

Bosch San. ve Tic. A.S.
Ahi Evran Cad. No:1 Kat:22
Polaris Plaza
80670 Maslak/Istanbul
Bosch Uzman Ekibi +90 (0212) 367 18 88
Işıklar LTD.ŞTİ.
Kızılay Cad. No: 16/C Seyhan
Adana
Tel.: 0322 3599710
Tel.: 0322 3591379

İdeal Eletronik Bobinaj
Yeni San. Sit. Cami arkası No: 67
Aksaray
Tel.: 0382 2151939
Tel.: 0382 2151246

Bulsan Elektrik
İstanbul Cad. Devrez Sok. İstanbul Çarşısı
No: 48/29 İskitler
Ankara
Tel.: 0312 3415142
Tel.: 0312 3410203

Faz Makine Bobinaj
Sanayi Sit. 663 Sok. No: 18
Antalya
Tel.: 0242 3465876
Tel.: 0242 3462885

Örsel Bobinaj
1. San. Sit. 161. Sok. No: 21
Denizli
Tel.: 0258 2620666

Bulut Elektrik
İstasyon Cad. No: 52/B Devlet Tiyatrosu Karşısı
Elazığ
Tel.: 0424 2183559

Körfez Elektrik
Sanayi Çarşısı 770 Sok. No: 71
Erzincan
Tel.: 0446 2230959

Ege Elektrik
İnönü Bulvaro No: 135 Muğla Makasarası Fethiye
Fethiye
Tel.: 0252 6145701

Değer İş Bobinaj
İsmetpaşa Mah. İlk Belediye Başkan Cad. 5/C Şahinbey
Gaziantep
Tel.: 0342 2316432

Çözüm Bobinaj
İsmetpaşa Mah. Eski Şahinbey Belediyesi altı Cad. No: 3/C
Gaziantep
Tel.: 0342 2319500

Onarım Bobinaj
Raifpaşa Cad. No: 67 İskenderun
Hatay
Tel.: 0326 6137546

Günşah Otomotiv
Beylikdüzü Sanayi Sit. No: 210 Beylikdüzü
İstanbul
Tel.: 0212 8720066

Aygem
10021 Sok. No: 11 AOSB Çiğli
İzmir
Tel.: 0232 3768074

Sezmen Bobinaj
Ege İş Merkezi 1201/4 Sok. No: 4/B Yenişehir
İzmir
Tel.: 0232 4571465

Ankaralı Elektrik
Eski Sanayi Bölgesi 3. Cad. No: 43
Kayseri
Tel.: 0352 3364216

Asal Bobinaj
Eski Sanayi Sitesi Barbaros Cad. No: 24
Samsun
Tel.: 0362 2289090

Üstündağ Elektrikli Aletler
Nusretiye Mah. Boyacılar Aralığı No: 9
Tekirdağ
Tel.: 0282 6512884

Tasfiye

Elektrikli el aleti, aksesuar ve ambalaj malzemesi çevre dostu bir yöntemle tasfiye edilmek üzere tekrar kazanım merkezine gönderilmelidir.

Elektrikli el aletlerini evsel çöplerin içine atmayın!

Sadece AB üyesi ülkeler için:

Elektrikli el aletleri ve eski elektronik aletlere ilişkin 2012/19/EU sayılı Avrupa Birliği yönetmeliği ve bunların tek tek ülkelerin hukuklarına uyarlanması uyarınca, kullanım ömrünü tamamlamış elektrikli el aletleri ayrı ayrı toplanmak ve çevre dostu bir yöntemle tasfiye edilmek üzere yeniden kazanım merkezlerine gönderilmek zorundadır.

Değişiklik haklarımız saklıdır.

Polski

Wskazówki bezpieczeństwa

Ogólne przepisy bezpieczeństwa dla elektronarzędzi

⚠ OSTRZEŻENIE **Należy przeczytać wszystkie wskazówki i przepisy.** Błędy w przestrzeganiu poniższych wskazówek mogą spowodować porażenie prądem, pożar i/lub ciężkie obrażenia ciała.

Należy starannie przechowywać wszystkie przepisy i wskazówki bezpieczeństwa dla dalszego zastosowania.

Użyte w poniższym tekście pojęcie „elektronarzędzie“ odnosi się do elektronarzędzi zasilanych energią elektryczną z sieci (z przewodem zasilającym) i do elektronarzędzi zasilanych akumulatorami (bez przewodu zasilającego).

Bezpieczeństwo miejsca pracy

- **Stanowisko pracy należy utrzymywać w czystości i dobrze oświetlone.** Nieporządek w miejscu pracy lub nieoświetlona przestrzeń robocza mogą być przyczyną wypadków.
- **Nie należy pracować tym elektronarzędziem w otoczeniu zagrożonym wybuchem, w którym znajdują się np. łatwopalne ciecze, gazy lub pyły.** Podczas pracy elektronarzędziem wytwarzają się iskry, które mogą spowodować zapłon.
- **Podczas użytkowania urządzenia zwrócić uwagę na to, aby dzieci i inne osoby postronne znajdowały się w bez-**

piecznej odległości. Odwrócenie uwagi może spowodować utratę kontroli nad narzędziem.

Bezpieczeństwo elektryczne

- **Wtyczka elektronarzędzia musi pasować do gniazda. Nie wolno zmieniać wtyczki w jakikolwiek sposób. Nie wolno używać wtyków adapterowych w przypadku elektronarzędzi z uziemieniem ochronnym.** Niezmienione wtyczki i pasujące gniazda zmniejszają ryzyko porażenia prądem.
- **Należy unikać kontaktu z uziemionymi powierzchniami jak rury, grzejniki, piece i lodówki.** Ryzyko porażenia prądem jest większe, gdy ciało użytkownika jest uziemione.
- **Urządzenie należy zabezpieczyć przed deszczem i wilgocią.** Przedostanie się wody do elektronarzędzia podwyższa ryzyko porażenia prądem.
- **Nigdy nie należy używać przewodu do innych czynności. Nigdy nie należy nosić elektronarzędzia, trzymając je za przewód, ani używać przewodu do zawieszenia urządzenia; nie wolno też wyciągać wtyczki z gniazdka pociągając za przewód. Przewód należy chronić przed wysokimi temperaturami, należy go trzymać z dala od oleju, ostrych krawędzi lub ruchomych części urządzenia.** Uszkodzone lub splątane przewody zwiększają ryzyko porażenia prądem.
- **W przypadku pracy elektronarzędziem pod gołym niebem, należy używać przewodu przedłużającego, dostosowanego również do zastosowań zewnętrznych.** Użycie właściwego przedłużacza (dostosowanego do pracy na zewnątrz) zmniejsza ryzyko porażenia prądem.
- **Jeżeli nie da się uniknąć zastosowania elektronarzędzia w wilgotnym otoczeniu, należy użyć wyłącznika ochronnego różnicowo-prądowego.** Zastosowanie wyłącznika ochronnego różnicowo-prądowego zmniejsza ryzyko porażenia prądem.

Bezpieczeństwo osób

- **Podczas pracy z elektronarzędziem należy zachować ostrożność, każdą czynność wykonywać uważnie i z rozwagą. Nie należy używać elektronarzędzia, gdy jest się zmęczonym lub będąc pod wpływem narkotyków, alkoholu lub lekarstw.** Moment nieuwagi przy użyciu elektronarzędzia może stać się przyczyną poważnych urazów ciała.
- **Należy nosić osobiste wyposażenie ochronne i zawsze okulary ochronne.** Noszenie osobistego wyposażenia ochronnego – maski przeciwpyłowej, obuwia z podeszwami przeciwpoślizgowymi, kasku ochronnego lub środków ochrony słuchu (w zależności od rodzaju i zastosowania elektronarzędzia) – zmniejsza ryzyko obrażeń ciała.
- **Należy unikać niezamierzonego uruchomienia narzędzia. Przed włożeniem wtyczki do gniazdka i/lub podłączeniem do akumulatora, a także przed podniesieniem lub przeniesieniem elektronarzędzia, należy upewnić się, że elektronarzędzie jest wyłączone.** Trzymanie palca na wyłączniku podczas przenoszenia elektronarzędzia lub podłączenie do prądu włączonego narzędzia, może stać się przyczyną wypadków.
- **Przed włączeniem elektronarzędzia, należy usunąć narzędzia nastawcze lub klucze.** Narzędzie lub klucz, znajdujący się w ruchomych częściach urządzenia mogą doprowadzić do obrażeń ciała.
- **Należy unikać nienaturalnych pozycji przy pracy. Należy dbać o stabilną pozycję przy pracy i zachowanie równowagi.** W ten sposób możliwa będzie lepsza kontrola elektronarzędzia w nieprzewidzianych sytuacjach.
- **Należy nosić odpowiednie ubranie. Nie należy nosić luźnego ubrania ani biżuterii. Włosy, ubranie i rękawice należy trzymać z daleka od ruchomych części.** Luźne ubranie, biżuteria lub długie włosy mogą zostać wciągnięte przez ruchome części.
- **Jeżeli istnieje możliwość zamontowania urządzeń odsysających i wychwytujących pył, należy upewnić się, że są one podłączone i będą prawidłowo użyte.** Użycie urządzenia odsysającego pył może zmniejszyć zagrożenie pyłami.

Prawidłowa obsługa i eksploatacja elektronarzędzi

- **Nie należy przeciążać urządzenia. Do pracy używać należy elektronarzędzia, które są do tego przewidziane.** Odpowiednio dobranym elektronarzędziem pracuje się w danym zakresie wydajności lepiej i bezpieczniej.
- **Nie należy używać elektronarzędzia, którego włącznik/wyłącznik jest uszkodzony.** Elektronarzędzie, którego nie można włączyć lub wyłączyć jest niebezpieczne i musi zostać naprawione.
- **Przed regulacją urządzenia, wymianą osprzętu lub po zaprzestaniu pracy narzędziem, należy wyciągnąć wtyczkę z gniazda i/lub usunąć akumulator.** Ten środek ostrożności zapobiega niezamierzonemu włączeniu się elektronarzędzia.
- **Nieużywane elektronarzędzia należy przechowywać w miejscu niedostępnym dla dzieci. Nie należy udostępniać narzędzia osobom, które go nie znają lub nie przeczytały niniejszych przepisów.** Używane przez niedoświadczone osoby elektronarzędzia są niebezpieczne.
- **Konieczna jest należyta konserwacja elektronarzędzia. Należy kontrolować, czy ruchome części urządzenia działają bez zarzutu i nie są zablokowane, czy części nie są pęknięte lub uszkodzone w taki sposób, który miałby wpływ na prawidłowe działanie elektronarzędzia. Uszkodzone części należy przed użyciem urządzenia oddać do naprawy.** Wiele wypadków spowodowanych jest przez niewłaściwą konserwację elektronarzędzi.
- **Należy stale dbać o ostrość i czystość narzędzi tnących.** O wiele rzadziej dochodzi do zakleszczenia się narzędzia tnącego, jeżeli jest ono starannie utrzymane. Zadbane narzędzia łatwiej się też prowadzi.
- **Elektronarzędzia, osprzęt, narzędzia pomocnicze itd. należy używać zgodnie z niniejszymi zaleceniami. Uwzględnić należy przy tym warunki i rodzaj wykonywanej pracy.** Niezgodne z przeznaczeniem użycie elektronarzędzia może doprowadzić do niebezpiecznych sytuacji.

Serwis

- ▶ **Naprawę elektronarzędzia należy zlecić jedynie wykwalifikowanemu fachowcowi i przy użyciu oryginalnych części zamiennych.** To gwarantuje, że bezpieczeństwo urządzenia zostanie zachowane.

Wskazówki dotyczące bezpieczeństwa pracy z młotami

- ▶ **Należy stosować środki ochrony słuchu.** Wpływ hałasu może spowodować utratę słuchu.
- ▶ **Narzędzia używać z dodatkowymi rękojeściami dostarczonymi z narzędziem.** Utrata kontroli może spowodować osobiste obrażenia operatora.
- ▶ **Podczas wykonywania prac, przy których narzędzie robocze lub śruba mogłyby natrafić na ukryte przewody elektryczne lub na własny przewód zasilający, elektronarzędzie należy trzymać za izolowane powierzchnie rękojeści.** Kontakt z przewodem sieci zasilającej może spowodować przekazanie napięcia na części metalowe urządzenia, co mogłoby spowodować porażenie prądem elektrycznym.
- ▶ **Należy używać odpowiednich przyrządów poszukiwawczych w celu lokalizacji ukrytych przewodów zasilających lub poprosić o pomoc zakłady miejskie.** Kontakt z przewodami znajdującymi się pod napięciem może doprowadzić do powstania pożaru lub porażenia elektrycznego. Uszkodzenie przewodu gazowego może doprowadzić do wybuchu. Wniknięcie do przewodu wodociągowego powoduje szkody rzeczowe lub może spowodować porażenie elektryczne.
- ▶ **Elektronarzędzie należy trzymać podczas pracy mocno w obydwu rękach i zadbać stabilną pozycję pracy.** Elektronarzędzie prowadzone oburącz jest bezpieczniejsze.
- ▶ **Należy zabezpieczyć obrabiany przedmiot.** Zamocowanie obrabianego przedmiotu w urządzeniu mocującym lub imadle jest bezpieczniejsze niż trzymanie go w ręku.
- ▶ **Przed odłożeniem elektronarzędzia, należy poczekać, aż znajdzie się ono w bezruchu.** Narzędzie robocze może się zablokować i doprowadzić do utraty kontroli nad elektronarzędziem.

Opis urządzenia i jego zastosowania

Należy przeczytać wszystkie wskazówki i przepisy. Błędy w przestrzeganiu poniższych wskazówek mogą spowodować porażenie prądem, pożar i/lub ciężkie obrażenia ciała.

Należy otworzyć rozkładaną stronę z rysunkiem urządzenia i pozostawić ją rozłożoną podczas czytania instrukcji obsługi.

Użycie zgodne z przeznaczeniem

Elektronarzędzie jest przeznaczone do wiercenia udarowego w betonie, cegle i kamieniu oraz do lżejszych prac związanych z dłutowaniem. Narzędzie jest również przystosowane do wiercenia bez udaru w drewnie, metalu, ceramice i tworzywach sztucznych. Elektronarzędzia z elektroniczną regulacją oraz z możliwością przełączania na bieg prawoskrętny/lewoskrętny przystosowane są również do wkręcania śrub.

Przedstawione graficznie komponenty

Numeracja przedstawionych graficznie komponentów odnosi się do schematu elektronarzędzia na stronach graficznych.

1 Wymienny szybkomocujący uchwyt wiertarski (GBH 3-28 DFR)
2 Wymienny uchwyt wiertarski SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Uchwyt narzędzia SDS-plus
4 Osłona przeciwpyłowa
5 Tuleja zaryglowania
6 Pierścień blokujący wymienny uchwyt wiertarski (GBH 3-28 DFR)
7 Włącznik/wyłącznik
8 Przycisk odryglowania dla przełącznika udarów/zatrzymanie obrotów
9 Przełącznik udarów/zatrzymanie obrotów
10 Przycisk nastawczy ogranicznika głębokości
11 Ogranicznik głębokości
12 Uchwyt dodatkowy (pokrycie gumowe)
13 Przełącznik kierunku obrotów
14 Rękojeść (pokrycie gumowe)
15 Wkręt zabezpieczający uchwytu wiertarskiego z wieńcem zębatym*
16 Uchwyt wiertarski z wieńcem zębatym*
17 Trzpień mocujący SDS-plus dla uchwytu wiertarskiego*
18 Chwyt do uchwytu wiertarskiego (GBH 3-28 DFR)
19 Rowki
20 Przednia tuleja szybkomocującego wymiennego uchwytu wiertarskiego (GBH 3-28 DFR)
21 Pierścień mocujący szybkomocującego wymiennego uchwytu wiertarskiego (GBH 3-28 DFR)
22 Otwór do odsysania otwór przystawki do odsysania*
23 Śruba zaciskowa przystawki do odsysania*
24 Ogranicznik głębokości przystawki do odsysania*
25 Rura teleskopowa przystawki do odsysania*
26 Śruba motylkowa przystawki do odsysania*
27 Rura prowadząca przystawki do odsysania*
28 Uchwyt uniwersalny z chwytem-SDS-plus*

***Przedstawiony na rysunkach lub opisany w instrukcji użytkowania osprzęt nie wchodzi w skład wyposażenia standardowego. Kompletny asortyment wyposażenia dodatkowego można znaleźć w naszym katalogu osprzętu.**

Informacja na temat hałasu i wibracji

Wartości pomiarowe hałasu określono zgodnie z normą EN 60745.

Określony wg skali A poziom hałasu emitowanego przez elektronarzędzie wynosi standardowo: Poziom ciśnienia akustycznego 91 dB(A); poziom mocy akustycznej 102 dB(A). Niepewność pomiaru K = 3 dB.
Stosować środki ochrony słuchu!

GBH 3-28 DRE:

Wartości łączne drgań a_h (suma wektorowa z trzech kierunków) i niepewność pomiaru K oznaczone zgodnie z normą EN 60745 wynoszą:
wiercenie udarowe w betonie: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
dłutowanie: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
wiercenie w metalu: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
wkręcanie: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Wartości łączne drgań a_h (suma wektorowa z trzech kierunków) i niepewność pomiaru K oznaczone zgodnie z normą EN 60745 wynoszą:
wiercenie udarowe w betonie: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
dłutowanie: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
wiercenie w metalu: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
wkręcanie: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Poziom drgań podany w tych wskazówkach został pomierzony zgodnie z wymaganiami normy EN 60745 dotyczącej procedury pomiarów i można go użyć do porównywania elektronarzędzi. Można go też użyć do wstępnej oceny ekspozycji na drgania. Podany poziom drgań jest reprezentatywny dla podstawowych zastosowań elektronarzędzia. Jeżeli elektronarzędzie użyte zostanie do innych zastosowań, z innymi narzędziami roboczymi, z różnym osprzętem, a także jeśli nie będzie wystarczająco konserwowane, poziom drgań może odbiegać od podanego. Podane powyżej przyczyny mogą spowodować podwyższenie ekspozycji na drgania podczas całego czasu pracy.
Aby dokładnie ocenić ekspozycję na drgania, trzeba wziąć pod uwagę także okresy, gdy urządzenie jest wyłączone, lub gdy jest wprawdzie włączone, ale nie jest używane do pracy. W ten sposób łączna (obliczana na pełny wymiar czasu pracy) ekspozycja na drgania może okazać się znacznie niższa.
Należy wprowadzić dodatkowe środki bezpieczeństwa, mające na celu ochronę operatora przed skutkami ekspozycji na drgania, np.: konserwacja elektronarzędzia i narzędzi roboczych, zabezpieczenie odpowiedniej temperatury rąk, ustalenie kolejności operacji roboczych.

Dane techniczne

Wiertarka udarowa		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Numer katalogowy		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Regulacja prędkości obrotowej		●	●
Blokada obrotów		●	●
Bieg w prawo/w lewo		●	●
Wymienny uchwyt wiertarski		–	●
Moc znamionowa	W	800	800
Częstotliwość udarów	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Energia udaru zgodna z EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Prędkość obrotowa	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Uchwyt narzędziowy		SDS-plus	SDS-plus
Średnica szyjki wrzeciona	mm	50	50
Maks. dopuszczalna średnica wiercenia: (zob. również str. 99)			
– Beton*	mm	28	28
– Mur (koronka wiertnicza)	mm	82	82
– Stal	mm	13	13
– Drewno	mm	30	30
Ciężar odpowiednio do EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Klasa ochrony		⧈/II	⧈/II

*nie nadaje się do pracy z koronką wiertniczą

Dane aktualne są dla napięcia znamionowego [U] 230 V. Przy napięciach odbiegających od powyższego i w przypadku modeli specyficznych dla danego kraju dane te mogą się różnić.

Deklaracja zgodności CE

Oświadczamy z pełną odpowiedzialnością, że produkt, przedstawiony w „Dane techniczne“, odpowiada wymaganiom następujących norm i dokumentów normatywnych:
EN 60745 – zgodnie z wymaganiami dyrektyw:
2011/65/UE, 2004/108/WE, 2006/42/WE.

Dokumentacja techniczna (2006/42/WE):
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President
Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montaż

▶ **Przed wszystkimi pracami przy elektronarzędziu należy wyciągnąć wtyczkę z gniazda.**

Uchwyt dodatkowy

▶ **Urządzenie należy używać jedynie z uchwytem dodatkowym 12.**

Ustawianie rękojeści dodatkowej (zob. rys. A)

Aby móc zająć stabilną i niemęczącą pozycję pracy, można dowolnie wychylić uchwyt dodatkowy **12**.

– Po przekręceniu dolnej części uchwytu dodatkowego **12** w kierunku przeciwnym do kierunku ruchu wskazówek zegara, należy wychylić uchwyt dodatkowy **12** na żądaną pozycję. Następnie ponownie dokręcić dolną część uchwytu dodatkowego **12** w kierunku zgodnym z ruchem wskazówek zegara.

Zwrócić uwagę na to, aby obejma rękojeści bocznej umieszczona była w przeznaczonym do tego rowku na obudowie.

Ustawianie głębokości wiercenia (zob. rys. B)

Ogranicznikiem głębokości **11** można ustalić pożądaną głębokość wiercenia **X**.

– Nacisnąć przycisk nastawczy ogranicznika głębokości **10** i wsunąć ogranicznik do uchwytu dodatkowego **12**. Rowki na ograniczniku głębokości **11** muszą być zwrócone do dołu.
– Wsunąć narzędzie robocze SDS-plus do oporu do uchwytu narzędzia SDS-plus **3**. W przeciwnym razie ruchomość narzędzia SDS-plus może spowodować nieprawidłowe ustawienie głębokości wiercenia.
– Wyciągnąć ogranicznik głębokości wyciągnąć na tyle, by odległość pomiędzy końcówką wiertła, a końcówką ogranicznika głębokości wynosiła pożądaną głębokość wiercenia **X**.

Wybór uchwytu wiertarskiego i narzędzi roboczych

Materiał	Rodzaj pracy		
Beton	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Mur	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Stal	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Drewno	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Do wiercenia udarowego oraz do dłutowania należy używać narzędzi roboczych SDS-plus, umieszczonych w uchwycie wiertarskim SDS-plus.

Do wiercenia bez udaru w drewnie, metalu, ceramice i tworzywach sztucznych, a także do wkręcania śrub używa się narzędzi bez systemu SDS-plus (np. wiertła cylindryczne). Do osadzania tego rodzaju narzędzi potrzebny jest szybkomocujący uchwyt wiertarski lub uchwyt wiertarski z wieńcem zębatym.

GBH 3-28 DFR: Wymienny uchwyt wiertarski SDS-plus **2** można łatwo zastąpić wymiennym szybkomocującym uchwytem wiertarskim **1** (zawarty w zestawie z narzędziem).

Wymiana uchwytu wiertarskiego z wieńcem zębatym (GBH 3-28 DRE)

Aby możliwe było zastosowanie narzędzi roboczych bez SDS-plus (np. wiertła cylindryczne), należy zamontować odpowiedni uchwyt wiertarski (zębaty lub szybkozaciskowy uchwyt wiertarski, osprzęt).

Montaż uchwytu wiertarskiego z wieńcem zębatym (zob. rys. C)

– Wkręcić trzpień mocujący SDS-plus **17** do uchwytu wiertarskiego z wieńcem zębatym **16**. Zabezpieczyć uchwyt wiertarski z wieńcem zębatym **16** za pomocą śruby zabezpieczającej **15**. **Należy pamiętać, że śruba zabezpieczająca ma gwint lewoskrętny.**

Wkładanie uchwytu wiertarskiego z wieńcem zębatym (zob. rys. C)

– Oczyścić wtykany koniec trzpienia mocującego i lekko go nasmarować.
– Obracając wsunąć uchwyt wiertarski z wieńcem zębatym z trzpieniem mocującym do uchwytu narzędzia, aż zostanie on automatycznie zaryglowany.
– Sprawdzić zaryglowanie przez pociągnięcie za uchwyt wiertarski z wieńcem zębatym.

Wyjmowanie uchwytu wiertarskiego z wieńcem zębatym

– Przesunąć tulejkę ryglującą **5** do tyłu i zdjąć uchwyt wiertarski z wieńcem zębatym **16**.

Montaż/demontaż wymiennego uchwytu wiertarskiego (GBH 3-28 DFR)

Demontaż wymiennego uchwytu wiertarskiego (zob. rys. D)

– Odciągnąć pierścień blokujący wymienny uchwyt wiertarski **6** do tyłu, przytrzymać go w tej pozycji i wyjąć wymienny uchwyt wiertarski SDS-plus **2** lub wymienny szybkomocujący uchwyt wiertarski **1**.

Uchwyt wiertarski chronić po wyjęciu przed zanieczyszczeniem.

Montaż wymiennego uchwytu wiertarskiego (zob. rys. E)

- ▶ **Należy stosować wyłącznie oprzyrządowanie przeznaczone dla danego modelu elektronarzędzia i zwracać przy tym uwagę na ilość rowków 19.Dopuszczalne są tylko wymienne uchwyty wiertarskie z dwoma lub trzema rowkami.** Zastosowanie niewłaściwego uchwytu wiertarskiego może spowodować wypadnięcie narzędzia roboczego podczas pracy elektronarzędzia.

– Oczyścić koniec montowanego wymiennego uchwytu wiertarskiego i lekko go nasmarować.
– Ująć wymienny uchwyt wiertarski SDS-plus **2** lub wymienny szybkomocujący uchwyt wiertarski **1** całą ręką. Obracając wsunąć wymienny uchwyt wiertarski do chwytu uchwytu wiertarskiego **18**, aż zaskoczy ze słyszalnym kliknięciem.
– Wymienny uchwyt wiertarski blokuje się samoczynnie. Sprawdzić zaryglowanie, pociągając za uchwyt wiertarski.

Wymiana narzędzi

Osłona przeciwpyłowa **4** zapobiega w dalekiej mierze wnikaniu pyłu do uchwytu narzędzi podczas pracy. Należy uważać przy wkładaniu narzędzia na to, by nie uszkodzić osłony przeciwpyłowej **4**.

- ▶ **Uszkodzoną osłonę przeciwpyłową należy natychmiast wymienić. Poleca się zlecić przeprowadzenie wymiany w punkcie serwisu.**

Wkładanie narzędzia roboczego SDS-plus (zob. rys. F)

Za pomocą uchwytu wiertarskiego SDS-plus można wymienić narzędzie robocze w sposób prosty i wygodny bez użycia dodatkowych narzędzi.

– GBH 3-28 DFR: Włożyć wymienny uchwyt wiertarski SDS-plus **2**.
– Końcówkę montowanego narzędzia należy oczyścić i lekko nasmarować.
– Oprzyrządowanie należy wkładać do uchwytu narzędziowego kręcąc nim aż do momentu, gdy się ono samodzielnie zarygluje.
– Zaryglowanie należy skontrolować przez pociągnięcie narzędzia.

Ze względów systemowych narzędzie robocze SDS-plus ma swobodę poruszania. Dlatego na biegu jałowym występuje bicie. Nie ma to żadnego wpływu na dokładność wierconego otworu, ponieważ wiertło samoczynnie centruje się podczas wiercenia.

Wyjmowanie narzędzia roboczego SDS-plus (zob. rys. G)

– Przesunąć tuleję zaryglowania **5** do tyłu i wyjąć narzędzie.

Wkładanie narzędzi roboczych bez SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Wskazówka: Narzędzi roboczych bez SDS-plus nie używać do wiercenia udarowego lub do dłutowania! Narzędzia robocze bez SDS-plus oraz ich uchwyty wiertarskie ulegają zniszczeniu podczas wiercenia udarowego i dłutowania.

– Włożyć uchwyt wiertarski z wieńcem zębatym **16** (zob. „Wymiana uchwytu wiertarskiego z wieńcem zębatym“, strona 99).
– Otworzyć uchwyt wiertarski z wieńcem zębatym **16** obracając nim, aż możliwe będzie włożenie narzędzia roboczego. Włożyć narzędzie robocze.
– Włożyć klucz do uchwytu wiertarskiego w odpowiednie otwory uchwytu wiertarskiego z wieńcem zębatym **16** oraz zamocować równomiernie narzędzie robocze.
– Ustawić przełącznik wiercenia udarowego/blokady obrotów **9** w pozycji „Wiercenie“.

Wyjmowanie narzędzi roboczych bez SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Za pomocą klucza do uchwytu wiertarskiego obracać tulejkę uchwytu wiertarskiego z wieńcem zębatym **16** w kierunku zgodnym z ruchem wskazówek zegara, aż będzie możliwe wyjęcie narzędzia roboczego.

Wkładanie narzędzi roboczych bez SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (zob. rys. H)

Wskazówka: Narzędzi roboczych bez SDS-plus nie używać do wiercenia udarowego lub do dłutowania! Narzędzia robocze bez SDS-plus oraz ich uchwyty wiertarskie ulegają zniszczeniu podczas wiercenia udarowego i dłutowania.

– Założyć szybkomocujący wymienny uchwyt wiertarski **1**.
– Przytrzymać pierścień **21** wymiennego szybkomocującego uchwytu wiertarskiego. Otworzyć uchwyt narzędziowy obracając przednią tulejkę **20** do momentu, aż będzie możliwe włożenie narzędzia roboczego. Trzymając mocno pierścień **21** przykręcić mocno przednią tulejkę **20** w kierunku wskazanym strzałkami, aż będzie słyszalne charakterystyczne grzechotanie.
– Skontrolować prawidłowe osadzenie przez pociągnięcie za narzędzie robocze.

Wskazówka: Jeżeli uchwyt narzędziowy został otwarty do oporu, podczas próby zamykania mogą być słyszalne grzechoczące odgłosy i uchwyt narzędziowy może nie dać się zamknąć.
W tym wypadku należy przekręcić przednią tulejkę **20** jeden raz w kierunku przeciwnym do kierunku wskazywanego przez strzałki. Po tym zabiegu możliwe jest zamknięcie uchwytu narzędziowego.

– Ustawić przełącznik wiercenia udarowego/blokady obrotów **9** w pozycji „Wiercenie“.

Wyjmowanie narzędzi roboczych bez SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (zob. rys. I)

– Przytrzymać pierścień **21** wymiennego szybkomocującego uchwytu wiertarskiego. Otworzyć uchwyt narzędziowy obracając przednią tulejkę **20** w kierunku wskazywanym przez strzałki do momentu, aż będzie możliwe wyjęcie narzędzia roboczego.

Odsysanie pyłu za pomocą przystawki do odsysania (osprzęt)

► Pyły niektórych materiałów, na przykład powłok malarskich z zawartością ołowiu, niektórych gatunków drewna, minerałów lub niektórych rodzajów metalu, mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia. Bezpośredni kontakt fizyczny z pyłami lub przedostanie się ich do płuc może wywołać reakcje alergiczne i/lub choroby układu oddechowego operatora lub osób znajdujących się w pobliżu.
Niektóre rodzaje pyłów, np. dębiny lub buczyny uważane są za rakotwórcze, szczególnie w połączeniu z substancjami do obróbki drewna (chromiany, impregnaty do drewna). Materiały, zawierające azbest mogą być obrabiane jedynie przez odpowiednio przeszkolony personel.
- W razie możliwości należy stosować odsysanie pyłu dostosowane do rodzaju obrabianego materiału.
- Należy zawsze dbać o dobrą wentylację stanowiska pracy.
- Zaleca się noszenie maski przeciwpyłowej z pochłaniaczem klasy P2.

Należy stosować się do aktualnie obowiązujących w danym kraju przepisów, regulujących zasady obchodzenia się z materiałami przeznaczonymi do obróbki.

► **Należy unikać gromadzenia się pyłu na stanowisku pracy.** Pyły mogą się z łatwością zapalić.

Montaż przystawki do odsysania (zob. rys. J)

Do odsysania pyłu potrzebna będzie przystawka do odsysania (akcesoria). Przystawka ta dociskana jest podczas wiercenia, dzięki czemu jej głowica zawsze szczelnie przylega do podłoża.

- Nacisnąć przycisk regulacji głębokości wiercenia **10** i wyjąć ogranicznik głębokości **11**. Ponownie nacisnąć przycisk **10** i wsunąć przystawkę od przodu do uchwytu dodatkowego **12**.
- Podłączyć wąż ssący (średnica 19 mm, akcesoria) do otworu odsysania **22** w przystawce.
Odkurzacz musi być dostosowany do rodzaju obrabianego materiału.
- Do odsysania szczególnie niebezpiecznych dla zdrowia pyłów rakotwórczych należy używać odkurzacza specjalnego.

Ustawianie głębokości wiercenia w przystawce do odsysania (zob. rys. K)

Wymaganą głębokość wiercenia **X** można ustawiać również również z zamontowaną przystawką do odsysania.

- Wsunąć narzędzie robocze SDS-plus do oporu do uchwytu narzędzia SDS-plus **3**. W przeciwnym razie ruchomość narzędzia SDS-plus może spowodować nieprawidłowe ustawienie głębokości wiercenia.
- Odkręcić śrubę motylkową **26** na przystawce do odsysania.
- Bez dobijania, ale mocno przyłożyć elektronarzędzie w miejscu wiercenia. Narzędzie robocze SDS-plus musi przy tym dotknąć powierzchni.
- Tak przesunąć rurę prowadzącą **27** przystawki w uchwycie, aby głowica przystawki przylegała do wierconej powierzchni. Nie przesuwać rury prowadzącej **27** na rurze teleskopowej **25** dalej niż jest to konieczne, aby widoczna pozostała możliwie jak największa część skali na rurze teleskopowej **25**.
- Ponownie dokręcić śrubę motylkową **26**. Odkręcić śrubę zaciskową **23** na ograniczniku głębokości przystawki.
- Przesunąć ogranicznik głębokości **24** na rurze teleskopowej **25**, aby odstęp **X** na rysunku odpowiadał wymaganej głębokości wiercenia.
- Dokręcić śrubę zaciskową **23** w tej pozycji.

Praca

Uruchamianie

► **Należy zwrócić uwagę na napięcie sieci! Napięcie źródła prądu musi zgadzać się z danymi na tabliczce znamionowej elektronarzędzia. Elektronarzędzia przeznaczone do pracy pod napięciem 230 V można przyłączać również do sieci 220 V.**

Ustawianie rodzaju pracy

Za pomocą przełącznika wiercenia udarowego/blokady obrotów **9** wybrać tryb pracy elektronarzędzia.

Wskazówka: Zmiany trybu pracy dokonywać tylko wtedy, gdy elektronarzędzie jest wyłączone! W innym wypadku elektronarzędzie może ulec uszkodzeniu.

- Aby zmienić tryb pracy narzędzia, wcisnąć przycisk zwolnienia blokady **8** i przestawić przełącznik wiercenia udarowego/blokady obrotów **9** na żądaną pozycję, aż do słyszalnego zaskoczenia blokady.

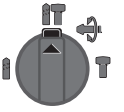

Pozycja do **wiercenia z udarem** w betonie lub kamieniu

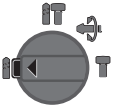

Pozycja do **Wiercenia** bez udaru w drewnie, metalu, ceramice i tworzywie sztucznym, a także do wkręcania śrub

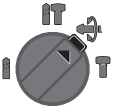

Pozycja **Vario-Lock** do zmiany ustawienia pozycji dłuta
W tej pozycji przełącznik wiercenia udarowego/blokady obrotów **9** nie zaryglowuje się.

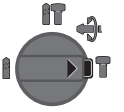

Pozycja do **dłutowania**

Ustawianie kierunku obrotów

Za pomocą przełącznika obrotów **13** można zmienić kierunek obrotów elektronarzędzia.

- ▶ **Uruchamiać przełącznik obrotów 13 tylko podczas bezruchu elektronarzędzia.**

Obroty w prawo: Wcisnąć przełącznik kierunku obrotów **13** aż do oporu, ustawiając go w pozycji ⬅.

Obroty w lewo: Wcisnąć przełącznik kierunku obrotów **13** aż do oporu, ustawiając go w pozycji ➡.

W celu wiercenia udarowego, wiercenia i dłutowania ustawiać kierunek obrotów zawsze na obroty w prawo.

Włączanie/wyłączanie

- W celu **włączenia** elektronarzędzia nacisnąć włącznik/wyłącznik **7**.
- W celu **wyłączenia** należy puścić włącznik/wyłącznik **7**.

Aby zaoszczędzić energię elektryczną, elektronarzędzie należy włączać tylko wówczas, gdy jest ono używane.

Nastawianie prędkości obrotowej/ilości udarów

Prędkość obrotową i liczbę udarów włączonego elektronarzędzia można bezstopniowo regulować przez głębokość wciśnięcia włącznika/wyłącznika **7**.

Lekki nacisk na włącznik/wyłącznik **7** powoduje małą prędkość obrotową/ilość udarów. Zwiększony nacisk podwyższa prędkość obrotową/ilość udarów.

Sprzęgło przeciążeniowe

- ▶ **W przypadku, gdy używane narzędzie zakleszczyło się lub zablokowało się, to napęd do wrzeciona wiertarki zostaje przerwany. Elektronarzędzie należy trzymać zawsze, ze względu na występujące przy tym siły, mocno w obydwu rękach i zająć pewną pozycję pracy.**
- ▶ **W przypadku zablokowania elektronarzędzia, należy je wyłączyć i zwolnić narzędzie robocze. Podczas włączania zablokowanej wiertarki powstają momenty silnego odrzutu.**

Wskazówki dotyczące pracy

- ▶ **Przed wszystkimi pracami przy elektronarzędziu należy wyciągnąć wtyczkę z gniazda.**

Zmiana pozycji dłuta (Vario-Lock)

Dłuto można ustalić w 36 pozycjach. Przez to możliwe jest każdorazowo zajęcie optymalnej pozycji pracy.

- Włożyć dłuto do uchwytu narzędziowego.
- Ustawić przełącznik wiercenia udarowego/blokady obrotów **9** w pozycji „Vario-Lock“ (zob. „Ustawianie rodzaju pracy“, strona 101).
- Uchwyt narzędziowy ustawić w pożądanej pozycji dłuta.
- Ustawić przełącznik wiercenia udarowego/blokady obrotów **9** w pozycji do „dłutowania“. Uchwyt narzędziowy jest w tej pozycji zablokowany.
- Kierunek obrotów przy dłutowaniu należy ustawić na prawostronny.

Wkładanie końcówek wkręcających (zob. rys. L)

- ▶ **Nie należy przykładać włączonego elektronarzędzia do nakrętki/śruby.** Obracające się narzędzia robocze mogą ześlizgnąć się z nakrętki lub z łba śruby.

Do użytkowania końcówek wkręcających niezbędny jest uchwyt uniwersalny **28** z chwytem SDS-plus (osprzęt).

- Oczyścić wtykany koniec trzpienia mocującego i lekko go nasmarować.
- Obracając wsunąć uchwyt uniwersalny do uchwytu narzędzia roboczego, aż zostanie on automatycznie zaryglowany.
- Sprawdzić zaryglowanie przez pociągnięcie za uchwyt uniwersalny.
- Włożyć końcówkę wkręcającą do uchwytu uniwersalnego. Stosować końcówki wkręcające pasujące do łba wkręta.
- Ustawić przełącznik wiercenia udarowego/blokady obrotów **9** w pozycji „Wiercenie“.
- W celu wyjęcia uchwytu uniwersalnego przesunąć tulejkę ryglującą **5** do tyłu i wyjąć uchwyt uniwersalny **28** z uchwytu narzędziowego.

Konserwacja i serwis

Konserwacja i czyszczenie

- ▶ **Przed wszystkimi pracami przy elektronarzędziu należy wyciągnąć wtyczkę z gniazda.**
- ▶ **Aby zapewnić bezpieczną i wydajną pracę, elektronarzędzie i szczeliny wentylacyjne należy utrzymywać w czystości.**
- ▶ **Uszkodzoną osłonę przeciwpyłową należy natychmiast wymienić. Poleca się zlecić przeprowadzenie wymiany w punkcie serwisu.**
- Oczyścić uchwyt narzędziowy **3** po każdym użyciu.

Jeżeli konieczna okaże się wymiana przewodu przyłączeniowego, należy zlecić ją firmie Bosch lub w autoryzowanym przez firmę Bosch punkcie naprawy elektronarzędzi, co pozwoli uniknąć ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa.

Obsługa klienta oraz doradztwo dotyczące użytkowania

Przy wszystkich zgłoszeniach oraz zamówieniach części zamiennych konieczne jest podanie 10-cyfrowego numeru katalogowego elektronarzędzia zgodnie z danymi na tabliczce znamionowej.

W punkcie obsługi klienta można uzyskać odpowiedzi na pytania dotyczące napraw i konserwacji nabytego produktu, a także dotyczące części zamiennych. Rysunki rozłożeniowe oraz informacje dotyczące części zamiennych można znaleźć również pod adresem:

www.bosch-pt.com

Nasz zespół doradztwa dotyczącego użytkowania odpowie na wszystkie pytania związane z produktami firmy Bosch oraz ich osprzętem.

Polska

Robert Bosch Sp. z o.o.
Serwis Elektronarzędzi
Ul. Szyszkowa 35/37
02-285 Warszawa
Tel.: 22 7154460
Faks: 22 7154441
E-Mail: bsc@pl.bosch.com
Infolinia Działu Elektronarzędzi: 801 100900
(w cenie połączenia lokalnego)
E-Mail: elektronarzedzia.info@pl.bosch.com
www.bosch.pl

Usuwanie odpadów

Elektronarzędzia, osprzęt i opakowanie należy poddać utylizacji zgodnie z obowiązującymi zasadami ochrony środowiska.

Nie wolno wyrzucać elektronarzędzi do odpadów z gospodarstwa domowego!

Tylko dla państw należących do UE:

Zgodnie z europejską wytyczną 2012/19/UE o starych, zużytych narzędziach elektrycznych i elektronicznych i jej stosowania w prawie krajowym, wyeliminowane, niezdatne do użycia elektronarzędzia należy zbierać osobno i doprowadzić do ponownego użytkowania zgodnego z zasadami ochrony środowiska.

Zastrzega się prawo dokonywania zmian.

Česky

Bezpečnostní upozornění

Všeobecná varovná upozornění pro elektronářadí

⚠ VAROVÁNÍ **Čtěte všechna varovná upozornění a pokyny.** Zanedbání při dodržování varovných upozornění a pokynů mohou mít za následek zásah elektrickým proudem, požár a/nebo těžká poranění.

Všechna varovná upozornění a pokyny do budoucna uschovejte.

Ve varovných upozorněních použitý pojem „elektronářadí" se vztahuje na elektronářadí provozované na el. síti (se síťovým kabelem) a na elektronářadí provozované na akumulátoru (bez síťového kabelu).

Bezpečnost pracovního místa

- **Udržujte Vaše pracovní místo čisté a dobře osvětlené.** Nepořádek nebo neosvětlené pracovní oblasti mohou vést k úrazům.
- **S elektronářadím nepracujte v prostředí ohroženém explozí, kde se nacházejí hořlavé kapaliny, plyny nebo prach.** Elektronářadí vytváří jiskry, které mohou prach nebo páry zapálit.
- **Děti a jiné osoby udržujte při použití elektronářadí daleko od Vašeho pracovního místa.** Při rozptýlení můžete ztratit kontrolu nad strojem.

Elektrická bezpečnost

- **Připojovací zástrčka elektronářadí musí lícovat se zásuvkou. Zástrčka nesmí být žádným způsobem upravena. Společně s elektronářadím s ochranným uzemněním nepoužívejte žádné adaptérové zástrčky.** Neupravené zástrčky a vhodné zásuvky snižují riziko zásahu elektrickým proudem.
- **Zabraňte kontaktu těla s uzemněnými povrchy, jako např. potrubí, topení, sporáky a chladničky.** Je-li Vaše tělo uzemněno, existuje zvýšené riziko zásahu elektrickým proudem.
- **Chraňte stroj před deštěm a vlhkem.** Vniknutí vody do elektronářadí zvyšuje nebezpečí zásahu elektrickým proudem.
- **Dbejte na účel kabelu, nepoužívejte jej k nošení či zavěšení elektronářadí nebo k vytažení zástrčky ze zásuvky. Udržujte kabel daleko od tepla, oleje, ostrých hran nebo pohyblivých dílů stroje.** Poškozené nebo spletené kabely zvyšují riziko zásahu elektrickým proudem.
- **Pokud pracujete s elektronářadím venku, použijte pouze takové prodlužovací kabely, které jsou způsobilé i pro venkovní použití.** Použití prodlužovacího kabelu, jež je vhodný pro použití venku, snižuje riziko zásahu elektrickým proudem.
- **Pokud se nelze vyhnout provozu elektronářadí ve vlhkém prostředí, použijte proudový chránič.** Nasazení proudového chrániče snižuje riziko zásahu elektrickým proudem.

Bezpečnost osob

- **Buďte pozorní, dávejte pozor na to, co děláte a přistupujte k práci s elektronářadím rozumně. Nepoužívejte žádné elektronářadí pokud jste unaveni nebo pod vlivem drog, alkoholu nebo léků.** Moment nepozornosti při použití elektronářadí může vést k vážným poraněním.
- **Noste osobní ochranné pomůcky a vždy ochranné brýle.** Nošení osobních ochranných pomůcek jako maska proti prachu, bezpečnostní obuv s protiskluzovou podrážkou, ochranná přilba nebo sluchátka, podle druhu nasazení elektronářadí, snižují riziko poranění.
- **Zabraňte neúmyslnému uvedení do provozu. Přesvědčte se, že je elektronářadí vypnuté dříve než jej uchopíte, ponesete či připojíte na zdroj proudu a/nebo akumulátor.** Máte-li při nošení elektronářadí prst na spínači nebo pokud stroj připojíte ke zdroji proudu zapnutý, pak to může vést k úrazům.
- **Než elektronářadí zapnete, odstraňte seřizovací nástroje nebo šroubováky.** Nástroj nebo klíč, který se nachází v otáčivém dílu stroje, může vést k poranění.
- **Vyvarujte se abnormálního držení těla. Zajistěte si bezpečný postoj a udržujte vždy rovnováhu.** Tím můžete elektronářadí v neočekávaných situacích lépe kontrolovat.
- **Noste vhodný oděv. Nenoste žádný volný oděv nebo šperky. Vlasy, oděv a rukavice udržujte daleko od**

pohybujících se dílů. Volný oděv, šperky nebo dlouhé vlasy mohou být zachyceny pohybujícími se díly.

- **Lze-li namontovat odsávací či zachycující přípravky, přesvědčte se, že jsou připojeny a správně použity.** Použití odsávání prachu může snížit ohrožení prachem.

Svědomité zacházení a používání elektronářadí

- **Stroj nepřetěžujte. Pro svou práci použijte k tomu určené elektronářadí.** S vhodným elektronářadím budete pracovat v udané oblasti výkonu lépe a bezpečněji.
- **Nepoužívejte žádné elektronářadí, jehož spínač je vadný.** Elektronářadí, které nelze zapnout či vypnout je nebezpečné a musí se opravit.
- **Než provedete seřízení stroje, výměnu dílů příslušenství nebo stroj odložíte, vytáhněte zástrčku ze zásuvky a/nebo odstraňte akumulátor.** Toto preventivní opatření zabrání neúmyslnému zapnutí elektronářadí.
- **Uchovávejte nepoužívané elektronářadí mimo dosah dětí. Nenechte stroj používat osobám, které se strojem nejsou seznámeny nebo nečetly tyto pokyny.** Elektronářadí je nebezpečné, je-li používáno nezkušenými osobami.
- **Pečujte o elektronářadí svědomitě. Zkontrolujte, zda pohyblivé díly stroje bezvadně fungují a nevzpříčují se, zda díly nejsou zlomené nebo poškozené tak, že je omezena funkce elektronářadí. Poškozené díly nechte před nasazením stroje opravit.** Mnoho úrazů má příčinu ve špatně udržovaném elektronářadí.
- **Řezné nástroje udržujte ostré a čisté.** Pečlivě ošetřované řezné nástroje s ostrými řeznými hranami se méně vzpříčují a dají se lehčeji vést.
- **Používejte elektronářadí, příslušenství, nasazovací nástroje apod. podle těchto pokynů. Respektujte přitom pracovní podmínky a prováděnou činnost.** Použití elektronářadí pro jiné než určující použití může vést k nebezpečným situacím.

Servis

- **Nechte Vaše elektronářadí opravit pouze kvalifikovaným odborným personálem a pouze s originálními náhradními díly.** Tím bude zajištěno, že bezpečnost stroje zůstane zachována.

Bezpečnostní upozornění pro kladiva

- **Noste ochranu sluchu.** Působení hluku může způsobit ztrátu sluchu.
- **Používejte přídavné rukojeti dodávané s elektronářadím.** Ztráta kontroly může vést ke zraněním.
- **Pokud provádíte práce, u kterých může nasazený nástroj nebo šroub zasáhnout skrytá elektrická vedení či vlastní síťový kabel, pak držte stroj na izolovaných uchopovacích plochách.** Kontakt s elektrickým vedením pod napětím může přivést napětí i na kovové díly stroje a vést k zásahu elektrickým proudem.
- **Použijte vhodné detekční přístroje na vyhledání skrytých rozvodných vedení nebo kontaktujte místní dodavatelskou společnost.** Kontakt s elektrickým vedením může vést k požáru a úderu elektrickým proudem. Poškození vedení plynu může vést k výbuchu. Proniknutí do vodovodního potrubí způsobí věcné škody nebo může způsobit úder elektrickým proudem.
- **Elektronářadí držte při práci pevně oběma rukama a zajistěte si bezpečný postoj.** Oběma rukama je elektronářadí vedeno bezpečněji.
- **Zajistěte obrobek.** Obrobek pevně uchycený upínacím přípravkem nebo svěrákem je držen bezpečněji než Vaší rukou.
- **Než jej odložíte, počkejte až se elektronářadí zastaví.** Nasazovací nástroj se může vzpříčit a vést ke ztrátě kontroly nad elektronářadím.

Popis výrobku a specifikací

Čtěte všechna varovná upozornění a pokyny. Zanedbání při dodržování varovných upozornění a pokynů mohou mít za následek úraz elektrickým proudem, požár a/nebo těžká poranění.

Vyklopte prosím odklápěcí stranu se zobrazením stroje a nechte tuto stranu během čtení návodu k obsluze otevřenou.

Určené použití

Elektronářadí je určeno k příklepovému vrtání do betonu, cihel a kamene a též pro lehké sekací práce. Je rovněž vhodné pro vrtání bez příklepu do dřeva, kovu, keramiky a umělé hmoty. Elektronářadí s elektronickou regulací a chodem vpravo/vlevo je vhodné i k šroubování.

Zobrazené komponenty

Číslování zobrazených komponent se vztahuje na zobrazení elektronářadí na grafické straně.

1 Rychloupínací výměnné sklíčidlo (GBH 3-28 DFR)
2 Výměnné sklíčidlo SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Nástrojový držák SDS-plus
4 Ochranná protiprachová krytka
5 Uzamykací pouzdro
6 Uzamykací kroužek výměnného sklíčidla (GBH 3-28 DFR)
7 Spínač
8 Odjišťovací tlačítko přepínače údery/zastavené otáčky
9 Přepínač údery/zastavené otáčky
10 Tlačítko pro nastavení hloubkového dorazu
11 Hloubkový doraz
12 Přídavná rukojeť (izolovaná plocha rukojeti)
13 Přepínač směru otáčení
14 Rukojeť (izolovaná plocha rukojeti)
15 Pojistný šroub pro ozubené sklíčidlo*
16 Ozubené sklíčidlo*
17 Upínací stopka SDS-plus pro sklíčidlo*
18 Upnutí sklíčidla (GBH 3-28 DFR)
19 Identifikační drážky
20 Přední pouzdro rychloupínacího výměnného sklíčidla (GBH 3-28 DFR)

21 Přidržovací kroužek rychloupínacího výměnného sklíčidla (GBH 3-28 DFR)
22 Odsávací otvor Saugfix*
23 Svěrný šroub Saugfix*
24 Hloubkový doraz Saugfix*
25 Teleskopická trubka Saugfix*
26 Křídlový šroub Saugfix*
27 Vodící trubka Saugfix*
28 Univerzální držák se stopkou SDS-plus*

***Zobrazené nebo popsané příslušenství nepatří k standardnímu obsahu dodávky. Kompletní příslušenství naleznete v našem programu příslušenství.**

Technická data

Vrtací kladivo		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Objednací číslo		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Řízení počtu otáček		●	●
Zastavení otáček		●	●
Chod vpravo/vlevo		●	●
Výměnné vrtací sklíčidlo		–	●
Jmenovitý příkon	W	800	800
Počet úderů	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Intenzita jednotlivých úderů podle EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Počet otáček	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Nástrojový držák		SDS-plus	SDS-plus
Průměr krku vřetene	mm	50	50
Přípustný průměr vrtání max.: (viz též strana 106)			
– Beton*	mm	28	28
– Zdivo (s dutou vrtací korunkou)	mm	82	82
– Ocel	mm	13	13
– Dřevo	mm	30	30
Hmotnost podle EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Třída ochrany		⧈/II	⧈/II

*nevhodné s dutou vrtací korunkou

Údaje platí pro jmenovité napětí [U] 230 V. U odlišných napětí a podle země specifických provedení se mohou tyto údaje lišit.

Informace o hluku a vibracích

Naměřené hodnoty hluku zjištěny podle EN 60745.

Hodnocená hladina hluku A elektronářadí činí typicky: hladina akustického tlaku 91 dB(A); hladina akustického výkonu 102 dB(A). Nepřesnost K = 3 dB.

Noste ochranu sluchu!

GBH 3-28 DRE:

Celkové hodnoty vibrací a_h (vektorový součet tří os) a nepřesnost K stanoveny podle EN 60745:
příklepové vrtání do betonu: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
sekání: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
vrtání do kovu: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
šroubování: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Celkové hodnoty vibrací a_h (vektorový součet tří os) a nepřesnost K stanoveny podle EN 60745:
příklepové vrtání do betonu: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
sekání: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
vrtání do kovu: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
šroubování: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

V těchto pokynech uvedená úroveň vibrací byla změřena podle měřicích metod normovaných v EN 60745 a může být použita pro vzájemné porovnání elektronářadí. Hodí se i pro předběžný odhad zatížení vibracemi.
Uvedená úroveň vibrací reprezentuje hlavní použití elektronářadí. Pokud se ovšem bude elektronářadí používat pro jiné práce, s odlišným příslušenstvím, s jinými nástroji nebo s nedostatečnou údržbou, může se úroveň vibrací lišit. To může zatížení vibracemi po celou pracovní dobu zřetelně zvýšit.
Pro přesný odhad zatížení vibracemi by měly být zohledněny i doby, v nichž je nářadí vypnuté nebo sice běží, ale fakticky se nepoužívá. To může zatížení vibracemi po celou pracovní dobu zřetelně zredukovat.
Stanovte dodatečná bezpečnostní opatření k ochraně obsluhy před účinky vibrací, jako je např. údržba elektronářadí a nástrojů, udržování teplých rukou, organizace pracovních procesů.

Prohlášení o shodě CE

Prohlašujeme v plné naší zodpovědnosti, že v odstavci „Technická data“ popsaný výrobek je v souladu s následujícími normami nebo normativními dokumenty: EN 60745 podle ustanovení směrnic 2011/65/EU, 2004/108/ES, 2006/42/ES.

Technická dokumentace (2006/42/ES) u:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President
Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montáž

▶ **Před každou prací na elektronářadí vytáhněte zástrčku ze zásuvky.**

Přídavná rukojeť

▶ **Používejte Vaše elektronářadí pouze s přídavnou rukojetí 12.**

Natočení přídavné rukojeti (viz obr. A)

Abyste dosáhli bezpečné a bezúnavové pracovní držení, můžete přídavné držadlo **12** libovolně natočit.

– Otáčejte spodní částí přídavné rukojeti **12** proti směru hodinových ručiček a přídavnou rukojeť **12** natočte do požadované polohy. Poté otáčením spodní části přídavné rukojeti **12** ve směru hodinových ručiček ji opět upevněte.

Dávejte pozor na to, aby upínací pásek přídavné rukojeti ležel v k tomu určené drážce na tělese.

Nastavení hloubky vrtání (viz obr. B)

Pomocí hloubkového dorazu **11** lze stanovit požadovanou hloubku vrtání **X**.

– Stlačte tlačítko pro nastavení hloubky dorazu **10** a nasaďte hloubkový doraz do přídavné rukojeti **12**. Rýhování na hloubkovém dorazu **11** musí ukazovat nahoru.
– Vsuňte nasazovací nástroj SDS-plus až na doraz do nástrojového držáku SDS-plus **3**. Pohyblivost nástroje SDS-plus jinak může vést k chybnému nastavení hloubky vrtání.
– Hloubkový doraz vytáhněte natolik ven, aby vzdálenost mezi špičkou vrtáku a špičkou hloubkového dorazu odpovídala požadované hloubce vrtání **X**.

Volba sklíčidla a nástrojů

Materiál	Druh provozu		
Beton	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Zdivo	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Ocel	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Dřevo	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Pro příklepové vrtání a sekání potřebujete nástroje SDS-plus, jež se nasazují do sklíčidla SDS-plus.

Pro vrtání bez příklepu do dřeva, kovu, keramiky a umělé hmoty a též pro šroubování se používají nástroje bez SDS-plus (např. vrták s válcovou stopkou). Pro tyto nástroje potřebujete rychloupínací sklíčidlo resp. ozubené sklíčidlo.

GBH 3-28 DFR: Výměnné sklíčidlo SDS-plus **2** může být lehce zaměněno za dodávané rychloupínací výměnné sklíčidlo **1**.

Výměna ozubeného sklíčidla (GBH 3-28 DRE)

Abyste mohli pracovat s nástroji bez SDS-plus (např. vrták s válcovou stopkou), musíte namontovat vhodné sklíčidlo (ozubené nebo rychloupínací sklíčidlo, příslušenství).

Montáž ozubeného sklíčidla (viz obr. C)

– Našroubujte upínací stopku SDS-plus **17** do ozubeného sklíčidla **16**. Ozubené sklíčidlo **16** zajistěte pojistným šroubem **15**. **Dbejte na to, že pojistný šroub má levý závit.**

Nasazení ozubeného sklíčidla (viz obr. C)

– Nástrčný konec upínací stopky očistěte a lehce namažte.
– Ozubené sklíčidlo s upínací stopkou nasaďte otáčivě do nástrojového držáku až se automaticky zajistí.
– Zajištění prověřte tahem za ozubené sklíčidlo.

Odejmutí ozubeného sklíčidla

– Posuňte uzamykací pouzdro **5** dozadu a ozubené sklíčidlo **16** odejměte.

Odejmutí/nasazení výměnného sklíčidla (GBH 3-28 DFR)

Odejmutí výměnného sklíčidla (viz obr. D)

– Uzamykací kroužek výměnného sklíčidla **6** stáhněte dozadu, podržte jej pevně v této poloze a výměnné sklíčidlo SDS-plus **2** příp. rychloupínací výměnné sklíčidlo **1** stáhněte dopředu.

Výměnné sklíčidlo chraňte po odejmutí před znečištěním.

Nasazení výměnného sklíčidla (viz obr. E)

- ▶ **Používejte pouze podle modelu specifické originální vybavení a dbejte přitom na počet identifikačních drážek 19.Přípustná jsou pouze výměnná sklíčidla se dvěma nebo třemi identifikačními drážkami.** Použije-li se výměnné sklíčidlo nevhodné pro toto elektronářadí, pak může nasazovací nástroj během provozu vypadnout.

– Výměnné sklíčidlo před nasazením očistěte a nástrčný konec lehce namažte.
– Výměnné sklíčidlo SDS-plus **2** příp. rychloupínací výměnné sklíčidlo **1** uchopte celou rukou. Výměnné sklíčidlo otáčivě nasuňte na upnutí sklíčidla **18**, až uslyšíte zřetelný zvuk zapadnutí.
– Výměnné sklíčidlo se automaticky zajistí. Zkontrolujte zajištění zatažením za výměnné sklíčidlo.

Výměna nástroje

Ochranná protiprachová krytka **4** zabraňuje dalekosáhlému vniknutí prachu z vrtání do nástrojového držáku během provozu. Dbejte při nasazování nástroje na to, aby ochranná protiprachová krytka **4** nebyla poškozena.

- ▶ **Poškozenou protiprachovou krytku ihned nahraďte. Doporučuje se nechat to provést odborným servisem.**

Nasazení nástroje SDS-plus (viz obr. F)

S vrtacím sklíčidlem SDS-plus můžete nástroj jednoduše a pohodlně vyměnit bez použití dalších nástrojů.

– GBH 3-28 DFR: Nasaďte výměnné sklíčidlo SDS-plus **2**.
– Zasouvací konec nasazovacího nástroje očistěte a lehce namažte.
– Nasazovací nástroj vsaďte s otočením do nástrojového držáku až se automaticky zajistí.
– Zajištění prověřte tahem za nástroj.

Nástroj SDS-plus je systémově volně pohyblivý. Tím vzniká při běhu naprázdno obvodová házivost. To nemá žádné důsledky na přesnost vrtaného otvoru, poněvadž vrták se při vrtání automaticky vystředí.

Odejmutí nástroje SDS-plus (viz obr. G)

– Přesuňte uzamykací pouzdro **5** vzad a nasazovací nástroj odejměte.

Nasazení nástrojů bez SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Upozornění: Nástroje bez SDS-plus nepoužívejte k příklepovému vrtání nebo sekání! Nástroje bez SDS-plus a jejich sklíčidlo se při příklepovém vrtání a sekání poškodí.

– Nasaďte ozubené sklíčidlo **16** (viz „Výměna ozubeného sklíčidla“, strana 106).
– Otáčením otevřte ozubené sklíčidlo **16** až lze vložit nástroj. Nasaďte nástroj.
– Nastrčte kličku ozubeného sklíčidla do příslušných otvorů ozubeného sklíčidla **16** a nástroj rovnoměrně upněte.
– Přepínač údery/zastavené otáčky **9** otočte do polohy „vrtání“.

Odejmutí nástrojů bez SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Otáčejte pouzdro ozubeného sklíčidla **16** pomocí kličky proti směru hodinových ručiček až lze nástroj odejmout.

Nasazení nástrojů bez SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (viz obr. H)

Upozornění: Nástroje bez SDS-plus nepoužívejte k příklepovému vrtání nebo sekání! Nástroje bez SDS-plus a jejich sklíčidlo se při příklepovém vrtání a sekání poškodí.

– Nasaďte rychloupínací výměnné sklíčidlo **1**.
– Pevně podržte přidržovací kroužek **21** rychloupínacího výměnného sklíčidla. Otevřete nástrojový držák otáčením předního pouzdra **20** natolik, až lze nasadit nástroj. Pevně podržte přidržovací kroužek **21** a otáčejte přední pouzdro **20** silou ve směru šipky, až je slyšet zřetelný zvuk přeskakování.
– Pevné usazení zkontrolujte tahem za nástroj.

Upozornění: Byl-li nástrojový držák otevřen až na doraz, může být při upínání slyšet zvuk přeskakování a nástrojový držák se neuzavře.
V tom případě otočte přední pouzdro **20** jednou proti směru šipky. Poté lze nástrojový držák uzavřít.

– Přepínač údery/zastavené otáčky **9** otočte do polohy „vrtání“.

Odejmutí nástrojů bez SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (viz obr. I)

– Pevně podržte přidržovací kroužek **21** rychloupínacího výměnného sklíčidla. Otevřete nástrojový držák otáčením předního pouzdra **20** ve směru šipky, až lze odejmout nástroj.

Odsávání prachu pomocí přípravku Saugfix (příslušenství)

- ▶ Prach materiálů jako olovoobsahující nátěry, některé druhy dřeva, minerálů a kovu mohou být zdraví škodlivé. Kontakt s prachem nebo vdechnutí mohou vyvolat alergické reakce a/nebo onemocnění dýchacích cest obsluhy nebo v blízkosti se nacházejících osob.
  Určitý prach jako dubový nebo bukový prach je pokládán za karcinogenní, zvláště ve spojení s přídavnými látkami pro ošetření dřeva (chromát, ochranné prostředky na dřevo). Materiál obsahující azbest smějí opracovávat pouze specialisté.
  – Pokud možno používejte pro daný materiál vhodné odsávání prachu.
  – Pečujte o dobré větrání pracovního prostoru.
  – Je doporučeno nosit ochrannou dýchací masku s třídou filtru P2.

  Dbejte ve Vaší zemi platných předpisů pro opracovávané materiály.
- ▶ **Vyvarujte se usazenin prachu na pracovišti.** Prach se může lehce vznítit.

Montáž nástavce Saugfix (viz obr. J)

Pro odsávání prachu je potřeba nástavec Saugfix (příslušenství). Při vrtání pruží Saugfix zpět tak, aby hlava nástavce Saugfix vždy těsně držela na podkladu.

– Stlačte tlačítko pro nastavení hloubkového dorazu **10** a odejměte hloubkový doraz **11**. Stlačte tlačítko **10** znovu a nasaďte nástavec Saugfix zepředu do přídavné rukojeti **12**.

– Připojte odsávací hadici (průměr 19 mm, příslušenství) na odsávací otvor **22** nástavce Saugfix.
  Vysavač musí být vhodný pro opracovávaný materiál.
– Při odsávání obzvlášť zdraví škodlivého, karcinogenního nebo suchého prachu použijte speciální vysavač.

Nastavení hloubky vrtání na nástavci Saugfix (viz obr. K)

Požadovanou hloubku vrtání **X** můžete stanovit i při namontovaném nástavci Saugfix.

– Vsuňte nasazovací nástroj SDS-plus až na doraz do nástrojového držáku SDS-plus **3**. Pohyblivost nástroje SDS-plus jinak může vést k chybnému nastavení hloubky vrtání.
– Povolte křídlový šroub **26** na nástavci Saugfix.
– Nasaďte nezapnuté elektronářadí pevně na vrtané místo. Nástroj SDS-plus přitom musí dosednout na plochu.
– Vodící trubku **27** nástavce Saugfix přesuňte v jeho uchycení tak, aby hlava nástavce Saugfix přilehla na vrtanou plochu. Neposuňte vodící trubku **27** přes teleskopickou trubku **25** dále než je nezbytné tak, aby pokud možno co největší díl stupnice na teleskopické trubce **25** zůstal viditelný.
– Křídlový šroub **26** opět utáhněte. Povolte svěrný šroub **23** na hloubkovém dorazu nástavce Saugfix.
– Přesuňte hloubkový doraz **24** na teleskopické trubce **25** tak, aby v obrázku zobrazená vzdálenost **X** odpovídala Vaší požadované hloubce vrtání.
– Svěrný šroub **23** v této poloze utáhněte.

Provoz

Uvedení do provozu

▶ **Dbejte síťového napětí! Napětí zdroje proudu musí souhlasit s údaji na typovém štítku elektronářadí. Elektronářadí označené 230 V smí být provozováno i na 220 V.**

Nastavení druhu provozu

Pomocí přepínače údery/zastavené otáčky **9** zvolte druh provozu elektronářadí.

Upozornění: Druh provozu změňte pouze při vypnutém elektronářadí! Elektronářadí se jinak může poškodit.

– Pro změnu druhu provozu stlačte odjišťovací tlačítko **8** a přepínač údery/zastavené otáčky **9** otočte do požadované polohy, až slyšitelně zaskočí.

Poloha pro **příklepové vrtání** do betonu nebo kamene

Poloha pro **vrtání** bez příklepu do dřeva, kovu, keramiky a umělé hmoty a též pro šroubování

Poloha **Vario-Lock** pro přestavení polohy sekáče

V této poloze přepínač údery/zastavené otáčky **9** nezaskočí.

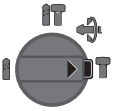

Poloha pro **sekání**

Nastavení směru otáčení

Pomocí přepínače směru otáčení **13** můžete změnit směr otáčení elektronářadí.

▶ **Přepínač směru otáčení 13 ovládejte jen za stavu klidu elektronářadí.**

Chod vpravo: zatlačte přepínač směru otáčení **13** až na doraz do polohy ⬅.

Chod vlevo: zatlačte přepínač směru otáčení **13** až na doraz do polohy ➡.

Pro příklepové vrtání, vrtání a sekání nastavte směr otáčení vždy na běh vpravo.

Zapnutí – vypnutí

– K **zapnutí** elektronářadí stlačte spínač **7**.
– Pro **vypnutí** spínač **7** uvolněte.

Aby se šetřila energie, zapínejte elektronářadí jen pokud jej používáte.

Nastavení počtu otáček/úderů

Počet otáček/úderů zapnutého elektronářadí můžete plynule regulovat podle toho, jak dalece stlačíte spínač **7**.

Lehký tlak na spínač **7** vyvolá nízký počet otáček/příklepů. S přibývajícím tlakem se otáčky/příklepy zvyšují.

Spojka při přetížení

▶ **Pokud se nasazovací nástroj vzpříčí nebo zasekne, přeruší se pohon k vrtacímu vřetenu. Držte, kvůli přitom se vyskytujícím silám, elektronářadí vždy pevně oběma rukama a zaujměte pevný postoj.**

▶ **Elektronářadí vypněte a nasazovací nástroj uvolněte, je-li elektronářadí zablokované. Při zapnutí se zablokovaným vrtacím nástrojem vznikají vysoké reakční momenty.**

Pracovní pokyny

▶ **Před každou prací na elektronářadí vytáhněte zástrčku ze zásuvky.**

Změna sekací polohy (Vario-Lock)

Sekáč můžete zaaretovat ve 36 polohách. Tím můžete zaujmout vždy optimální pracovní polohu.

– Nasaďte sekáč do nástrojového držáku.
– Přepínač údery/zastavené otáčky **9** otočte do polohy „Vario-Lock“ (viz „Nastavení druhu provozu“, strana 108).
– Otočte nástrojový držák do požadované polohy sekání.
– Přepínač údery/zastavené otáčky **9** otočte do polohy „sekání“. Nástrojový držák se tím zaaretuje.
– Směr otáčení nastavte při sekání na běh vpravo.

Nasazení šroubovacích bitů (viz obr. L)

▶ **Na matici/šroub nasaďte jen vypnuté elektronářadí.** Otáčející se nástroje mohou sklouznout.

Pro použití šroubovacích bitů potřebujete univerzální držák **28** s upínací stopkou SDS-plus (příslušenství).

– Nástrčný konec upínací stopky očistěte a lehce namažte.
– Univerzální držák nasaďte otáčivě do nástrojového držáku až se automaticky zajistí.
– Zkontrolujte zajištění tahem za univerzální držák.
– Nasaďte šroubovací bit do univerzálního držáku. Použijte pouze šroubovací bity lícující k hlavě šroubu.
– Přepínač údery/zastavené otáčky **9** otočte do polohy „vrtání“.
– Pro odejmutí univerzálního držáku posuňte uzamykací pouzdro **5** dozadu a univerzální držák **28** odejměte z nástrojového držáku.

Údržba a servis

Údržba a čištění

▶ **Před každou prací na elektronářadí vytáhněte zástrčku ze zásuvky.**

▶ **Udržujte elektronářadí a větrací otvory čisté, abyste pracovali dobře a bezpečně.**

▶ **Poškozenou protiprachovou krytku ihned nahraďte. Doporučuje se nechat to provést odborným servisem.**

– Po každém použití očistěte nástrojový držák **3**.

Je-li nutné nahrazení přívodního kabelu, pak to nechte kvůli zamezení ohrožení bezpečnosti provést firmou Bosch nebo autorizovaným servisem pro elektronářadí Bosch.

Zákaznická a poradenská služba

Při všech dotazech a objednávkách náhradních dílů nezbytně prosím uvádějte 10-místné objednací číslo podle typového štítku elektronářadí.

Zákaznická služba zodpoví Vaše dotazy k opravě a údržbě Vašeho výrobku a též k náhradním dílům. Technické výkresy a informace k náhradním dílům naleznete i na:
www.bosch-pt.com
Tým poradenské služby Bosch Vám rád pomůže při otázkách k našim výrobkům a jejich příslušenství.

Czech Republic
Robert Bosch odbytová s.r.o.
Bosch Service Center PT
K Vápence 1621/16
692 01 Mikulov
Tel.: 519 305700
Fax: 519 305705
E-Mail: servis.naradi@cz.bosch.com
www.bosch.cz

Zpracování odpadů

Elektronářadí, příslušenství a obaly by měly být dodány k opětovnému zhodnocení nepoškozujícímu životní prostředí.

Neodhazujte elektronářadí do domovního odpadu!

Pouze pro země EU:

Podle evropské směrnice 2012/19/EU o starých elektrických a elektronických zařízeních a jejím prosazení v národních zákonech musí být neupotřebitelné elektronářadí rozebrané shromážděno a dodáno k opětovnému zhodnocení nepoškozujícímu životní prostředí.

Změny vyhrazeny.

Slovensky

Bezpečnostné pokyny

Všeobecné výstražné upozornenia a bezpečnostné pokyny

POZOR **Prečítajte si všetky Výstražné upozornenia a bezpečnostné pokyny.** Zanedbanie dodržiavania Výstražných upozornení a pokynov uvedených v nasledujúcom texte môže mať za následok zásah elektrickým prúdom, spôsobiť požiar a/alebo ťažké poranenie.

Tieto Výstražné upozornenia a bezpečnostné pokyny starostlivo uschovajte na budúce použitie.

Pojem „ručné elektrické náradie“ používaný v nasledujúcom texte sa vzťahuje na ručné elektrické náradie napájané zo siete (s prívodnou šnúrou) a na ručné elektrické náradie napájané akumulátorovou batériou (bez prívodnej šnúry).

Bezpečnosť na pracovisku

▶ **Pracovisko vždy udržiavajte čisté a dobre osvetlené.** Neporiadok a neosvetlené priestory pracoviska môžu mať za následok pracovné úrazy.

▶ **Týmto náradím nepracujte v prostredí ohrozenom výbuchom, v ktorom sa nachádzajú horľavé kvapaliny, plyny alebo horľavý prach.** Ručné elektrické náradie vytvára iskry, ktoré by mohli prach alebo pary zapáliť.

▶ **Nedovoľte deťom a iným nepovolaným osobám, aby sa počas používania ručného elektrického náradia zdržiavali v blízkosti pracoviska.** Pri odpútaní pozornosti zo strany inej osoby môžete stratiť kontrolu nad náradím.

Elektrická bezpečnosť

▶ **Zástrčka prívodnej šnúry ručného elektrického náradia musí pasovať do použitej zásuvky. Zástrčku v žiadnom prípade nijako nemeňte. S uzemneným elektrickým náradím nepoužívajte ani žiadne zástrčkové adaptéry.** Nezmenené zástrčky a vhodné zásuvky znižujú riziko zásahu elektrickým prúdom.

▶ **Vyhýbajte sa telesnému kontaktu s uzemnenými povrchovými plochami, ako sú napr. rúry, vykurovacie telesá, sporáky a chladničky.** Keby by bolo Vaše telo uzemnené, hrozí zvýšené riziko zásahu elektrickým prúdom.

▶ **Chráňte elektrické náradie pred účinkami dažďa a vlhkosti.** Vniknutie vody do ručného elektrického náradia zvyšuje riziko zásahu elektrickým prúdom.

- **Nepoužívajte prívodnú šnúru mimo určený účel na nosenie ručného elektrického náradia, ani na jeho zavesenie a zástrčku nevyberajte zo zásuvky ťahaním za prívodnú šnúru. Zabezpečte, aby sa sieťová šnúra nedostala do blízkosti horúceho telesa, ani do kontaktu s olejom, s ostrými hranami alebo pohybujúcimi sa súčiastkami ručného elektrického náradia.** Poškodené alebo zauzlené prívodné šnúry zvyšujú riziko zásahu elektrickým prúdom.
- **Keď pracujete s ručným elektrickým náradím vonku, používajte len také predlžovacie káble, ktoré sú schválené aj na používanie vo vonkajších priestoroch.** Použitie predlžovacieho kábla, ktorý je vhodný na používanie vo vonkajšom prostredí, znižuje riziko zásahu elektrickým prúdom.
- **Ak sa nedá vyhnúť použitiu ručného elektrického náradia vo vlhkom prostredí, použite ochranný spínač pri poruchových prúdoch.** Použitie ochranného spínača pri poruchových prúdoch znižuje riziko zásahu elektrickým prúdom.

Bezpečnosť osôb

- **Buďte ostražitý, sústreďte sa na to, čo robíte a k práci s ručným elektrickým náradím pristupujte s rozumom. Nepracujte s ručným elektrickým náradím nikdy vtedy, keď ste unavený, alebo keď ste pod vplyvom drog, alkoholu alebo liekov.** Malý okamih nepozornosti môže mať pri používaní náradia za následok vážne poranenia.
- **Noste osobné ochranné pomôcky a používajte vždy ochranné okuliare.** Nosenie osobných ochranných pomôcok, ako je ochranná dýchacia maska, bezpečnostná pracovná obuv, ochranná prilba alebo chrániče sluchu, podľa druhu ručného elektrického náradia a spôsobu jeho použitia znižujú riziko poranenia.
- **Vyhýbajte sa neúmyselnému uvedeniu ručného elektrického náradia do činnosti. Pred zasunutím zástrčky do zásuvky a/alebo pred pripojením akumulátora, pred chytením alebo prenášaním ručného elektrického náradia sa vždy presvedčte sa, či je ručné elektrické náradie vypnuté.** Ak budete mať pri prenášaní ručného elektrického náradia prst na vypínači, alebo ak ručné elektrické náradie pripojíte na elektrickú sieť zapnuté, môže to mať za následok nehodu.
- **Skôr ako náradie zapnete, odstráňte z neho nastavovacie náradie alebo kľúče na skrutky.** Nastavovací nástroj alebo kľúč, ktorý sa nachádza v rotujúcej časti ručného elektrického náradia, môže spôsobiť vážne poranenia osôb.
- **Vyhýbajte sa abnormálnym polohám tela. Zabezpečte si pevný postoj, a neprestajne udržiavajte rovnováhu.** Takto budete môcť ručné elektrické náradie v neočakávaných situáciách lepšie kontrolovať.
- **Pri práci noste vhodný pracovný odev. Nenoste široké odevy a nemajte na sebe šperky. Vyvarujte sa toho, aby sa Vaše vlasy, odev a rukavice dostali do blízkosti rotujúcich súčiastok náradia.** Voľný odev, dlhé vlasy alebo šperky môžu byť zachytené rotujúcimi časťami ručného elektrického náradia.
- **Ak sa dá na ručné elektrické náradie namontovať odsávacie zariadenie a zariadenie na zachytávanie prachu, presvedčte sa, či sú dobre pripojené a správne používané.** Používanie odsávacieho zariadenia a zariadenia na zachytávanie prachu znižuje riziko ohrozenia zdravia prachom.

Starostlivé používanie ručného elektrického náradia a manipulácia s ním

- **Ručné elektrické náradie nikdy nepreťažujte. Používajte také elektrické náradie, ktoré je určené pre daný druh práce.** Pomocou vhodného ručného elektrického náradia budete pracovať lepšie a bezpečnejšie v uvedenom rozsahu výkonu náradia.
- **Nepoužívajte nikdy také ručné elektrické náradie, ktoré má pokazený vypínač.** Náradie, ktoré sa už nedá zapnúť alebo vypnúť, je nebezpečné a treba ho zveriť do opravy odborníkovi.
- **Skôr ako začnete náradie nastavovať alebo prestavovať, vymieňať príslušenstvo alebo skôr, ako odložíte náradie, vždy vytiahnite zástrčku sieťovej šnúry zo zásuvky.** Toto preventívne opatrenie zabraňuje neúmyselnému spusteniu ručného elektrického náradia.
- **Nepoužívané ručné elektrické náradie uschovávajte tak, aby bolo mimo dosahu detí. Nedovoľte používať toto náradie osobám, ktoré s ním nie sú dôverne oboznámené, alebo ktoré si neprečítali tieto Pokyny.** Ručné elektrické náradie je nebezpečné vtedy, keď ho používajú neskúsené osoby.
- **Ručné elektrické náradie starostlivo ošetrujte. Kontrolujte, či pohyblivé súčiastky bezchybne fungujú alebo či neblokujú, či nie sú zlomené alebo poškodené niektoré súčiastky, ktoré by mohli negatívne ovplyvňovať správne fungovanie ručného elektrického náradia. Pred použitím náradia dajte poškodené súčiastky vymeniť.** Veľa nehôd bolo spôsobených nedostatočnou údržbou elektrického náradia.
- **Rezné nástroje udržiavajte ostré a čisté.** Starostlivo ošetrované rezné nástroje s ostrými reznými hranami majú menšiu tendenciu k zablokovaniu a ľahšie sa dajú viesť.
- **Používajte ručné elektrické náradie, príslušenstvo, nastavovacie nástroje a pod. podľa týchto výstražných upozornení a bezpečnostných pokynov. Pri práci zohľadnite konkrétne pracovné podmienky a činnosť, ktorú budete vykonávať.** Používanie ručného elektrického náradia na iný účel ako na predpísané použitie môže viesť k nebezpečným situáciám.

Servisné práce

- **Ručné elektrické náradie dávajte opravovať len kvalifikovanému personálu, ktorý používa originálne náhradné súčiastky.** Tým sa zabezpečí, že bezpečnosť náradia zostane zachovaná.

Bezpečnostné pokyny pre kladivá

- **Používajte chrániče sluchu.** Pôsobenie hluku môže mať za následok stratu sluchu.

- ▶ **Používajte prídavné rukoväte, ktoré Vám boli dodané s náradím.** Strata kontroly nad náradím môže mať za následok poranenie.
- ▶ **Držte náradie za izolované plochy rukovätí, ak vykonávate takú prácu, pri ktorej by mohol pracovný nástroj alebo skrutka natrafiť na skryté elektrické vedenia alebo zasiahnuť vlastnú prívodnú šnúru.** Kontakt s elektrickým vedením, ktoré je pod napätím, môže dostať pod napätie aj kovové súčiastky náradia a spôsobiť zásah elektrickým prúdom.
- ▶ **Používajte vhodné prístroje na vyhľadávanie skrytých elektrickým vedení a potrubí, aby ste ich nenavŕtali, alebo sa obráťte na miestne energetické podniky.** Kontakt s elektrickým vodičom pod napätím môže spôsobiť požiar alebo mať za následok zásah elektrickým prúdom. Poškodenie plynového potrubia môže mať za následok explóziu. Preniknutie do vodovodného potrubia spôsobí vecné škody alebo môže mať za následok zásah elektrickým prúdom.
- ▶ **Pri práci držte ručné elektrické náradie pevne oboma rukami a zabezpečte si stabilný postoj.** Pomocou dvoch rúk sa ručné elektrické náradie ovláda bezpečnejšie.
- ▶ **Zabezpečte obrobok.** Obrobok upnutý pomocou upínacieho zariadenia alebo zveráka je bezpečnejší ako obrobok pridržiavaný rukou.
- ▶ **Počkajte na úplné zastavenie ručného elektrického náradia, až potom ho odložte.** Pracovný nástroj sa môže zaseknúť a môže zapríčiniť stratu kontroly nad ručným elektrickým náradím.

Popis produktu a výkonu

Prečítajte si všetky Výstražné upozornenia a bezpečnostné pokyny. Zanedbanie dodržiavania Výstražných upozornení a pokynov uvedených v nasledujúcom texte môže mať za následok zásah elektrickým prúdom, spôsobiť požiar a/alebo ťažké poranenie.

Vyklopte si láskavo vyklápaciu stranu s obrázkami produktu a nechajte si ju vyklopenú po celý čas, keď čítate tento Návod na používanie.

Používanie podľa určenia

Toto ručné elektrické náradie je určené na vŕtanie s pneumatickým príklepom do betónu, tehly a prírodného kameňa, ako aj na ľahké sekacie práce. Je tiež vhodné na vŕtanie bez príklepu do dreva, kovu, keramiky a plastov. Ručné elektrické náradie, ktoré je vybavené elektronickou reguláciou a prepínaním chodu doprava/doľava, je vhodné aj na skrutkovanie.

Vyobrazené komponenty

Číslovanie jednotlivých komponentov sa vzťahuje na vyobrazenie elektrického náradia na grafickej strane tohto Návodu na používanie.

1 Rýchloupínacie výmenné skľučovadlo (GBH 3-28 DFR)
2 Výmenné skľučovadlo SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Upínacia hlava SDS-plus
4 Ochranná manžeta
5 Zaisťovacia objímka
6 Zaisťovací krúžok výmenného skľučovadla (GBH 3-28 DFR)
7 Vypínač
8 Uvoľňovacie tlačidlo pre prepínač pracovných režimov
9 Prepínač pracovných režimov
10 Tlačidlo na nastavenie hĺbkového dorazu
11 Hĺbkový doraz
12 Prídavná rukoväť (izolovaná plocha rukoväte)
13 Prepínač smeru otáčania
14 Rukoväť (izolovaná plocha rukoväte)
15 Poistná skrutka pre skľučovadlo s ozubeným vencom*
16 Skľučovadlo s ozubeným vencom*
17 Upínacia stopka SDS-plus pre skľučovadlo*
18 Upevňovací mechanizmus skľučovadla (GBH 3-28 DFR)
19 Identifikačné drážky
20 Predná objímka rýchloupínacieho výmenného skľučovadla (GBH 3-28 DFR)
21 Pridržiavací krúžok rýchloupínacieho výmenného skľučovadla (GBH 3-28 DFR)
22 Odsávací nátrubok Saugfix*
23 Aretačná skrutka Saugfix*
24 Hĺbkový doraz Saugfix*
25 Teleskopická rúrka Saugfix*
26 Krídlová skrutka Saugfix*
27 Vodiaca rúrka Saugfix*
28 Univerzálny držiak s upínacou stopkou SDS-plus*

***Zobrazené alebo popísané príslušenstvo nepatrí celé do základnej výbavy produktu. Kompletné príslušenstvo nájdete v našom programe príslušenstva.**

Informácia o hlučnosti/vibráciách

Namerané hodnoty hluku zistené podľa normy EN 60745.

Hodnota hladiny hluku A ručného elektrického náradia je typicky: Hladina akustického tlaku 91 dB(A); Hladina akustického výkonu 102 dB(A). Nespoľahlivosť merania K = 3 dB.
Používajte chrániče sluchu!

GBH 3-28 DRE:

Celkové hodnoty vibrácií a_h (suma vektorov troch smerov) a nepresnosť merania K zisťované podľa normy EN 60745:
Vŕtanie s príklepom do betónu: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Sekanie: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Vŕtanie do kovu: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Skrutkovanie: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Celkové hodnoty vibrácií a_h (suma vektorov troch smerov) a nepresnosť merania K zisťované podľa normy EN 60745:
Vŕtanie s príklepom do betónu: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Sekanie: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Vŕtanie do kovu: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Skrutkovanie: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Úroveň kmitov uvedená v týchto pokynoch bola nameraná podľa meracieho postupu uvedeného v norme EN 60745 a možno ju používať na vzájomné porovnávanie elektronáradia. Hodí sa aj na predbežný odhad zaťaženia vibráciami. Uvedená hladina vibrácií reprezentuje hlavné druhy používania tohto ručného elektrického náradia. Pokiaľ sa ale bude elektronáradie používať na iné práce, s odlišným príslušenstvom, s inými nástrojmi alebo s nedostatočnou údržbou, môže sa úroveň vibrácií líšiť. To môže výrazne zvýšiť zaťaženie vibráciami počas celej pracovnej doby.

Na presný odhad zaťaženia vibráciami počas určitého časového úseku práce s náradím treba zohľadniť doby, počas ktorých je ručné elektrické náradie vypnuté alebo doby, keď náradie síce beží, ale v skutočnosti sa nepoužíva. To môže výrazne redukovať zaťaženie vibráciami počas celej pracovnej doby.

Na ochranu osoby pracujúcej s náradím pred účinkami zaťaženia vibráciami vykonajte ďalšie bezpečnostné opatrenia, ako sú napríklad: údržba ručného elektrického náradia a používaných pracovných nástrojov, zabezpečenie zachovania teploty rúk, organizácia jednotlivých pracovných úkonov.

Technické údaje

Vŕtacie kladivo		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Vecné číslo		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Regulácia počtu obrátok		●	●
Zastavenie otáčania		●	●
Pravobežný/ľavobežný chod		●	●
Výmenné skľučovadlo		–	●
Menovitý príkon	W	800	800
Frekvencia príklepu	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Intenzita jednotlivých príklepov podľa EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Počet obrátok	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Skľučovadlo		SDS-plus	SDS-plus
Priemer kŕčka vretena	mm	50	50
dovolený vŕtací priemer max.: (pozri aj strana 113)			
– Betón*	mm	28	28
– Murivo (dutou vŕtacou korunkou)	mm	82	82
– Oceľ	mm	13	13
– Drevo	mm	30	30
Hmotnosť podľa EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Trieda ochrany		⧈/II	⧈/II

*dutou vŕtacou korunkou nevhodné

Tieto údaje platia pre menovité napätie [U] 230 V. V takých prípadoch, keď má napätie odlišné hodnoty a pri vyhotoveniach, ktoré sú špecifické pre niektorú krajinu, sa môžu tieto údaje odlišovať.

Vyhlásenie o konformite CE

Na vlastnú zodpovednosť vyhlasujeme, že dole popísaný výrobok „Technické údaje“ sa zhoduje s nasledujúcimi normami alebo normatívnymi dokumentami: EN 60745 podľa ustanovení smerníc 2011/65/EÚ, 2004/108/ES, 2006/42/ES.

Súbor technickej dokumentácie (2006/42/ES) sa nachádza u:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montáž

► **Pred každou prácou na ručnom elektrickom náradí vytiahnite zástrčku náradia zo zásuvky.**

Prídavná rukoväť

► **Používajte ručné elektrické náradie iba s prídavnou rukoväťou 12.**

Otočenie prídavnej rukoväte (pozri obrázok A)

Prídavnú rukoväť **12** môžete ľubovoľne otočiť, aby ste dosiahli bezpečnú a minimálne unavujúcu pracovnú polohu.

– Otočte dolný držiak prídavnej rukoväte **12** proti smeru pohybu hodinových ručičiek a nastavte prídavnú rukoväť **12** do požadovanej polohy. Otáčaním v smere pohybu hodinových ručičiek potom prídavnú rukoväť **12** znova utiahnite.

Dajte pozor na to, aby sa upínacia páska prídavnej rukoväte nachádzala v príslušnej drážke telesa náradia.

Nastavenie hĺbky vrtu (pozri obrázok B)

Pomocou hĺbkového dorazu **11** sa dá nastaviť požadovaná hĺbka vrtu **X**.

– Stlačte tlačidlo na nastavenie hĺbkového dorazu **10** a vložte hĺbkový doraz do prídavnej rukoväte **12**. Drážkovanie na hĺbkovom doraze **11** musí smerovať dole.
– Zasuňte pracovný nástroj so stopkou SDS-plus až na doraz do upínacej hlavy SDS-plus **3**. Pohyblivosť pracovného nástroja so stopkou SDS-plus by mohla inak spôsobiť nepresné nastavenie hĺbky vrtu.
– Vytiahnite hĺbkový doraz natoľko, aby vzdialenosť medzi hrotom vrtáka a hrotom hĺbkového dorazu zodpovedala požadovanej hĺbke vrtu **X**.

Výber skľučovadla a pracovných nástrojov

Materiál	Režim prevádzky		
Betón	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Murivo	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Oceľ	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Drevo	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Na vŕtanie s príklepom a na sekanie potrebujete pracovné nástroje so stopkou SDS-plus, ktoré sa dajú vložiť do skľučovadla (upínacej hlavy) SDS-plus.

Na vŕtanie do dreva, kovu, do keramiky a plastov, ako aj na skrutkovanie sa používajú nástroje bez stopky SDS-plus (napr. vrtáky s valcovitou stopkou). Na upínanie týchto nástrojov potrebujete rýchloupínacie skľučovadlo, resp. skľučovadlo s ozubeným vencom.

GBH 3-28 DFR: Výmenné skľučovadlo SDS-plus **2** sa dá ľahko vymeniť za rýchloupínacie skľučovalo **1**, ktoré je tiež súčasťou základnej výbavy náradia.

Výmena skľučovadla s ozubeným vencom (GBH 3-28 DRE)

Aby ste mohli pracovať aj s nástrojmi bez stopky SDS-plus (napr. s vrtákmi s valcovitou stopkou), musíte namontovať vhodné skľučovadlo (napríklad skľučovadlo s ozubeným vencom alebo rýchloupínacie skľučovadlo, obe sú súčasťou príslušenstva).

Montáž skľučovadla s ozubeným vencom (pozri obrázok C)

– Naskrutkujte upínaciu stopku SDS-plus **17** do skľučovadla s ozubeným vencom **16**. Skľučovadlo s ozubeným vencom **16** zaistite pomocou poistnej skrutky **15**. **Nezabudnite na to, že poistná skrutka má ľavý závit.**

Montáž skľučovadla s ozubeným vencom (pozri obrázok C)

– Vyčistite zasúvací koniec stopky a jemne ho potrite tukom.
– Zasuňte skľučovadlo otáčajúc ho so stopkou SDS-plus do upínacej hlavy tak, aby sa samočinne zaistilo.
– Skontrolujte zaistenie potiahnutím za skľučovadlo s ozubeným vencom.

Demontáž skľučovadla s ozubeným vencom

– Posuňte zaisťovaciu objímku **5** smerom dozadu a skľučovadlo s ozubeným vencom **16** vyberte.

Demontáž/montáž výmenného skľučovadla (GBH 3-28 DFR)

Demontáž výmenného skľučovadla (pozri obrázok D)

– Potiahnite zaisťovací krúžok výmenného skľučovadla **6** smerom dozadu, podržte ho v tejto polohe a výmenné skľučovadlo SDS-plus **2** resp. rýchloupínacie výmenné skľučovadlo **1** demontujte odtiahnutím smerom dopredu.

Po demontáži chráňte výmenné skľučovadlo pred znečistením.

Montáž výmenného skľučovadla (pozri obrázok E)

► **Používajte len výbavu špecifickú pre daný model výrobku a všímajte si pritom počet identifikačných drážok 19.Je dovolené používať len výmenné skľučovadlá s dvoma alebo s tromi identifikačnými drážkami.** Keď sa s týmto ručným elektrickým náradím používa nevhodné výmenné skľučovadlo, môže pracovný nástroj počas používanie vypadnúť.

– Pred montážou výmenné skľučovadlo vyčistite a zasúvací koniec jemne potrite tukom.
– Výmenné skľučovadlo SDS-plus **2** resp. rýchloupínacie výmenné skľučovadlo **1** držte celou rukou. Za súčasného otáčania nasúvajte výmenné skľučovadlo na upevňovací mechanizmus skľučovadla **18**, až kým počujete zreteľný zvuk zaskočenia.
– Výmenné skľučovadlo sa samočinne zaistí. Skontrolujte zaistenie potiahnutím za výmenné skľučovadlo.

Výmena nástroja

Ochranná manžeta **4** zabraňuje v širokej miere vnikaniu prachu z vŕtania do skľučovadla počas prevádzky náradia. Pri vkladaní pracovných nástrojov dávajte pozor na to, aby ste ochrannú manžetu **4** nepoškodili.

► **Poškodenú ochrannú manžetu ihneď nahraďte novou manžetou. Odporúčame, aby ste si to dali urobiť v autorizovanom servisnom stredisku.**

Vloženie pracovného nástroja so stopkou SDS-plus (pozri obrázok F)

Pomocou skľučovadla SDS-plus môžete rýchlo a pohodlne vymieňať pracovné nástroje bez toho, aby ste museli používať nejaké prídavné nástroje.

– GBH 3-28 DFR: Vložte výmenné skľučovadlo SDS-plus **2**.
– Vyčistite zasúvací koniec pracovného nástroja a jemne ho potrite tukom.
– Pracovný nástroj vkladajte do skľučovadla tak, že ním otáčate, kým samočinne zaskočí.
– Skontrolujte zaistenie potiahnutím za pracovný nástroj.

Pracovný nástroj so stopkou SDS-plus je voľne pohyblivý, čo je podmienené systémovo. Pri behu naprázdno tým vzniká odchýlka od presného kruhového pohybu. Na presnosť vrtu to však nemá vplyv, pretože vrták sa pri vŕtaní sám automaticky vycentruje.

Vybratie pracovného nástroja so stopkou SDS-plus (pozri obrázok G)

– Posuňte zaisťovaciu objímku **5** smerom dozadu a pracovný nástroj vyberte.

Vkladanie pracovných nástrojov bez stopky SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Upozornenie: Nástroje bez stopky SDS-plus nepoužívajte na vŕtanie s príklepom ani na sekanie! Nástroje bez stopky SDS-plus aj skľučovadlo náradia by sa pri vŕtaní s príklepom a pri sekaní poškodili.

– Nasaďte skľučovadlo s ozubeným vencom **16** (pozri „Výmena skľučovadla s ozubeným vencom“, strana 113).
– Otvorte skľučovadlo s ozubeným vencom **16** otáčaním tak, aby sa dal doň vložiť pracovný nástroj. Vložte pracovný nástroj.
– Doťahovací kľúč skľučovadla vložte do príslušných otvorov skľučovadla s ozubeným vencom **16** a pracovný nástroj rovnomerne upnite (utiahnutím vo všetkých troch otvoroch).
– Otočte prepínač pracovných režimov **9** do polohy „Vŕtanie“.

Vyberanie pracovných nástrojov bez stopky SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Otáčajte objímku skľučovadla s ozubeným vencom **16** pomocou uťahovacieho kľúča proti smeru pohybu hodinových ručičiek, až sa dá pracovný nástroj so skľučovadla vybrať.

Vkladanie pracovných nástrojov bez stopky SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (pozri obrázok H)

Upozornenie: Nástroje bez stopky SDS-plus nepoužívajte na vŕtanie s príklepom ani na sekanie! Nástroje bez stopky SDS-plus aj skľučovadlo náradia by sa pri vŕtaní s príklepom a pri sekaní poškodili.

– Vložte rýchloupínacie výmenné skľučovadlo **1**.
– Pridržte zadnú objímku **21** rýchloupínacieho výmenného skľučovadla. Otáčaním prednej objímky **20** otvorte upínací mechanizmus do takej miery, aby sa dal do skľučovadla vložiť pracovný nástroj. Pridržte zadnú objímku **21** a prednú objímku **20** energicky otočte v smere šípky, až sa ozve dobre počuteľné rapkáčové preskakovanie.
– Skontrolujte správne upevnenie potiahnutím za pracovný nástroj.

Upozornenie: Keď bol upínací mechanizmus otvorený až na doraz, môže byť počuť pri zatváraní upínacieho mechanizmu rapkáčové preskakovanie a upínací mechanizmus sa nezatvára.
V takomto prípade jedenkrát otočte prednú objímku **20** proti smeru šípky. Potom sa bude dať upínací mechanizmus zavrieť.

– Otočte prepínač pracovných režimov **9** do polohy „Vŕtanie“.

Vyberanie pracovných nástrojov bez stopky SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (pozri obrázok I)

– Pridržte zadnú objímku **21** rýchloupínacieho výmenného skľučovadla. Otáčaním prednej objímky **20** v smere šípky otvorte upínací mechanizmus do takej miery, aby sa dal pracovný nástroj zo skľučovadla vybrať.

Odsávanie prachu pomocou mechanizmu Saugfix (Príslušenstvo)

▶ Prach z niektorých materiálov, napr. z náterov obsahujúcich olovo, z niektorých druhov tvrdého dreva, minerálov a kovov môže byť zdraviu škodlivý. Kontakt s takýmto prachom alebo jeho vdychovanie môže vyvolávať alergické reakcie a/alebo spôsobiť ochorenie dýchacích ciest pracovníka, prípadne osôb, ktoré sa nachádzajú v blízkosti pracoviska.
Určité druhy prachu, napr. prach z dubového alebo z bukového dreva, sa považujú za rakovinotvorné, a to predovšetkým spolu s ďalšími materiálmi, ktoré sa používajú pri spracovávaní dreva (chromitan, chemické prostriedky na ochranu dreva). Materiál, ktorý obsahuje azbest, smú opracovávať len špeciálne vyškolení pracovníci.
  – Používajte podľa možnosti také odsávanie, ktoré je pre daný materiál vhodné.
  – Postarajte sa o dobré vetranie svojho pracoviska.
  – Odporúčame Vám používať ochrannú dýchaciu masku s filtrom triedy P2.

  Dodržiavajte aj predpisy vlastnej krajiny týkajúce sa konkrétneho obrábaného materiálu.

▶ **Vyhýbajte sa usadzovaniu prachu na Vašom pracovisku.** Viaceré druhy prachu sa môžu ľahko vznieť.

Montáž mechanizmu Saugfix (pozri obrázok J)

Na odsávanie prachu je potrebné použiť odsávací mechanizmus Saugfix (príslušenstvo). Pri vŕtaní pruží odsávací mechanizmus Saugfix proti smeru vŕtania, takže odsávacia hlava Saugfix je pridržiavaná stále tesne k podkladu.

– Stlačte tlačidlo na nastavenie hĺbkového dorazu **10** a demontujte hĺbkový doraz **11**. Stlačte znova tlačidlo na nastavenie hĺbkového dorazu **10** a odsávací mechanizmus založte spredu do prídavnej rukoväte **12**.
– Pripojte odsávaciu hadicu (priemer 19 mm, príslušenstvo) na odsávací nátrubok **22** odsávacieho mechanizmu Saugfix.
Vysávač musí byť vhodný pre daný druh opracovávaného materiálu.

– Pri odsávaní materiálov mimoriadne ohrozujúcich zdravie, rakovinotvorných alebo suchých prachov používajte špeciálny vysávač.

Nastavenie hĺbky vrtu na mechanizme Saugfix (pozri obrázok K)

Požadovanú hĺbku vrtu **X** môžete nastavovať aj vtedy, keď je odsávací mechanizmus Saugfix namontovaný.

– Zasuňte pracovný nástroj so stopkou SDS-plus až na doraz do upínacej hlavy SDS-plus **3**. Pohyblivosť pracovného nástroja so stopkou SDS-plus by mohla inak spôsobiť nepresné nastavenie hĺbky vrtu.
– Uvoľnite na tento účel krídlovú skrutku **26** na odsávacom mechanizme Saugfix.
– Pritlačte ručné elektrické náradie bez zapnutia pevne k vŕtanej ploche na miesto vrtu. Pracovný nástroj so stopkou SDS-plus musí pritom doliehať na plochu.
– Posuňte vodiacu rúrku **27** odsávacieho mechanizmu Saugfix v jej držiaku tak, aby hlava odsávacieho mechanizmu Saugfix priliehala na vŕtanú plochu. Neposúvajte vodiacu rúrku **27** nad teleskopickú rúrku **25** ďalej, ako je potrebné, aby zostala podľa možnosti čo najväčšia časť stupnice na teleskopickej rúrke **25** viditeľná.
– Krídlovú skrutku **26** opäť utiahnite. Uvoľnite aretačnú skrutku **23** na hĺbkovom doraze odsávacieho mechanizmu Saugfix.
– Posuňte hĺbkový doraz **24** na teleskopickej rúrke **25**, tak, aby zobrazená vzdialenosť **X** zodpovedala Vašej požadovanej hĺbke vrtu.
– Aretačnú skrutku **23** v tejto polohe utiahnite.

Prevádzka

Uvedenie do prevádzky

▶ **Všimnite si napätie siete! Napätie zdroja prúdu musí mať hodnotu zhodnú s údajmi na typovom štítku ručného elektrického náradia. Výrobky označené pre napätie 230 V sa smú používať aj s napätím 220 V.**

Nastavenie pracovného režimu

Pomocou prepínača pracovných režimov **9** zvoľte požadovaný druh prevádzky ručného elektrického náradia.

Upozornenie: Pracovný režim meňte len vtedy, keď je ručné elektrické náradie vypnuté! Inak by sa mohlo ručné elektrické náradie poškodiť.

– Ak chcete zmeniť druh prevádzky, stlačte uvoľňovacie tlačidlo **8** a otočte prepínač pracovných režimov **9** do požadovanej polohy tak, aby počuteľne zaskočil.

Poloha na **vŕtanie s príklepom** do betónu alebo do kameňa

Poloha na **vŕtanie** bez príklepu do dreva, kovu, keramiky a plastov, ako aj na skrutkovanie

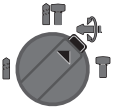

Poloha **Vario-Lock** na prestavovanie sekacej polohy

V tejto polohe prepínač voľby pracovných režimov **9** nezaskakuje.

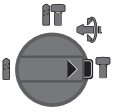

Poloha na **sekanie**

Nastavenie smeru otáčania

Pomocou prepínača smeru otáčania **13** môžete prepínať smer otáčania ručného elektrického náradia.

▶ **S prepínačom smeru otáčania 13 manipulujte len vtedy, keď je náradie vypnuté.**

Pravobežný chod: Zatlačte prepínač smeru otáčania **13** až na doraz do polohy ⬅.

Ľavobežný chod: Zatlačte prepínač smeru otáčania **13** až na doraz do polohy ➡.

Na vŕtanie s príklepom, na vŕtanie a na sekanie nastavte vždy pravobežný chod.

Zapínanie/vypínanie

– Na **zapnutie** ručného elektrického náradia stlačte vypínač **7**.
– Na **vypnutie** ručného elektrického náradia uvoľnite vypínač **7**.

Aby ste ušetrili energiu, zapínajte ručné elektrické náradie iba vtedy, ked ho používate.

Nastavenie počtu obrátok/frekvencie príklepu

Počet obrátok/frekvenciu príklepov zapnutého ručného elektrického náradia môžete plynulo regulovať podľa toho, do akej miery stláčate vypínač **7**.

Mierny tlak na vypínač **7** spôsobí nízky počet obrátok/nízku frekvenciu príklepu. So zvyšovaním tlaku sa počet obrátok/frekvencia príklepu zvyšujú.

Ochranná spojka proti preťaženiu

▶ **Keď sa pracovný nástroj vzprieči alebo zablokuje, pohon vŕtacieho vretena sa preruší. Držte počas práce, so zreteľom na možné vznikajúce sily, ručné elektrické náradie vždy oboma rukami a zaujmite stabilný postoj.**

▶ **Keď sa ručné elektrické náradie zablokuje, vypnite náradie a pracovný nástroj uvoľnite. Pri zapnutí so zablokovaným vŕtacím nástrojom vznikajú vysoké reakčné momenty.**

Pokyny na používanie

▶ **Pred každou prácou na ručnom elektrickom náradí vytiahnite zástrčku náradia zo zásuvky.**

Zmena polohy sekáča (Vario-Lock)

Sekáč sa dá aretovať v 36 rôznych polohách. Vďaka tomu budete môcť zaujať vždy optimálnu pracovnú polohu.

– Vložte sekáč do skľučovadla.

– Prepínač pracovných režimov **9** otočte do polohy „Vario-Lock“ (pozri „Nastavenie pracovného režimu“, strana 115).
– Otáčajte skľučovadlom tak, aby sa sekáč dostal do požadovanej polohy.
– Prepínač pracovných režimov **9** otočte do polohy „Sekanie“. Upínací mechanizmus je takýmto spôsobom zaaretovaný.
– Na sekanie nastavte smer otáčania vždy na pravobežný chod.

Vkladanie skrutkovacích hrotov (pozri obrázok L)

▶ **Na skrutku/maticu prikladajte ručné elektrické náradie iba vo vypnutom stave.** Otáčajúce sa pracovné nástroje by sa mohli zošmyknúť.

Ak chcete pracovať so skrutkovacími hrotmi, potrebujete univerzálny držiak skrutkovacích hrotov **28** so stopkou SDS-plus (príslušenstvo).

– Vyčistite zasúvací koniec stopky a jemne ho potrite tukom.
– Za súčasného otáčania zasúvajte univerzálny držiak skrutkovacích hrotov do upínacej hlavy tak, aby sa samočinne zaistil.
– Skontrolujte zaistenie potiahnutím za univerzálny držiak skrutkovacích hrotov.
– Do univerzálneho držiaka skrutkovacích hrotov vložte skrutkovací hrot. Na skrutkovanie vždy používajte len také skrutkovacie hroty, ktoré sa hodia k hlave skrutky.
– Otočte prepínač pracovných režimov **9** do polohy „Vŕtanie“.
– Ak chcete vybrať univerzálny držiak skrutkovacích hrotov, posuňte zaisťovaciu objímku **5** smerom dozadu a univerzálny držiak skrutkovacích hrotov **28** z upínacej hlavy vyberte.

Údržba a servis

Údržba a čistenie

▶ **Pred každou prácou na ručnom elektrickom náradí vytiahnite zástrčku náradia zo zásuvky.**

▶ **Ručné elektrické náradie a jeho vetracie štrbiny udržiavajte vždy v čistote, aby ste mohli pracovať kvalitne a bezpečne.**

▶ **Poškodenú ochrannú manžetu ihneď nahraďte novou manžetou. Odporúčame, aby ste si to dali urobiť v autorizovanom servisnom stredisku.**

– Skľučovadlo pravidelne čistite **3** po každom použití.

Ak je potrebná výmena prívodnej šnúry, musí ju vykonať firma Bosch alebo niektoré autorizované servisné stredisko ručného elektrického náradia Bosch, aby sa zabránilo ohrozeniu bezpečnosti používateľa náradia.

Servisné stredisko a poradenstvo pri používaní

Pri všetkých dopytoch a objednávkach náhradných súčiastok uvádzajte bezpodmienečne 10-miestne vecné číslo uvedené na typovom štítku výrobku.

Servisné stredisko Vám odpovie na otázky týkajúce sa opravy a údržby Vášho produktu ako aj náhradných súčiastok. Rozložené obrázky a informácie k náhradným súčiastkam nájdete aj na web-stránke:

www.bosch-pt.com

Tím poradcov Bosch Vám s radosťou poskytne pomoc pri otázkach týkajúcich sa našich produktov a ich príslušenstva.

Slovakia

Tel.: (02) 48 703 800
Fax: (02) 48 703 801
E-Mail: servis.naradia@sk.bosch.com
www.bosch.sk

Likvidácia

Ručné elektrické náradie, príslušenstvo a obal treba dať na recykláciu šetriacu životné prostredie.

Neodhadzujte ručné elektrické náradie do komunálneho odpadu!

Len pre krajiny EÚ:

Podľa Európskej smernice 2012/19/EÚ o starých elektrických a elektronických výrobkoch a podľa jej aplikácií v národnom práve sa musia už nepoužiteľné elektrické produkty zbierať separovane a dať na recykláciu zodpovedajúcu ochrane životného prostredia.

Zmeny vyhradené.

Magyar

Biztonsági előírások

Általános biztonsági előírások az elektromos kéziszerszámokhoz

⚠FIGYELMEZTETÉS **Olvassa el az összes biztonsági figyelmeztetést és előírást.** A következőkben leírt előírások betartásának elmulasztása áramütésekhez, tűzhöz és/vagy súlyos testi sérülésekhez vezethet.

Kérjük a későbbi használatra gondosan őrizze meg ezeket az előírásokat.

Az alább alkalmazott „elektromos kéziszerszám” fogalom a hálózati elektromos kéziszerszámokat (hálózati csatlakozó kábellel) és az akkumulátoros elektromos kéziszerszámokat (hálózati csatlakozó kábel nélkül) foglalja magában.

Munkahelyi biztonság

▶ **Tartsa tisztán és jól megvilágított állapotban a munkahelyét.** A rendetlenség és a megvilágítatlan munkaterület balesetekhez vezethet.

▶ **Ne dolgozzon a berendezéssel olyan robbanásveszélyes környezetben, ahol éghető folyadékok, gázok vagy porok vannak.** Az elektromos kéziszerszámok szikrákat keltenek, amelyek a port vagy a gőzöket meggyújthatják.

- **Tartsa távol a gyerekeket és az idegen személyeket a munkahelytől, ha az elektromos kéziszerszámot használja.** Ha elvonják a figyelmét, elveszítheti az uralmát a berendezés felett.

Elektromos biztonsági előírások

- **A készülék csatlakozó dugójának bele kell illeszkednie a dugaszolóaljzatba. A csatlakozó dugót semmilyen módon sem szabad megváltoztatni. Védőföldeléssel ellátott készülékekkel kapcsolatban ne használjon csatlakozó adaptert.** A változtatás nélküli csatlakozó dugók és a megfelelő dugaszoló aljzatok csökkentik az áramütés kockázatát.
- **Kerülje el a földelt felületek, mint például csövek, fűtőtestek, kályhák és hűtőgépek megérintését.** Az áramütési veszély megnövekszik, ha a teste le van földelve.
- **Tartsa távol az elektromos kéziszerszámot az esőtől vagy nedvességtől.** Ha víz hatol be egy elektromos kéziszerszámba, ez megnöveli az áramütés veszélyét.
- **Ne használja a kábelt a rendeltetésétől eltérő célokra, vagyis a szerszámot soha ne hordozza vagy akassza fel a kábelnél fogva, és sohase húzza ki a hálózati csatlakozó dugót a kábelnél fogva. Tartsa távol a kábelt hőforrásoktól, olajtól, éles élektől és sarkoktól és mozgó gépalkatrészektől.** Egy megrongálódott vagy csomókkal teli kábel megnöveli az áramütés veszélyét.
- **Ha egy elektromos kéziszerszámmal a szabad ég alatt dolgozik, csak szabadban való használatra engedélyezett hosszabbítót használjon.** A szabadban való használatra engedélyezett hosszabbító használata csökkenti az áramütés veszélyét.
- **Ha nem lehet elkerülni az elektromos kéziszerszám nedves környezetben való használatát, alkalmazzon egy hibaáram-védőkapcsolót.** Egy hibaáram-védőkapcsoló alkalmazása csökkenti az áramütés kockázatát.

Személyi biztonság

- **Munka közben mindig figyeljen, ügyeljen arra, amit csinál és meggondoltan dolgozzon az elektromos kéziszerszámmal. Ha fáradt, ha kábítószerek vagy alkohol hatása alatt áll, vagy orvosságokat vett be, ne használja a berendezést.** Egy pillanatnyi figyelmetlenség a szerszám használata közben komoly sérülésekhez vezethet.
- **Viseljen személyi védőfelszerelést és mindig viseljen védőszemüveget.** A személyi védőfelszerelések, mint porvédő álarc, csúszásbiztos védőcipő, védősapka és fülvédő használata az elektromos kéziszerszám használata jellegének megfelelően csökkenti a személyi sérülések kockázatát.
- **Kerülje el a készülék akaratlan üzembe helyezését. Győződjön meg arról, hogy az elektromos kéziszerszám ki van kapcsolva, mielőtt bedugná a csatlakozó dugót a dugaszolóaljzatba, csatlakoztatná az akkumulátor-csomagot, és mielőtt felvenné és vinni kezdené az elektromos kéziszerszámot.** Ha az elektromos kéziszerszám felemelése közben az ujját a kapcsolón tartja, vagy ha a készüléket bekapcsolt állapotban csatlakoztatja az áramforráshoz, ez balesetekhez vezethet.
- **Az elektromos kéziszerszám bekapcsolása előtt okvetlenül távolítsa el a beállítószerszámokat vagy csavarkulcsokat.** Az elektromos kéziszerszám forgó részeiben felejtett beállítószerszám vagy csavarkulcs sérüléseket okozhat.
- **Ne becsülje túl önmagát. Kerülje el a normálistól eltérő testtartást, ügyeljen arra, hogy mindig biztosan álljon és az egyensúlyát megtartsa.** Így az elektromos kéziszerszám felett váratlan helyzetekben is jobban tud uralkodni.
- **Viseljen megfelelő ruhát. Ne viseljen bő ruhát vagy ékszereket. Tartsa távol a haját, a ruháját és a kesztyűjét a mozgó részektől.** A bő ruhát, az ékszereket és a hosszú hajat a mozgó alkatrészek magukkal ránthatják.
- **Ha az elektromos kéziszerszámra fel lehet szerelni a por elszívásához és összegyűjtéséhez szükséges berendezéseket, ellenőrizze, hogy azok megfelelő módon hozzá vannak kapcsolva a készülékhez és rendeltetésüknek megfelelően működnek.** A porgyűjtő berendezések használata csökkenti a munka során keletkező por veszélyes hatását.

Az elektromos kéziszerszámok gondos kezelése és használata

- **Ne terhelje túl a berendezést. A munkájához csak az arra szolgáló elektromos kéziszerszámot használja.** Egy alkalmas elektromos kéziszerszámmal a megadott teljesítménytartományon belül jobban és biztonságosabban lehet dolgozni.
- **Ne használjon olyan elektromos kéziszerszámot, amelynek a kapcsolója elromlott.** Egy olyan elektromos kéziszerszám, amelyet nem lehet sem be-, sem kikapcsolni, veszélyes és meg kell javíttatni.
- **Húzza ki a csatlakozó dugót a dugaszolóaljzatból és/vagy az akkumulátor-csomagot az elektromos kéziszerszámból, mielőtt az elektromos kéziszerszámon beállítási munkákat végez, tartozékokat cserél vagy a szerszámot tárolásra elteszi.** Ez az elővigyázatossági intézkedés meggátolja a szerszám akaratlan üzembe helyezését.
- **A használaton kívüli elektromos kéziszerszámokat olyan helyen tárolja, ahol azokhoz gyerekek nem férhetnek hozzá. Ne hagyja, hogy olyan személyek használják az elektromos kéziszerszámot, akik nem ismerik a szerszámot, vagy nem olvasták el ezt az útmutatót.** Az elektromos kéziszerszámok veszélyesek, ha azokat gyakorlatlan személyek használják.
- **A készüléket gondosan ápolja. Ellenőrizze, hogy a mozgó alkatrészek kifogástalanul működnek-e, nincsenek-e beszorulva, és nincsenek-e eltörve vagy megrongálódva olyan alkatrészek, amelyek hatással lehetnek az elektromos kéziszerszám működésére. A berendezés megrongálódott részeit a készülék használata előtt javíttassa meg.** Sok olyan baleset történik, amelyet az elektromos kéziszerszám nem kielégítő karbantartására lehet visszavezetni.
- **Tartsa tisztán és éles állapotban a vágószerszámokat.** Az éles vágóélekkel rendelkező és gondosan ápolt vágó-

szerszámok ritkábban ékelődnek be és azokat könnyebben lehet vezetni és irányítani.

- ▶ **Az elektromos kéziszerszámokat, tartozékokat, betétszerszámokat stb. csak ezen előírásoknak és az adott készüléktípusra vonatkozó kezelési utasításoknak megfelelően használja. Vegye figyelembe a munkafeltételeket és a kivitelezendő munka sajátosságait.** Az elektromos kéziszerszám eredeti rendeltetésétől eltérő célokra való alkalmazása veszélyes helyzetekhez vezethet.

Szervíz-ellenőrzés

- ▶ **Az elektromos kéziszerszámot csak szakképzett személyzet csak eredeti pótalkatrészek felhasználásával javíthatja.** Ez biztosítja, hogy az elektromos kéziszerszám biztonságos maradjon.

Biztonsági előírások a kalapácsok számára

- ▶ **Viseljen fülvédőt.** Ennek elmulasztása esetén a zaj hatása a hallóképesség elvesztéséhez vezethet.
- ▶ **Ha az elektromos kéziszerszámmal pótfogantyúk is szállításra kerültek, használja azokat.** Ha elveszti az uralmát a berendezés felett, ez sérülésekhez vezethet.
- ▶ **Az elektromos kéziszerszámot csak a szigetelt fogantyúfelületeknél fogva tartsa, ha olyan munkát végez, amelynek során a betétszerszám vagy a csavar feszültség alatt álló, kívülről nem látható vezetékekhez, vagy a készülék saját hálózati csatlakozó kábeljéhez érhet.** Ha a berendezés egy feszültség alatt álló vezetékhez ér, az elektromos kéziszerszám fémrészei szintén feszültség alá kerülhetnek és áramütéshez vezethetnek.
- ▶ **A rejtett vezetékek felkutatásához használjon alkalmas fémkereső készüléket, vagy kérje ki a helyi energiaellátó vállalat tanácsát.** Ha egy elektromos vezetéket a berendezéssel megérint, ez tűzhöz és áramütéshez vezethet. Egy gázvezeték megrongálása robbanást eredményezhet. Ha egy vízvezetéket szakít meg, anyagi károk keletkeznek, vagy villamos áramütést kaphat.
- ▶ **A munka során mindig mindkét kezével tartsa az elektromos kéziszerszámot és gondoskodjon arról, hogy szilárd, biztos alapon álljon.** Az elektromos kéziszerszámot két kézzel biztosabban lehet vezetni.
- ▶ **A megmunkálásra kerülő munkadarabot megfelelően rögzítse.** Egy befogó szerkezettel vagy satuval rögzített munkadarab biztonságosabban van rögzítve, mintha csak a kezével tartaná.
- ▶ **Várja meg, amíg az elektromos kéziszerszám teljesen leáll, mielőtt letenné.** A betétszerszám beékelődhet, és a kezelő elvesztheti az uralmát az elektromos kéziszerszám felett.

A termék és alkalmazási lehetőségeinek leírása

Olvassa el az összes biztonsági figyelmeztetést és előírást. A következőkben leírt előírások betartásának elmulasztása áramütésekhez, tűzhöz és/vagy súlyos testi sérülésekhez vezethet.

Kérjük hajtsa ki a kihajtható ábrás oldalt, és hagyja így kihajtva, miközben ezt a kezelési útmutatót olvassa.

Rendeltetésszerű használat

Az elektromos kéziszerszám betonban, téglában és terméskőben végzett ütvefúrásra, valamint könnyebb vésési munkákra szolgál. A berendezést fában, fémekben, kerámiákban és műanyagokban ütés nélküli fúrásra is lehet használni. Az elektronikus szabályozóval ellátott és a jobbra-/balraforgás között átkapcsolható elektromos kéziszerszámok csavarozásra is alkalmasak.

Az ábrázolásra kerülő komponensek

A készülék ábrázolásra kerülő komponenseinek sorszámozása az elektromos kéziszerszámnak az ábra-oldalon található képére vonatkozik.

1 Cserélhető gyorsbefogó fúrótokmány (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus cserélhető fúrótokmány (GBH 3-28 DFR)
3 SDS-plus szerszámbefogó egység
4 Porvédő sapka
5 Reteszelő hüvely
6 Cserélhető fúrótokmány reteszelő gyűrű (GBH 3-28 DFR)
7 Be-/kikapcsoló
8 Ütés-/forgásleállító gomb reteszelés feloldó gombja
9 Ütés-/forgásleállító gomb
10 Mélységi ütköző beállító gomb
11 Mélységi ütköző
12 Pótfogantyú (szigetelt fogantyú-felület)
13 Forgásirány-átkapcsoló
14 Fogantyú (szigetelt fogantyú-felület)
15 Fogaskoszorús fúrótokmány biztosítócsavar*
16 Fogaskoszorús fúrótokmány*
17 SDS-plus befogószár fúrótokmányokhoz*
18 Fúrótokmánybefogó egység (GBH 3-28 DFR)
19 Jelzőhornyok
20 Cserélhető gyorsbefogó fúrótokmány első hüvelye (GBH 3-28 DFR)
21 Cserélhető gyorsbefogó fúrótokmány szorítóhüvelye (GBH 3-28 DFR)
22 Saugfix-berendezés elszívó nyílása*
23 Saugfix-berendezés szorítócsavarja*
24 Saugfix-berendezés mélységi ütközője*
25 Saugfix-berendezés teleszkópos csöve*
26 Saugfix-berendezés szárnyascsavarja*
27 Saugfix-berendezés vezetőcsöve*
28 Univerzális tartó SDS-plus befogószárral*

***A képeken látható vagy a szövegben leírt tartozékok részben nem tartoznak a standard szállítmányhoz. Tartozékprogramunkban valamennyi tartozék megtalálható.**

Műszaki adatok

Fúrókalapács		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Cikkszám		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Fordulatszám szabályozás		●	●
Forgásleállítás		●	●
Jobbra forgás/balra forgás		●	●
Cserélhető fúrótokmány		–	●
Névleges felvett teljesítmény	W	800	800
Ütésszám	$perc^{-1}$	0 – 4000	0 – 4000
Egyedi ütőerő az „EPTA-Procedure 05/2009” (2009/05 EPTA-eljárás) szerint	J	3,1	3,1
Fordulatszám	$perc^{-1}$	0 – 900	0 – 900
Szerszámbefogó egység		SDS-plus	SDS-plus
Orsónyak átmérő	mm	50	50
max. megengedett fúróátmérő: (lásd a 120. oldalon is)			
– Betonban*	mm	28	28
– Téglafal (koronás fúróval)	mm	82	82
– Acélban	mm	13	13
– Fában	mm	30	30
Súly az „EPTA-Procedure 01/2003” (2003/01 EPTA-eljárás) szerint	kg	3,5	3,6
Érintésvédelmi osztály		⧈/II	⧈/II

*koronás fúróval nem használható

Az adatok [U] = 230 V névleges feszültségre vonatkoznak. Ettől eltérő feszültségek esetén és az egyes országok számára készült különleges kivitelekben ezek az adatok változhatnak.

Zaj és vibráció értékek

A zajmérési eredmények az EN 60745 szabványnak megfelelően kerültek meghatározásra.

Az elektromos kéziszerszám A-értékelésű zajszintjének tipikus értékei: hangnyomásszint 91 dB(A); hangteljesítményszint 102 dB(A). Bizonytalanság K = 3 dB.

Viseljen fülvédőt!

GBH 3-28 DRE:

a_h rezgési összértékek (a három irány vektorösszege) és K bizonytalanság az EN 60745 szabvány szerint:
Ütvefúrás betonban: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Vésés: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Fúrás fémben: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Csavarozás: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

a_h rezgési összértékek (a három irány vektorösszege) és K bizonytalanság az EN 60745 szabvány szerint:
Ütvefúrás betonban: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Vésés: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Fúrás fémben: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Csavarozás: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Az ezen előírásokban megadott rezgésszint az EN 60745 szabványban rögzített mérési módszerrel került meghatározásra és az elektromos kéziszerszámok összehasonlítására ez az érték felhasználható. Ez az érték a rezgési terhelés ideiglenes becslésére is alkalmas.

A megadott rezgésszint az elektromos kéziszerszám fő alkalmazási területein való használat során fellépő érték. Ha az elektromos kéziszerszámot más alkalmazásokra, különböző tartozékokkal vagy nem kielégítő karbantartás mellett használják, a rezgésszint a fenti értéktől eltérhet. Ez az egész munkaidőre vonatkozó rezgési terhelést lényegesen megnövelheti.

A rezgési terhelés pontos megbecsüléséhez figyelembe kell venni azokat az időszakokat is, amikor a berendezés kikapcsolt állapotban van, vagy amikor be van ugyan kapcsolva, de nem kerül ténylegesen használatra. Ez az egész munkaidőre vonatkozó rezgési terhelést lényegesen csökkentheti.

Hozzon kiegészítő biztonsági intézkedéseket a kezelőnek a rezgések hatása elleni védelmére, például: Az elektromos kéziszerszám és a betétszerszámok karbantartása, a kezek melegen tartása, a munkamenetek megszervezése.

Megfelelőségi nyilatkozat CE

Egyedüli felelősséggel kijelentjük, hogy a „Műszaki adatok” alatt leírt termék megfelel a következő szabványoknak, illetve irányadó dokumentumoknak: EN 60745 a 2011/65/EU, 2004/108/EK, 2006/42/EK irányelveknek megfelelően.

A műszaki dokumentációja (2006/42/EK) a következő helyen található:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President
Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Összeszerelés

► **Az elektromos kéziszerszámon végzendő bármely munka megkezdése előtt húzza ki a csatlakozó dugót a dugaszolóaljzatból.**

Pótfogantyú

► **Az elektromos kéziszerszámot csak az arra felszerelt 12 pótfogantyúval együtt szabad használni.**

A pótfogantyú elfordítása (lásd az „A” ábrát)

A **12** pótfogantyút tetszőleges helyzetbe el lehet forgatni, hogy így a munkát a lehető leginkább fáradságmentes módon lehessen végezni.

– Forgassa el a **12** pótfogantyú alsó részét az óramutató járásával ellenkező irányba és forgassa el a **12** pótfogantyút a kívánt helyzetbe. Ezután forgassa el ismét az óramutató járásával megegyező irányba a **12** pótfogantyú alsó részét, és így rögzítse azt.

Ügyeljen arra, hogy a pótfogantyú feszítőszalagja befeküdjön a házon erre a célra szolgáló horonyba.

A furatmélység beállítása (lásd a „B” ábrát)

A **11** mélységi ütköző a kívánt **X** furatmélység beállítására szolgál.

– Nyomja be a **10** mélységi ütköző beállító gombot és helyezze be a mélységi ütközőt a **12** pótfogantyúba. A **11** mélységi ütköző recézett részének lefelé kell mutatnia.
– Tolja be ütközésig az SDS-plus betétszerszámot a **3** SDS-plus szerszámbefogó egységbe. Ellenkező esetben az SDS-plus szerszám mozoghat és ez hibás furatmélység beállításához vezethet.
– Húzza ki annyira a mélységi ütközőt, hogy a fúró csúcsa és a mélységi ütköző csúcsa közötti távolság megfeleljen a kívánt **X** furatmélységnek.

A fúrótokmány és a szerszámok kiválasztása

Anyag	Üzemmód		
Betonban	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–

Anyag	Üzemmód		
Téglafalban	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Acélban	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Fában	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Ütvefúráshoz és véséshez SDS-plus szerszámokat kell használni, amelyeket az SDS-plus-fúrótokmányba kell befogni.

Fában, fémekben, kerámikus anyagokban és műanyagban ütés nélküli fúrásra, valamint csavarozásra SDS-plus nélküli szerszámokat (például hengeres szárú fúrót) kell használni. Ezekhez a szerszámokhoz egy gyorsbefogó vagy egy fogaskoszorús fúrótokmányt kell használni.

GBH 3-28 DFR: A **2** SDS-plus cserélhető fúrótokmányt könnyen ki lehet cserélni a készülékkel szállított **1** cserélhető gyorsbefogó fúrótokmányra.

A fogaskoszorús fúrótokmány kicserélése (GBH 3-28 DRE)

Az SDS-plus nélküli szerszámokkal (például hengeres szárú fúrókkal) végzett munkákhoz az elektromos kéziszerszámra fel kell szerelni egy megfelelő fúrótokmányt (fogaskoszorús vagy gyorsbefogó fúrótokmány, külön tartozék).

A fogaskoszorús fúrótokmány felszerelése (lásd a „C” ábrát)

– Csavarja be a **17** SDS-plus-befogószárt egy **16** fogaskoszorús fúrótokmányba. Biztosítsa a **15** biztosítócsavarral a **16** fogaskoszorús fúrótokmányt. **Vegye tekintetbe, hogy a biztosítócsavar balmenetes.**

A fogaskoszorús fúrótokmány behelyezése (lásd a „C” ábrát)

– A behelyezés előtt tisztítsa meg és kissé zsírozza be a befogószár behelyezésre kerülő végét.
– Forgatva tolja be a fogaskoszorús fúrótokmányt a tokmányszárral az szerszámbefogó egységbe, amíg az magától elreteszelésre kerül.
– A fogaskoszorús fúrótokmány meghúzásával ellenőrizze annak reteszelését.

A fogaskoszorús fúrótokmány kivétele

– Tolja hátra az **5** reteszelő hüvelyt és vegye ki a **16** fogaskoszorús fúrótokmányt.

A cserélhető fúrótokmány kivétele/behelyezése (GBH 3-28 DFR)

A cserélhető fúrótokmány kivétele (lásd a „D” ábrát)

– Húzza hátra a **6** cserélhető fúrótokmány reteszelő gyűrűt, tartsa fogva ebben a helyzetben és húzza le előrefelé a **2** SDS-plus cserélhető fúrótokmányt, illetve az **1** gyorsbefogó cserélhető fúrótokmányt.

A leszerelés után óvja meg a cserélhető fúrótokmányt az elszennyeződéstől.

A cserélhető fúrótokmány behelyezése (lásd az „E” ábrát)

► **Csak az adott modellhez tartozó eredeti felszerelést használja és ügyeljen a jelzőhornyok számára 19.Csak két vagy három jelzőhoronnyal ellátott cseretokmányokat szabad használni.** Ha egy elektromos kéziszerszámot alkalmatlan cseretokmánnyal használnak, a betétszerszám használat közben kieshet.

– A behelyezés előtt tisztítsa meg a cserélhető fúrótokmányt és a behelyezésre kerülő véget zsírozza kissé be.
– Fogja át az egész kezével a **2** SDS-plus cserélhető fúrótokmányt, illetve az **1** cserélhető gyorsbefogó fúrótokmányt. Ezután tolja be forgatva a cserélhető fúrótokmányt a **18** fúrótokmánybefogó egységbe, amíg az jól hallhatóan bepattan a helyére.
– A cserélhető fúrótokmány magától elreteszelődik. A cserélhető fúrótokmány meghúzásával ellenőrizze annak reteszelését.

Szerszámcsere

A **4** porvédősapka a munka során messzemenően meggátolja a fúrás során keletkező por behatolását a szerszámbefogó egységbe. A szerszám behelyezésekor ügyeljen arra, hogy ne rongálja meg a **4** porvédő sapkát.

► **Ha egy porvédő sapka megsérült, azt azonnal ki kell cserélni. Ezzel a munkával célszerű egy Vevőszolgálatot megbízni.**

Az SDS-plus betétszerszám behelyezése (lásd az „F” ábrát)

Az SDS-plus fúrótokmánnyal a betétszerszámot további eszközök vagy szerszámok alkalmazása nélkül is egyszerűen ki lehet cserélni.

– GBH 3-28 DFR: Tegye be a **2** SDS-plus cserélhető fúrótokmányt.
– Tisztítsa meg és zsírozza kissé be a betétszerszám behelyezésre kerülő végét.
– Helyezze be forgatva a betétszerszámot a szerszámbefogó egységbe, amíg az magától nem reteszelődik.
– Húzza meg a szerszámot, és ellenőrizze így a megfelelő reteszelést.

Az SDS-plus betétszerszám a rendszer koncepciójának megfelelően szabadon mozoghat. Így üresjáratnál a szerszám eltér a körkörös futástól. Ez nincs kihatással a furat pontosságára, mivel a fúró a fúrás során saját magát központosítja.

Az SDS-plus betétszerszám kivétele (lásd a „G” ábrát)

– Tolja hátra az **5** reteszelő hüvelyt és vegye ki a betétszerszámot.

Betétszerszámok behelyezése SDS-plus nélkül (GBH 3-28 DRE)

Megjegyzés: Sohase használja az SDS-plus nélküli szerszámokat ütvefúráshoz vagy véséshez! Az SDS-plus és a megfelelő fúrótokmány nélküli szerszámok az ütvefúrás és vésés során megrongálódnak.

– Tegyen be egy **16** fogaskoszorús fúrótokmányt (lásd „A fogaskoszorús fúrótokmány kicserélése”, 120. oldal).
– Forgatással nyissa szét a **16** fogaskoszorús fúrótokmányt, amíg a szerszámot be nem lehet helyezni. Tegye be a szerszámot a tokmányba.
– Dugja be a tokmánykulcsot a **16** fogaskoszorús fúrótokmány megfelelő furataiba és egyenletesen beszorítva rögzítse a szerszámot.
– Forgassa el a **9** Ütésleállítás/Forgásleállítás átkapcsolót a „Fúrás” helyzetbe.

A betétszerszámok kivétele SDS-plus nélkül (GBH 3-28 DRE)

– Forgassa el a **16** fogaskoszorús fúrótokmány hüvelyét a tokmánykulccsal az óramutató járásával ellenkező irányba, amíg ki nem lehet venni a betétszerszámot.

Betétszerszámok behelyezése SDS-plus nélkül (GBH 3-28 DFR) (lásd a „H” ábrát)

Megjegyzés: Sohase használja az SDS-plus nélküli szerszámokat ütvefúráshoz vagy véséshez! Az SDS-plus és a megfelelő fúrótokmány nélküli szerszámok az ütvefúrás és vésés során megrongálódnak.

– Tegye be az **1** cserélhető gyorsbefogó fúrótokmányt.
– Tartsa fogva a cserélhető gyorsbefogó fúrótokmány **21** szorítógyűrűjét. A **20** első hüvely elforgatásával nyissa annyira szét a szerszámbefogó egységet, hogy be lehessen helyezni a szerszámot. Tartsa fogva a **21** szorítógyűrűt és forgassa el a **20** első hüvelyt erőteljesen a nyíl által jelzett irányba, amíg jól hallható kattogás nem lép fel.
– A szerszám meghúzásával ellenőrizze a reteszelést.

Megjegyzés: Ha ütközésig szétnyítja a szerszámbefogó egységet, akkor az ezután következő összezárásnál előfordulhat, hogy a funkcióval kapcsolatos kattogás hallható ugyan, de a szerszámbefogó egység mégsem zár össze.
Ebben az esetben forgassa el egyszer a **20** első hüvelyt a nyíl által jelzett iránnyal ellentétes irányba. Ezután már össze lehet zárni a szerszámbefogó egységet.

– Forgassa el a **9** Ütésleállítás/Forgásleállítás átkapcsolót a „Fúrás” helyzetbe.

A betétszerszámok kivétele SDS-plus nélkül (GBH 3-28 DFR) (lásd az „I” ábrát)

– Tartsa fogva a cserélhető gyorsbefogó fúrótokmány **21** szorítógyűrűjét. A **20** első hüvelynek a nyíl által jelzett irányba való elforgatásával nyissa annyira szét a szerszámbefogó egységet, hogy ki lehessen venni a szerszámot.

Porelszívás a Saugfix-berendezéssel (külön tartozék)

► Az ólomtartalmú festékrétegek, egyes fafajták, ásványok és fémek pora egészségkárosító hatású lehet. A poroknak a kezelő vagy a közelben tartózkodó személyek által történő megérintése vagy belégzése allergikus reakciókhoz és/vagy a légutak megbetegedését vonhatja maga után. Egyes faporok, például tölgy- és bükkfaporok rákkeltő hatásúak, főleg ha a faanyag kezeléséhez más anyagok is vannak bennük (kromát, favédő vegyszerek). A készülékkel azbesztet tartalmazó anyagokat csak szakembereknek szabad megmunkálniuk.

– A lehetőségek szerint használjon az anyagnak megfelelő porelszívást.
– Gondoskodjon a munkahely jó szellőztetéséről.
– Ehhez a munkához célszerű egy P2 szűrőosztályú porvédő álarcot használni.

A feldolgozásra kerülő anyagokkal kapcsolatban tartsa be az adott országban érvényes előírásokat.

► **Gondoskodjon arról, hogy a munkahelyén ne gyűlhessen össze por.** A porok könnyen meggyulladhatnak.

A Saugfix-berendezés felszerelése (lásd a „J” ábrát)

A porelszíváshoz egy Saugfix-berendezésre (külön tartozék) van szükség. Fúrás közben a Saugfix-berendezés visszarugózik, így a Saugfix-fej mindig rátapad a megmunkálásra kerülő felületre.

– Nyomja meg a **10** mélységi ütköző beállító gombot és vegye ki a **11** mélységi ütközőt. Nyomja meg még egyszer a **10** gombot és helyezze be elölről a Saugfix-berendezést a **12** pótfogantyúba.
– Csatlakoztasson egy elszívó tömlőt (19 mm átmérő, külön tartozék) a Saugfix-berendezés **22** elszívó nyílásához. A porszívónak alkalmasnak kell lennie a megmunkálásra kerülő anyagból keletkező por elszívására.
– Az egészségre különösen ártalmas, rákkeltő hatású vagy száraz porok elszívásához egy speciálisan erre a célra gyártott porszívót kell használni.

A furatmélység beállítása felszerelt Saugfix-berendezés esetén (lásd a „K” ábrát)

A kívánt **X** furatmélységet felszerelt Saugfix-berendezés mellett is be lehet állítani.

– Tolja be ütközésig az SDS-plus betétszerszámot a **3** SDS-plus szerszámbefogó egységbe. Ellenkező esetben az SDS-plus szerszám mozoghat és ez hibás furatmélység beállításához vezethet.
– Oldja ki a **26** szárnyascsavart a Saugfix berendezésen.
– Anélkül hogy bekapcsolná, nyomja rá erőteljesen az elektromos kéziszerszámot a kifúrásra kerülő felületre. Az SDS-plus betétszerszámnak fel kell ülnie a felületre.
– Tolja el annyira a tartójában a Saugfix-berendezés **27** vezetőcsövét, hpgy a Saugfix-fej felfeküdjön a furásra kerülő felületre. Ne tolja el jobban a **27** vezetőcsövet a **25** teleszkópos csövön, mint amennyire szükséges, hogy a **25** teleszkópos cső skálájának minél nagyobb része látható maradjon.
– Húzza meg ismét szorosra a **26** szárnyascsavart. Lazítsa ki a Saugfix-berendezés mélységi ütközőjének **23** szorítócsavarját.
– Tolja el úgy a **24** mélységi ütközőt a **25** teleszkópos csövön, hogy az ábrán látható **X** távolság megfeleljen a kívánt furatmélységnek.
– Húzza meg ebben a helyzetben szorosra a **23** szorítócsavart.

Üzemeltetés

Üzembe helyezés

► **Ügyeljen a helyes hálózati feszültségre! Az áramforrás feszültségének meg kell egyeznie az elektromos kéziszerszám típustábláján található adatokkal. A 230 V-os berendezéseket 220 V hálózati feszültségről is szabad üzemeltetni.**

Az üzemmód beállítása

A **9** Ütésleállítás/Forgásleállítás átkapcsolóval az elektromos kéziszerszám üzemmódját lehet kiválasztani.

Megjegyzés: Az üzemmódot csak kikapcsolt elektromos kéziszerszámon szabad átkapcsolni! Ellenkező esetben az elektromos kéziszerszám megrongálódhat.

– Az üzemmód átkapcsolásához nyomja be a **8** reteszelésfeloldó gombot és forgassa el a **9** Ütésleállítás/Forgásleállítás átkapcsolót a kívánt helyzetbe, amíg az ott hallhatóan bepattan a helyére.

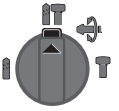

Betonban vagy kőben végzett **Ütvefúrásra** szolgáló helyzet

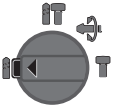

A fában, fémekben, kerámiában és műanyagokban ütés nélkül végzett **Fúráshoz**, valamint csavarozáshoz szükséges helyzet

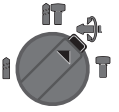

Vario-Lock helyzet a véső helyzetének beállítására

A **9** Ütésleállítás/Forgásleállítás átkapcsoló ebben a helyzetben nem áll be reteszelt helyzetbe.

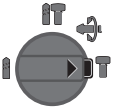

Vésésre szolgáló helyzet

Forgásirány beállítása

Az elektromos kéziszerszám forgásirányát a **13** forgásirány átkapcsolóval lehet átkapcsolni.

- ▶ **A 13 forgásirányváltó kapcsolót csak álló elektromos kéziszerszám mellett szabad átkapcsolni.**

Jobbra forgás: Forgassa el ütközésig a **13** forgásirány-átkapcsolót az ⟵ helyzetbe.

Balra forgás: Forgassa el ütközésig a **13** forgásirány-átkapcsolót az ⟶ helyzetbe.

A forgásirányt ütvefúráshoz, fúráshoz és véséshez mindig jobbra kell beállítani.

Be- és kikapcsolás

– Az elektromos kéziszerszám **bekapcsolásához** nyomja be a **7** be-/kikapcsolót.
– A **kikapcsoláshoz** engedje el a **7** be-/kikapcsolót.

Az energia megtakarítására az elektromos kéziszerszémot csak akkor kapcsolja be, ha használja.

A fordulatszám/ütésszám beállítása

A bekapcsolt elektromos kéziszerszám fordulatszámát/ütésszámát a **7** be-/kikapcsoló különböző mértékű benyomásával fokozatmentesen lehet szabályozni.

A **7** be-/kikapcsolóra gyakorolt enyhébb nyomás egy alacsonyabb fordulatszámhoz/ütésszámhoz vezet. A nyomás növelésekor a fordulatszám/ütésszám is megnövekszik.

Biztonsági tengelykapcsoló

- ▶ **Ha a betétszerszám beszorul, vagy beakad, a fúróorsó meghajtása megszakad. Tartsa ezért, az ekkor fellépő erők felvételére, az elektromos kéziszerszámot mindkét kezével, és ügyeljen arra, hogy szilárd talajon, biztosan álljon.**
- ▶ **Kapcsolja ki az elektromos kéziszerszámot és oldja ki a betétszerszámot, ha az elektromos kéziszerszám leblokkolt. Ha leblokkolt fúrószerszám mellett kapcsolja be a kéziszerszámot, igen magas reakciós nyomatékok lépnek fel.**

Munkavégzési tanácsok

- ▶ **Az elektromos kéziszerszámon végzendő bármely munka megkezdése előtt húzza ki a csatlakozó dugót a dugaszolóaljzatból.**

A véső helyzetének megváltoztatása (Vario-Lock)

A vésőt összesen 36 különböző helyzetben lehet reteszelni. Ezzel mindig beállíthatja a mindenkori legkényelmesebb munkavégzési helyzetet.

– Helyezze be a vésőt a szerszámbefogó egységbe.
– Forgassa el a **9** Ütésleállítás/Forgásleállítás átkapcsolót a „Vario-Lock” helyzetbe (lásd „Az üzemmód beállítása”, a 122 oldalon).
– Forgassa el a szerszámbefogó egységet a kívánt vésőhelyzetbe.
– Forgassa el a **9** Ütésleállítás/Forgásleállítás átkapcsolót a „Vésés” helyzetbe. A szerszámbefogó egység ezzel reteszelésre került.
– Állítsa be a véséshez a forgásirányt jobbraforgásra.

A csavarhúzó bitek behelyezése (lásd az „L” ábrát)

- ▶ **Az elektromos kéziszerszámot csak kikapcsolt készülék mellett tegye fel az anyacsavarra/a csavarra.** A forgó betétszerszámok lecsúszhatnak.

A csavarozóbetétek használatához egy SDS-plus befogószárral (külön tartozék) felszerelt **28** univerzális tartóra van szükség.

– A behelyezés előtt tisztítsa meg és kissé zsírozza be a befogószár behelyezésre kerülő végét.
– Forgatva tolja be a univerzális tartót az szerszámbefogó egységbe, amíg az saját maga elreteszelődik.
– Az univerzális tartó meghúzásával ellenőrizze annak reteszelését.
– Tegyen be egy csavarozóbetétet az univerzális tartóba. Csak a csavarfejhez megfelelő csavarhúzó biteket használjon.
– Forgassa el a **9** Ütésleállítás/Forgásleállítás átkapcsolót a „Fúrás” helyzetbe.
– Az univerzális tartó kivételéhez húzza hátra az **5** reteszelő hüvelyt, majd vegye ki a **28** univerzális tartót a szerszámbefogó egységből.

Karbantartás és szerviz

Karbantartás és tisztítás

- ▶ **Az elektromos kéziszerszámon végzendő bármely munka megkezdése előtt húzza ki a csatlakozó dugót a dugaszolóaljzatból.**
- ▶ **Tartsa mindig tisztán az elektromos kéziszerszámot és annak szellőzőnyílásait, hogy jól és biztonságosan dolgozhasson.**
- ▶ **Ha egy porvédő sapka megsérült, azt azonnal ki kell cserélni. Ezzel a munkával célszerű egy Vevőszolgálatot megbízni.**
– Minden használat után tisztítsa meg a **3** szerszámbefogó egységet.

Ha a csatlakozó vezetéket ki kell cserélni, akkor a cserével csak a magát a Bosch céget, vagy egy Bosch elektromos kéziszerszám-műhely ügyfélszolgálatát szabad megbízni, nehogy a biztonságra veszélyes szituáció lépjen fel.

Vevőszolgálat és használati tanácsadás

Ha kérdései vannak, vagy pótalkatrészeket akar megrendelni, okvetlenül adja meg az elektromos kéziszerszám típustábláján található 10-jegyű cikkszámot.

A Vevőszolgálat választ ad a termékének javításával és karbantartásával, valamint a pótalkatrészekkel kapcsolatos kérdéseire. A tartalékalkatrészekkel kapcsolatos robbantott ábrák és egyéb információk a címen találhatók:
www.bosch-pt.com
A Bosch Használati Tanácsadó Team szívesen segít, ha termékeinkkel és azok tartozékaival kapcsolatos kérdései vannak.

Magyarország

Robert Bosch Kft.
1103 Budapest
Gyömrői út. 120.
Tel.: (061) 431-3835
Fax: (061) 431-3888

Eltávolítás

Az elektromos kéziszerszámokat, a tartozékokat és a csomagolást a környezetvédelmi szempontoknak megfelelően kell újrafelhasználásra előkészíteni.

Ne dobja ki az elektromos kéziszerszámokat a háztartási szemétbe!

Csak az EU-tagországok számára:

A használt villamos és elektronikus berendezésekre vonatkozó 2012/19/EU sz. Európai Irányelvnek és ennek a megfelelő országok jogharmonizációjának megfelelően a már használhatatlan elektromos kéziszerszámokat külön össze kell gyűjteni és a környezetvédelmi szempontból megfelelő újra felhasználásra le kell adni.

A változtatások joga fenntartva.

Русский

Сертификата о соответствии
No. RU C-DE.ME77.B.00350
Срок действия сертификата о соответствии
по 24.04.2018

ООО "Центр по сертификации стандартизации и систем качества электро-машиностроительной продукции"
141400 Химки Московской области,
ул. Ленинградская, 29
Сертификаты о соответствии хранятся по адресу:
ООО «Роберт Бош»
ул. Акад. Королева, 13, стр. 5
Россия, 129515, Москва

Указания по безопасности

Общие указания по технике безопасности для электроинструментов

⚠ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ **Прочтите все указания и инструкции по технике безопасности.** Несоблюдение указаний и инструкций по технике безопасности может стать причиной поражения электрическим током, пожара и тяжелых травм.

Сохраняйте эти инструкции и указания для будущего использования.

Использованное в настоящих инструкциях и указаниях понятие «электроинструмент» распространяется на электроинструмент с питанием от сети (с сетевым шнуром) и на аккумуляторный электроинструмент (без сетевого шнура).

Безопасность рабочего места

- **Содержите рабочее место в чистоте и хорошо освещенным.** Беспорядок или неосвещенные участки рабочего места могут привести к несчастным случаям.
- **Не работайте с этим электроинструментом во взрывоопасном помещении, в котором находятся горючие жидкости, воспламеняющиеся газы или пыль.** Электроинструменты искрят, что может привести к воспламенению пыли или паров.
- **Во время работы с электроинструментом не допускайте близко к Вашему рабочему месту детей и посторонних лиц.** Отвлекшись, Вы можете потерять контроль над электроинструментом.

Электробезопасность

- **Штепсельная вилка электроинструмента должна подходить к штепсельной розетке. Ни в коем случае не изменяйте штепсельную вилку. Не применяйте переходные штекеры для электроинструментов с защитным заземлением.** Неизмененные штепсельные вилки и подходящие штепсельные розетки снижают риск поражения электротоком.
- **Предотвращайте телесный контакт с заземленными поверхностями, как то: с трубами, элементами отопления, кухонными плитами и холодильниками.** При заземлении Вашего тела повышается риск поражения электротоком.
- **Защищайте электроинструмент от дождя и сырости.** Проникновение воды в электроинструмент повышает риск поражения электротоком.
- **Не разрешается использовать шнур не по назначению, например, для транспортировки или подвески электроинструмента, или для вытягивания вилки из штепсельной розетки. Защищайте шнур от воздействия высоких температур, масла, острых кромок или подвижных частей электроинструмента.** Поврежденный или спутанный шнур повышает риск поражения электротоком.
- **При работе с электроинструментом под открытым небом применяйте пригодные для этого кабели-удлинители.** Применение пригодного для работы под открытым небом кабеля-удлинителя снижает риск поражения электротоком.
- **Если невозможно избежать применения электроинструмента в сыром помещении, подключайте электроинструмент через устройство защитного отключения.** Применение устройства защитного отключения снижает риск электрического поражения.

Безопасность людей

- **Будьте внимательными, следите за тем, что Вы делаете, и продуманно начинайте работу с электроинструментом. Не пользуйтесь электроинструментом в усталом состоянии или если Вы находитесь в состоянии наркотического или алкогольного опьянения или под воздействием лекарств.** Один момент невнимательности при работе с электроинструментом может привести к серьезным травмам.

- **Применяйте средства индивидуальной защиты и всегда защитные очки.** Использование средств индивидуальной защиты, как то: защитной маски, обуви на нескользящей подошве, защитного шлема или средств защиты органов слуха, – в зависимости от вида работы с электроинструментом снижает риск получения травм.
- **Предотвращайте непреднамеренное включение электроинструмента. Перед подключением электроинструмента к электропитанию и/или к аккумулятору убедитесь в выключенном состоянии электроинструмента.** Удержание пальца на выключателе при транспортировке электроинструмента и подключение к сети питания включенного электроинструмента чревато несчастными случаями.
- **Убирайте установочный инструмент или гаечные ключи до включения электроинструмента.** Инструмент или ключ, находящийся во вращающейся части электроинструмента, может привести к травмам.
- **Не принимайте неестественное положение корпуса тела. Всегда занимайте устойчивое положение и сохраняйте равновесие.** Благодаря этому Вы можете лучше контролировать электроинструмент в неожиданных ситуациях.
- **Носите подходящую рабочую одежду. Не носите широкую одежду и украшения. Держите волосы, одежду и рукавицы вдали от движущихся частей.** Широкая одежда, украшения или длинные волосы могут быть затянуты вращающимися частями.
- **При наличии возможности установки пылеотсасывающих и пылесборных устройств проверяйте их присоединение и правильное использование.** Применение пылеотсоса может снизить опасность, создаваемую пылью.

Применение электроинструмента и обращение с ним

- **Не перегружайте электроинструмент. Используйте для Вашей работы предназначенный для этого электроинструмент.** С подходящим электроинструментом Вы работаете лучше и надежнее в указанном диапазоне мощности.
- **Не работайте с электроинструментом при неисправном выключателе.** Электроинструмент, который не поддается включению или выключению, опасен и должен быть отремонтирован.
- **До начала наладки электроинструмента, перед заменой принадлежностей и прекращением работы отключайте штепсельную вилку от розетки сети и/или выньте аккумулятор.** Эта мера предосторожности предотвращает непреднамеренное включение электроинструмента.
- **Храните электроинструменты в недоступном для детей месте. Не разрешайте пользоваться электроинструментом лицам, которые не знакомы с ним или не читали настоящих инструкций.** Электроинструменты опасны в руках неопытных лиц.
- **Тщательно ухаживайте за электроинструментом. Проверяйте безупречную функцию и ход движущихся частей электроинструмента, отсутствие поломок или повреждений, отрицательно влияющих на функцию электроинструмента. Поврежденные части должны быть отремонтированы до использования электроинструмента.** Плохое обслуживание электроинструментов является причиной большого числа несчастных случаев.
- **Держите режущий инструмент в заточенном и чистом состоянии.** Заботливо ухоженные режущие инструменты с острыми режущими кромками реже заклиниваются и их легче вести.
- **Применяйте электроинструмент, принадлежности, рабочие инструменты и т. п. в соответствии с настоящими инструкциями. Учитывайте при этом рабочие условия и выполняемую работу.** Использование электроинструментов для непредусмотренных работ может привести к опасным ситуациям.

Сервис

- **Ремонт Вашего электроинструмента поручайте только квалифицированному персоналу и только с применением оригинальных запасных частей.** Этим обеспечивается безопасность электроинструмента.

Указания по технике безопасности для молотков

- **Применяйте средства защиты органов слуха.** Воздействие шума может привести к потере слуха.
- **Используйте прилагающиеся к электроинструменту дополнительные рукоятки.** Потеря контроля может иметь своим следствием телесные повреждения.
- **При выполнении работ, при которых рабочий инструмент или шуруп может задеть скрытую электропроводку или собственный шнур питания, держите электроинструмент за изолированные ручку.** Контакт с находящейся под напряжением проводкой может заряжать металлические части электроинструмента и приводить к удару электрическим током.
- **Используйте соответствующие металлоискатели для нахождения спрятанных в стене труб или проводки или обращайтесь за справкой в местное коммунальное предприятие.** Контакт с электропроводкой может привести к пожару и поражению электротоком. Повреждение газопровода может привести к взрыву. Повреждение водопровода ведет к нанесению материального ущерба или может вызвать поражение электротоком.
- **Всегда держите электроинструмент во время работы обеими руками, заняв предварительно устойчивое положение.** Двумя руками Вы работаете более надежно с электроинструментом.
- **Закрепляйте заготовку.** Заготовка, установленная в зажимное приспособление или в тиски, удерживается более надежно, чем в Вашей руке.
- **Выждите полной остановки электроинструмента и только после этого выпускайте его из рук.** Рабочий инструмент может заесть, и это может привести к потере контроля над электроинструментом.

Описание продукта и услуг

Прочтите все указания и инструкции по технике безопасности. Упущения в отношении указаний и инструкций по технике безопасности могут стать причиной поражения электрическим током, пожара и тяжелых травм.

Пожалуйста, откройте раскладную страницу с иллюстрациями электроинструмента и оставляйте ее открытой, пока Вы изучаете руководство по эксплуатации.

Применение по назначению

Электроинструмент предназначен для ударного сверления отверстий в бетоне, кирпичах и природном камне, а также для легких долбежных работ. Он также пригоден для сверления отверстий без ударного действия в древесине, металле, керамике и синтетических материалах. Электроинструменты с электронным регулированием и реверсом направления вращения пригодны также для завинчивания винтов.

Изображенные составные части

Нумерация представленных компонентов выполнена по изображению на странице с иллюстрациями.

1 Быстрозажимной сменный сверлильный патрон (GBH 3-28 DFR)
2 Сменный патрон SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Патрон SDS-plus
4 Колпачок для защиты от пыли
5 Фиксирующая гильза
6 Растровое кольцо сменного патрона (GBH 3-28 DFR)
7 Выключатель
8 Кнопка разблокировки выключателя удара/останова вращения
9 Выключатель удара/останова вращения
10 Кнопка ограничителя глубины
11 Ограничитель глубины
12 Дополнительная рукоятка (с изолированной поверхностью)
13 Переключатель направления вращения
14 Рукоятка (с изолированной поверхностью)
15 Предохранительный винт сверлильного патрона с зубчатым венцом*
16 Сверлильный патрон с зубчатым венцом*
17 Посадочный хвостовик SDS-plus сверлильного патрона*
18 Посадочное гнездо сверлильного патрона (GBH 3-28 DFR)
19 Распознавательные бороздки
20 Передняя гильза быстрозажимного сменного сверлильного патрона (GBH 3-28 DFR)
21 Стопорное кольцо быстрозажимного сменного сверлильного патрона (GBH 3-28 DFR)
22 Отверстие отсасывания Saugfix*
23 Зажимной винт Saugfix*
24 Ограничитель глубины Saugfix*
25 Телескопическая труба Saugfix*
26 Барашковый винт Saugfix*
27 Направляющая труба Saugfix*
28 Универсальный держатель с хвостовиком крепления SDS-plus*

***Изображенные или описанные принадлежности не входят в стандартный объем поставки. Полный ассортимент принадлежностей Вы найдете в нашей программе принадлежностей.**

Данные по шуму и вибрации

Уровень шума определен в соответствии с европейской нормой EN 60745.

А-взвешенный уровень шума от электроинструмента составляет обычно: уровень звукового давления 91 дБ(А); уровень звуковой мощности 102 дБ(А). Погрешность K = 3 дБ.

Одевайте наушники!

GBH 3-28 DRE:

Суммарная вибрация a_h (векторная сумма трех направлений) и погрешность K определены в соответствии с EN 60745:
перфорация в бетоне: $a_h = 14{,}5$ м/с^2, K = 1,6 м/с^2,
долбление: $a_h = 10$ м/с^2, K = 1,5 м/с^2,
сверление металла: $a_h < 2{,}5$ м/с^2, K = 1,5 м/с^2,
закручивание/откручивание винтов: $a_h < 2{,}5$ м/с^2, K = 1,5 м/с^2.

GBH 3-28 DFR:

Суммарная вибрация a_h (векторная сумма трех направлений) и погрешность K определены в соответствии с EN 60745:
перфорация в бетоне: $a_h = 13$ м/с^2, K = 2 м/с^2,
долбление: $a_h = 9{,}5$ м/с^2, K = 1,5 м/с^2,
сверление металла: $a_h < 2{,}5$ м/с^2, K = 1,5 м/с^2,
закручивание/откручивание винтов: $a_h < 2{,}5$ м/с^2, K = 1,5 м/с^2.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Указанный в этих инструкциях уровень вибрации определен в соответствии со стандартизованной методикой измерений, прописанной в EN 60745, и может использоваться для сравнения электроинструментов. Он пригоден также для предварительной оценки вибрационной нагрузки.

Уровень вибрации указан для основных видов работы с электроинструментом. Однако если электроинструмент будет использован для выполнения других работ, с различными принадлежностями, с применением сменных рабочих инструментов, не предусмотренных изготовителем, или техническое обслуживание не будет отвечать предписаниям, то уровень вибрации может быть иным. Это может значительно повысить вибрационную нагрузку в течение всей продолжительности работы.

Для точной оценки вибрационной нагрузки в течение определенного временного интервала нужно учитывать также и время, когда инструмент выключен или, хотя и

включен, но не находится в работе. Это может значительно сократить нагрузку от вибрации в расчете на полное рабочее время.
Предусмотрите дополнительные меры безопасности для защиты оператора от воздействия вибрации, например: техническое обслуживание электроинструмента и рабочих инструментов, меры по поддержанию рук в тепле, организация технологических процессов.

Технические данные

Перфоратор		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Товарный №		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Регулирование числа оборотов		●	●
Блокировка вращения		●	●
Правое/левое направление вращения		●	●
Сменный сверлильный патрон		–	●
Ном. потребляемая мощность	Вт	800	800
Число ударов	мин$^{-1}$	0 – 4000	0 – 4000
Сила одиночного удара в соответствии с EPTA-Procedure 05/2009	Дж	3,1	3,1
Число оборотов	мин$^{-1}$	0 – 900	0 – 900
Патрон		SDS-plus	SDS-plus
Диаметр шейки шпинделя	мм	50	50
Допустимый диаметр сверления, макс.: (см. также стр. 128)			
– Бетон*	мм	28	28
– каменная кладка (кольцевая сверлильная фреза)	мм	82	82
– Сталь	мм	13	13
– Древесина	мм	30	30
Вес согласно EPTA-Procedure 01/2003	кг	3,5	3,6
Класс защиты		⧈/II	⧈/II

*не для кольцевой сверлильной фрезы

Параметры указаны для номинального напряжения [U] 230 В. При других значениях напряжения, а также в специфическом для страны исполнении инструмента возможны иные параметры.

Заявление о соответствии CE

С полной ответственностью мы заявляем, что описанный в разделе «Технические данные» продукт соответствует нижеследующим стандартам или нормативным документам: EN 60745 согласно положениям Директив 2011/65/EU, 2004/108/EC, 2006/42/EC.

Техническая документация (2006/42/EC):
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Сборка

► **Перед любыми манипуляциями с электроинструментом вытаскивайте штепсель из розетки.**

Дополнительная рукоятка

► **Пользуйтесь электроинструментом только с дополнительной рукояткой 12.**

Поворот дополнительной рукоятки (см. рис. A)

Дополнительную рукоятку **12** можно повернуть в любое положение, чтобы обеспечить возможность безопасной и не утомляющей работы с инструментом.

– Поверните нижнюю часть ручки дополнительной рукоятки **12** против часовой стрелки и поставьте дополнительную рукоятку **12** в желаемое положение. После этого поверните нижнюю часть ручки дополнительной рукоятки **12** в направлении по часовой стрелке.

Следите за тем, чтобы стягивающая лента дополнительной рукоятки находилась в предусмотренном пазу корпуса.

Настройка глубины сверления (см. рис. B)

С помощью ограничителя глубины **11** можно установить желаемую глубину сверления **X**.

– Нажмите на кнопку настройки ограничителя глубины **10** и вставьте ограничитель в дополнительную рукоятку **12**.
Рифление на ограничителе глубины **11** должно быть обращено наверх.

– Вставьте рабочий инструмент SDS-plus до упора в патрон SDS-plus **3**. Смещение инструмента SDS-plus может привести к неправильной установке глубины сверления.
– Вытяните ограничитель глубины так, чтобы расстояние от вершины сверла до конца ограничителя глубины соответствовало желаемой глубине сверления **X**.

Выбор сверлильного патрона и инструмента

Материал	Режим работы		
Бетон 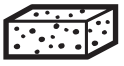	Ø 4 – 28 мм SDS-plus	SDS-plus	–
Кирпичная кладка	Ø 40 – 82 мм SDS-plus	SDS-plus	–
Сталь	–	–	Ø – 13 мм SDS-plus
Древесина	–	–	Ø – 30 мм SDS-plus

Для ударного сверления и долбления требуются инструменты SDS-plus, которые крепят в сверлильном патроне SDS-plus.

Для сверления без удара в древесине, металле, керамике и синтетическом материале, а также для заворачивания применяют инструменты без SDS-plus (например, сверла с цилиндрическим хвостовиком). Для этих инструментов требуется быстрозажимной, патрон или патрон с зубчатым венцом.

GBH 3-28 DFR: Сменный сверлильный патрон SDS-plus **2** может быть легко замерен на поставляемый быстрозажимной сверлильный патрон **1**.

Смена патрона с зубчатым венцом (GBH 3-28 DRE)

Для работ с инструментом без SDS-plus (например, для сверл с цилиндрическим хвостовиком) следует устанавливать подходящий сверлильный патрон (напр. патрон с зубчатым венцом или быстрозажимной патрон, принадлежности).

Установка сверлильного патрона с зубчатым венцом (см. рис. C)

– Ввинтите посадочный хвостовик SDS-plus **17** в сверлильный патрон с зубчатым венцом **16**. Предохраните сверлильный патрон с зубчатым венцом **16** предохранительным винтом **15**. **Учтите, что предохранительный винт имеет левую резьбу.**

Установка патрона с зубчатым венцом (см. рис. C)

– Очищайте и слегка смазывайте вставляемый конец посадочного хвостовика.
– Вставляйте сверлильный патрон с зубчатым венцом с вращением в посадочное гнездо до автоматической блокировки.
– Проверьте блокирование попыткой вытянуть сверлильный патрон с зубчатым венцом.

Снятие патрона с зубчатым венцом

– Сдвиньте фиксирующую гильзу **5** назад и выньте сверлильный патрон с зубчатым венцом **16**.

Снятие и установка сменного сверлильного патрона (GBH 3-28 DFR)

Снятие сменного сверлильного патрона (см. рис. D)

– Оттяните растровое кольцо сменного патрон **6** назад, придержите его в этом положении и выньте сменный патрон SDS-plus **2** или быстрозажимной сверлильный патрон **1** вперед из гнезда.

Предохраняйте сменный сверлильный патрон от загрязнения после снятия.

Установка сменного сверлильного патрона (см. рис. E)

▶ **Используйте только оригинальное оборудование, предусмотренное для соответствующей модели, и обратите при этом внимание на количество распознавательных бороздок 19.Разрешается использовать только сменные сверлильные патроны с двумя и более бороздками.** Использование с этим электроинструментом непригодного сменного сверлильного патрона чревато выпадением рабочего инструмента во время работы.

– Перед установкой очистить сменный сверлильный патрон и слегка смазать вставляемый хвостовик.
– Охватите патрон SDS-plus **2** или быстрозажимной сменный патрон **1** всей рукой. Вращая вставить его в посадочное гнездо патрона **18** до ясно слышимого щелчка фиксирования.
– Сменный патрон фиксируется автоматически. Проверьте фиксирование попыткой вытянуть инструмент.

Замена рабочего инструмента

Защитный колпачок **4** предотвращает в значительной степени проникновение пыли от сверления в патрон. При замене рабочего инструмента следите за тем, чтобы колпачок **4** не был поврежден.

▶ **Немедленно замените поврежденный защитный колпачок. Это рекомендуется выполнять силами сервисной мастерской.**

Установка рабочего инструмента SDS-plus (см. рис. F)

С помощью патрона SDS-plus Вы можете просто и удобно сменить рабочий инструмент без применения дополнительного инструмента.

– GBH 3-28 DFR: Установите сменный патрон SDS-plus **2**.
– Очистите и слегка смажьте вставляемый конец рабочего инструмента.
– Поворачивая, вставьте рабочий инструмент в патрон до автоматического фиксирования.
– Проверьте фиксацию попыткой вытянуть рабочий инструмент.

Рабочий инструмент SDS-plus имеет свободу движения, которая обусловлена системой. В результате этого на холостом ходу возникает радиальное биение. Это не имеет влияния на точность сверления, так как сверло центрируется автоматически.

Снятие рабочего инструмента SDS-plus (см. рис. G)

– Сдвиньте фиксирующую гильзу **5** назад и выньте рабочий инструмент из патрона.

Установка рабочих инструментов без SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Указание: Не применяйте инструменты без SDS-plus для ударного сверления или долбления! Инструменты без SDS-plus и сверлильный патрон будут повреждены при ударном сверлении и долблении.

– Установите патрон с зубчатым венцом **16** (см. «Смена патрона с зубчатым венцом», стр. 128).
– Поверните патрон с зубчатым венцом **16** настолько, чтобы можно было вставить инструмент. Вставьте инструмент.
– Вставьте ключ от патрона в соответствующие отверстия патрона с зубчатым венцом **16** и равномерно зажмите инструмент.
– Поверните переключатель режимов **9** в положение «Сверление».

Снятие рабочих инструментов без SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Поверните гильзу сверлильного патрона с зубчатым венцом **16** с помощью ключа для патрона против часовой стрелки настолько, чтобы можно было вынуть рабочий инструмент.

Установка рабочих инструментов без SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (см. рис. H)

Указание: Не применяйте инструменты без SDS-plus для ударного сверления или долбления! Инструменты без SDS-plus и сверлильный патрон будут повреждены при ударном сверлении и долблении.

– Установите быстрозажимной сменный сверлильный патрон **1**.
– Крепко держите стопорное кольцо быстрозажимного сменного патрона **21**. Вращением передней гильзы **20** откройте посадочное гнездо и вставьте инструмент. Крепко удерживая стопорное кольцо **21**, поверните с усилием переднюю гильзу **20** в направлении стрелки до ясно слышимого звука трещотки.
– Проверьте прочное крепление инструмента, потянув его из патрона.

Указание: Если посадочное гнездо было раскрыто до упора, то при закрытии гнезда может возникнуть шум трещотки и гнездо не закрывается.
В таком случае поверните переднюю гильзу **20** против направления стрелки. После этого посадочное гнездо может быть закрыто.

– Поверните переключатель режимов **9** в положение «Сверление».

Снятие рабочих инструментов без SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (см. рис. I)

– Крепко держите стопорное кольцо быстрозажимного сменного патрона **21**. Вращая переднюю гильзу **20** в направлении стрелки, откройте посадочное гнездо и выньте инструмент.

Отсос пыли с Saugfix (принадлежности)

▶ Пыль некоторых материалов, как напр., красок с содержанием свинца, некоторых сортов древесины, минералов и металлов, может быть вредной для здоровья. Прикосновение к пыли и попадание пыли в дыхательные пути может вызвать аллергические реакции и/или заболевания дыхательных путей оператора или находящегося вблизи персонала.
Определенные виды пыли, напр., дуба и бука, считаются канцерогенными, особенно совместно с присадками для обработки древесины (хромат, средство для защиты древесины). Материал с содержанием асбеста разрешается обрабатывать только специалистам.
– По возможности используйте пригодный для материала пылеотсос.
– Хорошо проветривайте рабочее место.
– Рекомендуется пользоваться респираторной маской с фильтром класса P2.
Соблюдайте действующие в Вашей стране предписания для обрабатываемых материалов.

▶ **Избегайте скопления пыли на рабочем месте.** Пыль может легко воспламеняться.

Установка устройства Saugfix (см. рис. J)

Для отсасывания пыли требуется устройство Saugfix (принадлежности). При сверлении устройство отпружинивает назад так, что головка устройства Saugfix постоянно плотно прижимается к поверхности сверления.

– Нажмите кнопку настройки упора глубины **10** и выньте упор глубины **11**. Снова нажмите кнопку **10** и вставьте устройство Saugfix спереди в дополнительную рукоятку **12**.
– Подключить к отверстию отсасывания **22** устройства Saugfix шланг (Ø 19 мм, принадлежности).
Пылесос должен быть пригоден для обрабатываемого материала.
– Применяйте специальный пылесос для отсасывания особо вредных для здоровья видов пыли – возбудителей рака или сухой пыли.

Установка глубины сверления на устройстве Saugfix (см. рис. K)

Желаемую глубину сверления **X** Вы можете настроить и на установленном устройстве Saugfix.

– Вставьте рабочий инструмент SDS-plus до упора в патрон SDS-plus **3**. Смещение инструмента SDS-plus может привести к неправильной установке глубины сверления.
– Отвинтите барашковый винт **26** на устройстве Saugfix.
– Прижмите электроинструмент, не включая, сверлом к подлежащей сверлению поверхности. При этом инструмент SDS-plus должен стоять на поверхности.
– Сдвиньте направляющую трубу **27** устройства Saugfix в ее креплении так, чтобы головка устройства Saugfix прилегала к поверхности сверления. Не передвигайте направляющую трубу **27** по телескопической трубе **25** дальше, чем это необходимо, чтобы большая часть телескопической трубы оставалась открытой **25**.
– Крепко затяните барашковый винт **26**. Отпустите зажимной винт **23** на упоре глубины устройства Saugfix.
– Сдвиньте упор глубины **24** на телескопической трубе **25** так, чтобы показанное на рисунке расстояние **X** соответствовало желаемой Вами глубине сверления.
– Затяните в этом положении зажимной винт **23**.

Работа с инструментом

Включение электроинструмента

▶ **Учитывайте напряжение сети! Напряжение источника тока должно соответствовать данным на заводской табличке электроинструмента. Электроинструменты на 230 В могут работать также и при напряжении 220 В.**

Установка режима работы

Переключателем режимов **9** выберите режим работы электроинструмента.

Указание: Изменяйте режим работы только при выключенном электроинструменте! В противном случае электроинструмент может быть поврежден.

– Для смены режима работы нажмите кнопку фиксирования **8** и поверните переключатель **9** в желаемое положение, в котором он слышимо фиксируется.

Положение для **ударного сверления** в бетоне или природном камне

Положение **Сверление без удара** в древесине, металле, керамике и синтетических материалах, и также для закручивания/выкручивания винтов

Положение **Vario-Lock** для изменения положения зубила

В этом положении переключатель режимов **9** не фиксируется.

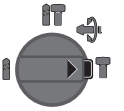

Положения для **Долбления**

Установка направления вращения

Переключатель направления вращения **13** служит для изменения направление вращения электроинструмента.

▶ **Переключатель направления вращения 13 допускается переключать только в состоянии покоя электроинструмента.**

Правое вращение: поверните переключатель направления вращения **13** до упора в положение ⬅ .

Левое вращение: поверните переключатель направления вращения **13** до упора в положение ➡ .

Для ударного сверления и для долбления всегда устанавливайте правое направление вращения.

Включение/выключение

– Для **включения** электроинструмента нажмите на выключатель **7**.
– Для **выключения** отпустите выключатель **7**.

В целях экономии электроэнергии включайте электроинструмент только тогда, когда Вы собираетесь работать с ним.

Установка числа оборотов и ударов

Вы можете плавно регулировать число оборотов и ударов включенного электроинструмента, сильнее или слабее нажимая на выключатель **7**.

Легким нажатием на выключатель **7** инструмент включается на низкое число оборотов и низкое число ударов. С увеличением силы нажатия число оборотов и ударов увеличивается.

Предохранительная муфта

▶ **При заедании или заклинивании рабочего инструмента привод патрона отключается. В целях предосторожности всегда держите электроинструмент из-за возникающих при этом сил крепко и надежно обеими руками и займите устойчивое положение.**

▶ **При блокировке электроинструмента выключите его и выньте рабочий инструмент из обрабатываемого материала. При включении с заклинившим инструментом возникают высокие реактивные моменты.**

Указания по применению

▶ **Перед любыми манипуляциями с электроинструментом вытаскивайте штепсель из розетки.**

Изменение положения зубила (Vario-Lock)

Вы можете зафиксировать зубило в 36 положениях. Благодаря этому Вы можете занять соответственно оптимальное положение.

– Вставьте зубило в патрон.
– Поверните переключатель режимов **9** в положение «Vario-Lock» (см. «Установка режима работы», стр. 130).
– Поверните патрон в желаемое положение зубила.
– Поверните переключатель режимов **9** в положение «Долбление». Этим фиксируется посадочное гнездо.
– Для долбления устанавливайте правое направление вращения.

Установка битов (см. рис. L)

▶ **Устанавливайте электроинструмент на винт или гайку только в выключенном состоянии.** Вращающиеся рабочие инструменты могут соскользнуть.

Для использования битов для заворачивания Вам требуется универсальный битодержатель **28** с хвостовиком закрепления SDS-plus (принадлежность).

– Очищайте и слегка смазывайте вставляемый конец посадочного хвостовика.
– Вставьте рабочий инструмент с вращением в патрон до автоматического фиксирования.
– Проверьте фиксирование попыткой вытянуть держатель.
– Вставьте бит в универсальный держатель. Применяйте только насадки с размерами головки винта.
– Поверните переключатель режимов **9** в положение «Сверление».
– Для снятия универсального держателя сдвиньте гильзу блокировки **5** назад и выньте универсальный держатель **28** из патрона.

Техобслуживание и сервис

Техобслуживание и очистка

▶ **Перед любыми манипуляциями с электроинструментом вытаскивайте штепсель из розетки.**

▶ **Для обеспечения качественной и безопасной работы следует постоянно содержать электроинструмент и вентиляционные щели в чистоте.**

▶ **Немедленно замените поврежденный защитный колпачок. Это рекомендуется выполнять силами сервисной мастерской.**

– Очищайте патрон **3** каждый раз после использования.

Если требуется поменять шнур, обращайтесь на фирму Bosch или в авторизованную сервисную мастерскую для электроинструментов Bosch.

Сервис и консультирование на предмет использования продукции

Пожалуйста, во всех запросах и заказах запчастей обязательно указывайте 10-значный товарный номер по заводской табличке электроинструмента.

Сервисная мастерская ответит на все Ваши вопросы по ремонту и обслуживанию Вашего продукта и по запчастям. Монтажные чертежи и информацию по запчастям Вы найдете также по адресу:
www.bosch-pt.com
Коллектив сотрудников Bosch, предоставляющий консультации на предмет использования продукции, с удовольствием ответит на все Ваши вопросы относительного нашей продукции и ее принадлежностей.

Для региона: Россия, Беларусь, Казахстан

Гарантийное обслуживание и ремонт электроинструмента, с соблюдением требований и норм изготовителя производятся на территории всех стран только в фирменных или авторизованных сервисных центрах «Роберт Бош».
ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ! Использование контрафактной продукции опасно в эксплуатации, может привести к ущербу для Вашего здоровья. Изготовление и распространение контрафактной продукции преследуется по Закону в административном и уголовном порядке.

Россия

ООО «Роберт Бош»
Сервисный центр по обслуживанию электроинструмента
ул. Академика Королева, стр. 13/5
129515, Москва
Россия
Тел.: 8 800 100 8007
E-Mail: pt-service.ru@bosch.com
Полную информацию о расположении сервисных центров Вы можете получить на официальном сайте www.bosch-pt.ru либо по телефону справочно-сервисной службы Bosch 8-800-100-8007 (звонок бесплатный).

Беларусь

ИП «Роберт Бош» ООО
Сервисный центр по обслуживанию электроинструмента
ул. Тимирязева, 65А-020
220035, г. Минск
Беларусь
Тел.: +375 (17) 254 78 71
Тел.: +375 (17) 254 79 15/16
Факс: +375 (17) 254 78 75
E-Mail: pt-service.by@bosch.com
Официальный сайт: www.bosch-pt.by

Казахстан

ТОО «Роберт Бош»
Сервисный центр по обслуживанию электроинструмента
г. Алматы
Казахстан
050050
пр. Райымбека 169/1
уг. ул. Коммунальная
Тел.: +7 (727) 232 37 07
Факс: +7 (727) 233 07 87
E-Mail: info.powertools.ka@bosch.com
Официальный сайт: www.bosch.kz; www.bosch-pt.kz

Утилизация

Отслужившие свой срок электроинструменты, принадлежности и упаковку следует сдавать на экологически чистую рекуперацию отходов.

Не выбрасывайте электроинструменты в бытовой мусор!

Только для стран-членов ЕС:

Согласно Европейской Директиве 2012/19/EU о старых электрических и электронных инструментах и приборах и адекватному предписанию национального права, отслужившие свой срок электроинструменты должны отдельно собираться и сдаваться на экологически чистую утилизацию.

Возможны изменения.

Українська

Вказівки з техніки безпеки

Загальні застереження для електроприладів

⚠ ПОПЕРЕДЖЕННЯ **Прочитайте всі застереження і вказівки.**

Недотримання застережень і вказівок може призвести до ураження електричним струмом, пожежі та/або серйозних травм.

Добре зберігайте на майбутнє ці попередження і вказівки.

Під поняттям «електроприлад» в цих застереженнях мається на увазі електроприлад, що працює від мережі (з електрокабелем) або від акумуляторної батареї (без електрокабелю).

Безпека на робочому місці

- **Тримайте своє робоче місце в чистоті і забезпечте добре освітлення робочого місця.** Безлад або погане освітлення на робочому місці можуть призвести до нещасних випадків.
- **Не працюйте з електроприладом у середовищі, де існує небезпека вибуху внаслідок присутності горючих рідин, газів або пилу.** Електроприлади можуть породжувати іскри, від яких може займатися пил або пари.
- **Під час праці з електроприладом не підпускайте до робочого місця дітей та інших людей.** Ви можете втратити контроль над приладом, якщо Ваша увага буде відвернута.

Електрична безпека

- **Штепсель електроприладу повинен підходити до розетки. Не дозволяється міняти щось в штепселі. Для роботи з електроприладами, що мають захисне заземлення, не використовуйте адаптери.** Використання оригінального штепселя та належної розетки зменшує ризик ураження електричним струмом.
- **Уникайте контакту частин тіла із заземленими поверхнями, як напр., трубами, батареями опалення, плитами та холодильниками.** Коли Ваше тіло заземлене, існує збільшена небезпека ураження електричним струмом.
- **Захищайте прилад від дощу і вологи.** Попадання води в електроприлад збільшує ризик ураження електричним струмом.
- **Не використовуйте кабель для перенесення електроприладу, підвішування або витягування штепселя з розетки. Захищайте кабель від тепла, олії, гострих країв та деталей приладу, що рухаються.** Пошкоджений або закручений кабель збільшує ризик ураження електричним струмом.
- **Для зовнішніх робіт обов'язково використовуйте лише такий подовжувач, що придатний для зовнішніх робіт.** Використання подовжувача, що розрахований на зовнішні роботи, зменшує ризик ураження електричним струмом.
- **Якщо не можна запобігти використанню електроприладу у вологому середовищі, використовуйте пристрій захисного вимкнення.** Використання пристрою захисного вимкнення зменшує ризик ураження електричним струмом.

Безпека людей

- **Будьте уважними, слідкуйте за тим, що Ви робите, та розсудливо поводьтеся під час роботи з електроприладом. Не користуйтеся електроприладом, якщо Ви стомлені або знаходитеся під дією наркотиків, спиртних напоїв або ліків.** Мить неуважності при користуванні електроприладом може призвести до серйозних травм.
- **Вдягайте особисте захисне спорядження та обов'язково вдягайте захисні окуляри.** Вдягання особистого захисного спорядження, як напр., – в залежності від виду робіт – захисної маски, спецвзуття, що не ковзається, каски та навушників, зменшує ризик травм.
- **Уникайте випадкового вмикання. Перш ніж ввімкнути електроприлад в електромережу або під'єднати акумуляторну батарею, брати його в руки або переносити, впевніться в тому, що електроприлад вимкнутий.** Тримання пальця на вимикачі під час перенесення електроприладу або підключення в розетку увімкнутого приладу може призвести до травм.
- **Перед тим, як вмикати електроприлад, приберіть налагоджувальні інструменти та гайковий ключ.** Перебування налагоджувального інструмента або ключа в частині приладу, що обертається, може призвести до травм.
- **Уникайте неприродного положення тіла. Зберігайте стійке положення та завжди зберігайте рівновагу.** Це дозволить Вам краще зберігати контроль над електроприладом у несподіваних ситуаціях.

- **Вдягайте придатний одяг. Не вдягайте просторий одяг та прикраси. Не підставляйте волосся, одяг та рукавиці до деталей приладу, що рухаються.** Просторий одяг, довге волосся та прикраси можуть потрапити в деталі, що рухаються.
- **Якщо існує можливість монтувати пиловідсмоктувальні або пилоуловлюючі пристрої, переконайтеся, щоб вони були добре під'єднані та правильно використовувалися.** Використання пиловідсмоктувального пристрою може зменшити небезпеки, зумовлені пилом.

Правильне поводження та користування електроприладами

- **Не перевантажуйте прилад. Використовуйте такий прилад, що спеціально призначений для відповідної роботи.** З придатним приладом Ви з меншим ризиком отримаєте кращі результати роботи, якщо будете працювати в зазначеному діапазоні потужності.
- **Не користуйтеся електроприладом з пошкодженим вимикачем.** Електроприлад, який не можна увімкнути або вимкнути, є небезпечним і його треба відремонтувати.
- **Перед тим, як регулювати що-небудь на приладі, міняти приладдя або ховати прилад, витягніть штепсель із розетки та/або витягніть акумуляторну батарею.** Ці попереджувальні заходи з техніки безпеки зменшують ризик випадкового запуску приладу.
- **Ховайте електроприлади, якими Ви саме не користуєтесь, від дітей. Не дозволяйте користуватися електроприладом особам, що не знайомі з його роботою або не читали ці вказівки.** У разі застосування недосвідченими особами прилади несуть в собі небезпеку.
- **Старанно доглядайте за електроприладом. Перевіряйте, щоб рухомі деталі приладу бездоганно працювали та не заїдали, не були пошкодженими або настільки пошкодженими, щоб це могло вплинути на функціонування електроприладу. Пошкоджені деталі треба відремонтувати, перш ніж користуватися ними знов.** Велика кількість нещасних випадків спричиняється поганим доглядом за електроприладами.
- **Тримайте різальні інструменти нагостреними та в чистоті.** Старанно доглянуті різальні інструменти з гострим різальним краєм менше застряють та легші в експлуатації.
- **Використовуйте електроприлад, приладдя до нього, робочі інструменти т. і. відповідно до цих вказівок. Беріть до уваги при цьому умови роботи та специфіку виконуваної роботи.** Використання електроприладів для робіт, для яких вони не передбачені, може призвести до небезпечних ситуацій.

Сервіс

- **Віддавайте свій прилад на ремонт лише кваліфікованим фахівцям та лише з використанням оригінальних запчастин.** Це забезпечить безпечність приладу на довгий час.

Вказівки з техніки безпеки для молотків

- **Вдягайте навушники.** Шум може пошкодити слух.
- **Використовуйте додані до електроінструменту додаткові рукоятки.** Втрата контролю над електроінструментом може призводити до тілесних ушкоджень.
- **При роботах, коли робочий інструмент або гвинт може зачепити заховану електропроводку або власний шнур живлення, тримайте інструмент за ізольовані рукоятки.** Зачеплення проводки, що знаходиться під напругою, може заряджувати також і металеві частини електроінструменту та призводити до ураження електричним струмом.
- **Для знаходження захованих в стіні труб або електропроводки користуйтеся придатними приладами або зверніться в місцеве підприємство електро-, газо- і водопостачання.** Зачеплення електропроводки може призводити до пожежі та ураження електричним струмом. Зачеплення газової труби може призводити до вибуху. Зачеплення водопроводної труби може завдати шкоду матеріальним цінностям або призвести до ураження електричним струмом.
- **Під час роботи міцно тримайте прилад двома руками і зберігайте стійке положення.** Двома руками Ви зможете надійніше тримати електроприлад.
- **Закріплюйте оброблюваний матеріал.** За допомогою затискного пристрою або лещат оброблюваний матеріал фіксується надійніше ніж при триманні його в руці.
- **Перед тим, як покласти електроприлад, зачекайте, поки він не зупиниться.** Адже робочий інструмент може зачепитися за що-небудь, що призведе до втрати контролю над електроприладом.

Опис продукту і послуг

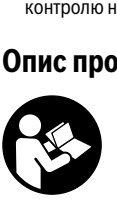

Прочитайте всі застереження і вказівки. Недотримання застережень і вказівок може призвести до ураження електричним струмом, пожежі та/або серйозних травм.

Будь ласка, розгорніть сторінку із зображенням приладу і тримайте її перед собою увесь час, коли будете читати інструкцію.

Призначення приладу

Електроприлад призначений для перфорації в бетоні, цеглі та камені, а також для легкого довбання. Він також придатний для свердлення без удару в деревині, металі, кераміці та пластмасі. Прилади з електронною системою регулювання і обертанням робочого інструмента праворуч і ліворуч придатні також і для закручування гвинтів/шурупів.

Зображені компоненти

Нумерація зображених компонентів посилається на зображення електроприладу на сторінці з малюнком.

1 Швидкозатискний змінний свердлильний патрон (GBH 3-28 DFR)
2 Змінний свердлильний патрон SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Патрон SDS-plus
4 Пилозахисний ковпачок
5 Фіксуюча втулка
6 Фіксуюче кільце змінного свердлильного патрона (GBH 3-28 DFR)
7 Вимикач
8 Кнопка розблокування перемикача режиму ударів/обертання
9 Перемикач режиму свердлення/довбання
10 Кнопка для регулювання обмежувача глибини
11 Обмежувач глибини
12 Додаткова рукоятка (з ізольованою поверхнею)
13 Перемикач напрямку обертання
14 Рукоятка (з ізольованою поверхнею)
15 Фіксуючий гвинт зубчастого свердлильного патрона*
16 Зубчастий свердлильний патрон*
17 Хвостовик з SDS-plus для свердлильного патрона*
18 Гніздо під свердлильний патрон (GBH 3-28 DFR)
19 Розпізнавальні борозенки
20 Передня втулка швидкозатискного змінного свердлильного патрона (GBH 3-28 DFR)
21 Кільце швидкозатискного змінного свердлильного патрона (GBH 3-28 DFR)
22 Відсмоктувальний отвір Saugfix*
23 Затискний гвинт Saugfix*
24 Обмежувач глибини Saugfix*
25 Телескопічна трубка Saugfix*
26 Гвинт-баранчик Saugfix*
27 Напрямна трубка Saugfix*
28 Універсальна державка з хвостовиком SDS-plus*

***Зображене або описане приладдя не входить в стандартний обсяг поставки. Повний асортимент приладдя Ви знайдете в нашій програмі приладдя.**

Технічні дані

Перфоратор		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Товарний номер		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Регулювання кількості обертів		●	●
Вимкнення обертання		●	●
Обертання праворуч/ліворуч		●	●
Змінний свердлильний патрон		–	●
Ном. споживана потужність	Вт	800	800
Кількість ударів	хвил.$^{-1}$	0 – 4000	0 – 4000
Сила одиночного удару відповідно до EPTA-Procedure 05/2009	Дж	3,1	3,1
Кількість обертів	хвил.$^{-1}$	0 – 900	0 – 900
Патрон		SDS-plus	SDS-plus
Діаметр шийки шпинделя	мм	50	50
Допустимий діаметр свердлення, макс.: (див. також стор. 135)			
– Бетон*	мм	28	28
– каменная кладка (кольцевая буровая коронка)	мм	82	82
– Сталь	мм	13	13
– Деревина	мм	30	30
Вага відповідно до EPTA-Procedure 01/2003	кг	3,5	3,6
Клас захисту		⧈/II	⧈/II

*не для свердлильної коронки

Параметри зазначені для номінальної напруги [U] 230 В. При інших значеннях напруги, а також у специфічному для країни виконанні можливі інші параметри.

Інформація щодо шуму і вібрації

Рівень шумів визначений відповідно до європейської норми EN 60745.

А-зважений рівень звукового тиску від приладу, як правило, становить: звукове навантаження 91 дБ(А); звукова потужність 102 дБ(А). Похибка K = 3 дБ.
Вдягайте навушники!

GBH 3-28 DRE:

Сумарна вібрація a_h (векторна сума трьох напрямків) та похибка K визначені відповідно до EN 60745:
перфорація в бетоні: a_h = 14,5 м/с^2, K = 1,6 м/с^2,
довбання: a_h = 10 м/с^2, K = 1,5 м/с^2,
свердлення металу: a_h < 2,5 м/с^2, K = 1,5 м/с^2,
закручування/розкручування шурупів: a_h < 2,5 м/с^2, K = 1,5 м/с^2.

GBH 3-28 DFR:

Сумарна вібрація a_h (векторна сума трьох напрямків) та похибка K визначені відповідно до EN 60745:
перфорація в бетоні: $a_h = 13$ м/с^2, $K = 2$ м/с^2,
довбання: $a_h = 9{,}5$ м/с^2, $K = 1{,}5$ м/с^2,
свердлення металу: $a_h < 2{,}5$ м/с^2, $K = 1{,}5$ м/с^2,
закручування/розкручування шурупів: $a_h < 2{,}5$ м/с^2, $K = 1{,}5$ м/с^2.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Зазначений в цих вказівках рівень вібрації був визначений за процедурою, визначеною в EN 60745; нею можна користуватися для порівняння електроінструментів. Він придатний також і для попередньої оцінки вібраційного навантаження.
Зазначений рівень вібрації стосується головних робіт, для яких застосовується електроприлад. Однак при застосуванні електроінструменту для інших робіт, роботі з різним приладдям або з іншими змінними робочими інструментами або при недостатньому технічному обслуговуванні рівень вібрації може бути іншим. В результаті вібраційне навантаження протягом всього інтервалу використання приладу може значно зростати. Для точної оцінки вібраційного навантаження треба враховувати також і інтервали часу, коли прилад вимкнутий або, хоч і увімкнутий, але саме не в роботі. Це може значно зменшити вібраційне навантаження протягом всього інтервалу використання приладу. Визначте додаткові заходи безпеки для захисту від вібрації працюючого з приладом, як напр.: технічне обслуговування електроприладу і робочих інструментів, нагрівання рук, організація робочих процесів.

Заява про відповідність CE

Ми заявляємо під нашу виключну відповідальність, що описаний в «Технічні дані» продукт відповідає таким нормам або нормативним документам: EN 60745 у відповідності до положень директив 2011/65/EU, 2004/108/EC, 2006/42/EC.

Технічна документація (2006/42/EC):
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker	Helmut Heinzelmann
Executive Vice President Engineering	Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Монтаж

► **Перед будь-якими маніпуляціями з електроприладом витягніть штепсель з розетки.**

Додаткова рукоятка

► **Користуйтеся приладом лише з додатковою рукояткою 12.**

Повертання додаткової рукоятки (див. мал. A)

Додаткову рукоятку **12** можна повертати в будь-яке положення, що забезпечує зручну роботу без втомлення рук.

– Поверніть ручку додаткової рукоятки **12** проти стрілки годинника і встановіть додаткову рукоятку **12** в необхідне положення. Після цього знову туго затягніть ручку додаткової рукоятки **12** повертанням за стрілкою годинника.

Слідкуйте за тим, щоб затискний поясок додаткової рукоятки знаходився в передбаченому для цього пазі на корпусі.

Встановлення глибини свердлення (див. мал. B)

За допомогою обмежувача глибини **11** можна встановлювати необхідну глибину свердлення **X**.

– Натисніть на кнопку для регулювання обмежувача глибини **10** і встроміть обмежувач глибини в додаткову рукоятку **12**.
Рифлення на обмежувачі глибини **11** повинне дивитися донизу.
– Встроміть робочий інструмент з SDS-plus до упору в патрон SDS-plus **3**. Інакше рухомість робочого інструмента з SDS-plus може призводити до неправильного встановлення глибини свердлення.
– Витягніть обмежувач глибини настільки, щоб відстань між кінчиком свердла і кінчиком обмежувача глибини відповідала бажаній глибині свердлення **X**.

Вибір свердлильного патрона і робочих інструментів

Матеріал	Режим роботи		
Бетон	Ø 4 – 28 мм SDS-plus	SDS-plus	–
Кам'яна кладка	Ø 40 – 82 мм SDS-plus	SDS-plus	–
Сталь	–	–	Ø – 13 мм SDS-plus

Матеріал	Режим роботи		
Деревина	–	–	Ø –30 мм SDS-plus

Для перфорації і довбання Вам потрібні робочі інструменти з SDS-plus, які можна встромити в свердлильний патрон з SDS-plus.

Для свердлення без удару в деревині, металі, кераміці і пластмасі, а також закручування гвинтів використовуються робочі інструменти без SDS-plus (напр., свердла з циліндричним хвостовиком). Для таких робочих інструментів потрібний швидкозатискний свердлильний патрон або зубчастий свердлильний патрон.

GBH 3-28 DFR: Змінний свердлильний патрон SDS-plus **2** можна легко замінити на доданий швидкозатискний змінний свердлильний патрон **1**.

Заміна зубчастого свердлильного патрона (GBH 3-28 DRE)

Щоб працювати з робочими інструментами без SDS-plus (напр., із свердлом з циліндричним хвостовиком), треба монтувати придатний свердлильний патрон (зубчастий або швидкозатискний свердлильний патрон, приладдя).

Монтаж зубчастого свердлильного патрона (див. мал. C)

– Закрутіть хвостовик з SDS-plus **17** в зубчастий свердлильний патрон **16**. Зафіксуйте зубчастий свердлильний патрон **16** за допомогою фіксуючого гвинта **15**. **Зважайте на те, що фіксуючий гвинт має ліву різь.**

Встромляння зубчастого свердлильного патрона (див. мал. C)

– Прочистіть кінчик хвостовика і трохи змастіть його.
– Повертаючи, встроміть зубчастий свердлильний патрон хвостовиком в затискач, щоб він увійшов у зачеплення.
– Перевірте фіксацію, потягнувши за зубчастий свердлильний патрон.

Виймання зубчастого свердлильного патрона

– Потягніть фіксуючу втулку **5** назад і зніміть зубчастий свердлильний патрон **16**.

Виймання/встромляння змінного свердлильного патрона (GBH 3-28 DFR)

Виймання змінного свердлильного патрона (див. мал. D)

– Потягніть назад фіксуюче кільце змінного свердлильного патрона **6**, притримайте його в цьому положенні і, потягнувши вперед, зніміть змінний свердлильний патрон SDS-plus **2** або швидкозатискний свердлильний патрон **1**.

Захищайте витягнутий змінний свердлильний патрон від забруднень.

Встромляння змінного свердлильного патрона (див. мал. E)

► **Використовуйте лише оригінальне обладання і звертайте при цьому увагу на кількість розпізнавальних борозенок 19.Дозволяється використовувати лише змінні свердлильні патрони з двома або більше борозенками.** При використанні з цим електроприладом непридатного змінного свердлильного патрона робочий інструмент може під час роботи вискочити.

– Перед встромлянням прочищайте змінний свердлильний патрон і злегка змащуйте встромлюваний кінчик.
– Обхватіть змінний свердлильний патрон SDS-plus **2**/швидкозатискний змінний свердлильний патрон **1** всією долонею. Встроміть змінний свердлильний патрон в гніздо **18**, одночасно повертаючи його, щоб почулося відчутне клацання.
– Змінний свердлильний патрон стопориться автоматично. Потягнувши за змінний свердлильний патрон, перевірте його фіксацію.

Заміна робочого інструмента

Пилозахисний ковпачок **4** запобігає потраплянню в патрон пилу від свердлення під час роботи. Під час встромляння робочого інструмента слідкуйте за тим, щоб не пошкодити пилозахисний ковпачок **4**.

► **У разі пошкодження пилозахисного ковпачка його треба негайно замінити. Рекомендується робити це в сервісній майстерні.**

Встромляння робочих інструментів з SDS-plus (див. мал. F)

Завдяки свердлильному патрону з SDS-plus робочий інструмент можна просто і зручно міняти без використання додаткових інструментів.

– GBH 3-28 DFR: Встроміть змінний свердлильний патрон SDS-plus **2**.
– Прочистіть кінчик робочого інструмента, яким він встромляється в патрон, і трохи змастіть його.
– Повертаючи, встроміть робочий інструмент в патрон, щоб він увійшов у зачеплення.
– Потягнувши за робочий інструмент, перевірте його фіксацію.

Робочий інструмент із SDS-plus сконструйований так, щоб він міг вільно рухатися. В результаті при роботі на холостому ході виникає радіальне биття. Це не впливає на точність просвердленого отвору, оскільки при свердленні свердло самоцентрується.

Виймання робочих інструментів з SDS-plus (див. мал. G)

– Потягніть фіксуючу втулку **5** назад і витягніть робочий інструмент.

Встромляння робочих інструментів без SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Вказівка: Не використовуйте робочі інструменти без SDS-plus для перфорації і довбання! Робочі інструменти без SDS-plus і їх свердлильний патрон пошкоджуються при перфорації і довбанні.

– Встроміть зубчастий свердлильний патрон **16** (див. «Заміна зубчастого свердлильного патрона», стор. 136).
– Повертаючи, відкрийте зубчастий свердлильний патрон **16**, щоб в нього можна було встромити робочий інструмент. Встроміть робочий інструмент.
– Встроміть ключ до свердлильного патрона у відповідні отвори в зубчастому свердлильному патроні **16** і рівномірно затягніть робочий інструмент.
– Поверніть перемикач режиму ударів/обертання **9** в положення «свердлення».

Виймання робочих інструментів без SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– За допомогою ключа до свердлильного патрона поверніть втулку зубчастого свердлильного патрона **16** проти стрілки годинника, щоб можна було вийняти робочий інструмент.

Встромляння робочих інструментів без SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (див. мал. H)

Вказівка: Не використовуйте робочі інструменти без SDS-plus для перфорації і довбання! Робочі інструменти без SDS-plus і їх свердлильний патрон пошкоджуються при перфорації і довбанні.

– Встроміть швидкозатискний змінний свердлильний патрон **1**.
– Добре тримайте фіксуюче кільце швидкозатискного змінного свердлильного патрона **21**. Повертанням передньої втулки **20** відкрийте затискач робочого інструмента настільки, щоб можна було встромити робочий інструмент. Притримайте фіксуюче кільце **21** і з силою повертайте передню втулку **20** в напрямку, показаному стрілкою, поки не почується відчутне клацання.
– Потягнувши за робочий інструмент, перевірте міцність посадки.

Вказівка: Якщо патрон відкритий до упору, при закручуванні патрона може чутися клацання і патрон не буде закриватися.
В такому випадку поверніть передню втулку **20** один раз проти напрямку, показаного стрілкою. Після цього патрон можна буде закрити.

– Поверніть перемикач режиму ударів/обертання **9** в положення «свердлення».

Виймання робочих інструментів без SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (див. мал. I)

– Добре тримайте фіксуюче кільце швидкозатискного змінного свердлильного патрона **21**. Повертанням передньої втулки **20** в напрямку, показаному стрілкою, відкрийте затискач робочого інструмента, щоб можна було витягнути робочий інструмент.

Відсмоктування пилу за допомогою Saugfix (приладдя)

▶ Пил таких матеріалів, як напр., лакофарбових покрить, що містять свинець, деяких видів деревини, мінералів і металу, може бути небезпечним для здоров'я.
Торкання або вдихання пилу може викликати у Вас або у осіб, що знаходяться поблизу, алергічні реакції та/або захворювання дихальних шляхів.
Певні види пилу, як напр., дубовий або буковий пил, вважаються канцерогенними, особливо в сполученні з добавками для обробки деревини (хромат, засоби для захисту деревини). Матеріали, що містять азбест, дозволяється обробляти лише спеціалістам.
– За можливістю використовуйте придатний для матеріалу відсмоктувальний пристрій.
– Слідкуйте за доброю вентиляцією на робочому місці.
– Рекомендується вдягати респіраторну маску з фільтром класу P2.
Додержуйтеся приписів щодо оброблюваних матеріалів, що діють у Вашій країні.

▶ **Уникайте накопичення пилу на робочому місці.** Пил може легко займатися.

Монтаж Saugfix (див. мал. J)

Для відсмоктування пилу потрібний Saugfix (приладдя). Під час свердлення Saugfix відпружинює назад, завдяки чому головка Saugfix завжди щільно прилягає до робочої поверхні.

– Натисніть на кнопку для регулювання обмежувача глибини **10** і вийміть обмежувач глибини **11**. Ще раз натисніть на кнопку **10** і встроміть Saugfix спереду в додаткову рукоятку **12**.
– Під'єднайте відсмоктувальний шланг (діаметр 19 мм, приладдя) до всмоктувального отвору **22** Saugfix. Пиловідсмоктувач повинен бути придатним для роботи з оброблюваним матеріалом.
– Для відсмоктування особливо шкідливого для здоров'я, канцерогенного або сухого пилу потрібний спеціальний пиловідсмоктувач.

Встановлення глибини свердлення на Saugfix (див. мал. K)

Необхідну глибину свердлення **X** можна встановлювати також і при монтованому Saugfix.

– Встроміть робочий інструмент з SDS-plus до упору в патрон SDS-plus **3**. Інакше рухомість робочого інструмента з SDS-plus може призводити до неправильного встановлення глибини свердлення.
– Відпустіть гвинт-баранчик **26** на Saugfix.
– Не вмикаючи прилад, міцно приставте його до розсвердлюваного місця. Робочий інструмент з SDS-plus повинен при цьому торкатися поверхні.
– Пересуньте напрямну трубку **27** Saugfix в кріпленні так, щоб головка Saugfix прилягала до поверхні, де буде свердлитися отвір. Не насувайте напрямну трубку **27** на телескопічну трубку **25** більше потрібного, щоб на телескопічній трубці **25** було видно якомога більше шкали.

– Знову затягніть гвинт-баранчик **26**. Відпустіть затискний гвинт **23** на обмежувачі глибини Saugfix.
– Пересуньте обмежувач глибини **24** на телескопній трубці **25** настільки, щоб показана на малюнку відстань **X** відповідала бажаній глибині свердлення.
– В цьому положенні затягніть затискний гвинт **23**.

Робота

Початок роботи

▶ **Зважайте на напругу в мережі! Напруга джерела струму повинна відповідати значенню, що зазначене на табличці з характеристиками електроприладу. Електроприлад, що розрахований на напругу 230 В, може працювати також і при 220 В.**

Встановлення режиму роботи

За допомогою перемикача режиму ударів/обертання **9** виберіть режим роботи електроприладу.

Вказівка: Міняйте режим роботи лише на вимкнутому електроприладі! В іншому разі електроприлад може пошкодитися.

– Щоб змінити режим роботи, натисніть кнопку розблокування **8** і поверніть перемикач режиму свердлення/довбання **9** в бажане положення, щоб він відчутно зайшов у зачеплення.

Положення для **перфорації** в бетоні або камені

Положення для **свердлення** без удару в деревині, металі, кераміці і пластмасі, а також для закручування гвинтів

Положення **Vario-Lock** для регулювання положення робочого інструмента при довбанні

В цьому положенні перемикач режиму свердлення/довбання **9** не фіксується.

Положення для **довбання**

Встановлення напрямку обертання

За допомогою перемикача напрямку обертання **13** можна міняти напрямок обертання робочого інструмента.

▶ **Перемикайте перемикач швидкості 13, лише коли електроприлад зупинено.**

Обертання праворуч: Поверніть перемикач напрямку обертання **13** до упору в положення ⬅.

Обертання ліворуч: Поверніть перемикач напрямку обертання **13** до упору в положення ➡.

Для перфорації в бетоні, свердлення і довбання завжди встановлюйте правий напрямок обертання.

Вмикання/вимикання

– Щоб **увімкнути** електроприлад, натисніть на вимикач **7**.
– Щоб **вимкнути** електроприлад, відпустіть вимикач **7**.

З міркувань заощадження електроенергії вмикайте електроінструмент лише тоді, коли Ви збираєтесь користуватися ним.

Настроювання кількості обертів/кількості ударів

Кількість обертів увімкнутого електроприладу можна плавно регулювати більшим чи меншим натисканням на вимикач **7**.

При несильному натискуванні на вимикач **7** кількість обертів/кількість ударів невелика. При збільшенні сили натискування кількість обертів/кількість ударів зростає.

Запобіжна муфта

▶ **При заклиненні або сіпанні електроприладу привод свердлильного шпинделя вимикається. Зважаючи на сили, що виникають при цьому, завжди добре тримайте електроприлад двома руками і зберігайте стійке положення.**

▶ **У разі застрявання вимкніть електроприлад і звільніть робочий інструмент. При вмиканні електроприладу із застряглим робочим інструментом виникають великі реакційні моменти.**

Вказівки щодо роботи

▶ **Перед будь-якими маніпуляціями з електроприладом витягніть штепсель з розетки.**

Змінення положення різця (Vario-Lock)

Ви можете зафіксувати різець у 36 положеннях. Це дасть Вам змогу працювати в оптимальному положенні тіла.

– Встроміть різець в патрон.
– Поверніть перемикач режиму свердлення/довбання **9** в положення «Vario-Lock» (див. «Встановлення режиму роботи», стор. 138).
– Поверніть затискач робочого інструмента відповідно до бажаного положення різця.
– Поверніть перемикач режиму свердлення/довбання **9** в положення «довбання». Патрон тепер зафіксований.
– Для довбання потрібний правий напрямок обертання.

Встромляння біт (див. мал. L)

▶ **Приставляйте електроприлад до гайки/гвинта лише у вимкнутому стані.** Робочі інструменти, що обертаються, можуть зісковзувати.

Для біт Вам потрібна універсальна державка **28** з хвостовиком SDS-plus (приладдя).

– Прочистіть кінчик хвостовика і трохи змастіть його.
– Повертаючи, встроміть універсальну державку в патрон, щоб вона увійшла у зачеплення.
– Перевірте фіксацію, потягнувши за універсальну державку.

– Встроміть біту в універсальну державку. Використовуйте лиши біти, що пасують до головки гвинтів.
– Поверніть перемикач режиму ударів/обертання **9** в положення «свердлення».
– Щоб вийняти універсальну державку, потягніть фіксуючу втулку **5** назад і вийміть універсальну державку **28** з патрона.

Технічне обслуговування і сервіс

Технічне обслуговування і очищення

- ▶ **Перед будь-якими маніпуляціями з електроприладом витягніть штепсель з розетки.**
- ▶ **Щоб електроприлад працював якісно і надійно, тримайте прилад і вентиляційні отвори в чистоті.**
- ▶ **У разі пошкодження пилозахисного ковпачка його треба негайно замінити. Рекомендується робити це в сервісній майстерні.**

– Кожний раз після закінчення роботи прочищайте затискач робочого інструмента **3**.

Якщо треба поміняти під'єднувальний кабель, це треба робити на фірмі Bosch або в сервісній майстерні для електроінструментів Bosch, щоб уникнути небезпек.

Сервіс та надання консультацій щодо використання продукції

При всіх запитаннях і при замовленні запчастин, будь ласка, обов'язково зазначайте 10-значний товарний номер, що знаходиться на заводській табличці електроприладу.

Сервісна майстерня відповість на запитання стосовно ремонту і технічного обслуговування Вашого виробу. Малюнки в деталях і інформацію щодо запчастин можна знайти за адресою:
www.bosch-pt.com
Команда співробітників Bosch з надання консультацій щодо використання продукції із задоволенням відповість на Ваші запитання стосовно нашої продукції та приладдя до неї.

Гарантійне обслуговування і ремонт електроінструменту здійснюються відповідно до вимог і норм виготовлювача на території всіх країн лише у фірмових або авторизованих сервісних центрах фірми «Роберт Бош». ПОПЕРЕДЖЕННЯ! Використання контрафактної продукції небезпечне в експлуатації і може мати негативні наслідки для здоров'я. Виготовлення і розповсюдження контрафактної продукції переслідується за Законом в адміністративному і кримінальному порядку.

Україна

ТОВ «Роберт Бош»
Сервісний центр електроінструментів
вул. Крайня, 1, 02660, Київ-60
Україна
Тел.: (044) 4 90 24 07 (багатоканальний)
E-Mail: pt-service.ua@bosch.com
Офіційний сайт: www.bosch-powertools.com.ua

Адреса Регіональних гарантійних сервісних майстерень зазначена в Національному гарантійному талоні.

Утилізація

Електроприлади, приладдя і упаковку треба здавати на екологічно чисту повторну переробку.

Не викидайте електроінструменти в побутове сміття!

Лише для країн ЄС:

Відповідно до європейської директиви 2012/19/EU про відпрацьовані електро- і електронні прилади і її перетворення в національному законодавстві електроприлади, що вийшли з вживання, повинні здаватися окремо і утилізуватися екологічно чистим способом.

Можливі зміни.

Қазақша

Сәйкестік туралы сертификат Нөмірі
RU C-DE.ME77.B.00350
Сәйкестік туралы сертификаттың қолданылу мерзімі 24.04.2018 дейін
ООО "Центр по сертификации стандартизации и систем качества электро-машиностроительной продукции"
141400 Химки Московской области,
ул. Ленинградская, 29
Сәйкестік туралы сертификаттар мына мекенжайда сақталады:
ТОО „Роберт Бош"
050050, Казахстан, г.Алматы,
пр-т Райымбека, уг.ул.Коммунальная, 169/1

Қауіпсіздік нұсқаулары

Электр құралдарының жалпы қауіпсіздік нұсқаулықтары

ЕСКЕРТУ **Барлық қауіпсіздік нұсқаулықтарын және ескертпелерді оқыңыз.**

Техникалық қауіпсіздік нұсқаулықтарын және ескертпелерді сақтамау тоқтың соғуына, өрт және/немесе ауыр жарақаттануларға алып келуі мүмкін.

Болашақ жұмыстар үшін қауіпсіздік нұсқаулықтары мен ескертпелерді сақтап қойыңыз.

Қауіпсіздік нұсқаулықтарында пайдаланылған „Электр құрал" атауының желіден қуат алатын электр құралдарына (желілік кабелі менен) және аккумуляторден қуат алатын электр құралдарына (желілік кабелі жоқ) қатысы бар.

Жұмыс орнының қауіпсіздігі

- ▶ **Жұмыс орнын таза және жақсы жарықталған жағдайда ұстаңыз.** Тәртіп немесе жарық болмаған жұмыс аймақтары жазатайым оқиғаларға алып келуі мүмкін.
- ▶ **Жанатын сұйықтықтар, газдар немесе шаң жиылған жарылыс қауіпі бар қоршауда электр құралды**

пайдаланбаңыз. Электр құралдары ұшқын шығарып, шаң немесе буларды жандыруы мүмкін.

- **Электр құралдарын пайдалану кезінде балалар және басқа адамдарды ұзақ жерге шеттетіңіз.** Ауытқу кезінде құрал бақылауын жоғалтуыңыз мүмкін.

Электр қауіпсіздігі

- **Электр құрал штепселінің айыры розеткаға сыюы қажет. Айырды ешқандай өзгерту мүмкін емес. Жерге қосулы электр құралдарменен ешқандай адаптерлік айырды пайдаланбаңыз.** Өзгертілмеген айыр және жарамды розеткаларды пайдалану электр тоқ соғу қауіпін төмендетеді.
- **Құбыр, жылытатын жабдық, плита және суытқыш сияқты жерге қосулы құралдар сыртына тимеңіз.** Егер денеңіз жерге қосулы болса, электр тоғының соғу қаупі артады.
- **Электр құралдарын ылғалдан, сыздан сақтаңыз.** Электр құралының ішіне су кірсе, ол электр тоғының соғу қаупін арттырады.
- **Электр құралды алып жүру, асып қою немесе айырын розеткадан шығару үшін кабельді пайдаланбаңыз. Кабельді ыстықтан, майдан, өткір шеттерден немесе құралдың жылжыма бөлектерінен алыс жерде ұстаңыз.** Зақымдалған немесе шиеленіскен кабель электр тоғының соғу қаупін арттырады.
- **Электр құралымен ашық жерде жұмыс істесеңіз, тек сыртта пайдалануға арналған ұзартқышты пайдаланыңыз.** Сыртта пайдалануға арналған ұзартқышты пайдалану электр тоғының соғу қаупін төмендетеді.
- **Электр құралын ылғалды қоршауда пайдалану қажет болса, автоматты сақтандырғыш ажыратқышын пайдаланыңыз.** Автоматты сақтандырғыш ажыратқышты пайдалану тоқ соғу қаупін төмендетеді.

Адамдар қауіпсіздігі

- **Сақ болып, не істеп жатқаныңызға айрықша көңіл бөліп, электр құралын ретімен пайдаланыңыз. Шаршаған жағдайда немесе еліткіш, алкоголь немесе дәрі әсері астында электр құралды пайдаланбаңыз.** Электр құралды пайдалануда секундтық абайсыздық қатты жарақаттануларға алып келуі мүмкін.
- **Жеке сақтайтын киімді және әрдайым қорғаныш көзілдірікті киіңіз.** Электр құрал түріне немесе пайдалануына байланысты шаңтұтқыш, сырғудан сақтайтын бәтеңке, сақтайтын шлем немесе құлақ сақтағышы сияқты жеке қорғаныс жабдықтарын кию жарақаттану қаупін төмендетеді.
- **Байқаусыз пайдаланудан аулақ болыңыз. Электр құралын тоққа және/немесе аккумуляторға қосуда, оны көтергенде немесе алып жүргенде, өшірулі болуына көз жеткізіңіз.** Электр құралын көтеріп тұрғанда, бармақты ажыратқышта ұстау немесе құрылғыны қосулы күйде тоққа қосу, жазатайым оқиғалға алып келуі мүмкін.
- **Электр құралын қосудан алдын реттейтін аспаптарды және гайка кілттерін алыстатыңыз.** Айналатын бөлшекте тұрған аспап немесе кілт жарақаттануларға алып келуі мүмкін.
- **Қалыпсыз дене күйінде тұрмаңыз. Тірек күйде тұрып, әрқашан өзіңізді сенімді ұстаңыз.** Осылай сіз күтпеген жағдайда электр құралды жақсырақ бақылайсыз.
- **Жұмысқа жарамды киім киіңіз. Кең немесе сәнді киім кимеңіз. Шашыңызды, киім және қолғапты қозғалмалы бөлшектерден алыс ұстаңыз.** Кең киім, әшекей немесе ұзын шаш қозғалмалы бөлшектерге тиюі мүмкін.
- **Шаңсорғыш және шаңтұтқыш жабдықтарды құрғанда, олардың қосылғандығына және дұрыс пайдалынуына көз жеткізіңіз.** Шаңсорғышты пайдалану шаң себебінен болатын қауіптерді азайтады.

Электр құралдарын пайдалану және күту

- **Құралды аса көп жүктемеңіз. Жұмысыңыз үшін жарамды электр құралын пайдаланыңыз.** Жарамды электр құралымен керекті жұмыс аймағында дұрыс әрі сенімді жұмыс істейсіз.
- **Ажыратқышы дұрыс емес электр құралын пайдаланбаңыз.** Қосуға немесе өшіруге болмайтын электр құралы қауіпті болып, оны жөндеу қажет болады.
- **Жабдықтарды реттеу, бөлшектерін алмастыру немесе құралды алып қоюдан алдын айырды розеткадан шығарыңыз және/немесе аккумуляторды алып тастаңыз.** Бұл сақтық әрекеті электр құралдың байқаусыз қосылуына жол бермейді.
- **Пайдаланылмайтын электр құралдарды балалар қолы жетпейтін жайға қойыңыз. Осыларды білмейтін немесе осы ескертпелерді оқымаған адамдарға бұл құралды пайдалануға жол бермеңіз.** Тәжірибесіз адамдар қолында электр құралдары қауіпті болады.
- **Электр құралдарын ұқыпты күтіңіз. Қозғалмалы бөлшектердің кедергісіз істеуіне және кептеліп қалмауына, бөлшектердің ақаусыз немесе зақымдалмаған болуына, электр құралының зақымдалмағанына көз жеткізіңіз. Зақымдалған бөлшектері бар құралды пайдаланудан алдын жөндеңіз.** Электр құралдарының дұрыс күтілмеуі жазатайым оқиғаларға себеп болып жатады.
- **Кескіш аспаптарды өткір және таза күйде сақтаңыз.** Дұрыс күтілген және кескіш жиектері өткір кескіш аспаптар аз кептеліп, кесілетін бетке оңай бағытталады.
- **Электр құралын, жабдықтарды, алмалы-салмалы аспаптарды және т.б. осы нұсқауларға сай пайдаланыңыз. Сонымен жұмыс шарттарымен орындайтын әрекеттерге назар аударыңыз.** Электр құралдарын арналмаған жұмыстарда пайдалану қауіпті.

Қызмет

- **Электр құралыңызды тек білікті маманға және арнаулы бөлшектермен жөндетіңіз.** Сол арқылы электр құралының қауіпсіздігін сақтайсыз.

Балғаларды пайдалану жөніндегі қауіпсіздік нұсқаулықтары

- **Құлақ сақтағышын киіңіз.** Шуыл әсерінен есту қабілетіңіз зақымдануы мүмкін.
- **Электр құралмен бірге жіберілген қосымша тұтқаларды ұстаңыз.** Бақылауды жоғалту зақымдарға алып келуі мүмкін.
- **Алмалы-салмалы құралдар немесе бұранда жасырынған тоқ сымына немесе өз желі кабеліне тиюі мүмкін болған жұмыстарды орындаған кезде құралды айырылған тұтқасынан ұстаңыз.** Тоқ өтетін сымға тию металлды құрал бөлшектеріне тоқ беріп, соғуына алып келуі мүмкін.
- **Қажетті темір іздеу құралдарын пайдаланып, жасырылған су, газ, электр сымдарын табыңыз немесе жергілікті қызмет көрсету ұйымдарын шақырыңыз.** Электр сымдарына тию өрт немесе тоқ соғуына алып келуі мүмкін. Газ құбырын зақымдау жарылысқа алып келуі мүмкін. Су құбырына тию материалдық зиян немесе тоқ соғуына алып келуі мүмкін.
- **Электр құралды пайдалануда оны екі қолмен берік ұстап, тұрақты қалыпта тұрыңыз.** Электр құралы екі қолмен сенімді басқарылады.
- **Дайындаманы бекітіңіз.** Қысу құралына немесе қысқышқа орнатылған дайындама қолыңызбен салыстырғанда, берік ұсталады.
- **Электр құралын жерге қоюдан алдын оның тоқтауын күтіңіз.** Алмалы-салмалы аспап ілініп электр құрал бақылауының жоғалтуына алып келуі мүмкін.

Өнім және қызмет сипаттамасы

Барлық қауіпсіздік нұсқаулықтарын және ескертпелерді оқыңыз. Техникалық қауіпсіздік нұсқаулықтарын және ескертпелерді сақтамау тоқтың соғуына, өрт және/немесе ауыр жарақаттануларға алып келуі мүмкін.

Электр құралының суреті бар бетті ашып пайдалану нұсқаулығын оқу кезінде оны ашық ұстаңыз.

Тағайындалу бойынша қолдану

Электр құралы перфоратормен бетонды, кірпіш, тасты оюға және жай соғу жұмыстарына арналған. Ол және ағаш, метал, керамика, пластмассаны қағусыз оюға арналған. Электрон басқаруы және оңға/солға айналуы бар электр құралдары да бұрғылауға сай.

Бейнеленген құрамды бөлшектер

Көрсетілген құрамдастар нөмірленген суреттері бар беттегі электр құралының сипаттамасына сай.

1 Тез қысылатын ауыстырмалы бұрғы патроны (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus-ауыстырмалы бұрғы патроны (GBH 3-28 DFR)
3 Құралды бекіту орны SDS-plus
4 Шаңнан сақтайтын бұқтырма
5 Бекіту төлкесі
6 Ауыстырмалы бұрғы патроны бекіту шеңбері (GBH 3-28 DFR)
7 Қосқыш/өшіргіш
8 Қағуды/айналуды тоқтату қосқышының босату түймешесі
9 Қағуды/айналуды тоқтату қосқышы
10 Тереңдікті шектеу тірегін орнату пернесі
11 Тереңдік шектегіші
12 Қосымша тұтқа (беті оқшауландырылған)
13 Айналу бағытының ауыстырып-қосқышы
14 Тұтқа (беті оқшауландырылған)
15 Тәждік бұрғылау патроны үшін тоқтатқыш бұрғы*
16 Тісті тәждік бұрғылау патроны*
17 Бұрғылау патроны үшін SDS-plus-аспап патроны*
18 Бұрғы патроны қысқышы (GBH 3-28 DFR)
19 Орталыққа дәлдеу жырашықтары
20 Тез қысылатын ауыстырмалы бұрғы патроны алғы төлкесі (GBH 3-28 DFR)
21 Тез қысылатын ауыстырмалы бұрғы патроны ұстағышы (GBH 3-28 DFR)
22 Saugfix сору саңылауы*
23 Saugfix қысатын бұрамасы*
24 Saugfix тереңдікті шектеу тірегі*
25 Saugfix телескоптық құбыр*
26 Saugfix қалақты бұрғысы*
27 Saugfix бағыттауыш құбыры*
28 SDS-plus-аспап патрондық әмбебап ұстағыш*

***Бейнеленген немесе сипатталған жабдықтар стандартты жеткізу көлемінен қамтылмайды. Толық жабдықтарды біздің жабдықтар бағдарламамыздан табасыз.**

Шуыл және дірілдеу туралы ақпарат

Шу деңгейі EN 60745 стандартына сай анықталған.

А-мен белгіленген электр құралын шуыл деңгейі әдетте төмендегіге тең: дыбыс күші 91 дБ (А); дыбыс қуаты 102 дБ (А). Өлшеу дәлсіздігі K = 3 дБ.

Құлақты қорғау құралдарын киіңіз!

GBH 3-28 DRE:

Жиынтық діріл мәні $_h$ (үш бағыттың векторлық қосындысы) және K дәлсіздігі EN 60745 стандартына сай анықталған:
Бетонды перфоратормен бұрғылау: $a_h = 14{,}5$ м/с^2, $K = 1{,}6$ м/с^2
Ою: $a_h = 10$ м/с^2, $K = 1{,}5$ м/с^2,
Металды бұрғылау: $a_h < 2{,}5$ м/с^2, $K = 1{,}5$ м/с^2,
Бұрандалар: $a_h < 2{,}5$ м/с^2, $K = 1{,}5$ м/с^2.

GBH 3-28 DFR:

Жиынтық діріл мәні $_h$ (үш бағыттың векторлық қосындысы) және K дәлсіздігі EN 60745 стандартына сай анықталған:
Бетонды перфоратормен бұрғылау: $a_h = 13$ м/с^2, K = 2 м/с^2
Ою: $a_h = 9{,}5$ м/с^2, K = 1,5 м/с^2,
Металды бұрғылау: $a_h < 2{,}5$ м/с^2, K = 1,5 м/с^2,
Бұрандалар: $a_h < 2{,}5$ м/с^2, K = 1,5 м/с^2.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Осы ескертпелерде берілген дірілдеу пәрмені EN 60745 ережесінде мөлшерленген өлшеу әдісі бойынша есептелген болып электр құралдарды бір-бірімен салыстыру үшін пайдаланылуы мүмкін. Ол дірілдеу қуатын шамалап өлшеу үшін де жарамды.

Берілген діріл көлемі электр құралының негізгі жұмыстары үшін берілген. Егер электр құрал басқа жұмыстар үшін түрлі керек-жарақтармен басқа алмалы-салмалы аспаптар менен немесе жетімсіз күтумен пайдаланылса дірілдеу көлемдері өзгереді. Бұл жұмыс барысындағы діріл қуатын арттырады.
Дірілдеу қуатын нақты есептеу үшін құрал өшірілген және қосылған болып пайдаланылмаған уақыттарды да ескеру қажет. Бұл дірілдеу қуатын бүкіл жұмыс уақытында қатты төмендетеді.
Пайдаланушыны дірілдеу әсерінен сақтау үшін қосымша қауіпсіздік шараларын қолдану қажет, мысалы: электр құралды және алмалы-салмалы аспаптарды күту, қолдарды ыстық ұстау, жұмыс әдістерін ұйымдастыру.

Техникалық мәліметтер

Перфоратор		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Өнім нөмірі		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Айналымдар санын басқару		●	●
Айналуды тоқтату		●	●
Оңға/солға айналу		●	●
Ауыстырмалы бұрғы патроны		–	●
Кесімді қуатты пайдалану	Вт	800	800
Қағулар саны	мин$^{-1}$	0 – 4000	0 – 4000
Бір қағу қуаты 05/2009 EPTA процедурасы бойынша	J	3,1	3,1
Айналымдар саны	мин$^{-1}$	0 – 900	0 – 900
Аспап пантроны		SDS-plus	SDS-plus
Шпиндель мойны диаметрі	мм	50	50
рұқсат етілген максималды бұрғылау диаметрі: (143 бетін де қараңыз)			
– Бетон*	мм	28	28
– Құрылыс (шеңберлік бұрғылау коронкасы)	мм	82	82
– болат	мм	13	13
– ағаш	мм	30	30
EPTA-Procedure 01/2003 құжатына сай салмағы	кг	3,5	3,6
Сақтық сыныпы		⧈/II	⧈/II

*шеңберлік бұрғылау коронкасымен сәйкес емес

Мәліметтер [U] 230 В кесімді кернеуге арналған. Басқа кернеу және елде қабылданған заңдар бұл мәліметтерді өзгертуі мүмкін.

Сәйкестік мәлімдемесі CE

Жеке жауапкершілікпен біз „Техникалық мәліметтер“ де сипатталған өнімнің төмендегі ереже немесе нормативті құжаттарға сәйкес екенін білдіреміз: EN 60745, 2011/65/EU, 2004/108/EC, 2006/42/EC ережелеріндегі анықтамалары бойынша.

Техникалық құжаттар (2006/42/EC) төмендегідей:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Жинау

▶ **Барлық жұмыстардан алдын электр құралының желілік айырын розеткадан шығарыңыз.**

Қосымша тұтқа

▶ **Электр құралыңызды тек қосымша тұтқа 12 менен пайдаланыңыз.**

Қосымша тұтқаны ауытқыту (A суретін қараңыз)

Қосымша тұтқаны **12** қисатып бекем және шаршатпайтын жұмыс күйін орнатыңыз.

– Қосымша тұтқаның **12** төмен бөлегін сағат тіліне қарсы бұрап, қосымша тұтқаны **12** керекті күйге бұраңыз. Сосын қосымша тұтқаның **12** төмен бөлігін сағат тілімен бекітіп бұраңыз.

Қосымша тұтқаның орау таспасы корпусіндегі арнайы ойықта жатуына көз жеткізіңіз.

Бұрғылау тереңдігін орнату (B суретін қараңыз)

Тереңдікті шектеу тірегімен **11** қажетті бұрғылау тереңдігін **X** реттеу мүмкін.

– Тереңдікті шектеу тірегін орнату **10** пернесін басып тереңдікті шектеу тірегін қосымша тұтқаға **12** орнатыңыз.
Тереңдікті шектеу тірегінің **11** бұдырлауы төменге көрсетуі қажет.
– SDS-plus-алмалы-салмалы аспабын SDS-plus **3** аспабы патронына тірелгенше жылжытыңыз. Кері жағдайда SDS-plus-аспабының жылжымалылығы бұрғылау тереңдігіне қате орнатылуы мүмкін.
– Тереңдікті шектеу тірегін бұрғы ұшымен тереңдікті шектеу тірегі ұшының аралығы қажетті бұрғылау тереңдігіне **X** тең болғанынша тартыңыз.

Бұрғылау патроны мен аспаптарды таңдау

Материал	Пайдалану түрі		
Бетон	Ø 4 – 28 мм SDS-plus	SDS-plus	–
Құрылыс	Ø 40 – 82 мм SDS-plus	SDS-plus	–
болат	–	–	Ø – 13 мм SDS-plus
ағаш	–	–	Ø – 30 мм SDS-plus

Перфоратормен бұрғылау және ою үшін SDS-plus аспап патронына салынатын SDS-plus аспаптары керек болады.

Қағусыз ағашты, металды, керамиканы, пластмассаны және бұрандаларды бұрғалау үшін SDS-plus сыз аспаптар (мысалы цилиндрлік тұтқалық бұрғылар) пайдаланылады. Осы аспаптар үшін жылдам қысу бұрғылау патроны немесе тісті тәждік бұрғылау патроны қажет.

GBH 3-28 DFR: SDS-plus ауыстырмалы бұрғы патронын **2** жинақтағы тез қысылатын ауыстырмалы бұрғы патронына **1** жылдам ауыстыруға болады.

Тісті тәждік бұрғылау патронын алмастыру (GBH 3-28 DRE)

SDS-plus-сіз аспаптарымен (мысалы цилиндр тұтқалық бұрғы) жұмыс істеу үшін сәйкес аспап патронын орнатыңыз (тісті тәждік немесе жылдам бекіту бұрғылау патроны, керек-жабдықтар).

Тісті тәждік бұрғылау патронын орнату (C суретін қараңыз)

– SDS-plus-аспап патронын **17** тісті тәждік бұрғылау патронына **16** бұрап бекітіңіз. Тісті тәждік бұрғылау патронын **16** тоқтатқыш бұрандасымен бекітіңіз **15**. **Тоқтатқыш бұрғысында сол бағыттық ойма болатынына назар аударыңыз.**

Тісті тәждік бұрғылау патронын орнату (C суретін қараңыз)

– Тұтқаның салынатын ұшын тазалап, аздап майлаңыз.
– Тісті тәждік бұрғылау патронын аспап патронына өзі бекітілгенше бұрап салыңыз.
– Тісті тәждік бұрғылау патронын бекітілуін тартып тексеріңіз.

Тісті тәждік бұрғылау патронын шығару

– Бекіту төлкесін **5** артқа жылжытып тісті тәждік бұрғылау патронын **16** шешіңіз.

Аустырмалы бұрғылау патронын шығару/орнату (GBH 3-28 DFR)

Алмалы-салмалы бұрғылау патронын шығару (D суретін қараңыз)

– Ауыстырмалы бұрғы патронының бекіту шеңберін **6** артқа тартып, оны осы күйде ұстап SDS-plus ауыстырмалы бұрғы патронын **2** немесе тез қысылатын ауыстырмалы бұрғы патронын **1** алға тартыңыз.

Шығарғаннан соң ауыстырмалы бұрғы патронын ластан тазалаңыз.

Алмалы-салмалы бұрғылау патронын орнату (E суретін қараңыз)

▶ **Модельге арналған түпнұсқалық жабдықтарды пайдаланып орталыққа дәлдеу жырашықтар санына назар аударыңыз 19.Тек қана екі немесе үш орталыққа дәлдеу жырашықтар рұқсат етіледі.** Осы электр құралына сәйкес болмаған ауыстырмалы бұрғы патроны пайдаланылса алмалы-салмалы аспап жұмыс істеу кезінде шығып түсуі мүмкін.

– Орнатудан алдын ауыстырмалы бұрғы патронын тазалап, салынатын жағын аздап майлаңыз.
– SDS-plus ауыстырмалы бұрғы патронын **2** немесе тез қысылатын бұрғы патронын **1** алақанмен ұстаңыз. Ауыстырмалы бұрғы патронын бұрап бұрғы патроны қысқышына **18** тірелу дыбысы естілгенше жылжытыңыз.
– Алмалы-салмалы бұрғылау патроны өзі бекітіледі. Алмалы-салмалы бұрғылау патроны бекітілуін тартып тексеріңіз.

Жұмыс құралын ауыстыру

Шаңнан сақтайтын бұқтырмамен **4** жұмыс істеу кезінде бұрғылау шаңының аспап патронына кіруіне жол бермейді. Аспапты пайдаланудан алдын шаңнан сақтайтын бұқтырманың **4** зақымдалмағанына көз жеткізіңіз.

► **Зақымдалған шаңнан сақтайтын бұқтырма бірден алмастырылуы қажет. Оны қызмет көрсету шеберханасында орындау ұсынылады.**

SDS-plus электр құралын пайдалану (F суретін қараңыз)

SDS-plus-бұрғылау патронымен алмалы-салмалы аспапты жай және оңай ретте қосымша аспаптарды пайдаланбай алмастыру мүмкін.

– GBH 3-28 DFR: SDS-plus ауыстырмалы бұрғы патронын **2** орнатыңыз.
– Алмалы-салмалы аспаптың салынатын ұшын тазалап, аздап майлаңыз.
– Алмалы-салмалы жұмыс құралын патронға автоматты бекітілгенше бұрап салыңыз.
– Құралдың бекітілуін тартып тексеріңіз.

SDS-plus-алмалы-салмалы аспабы жүйе салдарынан бос қозғалады. Сол себептен бос айналуда радиал қағу пайда болады. Бұл ойық дұрыстығына әсер етпейді, өйткені бұрғылау кезінде бұрғы өзін өзі ортаға дәл келтіреді.

SDS-plus алмалы-салмалы аспабын шығару (G суретін қараңыз)

– Бекіту төлкесін **5** артқа жылжытып алмалы-салмалы аспапты шешіңіз.

SDS-plus-сіз алмалы-салмалы аспаптарды орнату (GBH 3-28 DRE)

Ескертпе: SDS-plus-сіз аспаптарды перфораторлық бұрғылау немесе ою үшін пайдаланбаңыз! SDS-plus-сіз аспаптар перфораторлық бұрғылауда немесе оюда бұзылады.

– Тісті тәждік бұрғылау патронын **16** („Тісті тәждік бұрғылау патронын алмастыру“, 143бетінде қараңыз) орнатыңыз.
– Тісті тәждік бұрғылау патронын **16** аспап орнатылғаныша бұраңыз. Аспапты орнатыңыз.
– Бұрғылау патроны кілтін тісті тәждік бұрғылау патронының **16** тиісті ойықтарына орнатып аспапты бекітіңіз.
– Қағуды/айналуды тоқтату қосқышын **9** „бұрғылау“ күйіне айналыдырыңыз.

SDS-plus-сіз алмалы-салмалы аспаптарды шешу (GBH 3-28 DRE)

– Тісті тәждік бұрғылау патронын **16** бұрғылау патроны кілтімен сағат тіліне қарсы бағытта алмалы-салмалы аспап шешілгенше бұраңыз.

SDS-plus-сіз алмалы-салмалы аспаптарды орнату (GBH 3-28 DFR) (H суретін қарау)

Ескертпе: SDS-plus-сіз аспаптарды перфораторлық бұрғылау немесе ою үшін пайдаланбаңыз! SDS-plus-сіз аспаптар перфораторлық бұрғылауда немесе оюда бұзылады.

– Тез қысылатын ауыстырмалы бұрғы патронын **1** орнатыңыз.
– Тез қысылатын бұрғы патроны **21** ұстағышын қатты ұстаңыз. Аспап патронын алғы төлкені **20** аспап салынатын күйіне дейін бұрап ашыңыз. Ұстағышты **21** ұстап алғы төлкені **20** күшпен көрсеткі бағытында анық дыбысы естілгенше бұраңыз.
– Аспапты тартып бекем тұруын тексеріңіз.

Ескертпе: Аспап патроны тірелгенше ашылған болса жабуда дыбыс естіліп аспап патроны жабық болмауы мүмкін.

Осы жағдайда алғы төлкені **20** бір рет көрсеткі бағытына қарсы бағытта бұраңыз. Сосын аспап патронын жабуға болады.

– Қағуды/айналуды тоқтату қосқышын **9** „бұрғылау“ күйіне айналыдырыңыз.

SDS-plus-сіз алмалы-салмалы аспаптарды шешу (GBH 3-28 DFR) (I суретін қараңыз)

– Тез қысылатын бұрғы патроны **21** ұстау шеңберін қатты ұстаңыз. Аспап патронын алғы төлкені **20** аспап алынатын күйіне дейін бұрап ашыңыз.

Saugfix менен шаңсору (керек-жарақтар)

► Қорғасын бояу, кейбір ағаш сорттары, минералдар және металлдар бар кейбір материалдардың шаңы денсаулыққа зиянды болуы мүмкін. Шаңға тию және шаңды жұту пайдаланушыда немесе жанындағы адамдарда аллергиялық реакцияларды және/немесе тыныс жолдарының ауруларын тудыруы мүмкін. Кейбір шаң түрлері, әсіресе емен және шамшат ағашының шаңы, әсіресе, ағашты өңдеу қалдықтарымен (хромат, ағашты қорғау заты) бірге канцерогендер болып есептеледі. Асбестік материал тек қана мамандармен өңделуі керек.

  – Мүмкіншілігінше осы материал үшін сәйкес келетін шаңсорғышты пайдаланыңыз.
  – Жұмыс орнының жақсы желдетілуіне көз жеткізіңіз.
  – P2 сүзгі сыныпындағы газқағарды пайдалану ұсынылады.

  Өңделетін материалдар үшін еліңізде қолданылатын ұйғарымдарды пайдаланыңыз.

► **Жұмыс орнында шаңның жиналуын болдырмаңыз.** Шаң оңай тұтануы мүмкін.

Saugfix орнату (J суретін қараңыз)

Шаңсору үшін Saugfix (керек-жабдық) қажет болады. Бұрғылау кезінде Saugfix артқа серпіледі, сол үшін Saugfix басы әрдайым түбінде болады.

– Тереңдікті шектеу тірегін орнату **10** пернесін басып тереңдікті шектеу тірегін **11** шешіңіз. **10** пернесін қайта басып Saugfix қосымша түтқаға **12** алдынан орнатыңыз.
– Сору шлангын (диаметрі 19 мм, керек-жабдық) Saugfix сору саңылауына **22** қосыңыз.
  Шаңсорғыш өңделетін материалға сәйкес болуы қажет.
– Денсаулыққа зиян, обыр туғызатын немесе құрғақ шаңдар үшін арнайы шаңсорғышты пайдаланыңыз.

Бұрғылау тереңдігін Saugfix-те реттеу (К суретін қараңыз)

Қажетті бұрғылау тереңдігін **X** орнатылған Saugfix ретінде де орнату мүмкін.

– SDS-plus-алмалы-салмалы аспабын SDS-plus **3** аспабы патронына тірелгенше жылжытыңыз. Кері жағдайда SDS-plus-аспабының жылжымалылығы бұрғылау тереңдігіне қате орнатылуы мүмкін.
– Saugfix сору құрылғысындағы қалақты бұрғыны **26** бұрап босатыңыз.
– Электр құралды қоспастан жұмыс бетіне тұрақты етіп орнатыңыз. SDS-plus салынбалы құралы бұл кезде бетте орнатылған болуы керек.
– Saugfix бағыттауыш құбырын **27** кронштейнде Saugfix басы бұрғыланатын бөлікте болатындай жылжытыңыз. Телескоптық құбырдағы **25** шкаланың көп бөлігі көрінуі үшін бағыттауыш құбырды **27** телескоптық құбырда **25** одан әрі жылжытпаңыз.
– Қалақты бұрғыны **26** берік бекемдеңіз. Saugfix тереңдік шектегішіндегі қысатын бұраманы **23** бұрап алыңыз.
– Тереңдікті шектеу тірегін **24** телескоптық құбырда **25**, суретте көрсетілген қашықтық **X** қажет бұрғылау тереңдігіне сәйкес болатындай жылжытыңыз.
– Қысатын бұраманы **23** берік бекемдеңіз.

Пайдалану

Пайдалануға ендіру

► **Желі қуатына назар аударыңыз! Тоқ көзінің қуаты электр құралдың зауыттық тақтайшасындағы мәліметтеріне сай болуы қажет. 230 В белгісімен белгіленген электр құралдары 220 В жұмыс істеуі мүмкін.**

Пайдалану түрін орнату

Қағуды/айналуды тоқтату қосқышымен **9** электр құралының пайдалану түрін таңдаңыз.

Ескертпе: Пайдалану түрін тек электр құралын өшіріп өзгертіңіз! Әйтпесе электр құралын зақымдау мүмкін.

– Пайдалану түрін өзгерту үшін босату түймешесін **8** басып, қағуды/айналуды тоқтату қосқышын **9** керекті күйіне дыбыспен тірелгенше бұраңыз.

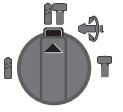

Бетон немесе тасты **перфораторлық бұрғылау** күйі

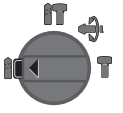

Ағаш, метал, керамика және пластмассаны қағусыз **бұрғылау** және бұранда қою күйі

Vario-Lock күйі кескіш күйін өзгерту үшін

Бұл күйде қағуды/айналуды тоқтату қосқышы **9** тірелмейді.

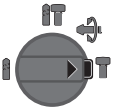

Күйін **Оюға**

Айналу бағытын орнату

Айналу бағытының ауыстырып-қосқышы **13** көмегімен айналу бағытын өлшеуге болады.

► **Айналу бағытының ауыстырып-қосқышын 13 тек электр құралы тоқтағаннан соң пайдаланыңыз.**

Оңға айналу: Айналу бағытының ауыстырып-қосқышын **13** төмендегі күйінде тірелгенше басыңыз ⬅.

Солға айналу: Айналу бағытының ауыстырып-қосқышын **13** төмендегі күйінде тірелгенше басыңыз ➡.

Перфораторлық бұрғылау, бұрғылау және ою үшін айналу бағытын әрдайым оңға реттеңіз.

Қосу/өшіру

– Электр құралын **қосу** үшін қосқыш/өшіргішті басыңыз **7**.
– **Өшіру** үшін қосқыш/өшіргішті **7** жіберіңіз.

Энергия қуатын үнемдеу үшін электр құралын тек пайдаланарда қосыңыз.

Айналымдар/қағу санын реттеу

Қосқышты/өшіргішті **7** басу күшін өзгерте отырып, қосылған электр құралының айналымдар/қағулар санын біртіндеп реттеуге болады.

Қосқыш/өшіргішке **7** жай басу төмен айналымдар/қағулар санын қосады. Басу күшейсе айналымдар/қағулар саны көбейеді.

Қорғауыш жалғастырғыш

► **Алмалы-салмалы аспап қысылса немесе ілінсе бұрғылау шпинделіне беріліс тоқтатылады. Осында пайда болатын күштер себебінен электр құралын екі қолмен қатты ұстап бекем қалыпта тұрыңыз.**

► **Егер электр құралы тіреліп қалса, электр құралын өшіріп алмалы-салмалы аспапты босатыңыз. Бұғатталған бұрғылайтын аспапты қосу кезінде жоғары реактивті күш пайда болады.**

Пайдалану нұсқаулары

► **Барлық жұмыстардан алдын электр құралының желілік айырын розеткадан шығарыңыз.**

Кескіш қалпын өзгерту (Vario-Lock)

Кескішті36 күйде бекітуге болады. Осылай оптималды жұмыс істеу күйіне жете аласыз.

– Кескішті аспап патронына орнатыңыз.

– Қағуды/айналуды тоқтату қосқышын **9** „Vario-Lock“ күйіне бұраңыз („“, бетінде қараңыз).
– Алмалы-салмалы аспапты керекті ою күйіне бұраңыз.
– Қағуды/айналуды тоқтату қосқышын **9** „ою“ күйіне бұраңыз. Осылай аспап патроны бекітіледі.
– Ою үшін айналу бағытын оңға айналуға орнатыңыз.

Бұранда ұштықтарын орнату (L суретін қараңыз)

► **Электр құралын сомын/бұрандаға тек өшірілген күйде салыңыз.** Айналатын алмалы-салмалы аспаптар түсіп кетуі мүмкін.

Бұранда ұштықтарын пайдалану үшін әмбебап ұстағыш **28** SDS-plus-аспап патронымен (керек-жабдықтар) керек болады.

– Тұтқаның салынатын ұшын тазалап, аздап майлаңыз.
– Айналмалы әмбебап ұстағышты құралды бекіту орнына автоматты түрде бекітілгенше салыңыз.
– Әмбебап ұстағышты тартып, бекітілуді тексеріңіз.
– Ұстағышқа шуруптарды бұрап бекіту битасын салыңыз. Тек шуруп басына жарайтын қондырма биталарды пайдаланыңыз.
– Қағуды/айналуды тоқтату қосқышын **9** „бұрғылау“ күйіне айналдырыңыз.
– Әмбебап ұстағышты алу үшін бекіту төлкесін **5** артқа жылжытыңыз және әмбебап ұстағышты **28** құралды бекіту орнынан шығарыңыз.

Техникалық күтім және қызмет

Қызмет көрсету және тазалау

► **Барлық жұмыстардан алдын электр құралының желілік айырын розеткадан шығарыңыз.**

► **Дұрыс және сенімді істеу үшін электр құралмен желдеткіш тесікті таза ұстаңыз.**

► **Зақымдалған шаңнан сақтайтын бұқтырма бірден алмастырылуы қажет. Оны қызмет көрсету шеберханасында орындау ұсынылады.**

– Құралды бекіту орнын **3** әр пайдаланудан кейін тазалаңыз.

Егер байланыс сымын алмастыру қажет болса, қауіпсіздіктің төмендеуіне жол бермес үшін алмастыруды тек Bosch немесе Bosch электр құралдарының авторизацияланған клиенттерге қызмет көрсету орталықтарында орындаңыз.

Тұтынушыға қызмет көрсету және пайдалану кеңестері

Барлық сұраулар мен қосалқы бөлшектерге тапсырыс беру кезінде міндетті түрде электр құрал зауыттық тақтайшасындағы 10-орынды өнім нөмірін жазыңыз.

Қызмет көрсету шеберханасы өнімді жөндеу және күту, сондай-ақ қосалқы бөлшектер туралы сұрақтарға жауап береді. Қажетті сызбалар мен қосалқы бөлшектер туралы ақпаратты мына мекенжайдан табасыз:
www.bosch-pt.com
Кеңес беруші Bosch қызметкерлері өнімді пайдалану және олардың қосалқы бөлшектері туралы сұрақтарыңызға тиянақты жауап береді.

Өндіруші талаптары мен нормаларының сақталуымен электр құралын жөндеу және кепілді қызмет көрсету барлық мемлекеттер аумағында тек „Роберт Бош“ фирмалық немесе авторизацияланған қызмет көрсету орталықтарында орындалады.
ЕСКЕРТУ! Заңсыз жолмен әкелінген өнімдерді пайдалану қауіпті, денсаулығыңызға зиян келтіруі мүмкін. Өнімдерді заңсыз жасау және тарату әкімшілік және қылмыстық тәртіп бойынша Заңмен құдаланады.

Қазақстан

ЖШС „Роберт Бош“
Электр құралдарына қызмет көрсету орталығы
Алматы қаласы
Қазақстан
050050
Райымбек данғылы
Коммунальная көшесінің бұрышы, 169/1
Тел.: +7 (727) 232 37 07
Факс: +7 (727) 233 07 87
E-Mail: info.powertools.ka@bosch.com
Ресми сайты: www.bosch.kz; www.bosch-pt.kz

Кәдеге жарату

Электр құралдар, жабдықтар және бумаларын айналаны қорғайтын кәдеге жаратуға апару қажет.

Электр құрлдарды үй қоқысына тастамаңыз!

Тек қана ЕО елдері үшін:

Электр және электрондық ескі құралдар бойынша Европа 2012/19/EU ережесі және оның ұлттық заңдарда орындалуы бойынша басқа пайдаланып болмайтын электр құралдар бөлек жиналып кәдеге жаратылуы қажет.

Техникалық өзгерістер енгізу құқығы сақталады.

Română

Instrucţiuni privind siguranţa şi protecţia muncii

Indicaţii generale de avertizare pentru scule electrice

AVERTISMENT **Citiţi toate indicaţiile de avertizare şi instrucţiunile.** Nerespectarea indicaţiilor de avertizare şi a instrucţiunilor poate provoca electrocutare, incendii şi/sau răniri grave.

Păstraţi toate indicaţiile de avertizare şi instrucţiunile în vederea utilizărilor viitoare.

Termenul de „sculă electrică“ folosit în indicaţiile de avertizare se referă la sculele electrice alimentate de la reţea (cu cablu de alimentare) şi la sculele electrice cu acumulator (fără cablu de alimentare).

Siguranța la locul de muncă

- **Mențineți-vă sectorul de lucru curat și bine iluminat.** Dezordinea sau sectoarele de lucru neluminate pot duce la accidente.
- **Nu lucrați cu scula electrică în mediu cu pericol de explozie, în care există lichide, gaze sau pulberi inflamabile.** Sculele electrice generează scântei care pot aprinde praful sau vaporii.
- **Nu permiteți accesul copiilor și al altor persoane în timpul utilizării sculei electrice.** Dacă vă este distrasă atenția puteți pierde controlul asupra mașinii.

Siguranță electrică

- **Ștecherul sculei electrice trebuie să fie potrivit prizei electrice. Nu este în nici un caz permisă modificarea ștecherului. Nu folosiți fișe adaptoare la sculele electrice legate la pământ de protecție.** Ștecherele nemodificate și prizele corespunzătoare diminuează riscul de electrocutare.
- **Evitați contactul corporal cu suprafețe legate la pământ ca țevi, instalații de încălzire, sobe și frigidere.** Există un risc crescut de electrocutare atunci când corpul vă este legat la pământ.
- **Feriți mașina de ploaie sau umezeală.** Pătrunderea apei într-o sculă electrică mărește riscul de electrocutare.
- **Nu schimbați destinația cablului folosindu-l pentru transportarea sau suspendarea sculei electrice ori pentru a trage ștecherul afară din priză. Feriți cablul de căldură, ulei, muchii ascuțite sau componente aflate în mișcare.** Cablurile deteriorate sau încurcate măresc riscul de electrocutare.
- **Atunci când lucrați cu o sculă electrică în aer liber, folosiți numai cabluri prelungitoare adecvate și pentru mediul exterior.** Folosirea unui cablu prelungitor adecvat pentru mediul exterior diminuează riscul de electrocutare.
- **Atunci când nu poate fi evitată utilizarea sculei electrice în mediu umed, folosiți un întrerupător automat de protecție împotriva tensiunilor periculoase.** Întrebuințarea unui întrerupător automat de protecție împotriva tensiunilor periculoase reduce riscul de electrocutare.

Siguranța persoanelor

- **Fiți atenți, aveți grijă de ceea ce faceți și procedați rațional atunci când lucrați cu o sculă electrică. Nu folosiți scula electrică atunci când sunteți obosiți sau vă aflați sub influența drogurilor, a alcoolului sau a medicamentelor.** Un moment de neatenție în timpul utilizării mașinii poate duce la răniri grave.
- **Purtați echipament personal de protecție și întotdeauna ochelari de protecție.** Purtarea echipamentului personal de protecție, ca masca pentru praf, încălțăminte de siguranță antiderapantă, casca de protecție sau protecția auditivă, în funcție de tipul și utilizarea sculei electrice, diminuează riscul rănirilor.
- **Evitați o punere în funcțiune involuntară. Înainte de a introduce ștecherul în priză și/sau de a introduce acumulatorul în scula electrică, de a o ridica sau de a o transporta, asigurați-vă că aceasta este oprită.** Dacă atunci când transportați scula electrică țineți degetul pe întrerupător sau dacă porniți scula electrică înainte de a o racorda la rețeaua de curent, puteți provoca accidente.
- **Înainte de pornirea sculei electrice îndepărtați dispozitivele de reglare sau cheile fixe din aceasta.** Un dispozitiv sau o cheie lăsată într-o componentă de mașină care se rotește poate duce la răniri.
- **Evitați o ținută corporală nefirească. Adoptați o poziție stabilă și mențineți-vă întotdeauna echilibrul.** Astfel veți putea controla mai bine mașina în situații neașteptate.
- **Purtați îmbrăcăminte adecvată. Nu purtați îmbrăcăminte largă sau podoabe. Feriți părul, îmbrăcămintea și mănușile de piesele aflate în mișcare.** Îmbrăcămintea largă, părul lung sau podoabele pot fi prinse în piesele aflate în mișcare.
- **Dacă pot fi montate echipamente de aspirare și colectare a prafului, asigurați-vă că acestea sunt racordate și folosite în mod corect.** Folosirea unei instalații de aspirare a prafului poate duce la reducerea poluării cu praf.

Utilizarea și manevrarea atentă a sculelor electrice

- **Nu suprasolicitați mașina. Folosiți pentru executarea lucrării dv. scula electrică destinată acelui scop.** Cu scula electrică potrivită lucrați mai bine și mai sigur în domeniul de putere indicat.
- **Nu folosiți scula elecrică dacă aceasta are întrerupătorul defect.** O sculă electrică, care nu mai poate fi pornită sau oprită, este periculoasă și trebuie reparată.
- **Scoateți ștecherul afară din priză și/sau îndepărtați acumulatorul, înainte de a executa reglaje, a schimba accesorii sau de a pune mașina la o parte.** Această măsură de prevedere împiedică pornirea involuntară a sculei electrice.
- **Păstrați sculele electrice nefolosite la loc inaccesibil copiilor. Nu lăsați să lucreze cu mașina persoane care nu sunt familiarizate cu aceasta sau care nu au citit aceste instrucțiuni.** Sculele electrice devin periculoase atunci când sunt folosite de persoane lipsite de experiență.
- **Întrețineți-vă scula electrică cu grijă. Controlați dacă componentele mobile ale sculei electrice funcționează impecabil și dacă nu se blochează, sau dacă există piese rupte sau deteriorate astfel încât să afecteze funcționarea sculei electrice. Înainte de utilizare dați la reparat piesele deteriorate.** Cauza multor accidente a fost întreținerea necorespunzătoare a sculelor electrice.
- **Mențineți bine ascuțite și curate dispozitivele de tăiere.** Dispozitivele de tăiere întreținute cu grijă, cu tăișuri ascuțite se înțepenesc în mai mică măsură și pot fi conduse mai ușor.
- **Folosiți scula electrică, accesoriile, dispozitivele de lucru etc. conform prezentelor instrucțiuni. Țineți cont de condițiile de lucru și de activitatea care trebuie desfășurată.** Folosirea sculelor electrice în alt scop decât pentru utilizările prevăzute, poate duce la situații periculoase.

Service

- ▶ **Încredinţaţi scula electrică pentru reparare numai personalului de specialitate, calificat în acest scop, repararea făcându-se numai cu piese de schimb originale.** Astfel veţi fi siguri că este menţinută siguranţa maşinii.

Instrucţiuni de siguranţă pentru ciocane

- ▶ **Purtaţi aparat de protecţie auditivă.** Zgomotul poate provoca pierderea auzului.
- ▶ **Folosiţi mânerele suplimentate în cazul în care acestea au fost livrate împreună cu scula electrică.** Pierderea controlului poate duce la vătămări corporale.
- ▶ **Ţineţi scula electrică de zonele de prindere izolate atunci când executaţi lucrări în cursul cărora accesoriul sau şurubul ar putea nimeri conductori electrici ascunşi sau propriul cablu de alimentare.** Contactul cu un conductor aflat sub tensiune poate pune sub tensiune şi componetele metalice ale sculei electrice şi duce la electrocutare.
- ▶ **Folosiţi detectoare adecvate pentru a localiza conducte de alimentare ascunse sau adresaţi-vă în acest scop regiei locale furnizoare de utilităţi.** Contactul cu conductorii electrici poate duce la incendiu şi electrocutare. Deteriorarea unei conducte de gaz poate provoca explozii. Spargerea unei conducte de apă cauzează pagube materiale sau poate duce la electrocutare.
- ▶ **Apucaţi strâns maşina în timpul lucrului şi adoptaţi o poziţie stabilă.** Scula electrică se conduce mai bine cu ambele mâini.
- ▶ **Asiguraţi piesa de lucru.** O piesă de lucru fixată cu dispozitive de prindere sau într-o menghină este ţinută mai sigur decât cu mâna dumneavoastră.
- ▶ **Înainte de a pune jos scula electrică aşteptaţi ca aceasta să se oprească complet.** Dispozitivul de lucru se poate agăţa şi duce la pierderea controlului asupra sculei electrice.

Descrierea produsului şi a performanţelor

Citiţi toate indicaţiile de avertizare şi instrucţiunile. Nerespectarea indicaţiilor de avertizare şi a instrucţiunilor poate provoca electrocutare, incendii şi/sau răniri grave.

Vă rugăm să desfăşuraţi pagina pliantă cu redarea maşinii şi să o lăsaţi desfăşurată cât timp citiţi instrucţiunile de folosire.

Utilizare conform destinaţiei

Scula electrică este destinată găuririi cu percuţie în beton, cărămidă şi piatră cât şi pentru lucrări uşoare de dăltuire. Este deasemeni adecvată pentru găurirea fără percuţie în lemn, metal, ceramică şi material plastic. Sculele electrice prevăzute cu reglare electronică a turaţiei şi funcţionare spre dreapta/stânga sunt adecvate şi pentru înşurubare.

Elemente componente

Numerotarea elementelor componente se referă la schiţa sculei electrice de pe pagina grafică.

1 Mandrină rapidă interschimbabilă (GBH 3-28 DFR)
2 Mandrină interschimbabilă cu sistem SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Sistem de prindere accesorii SDS-plus
4 Capac de protecţie împotriva prafului
5 Dispozitiv de blocare
6 Inel de blocare mandrină interschimbabilă (GBH 3-28 DFR)
7 Întrerupător pornit/oprit
8 Tastă de deblocare comutator stop percuţie/stop rotaţie
9 Comutator stop percuţie/stop rotaţie
10 Tastă de reglare a limitatorului de adâncime
11 Limitator de reglare a adâncimii
12 Mâner suplimentar (suprafaţă de prindere izolată)
13 Comutator de schimbare a direcţiei de rotaţie
14 Mâner (suprafaţă de prindere izolată)
15 Şurub de siguranţă pentru mandrina cu coroană dinţată*
16 Mandrină cu coroană dinţată*
17 Tijă de prindere SDS-plus pentru mandrină*
18 Sistem de prindere mandrină (GBH 3-28 DFR)
19 Caneluri de marcare
20 Bucşa anterioară a mandrinei rapide interschimbabile (GBH 3-28 DFR)
21 Inel de susţinere a mandrinei rapide interschimbabile (GBH 3-28 DFR)
22 Orificiu de aspirare dispozitiv de aspirare*
23 Şurub de blocare dispozitiv de aspirare*
24 Limitator de reglare a adâncimii la dispozitivul de aspirare*
25 Tub telescopic al dispozitivului de aspirare*
26 Şurub-fluture al dispozitivului de aspirare*
27 Tub de ghidare pentru dispozitivul de aspirare*
28 Suport universal cu tijă de prindere SDS-plus*

***Accesoriile ilustrate sau descrise nu sunt cuprinse în setul de livrare standard. Puteţi găsi accesoriile complete în programul nostru de accesorii.**

Informaţie privind zgomotul/vibraţiile

Valorile măsurate pentru zgomot au fost determinate conform EN 60745.

Nivelul zgomotului evaluat A al sculei electrice este în mod normal de: nivel presiune sonoră 91 dB(A); nivel putere sonoră 102 dB(A). Incertitudine K = 3 dB.

Purtaţi aparat de protecţie auditivă!

GBH 3-28 DRE:

Valorile totale ale vibraţiilor a_h (suma vectorială a trei direcţii) şi incertitudinea K au fost determinate conform EN 60745:
Găurire cu percuţie în beton: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Dăltuire: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Găurire în metal: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Înşurubare: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Valorile totale ale vibraţiilor a_h (suma vectorială a trei direcţii) şi incertitudinea K au fost determinate conform EN 60745:
Găurire cu percuţie în beton: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Dăltuire: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Găurire în metal: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Înşurubare: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Nivelul vibraţiilor specificat în prezentele instrucţiuni a fost măsurat conform unei proceduri de măsurare standardizate în EN 60745 şi poate fi utilizat la compararea diferitelor scule electrice. El poate fi folosit şi pentru evaluarea provizorie a solicitării vibratorii.
Nivelul specificat al vibraţiilor se referă la cele mai frecvente utilizări ale sculei electrice. În eventualitatea în care scula electrică este utilizată pentru alte aplicaţii, împreună cu accesorii diverse sau care diferă de cele indicate sau nu beneficiază de o întreţinere satisfăcătoare, nivelul vibraţiilor se poate abate de la valoarea specificată. Aceasta poate amplifica considerabil solicitarea vibratorie de-a lungul întregului interval de lucru.
Pentru o evaluare exactă a solicitării vibratorii ar trebui luate în calcul şi intervalele de timp în care scula electrică este deconectată sau funcţionează, dar nu este utilizată efectiv. Această metodă de calcul ar putea duce la reducerea considerabilă a valorii solicitării vibratorii pe întreg intervalul de lucru. Stabiliţi măsuri de siguranţă suplimentare pentru protejarea utilizatorului împotriva efectului vibraţiilor, ca de exemplu: întreţinerea sculei electrice şi a accesoriilor, menţinerea căldurii mâinilor, organizarea proceselor de muncă.

Date tehnice

Ciocan rotopercutor		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Număr de identificare		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Reglarea turaţiei		●	●
Stop rotaţie		●	●
Funcţionare dreapta/stânga		●	●
Mandrină interschimbabilă		–	●
Putere nominală	W	800	800
Număr percuţii	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Energia de percuţie conform EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Turaţie	rot./min	0 – 900	0 – 900
Sistem de prindere accesorii		SDS-plus	SDS-plus
Diametru guler ax	mm	50	50
Diametru maxim de găurire admis: (vezi şi pagina 150)			
– Beton*	mm	28	28
– Zidărie (cu carotă)	mm	82	82
– Oţel	mm	13	13
– Lemn	mm	30	30
Greutate conform EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Clasa de protecţie		⧈/II	⧈/II

*nu este adecvat cu carotă

Specificaţiile sunt valabile pentru o tensiune nominală [U] de 230 V. În cazul unor tensiuni diferite şi al unor modele de execuţie specifice anumitor ţări, aceste speificaţii pot varia.

Declaraţie de conformitate CE

Declarăm pe proprie răspundere că produsul descris la paragraful „Date tehnice“ este în conformitate cu următoarele standarde şi documente normative: EN 60745 conform prevederilor Directivelor 2011/65/UE, 2004/108/CE, 2006/42/CE.

Documentaţie tehnică (2006/42/CE) la:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President
Engineering

ppa.

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montare

► **Înaintea oricăror intervenţii asupra sculei electrice scoateţi cablul de alimentare afară din priză.**

Mâner suplimentar

► **Folosiţi scula electrică numai împreună cu mânerul suplimentar 12.**

Rotirea mânerului suplimentar (vezi figura A)

Puteţi întoarce mânerul suplimentar **12** cum vreţi, pentru a ajunge într-o poziţie de lucru sigură şi comodă.

– Învârtiţi partea inferioară a mânerului suplimentar **12** în sens contrar mişcării acelor de ceasornic şi întoarceţi mânerul suplimentar **12** aducându-l în poziţia dorită. Apoi strângeţi la loc partea inferioară a mânerului suplimentar **12** învârtind-o în sensul mişcării acelor de ceasornic.

Aveţi grijă ca banda de strângere a mânerului suplimentar să fie prinsă în canelura prevăzută în acest scop pe carcasă.

Reglarea adâncimii de găurire (vezi figura B)

Cu limitatorul de adâncime **11** poate fi reglată adâncimea de găurire **X** dorită.

– Apăsaţi tasta de reglare a adâncimii de găurire **10** şi introduceţi limitatorul de adâncime în mânerul suplimentar **12**. Porţiunea striată de pe limitatorul de reglare a adâncimii **11** trebuie să fie îndreptată în jos.
– Împingeţi accesoriul SDS-plus până la punctul de oprire în sistemul de prindere SDS-plus **3**. Altfel, mobilitatea accesoriului SDS-plus ar putea duce la un reglaj greşit al adâncimii de găurire.
– Trageţi afară limitatorul de adâncime într-atât încât distanţa dintre vârful burghiului şi vârful limitatorului de adâncime să fie egală cu adâncimea de găurire **X** dorită.

Alegerea mandrinei şi a accesoriilor

Material	Mod de funcţionare		
Beton	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Zidărie	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Oţel	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus

Material	Mod de funcţionare		
Lemn	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Pentru găurirea cu percuţie aveţi nevoie de accesorii SDS-plus care să poată fi introduse în mandrina SDS-plus.

Pentru găurirea fără percuţie în lemn, metal, ceramică sau material plastic cât şi pentru înşurubare se folosesc accesorii fără sistem de prindere SDS-plus (de exemplu burghie cu tijă cilindrică). Pentru aceste accesorii aveţi nevoie de o mandrină rapidă respectiv de o mandrină cu coroană dinţată.

GBH 3-28 DFR: Mandrina interschimbabilă cu sistem SDS-plus **2** poate fi schimbată uşor cu mandrina rapidă interschimbabilă **1** din setul de livrare.

Schimbarea mandrinei cu coroană dinţată (GBH 3-28 DRE)

Pentru a putea lucra cu accesorii fără sistem de prindere SDS-plus (de exemplu burghie cu tijă cilindrică), trebuie să montaţi o mandrină corespunzătoare (mandrină cu coroană dinţată sau mandrină rapidă, accesorii).

Montarea mandrinei cu coroană dinţată (vezi figura C)

– Înşurubaţi tija de prindere SDS-plus **17** într-o mandrină cu coroană dinţată **16**. Asiguraţi mandrina cu coroană dinţată **16** cu un şurub de siguranţă **15**. **Aveţi în vedere faptul că şurubul de siguranţă are filet spre stânga.**

Introducerea mandrinei cu coroană dinţată (vezi figura C)

– Curăţaţi capătul de introducere al tijei de prindere şi gresaţi-l uşor.
– Introduceţi mandrina cu coroană dinţată prin rotirea tijei în sistemul de prindere până când se blochează automat.
– Verificaţi blocajul trăgând de mandrina cu coroană dinţată.

Extragerea mandrinei cu coroană dinţată

– Împingeţi spre spate manşonul de blocare **5** şi demontaţi mandrina cu coroană dinţată **16**.

Extragerea/introducerea mandrinei interschimbabile (GBH 3-28 DFR)

Extragerea mandrinei interschimbabile (vezi figura D)

– Trageţi spre spate inelul de blocare al mandrinei interschimbabile **6**, fixaţi-l în această poziţie şi demontaţi trăgând înainte mandrina interschimbabilă cu sistem SDS-plus **2** respectiv mandrina rapidă interschimbabilă **1**.

După demontare protejaţi mandrina interschimbabilă împotriva murdăririi.

Introducerea mandrinei inteschimbabile (vezi figura E)

► **Folosiţi dotarea originală specifică fiecărui model şi ţineţi seama de numărul de caneluri de marcare 19.Sunt admise numai mandrine interschimbabile cu două sau**

trei caneluri de marcare. În cazul în care se utilizează o mandrină interschimbabilă neadecvată pentru această sculă electrică, în timpul funcționării sale accesoriul poate cădea afară din aceasta.

– Înainte de a o introduce, curățați mandrina interschimbabilă și gresați ușor capătul de introducere al acesteia.
– Cuprindeți în întregime cu mâna mandrina interschimbabilă cu sistem SDS-plus **2** respectiv mandrina rapidă interschimbabilă **1**. Împingeți prin rotire mandrina interschimbabilă pe sistemul de prindere al mandrinei **18**, până când auziți un zgomot clar de închichetare.
– Mandrina interschimbabilă se zăvorăște automat. Verificați zăvorârea trâgând de mandrina interschimbabilă.

Schimbarea accesoriilor

Capacul de protecție împotriva prafului **4** împiedică în mare măsură pătrunderea prafului de găurire în sistemul de prindere a accesoriilor, în timpul funcționării mașinii. Atunci când introduceți accesoriul aveți grijă să nu deteriorați capacul de protecție împotriva prafului **4**.

▶ **Un capac de protecție împotriva prafului deteriorat trebuie înlocuit imediat. Se recomandă ca această operație să fie executată la un centru de service post-vânzări.**

Montarea accesoriilor cu sistem de prindere SDS-plus (vezi figura F)

Cu mandrina SDS-plus puteți schimba accesoriul, simplu și comod, fără a utiliza unelte suplimentare.

– GBH 3-28 DFR: Montați mandrina interschimbabilă cu sistem SDS-plus **2**.
– Curățați regulat capătul de introducere al accesoriului și gresați-l ușor.
– Introduceți accesoriul prin rotire în sistemul de prindere a accesoriilor până când se blochează automat.
– Verificați blocajul trăgând de accesoriu.

Accesoriul cu sistem de prindere SDS-plus este proiectat a fi mobil. Din această cauză, la mersul în gol el se rotește excentric. Acest fapt nu afectează în niciun fel precizia de găurire, deoarece burghiul se autocentrează în timpul găuririi.

Demontarea accesoriului cu sistem de prindere SDS-plus (vezi figura G)

– Împingeți spre spate manșonul de blocare **5** și extrageți accesoriul.

Montarea accesoriilor fără sistem de prindere SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Indicație: Nu folosiți accesorii fără sistem de prindere SDS-plus pentru găurirea cu percuție sau pentru dăltuire! Accesoriile fără sistem de prindere SDS-plus și mandrina acestora se deteriorează dacă sunt folosite la găurirea cu percuție și la dăltuire.

– Introduceți o mandrină cu coroană dințată **16** (vezi „Schimbarea mandrinei cu coroană dințată“, pagina 150).
– Deschideți prin rotire mandrina cu coroană dințată **16** astfel încât să poată fi introdus accesoriul. Introduceți accesoriul.
– Introduceți cheia de mandrine în orificiile corespunzătoare ale mandrinei co coroană dințată **16** și fixați accesoriul prin strângere uniformă.
– Rotiți comutatorul stop percuție/stop rotație **9** aducându-l în poziția „găurire“.

Extragerea accesoriilor fără sistem de prindere SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Rotiți manșonul mandrinei cu coroană dințată **16** în sens contrar mișcării acelor de ceasornic cu ajutorul cheii de mandrine, până când accesoriul poate fi scos.

Montarea accesoriilor fără sistem de prindere SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (vezi figura H)

Indicație: Nu folosiți accesorii fără sistem de prindere SDS-plus pentru găurirea cu percuție sau pentru dăltuire! Accesoriile fără sistem de prindere SDS-plus și mandrina acestora se deteriorează dacă sunt folosite la găurirea cu percuție și la dăltuire.

– Montați mandrina rapidă interschimbabilă **1**.
– Fixați inelul de susținere **21** al mandrinei rapide interschimbabile. Deschideți sistemul de prindere a accesoriilor rotind bucșa anterioară **20** până când poate fi introdus accesoriul. Fixați inelul de susținere **21** și rotiți puternic bucșa anterioară **20** în direcția săgeții, până când se aud zgomote clare de închichetare.
– Verificați fixarea sigură trăgând de accesoriu.

Indicație: Dacă sistemul de prindere a accesoriilor a fost deschis până la punctul de oprire, este posibil ca, în momentul răsucirii acestuia în vederea închiderii, să se audă zgomotul de închichetare, însă sistemul de prindere a accesoriilor totuși să nu se închidă.
În acest caz rotiți bucșa anterioară **20** o singură dată în sens opus direcției săgeții. După aceasta sistemul de prindere a accesoriilor se va putea închide.

– Rotiți comutatorul stop percuție/stop rotație **9** aducându-l în poziția „găurire“.

Extragerea accesoriilor fără sistem de prindere SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (vezi figura I)

– Fixați inelul de susținere **21** al mandrinei rapide interschimbabile. Deschideți sistemul de prindere a accesoriilor rotind bucșa anterioară **20** în direcția săgeții, până cînd accesoriul poate fi extras.

Aspirarea prafului cu dispozitiv de aspirare (accesoriu)

▶ Pulberile rezultate din prelucrarea de materiale cum sunt vopselele pe bază de plumb, anumite tipuri de lemn, minerale și metal pot fi dăunătoare sănătății. Atingerea sau inspirarea acestor pulberi poate provoca reacții alergice și/sau îmbolnăvirile căilor respiratorii ale utilizatorului sau a le persoanelor aflate în apropiere.
Anumite pulberi cum sunt pulberea de lemn de stejar sau de fag sunt considerate a fi cancerigene, mai ales îm combinație cu materiale de adaos utilizate la prelucrarea lemnului (cromat, substanțe de protecție a lemnului). Materialele care conțin azbest nu pot fi prelucrate decât de către specialiști.

– Folosiți pe cât posibil o instalație de aspirare a prafului adecvată pentru materialul prelucrat.
– Asigurați buna ventilație a locului de muncă.
– Este recomandabil să se utilizeze o mască de protecție a respirației având clasa de filtrare P2.

Respectați prescripțiile din țara dumneavoastră referitoare la materialele de prelucrat.

▶ **Evitați acumulările și depunerile de praf la locul de muncă.** Pulberile se pot aprinde cu ușurință.

Montarea dispozitivului de aspirare (vezi figura J)

Pentru aspirarea prafului este necesar un dispozitiv de aspirare (accesoriu special). În timpul găuririi, dispozitivul de aspirare se retractează prin forța elastică a resortului, astfel încât capul de aspirare să fie ținut permanent strâns lipit de substrat.

– Apăsați tasta de reglare a limitatorului de adâncime **10** și extrageți limitatorul de reglare a adâncimii **11**. Apăsați din nou tasta **10** și introduceți dispozitivul de aspirare din partea din față în mânerul suplimentar **12**.
– Racordați un furtun de aspirare (diametru 19 mm, accesoriu) la orificiul de aspirare **22** al dispozitivului de aspirare. Aspiratorul de praf trebuie să fie adecvat pentru materialul de prelucrat.
– Pentru aspirarea pulberilor extrem de nocive, cancerigene sau uscate, folosiți un aspirator special.

Reglarea adâncimii de găurire la dispozitivul de aspirare (vezi figura K)

Puteți fixa adâncimea de găurire dorită **X** și cu dispozitivul de aspirare deja montat.

– Împingeți accesoriul SDS-plus până la punctul de oprire în sistemul de prindere SDS-plus **3**. Altfel, mobilitatea accesoriului SDS-plus ar putea duce la un reglaj greșit al adâncimii de găurire.
– Slăbiți șurubul-fluture **26** de pe dispozitivul de aspirare.
– Fixați scula electrică, fără a o porni, pe locul unde urmează să găuriți. Accesoriul cu sistem de prindere SDS-plus trebuie să se sprijine pe această suprafață.
– Deplasați astfel tubul de ghidare **27** al dispozitivului de aspirare în suportul său, încât capul de aspirare să se sprijine pe suprafața de găurire. Nu împingeți tubul de ghidare **27** peste tubul telescopic **25** mai mult decât este necesar, pentru ca să rămână vizibilă o parte cât mai mare a scalei tubului telescopic **25**.
– Strângeți din nou bine șurubul-fluture **26**. Slăbiți șurubul de blocare **23** de pe limitatorul de reglare a adâncimii al dispozitivului de aspirare.
– Deplasați astfel limitatorul de reglare a adâncimii **24** pe tubul telescopic **25**, încât distanța **X** din figură să corespundă adâncimii de găurire dorite de dumneavoastră.
– Strângeți șurubul de blocare **23** în această poziție.

Funcționare

Punere în funcțiune

▶ **Atenție la tensiunea rețelei de alimentare! Tensiunea sursei de curent trebuie să coincidă cu datele de pe plăcuța indicatoare a tipului sculei electrice. Sculele electrice inscripționate cu 230 V pot funcționa și racordate la 220 V.**

Reglarea modului de funcționare

Selectați modul de funcționare al sculei electrice cu ajutorul comutatorului stop percuție/stop rotație **9**.

Indicație: Nu modificați modul de funcționare decât cu scula electrică oprită! În caz contrar scula electrică se poate deteriora.

– Pentru schimbarea modului de funcționare apăsați tasta de deblocare **8** și rotiți comutatorul stop percuție/stop rotație **9** pentru a-l aduce în poziția dorită, până când se închichetează perceptibil.

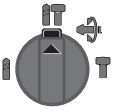

Poziție pentru **găurire cu percuție** în beton sau piatră

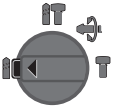

Poziție pentru **găurire** fără percuție în lemn, metal, ceramică și material plastic cât și pentru înșurubare

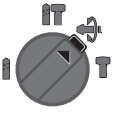

Poziție **Vario-Lock** pentru reglarea poziției dălții

În această poziție comutatorul stop percuție/stop rotație **9** nu se închichetează.

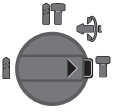

Poziție pentru **dăltuire**

Reglarea direcției de rotație

Cu ajutorul comutatorului de schimbare a direcției de rotație **13** puteți schimba direcția de rotație a sculei electrice.

▶ **Acționați comutatorul de schimbare a direcției de rotație 13 numai când scula electrică este oprită.**

Funcționare spre dreapta: Apăsați comutatorul de schimbare a direcției de rotație **13** până la punctul de oprire, aducându-l în poziția ⬅.

Funcționare spre stânga: Apăsați comutatorul de schimbare a direcției de rotație **13** până la punctul de oprire aducându-l în poziția ➡.

Reglați întotdeauna direcția de rotație pentru găurire cu percuție, găurire și dăltuire pe funcționare spre dreapta.

Pornire/oprire

– Pentru **pornirea** sculei electrice apăsaţi întrerupătorul pornit/oprit **7**.
– Pentru **oprirea** sculei electrice eliberaţi întrerupătorul pornit/oprit **7**.

Pentru a economisi energie, ţineţi scula electrică pornită numai atunci când o folosiţi.

Reglarea turaţiei/numărului de percuţii

Puteţi regla fără trepte turaţia/numărul de percuţii al sculei electrice deja pornite prin varierea forţei de apăsare exercitate asupra întrerupătorului pornit/oprit **7**.

O apăsare uşoară a întrerupătorului pornit/oprit **7** are drept efect o turaţie/număr de percuţii scăzut. O dată cu creşterea apăsării se măreşte şi turaţia/numărul de percuţii.

Cuplaj de suprasarcină

▶ **Dacă accesoriul se blochează sau se agaţă, se întrerupe antrenarea la arborele portburghiu. Din cauza forţelor care apar, trebuie să ţineţi întotdeauna bine scula electrică cu ambele mâini şi să adoptaţi o poziţie stabilă.**

▶ **Opriţi scula electrică şi slăbiţi accesoriul dacă scula electrică se blochează. Pornirea maşinii în timp ce dispozitivul de găurit este blocat generează recul.**

Instrucţiuni de lucru

▶ **Înaintea oricăror intervenţii asupra sculei electrice scoateţi cablul de alimentare afară din priză.**

Modificarea poziţiei dălţii (Vario-Lock)

Puteţi bloca dalta în 36 poziţii. În acest mod puteţi adopta poziţia de lucru optimă în orice situaţie.

– Introduceţi dalta în sistemul de prindere a accesoriilor.
– Rotiţi comutatorul stop percuţie/stop rotaţie **9** aducându-l în poziţia „Vario-Lock“ (vezi „Reglarea modului de funcţionare“, pagina 152).
– Rotiţi sistemul de prindere a accesoriilor în poziţia dorită a dălţii.
– Rotiţi comutatorul stop percuţie/stop rotaţie **9** aducându-l în poziţia „dăltuire“. Prin aceasta, sistemul de prindere a accesoriilor se va bloca.
– Reglaţi direcţia de rotaţie pentru dăltuire pe funcţionare spre dreapta.

Montarea capetelor de şurubelniţă (vezi figura L)

▶ **Puneţi scula electrică pe piuliţă/şurub numai în stare oprită.** Accesoriile aflate în mişcare de rotaţie pot altfel aluneca.

Pentru a putea folosi capete de şurubelniţă aveţi nevoie de un suport universal **28** cu tijă de prindere SDS-plus (accesoriu).

– Curăţaţi capătul de introducere al tijei de prindere şi gresaţi-l uşor.
– Introduceţi suportul universal în sistemul de prindere a accesoriilor rotindu-l până se blochează automat în acesta.
– Verificaţi blocajul trăgând de suportul universal.
– Introduceţi un cap de şurubelniţă în suportul universal. Folosiţi numai capete de şurubelniţă potrivite pentru capul de şurub respectiv.
– Rotiţi comutatorul stop percuţie/stop rotaţie **9** aducându-l în poziţia „găurire“.
– Pentru extragerea suportului universal împingeţi spre spate dispozitivul de blocare **5** şi extrageţi suportul universal **28** din sistemul de prindere a accesoriilor.

Întreţinere şi service

Întreţinere şi curăţare

▶ **Înaintea oricăror intervenţii asupra sculei electrice scoateţi cablul de alimentare afară din priză.**

▶ **Pentru a lucra bine şi sigur păstraţi curate scula electrică şi fantele de aerisire.**

▶ **Un capac de protecţie împotriva prafului deteriorat trebuie înlocuit imediat. Se recomandă ca această operaţie să fie executată la un centru de service post-vânzări.**

– După fiecare utilizare curăţaţi sistemul de prindere a accesoriilor **3**.

Dacă este necesară înlocuirea cablului de racordare, pentru a evita punerea în pericol a siguranţei exploatării, această operaţie se va executa de către Bosch sau de către un centru autorizat de asistenţă tehnică post-vânzări pentru scule electrice Bosch.

Asistenţă clienţi şi consultanţă privind utilizarea

În caz de reclamaţii şi comenzi de piese de schimb vă rugăm să indicaţi neapărat numărul de identificare compus din 10 cifre, conform plăcuţei indicatoare a tipului sculei electrice.

Serviciul de asistenţă clienţi vă răspunde la întrebări privind repararea şi întreţinerea produsului dumneavoastră cât şi piesele de schimb. Găsiţi desenele de ansamblu şi informaţii privind piesele de schimb şi la:
www.bosch-pt.com
Echipa de consultanţă Bosch vă răspunde cu plăcere la întrebări privind produsele noastre şi accesoriile acestora.

România

Robert Bosch SRL
Centru de service Bosch
Str. Horia Măcelariu Nr. 30 – 34
013937 Bucureşti
Tel. service scule electrice: (021) 4057540
Fax: (021) 4057566
E-Mail: infoBSC@ro.bosch.com
Tel. consultanţă clienţi: (021) 4057500
Fax: (021) 2331313
E-Mail: infoBSC@ro.bosch.com
www.bosch-romania.ro

Eliminare

Sculele electrice, accesoriile şi ambalajele trebuie direcţionate către o staţie de revalorificare ecologică.

Nu aruncaţi sculele electrice în gunoiul menajer!

Numai pentru ţările UE:

Conform Directivei Europene 2012/19/UE privind maşinile şi aparatele electrice şi electronice uzate şi transpunerea acesteia în legislaţia naţională, sculele electrice scoase din uz trebuie colectate separat şi direcţionate către o staţie de revalorificare ecologică.

Sub rezerva modificărilor.

Български

Указания за безопасна работа

Общи указания за безопасна работа

ВНИМАНИЕ **Прочетете внимателно всички указания.** Неспазването на приведените по-долу указания може да доведе до токов удар, пожар и/или тежки травми.

Съхранявайте тези указания на сигурно място.

Използваният по-долу термин «електроинструмент» се отнася до захранвани от електрическата мрежа електроинструменти (със захранващ кабел) и до захранвани от акумулаторна батерия електроинструменти (без захранващ кабел).

Безопасност на работното място

- **Поддържайте работното си място чисто и добре осветено.** Безпорядъкът и недостатъчното осветление могат да спомогнат за възникването на трудова злополука.
- **Не работете с електроинструмента в среда с повишена опасност от възникване на експлозия, в близост до леснозапалими течности, газове или прахообразни материали.** По време на работа в електроинструментите се отделят искри, които могат да възпламенят прахообразни материали или пари.
- **Дръжте деца и странични лица на безопасно разстояние, докато работите с електроинструмента.** Ако вниманието Ви бъде отклонено, може да загубите контрола над електроинструмента.

Безопасност при работа с електрически ток

- **Щепселът на електроинструмента трябва да е подходящ за ползвания контакт. В никакъв случай не се допуска изменяне на конструкцията на щепсела. Когато работите със занулени електроуреди, не използвайте адаптери за щепсела.** Ползването на оригинални щепсели и контакти намалява риска от възникване на токов удар.
- **Избягвайте допира на тялото Ви до заземени тела, напр. тръби, отоплителни уреди, пещи и хладилници.** Когато тялото Ви е заземено, рискът от възникване на токов удар е по-голям.
- **Предпазвайте електроинструмента си от дъжд и влага.** Проникването на вода в електроинструмента повишава опасността от токов удар.
- **Не използвайте захранващия кабел за цели, за които той не е предвиден, напр. за да носите електроинструмента за кабела или да извадите щепсела от контакта. Предпазвайте кабела от нагряване, омасляване, допир до остри ръбове или до подвижни звена на машини.** Повредени или усукани кабели увеличават риска от възникване на токов удар.
- **Когато работите с електроинструмент навън, използвайте само удължителни кабели, подходящи за работа на открито.** Използването на удължител, предназначен за работа на открито, намалява риска от възникване на токов удар.
- **Ако се налага използването на електроинструмента във влажна среда, използвайте предпазен прекъсвач за утечни токове.** Използването на предпазен прекъсвач за утечни токове намалява опасността от възникване на токов удар.

Безопасен начин на работа

- **Бъдете концентрирани, следете внимателно действията си и постъпвайте предпазливо и разумно. Не използвайте електроинструмента, когато сте уморени или под влиянието на наркотични вещества, алкохол или упойващи лекарства.** Един миг разсеяност при работа с електроинструмент може да има за последствие изключително тежки наранявания.
- **Работете с предпазващо работно облекло и винаги с предпазни очила.** Носенето на подходящи за ползвания електроинструмент и извършваната дейност лични предпазни средства, като дихателна маска, здрави плътнозатворени обувки със стабилен грайфер, защитна каска или шумозаглушители (антифони), намалява риска от възникване на трудова злополука.
- **Избягвайте опасността от включване на електроинструмента по невнимание. Преди да включите щепсела в захранващата мрежа или да поставите акумулаторната батерия, се уверявайте, че пусковият прекъсвач е в положение «изключено».** Ако, когато носите електроинструмента, държите пръста си върху пусковия прекъсвач, или ако подавате захранващо напрежение на електроинструмента, когато е включен, съществува опасност от възникване на трудова злополука.
- **Преди да включите електроинструмента, се уверявайте, че сте отстранили от него всички помощни инструменти и гаечни ключове.** Помощен инструмент, забравен на въртящо се звено, може да причини травми.
- **Избягвайте неестествените положения на тялото. Работете в стабилно положение на тялото и във всеки момент поддържайте равновесие.** Така ще можете да контролирате електроинструмента по-добре и по-безопасно, ако възникне неочаквана ситуация.
- **Работете с подходящо облекло. Не работете с широки дрехи или украшения. Дръжте косата си, дрехите**

и ръкавици на безопасно разстояние от въртящи се звена на електроинструментите. Широките дрехи, украшенията, дългите коси могат да бъдат захванати и увлечени от въртящи се звена.

- **Ако е възможно използването на външна аспирационна система, се уверявайте, че тя е включена и функционира изправно.** Използването на аспирационна система намалява рисковете, дължащи се на отделящата се при работа прах.

Грижливо отношение към електроинструментите

- **Не претоварвайте електроинструмента. Използвайте електроинструментите само съобразно тяхното предназначение.** Ще работите по-добре и по-безопасно, когато използвате подходящия електроинструмент в зададения от производителя диапазон на натоварване.
- **Не използвайте електроинструмент, чиито пусков прекъсвач е повреден.** Електроинструмент, който не може да бъде изключван и включван по предвидения от производителя начин, е опасен и трябва да бъде ремонтиран.
- **Преди да променяте настройките на електроинструмента, да заменяте работни инструменти и допълнителни приспособления, както и когато продължително време няма да използвате електроинструмента, изключвайте щепсела от захранващата мрежа и/или изваждайте акумулаторната батерия.** Тази мярка премахва опасността от задействане на електроинструмента по невнимание.
- **Съхранявайте електроинструментите на места, където не могат да бъдат достигнати от деца. Не допускайте те да бъдат използвани от лица, които не са запознати с начина на работа с тях и не са прочели тези инструкции.** Когато са в ръцете на неопитни потребители, електроинструментите могат да бъдат изключително опасни.
- **Поддържайте електроинструментите си грижливо. Проверявайте дали подвижните звена функционират безукорно, дали не заклинват, дали има счупени или повредени детайли, които нарушават или изменят функциите на електроинструмента. Преди да използвате електроинструмента, се погрижете повредените детайли да бъдат ремонтирани.** Много от трудовите злополуки се дължат на недобре поддържани електроинструменти и уреди.
- **Поддържайте режещите инструменти винаги добре заточени и чисти.** Добре поддържаните режещи инструменти с остри ръбове оказват по-малко съпротивление и се водят по-леко.
- **Използвайте електроинструментите, допълнителните приспособления, работните инструменти и т. н., съобразно инструкциите на производителя. При това се съобразявайте и с конкретните работни условия и операции, които трябва да изпълните.** Използването на електроинструменти за различни от предвидените от производителя приложения повишава опасността от възникване на трудови злополуки.

Поддържане

- **Допускайте ремонтът на електроинструментите Ви да се извършва само от квалифицирани специалисти и само с използването на оригинални резервни части.** По този начин се гарантира съхраняване на безопасността на електроинструмента.

Указания за безопасна работа с къртачи

- **Работете с шумозаглушители.** Въздействието на шум може да предизвика загуба на слух.
- **Използвайте спомагателните ръкохватки, ако са включени в окомплектовката на електроинструмента.** При загуба на контрол над електроинструмента може да се стигне до травми.
- **Когато по време на работа съществува опасност работният инструмент или винта да попаднат на скрити под повърхността електрически проводници под напрежение или да засегнат захранващия кабел на електроинструмента, допирайте електроинструмента само до изолираните повърхности на ръкохватките.** При контакт с проводник под напрежение то може да се предаде по металните повърхности на електроинструмента и това да предизвика токов удар.
- **Използвайте подходящи прибори, за да откриете евентуално скрити под повърхността тръбопроводи, или се обърнете към съответното местно снабдително дружество.** Влизането в съприкосновение с проводници под напрежение може да предизвика пожар и токов удар. Увреждането на газопровод може да доведе до експлозия. Повреждането на водопровод има за последствие големи материални щети и може да предизвика токов удар.
- **По време на работа дръжте електроинструмента здраво с двете ръце и заемайте стабилно положение на тялото.** С двете ръце електроинструментът се води по-сигурно.
- **Осигурявайте обработвания детайл.** Детайл, захванат с подходящи приспособления или скоби, е застопорен по здраво и сигурно, отколкото, ако го държите с ръка.
- **Преди да оставите електроинструмента, изчаквайте въртенето да спре напълно.** В противен случай използваният работен инструмент може да допре друг предмет и да предизвика неконтролирано преместване на електроинструмента.

Описание на продукта и възможностите му

Прочетете внимателно всички указания. Неспазването на приведените по-долу указания може да доведе до токов удар, пожар и/или тежки травми.

Моля, отворете разгъващата се корица с фигурите и, докато четете ръководството за експлоатация, я оставете отворена.

Предназначение на електроинструмента

Електроинструмент е предназначен за ударно пробиване в бетон, зидария и каменни материали, както и за леко къртене. Той също така е подходящ за безударно пробиване в дървесни материали, метали, керамични материали и пластмаси. Електроинструменти с електронно управление и дясна и лява посока на въртене са подходящи също така и за завиване/развиване.

Изобразени елементи

Номерирането на елементите на електроинструмента се отнася до изображенията на страниците с фигурите.

1 Патронник за бързо захващане (GBH 3-28 DFR)
2 Сменяем патронник SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 Патронник SDS-plus
4 Противопрахова капачка
5 Застопоряваща втулка
6 Застопоряване на сменяемия патронник (GBH 3-28 DFR)
7 Пусков прекъсвач
8 Бутон за освобождаване на превключвателя «Удари/Спиране на въртенето»
9 Превключвател «Удари/Спиране на въртенето»
10 Бутон за регулиране на дълбочинния ограничител
11 Дълбочинен ограничител
12 Спомагателна ръкохватка (Изолирана повърхност за захващане)
13 Превключвател за посоката на въртене
14 Ръкохватка (Изолирана повърхност за захващане)
15 Осигурителен винт за патронник със зъбен венец*
16 Патронник със зъбен венец*
17 Опашка SDS-plus за патронника*
18 Гнездо за патронника (GBH 3-28 DFR)
19 Маркиращи надрези
20 Предна втулка на патронника за бързо захващане (GBH 3-28 DFR)
21 Неподвижна втулка на патронника за бързо захващане (GBH 3-28 DFR)
22 Прахоуловителен отвор на приставката за прахоулавяне*
23 Застопоряващ винт на приставката за прахоулавяне*
24 Дълбочинен ограничител на приставката за прахоулавяне*
25 Телескопична тръба на приставката за прахоулавяне*
26 Винт с крилчата глава на приставката за прахоулавяне*
27 Направляваща тръба на приставката за прахоулавяне*
28 Универсално гнездо с опашка SDS-plus*

***Изобразените на фигурите и описаните допълнителни приспособления не са включени в стандартната окомплектовка на уреда. Изчерпателен списък на допълнителните приспособления можете да намерите съответно в каталога ни за допълнителни приспособления.**

Технически данни

Перфоратор		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Каталожен номер		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Регулиране на скоростта на въртене		●	●
Спиране на въртенето		●	●
Въртене надясно/наляво		●	●
Сменяем патронник		–	●
Номинална консумирана мощност	W	800	800
Честота на ударите	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Енергия на единичен удар съгласно EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Скорост на въртене	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Гнездо за работен инструмент		SDS-plus	SDS-plus
Диаметър на шийката на вала	mm	50	50
допустим макс. диаметър на пробивания отвор: (вижте също страница 158)			
– в бетон*	mm	28	28
– Зидария (с куха боркорона)	mm	82	82
– в стомана	mm	13	13
– в дърво	mm	30	30
Маса съгласно EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Клас на защита		⧈/II	⧈/II

*неподходящо за кухи боркорони

Данните се отнасят до номинално напрежение [U] 230 V. При различно напрежение, както и при специалните изпълнения за някои страни данните могат да се различават.

Информация за излъчван шум и вибрации

Стойностите за шума са определени съгласно EN 60745.

Равнището A на генерирания от електроинструмента шум обикновено е: равнище на звуковото налягане 91 dB(A); равнище на мощността на звука 102 dB(A). Неопределеност K = 3 dB.

Работете с шумозаглушители (антифони)!

GBH 3-28 DRE:

Пълната стойност на вибрациите a_h (векторната сума по трите направления) и неопределеността K са определени съгласно EN 60745:
Ударно пробиване в бетон: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Къртене: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,,
Пробиване в метал: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Завиване/развиване: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Пълната стойност на вибрациите a_h (векторната сума по трите направления) и неопределеността K са определени съгласно EN 60745:
Ударно пробиване в бетон: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Къртене: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,,
Пробиване в метал: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Завиване/развиване: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Посоченото в това ръководство за експлоатация равнище на генерираните вибрации е измерено съгласно процедура, стандартизирана в EN 60745, и може да служи за сравняване на електроинструменти един с друг. То е подходящо също и за предварителна ориентировъчна преценка на натоварването от вибрации.
Посоченото ниво на генерираните вибрации е представително за най-често срещаните приложения на електроинструмента. Ако обаче електроинструментът бъде използван за други дейности, с различни работни инструменти или без необходимото техническо обслужване, нивото на вибрациите може да се различава. Това би могло да увеличи значително сумарното натоварване от вибрации в процеса на работа.
За точната преценка на натоварването от вибрации трябва да бъдат взимани предвид и периодите, в които електроинструментът е изключен или работи, но не се ползва. Това би могло значително да намали сумарното натоварване от вибрации.
Предписвайте допълнителни мерки за предпазване на работещия с електроинструмента от въздействието на вибрациите, например: техническо обслужване на електроинструмента и работните инструменти, поддържане на ръцете топли, целесъобразна организация на работните стъпки.

Декларация за съответствие CE

С пълна отговорност ние декларираме, че описаният в «Технически данни» продукт съответства на следните стандарти или нормативни документи: EN 60745 съгласно изискванията на Директиви 2011/65/ЕС, 2004/108/ЕО, 2006/42/ЕО.

Техническа документация (2006/42/EO) при:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker	Helmut Heinzelmann
Executive Vice President	Head of Product Certification
Engineering	PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Монтиране

▶ **Преди извършване на каквито и да е дейности по електроинструмента изключвайте щепсела от захранващата мрежа.**

Спомагателна ръкохватка

▶ **Използвайте електроинструмента си само с монтирана спомагателна ръкохватка 12.**

Накланяне на спомагателната ръкохватка (вижте фиг. A)

Можете да поставяте спомагателната ръкохватка **12** практически в произволна позиция, за да си осигурите удобна и безопасна позиция на работа.

– Завъртете долната ръкохватка на спомагателната ръкохватка **12** в посока, обратна на часовниковата стрелка и наклонете спомагателната ръкохватка **12** в желаната позиция. След това затегнете отново долната ръкохватка на спомагателната ръкохватка **12**, като я завъртите по посока на часовниковата стрелка.

Внимавайте захващащата лента на спомагателната ръкохватка да попадне в предвидения за целта канал в корпуса.

Настройване на дълбочината на пробиване (вижте фиг. B)

С помощта на дълбочинния ограничител **11** предварително може да бъде установена дълбочината на пробиване **X**.

– Натиснете бутона за дълбочинния ограничител **10** и поставете ограничителя в гнездото в спомагателната ръкохватка **12**.
Нагрупената повърхност на дълбочинния ограничител **11** трябва да е обърната надолу.
– Вкарайте работния инструмент с опашка SDS-plus до упор в патронника SDS-plus **3**. В противен случай възможността за изместване на работния инструмент с опашка SDS-plus може да доведе до неправилно настройване на дълбочината на пробиване.
– Издърпайте дълбочинния ограничител толкова, че разстоянието по направление на оста между върха на свредлото и на дълбочинния ограничител да е равно на желаната дълбочина на пробивания отвор **X**.

Избор на патронника и работните инструменти

Материал	Режим на работа		
в бетон 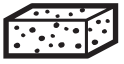	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
в зидария	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
в стомана	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
в дърво	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

При ударно пробиване и къртене се нуждаете от инструменти с опашка SDS-plus, които се поставят в патронника SDS-plus.

За безударно пробиване в дървесни материали, метали, керамични материали и пластмаси, както и при завиване/развиване се използват инструменти, чиято опашка не е SDS-plus (напр. свредла с цилиндрична опашка). За тези инструменти се нуждаете от патронник за бързо захващане, респ. патронник със зъбен венец.

GBH 3-28 DFR: Патронникът SDS-plus **2** може лесно да бъде заменен с включения в окомплектовката патронник за бърза замяна **1**.

Смяна на патронника със зъбен венец (GBH 3-28 DRE)

За да можете да работите с инструменти без опашка SDS-plus (напр. свредла с цилиндрична опашка), трябва да монтирате подходящ патронник (патронник със зъбен венец, респ. патронник за бързо захващане, не са включени в окомплектовката).

Монтиране на патронника със зъбен венец (вижте фиг. C)

– Навийте опашката SDS-plus **17** в патронник със зъбен венец **16**. Застопорете патронника със зъбен венец **16** с винта **15**. **Внимавайте, осигурителният винт е с лява резба.**

Монтиране на патронник със зъбен венец (вижте фиг. C)

– Почистете края на опашката и го смажете леко.
– Вкарайте патронника със зъбен венец с поставена опашка със завъртане в гнездото, докато се захване автоматично.
– Уверете се, че патронникът със зъбен венец е захванат здраво, като го издърпате.

Демонтиране на патронник със зъбен венец

– Преместете застопоряващата втулка **5** назад и извадете патронника със зъбен венец **16**.

Демонтиране/монтиране на сменяемия патронник (GBH 3-28 DFR)

Демонтиране на сменяемия патронник (вижте фиг. D)

– Издърпайте застопоряващия пръстен **6** на сменяемия патронник назад, задръжте го в тази позиция и издърпайте патронника SDS-plus **2**, респ. патронника за бърза замяна **1** напред.

След демонтиране пазете сменяемия патронник от замърсяване.

Монтиране на сменяемия патронник (вижте фиг. E)

▶ **Използвайте само приспособления, предназначени за Вашия модел електроинструмент и същевременно внимавайте за броя на маркиращите наздрези 19.Допустимо е използването само на сменяеми патронници с два или три маркиращи надреза.** Ако с този електроинструмент се използва неподходящ сменяем патронник, работният инструмент може да падне по време на работа.

– Преди да поставите сменяемия патронник, го почистете и смажете леко опашката му.
– Захванете патронника SDS-plus **2**, респ. патронника за бърза замяна **1** с цялата ръка. Вкарайте сменяемия патронник със завъртане на гнездото **18**, докато усетите отчетливо прещракване.
– Сменяемият патронник се застопорява автоматично. Уверете се, че патронникът е захванат здраво, като го издърпате.

Смяна на работния инструмент

Противопраховата капачка **4** ограничава силно проникването на отделящия се при къртене прах в патронника. При поставяне на работния инструмент внимавайте да не повредите противопраховата капачка **4**.

▶ **Повредена противопрахова капачка трябва да се замени веднага. Препоръчва се това да бъде извършено в оторизиран сервиз за електроинструменти.**

Поставяне на работен инструмент с опашка SDS-plus (вижте фигура F)

С патронник SDS-plus можете да заменяте работния инструмент лесно и удобно без използване на спомагателни инструменти.

– GBH 3-28 DFR: Поставете патронника SDS-plus **2**.
– Почистете опашката на работния инструмент и я смажете леко.
– Вкарайте работния инструмент в патронника със завъртане, докато бъде захванат автоматично.
– Уверете се чрез издърпване, че е захванат здраво.

Съгласно принципа си на действие работният инструмент с опашка SDS-plus е свободен. Поради това при въртене на празен ход възниква радиално отклонение. То обаче не се отразява на точността на пробивания отвор, тъй като при пробиване свредлото се самоцентрова.

Изваждане на работен инструмент с опашка SDS-plus (вижте фигура G)

– Дръпнете застопоряващата втулка **5** назад и извадете работния инструмент.

Поставяне на работни инструменти без опашка SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Упътване: Не използвайте инструменти без опашка SDS-plus за ударно пробиване или къртене! При ударно пробиване и къртене инструменти без опашка SDS-plus и патронникът се повреждат.

– Поставете патронник със зъбен венец **16** (вижте «Смяна на патронника със зъбен венец», страница 158).
– Чрез завъртане наляво отворете патронника със зъбен венец **16**, толкова, че работният инструмент да може да бъде поставен.
– Вкарайте ключа на патронника в предназначените за целта отвори на патронника със зъбен венец **16** и затегнете инструмента равномерно, като използвате и трите отвора.
– Завъртете превключвателя за ударно пробиване/спиране на въртенето **9** в позицията «пробиване».

Изваждане на работни инструменти без опашка SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Завъртете втулката на патронника със зъбен венец **16** обратно на часовниковата стрелка с помощта на специализирания ключ, докато работният инструмент може да бъде изваден.

Поставяне на работни инструменти без опашка SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (вижте фигура H)

Упътване: Не използвайте инструменти без опашка SDS-plus за ударно пробиване или къртене! При ударно пробиване и къртене инструменти без опашка SDS-plus и патронникът се повреждат.

– Поставете патронника за бързо захващане **1**.
– Захванете втулката **21** на патронника за бърза замяна. Отворете патронника, като въртите предната втулка **20**, докато инструментът може да бъде поставен. Задръжте втулката **21** и завъртете предната втулка **20** силно в посоката, указана със стрелка, докато чуете отчетливо прещракване.
– Уверете се, че инструментът е захванат здраво, като се опитате да го издърпате.

Упътване: Ако патронникът е бил отворен докрай, при затягането му може да се чуе прещракване, без инструментът да бъде застопорен.
В такъв случай завъртете предната втулка **20** еднократно обратно на посоката, указана със стрелка. След това патронникът може да се затваря отново.

– Завъртете превключвателя за ударно пробиване/спиране на въртенето **9** в позицията «пробиване».

Изваждане на работни инструменти без опашка SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (вижте фиг. I)

– Захванете втулката **21** на патронника за бързо захващане. Отворете патронника чрез завъртане на предната втулка **20** в посоката, указана със стрелка, докато инструментът може да бъде изваден.

Прахоулавяне с приставката за прахоулавяне (допълнително приспособление)

▶ Прахове, отделящи се при обработването на материали като съдържащи олово бои, някои видове дървесина, минерали и метали могат да бъдат опасни за здравето. Контактът до кожата или вдишването на такива прахове могат да предизвикат алергични реакции и/или заболявания на дихателните пътища на работещия с електроинструмента или намиращи се наблизо лица. Определени прахове, напр. отделящите се при обработване на бук и дъб, се считат за канцерогенни, особено в комбинация с химикали за третиране на дървесина (хромат, консерванти и др.). Допуска се обработването на съдържащи азбест материали само от съответно обучени квалифицирани лица.

– По възможност използвайте подходяща за обработвания материал система за прахоулавяне.
– Осигурявайте добро проветряване на работното място.
– Препоръчва се използването на дихателна маска с филтър от клас P2.

Спазвайте валидните във Вашата страна законови разпоредби, валидни при обработване на съответните материали.

▶ **Избягвайте натрупване на прах на работното място.** Прахът може лесно да се самовъзпламени.

Монтиране на приставката за прахоулавяне (вижте фиг. J)

За прахоулавяне е необходимо да поставите специалната приставка за прахоулавяне (не е включена в окомплектовката). При пробиване тя се отдръпва назад, така че главата на приставката допира постоянно плътно до основата.

– Натиснете бутона за дълбочинния ограничител **10** и демонтирайте дълбочинния ограничител **11**. Натиснете отново бутона **10** и поставете приставката за прахоулавяне отпред в спомагателната ръкохватка **12**.
– Включете шланг на прахосмукачка (диаметър 19 mm, не е включен в окомплектовката) към отвора за прахоулавяне **22** на приставката.
Използваната прахосмукачка трябва да е пригодна за работа с обработвания материал.
– Ако при работа се отделя особено вреден за здравето прах или канцерогенен прах, използвайте специализирана прахосмукачка.

Настройване на дълбочината на пробиване с приставка за прахоулавяне (вижте фиг. K)

Можете да фиксирате желаната дълбочина на пробиване **X** също и с монтирана приставка за прахоулавяне.

– Вкарайте работния инструмент с опашка SDS-plus до упор в патронника SDS-plus **3**. В противен случай възможността за изместване на работния инструмент с опашка SDS-plus може да доведе до неправилно настройване на дълбочината на пробиване.
– Развийте винта с крилчата глава **26** на приставката за прахоулавяне.
– Без да включвате електроинструмента, го поставете на мястото, където ще пробивате. При това работният инструмент с опашка SDS-plus трябва да се допира до повърхността.
– Изместете направляващата тръба **27** на приставката за прахоулавяне в държача ѝ така, че главата на приставката да допира до повърхността, която ще пробивате. Не премествайте направляващата тръба **27** към телескопичната тръба **25** повече, отколкото е необходимо, така че да остане видима възможно по-голяма част от скалата на телескопичната тръба **25**.
– Затегнете отново винта с крилчата глава **26** Развийте застопоряващия винт **23** на дълбочинния ограничител на приставката за прахоулавяне.
– Изместете дълбочинния ограничител **24** на телескопичната тръба **25**, така, че показаното на фигурата разстояние **X** да отговаря на желаната от Вас дълбочина на пробиване.
– Затегнете застопоряващия винт **23** в тази позиция.

Работа с електроинструмента

Пускане в експлоатация

▶ **Внимавайте за напрежението на захранващата мрежа! Напрежението на захранващата мрежа трябва да съответства на данните, посочени на табелката на електроинструмента. Уреди, обозначени с 230 V, могат да бъдат захранвани и с напрежение 220 V.**

Избор на режима на работа

Изберете режима на работа на електроинструмента с помощта на превключвателя ударно пробиване/спиране на въртенето **9**.

Упътване: Сменяйте режима на работа само при изключен електроинструмент! В противен случай електроинструментът може да бъде повреден.

– За смяна на режима на работа натиснете освобождаващия бутон **8** и завъртете превключвателя ударно пробиване/спиране на въртенето **9** в желаната позиция, докато усетите попадането му в позиция с отчетливо прещракване.

Позиция за **ударно пробиване** в бетон или каменни материали

Позиция за безударно **пробиване** в дървесни материали, метали, керамични материали и пластмаси, както и за завиване/развиване

Позиция **Vario-Lock** за фиксиране на позицията за къртене

Превключвателят ударно пробиване/спиране на въртенето **9** не се фиксира в тази позиция.

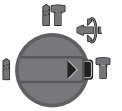

Позиция за **къртене**

Избор на посоката на въртене

С помощта на превключвателя **13** можете да сменяте посоката на въртене на електроинструмента.

▶ **Задействайте превключвателя за посоката на въртене 13 само когато електроинструментът е в покой.**

Въртене надясно: натиснете превключвателя за посоката на въртене **13** до упор в позиция ⬅ .

Въртене наляво: натиснете превключвателя за посоката на въртене **13** до упор в позиция ➡ .

При ударно пробиване, пробиване и къртене установявайте винаги дясна посока на въртене.

Включване и изключване

– За **включване** на електроинструмента натиснете пусковия прекъсвач **7**.
– За **изключване** отпуснете пусковия прекъсвач **7**.

За да пестите енергия, дръжте електроинструмента включен само когато го ползвате.

Регулиране на скоростта на въртене/честотата на ударите

В зависимост от силата на натискане на пусковия прекъсвач **7** можете безстепенно да регулирате скоростта на въртене/честотата на ударите на работещия електроинструмент.

Лекият натиск върху пусковия прекъсвач **7** предизвиква малка скорост на въртене/ниска честота на ударите. С увеличаване на натиска се увеличава и скоростта на въртене, респ. честотата на ударите.

Предпазен съединител

▶ **Ако работният инструмент се заклини, задвижването към вала на електроинструмента се прекъсва. Поради възникващите при това сили на реакцията дръжте електроинструмента винаги здраво с двете ръце и заемайте стабилно положение на тялото.**

▶ **Ако работният инструмент се заклини, изключете електроинструмента и освободете работния инструмент. При включване на електроинструмента, докато работният инструмент е блокиран, възникват големи реакционни моменти.**

Указания за работа

▶ **Преди извършване на каквито и да е дейности по електроинструмента изключвайте щепсела от захранващата мрежа.**

Промяна на позицията на секача (Vario-Lock)

Можете да застопорите секача в 36 различни позиции. По този начин можете винаги да работите в оптималната работна позиция.

– Поставете в патронника секач.
– Завъртете превключвателя ударно пробиване/спиране на въртенето **9** в позицията «Vario-Lock» (вижте «Избор на режима на работа», страница 160).
– Завъртете патронника в желаната позиция.
– Завъртете превключвателя ударно пробиване/спиране на въртенето **9** в позицията «къртене». С това патронникът се фиксира в текущата си позиция.
– При къртене установете дясна посока на въртене.

Поставяне на накрайници за завиване (битове) (вижте фиг. L)

▶ **Поставяйте електроинструмента на главата на винта/гайката само когато е изключен.** Въртящият се работен инструмент може да се изметне.

За използване на накрайници за завиване (битове) се нуждаете от универсално гнездо **28** с опашка SDS-plus (не е включено в окомплектовката).

– Почистете края на опашката и го смажете леко.
– Вкарайте универсалното гнездо в патронника със завъртане, докато бъде захванато автоматично.
– Уверете се, че гнездото е захванато правилно, като опитате да го издърпате.
– Поставете накрайник за завиване (бит) в универсалното гнездо. Използвайте само накрайници, подходящи за главите на съответните винтове.
– Завъртете превключвателя за ударно пробиване/спиране на въртенето **9** в позицията «пробиване».
– За демонтиране на универсалното гнездо **5** преместете застопоряващата втулка назад и извадете гнездото **28** от патронника.

Поддържане и сервиз

Поддържане и почистване

▶ **Преди извършване на каквито и да е дейности по електроинструмента изключвайте щепсела от захранващата мрежа.**

▶ **За да работите качествено и безопасно, поддържайте електроинструмента и вентилационните отвори чисти.**

▶ **Повредена противопрахова капачка трябва да се замени веднага. Препоръчва се това да бъде извършено в оторизиран сервиз за електроинструменти.**

– Почиствайте патронника **3** след всяко ползване.

Когато е необходима замяна на захранващия кабел, тя трябва да се извърши в оторизиран сервиз за електроинструменти на Бош, за да се запази нивото на безопасност на електроинструмента.

Сервиз и технически съвети

Когато се обръщате с Въпроси към представителите, моля, непременно посочвайте 10-цифрения каталожен номер, означен на табелката на електроинструмента.

Отговори на въпросите си относно ремонта и поддръжката на Вашия продукт можете да получите от нашия сервизен отдел. Монтажни чертежи и информация за резервни части можете да намерите също на адрес:
www.bosch-pt.com
Екипът на Бош за технически съвети и приложения ще отговори с удоволствие на въпросите Ви относно нашите продукти и допълнителните приспособления за тях.

Роберт Бош ЕООД – България

Бош Сервиз Център
Гаранционни и извънгаранционни ремонти
бул. Черни връх 51-Б
FPI Бизнес център 1407
1907 София
Тел.: (02) 9601061
Тел.: (02) 9601079
Факс: (02) 9625302
www.bosch.bg

Бракуване

С оглед опазване на околната среда електроинструментът, допълнителните приспособления и опаковката трябва да бъдат подложени на подходяща преработка за повторното използване на съдържащите се в тях суровини.

Не изхвърляйте електроинструменти при битовите отпадъци!

Само за страни от ЕС:

Съгласно Директивата на ЕС 2012/19/ЕС относно бракувани електрически и електронни устройства и утвърждаването ѝ като национален закон електроинструментите, които не могат да се използват повече, трябва да се събират отделно и да бъдат подлагани на подходяща преработка за оползотворяване на съдържащите се в тях вторични суровини.

Правата за изменения запазени.

Македонски

Безбедносни напомени

Општи напомени за безбедност за електричните апарати

ПРЕДУПРЕДУВАЊЕ **Прочитајте ги сите напомени и упатства за безбедност.** Грешките настанати како резултат од непридржување до безбедносните напомени и упатства може да предизвикаат електричен удар, пожар и/или тешки повреди.

Зачувајте ги безбедносните напомени и упатства за користење и за во иднина.

Поимот „електричен алат“ во напомените за безбедност се однесува на електрични апарати што користат струја (со струен кабел) и електрични апарати што користат батерии (без струен кабел).

Безбедност на работното место

- **Работниот простор секогаш нека биде чист и добро осветлен.** Неуредниот или неосветлен работен простор може да доведе до несреќи.
- **Не работете со електричниот апарат во околина каде постои опасност од експлозија, каде има запаливи течности, гас или прашина.** Електричните апарати создаваат искри, кои може да ја запалат правта или пареата.
- **Држете ги децата и другите лица подалеку за време на користењето на електричниот апарат.** Доколку нешто Ви го попречи вниманието, може да ја изгубите контролата над уредот.

Електрична безбедност

- **Приклучокот на електричниот апарат мора да одговара на приклучокот во сидната дозна. Приклучокот во никој случај не смее да се менува. Не употребувајте прекинувач со адаптер заедно со заземјениот електричен апарат.** Неменувањето на прекинувачот и соодветните сидни дозни го намалуваат ризикот од електричен удар.
- **Избегнувајте физички контакт со заземјените површини на цевки, радијатори, шпорет и фрижидери.** Постои зголемен ризик од електричен удар, доколку Вашето тело е заземјено.
- **Електричните апарати држете ги подалеку од дожд и влага.** Навлегувањето на вода во електричниот апарат го зголемува ризикот од електричен удар.
- **Не го користите кабелот за друга намена, за да го носите електричниот апарат, за да го закачите или да го влечете приклучокот од сидната дозна. Држете го кабелот понастрана од топлина, масло, остри рабови или подвижните компоненти на уредот.** Оштетениот или свиткан кабел го зголемува ризикот за електричен удар.
- **Доколку со електричниот апарат работите на отворено, користете само продолжен кабел што е погоден за користење на надворешен простор.** Користењето на соодветен продолжен кабел на отворено го намалува ризикот од електричен удар.
- **Доколку користењето на електричниот апарат во влажна околина не може да се избегне, користете заштитен уред со диференцијална струја.** Употребата на заштитниот уред со диференцијална струја го намалува ризикот од електричен удар.

Безбедност на лица

- **Бидете внимателни како работите и разумно користете го електричниот апарат. Не користете електрични апарати, доколку сте уморни или под влијание на дрога, алкохол или лекови.** Еден момент на невнимание при употребата на електричниот апарат може да доведе до сериозни повреди.
- **Носете заштитна опрема и секогаш носете заштитни очила.** Носењето на заштитна опрема, како на пр. маска за прав, обувки за заштита од лизгање, заштитен шлем или заштита за слухот, во зависност од видот и примената на електричниот апарат, го намалува ризикот од повреди.
- **Избегнувајте неконтролирано користење на апаратите. Осигурете се, дека е исклучен електричниот апарат, пред да го приклучите на напојување со струја и/или на батерија, пред да го земете или носите.** Доколку при носењето на апаратот, сте го ставиле прстот на прекинувачот или сте го приклучиле уредот додека е вклучен на напојување со струја, ова може да предизвика несреќа.
- **Извадете ги алатите за подесување или клучевите за зашрафување, пред да го вклучите електричниот апарат.** Доколку има алат или клуч во некој од деловите на уредот што се вртат, ова може да доведе до повреди.
- **Избегнувајте абнормално држење на телото. Застанете во сигурна положба и постојано држете рамнотежа.** На тој начин ќе може подобро да го контролирате електричниот апарат во неочекувани ситуации.
- **Носете соодветна облека. Не носете широка облека или накит. Тргнете ја коса, облеката и ракавиците подалеку од подвижните делови.** Лесната облека, накитот или долгата коса може да се зафатат од подвижните делови.
- **Доколку треба да се инсталираат уреди за вшмукување прав, осигурете се дека тие правилно се приклучени и прикладно се користат.** Користењето на вшмукувач за прав не ја намалува опасноста од прав.

Користење и ракување со електричниот апарат

- **Не го преоптоварувајте уредот. Користете го соодветниот електричен апарат за Вашата работа.** Со соодветниот електричен апарат ќе работите подобро и посигурно во зададениот домен на работа.
- **Не користете го електричниот апарат, доколку има дефектен прекинувач.** Апаратот кој повеќе не може да се вклучи или исклучи, ја загрозува безбедноста и мора да се поправи.
- **Извлечете го приклучокот од сидната дозна и/или извадете ја батеријата, пред да ги смените поставките на уредот, да ги замените деловите или да го тргнете настрана уредот.** Овие мерки за предупредување го спречуваат невнимателниот старт на електричниот уред.
- **Чувајте ги подалеку од дофатот на деца електричните апарати кои не ги користите. Овој уред не смее да го користат лица кои не се запознаени со него или не ги имаат прочитано овие упатства.** Електричните апарати се опасни, доколку ги користат неискусни лица.
- **Одржувајте ги грижливо електричните апарати. Проверете дали подвижните делови функционираат**

беспрекорно и не се заглавени, дали се скршени или оштетени, што може да ја попречи функцијата на електричниот апарат. Поправете ги оштетените делови пред користењето на уредот. Многу несреќи својата причина ја имаат во лошо одржуваните електрични апарати.

- **Алатот за сечење одржувајте го остар и чист.** Внимателно одржуваните алати за сечење со остри рабови за сечење помалку се заглавуваат и со нив полесно се работи.
- **Користете ги електричните апарати, опремата, додатоците за алатите итн. во согласност со ова упатство. Притоа земете ги во обзир работните услови и дејноста што треба да се изврши.** Користењето на електрични апарати за друга употреба освен наведената може да доведе до опасни ситуации.

Сервис

- **Поправката на Вашиот електричен апарат смее да биде извршена само од страна на квалификуван стручен персонал и само со користење на оригинални резервни делови.** Само на тој начин ќе бидете сигурни во безбедноста на електричниот апарат.

Безбедносни напомени за чекани

- **Носете заштита за слухот.** Изложеноста на бучава може да влијае на губењето на слухот.
- **Користете ги дополнителни дршки, доколку се испорачани заедно со електричниот алат.** Губењето на контролата може да доведе до повреди.
- **Држете го уредот за изолираните површини на рачките, доколку вршите работи каде алатот што се вметнува или шрафот може да наиде на скриени електрични кабли или сопствениот струен кабел.** Контактот со струјниот кабел може металните делови на уредот да ги стави под напон и да доведе до електричен удар.
- **Користете соодветни уреди за пребарување, за да ги пронајдете скриените електрични кабли или консултирајте се со локалното претпријатие за снабдување со електрична енергија.** Контактот со електрични кабли може да доведе до пожар и електричен удар. Оштетувањето на гасоводот може да доведе до експлозија. Навлегувањето во водоводни цевки предизвикува оштетување или може да предизвика електричен удар.
- **При работата, држете го електричниот апарат цврсто со двете дланки и застанете во сигурна положба.** Со електричниот апарат посигурно ќе управувате ако го држите со двете дланки.
- **Зацврстете го парчето што се обработува.** Доколку го зацврстите со уред за затегнување или менгеме, тогаш парчето што се обработува се држи поцврсто отколку со Вашата рака.
- **Почекајте додека електричниот апарат сосема не прекине со работа, пред да го тргнете настрана.** Алатот што се вметнува може да се блокира и да доведе до губење контрола над уредот.

Опис на производот и моќноста

Прочитајте ги сите напомени и упатства за безбедност. Грешките настанати како резултат од непридржување до безбедносните напомени и упатства може да предизвикаат електричен удар, пожар и/или тешки повреди.

Ве молиме отворете ја преклопената страница со приказ на електричниот апарат, и држете ја отворена додека го читате упатството за употреба.

Употреба со соодветна намена

Електричниот апарат е наменет за ударно дупчење во бетон, цигли и камен како и за фино длетување. Тој исто така е погоден за дупчење без удари во дрво, метал, керамика и пластика. Електричните апарати со електронска регулација и тек лево/десно се исто така погодни за зашрафување.

Илустрација на компоненти

Нумерирањето на сликите со компоненти се однесува на приказот на електричните апарати на графичката страница.

1 Брзозатезна заменлива глава за дупчење (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus-заменлива глава за дупчење (GBH 3-28 DFR)
3 Прифат на алат SDS-plus
4 Капак за заштита од прав
5 Чаура за заклучување
6 Прстен за заклучување на заменливата глава за дупчење (GBH 3-28 DFR)
7 Прекинувач за вклучување/исклучување
8 Копче за отклучување за прекинувачот за запирање на удари/вртежи
9 Прекинувач за запирање на удари/вртежи
10 Копче за подесување на граничникот за длабочина
11 Граничник за длабочина
12 Дополнителна дршка (изолирана површина на дршката)
13 Прекинувач за менување на правецот на вртење
14 Рачка (изолирана површина на дршката)
15 Сигурносна завртка за запчестата глава за дупчење*
16 Запчеста глава за дупчење*
17 SDS-plus-вратило за прифат за главата за дупчење*
18 Прифат за главата за дупчење (GBH 3-28 DFR)
19 Отвори за подесување
20 Предна чаура за брзозатезната заменлива глава за дупчење (GBH 3-28 DFR)
21 Затезен прстен за брзозатезната заменлива глава за дупчење (GBH 3-28 DFR)
22 Отвор за вшмукување Saugfix*
23 Шраф за затворање Saugfix*
24 Граничник за длабочина Saugfix*

25 Телескопска цевка Saugfix*
26 Пеперутка-завртка Saugfix*
27 Водечка цевка Saugfix*
28 Универзален држач SDS-plus-вратило за прифат*

***Опишаната опрема прикажана на сликите не е дел од стандардниот обем на испорака. Комплетната опрема може да ја најдете во нашата Програма за опрема.**

Технички податоци

Чекани за дупчење		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Број на дел/артикл		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Контрола на бројот на вртежи		●	●
Запирање на вртежи		●	●
Тек десно/лево		●	●
Заменлива глава за дупчење		–	●
Номинална јачина	W	800	800
Број на удари	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Јачина на поединечен удар согласно EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Број на вртежи	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Прифат на алатот		SDS-plus	SDS-plus
Дијаметар на грлото на вретеното	мм	50	50
дозволен дијаметар на дупката макс.: (види и страна 165)			
– Бетон*	мм	28	28
– Ѕидни конструкции (со шуплива круна)	мм	82	82
– Челик	мм	13	13
– Дрво	мм	30	30
Тежина согласно EPTA-Procedure 01/2003	кг	3,5	3,6
Класа на заштита		⧈/II	⧈/II

*со шуплива круна не се погодни

Податоците важат за номинален напон [U] од 230 волти. Овие податоци може да отстапуваат при различни напони, во зависност од изведбата во односната земја.

Информации за бучава/вибрации

Мерни вредности за бучава во согласност со EN 60745.

Нивото на звук на уредот, оценето со A, типично изнесува: ниво на звучен притисок 91 dB(A); ниво на звучна јачина 102 dB(A). Несигурност K = 3 dB.

Носете заштита за слухот!

GBH 3-28 DRE:

Вкупните вредности на вибрации a_h (векторски збор на трите насоки) и несигурност K дадени се во согласност со EN 60745:
Ударно дупчење во бетон: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Длетување: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Дупчење во метал: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Зашрафување: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Вкупните вредности на вибрации a_h (векторски збор на трите насоки) и несигурност K дадени се во согласност со EN 60745:
Ударно дупчење во бетон: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Длетување: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Дупчење во метал: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Зашрафување: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Нивото на вибрации наведено во овие упатства е измерено со нормирана постапка според EN 60745 и може да се користи за меѓусебна споредба на електричните апарати. Исто така може да се прилагоди за предвремена процена на оптоварувањето со вибрации. Наведеното ниво на вибрации е за основната примена на електричниот апарат. Доколку електричниот апарат се користи за други примени, со различна опрема, алатот што се вметнува отстапува од нормите или недоволно се одржува, може да отстапува нивото на вибрации. Ова може значително да го зголеми оптоварувањето со вибрации во периодот на целокупното работење.
За прецизно одредување на оптоварувањето со вибрации, треба да се земе во обзир и периодот во кој уредот е исклучен или едвај работи, а не во моментот кога е во употреба. Ова може значително да го намали оптоварувањето со вибрации во периодот на целокупното работење.
Утврдете ги дополнителните мерки за безбедност за заштита на корисникот од влијанието на вибрациите, како на пр.: одржувајте ги внимателно електричните апарати и алатот за вметнување, одржувајте ја топлината на дланките, организирајте го текот на работата.

Изјава за сообразност CE

Тврдиме на наша одговорност, дека опишаните производи во „Технички податоци“ се сообразни со следните норми или нормативни документи: EN 60745 според одредбите на регулативите 2011/65/EU, 2004/108/EC, 2006/42/EC.

Техничка документација (2006/42/EC) при:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President
Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Монтажа

▶ **Пред било каква интервенција на електричниот апарат, извлечете го струјниот приклучок од сидната дозна.**

Дополнителна дршка

▶ **Користете го вашиот електричен апарат само со дополнителна дршка 12.**

Свртете ја дополнителната дршка (види слика A)

Дополнителната дршка **12** може да ја вртите по желба, за да си овозможите безбедна и неуморна работа.

– Вртете го долниот дел на дополнителната дршка **12** наспроти движењето на стрелките од часовникот и навалете ја дополнителната дршка **12** во саканата позиција. Потоа зацврстете го долниот дел на дополнителната дршка **12** во правец на стрелките од часовникот.

Внимавајте, затезната лента на дополнителната дршка да легне во предвидениот жлеб на куќиштето.

Подесување на длабочина на дупчење (види слика B)

Со граничникот за длабочина **11** може да се утврди длабочината на дупчење **X**.

– Притиснете го копчето за подесување на граничникот за длабочина **10** и поставете го граничникот за длабочина во дополнителната дршка **12**. Избразденият дел на граничникот за длабочина **11** мора да покажува надолу.
– Вметнете го SDS-plus-алатот за вметнување до крај во прифатот за алат SDS-plus **3**. Инаку, доколку SDS-plus-алатот е лабаво наместен, може да доведе до погрешно подесување на длабочината на дупчење.
– Извлечете го граничникот за длабочина до тој степен, да одговара на растојанието на саканата длабочина на дупчење меѓу врвот на дупчалката и врвот на граничникот за длабочина **X**.

Бирање на глава за дупчење и алат

Материјал	Начин на работа		
Бетон	Ø 4 – 28 мм SDS-plus	SDS-plus	–
Сид	Ø 40 – 82 мм SDS-plus	SDS-plus	–
Челик	–	–	Ø – 13 мм SDS-plus
Дрво	–	–	Ø – 30 мм SDS-plus

За ударно дупчење и длетување потребен ви е SDS-plus-алат, што ќе се вметне во SDS-plus-главата за дупчење.

За дупчење без удари во дрво, метал, керамика и пластика како и за заштафување/одвртување се користат алати без SDS-plus (на пр. дупчалка со цилиндрично вратило). За овие алати потребна ви е брзозатегачка глава за дупчење одн. запчеста глава за дупчење.

GBH 3-28 DFR: SDS-plus-заменливата глава за дупчење **2** може лесно да се замени со испорачаната брзозатезна заменлива глава за дупчење **1**.

Замена на запчестата глава за дупчење (GBH 3-28 DRE)

За да може да работите со алати без SDS-plus (на пр. со дупчалка со цилиндрично вратило), мора да монтирате соодветна глава за дупчење (запчеста или брзозатезна глава за дупчење, опрема).

Монтирање на запчестата глава за дупчење (види слика C)

– Зашрафете го SDS-plus-вратилото за прифат **17** во запчестата глава за дупчење **16**. Зацврстете ја запчестата глава за дупчење **16** со сигурносна завртка **15**. **Внимавајте сигурносната завртка да има лев навој.**

Вметнување на запчестата глава за дупчење (види слика C)

– Исчистете го крајот за вметнување на вратилото за прифат и малку намастете го.

– Запчестата глава за дупчење со вратилото за прифат ставете ја со вртење во прифатот за алат, додека самата не се заклучи.
– Проверете дали е заклучена со влечење на запчестата глава за дупчење.

Вадење на запчестата глава за дупчење

– Турнете ја чаурата за заклучување **5** наназад и извадете ја запчестата глава за дупчење **16**.

Вадење/ставање на заменливата глава за дупчење (GBH 3-28 DFR)

Извадете ја резервната глава за дупчење (види слика D)

– Извлечете го наназад прстенот за заклучување на заменливата глава за дупчење **6**, држете го цврсто во оваа позиција и извлечете ја нанапред SDS-plus-заменливата глава за дупчење **2** одн. брзозатезната заменлива глава за дупчење **1**.

Откако ќе ја извадите, заштитете ја заменливата глава за дупчење од нечистотија.

Вметнете ја резервната глава за дупчење (види слика E)

► **Користете само оригинална опрема во зависност од моделот и притоа внимавајте на бројот на отвори за подесување 19.Дозволени се само заменливи глави за дупчење со два или три отвори за подесување.** Доколку за овој електричен апарат не се користи соодветната заменлива глава за дупчење, алатот за вметнување може да испадне за време на работата.

– Исчистете ја заменливата глава за дупчење пред да ја ставите и подмачкајте го лесно крајот за вметнување.
– Фатете ја SDS-plus-заменливата глава за дупчење **2** одн. брзозатезната заменлива глава за дупчење **1** со целата дланка. Вметнете ја заменливата глава за дупчење со вртење во прифатот за главата за дупчење **18**, додека не слушнете дека е вклопена.
– Резервната глава за дупчење сама се заклучува. Проверете дали е заклучена со влечење на резервната глава за дупчење.

Замена на алатот

Капакот за заштита од прав **4** го спречува навлегувањето на правта која се создава при дупчењето во прифатот на алатот. Затоа при употребата на апаратот проверете дали капакот за заштита од прав **4** е оштетен.

► **Оштетениот капак за заштита од прав веднаш треба да се замени. Се препорачува ова да се изврши од страна на сервисната служба.**

Ставете SDS-max алат за вметнување (види слика F)

Со SDS-plus-главата за дупчење можете едноставно и лесно без користење на дополнителни алати да го замените алатот што се вметнува.

– GBH 3-28 DFR: Вметнете ја SDS-plus-заменливата глава за дупчење **2**.
– Исчистете го крајот за вметнување на алатот што се вметнува и малку намастете го.
– Алатот што го вметнувате ставете го со вртење во прифатот на алат, додека самиот не се заклучи.
– Проверете дали е заклучен со влечење на алатот.

Со SDS-plus-алатот што се вметнува може слободно да се маневрира, условено од системот. Така, при празен од настанува отстапување од кружниот тек. Ова нема влијание на прецизноста на дупчењето на дупката, бидејќи дупчалката сама се центрира при дупчењето.

Извадете го SDS-max алатот за вметнување (види слика G)

– Турнете ја чаурата за заклучување **5** наназад и извадете ја запчестата глава за дупчење.

Ставање на алат за вметнување без SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Напомена: Не користете алати без SDS-plus за ударно дупчење или длетување! Алатите без SDS-plus и главата за дупчење што ја користите ќе се оштетат при ударното дупчење или длетување.

– Вметнете запчеста глава за дупчење **16** (види „Замена на запчестата глава за дупчење“, страна 165).
– Со вртење отворете ја запчестата глава за дупчење **16** додека не се отвори за да може да се стави алатот. Вметнете го алатот.
– Клучот за затегање на главата за дупчење ставете го во соодветните отвори на запчестата глава за дупчење **16** и затегнете го алатот.
– Свртете го прекинувачот за запирање на удари/вртежи **9** во позиција „Дупчење“.

Вадење на алатот за вметнување без SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Свртете ја чаурата на запчестата глава за дупчење **16** со помош на клучот за затегање на главата за дупчење во правец спротивен на стрелките на часовникот, додека не се извади алатот за вметнување.

Ставање на алат за вметнување без SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (види слика H)

Напомена: Не користете алати без SDS-plus за ударно дупчење или длетување! Алатите без SDS-plus и главата за дупчење што ја користите ќе се оштетат при ударното дупчење или длетување.

– Вметнете ја брзозатезната заменлива глава за дупчење **1**.
– Држете го цврсто затезниот прстен **21** на брзозатезната заменлива глава за дупчење. Отворете го прифатот за алат со вртење на предната чаура **20**, додека не дојде во позиција каде може да се вметне алатот. Цврсто држете го затезниот прстен **21** и вртете ја предната чаура **20** во правец на стрелката, додека не слушнете дека е вклопена.
– Проверете дали е зацврстена со влечење на алатот.

Напомена: Доколку прифатот за алат е отворен до крај, при вртење на истиот може да се слушне како се вклопува, а сепак да не се затвора.
Во овој случај, свртете ја еднаш предната чаура **20** во правец спротивен на стрелката. Потоа може да се затвори алатот за прифат.

– Свртете го прекинувачот за запирање на удари/вртежи **9** во позиција „Дупчење“.

Вадење на алатот за вметнување без SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (види слика I)

– Држете го цврсто затезниот прстен **21** на брзозатезната заменлива глава за дупчење. Отворете го прифатот за алат со вртење на предната чаура **20** во правец на стрелката, додека не дојде во позиција каде може да се извади алатот.

Вшмукување на прав со Saugfix (опрема)

▶ Правта од материјалите како на пр. слоеви боја, некои видови дрво, минерали и метал може да биде штетна по здравјето. Допирањето или вдишувањето на таквата прав може да предизвика алергиски реакции и/или заболувања на дишните патишта на корисникот или лицата во околината.
Одредени честички прав како на пр. прав од даб или бука важат како канцерогени, особено доколку се во комбинација со дополнителни супстанци (хромат, средства за заштита на дрво). Материјалите што содржат азбест може да бидат обработувани само од страна на стручни лица.
  – Затоа, доколку е возможно, користете соодветен вшмукувач за прав за материјалот што се обработува.
  – Погрижете се за добра проветреност на работното место.
  – Се препорачува носење на маска за заштита при вдишувањето со класа на филтер P2.

Внимавајте на важечките прописи на Вашата земја за материјалот кој го обработувате.

▶ **Избегнувајте собирање прав на работното место.** Правта лесно може да се запали.

Монтирање на Saugfix (види слика J)

За вшмукување на правта потребен ви е Saugfix (опрема). При дупчењето Saugfix амортизира наназад, така што главата на Saugfix секогаш стои припиена на подлогата.

– Притиснете го копчето за подесување на граничникот за длабочина **10** и извадете го граничникот за длабочина **11**. Одново притиснете го копчето **10** и вметнете го Saugfix однапред во дополнителната дршка **12**.
– Приклучете едно црево за вшмукување (дијаметар 19 мм, опрема) на отворот за вшмукување **22** од Saugfix.
Вшмукувачот за прав мора да е соодветен на материјалот на парчето што се обработува.
– При вшмукување на особено опасни по здравје, канцерогени или суви честички прав, користете специјален вшмукувач.

Подесување на длабочината на дупчење на Saugfix (види слика K)

Саканата длабочина на дупчење **X** може да се утврди и при монтиран Saugfix.

– Вметнете го SDS-plus-алатот за вметнување до крај во прифатот за алат SDS-plus **3**. Инаку, доколку SDS-plus-алатот е лабаво наместен, може да доведе до погрешно подесување на длабочината на дупчење.
– Олабавете ја пеперутка-завртката **26** на Saugfix.
– Поставете го електричниот апарат без да го вклучувате на местото каде треба да дупчите. SDS-plus-алатот за вметнување притоа мора да легне на површината.
– Водечката цевка **27** на Saugfix поставете ја во држачот, така што главата на Saugfix ќе легне на површината за дупчење. Не ја туркајте водечката цевка **27** над телескопската цевка **25** повеќе одошто е потребно, доволно е да се гледа што е можно поголем дел на сликата од телескопската цевка **25**.
– Повторно зацврстете ја пеперутка-завртката **26**. Олабавете го шрафот за затворање **23** на граничникот за длабочина од Saugfix.
– Поместете го граничникот за длабочина **24** на телескопската цевка **25**, така што растојанието прикажано на сликата **X** ќе одговара на длабочината на дупчење што сакате да ја постигнете.
– Зацврстете го шрафот за затворање **23** во оваа позиција.

Употреба

Ставање во употреба

▶ **Внимавајте на електричниот напон! Напонот на изворот на струја мора да одговара на оној кој е наведен на спецификационата плочка на електричниот уред. Електричните апарати означени со 230 волти исто така може да се користат и на 220 волти.**

Подесување на начинот на работа

Со прекинувачот за запирање на удари/вртежи **9** изберете го начинот на работа на електричниот апарат.

Напомена: Променете го начинот на работа само доколку електричниот апарат е исклучен! Инаку електричниот апарат може да се оштети.

– За да го промените начинот на работа, притиснете го копчето за отклучување **8** и свртете го прекинувачот за запирање на удари/вртежи **9** во саканата позиција додека не слушнете дека се вклопил.

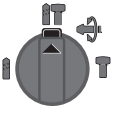

Позиција за **ударно дупчење** во бетон или камен

Позиција за **Дупчење** без удари во дрво, метал, керамика и пластика како и за зашрафување/одвртување

Позиција **Vario-Lock** за подесување на позицијата на длетото

Во оваа позиција, прекинувачот за запирање на удари/вртежи **9** не се вклопува.

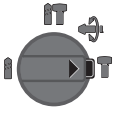

Позиција за **Длетување**

Поставете го правецот на вртење

Со прекинувачот за менување на правецот за вртење **13** може да го промените правецот на вртење на електричниот апарат.

- ▶ **Прекинувачот за правец на вртење 13 активирајте го само доколку електричниот апарат е во состојба на мирување.**

Тек десно: Притиснете го прекинувачот за правец на вртење **13** до крај во позиција ⬅ .

Тек десно: Притиснете го прекинувачот за правец на вртење **13** до крај во позиција ➡ .

Правецот на вртење при ударно дупчење, дупчење и длетување секогаш поставувајте го на десен тек.

Вклучување/исклучување

- За **вклучување** на електричниот апарат притиснете го прекинувачот за вклучување/исклучување **7**.
- За **Исклучување** отпуштете го прекинувачот за вклучување/исклучување **7**.

За да се заштеди енергија, вклучувајте го електричниот алат само доколку го користите.

Подесување на бројот на вртежи/удари

Бројот на вртежите/ударите на вклучениот електричен апарат може да го регулирате бесстепено, во зависност од тоа колку подалеку ќе го притиснете прекинувачот за вклучување/исклучување **7**.

Со нежно притискање на прекинувачот за вклучување/исклучување **7** се постигнуваат мал број на вртежи/удари. Со зголемување на притисокот се зголемува и бројот на вртежи/удари.

Спојка за заштита од преоптоварување

- ▶ **Доколку алатот што се вметнува се стегне или заглави, ќе се прекине погонот на вратилото за дупчење. Електричниот апарат секогаш држете го, поради јачината со која работи, цврсто со двете дланки и застанете во сигурна положба.**
- ▶ **Исклучете го електричниот апарат и олабавете го алатот што се вметнува, доколку се блокира електричниот апарат. Доколку вклучите блокиран алат за дупчење настануваат моменти на блокирање.**

Совети при работењето

- ▶ **Пред било каква интервенција на електричниот апарат, извлечете го струјниот приклучок од ѕидната дозна.**

Промена на позицијата за длетување (Vario-Lock)

Длетото може да го фиксирате во36 позиции. Притоа, може да ја користите оптималната работна позиција.

- Ставете го длетото во прифатот за алат.
- Свртете го прекинувачот за запирање на удари/вртежи **9** во позиција „Vario-Lock“ (види „“, страна).
- Свртете го алатот за вметнување во саканата позиција за длетување.
- Свртете го прекинувачот за запирање на удари/вртежи **9** во позиција „Длетување“. Со тоа, прифатот за алат ќе се фиксира.
- Поставете го правецот на вртење за длетување на десен тек.

Вметнување на битови за одвртувач/зашрафувач (види слика L)

- ▶ **Електричниот апарат ставете го на мутерот/шрафот само доколку е исклучен.** Доколку апаратот е вклучен и се врти, тој може да се преврти и падне.

За користење на битовите за одвртувач/зашрафувач потребен ви е универзален држач **28** со SDS-plus вратило за прифат (опрема).

- Исчистете го крајот за вметнување на вратилото за прифат и малку намастете го.
- Универзалниот држач ставете го со вртење во прифатот на алат, додека самиот не се заклучи.
- Проверете дали е заклучена со влечење на универзалниот држач.
- Ставете еден бит за одвртувач/зашрафувач на универзалниот држач. Користете само битови што се соодветни на главата за зашрафување.
- Свртете го прекинувачот за запирање на удари/вртежи **9** во позиција „Дупчење“.
- За вадење на универзалниот држач вметнете ја чаурата за заклучување **5** наназад и извадете го универзалниот држач **28** од прифатот за алат.

Одржување и сервис

Одржување и чистење

- ▶ **Пред било каква интервенција на електричниот апарат, извлечете го струјниот приклучок од ѕидната дозна.**
- ▶ **Одржувајте ја чистотата на електричниот апарат и отворите за проветрување, за да може добро и безбедно да работите.**
- ▶ **Оштетениот капак за заштита од прав веднаш треба да се замени. Се препорачува ова да се изврши од страна на сервисната служба.**
- Исчистете го прифатот за алат **3** по секоја употреба.

Доколку е потребно користење на приклучен кабел, тогаш набавете го од Bosch или специјализирана продавница за

Bosch-електрични апарати, за да го избегнете загрозувањето на безбедноста.

Сервисна служба и совети при користење

За сите прашања и нарачки на резервни делови, Ве молиме наведете го 10-цифрениот број од специфікационата плочка на уредот.

Сервисната служба ќе одговори на Вашите прашања во врска со поправката и одржувањето на Вашиот производ како и резервните делови. Експлозивен цртеж и информации за резервни делови ќе најдете на:
www.bosch-pt.com
Тимот за советување при користење на Bosch ќе ви помогне доколку имате прашања за нашите производи и опрема.

Македонија

Д.Д.Електрис
Сава Ковачевиќ 47Њ, број 3
1000 Скопје
Е-пошта: dimce.dimcev@servis-bosch.mk
Интернет: www.servis-bosch.mk
Тел./факс: 02/ 246 76 10
Моб.: 070 595 888

Отстранување

Електричните апарати, опремата и амбалажите треба да се отстранат на еколошки прифатлив начин.

Не ги фрлајте електричните апарати во домашната канта за ѓубре!

Само за земји во рамки на ЕУ

Според Европската регулатива 2012/19/EU за електрични и електронски уреди и нивна национална употреба, електричните апарати што се вон употреба мора одделно да се собираат и да се рециклираат на еколошки прифатлив начин.

Се задржува правото на промена.

Srpski

Uputstva o sigurnosti

Opšta upozorenja za električne alate

UPOZORENJE **Čitajte sva upozorenja i uputstva.** Propusti kod pridržavanja upozorenja i uputstava mogu imati za posledicu električni udar, požar i/ili teške povrede.

Čuvajte sva upozorenja i uputstva za budućnost.

Pojam upotrebljen u upozorenjima „električni alat“ odnosi se na električne alate sa radom na mreži (sa mrežnim kablom) i na električne alate sa radom na akumulator (bez mrežnog kabla).

Sigurnost na radnom mestu

- **Držite Vaše radno područne čisto i dobro osvetljeno.** Nered ili neosvetljena radna područja mogu voditi nesrećama.
- **Ne radite sa električnim alatom u okolini ugroženoj eksplozijom, u kojoj se nalaze zapaljive tečnosti, gasovi ili prašine.** Električni alati prave varnice koje mogu zapaliti prašinu ili isparenja.
- **Držite podalje decu i druge osobe za vreme korišćenja električnog alata.** Prilikom rada možete izgubiti kontrolu nad aparatom.

Električna sigurnost

- **Priključni utikač električnog alata mora odgovarati utičnici. Utikač nesme nikako da se menja. Ne upotrebljavajte adaptere utikača zajedno sa električnim alatima zaštićenim uzemljenjem.** Ne promenjeni utikači i odgovarajuće utičnice smanjuju rizik električnog udara.
- **Izbegavajte kontakt telom sa uzemljenim površinama kao cevi, grejanja, šporet i rashladni ormani.** Postoji povećani rizik od električnog udara ako je Vaše telo uzemljeno.
- **Držite aparat što dalje od kiše ili vlage.** Prodor vode u električni alat povećava rizik od električnog udara.
- **Ne nosite električni alat za kabl, ne vešajte ga ili ne izvlačite ga iz utičnice. Držite kabl dalje od vreline, ulja, oštrih ivica ili delova aparata koji se pokreću.** Oštećeni ili uvrnuti kablovi povećavaju rizik električnog udara.
- **Ako sa električnim alatom radite u prirodi, upotrebljavajte samo produžne kablove koji su pogodni za spoljnu upotrebu.** Upotreba produžnog kabla uzemljenog za spoljnu upotrebu smanjuje rizik od električnog udara.
- **Ako rad električnog alata ne može da se izbegne u vlažnoj okolini, koristite prekidač strujne zaštite pri kvaru.** Upotreba prekidača strujne zaštite pri kvaru smanjuje rizik od električnog udara.

Sigurnost osoblja

- **Budite pažljivi, pazite na to, šta radite i idite razumno na posao sa Vašim električnim alatom. Ne koristite električni alat ako ste umorni ili pod uticajem droge, alkohola ili lekova.** Momenat nepažnje kod upotrebe električnog alata može voditi ozbiljnim povredama.
- **Nosite ličnu zaštitnu opremu i uvek zaštitne naočare.** Nošenje lične zaštitne opreme, kao maske za prašinu, sigurnosne cipele koje ne kližu, zaštitni šlem ili zaštitu za sluh, zavisno od vrste i upotrebe električnog alata, smanjuju rizik od povreda.
- **Izbegavajte nenamerno puštanje u rad. Uverite se da je električni alat isključen, pre nego što ga priključite na struju i/ili na akumulator, uzmete ga ili nosite.** Ako prilikom nošenja električnog alata držite prst na prekidaču ili aparat uključen priključujete na struju, može ovo voditi nesrećama.

- **Uklonite alate za podešavanje ili ključeve za zavrtnje, pre nego što uključite električni alat.** Neki alat ili ključ koji se nalazi u rotirajućem delu aparata, može voditi nesrećama.
- **Izbegavajte nenormalno držanje tela. Pobrinite se uvek da stabilno stojite i održavajte u svako doba ravnotežu.** Na taj način možete bolje kontrolisati električni alat u neočekivanim situacijama.
- **Nosite pogodnu odeću. Ne nosite široku odeću ili nakit. Držite kosu, odeću i rukavice dalje od pokretnih delova.** Opušteno odelo, dugu kosu ili nakit mogu zahvatiti rotirajući delovi.
- **Ako mogu da se montiraju uredjaji za usisavanje i skupljanje prašine, uverite se da li su priključeni i upotrebljeni kako treba.** Upotreba usisavanja prašine može smanjiti opasnosti od prašine.

Brižljiva upotreba i ophodjenje sa električnim alatima

- **Ne preopterećujte aparat. Upotrebljavajte za Vaš posao električni alat odredjen za to.** Sa odgovarajućim električnim alatom radite bolje i sigurnije u navedenom području rada.
- **Ne koristite nikakav električni alat čiji je prekidač u kvaru.** Električni alat koji se ne može više uključiti ili isključiti, je opasan i mora se popraviti.
- **Izvucite utikač iz utičnice i/ili uklonite akumulator pre nego što preduzmete podešavanja na aparatu, promenu delova pribora ili ostavite aparat.** Ova mera opreza sprečava nenameran start električnog alata.
- **Čuvajte nekorišcene električne alate izvan dometa dece. Ne dozvoljavajte korišcenje aparata osobama koje ne poznaju aparat ili nisu pročitale ova uputstva.** Električni alati su opasni, kada ih koriste neiskusne osobe.
- **Održavajte brižljivo električni alat. Kontrolišite da li pokretni delovi aparata besprekorno funkcionišu i ne „lepe“, da li su delovi polomljeni ili su tako oštećeni da je oštećena funkcija električnog alata. Popravite ove oštećene delove pre upotrebe.** Mnoge nesreće imaju svoje uzroke u loše održavanim električnim alatima.
- **Održavajte alate za sečenja oštre i čiste.** Brižljivo održavani alati za sečenja sa oštrim ivicama manje „slepljuju“ i lakše se vode.
- **Upotrebljavajte električni alat, pribor, alate koji se umeću itd. prema ovim uputstvima. Obratite pažnju pritom na uslove rada i posao koji morate obaviti.** Upotreba električnih alata za druge namene koje nisu predvidjene, može voditi opasnim situacijama.

Servisi

- **Neka Vam Vaš električni alat popravlja samo kvalifikovano osoblje i samo sa originalnim rezervnim delovima.** Tako se obezbedjuje, da ostane sačuvana sigurnost aparata.

Uputstva za bezbednost za čekiće

- **Nosite zaštitu za sluh.** Uticaj galame može uticati na gubitak sluha.
- **Koristite dodatne drške, kada su one isporučene sa električnim alatom.** Gubitak kontrole može uticati na povrede.
- **Držite uredjaj za izolovane drške, kada izvodite radove, pri kojima umetnuti alat ili zavrtanj mogu da sretnu skrivene vodove struje ili sopstveni mrežni kabl.** Kontakt sa vodom koji provodi napon može staviti pod napon i metalne delove uredjaja i uticati na električni udar.
- **Upotrebljavajte pogodne aparate za potragu, da bi našli skrivene vodove snabdevanja, ili pozovite mesno društvo za snabdevanje.** Kontakt sa električnim vodovima može voditi požaru i električnom udaru. Oštećenja gasovoda mogu voditi eksploziji. Prodiranje u vod sa vodom prouzrokovaće oštećenja predmeta ili može prouzrokovati električni udar.
- **Držite čvrsto električni alat prilikom rada sa obe ruke i pobrinite se da sigurno stojite.** Električni alat se sigurnije vodi sa obe ruke.
- **Obezbedite radni komad.** Radni komad kojeg čvrsto drže zatezni uredjaji ili stega sigurnije se drži nego sa Vašom rukom.
- **Sačekajte da se električni alat umiri, pre nego što ga ostavite.** Upotrebljeni alat se može zakačiti i gubitkom kontrole voditi preko električnog alata.

Opis proizvoda i rada

Čitajte sva upozorenja i uputstva. Propusti kod pridržavanja upozorenja i uputstava mogu imati za posledicu električni udar, požar i/ili teške povrede.

Molimo da otvorite preklopljenu stranicu sa prikazom aparata i ostavite ovu stranicu otvorenu, dok čitate uputstvo za rad.

Upotreba prema svrsi

Električni alat je odredjen za bušenje sa čekićem u betonu, opeci i kamenu kao i za lake radove štemovanja. Isto tako je pogodan za bušenje bez udaraca u drvetu, metalu, keramici i plastici. Električni alati sa elektronskom regulacijom i desnim i levim smerom su takodje pogodni za uvrtanja.

Komponente sa slike

Označavanje brojevima komponenti sa slika odnosi se na prikaz električnog alata na grafičkoj strani.

1 Promenljiva glava sa brzim stezanjem (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus-promenljiva stezna glava (GBH 3-28 DFR)
3 Prihvat za alat SDS-plus
4 Zaštitni poklopac od prašine
5 Čaura za blokadu
6 Promenljiva stezna glava – prsten za blokadu (GBH 3-28 DFR)
7 Prekidač za uključivanje-isključivanje
8 Dirka za deblokadu za prekidač za udarce/zaustavljanje okretanja
9 Prekidač za udarce/zaustavljanje okretanja
10 Dugme za podešavanje dubinskog graničnika

11 Dubinski graničnik
12 Dodatna drška (izolovana površina za prihvat)
13 Preklopnik smera okretanja
14 Drška (izolovana površina za prihvat)
15 Sigurnosni zavrtanj za nazubljenu steznu glavu*
16 Nazubljena stezna glava*
17 SDS-plus-prihvat za steznu glavu*
18 Prihvat stezne glave (GBH 3-28 DFR)
19 Karakteristični žljebovi
20 Prednja čaura promenljive glave sa brzim stezanjem (GBH 3-28 DFR)
21 Prsten držač promenljive glave sa brzim stezanjem (GBH 3-28 DFR)
22 Otvor za usisavanje Saugfix-a*
23 Zavrtanj za stezanje Saugfix-a*
24 Graničnik za dubinu Saugfix-a*
25 Teleskopska cev Saugfix-a*
26 Leptir zavrtanj Saugfix-a*
27 Cev vodjice Saugfix-a*
28 Univerzalni držač sa SDS-plus-rukavcem za prihvat*

***Prikazani ili opisani pribor ne spada u standardno pakovanje. Kompletni pribor možete da nađete u našem programu pribora.**

Tehnički podaci

Bušilica čekić		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Broj predmeta		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Kontrola broja obrtaja		●	●
Zaustavljenje okretanja		●	●
Desni-levi smer		●	●
Promenljiva stezna glava		–	●
Nominalna primljena snaga	W	800	800
Broj udaraca	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Jačina pojedinačnog udarca odgovara EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Broj obrtaja	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Prihvat za alat		SDS-plus	SDS-plus
Presek vrata vretena	mm	50	50
Dozvoljeni presek bušenja maks.: (pogledajte i stranicu 172)			
– Beton*	mm	28	28
– Ozid (sa šupljom krunicom)	mm	82	82
– Čelik	mm	13	13
– Drvo	mm	30	30
Težina prema EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Klasa zaštite		□/II	□/II

*nije pogodno sa šupljom krunicom za bušenje.

Podaci važe za nominalne napone [U] od 230 V. Kod napona koji odstupaju i izvodjenja specifičnih za zemlje mogu ovi podaci varirati.

Informacije o šumovima/vibracijama

Izmerene vrednosti buke utvrđene su u skladu sa EN 60745.

A-Vrednovani nivo šuma električnog alata iznosi tipično: Nivo zvučnog pritiska 91 dB(A); Nivo snage zvuka 102 dB(A). Nesigurnost K = 3 dB.

Nosite zaštitu za sluh!

GBH 3-28 DRE:

Ukupne vrednosti vibracija a_h (zbir vektora tri pravca) i nesigurnost K su dobujeni prema EN 60745:
Bušenje sa čekićem u betonu: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Štemovanje: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Bušenje u metalu: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Uvrtanje zavrtanja: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Ukupne vrednosti vibracija a_h (zbir vektora tri pravca) i nesigurnost K su dobujeni prema EN 60745:
Bušenje sa čekićem u betonu: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Štemovanje: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Bušenje u metalu: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Uvrtanje zavrtanja: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Nivo vibracija naveden u ovim uputstvima je izmeren prema mernom postupku koji je standardizovan u EN 60745 i može da se koristi za poređenje električnih alata jedan sa drugim. Pogodan je i za privremenu procenu opterećenja vibracijama. Navedeni nivo vibracija predstavlja prvenstveno primenu električnog alata. Ako se svakako električni alat upotrebljava za druge namene sa pomoću različitih pribora ili nedovoljno održavanja, može doći do odstupanja nivoa vibracija. Ovo može u značajnoj meri povećati opterećenje vibracijama preko celog radnog vremena.

Za tačnu procenu opterećenja vibracijama trebalo bi uzeti u obzir i vreme, u kojem je uređaj uključen ili radi, međutim nije stvarno u upotrebi. Ovo može značajno redukovati opterećenje vibracijama preko celog radnog vremena. Utvrdite dodatne mere sigurnosti radi zaštite radnika pre delovanja vibracija kao na primer: Održavanje električnog alata i upotrebljeni alati, održavanje toplih ruku, organizacija odvijanja posla.

Izjava o usaglašenosti CE

Izjavljujemo na vlastitu odgovornost da je pod „Tehnički podaci“ opisani proizvod usaglašen sa sledećim standardima ili normativnim aktima: EN 60745 prema odredbama smernica 2011/65/EU, 2004/108/EC, 2006/42/EC.

Tehnička dokumentacija (2006/42/EC) kod:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker	Helmut Heinzelmann
Executive Vice President	Head of Product Certification
Engineering	PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montaža

▶ **Izvucite pre svih radova na električnom alatu mrežni utikač iz utičnice.**

Dodatna drška

▶ **Upotrebljavajte Vaš električni alat samo sa dodatnom drškom 12.**

Iskretanje dodatne drške (pogledajte sliku A)

Vi možete dodatnu dršku **12** po želji iskrenuti, da bi postigli sigurno i za ruku nezamarajuće držanje u radu.

– Okrenite donji komad dodatne drške **12** nasuprot kazaljke na satu i iskrenite dodatnu dršku **12** u željenu poziciju. Potom ponovo stegnite donji komad dodatne drške **12** u pravcu kazaljke na satu.

Pazite na to, da zatezna traka dodatne drške bude u žljebu na kućištu predvidjenom za to.

Podešavanje dubine bušenja (pogledajte sliku B)

Sa dubinskim graničnikom **11** može da se utvrdi željena dubina bušenja **X**.

– Pritisnite dugme za podešavanje graničnika za dubinu **10** i stavite dubinski graničnik u dodatnu dršku **12**. Izbrazdanje na dubinskom graničniku **11** mora pokazivati na dole.
– Pomerite SDS-plus-upotrebljeni alat do graničnika u prihvat za alat SDS-plus-a. Pokretljivost SDS-plus-alata **3** može uticati inače na pogrešno podešavanje dubine bušenja.
– Izvucite dubinski graničnik toliko napolje, da rastojanje izmedju vrha burgije i vrha dubinskog graničnika odgovara željenoj dubini bušenja **X**.

Biranje stezne glave i alata

Materijal	Vrsta rada		
Beton	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Zid	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Čelik	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Drvo	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Za bušenje sa čekićem i štemovanje potreban Vam je SDS-plus-alat, koji se ubaci u SDS-plus-steznu glavu.

Za bušenje bez udaraca u drvetu, metalu, keramici i plastici kao i za uvrtanje koriste se alati bez SDS-plus (na primer bušenje sa cilindričnim rukavcom). Za ove alate potrebna Vam je brza stezna glava odnosno stezna glava sa nazubljenim vencem.

GBH 3-28 DFR: SDS-plus-promenljiva stezna glava **2** se lako može zameniti sa isporučenom promenljivom brzom steznom glavom **1**.

Promena nazubljene stezne glave (GBH 3-28 DRE)

Da bi sa alatima bez SDS-plus (na primer: Burgije sa cilindričnim rukavcem) mogli da radite, morate montirati pogodnu steznu glavu (nazubljenu steznu glavu ili brzu steznu glavu, pribor).

Montiranje nazubljene stezne glave (pogledajte sliku C)

– Zavrnite SDS-plus rukavac za prihvat **17** u nazubljenu steznu glavu **16**. Osigurajte nazubljenu steznu glavu **16** sa sigurnosnim zavrtnjem **15**. **Obratite pažnju, da sigurnosni zavrtanj ima levi navoj.**

Montaža nazubljene stezne glave (pogledajte sliku C)

– Očistite kraj rukavca za prihvat koji se utiče i malo ga namastite.

– Ubacite nazubljenu steznu glavu sa rukavcom za prihvat u prihvat alata okrećući sve dok se automatski ne blokira.
– Prekontrolišite blokadu povlačeći nazubljenu steznu glavu.

Skidanje nazubljene stezne glave

– Pomerite čauru za blokadu **5** unazad i skinite nazubljenu steznu glavu **16**.

Vadjenje promenljive stezne glave/montaža (GBH 3-28 DFR)

Vadjenje promenljive stezne glave (pogledajte sliku D)

– Povucite prsten za blokadu promenljive stezne glave **6** unazad, čvrsto ga držite u ovoj poziciji i svucite SDS-plus-promenljivu steznu glavu **2** odnosno promenljivu brzu steznu glavu **1** napred.

Zaštitite promenljivu steznu glavu posle skidanja od prljanja.

Montaža promenljive stezne glave (pogledajte sliku E)

► **Upotrebljavajte samo originalnu opremu specifičnu za model i pazite pritom na broj karakterističnih žljebova 19.Dozvoljene su samo promenljive stezne glave sa dva ili tri karakteristična žljeba.** Ako se koristi jedna promenljiva stezna glava koja je nepogodna za ovaj električni alat, može upotrebljeni električni alat za vreme rada ispasti.

– Očistite promenljivu steznu glavu pre montaže i namastite lako utični kraj.
– Obuhvatite SDS-plus-promenljivu steznu glavu **2** odnosno promenljivu brzu steznu glavu **1** sa celom rukom. Navucite promenljivu steznu glavu okrećući na prihvat stezne glave **18**, da se čuje jasni zvuk blokade.
– Promenljiva stezna glava se blokira automatski. Prekontrolišite blokadu vukući za promenljivu steznu glavu.

Promena alata

Zaštitni poklopac za prašinu **4** uveliko sprečava prodiranje prašine od bušenja u prihvat za alat za vreme rada. Pazite kod ubacivanja alata na to, da se zaštitni poklopac za prašinu **4** ne ošteti.

► **Oštećeni zaštitni poklopac se mora odmah zameniti. Preporučuje se da ovo uradi servis.**

Korišćenje SDS-plus-upotrebljenog alata (pogledajte sliku F)

Sa SDS-plus steznom glavom možete električni alat jednostavno i udobno menjati bez upotrebe dodatnih alata.

– GBH 3-28 DFR: Ubacite SDS-plus-promenljivu steznu glavu **2**.
– Čistite utični kraj upotrebljenog alata i lako ga namastite.
– Ubacite alat za upotrebu u prihvat za alat okrećući ga tako da automatski bude blokiran.
– Prokontrolišite blokadu vukući alat.

SDS-plus-upotrebljeni alat je slobodno pokretljiv uslovljeno sistemom. Usled toga ne pojavljuje se u praznom hodu odstupanje u okretanju. Ovo nema nikakvog uticaja na tačnost otvora za bušenje, pošto se burgija pri bušenju automatski centrira.

Vadjenje SDS-plus-upotrebljenog alata (pogledajte sliku G)

– Gurnite čauru za blokadu **5** unazad i izvadite upotrebljeni alat.

Korišćenje upotrebljenog alata bez SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Uputstvo: Ne upotrebljavajte alate bez SDS-plus za bušenje sa čekićem ili dletom! Alati bez SDS-plus i Vaša stezna glava se oštećuju pri bušenju sa čekićem i dletom.

– Ubacite nazubljenu steznu glavu **16** (pogledajte „Promena nazubljene stezne glave“, stranicu 172).
– Otvorite nazubljenu steznu glavu **16** okretanjem, sve dok se ne može ubaciti alat. Ubacite alat.
– Utaknite ključ stezne glave u odgovarajuće otvore nazubljene stezne glave **16** i čvrsto i ravnomerno zategnite alat.
– Okrenite prekidač za udarce/okretni stop **9** u poziciju „bušenje“.

Skidanje upotrebljenih alata bez SDS-plus-a (GBH 3-28 DRE)

– Okrećite čauru nazubljene stezne glave **16** pomoću ključa stezne glave suprotno od kazaljke na satu, sve dok upotrebljeni alat ne bude mogao da se izvadi.

Korišćenje upotrebljenog alata bez SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (pogledajte sliku H)

Uputstvo: Ne upotrebljavajte alate bez SDS-plus za bušenje sa čekićem ili dletom! Alati bez SDS-plus i Vaša stezna glava se oštećuju pri bušenju sa čekićem i dletom.

– Ubacite promenljivu glavu sa brzim stezanjem **1**.
– Držite čvrsto prsten držač **21** promenljive brze stezne glave. Otvorite prihvat za alat okretanjem prednje čaure **20** toliko, da se alat može ubaciti unutra. Čvrsto držite prsten držač **21** i okrećite prednju čauru **20** snažno u pravcu strelice, dok ne čujete jasan zvuk čegrtanja.
– Prekontrolišite čvrsto naleganje povlačeći za alat.

Uputstvo: Ako je prihvat za alat otvoren do graničnika, može se pri zavrtanju prihvata za alat čuti preskakanje i prihvat za alat se neće zatvoriti.
Okrenite u ovom slučaju prednju čauru **20** jednom suprotno od smera strelice. Potom se može prihvat za alat zatvoriti.

– Okrenite prekidač za udarce/okretni stop **9** u poziciju „bušenje“.

Skidanje upotrebljenih alata bez SDS-plus-a (GBH 3-28 DFR) (pogledajte sliku I)

– Držite čvrsto prsten držač **21** promenljive brze stezne glave. Otvorite prihvat za alat okrećući prednju čauru **20** u pravcu strelice, da bi se alat mogao izvaditi.

Usisavanje prašine sa Saugfix-om (pribor)

► Prašine od materijala kao što je premaz koji sadrži olovo, neke vrste drveta, minerali i metal mogu biti štetni po zdravlje. Dodir ili udisanje prašine mogu izazvati alergijske reakcije i/ili oboljenja disajnih puteva radnika ili osoba koje se nalaze u blizini.
Neke prašine kao od hrasta i bukve važe kao izazivači raka, posebno u vezi sa dodatnim materijama za obradu drveta

(hromati, zaštitna sredstva za drvo). Materijal koji sadrži azbest smeju raditi samo stručnjaci.

- Koristite što je više moguće usisavanje prašine pogodno za materijal.
- Pobrinite se za dobro provetravanje radnog mesta.
- Preporučuje se, da se nosi zaštitna maska za disanje sa klasom filtera P2.

Obratite pažnju na propise za materijale koje treba obradjivati u Vašoj zemlji.

► **Izbegavajte sakupljanje prašine na radnom mestu.** Prašine se mogu lako zapaliti.

Montiranje Saugfix-a (pogledajte sliku J)

Za usisavanje prašine potreban je Saugfix (pribor). Pri bušenju deluje Saugfix kao opruga, tako da je glava Saugfix-a uvek zaptivena na podlozi.

- Pritisnite taster za podešavanje dubinskog graničnika **10** i izvadite dubinski graničnik **11**. Ponovo pritisnite taster **10** i ubacite Saugfix spreda u dodatnu dršku **12**.
- Priključite usisno crevo (preseka 19 mm, pribor) na usisni otvor **22** Saugfix-a.
  Usisivač mora biti pogodan za materijal koji treba obradjivati.
- Upotrebljavajte prilikom usisavanja posebno po zdravlje štetnih prašina, prašine koje izazivaju rak ili suvih prašina specijalan usisivač.

Podešavanje dubine bušenja na Saugfix-u (pogledajte sliku K)

Možete utvrditi željenu dubinu bušenja **X** i pri montiranom Saugfix-u.

- Pomerite SDS-plus-upotrebljeni alat do graničnika u prihvat za alat SDS-plus-a. Pokretljivost SDS-plus-alata **3** može uticati inače na pogrešno podešavanje dubine bušenja.
- Odvrnite leptir zavrtanj **26** na Saugfix-u.
- Stavite električni alat ne uključujući ga, čvrsto na mesto koje treba bušiti. SDS-plus-upotrebljeni alat mora pritom nalegati na površinu.
- Pomerite cev vodjicu **27** Saugfix-a tako u njegovom držaču, da glava Saugfix-a naleže na površinu za bušenje. Ne pomerajte cev vodjicu **27** dalje preko teleskopske cevi **25** nego što je potrebno, tako da što je moguće veći deo skale ostane na teleskopskoj cevi **25** vidljiv.
- Ponovo čvrsto stegnite leptir zavrtanj **26**. Odvrnite zavrtanj za stezanje **23** na dubinskom graničniku Saugfix-a.
- Pomerajte dubinski graničnik **24** tako na teleskopskoj cevi **25**, da rastojanje **X** prikazano na slici odgovara Vašoj željenog dubini bušenja.
- Čvrsto stegnite zavrtanj za stezanje **23** u ovoj poziciji.

Rad

Puštanje u rad

► **Obratite pažnju na napon mreže! Napon strujnog izvora mora biti usaglašen sa podacima tipske tablice električnog alata. Električni alati označeni sa 230 V mogu da rade i sa 220 V.**

Podešavanje vrste rada

Sa prekidačem za udarce/zaustavljanje okretanja **9** birajte vrstu rada električnog alata.

Uputstvo: Menjajte vrstu rada samo pri isključenom električnom alatu. Električni alat može inače da se ošteti.

- Pritisnite za promenu vrste rada taster za deblokadu **8** i okrenite prekidač za udarce/zaustavljanje okretanja **9** u željenu poziciju, da čujno uskoči.

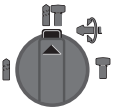

Pozicija za **bušenje sa čekićem** u betonu ili kamenu

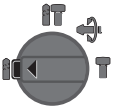

Pozicija za **bušenje** bez udaraca u drvetu, metalu, keramici i plastici kao i za uvrtanje.

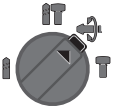

Pozicija **Vario-Lock** za podešavanje pozicije za štemovanje

U ovoj poziciji neće blokirati prekidač za udarce/zaustavljanje okretanja **9**.

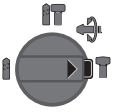

Pozicija za **štemovanje**

Podešavanje smera okretanja

Sa preklopnikom za pravac okretanja **13** možete promeniti pravac okretanja električnog alata.

► **Aktivirajte preklopnik za pravac okretanja 13 samo u stanju mirovanja električnog alata.**

Desni smer: Pritisnite preklopnik za smer okretanja **13** do graničnika u poziciju ⟵ .

Levi smer: Pritisnite preklopnik za smer okretanja **13** do graničnika u poziciju ⟶ .

Stavite pravac okretanja za bušenje sa čekićem, bušenje i štemovanje uvek na desni smer.

Uključivanje-isključivanje

- Za **uključivanje** električnog alata pritisnite prekidač za uključivanje-isključivanje **7**.
- Za **isključivanje** pustite prekidač za uključivanje/isključivanje **7**.

Da bi štedeli energiju, uključujte električni alat samo kada ga koristite.

Podešavanje broja obrtaja/udaraca

Možete kontinuirano podešavati broj obrtaja/broj udaraca upotrebljenog električnog alata, zavisno od toga koliko pritiskate prekidač za uključivanje-isključivanje **7**.

Laki pritisak na prekidač za uključivanje-isključivanje **7** utiče na niže obrtaje/broj udaraca. Sa jačim pritiskom povećava se broj obrtaja/broj udaraca.

Spojnica preopterećenja

- ▶ **Ako „slepljuje“ ili kači upotrebljeni alat, prekida se pogon vretena bušilice. Držite, zbog pritom nastalih sila, električni alat sa obe ruke dobro i čvrsto i zauzmite dobru poziciju u stajanju.**
- ▶ **Isključite električni alat i odvrnite upotrebljeni alat kada isti bude blokiran. Kod uključivanja sa blokiranim alatom za bušenje nastaju veliki reakcioni momenti.**

Uputstva za rad

- ▶ **Izvucite pre svih radova na električnom alatu mrežni utikač iz utičnice.**

Promena pozicije dleta (Vario-Lock)

Možete poziciju dleta 36 blokirati. Na taj način možete uvek postići optimalnu radnu poziciju.

- – Ubacite dleto u prihvat za alat.
- – Okrenite prekidač za udarce/zaustavljanje okretanja **9** u poziciju „Vario-Lock“ (pogledajte „Podešavanje vrste rada“, stranicu 174).
- – Okrenite prihvat za alat u željenu poziciju dleta.
- – Okrenite prekidač za udarce/zaustavljenje okretanja **9** u poziciju „štemovanje“. Prihvat za alat je time blokiran.
- – Postavite pravac okretanja za štemovanje na desni smer.

Ubacivanje umetka za zavrtnje (pogledajte sliku L)

- ▶ **Samo isključen električni alat stavljajte na navrtku/zavrtanj.** Električni alati koji se okreću mogu proklizati.

Za upotrebu umetka za zavrtnje potreban Vam je univerzalan držač **28** sa SDS-plus rukavcem za prihvat (pribor).

- – Očistite kraj rukavca za prihvat koji se utiče i malo ga namastite.
- – Ubacite univerzalan držač okrećući u prihvat alata, da se on automatski blokira.
- – Prekontrolišite blokadu vukući za univerzalan držač.
- – Stavite umetak za zavrtanj u univerzalni držač. Koristite samo za glavu zavrtanja odgovarajuće umetke.
- – Okrenite prekidač za udarce/okretni stop **9** u poziciju „bušenje“.
- – Za skidanje univerzalnog držača gurnite čauru za blokadu **5** unazad i skinite univerzalan držač **28** sa prihvata za alat.

Održavanje i servis

Održavanje i čišćenje

- ▶ **Izvucite pre svih radova na električnom alatu mrežni utikač iz utičnice.**
- ▶ **Držite električni alat i proreze za ventilaciju čiste, da bi dobro i sigurno radili.**
- ▶ **Oštećeni zaštitni poklopac se mora odmah zameniti. Preporučuje se da ovo uradi servis.**
- – Očistite prihvat za alat **3** posle svake upotrebe.

Ako je potrebna zamena za priključni vod, onda to mora izvesti Bosch ili stručan servis za Bosch-električne alata da bi se izbegle opasnosti po sigurnost.

Servisna služba i savetovanje o upotrebi

Molimo navedite neizostavno kod svih pitanja i naručivanja rezervnih delova broj predmeta sa 10 brojčanih mesta prema tipskoj tablici električnog alata.

Servisna služba odgovoriće na vaša pitanja o popravcima i održavanju vašeg proizvoda i o rezervnim delovima. Uvećane crteže i informacije o rezervnim delovima možete naći na našoj adresi:

www.bosch-pt.com

Bosch tim za savetovanje o upotrebi će vam rado pomoći ako imate pitanja o našim proizvodima i priboru.

Srpski

Bosch-Service
Dimitrija Tucovića 59
11000 Beograd
Tel.: (011) 2448546
Fax: (011) 2416293
E-Mail: asboschz@EUnet.yu

Uklanjanje djubreta

Električni pribori, pribor i pakovanja treba da se odvoze regeneraciji koja odgovara zaštiti čovekove sredine.

Ne bacajte električni alat u kućno djubre!

Samo za EU-zemlje:

Prema evropskim smernicama 2012/19/EU o starim električnim i elektronskim uredjajima i njihovim pretvaranju u nacionalno dobro ne moraju više neupotrebljivi električni pribori da se odvojeno sakupljaju i odvoze nekoj reciklaži koja odgovara zaštiti čovekove okoline.

Zadržavamo pravo na promene.

Slovensko

Varnostna navodila

Splošna varnostna navodila za električna orodja

OPOZORILO **Preberite vsa opozorila in napotila.** Napake zaradi neupoštevanja spodaj navedenih opozoril in napotil lahko povzročijo električni udar, požar in/ali težke telesne poškodbe.

Vsa opozorila in napotila shranite, ker jih boste v prihodnje še potrebovali.

Pojem „električno orodje“, ki se pojavlja v nadaljnjem besedilu, se nanaša na električna orodja z električnim pogonom (z električnim kablom) in na akumulatorska električna orodja (brez električnega kabla).

Varnost na delovnem mestu

- ▶ **Delovno področje naj bo vedno čisto in dobro osvetljeno.** Nered in neosvetljena delovna področja lahko povzročijo nezgode.

- **Ne uporabljajte električnega orodja v okolju, kjer lahko pride do eksplozij oziroma tam, kjer se nahajajo vnetljive tekočine, plini ali prah.** Električna orodja povzročajo iskrenje, zaradi katerega se lahko prah ali para vnameta.
- **Prosimo, da med uporabo električnega orodja ne dovolite otrokom ali drugim osebam, da bi se Vam približali.** Odvračanje Vaše pozornosti drugam lahko povzroči izgubo kontrole nad napravo.

Električna varnost

- **Priključni vtikač električnega orodja se mora prilegati vtičnici. Spreminjanje vtikača na kakršenkoli način ni dovoljeno. Pri ozemljenih električnih orodjih ne uporabljajte vtikačev z adapterji.** Nespremenjeni vtikači in ustrezne vtičnice zmanjšujejo tveganje električnega udara.
- **Izogibajte se telesnemu stiku z ozemljenimi površinami kot so na primer cevi, grelci, štedilniki in hladilniki.** Tveganje električnega udara je večje, če je Vaše telo ozemljeno.
- **Prosimo, da napravo zavarujete pred dežjem ali vlago.** Vdor vode v električno orodje povečuje tveganje električnega udara.
- **Ne uporabljajte kabla za nošenje ali obešanje električnega orodja in ne vlecite za kabel, če želite vtikač izvleči iz vtičnice. Kabel zavarujte pred vročino, oljem, ostrimi robovi ali premikajočimi se deli naprave.** Poškodovani ali zapleteni kabli povečujejo tveganje električnega udara.
- **Kadar uporabljate električno orodje zunaj, uporabljajte samo kabelske podaljške, ki so primerni za delo na prostem.** Uporaba kabelskega podaljška, ki je primeren za delo na prostem, zmanjšuje tveganje električnega udara.
- **Če je uporaba električnega orodja v vlažnem okolju neizogibna, uporabljajte stikalo za zaščito pred kvarnim tokom.** Uporaba zaščitnega stikala zmanjšuje tveganje električnega udara.

Osebna varnost

- **Bodite pozorni, pazite kaj delate ter se dela z električnim orodjem lotite z razumom. Ne uporabljajte električnega orodja, če ste utrujeni oziroma če ste pod vplivom mamil, alkohola ali zdravil.** Trenutek nepazljivosti med uporabo električnega orodja je lahko vzrok za resne telesne poškodbe.
- **Uporabljajte osebno zaščitno opremo in vedno nosite zaščitna očala.** Nošenje osebne zaščitne opreme, na primer maske proti prahu, nedrsečih zaščitnih čevljev, varnostne čelade ali zaščitnih glušnikov, kar je odvisno od vrste in načina uporabe električnega orodja, zmanjšuje tveganje telesnih poškodb.
- **Izogibajte se nenamernemu zagonu. Pred priključitvijo električnega orodja na električno omrežje in/ali na akumulator in pred dviganjem ali nošenjem se prepričajte, če je električno orodje izklopljeno.** Prenašanje naprave s prstom na stikalu ali priključitev vklopljenega električnega orodja na električno omrežje je lahko vzrok za nezgodo.
- **Pred vklapljanjem električnega orodja odstranite nastavitvena orodja ali izvijače.** Orodje ali ključ, ki se nahaja v vrtečem se delu naprave, lahko povzroči telesne poškodbe.
- **Izogibajte se nenormalni telesni drži. Poskrbite za trdno stojišče in za stalno ravnotežje.** Tako boste v nepričakovanih situacijah električno orodje lahko bolje nadzorovali.
- **Nosite primerna oblačila. Ne nosite ohlapnih oblačil in nakita. Lase, oblačila in rokavice ne približujte premikajočim se delom naprave.** Premikajoči se deli naprave lahko zagrabijo ohlapno oblačilo, dolge lase ali nakit.
- **Če je na napravo možno montirati priprave za odsesavanje ali prestrezanje prahu, se prepričajte, če so le-te priključene in če se pravilno uporabljajo.** Uporaba priprave za odsesavanje prahu zmanjšuje zdravstveno ogroženost zaradi prahu.

Skrbna uporaba in ravnanje z električnimi orodji

- **Ne preobremenjujte naprave. Pri delu uporabljajte električna orodja, ki so za to delo namenjena.** Z ustreznim električnim orodjem boste v navedenem zmogljivostnem področju delali bolje in varneje.
- **Ne uporabljajte električnega orodja s pokvarjenim stikalom.** Električno orodje, ki se ne da več vklopiti ali izklopiti, je nevarno in ga je potrebno popraviti.
- **Pred nastavljanjem naprave, zamenjavo delov pribora ali odlaganjem naprave izvlecite vtikač iz električne vtičnice in/ali odstranite akumulator.** Ta previdnostni ukrep preprečuje nenameren zagon električnega orodja.
- **Električna orodja, katerih ne uporabljate, shranjujte izven dosega otrok. Osebam, ki naprave ne poznajo ali niso prebrale teh navodil za uporabo, naprave ne dovolite uporabljati.** Električna orodja so nevarna, če jih uporabljajo neizkušene osebe.
- **Skrbno negujte električno orodje. Kontrolirajte brezhibno delovanje premičnih delov naprave, ki se ne smejo zatikati. Če so ti deli zlomljeni ali poškodovani do te mere, da ovirajo delovanje električnega orodja, jih je potrebno pred uporabo naprave popraviti.** Slabo vzdrževana električna orodja so vzrok za mnoge nezgode.
- **Rezalna orodja vzdržujte tako, da bodo vedno ostra in čista.** Skrbno negovana rezalna orodja z ostrimi robovi se manj zatikajo in so lažje vodljiva.
- **Električna orodja, pribor, vsadna orodja in podobno uporabljajte ustrezno tem navodilom. Pri tem upoštevajte delovne pogoje in dejavnost, ki jo boste opravljali.** Uporaba električnih orodij v namene, ki so drugačni od predpisanih, lahko privede do nevarnih situacij.

Servisiranje

- **Vaše električno orodje naj popravlja samo kvalificirano strokovno osebje ob obvezni uporabi originalnih rezervnih delov.** Tako bo zagotovljena ohranitev varnosti naprave.

Varnostna opozorila za kladiva

- **Nosite zaščitne glušnike.** Vpliv hrupa lahko povzroči izgubo sluha.

- ▶ **Uporabite dodatne ročaje, če so priloženi pri dobavi električnega orodja.** Izguba kontrole lahko povzroči poškodbe.
- ▶ **Držite napravo na izoliranih ročajih, če opravljate dela, pri katerih lahko vstavljeno orodje ali vijak pride v stik s skritimi omrežnimi napeljavami ali pa kjer lahko zadane ob lastni omrežni kabel.** Stik z napeljavo pod napetostjo povzroči, da so tudi kovinski deli naprave pod napetostjo in to posledično povzroči električni udar.
- ▶ **Za iskanje skritih oskrbovalnih vodov uporabljajte ustrezne iskalne naprave ali se o tem pozanimajte pri lokalnem podjetju za oskrbo z vodo, elektriko ali plinom.** Stik z električnim vodom lahko povzroči požar ali električni udar. Poškodbe na plinovodu so lahko vzrok za eksplozijo, vdor v vodovodno omrežje pa lahko povzroči materialno škodo ali električni udar.
- ▶ **Medtem ko delate, trdno držite električno orodje z obema rokama in poskrbite za varno stojišče.** Električno orodje bo bolj vodljivo, če ga boste držali z obema rokama.
- ▶ **Zavarujte obdelovanec.** Obdelovanec bo proti premikanju bolje zavarovan z vpenjalnimi pripravami ali s primežem, kot če bi ga držali z roko.
- ▶ **Pred odlaganjem električnega orodja počakajte, da se orodje popolnoma ustavi.** Električno orodje se lahko zatakne, zaradi česar lahko izgubite nadzor nad njim.

Opis in zmogljivost izdelka

Preberite vsa opozorila in napotila. Napake zaradi neupoštevanja spodaj navedenih opozoril in napotil lahko povzročijo električni udar, požar in/ali težke telesne poškodbe.

Razprite stran s sliko naprave in pustite to stran med branjem navodil za uporabo odprto.

Uporaba v skladu z namenom

Električno orodje je namenjeno za udarno vrtanje v beton, opeko in kamnine ter za enostavno klesanje. Prav tako je primerno za vrtanje brez udarjanja – v les, kovino, keramiko in umetno maso. Električna orodja z elektronsko regulacijo in desnim-/levim tekom so primerne za privijanje.

Komponente na sliki

Oštevilčenje komponent, ki so prikazane na sliki, se nanaša na prikaz električnega orodja na strani z grafiko.

1 Hitro zamenljiva vpenjalna glava (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus-zamenljiva vpenjalna glava (GBH 3-28 DFR)
3 Prijemalo orodja SDS-plus
4 Zaščitni pokrov proti prahu
5 Blokirni tulec
6 Blokirni obroč zamenljive vpenjalne glave (GBH 3-28 DFR)
7 Vklopno/izklopno stikalo
8 Tipka za deblokiranje stikala za izklop udarcev/vrtenja
9 Stikalo za izklop udarcev/vrtenja
10 Tipka za nastavitev globinskega omejila
11 Globinsko omejilo
12 Dodatni ročaj (izolirana površina ročaja)
13 Preklopno stikalo smeri vrtenja
14 Ročaj (izolirana površina ročaja)
15 Varnostni vijak za vpenjalno glavo z zobatim vencem*
16 Vpenjalna glava z zobatim vencem*
17 Prijemalni ročaj SDS-plus za vpenjalno*
18 Prijemalo vpenjalne glave (GBH 3-28 DFR)
19 Razpoznavni žlebovi
20 Sprednji tulec hitro zamenljive vpenjalne glave (GBH 3-28 DFR)
21 Držalni prstan hitro zamenljive vpenjalne glave (GBH 3-28 DFR)
22 Odsesovalna odprtina Saugfix*
23 Privojni vijak Saugfix*
24 Globinsko omejilo Saugfix*
25 Teleskopska cev Saugfix*
26 Krilni vijak Saugfix*
27 Vodilna cev Saugfix*
28 Univerzalno držalo s prijemalom orodja SDS-plus*

***Prikazan ali opisan pribor ni del standarnega obsega dobave. Celoten pribor je del našega programa pribora.**

Podatki o hrupu/vibracijah

Merilne vrednosti hrupa izračunane v skladu z EN 60745.

Z A-ocenjeni nivo hrupa električnega orodja znaša običajno: nivo zvočnega tlaka 91 dB(A); zvočna moč hrupa 102 dB(A). Negotovost K = 3 dB.

Nosite zaščito sluha!

GBH 3-28 DRE:

Skupne vrednosti vibracij a_h (vektorska vsota treh smeri) in negotovost K se izračunajo v skladu z EN 60745:
udarno vrtanje v beton: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
klesanje: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
vrtanje v kovino: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
vijačenje: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Skupne vrednosti vibracij a_h (vektorska vsota treh smeri) in negotovost K se izračunajo v skladu z EN 60745:
udarno vrtanje v beton: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
klesanje: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
vrtanje v kovino: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
vijačenje: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Podane vrednosti nivoja vibracij v teh navodilih so bile izmerjene v skladu s standardiziranim merilnim postopkom po EN 60745 in se lahko uporabljajo za primerjavo električnih orodij med seboj. Primeren je tudi za začasno oceno obremenjenosti z vibracijami.
Naveden nivo vibracij predstavlja glavne uporabe električnega orodja. Če pa se električno orodje uporablja še v druge namene, z različnim priborom, odstopajočimi vstavnimi orodji ali pri nezadostnem vzdrževanju, lahko nivo vibracij odstopa. To lahko obremenjenosti z vibracijami med določenim obdobjem uporabe občutno poveča.

Za natančnejšo oceno obremenjenosti z vibracijami morate upoštevati tudi tisti čas, ko je naprava izklopljena in teče, vendar dejansko ni v uporabi. To lahko obremenjenost z vibracijami preko celotnega obdobja dela občutno zmanjša.

Določite dodatne varnostne ukrepe za zaščito upravljalca pred vplivi vibracij, npr. Vzdrževanje električnega orodja in vstavnih orodij, segrevanje rok, organizacija delovnih postopkov.

Tehnični podatki

Vrtalno kladivo		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Številka artikla		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Krmiljenje števila vrtljajev		●	●
Izklop vrtenja		●	●
Vrtenje v desno/levo		●	●
Zamenljiva vpenjalna glava		–	●
Nazivna odjemna moč	W	800	800
Število udarcev	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Jakost posameznega udarca v skladu z EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Število vrtljajev	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Prijemalo za orodje		SDS-plus	SDS-plus
Premer vratu vretena	mm	50	50
Dovoljen vrtalni premer maks.: (glejte tudi stran 179)			
– beton*	mm	28	28
– zid (z votlo vrtalno krono)	mm	82	82
– jeklo	mm	13	13
– les	mm	30	30
Teža po EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Zaščitni razred		⧈/II	⧈/II

*ni primerno z votlo vrtalno krono

Navedbe veljajo za nazivne napetosti [U] 230 V. Pri drugih napetostih in državno specifičnih izvedbah lahko te navedbe variirajo.

Izjava o skladnosti CE

Izjavljamo pod izključno odgovornostjo, da proizvod pod „Tehnični podatki“ ustreza naslednjim standardom oz. standardiziranim dokumentom: EN 60745 v skladu z določili Direktiv 2011/65/EU, 2004/108/ES, 2006/42/ES.

Tehnična dokumentacija (2006/42/ES) pri:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montaža

▶ **Pred začetkom kakršnih koli del na električnem orodju izvlecite omrežni vtikač iz vtičnice.**

Dodatni ročaj

▶ **Električno orodja uporabljajte samo skupaj z dodatnim ročajem 12.**

Obračanje dodatnega ročaja (glejte sliko A)

Dodatni ročaj lahko **12** poljubno obračate in si tako zagotovite varno in neutrudljivo držo pri delu.

– Spodnji del dodatnega ročaja **12** obračajte v protiurni smeri in zasukajte dodatni ročaj **12** v želeni položaj. Spodnji del dodatnega ročaja **12** nato v urni smeri ponovno trdno privijte.

Pazite na to, da bo napenjalni trak dodatnega ročaja ležal v zato predvideni zarezi na ohišju.

Nastavitev globine vrtanja (glejte sliko B)

Z globinskim omejilom **11** lahko določite želeno globino vrtanja **X**.

– Pritisnite tipko za nastavitev globinskega omejila **10** in namestite globinsko omejilo v dodatni ročaj **12**. Narebrenje na globinskem omejilu **11** mora kazati v smeri navzdol.
– Vstavno orodje SDS-plus do konca potisnite v prijemalo orodja SDS-plus **3**. V nasprotnem primeru ima lahko premičnost orodja SDS-plus za posledico napačno nastavitev globine vrtanja.
– Izvlecite globinsko omejilo, tako da bo razmak med konico vrtalnika in konico globinskega omejila ustrezal želeni globini vrtanja **X**.

Izbor vpenjalne glave in orodij

Material	Vrsta delovanja		
beton 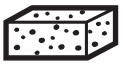	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
zid	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
jeklo	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
les	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Za udarno vrtanje in klesanje potrebujete orodja SDS-plus, v katera vstavite vpenjalne glave SDS-plus.

Za vrtanje brez udarjanja v les, kovino, keramiko in umetno maso ter za vijačenje uporabite orodja brez SDS-plus (npr. sveder s cilindričnim prijemalom). Za ta orodja potrebujete hitrovpenjalno glavo oz. vpenjalno glavo z zobatim vencem.

GBH 3-28 DFR: Zamenljiva vpenjalna glava SDS-plus **2** se lahko hitro zamenja s priloženo hitro zamenljivo vpenjalno glavo **1**.

Zamenjava vpenjalne glave z zobatim vencem (GBH 3-28 DRE)

Da bi lahko delali z orodji brez SDS-plus (npr. sveder s cilindričnim prijemalom), morate montirati ustrezno vpenjalno glavo (vpenjalno glavo z zobatim vencem ali hitrovpenjalno glavo, pribor).

Montaža vpenjalne glave z zobatim vencem (glejte sliko C)

– Steblo prijemala SDS-plus **17** privijte v vpenjalno glavo z zobatim vencem **16**. Z varnostnim vijakom zavarujte vpenjalno glavo **15** z zobatim vencem **16**. **Upoštevajte, da ima varnostni vijak levi navoj.**

Namestitev vpenjalne glave z zobatim vencem (glejte sliko C)

– Očistite vtični konec stebla prijemala in ga rahlo namastite.
– Z obračanjem namestite prijemalno steblo vpenjalne glave z zobatim vencem v prijemalo za orodje in počakajte, da samodejno zaskoči.
– Povlecite za vpenjalno glavo z zobatim vencem in preverite blokiranje.

Odstranitev vpenjalne glave z zobatim vencem

– Potisnite blokirni tulec **5** nazaj in odstranite vpenjalno glavo z zobatim vencem **16**.

Odstranitev/namestitev zamenljive vpenjalne glave (GBH 3-28 DFR)

Odstranitev zamenljive vpenjalne glave (glejte sliko D)

– Potegnite blokirni obroč zamenljive vpenjalne glave **6** v smeri nazaj ter ga zadržite v tej poziciji in potegnite zamenljivo vpenjalno glavo SDS-plus **2** oz. hitro zamenljivo vpenjalno glavo **1** v smeri naprej in ga snemite.

Po snetju zaščitite zamenljivo vpenjalno glavo pred nečistočami.

Namestitev zamenljive vpenjalne glave (glejte sliko E)

▶ **Uporabljajte originalni pribor, ki je specifičen za vsak posamezen model in pri tem vedno pazite na število razpoznavnih žlebov 19.Dovoljene so samo zamenljive vpenjalne glave z dvema ali tremi razpoznavnimi žlebovi.** Če za to električno orodje uporabljate neprimerno zamenljivo vpenjalno glavo, lahko vstavno orodje med obratovanjem pade ven.

– Pred namestitvijo očistite vpenjalno glavo ter rahlo namastite vstavni kos.
– S celotno roko zaobjemite zamenljivo vpenjalno glavo SDS-plus **2** oz. hitro zamenljivo vpenjalno glavo **1**. Potisnite zamenljivo vpenjalno glavo na prijemalo vpenjalne glave **18** dokler ne zaslišite, da zaskoči.
– Zamenljiva vpenjalna glava se avtomatsko zablokira. Povlecite zamenljivo vpenjalno glavo in s tem preverite, ali je pravilno zablokirana.

Zamenjava orodja

Zaščitni pokrov proti prahu **4** v veliki meri preprečuje vdor prahu, nastaja pri vrtanju, v prijemalo za orodje. Pri vstavljanju orodja pazite, da se zaščitni pokrov proti prahu **4** ne poškoduje.

▶ **Poškodovan zaščitni pokrov takoj zamenjajte z novim. Priporočamo, da zamenjavo opravi servisna delavnica.**

Namestitev vstavnega orodja SDS-plus (glejte sliko F)

Vstavno orodje lahko zamenjate s vpenjalno glavo SDS-plus enostavno in udobno brez uporabe dodatnih orodij.

– GBH 3-28 DFR: Vstavite zamenljivo vpenjalno glavo SDS-plus **2**.
– Vstavitveni konec orodja najprej očistite in ga nato rahlo namastite.
– Vstavno orodje z obračanjem namestite v prijemalo za orodje, dokler samodejno ne blokira.
– Povlecite za orodje in preverite, če je dobro blokirano.

Vstavno orodje SDS-plus se sistemsko pogojeno prosto premika. V prostem teku zato nastane odklon krožnega teka. Vendar to ne vpliva na točnost izvrtine, ker se sveder pri vrtanju sam centrira.

Odstranitev vstavnega orodja SDS-plus (glejte sliko G)

– Blokirni tulec **5** pomaknite nazaj in odstranite vstavno orodje.

Namestitev vstavnih orodij brez SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Opozorilo: Orodja brez SDS-plus ne smete uporabljati za udarjanje ali klesanje! Pri udarjanju in klesanju se orodja brez SDS-plus in njihova vpenjalna glava poškodujejo.

– Vstavite vpenjalno glavo z zobatim vencem **16** (glejte „Zamenjava vpenjalne glave z zobatim vencem“, stran 179).
– Z obračanjem odpirajte vpenjalno glavo z zobatim vencem **16** dokler ni toliko odprta, da lahko vanjo vstavite orodje. Vstavite orodje.
– Vstavite ključ v ustrezne odprtine vpenjalne glave z zobatim vencem **16** in enakomerno zategnite orodje.
– Zavrtite stikalo za izklop udarcev/vrtenja **9** v pozicijo „vrtanje“.

Odstranjevanje vstavnih orodij brez SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– S pomočjo ključa za vpenjalne glave obračajte tulec vpenjalne glave z zobatim vencem **16** v protiurni smeri, dokler vstavnega orodja ni možno odstraniti.

Namestitev vstavnih orodij brez SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (glejte sliko H)

Opozorilo: Orodja brez SDS-plus ne smete uporabljati za udarjanje ali klesanje! Pri udarjanju in klesanju se orodja brez SDS-plus in njihova vpenjalna glava poškodujejo.

– Vstavite hitro zamenljivo vpenjalno glavo **1**.
– Pridržite držalni prstan **21** hitro zamenljive vpenjalne glave. Odprite prijemalo orodja z vrtenjem sprednjega tulca **20** tako daleč, dokler se orodje lahko vstavi. Pridržite držalni prstan **21** in zavrtite sprednjo tulko **20** močno v smeri puščice, dokler se ne zasliši glasno ragljanje.
– Povlecite orodje in s tem preverite, ali je pravilno nasedlo.

Opozorilo: Če ste odprli prijemalo orodja do naslona, je možno, da pri privijanju prijemala slišite ragljanje, vendar se prijemalo ne zapre.
V tem primeru enkrat zavrtite sprednjo tulko **20** v smeri proti urnemu kazalcu. Nato se lahko prijemalo orodja zapre.

– Zavrtite stikalo za izklop udarcev/vrtenja **9** v pozicijo „vrtanje“.

Odstranjevanje vstavnih orodij brez SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (glejte sliko I)

– Pridržite držalni prstan **21** hitro zamenljive vpenjalne glave. Odprite prijemalo orodja z vrtenjem sprednjega tulca **20** v smeri kazalca tako daleč, dokler se orodje lahko sname.

Odsesavanje prahu z Saugfix-om (pribor)

▶ Prah nekaterih materialov kot npr. svinčenega premaza, nekaterih vrst lesa, mineralov in kovin je lahko zdravju škodljiv. Dotik ali vdihavanje tega prahu lahko povzroči alergične reakcije in/ali obolenja dihal uporabnika ali oseb, ki se nahajajo v bližini.
Določene vrste prahu kot npr. prah hrastovine ali bukovja veljajo kot kancerogene, še posebej v povezavi z dodatnimi snovmi za obdelavo lesa (kromat, zaščitno sredstvo za les). Material z vsebnostjo azbesta smejo obdelovati le strokovnjaki.
– Po možnosti uporabljajte sesalnik prahu, ki je primeren glede na vrsto materiala.
– Poskrbite za dobro zračenje delovnega mesta.
– Priporočamo, da nosite zaščitno masko za prah s filtrirnim razredom P2.

Upoštevajte veljavne nacionalne predpise za obdelovalne materiale.

▶ **Preprečite nabiranje prahu na delovnem mestu.** Prah se lahko hitro vname.

Montaža Saugfixa (glejte sliko J)

Za odsesavanje prahu potrebujete Saugfix (pribor). Saugfix se pri vrtanju odmika nazaj, tako da se njegova glava vedno nahaja tesno na podlagi.

– Pritisnite tipko za nastavitev globine vrtanja **10** in odstranite globinsko omejilo **11**. Znova pritisnite tipko **10** in s sprednje strani namestite Saugfix v dodatni ročaj **12**.
– Odsesovalno cev (premer 19 mm, pribor) priključite na odsesovalno odprtino **22** Saugfix-a.
Odsesovalnik za prah mora ustrezati obdelovancu, ki ga boste brusili.
– Za odsesovanje izredno zdravju nevarnih, kancerogenih ali suhih vrst prahu uporabljajte specialni sesalnik za prah.

Nastavitev globine vrtanja na Saugfix-u (glejte sliko K)

Želeno globino vrtanja **X** lahko določite tudi pri že montiranem Saugfix-u.

– Vstavno orodje SDS-plus do konca potisnite v prijemalo orodja SDS-plus **3**. V nasprotnem primeru ima lahko premičnost orodja SDS-plus za posledico napačno nastavitev globine vrtanja.
– Odvijte krilni vijak **26** na Saugfix-u.
– Nevključeno električno orodje trdno namestite na mesto vrtanja. Vstavno orodje SDS-plus mora pri tem nasesti na ploskev.
– Vodilno cev **27** Saugfix-a premaknite v držalu tako, da bo glava Saugfix-a nalegla na ploskev, kjer boste vrtali. Vodilne cevi **27** ne potiskajte čez teleskopsko cev **25** dlje kot je potrebno, tako da ostane na teleskopski cevi **25** viden čim večji del skale.
– Ponovno zategnite krilni vijak **26**. Odvijte privojni vijak **23** na globinskem omejilu Saugfix-a.
– Premaknite globinsko omejilo **24** na teleskopski cevi **25** tako, da bo razmak **X**, prikazan na sliki, ustrezal želeni globini vrtanja.
– V tem položaju znova trdno privijte privojni vijak **23**.

Delovanje

Zagon

▶ **Upoštevajte omrežno napetost! Napetost vira električne energije se mora ujemati s podatki na tipski ploščici električnega orodja. Orodje, ki je označeno z 230 V, lahko priključite tudi na napetost 220 V.**

Nastavitev vrste delovanja

S stikalom za izklop udarcev/vrtenja **9** izberite način delovanja električnega orodja.

Opozorilo: Vrsto delovanja spreminjajte samo pri izklopljenem električnem orodju! V nasprotnem primeru lahko poškodujete električno orodje.

– Za zamenjavo vrste delovanja pritisnite deblokirno tipko **8** in zavrtite stikalo za izklop udarcev/vrtenja **9** v željeno pozicijo, dokler slišno zaskoči.

Pozicija za **udarno vrtanje** v beton ali kamnine

Pozicija za **vrtanje** brez udarjanja – v les, kovino, keramiko in umetno maso ter za privijanje

Pozicija **Vario-Lock** za nastavitev pozicije dleta

V tej poziciji stikaloza izklop udarcev/vrtenja **9** ne zaskoči.

Pozicija za **klesanje**

Nastavitev smeri vrtenja

S preklopnim stikalom smeri vrtenja **13** lahko spremenite smer vrtenja električnega orodja.

▶ **Preklopno stikalo za spreminjanje smeri vrtenja 13 pritiskajte samo pri mirujočem električnem orodju.**

Vrtenje v desno: Pritisnite stikalo za preklop smeri vrtenja **13** do omejevala v položaj ⬅ .

Vrtenje v levo: Pritisnite stikalo za preklop smeri vrtenja **13** do omejevala v položaj ➡ .

Za udarno vrtanje, vrtanje in klesanje nastavite smer vrtenja v desno.

Vklop/izklop

– **Vklop** električnega orodja: pritisnite vklopno/izklopno stikalo **7**.
– Za **izklop delovanja** izključite vklopno/izklopno stikalo **7**.

Da bi privarčevali z energijo, vklopite električno orodje le takrat, ko ga boste uporabljali.

Nastavitev števila vrtljajev/števila udarcev

Število vrtajev/število udarcev vklopljenega električnega orodja lahko brezstopenjsko regulirate in sicer tako, da na vklopno/izklopno stikalo **7** pritiskate bolj ali manj močno.

Rahel pritisk vklopno/izklopnega stikala **7** ima za posledico nizko število vrtljajev/število udarcev. Z vse močnejšim pritiskanjem stikala pa se število vrtljajev/število udarcev zvišuje.

Preobremenitvena sklopka

▶ **Pri zatikanju ali zagozditvi vstavnega orodja se pogon na vrtalno vreteno prekine. Zaradi sil, ki nastanejo pri tem, vedno močno držite električno orodje z obema rokama in trdno stojte na stabilni podlagi.**

▶ **V primeru blokiranja električno orodje izklopite in sprostite vstavno orodje. Pri vklopu naprave z blokiranim vrtalnim orodjem nastanejo visoki reakcijski momenti.**

Navodila za delo

▶ **Pred začetkom kakršnih koli del na električnem orodju izvlecite omrežni vtikač iz vtičnice.**

Spreminjanje položaja dleta (Vario-Lock)

Dleto lahko aretirate v 36 položajih. S tem lahko vsakokrat zavzamete optimalni delovni položaj.

– Namestite dleto v prijemalo za orodje.
– Zavrtite stikalo za izklop udarcev/vrtenja **9** v pozicijo „Vario-Lock“ (glejte „Nastavitev vrste delovanja“, stran 180).
– Obrnite prijemalo za orodje v želeni položaj za klesanje.
– Zavrtite stikalo za izklop udarcev/vrtenja **9** v pozicijo „klesanje“. S tem je prijemalo orodja zablokirano.
– Za klesanje nastavite smer vrtenja v desno.

Namestitev vijačnih nastavkov (glejte sliko L)

▶ **Električno orodje lahko postavite na matico/vijak samo v izklopljenem stanju.** Vrteče se električno orodje lahko zdrsne.

Za uporabo vijačnih nastavkov potrebujete univerzalno držalo **28** s prijemalom orodja SDS-plus (pribor).

– Očistite vtični konec stebla prijemala in ga rahlo namastite.
– Vstavite univerzalno držalo v prijemalo orodja, dokler se samostojno zablokira.
– Povlecite univerzalno držalo in s tem preverite, ali je pravilno zablokirano.
– Vstavite vijačni nastavek v univerzalno držalo. Uporabite samo tiste vijačne nastavke, ki se ujemajo z glavo svedra.
– Zavrtite stikalo za izklop udarcev/vrtenja **9** v pozicijo „vrtanje“.
– Za odstranitev univerzalnega držala potisnite blokirni tulec **5** v smeri nazaj in odstranite univerzalno držalo **28** iz prijemala orodja.

Vzdrževanje in servisiranje

Vzdrževanje in čiščenje

▶ **Pred začetkom kakršnih koli del na električnem orodju izvlecite omrežni vtikač iz vtičnice.**

▶ **Električno orodje in prezračevalne reže naj bodo vedno čisti, kar bo zagotovilo dobro in varno delo.**

▶ **Poškodovan zaščitni pokrov takoj zamenjajte z novim. Priporočamo, da zamenjavo opravi servisna delavnica.**

– Po vsaki uporabi očistite prijemalo orodja **3**.

Da bi se izognili ogrožanju varnosti v primeru, da morate nadomestiti priključni kabel, mora to storiti servis podjetja Bosch ali pooblaščen servis za električna orodja Bosch.

Servis in svetovanje o uporabi

V primeru dodatnih vprašanj in pri naročanju nadomestnih delov brezpogojno navedite 10-mestno številko artikla, ki je navedena na tipski ploščici naprave.

Servis Vam bo dal odgovore na Vaša vprašanja glede popravila in vzdrževanja izdelka ter nadomestnih delov. Risbe razstavljenega stanja in informacije o nadomestnih delih se nahajajo tudi na spletu pod:

www.bosch-pt.com

Skupina svetovalcev o uporabi podjetja Bosch Vam bo z veseljem v pomoč pri vprašanjih o naših izdelkih in njihovega pribora.

Slovensko

Top Service d.o.o.
Celovška 172
1000 Ljubljana
Tel.: (01) 519 4225
Tel.: (01) 519 4205
Fax: (01) 519 3407

Odlaganje

Električno orodje, pribor in embalažo je treba dostaviti v okolju prijazno ponovno predelavo.

Električnih orodij ne vrzite med gospodinjske odpadke!

Samo za države EU:

V skladu z Direktivo 2012/19/EU Evropskega Parlamenta in Sveta o odpadni električni in elektronski opremi (OEEO) in njeni uresničitvi v nacionalnem pravu se morajo električna orodja, ki niso več v uporabi, ločeno zbirati ter okolju prijazno reciklirati.

Pridržujemo si pravico do sprememb.

Hrvatski

Upute za sigurnost

Opće upute za sigurnost za električne alate

UPOZORENJE **Treba pročitati sve napomene o sigurnosti i upute.** Ako se ne bi poštivale napomene o sigurnosti i upute to bi moglo uzrokovati strujni udar, požar i/ili teške ozljede.

Sačuvajte sve napomene o sigurnosti i upute za buduću primjenu.

U daljnjem tekstu korišten pojam „Električni alat“ odnosi se na električne alate s priključkom na električnu mrežu (s mrežnim kabelom) i na električne alate s napajanjem iz aku baterije (bez mrežnog kabela).

Sigurnost na radnom mjestu

- **Održavajte vaše radno mjesto čistim i dobro osvijetljenim.** Nered ili neosvijetljeno radno mjesto mogu uzrokovati nezgode.
- **Ne radite s električnim alatom u okolini ugroženoj eksplozijom, u kojoj se nalaze zapaljive tekućine, plinovi ili prašina.** Električni alati proizvode iskre koje mogu zapaliti prašinu ili pare.
- **Tijekom uporabe električnog alata djecu i ostale osobe držite dalje od mjesta rada.** U slučaju skretanja pozornosti mogli bi izgubiti kontrolu nad uređajem.

Električna sigurnost

- **Priključni utikač električnog alata mora odgovarati utičnici. Na utikaču se ni na koji način ne smiju izvoditi izmjene. Ne koristite adapterski utikač zajedno sa zaštitno uzemljenim električnim alatom.** Utikač na kojem nisu vršene izmjene i odgovarajuća utičnica smanjuju opasnost od strujnog udara.
- **Izbjegavajte dodir tijela s uzemljenim površinama, kao što su cijevi, radijatori, štednjaci i hladnjaci.** Postoji povećana opasnost od električnog udara ako bi vaše tijelo bilo uzemljeno.
- **Uređaj držite dalje od kiše ili vlage.** Prodiranje vode u električni alat povećava opasnost od strujnog udara.
- **Ne zloupotrebljavajte priključni kabel za nošenje, vješanje električnog alata ili za izvlačenje utikača iz mrežne utičnice. Priključni kabel držite dalje od izvora topline, ulja, oštrih rubova ili pomičnih dijelova uređaja.** Oštećen ili usukan priključni kabel povećava opasnost od strujnog udara.
- **Ako sa električnim alatom radite na otvorenom, koristite samo produžni kabel koji je prikladan za uporabu na otvorenom.** Primjena produžnog kabela prikladnog za rad na otvorenom smanjuje opasnost od strujnog udara.
- **Ako se ne može izbjeći uporaba električnog alata u vlažnoj okolini, koristite zaštitnu sklopku struje kvara.** Primjenom zaštitne sklopke struje kvara izbjegava se opasnost od električnog udara.

Sigurnost ljudi

- **Budite pažljivi, pazite što činite i postupajte oprezno kod rada s električnim alatom. Ne koristite električni alat ako ste umorni ili pod utjecajem droga, alkohola ili lijekova.** Trenutak nepažnje kod uporabe električnog alata može uzrokovati teške ozljede.
- **Nosite osobnu zaštitnu opremu i uvijek nosite zaštitne naočale.** Nošenje osobne zaštitne opreme, kao što je maska za prašinu, sigurnosna obuća koja ne kliže, zaštitna kaciga ili štitnik za sluh, ovisno od vrste i primjene električnog alata, smanjuje opasnost od ozljeda.
- **Izbjegavajte nehotično puštanje u rad. Prije nego što ćete utaknuti utikač u utičnicu i/ili staviti aku-bateriju, provjerite je li električni alat isključen.** Ako kod nošenja električnog alata imate prst na prekidaču ili se uključen uređaj priključi na električno napajanje, to može dovesti do nezgoda.
- **Prije uključivanja električnog alata uklonite alate za podešavanje ili vijčani ključ.** Alat ili ključ koji se nalazi u rotirajućem dijelu uređaja može dovesti do nezgoda.
- **Izbjegavajte neuobičajene položaje tijela. Zauzmite siguran i stabilan položaj tijela i u svakom trenutku odr-**

žavajte ravnotežu. Na taj način možete električni alat bolje kontrolirati u neočekivanim situacijama.

- **Nosite prikladnu odjeću. Ne nosite široku odjeću ili nakit. Kosu, odjeću i rukavice držite dalje od pomičnih dijelova.** Nepričvršćenu odjeću, dugu kosu ili nakit mogu zahvatiti pomični dijelovi.
- **Ako se mogu montirati naprave za usisavanje i hvatanje prašine, provjerite da li su iste priključene i da li se mogu ispravno koristiti.** Primjena naprave za usisavanje može smanjiti ugroženost od prašine.

Brižljiva uporaba i ophođenje s električnim alatima

- **Ne preopterećujte uređaj. Za vaš rad koristite za to predviđen električni alat.** S odgovarajućim električnim alatom radit ćete bolje i sigurnije u navedenom području učinka.
- **Ne koristite električni alat čiji je prekidač neispravan.** Električni alat koji se više ne može uključivati i isključivati opasan je i mora se popraviti.
- **Izvucite utikač iz mrežne utičnice i/ili izvadite aku-bateriju prije podešavanja uređaja, zamjene pribora ili odlaganja uređaja.** Ovim mjerama opreza izbjeći će se nehotično pokretanje električnog alata.
- **Električni alat koji ne koristite spremite izvan dosega djece. Ne dopustite rad s uređajem osobama koje nisu s njim upoznate ili koje nisu pročitale ove upute.** Električni alati su opasni ako s njima rade neiskusne osobe.
- **Održavajte električni alat s pažnjom. Kontrolirajte da li pomični dijelovi uređaja besprijekorno rade i da nisu zaglavljeni, da li su dijelovi polomljeni ili tako oštećeni da se ne može osigurati funkcija električnog alata. Prije primjene ove oštećene dijelove treba popraviti.** Mnoge nezgode imaju svoj uzrok u slabo održavanim električnim alatima.
- **Rezne alate održavajte oštrim i čistim.** Pažljivo održavani rezni alati s oštrim oštricama manje će se zaglaviti i lakše se s njima radi.
- **Električni alat, pribor, radne alate, itd. koristite prema ovim uputama i na način kako je to propisano za poseban tip uređaja. Kod toga uzmite u obzir radne uvjete i izvođene radove.** Uporaba električnih alata za druge primjene nego što je to predviđeno, može dovesti do opasnih situacija.

Servisiranje

- **Popravak vašeg električnog alata prepustite samo kvalificiranom stručnom osoblju ovlaštenog servisa i samo s originalnim rezervnim dijelovima.** Na taj će se način osigurati da ostane sačuvana sigurnost uređaja.

Upute za sigurnost za čekiće

- **Nosite štitnike za sluh.** Djelovanje buke može dovesti do gubitka sluha.
- **Koristite pomoćne ručke ako su isporučene s električnim alatom.** Gubitak kontrole nad električnim alatom može prouzročiti ozljede.
- **Električni alat držite na izoliranim površinama zahvata kada izvodite radove kod kojih bi radni alat ili vijak mogli oštetiti skrivene električne vodove ili vlastiti priključni kabel.** Kontakt s električnim vodom pod naponom mogao bi i metalne dijelove električnog alata staviti pod napon i dovesti do strujnog udara.
- **Primijenite prikladan uređaj za traženje kako bi se pronašli skriveni opskrbni vodovi ili zatražite pomoć lokalnog distributera.** Kontakt s električnim vodovima može dovesti do požara i električnog udara. Oštećenje plinske cijevi može dovesti do eksplozije. Probijanje vodovodne cijevi uzrokuje materijalne štete ili može prouzročiti električni udar.
- **Električni alat kod rada držite čvrsto s obje ruke i zauzmite siguran i stabilan položaj tijela.** Električni alat će se sigurno voditi s dvije ruke.
- **Osigurajte izradak.** Izradak stegnut pomoću stezne naprave ili škripca sigurnije će se držati nego s vašom rukom.
- **Prije njegovog odlaganja pričekajte da se električni alat zaustavi do stanja mirovanja.** Električni alat se može zaglaviti, što može dovesti gubitka kontrole nad električnim alatom.

Opis proizvoda i radova

Treba pročitati sve napomene o sigurnosti i upute. Ako se ne bi poštivale napomene o sigurnosti i upute to bi moglo uzrokovati strujni udar, požar i/ili teške ozljede.

Molimo otvorite preklopnu stranicu sa prikazom uređaja i držite ovu stranicu otvorenom dok čitate upute za uporabu.

Uporaba za određenu namjenu

Električni alat je predviđen za bušenje čekićem betona, opeke i kamena, kao i za lakše radove sa dlijetom. Isto je tako prikladan za bušenje bez udara u drvo, metal, keramiku i plastiku. Električni alati sa elektroničkom regulacijom i rotacijom desno/lijevo isto su tako prikladni za uvijanje vijaka.

Prikazani dijelovi uređaja

Numeriranje prikazanih dijelova odnosi se na prikaz električnog alata na stranici sa slikama.

1 Brzostežuća zamjenjiva stezna glava (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus izmjenjiva stezna glava (GBH 3-28 DFR)
3 Stezač alata SDS-plus
4 Kapa za zaštitu od prašine
5 Čahura za zabravljivanje
6 Prsten za blokiranje izmjenjive stezne glave (GBH 3-28 DFR)
7 Prekidač za uključivanje/isključivanje
8 Tipka za deblokiranje prekidača za zaustavljanje udaraca/rotacije
9 Prekidač za zaustavljanje udaraca/rotacije
10 Tipka za namještanje graničnika dubine
11 Graničnik dubine
12 Dodatna ručka (izolirana površina zahvata)
13 Preklopka smjera rotacije
14 Ručka (izolirana površina zahvata)

15 Sigurnosni vijak za steznu glavu sa zupčastim vijencem*
16 Stezna glava sa zupčastim vijencem*
17 SDS-plus stezna drška za steznu glavu*
18 Stezač stezne glave (GBH 3-28 DFR)
19 Žljebovi za obilježavanje
20 Prednja čahura brzostežuće zamjenjive stezne glave (GBH 3-28 DFR)
21 Prsten za držanje brzostežuće zamjenjive stezne glave (GBH 3-28 DFR)
22 Usisni otvor Saugfix*
23 Stezni vijak Saugfix*
24 Graničnik dubine Saugfix*
25 Teleskopska cijev Saugfix*
26 Leptirasti vijak Saugfix*
27 Vodeća cijev Saugfix*
28 Univerzalni držač sa SDS-plus steznom drškom*

***Prikazan ili opisan pribor ne pripada standardnom opsegu isporuke. Potpuni pribor možete naći u našem programu pribora.**

Tehnički podaci

Udarna bušilica		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Kataloški br.		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Upravljanje brojem okretaja		●	●
Zaustavljač rotacije		●	●
Rotacija desno/lijevo		●	●
Izmjenjiva stezna glava		–	●
Nazivna primljena snaga	W	800	800
Broj udaraca	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Jačina pojedinačnih udaraca prema EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Broj okretaja	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Stezač alata		SDS-plus	SDS-plus
Promjer rukavca vretena	mm	50	50
Dopušteni promjer bušenja max.: (vidjeti i stranicu 185)			
– Beton*	mm	28	28
– Ziđe (sa šupljim krunastim svrdlom)	mm	82	82
– Čelik	mm	13	13
– Drvo	mm	30	30
Težina odgovara EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Klasa zaštite		⧈/II	⧈/II

*nije prikladno sa šupljim krunastim svrdlom

Podaci vrijede za nazivni napon [U] od 230 V. U slučaju odstupanja napona i u izvedbama specifičnim za dotičnu zemlju, ovi podaci mogu varirati.

Informacije o buci i vibracijama

Izmjerene vrijednosti za buku određene su prema EN 60745.

Razina buke električnog alata vrednovana sa A obično iznosi: razina zvučnog tlaka 91 dB(A); razina učinka buke 102 dB(A). Nesigurnost K = 3 dB.

Nosite štitnike za sluh!

GBH 3-28 DRE:

Ukupne vrijednosti vibracija a_h (vektorski zbor u tri smjera) i nesigurnost K određeni su prema EN 60745:
Bušenje betona čekićem: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Rad sa dlijetom: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Bušenje metala: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Uvijanje vijaka: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Ukupne vrijednosti vibracija a_h (vektorski zbor u tri smjera) i nesigurnost K određeni su prema EN 60745:
Bušenje betona čekićem: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Rad sa dlijetom: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Bušenje metala: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Uvijanje vijaka: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Prag vibracije naveden u ovim uputama izmjeren je postupkom mjerenja propisanim u EN 60745 i može se primijeniti za međusobnu usporedbu električnih alata. Prikladan je i za privremenu procjenu opterećenja od vibracija.
Navedeni prag vibracija predstavlja glavne primjene električnog alata. Ako se međutim električni alat koristi za druge primjene, s različitim priborom, radnim alatima koji odstupaju od navedenih ili se nedovoljno održavaju, prag vibracija može odstupati. Na taj se način može osjetno povećati opterećenje od vibracija tijekom čitavog vremenskog perioda rada.
Za točnu procjenu opterećenja od vibracija trebaju se uzeti u obzir i vremena u kojima je uređaj isključen, ili doduše radi ali stvarno nije u primjeni. Na taj se način može osjetno smanjiti opterećenje od vibracija tijekom čitavog vremenskog perioda rada.
Prije djelovanja vibracija utvrdite dodatne mjere sigurnosti za zaštitu korisnika, kao npr.: održavanje električnog alata i radnih alata, kao i organiziranje radnih operacija.

Izjava o usklađenosti CE

Izjavljujemo uz punu odgovornost da je ovaj proizvod opisan u „Tehnički podaci“ usklađen sa slijedećim normama ili normativnim dokumentima: EN 60745, prema odredbama smjernica 2011/65/EU, 2004/108/EC, 2006/42/EC.

Tehnička dokumentacija (2006/42/EC) može se dobiti kod:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montaža

► **Prije svih radova na električnom alatu izvucite mrežni utikač iz utičnice.**

Dodatna ručka

► **Vaš električni alat koristite samo s dodatnom ručkom 12.**

Zakretanje dodatne ručke (vidjeti sliku A)

Dodatnu ručku **12** možete proizvoljno okrenuti, kako bi se postigao siguran položaj tijela i bez zamora.

– Okrenite donji zahvatni element dodatne ručke **12** suprotno smjeru kazaljke na satu i zakrenite dodatnu ručku **12** u željeni položaj. Nakon toga ponovno stegnite donji zahvatni element dodatne ručke **12** u smjeru kazaljke na satu.

Pazite na to da stezna traka dodatne ručke legne u za to predviđen utor na kućištu.

Namještanje dubine bušenja (vidjeti sliku B)

S graničnikom dubine **11** može se utvrditi željena dubina bušenja **X**.

– Pritisnite tipku za namještanje graničnika dubine **10** i umetnite graničnik dubine u dodatnu ručku **12**. Nareckani dio na graničniku dubine **11** mora biti okrenut prema dolje.
– Uvucite SDS-plus radni alat do graničnika u stezač alata SDS-plus **3**. Mogućnost pomicanja SDS-plus alata mogla bi inače dovesti do pogrešnog namještanja dubine bušenja.
– Graničnik dubine izvucite toliko da razmak između vrha svrdla i vrha graničnika dubine odgovara željenoj dubini bušenja **X**.

– Provjerite zabravljivanje potezanjem na steznoj glavi sa

Biranje stezne glave i alata

Materijal	Način rada		
Beton 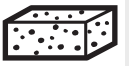	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Zidovi	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Čelik	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Drvo	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Za bušenje čekićem i rad sa dlijetom potreban je SDS-plus alat koji se steže u SDS-plus steznoj glavi.

Za bušenje bez udaraca u drvo, metal, keramiku i plastiku, kao i za uvijanje vijaka, koriste se alati bez SDS-plus (npr. svrdla sa cilindričnom drškom). Za ove vam je alate potrebna brzostežuća stezna glava, odnosno stezna glava sa zupčastim vijencem.

GBH 3-28 DFR: SDS-plus izmjenjiva stezna glava **2** može se lako zamijeniti sa isporučenom brzostežućom izmjenjivom steznom glavom **1**.

Zamjena stezne glave sa zupčastim vijencem (GBH 3-28 DRE)

Kako bi mogli raditi sa alatima bez SDS-plus (npr. svrdla sa cilindričnom drškom), morate ugraditi prikladnu steznu glavu (steznu glavu sa zupčastim vijencem ili brzostežuću steznu glavu, pribor).

Montaža stezne glave sa zupčastim vijencem (vidjeti sliku C)

– Uvijte SDS-plus steznu dršku **17** u steznu glavu sa zupčastim vijencem **16**. Osigurajte steznu glavu sa zupčastim vijencem **16** sa sigurnosnim vijkom **15**. **Obratite pozornost da sigurnosni vijak ima lijevi navoj.**

Stavljanje stezne glave sa zupčastim vijencem (vidjeti sliku C)

– Očistite usadni kraj stezne drške i malo ga namažite mašću.
– Steznu glavu sa zupčastim vijencem, sa steznom drškom, stavite uz okretanje u stezač alata, dok se sama ne zabravi. zupčastim vijencem.

Vađenje stezne glave sa zupčastim vijencem

– Pomaknite čahuru za zabravljivanje **5** prema natrag i skinite steznu glavu sa zupčastim vijencem **16**.

Vađenje/stavljanje izmjenjive stezne glave (GBH 3-28 DFR)

Vađenje izmjenjive stezne glave (vidjeti sliku D)

– Povucite prsten za blokiranje **6** izmjenjive stezne glave prema natrag, čvrsto ga držite u ovom položaju i povucite prema naprijed SDS-plus izmjenjivu steznu glavu **2** odnosno brzostežuću izmjenjivu steznu glavu **1**.

Nakon skidanja zaštitite izmjenjivu steznu glavu od zaprljanja.

Stavljanje izmjenjive stezne glave (vidjeti sliku E)

► **Koristite samo originalnu opremu specifičnu za model uređaja i kod toga pazite na broj žljebova za obilježavanje 19.Dopuštene su samo izmjenjive stezne glave sa dva ili tri označna žlijeba.** Ako bi se za ovaj električni alat koristila neprikladna izmjenjiva stezna glava, tijekom rada bi iz nje moga ispasti radni alat.

– Očistite izmjenjivu steznu glavu prije stavljanja i malo namažite mašću usadne krajeve.
– Obuhvatite čitavom rukom SDS-plus izmjenjivu steznu glavu **2**, odnosno brzostežuću izmjenjivu steznu glavu **1**. Navucite izmjenjivu steznu glavu uz okretanje na stezač stezne glave **18**, sve dok se ne čuju osjetni šumovi preskakanja.
– Izmjenjiva stezna glava će se automatski blokirati. Provjerite zabravljivanje potezanjem na izmjenjivoj steznoj glavi.

Zamjena alata

Kapa za zaštitu od prašine **4** sprječava u znatnoj mjeri prodiranje prašine od bušenja u stezač alata tijekom bušenja. Kod umetanja alata pazite da se ne ošteti kapa za zaštitu od prašine **4**.

► **Oštećenu kapu za zaštitu od prašine treba odmah zamijeniti. Preporučuje se da taj posao obavi servis.**

Umetanje SDS-plus radnog alata (vidjeti sliku F)

Sa SDS-plus steznom glavom možete radni alat jednostavno i udobno zamijeniti bez primjene dodatnog alata.

– GBH 3-28 DFR: Umetnite SDS-plus izmjenjivu steznu glavu **2**.
– Očistite usadni kraj radnog alata i malo ga namažite mašću.
– Umetnite radni alat uz okretanje u stezač alata, sve dok se automatski zabravi.
– Zabravljivanje kontrolirajte potezanjem za alat.

SDS-plus radni alat je slobodno pomičan uvjetovan sustavom. Zbog toga pri praznom hodu nastaje odstupanje od okruglosti. To nema nikakav učinak na točnost izbušene rupe, jer se svrdlo kod bušenja samo centrira.

Vađenje SDS-plus radnog alata (vidjeti sliku G)

– Čahuru za zabravljivanje **5** pomaknite prema natrag i izvadite radni alat.

Umetanje radnih alata bez SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

Napomena: Alate bez SDS-plus ne koristite za bušenje čekićem ili rad sa dlijetom! Alati bez SDS-plus i vaša stezna glava oštetit će se kod bušenja čekićem i rada sa dlijetom.

– Stavite steznu glavu sa zupčastim vijencem **16** (vidjeti „Zamjena stezne glave sa zupčastim vijencem“, stranica 185).
– Steznu glavu sa zupčastim vijencem **16** otvorite okretanjem, sve dok se ne može umetnuti alat. Umetnite alat.
– Utaknite ključ stezne glave u odgovarajuće otvore stezne glave sa zupčastim vijencem **16** i podjednako stegnite alat.
– Okrenite prekidač za zaustavljanje udaraca/rotacije **9** u položaj „bušenje“.

Vađenje radnog alata bez SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

– Okrenite čahuru stezne glave sa zupčastim vijencem **16** pomoću ključa stezne glave, u smjeru suprotnom od kazaljke na satu, sve dok se radni alat ne može izvaditi van.

Umetanje radnih alata bez SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (vidjeti sliku H)

Napomena: Alate bez SDS-plus ne koristite za bušenje čekićem ili rad sa dlijetom! Alati bez SDS-plus i vaša stezna glava oštetit će se kod bušenja čekićem i rada sa dlijetom.

– Umetnite brzostežuću zamjenjivu steznu glavu **1**.
– Čvrsto primite prsten za držanje **21** brzostežuće izmjenjive stezne glave. Otvorite stezač alata okretanjem prednje čahure **20**, toliko da se radni alat može umetnuti. Čvrsto primite prsten za držanje **21** i snažno okrenite prednju čahuru **20** u smjeru strelice, sve dok se ne čuju osjetni šumovi preskakanja.
– Čvrsto dosjedanje provjerite potezanjem na alatu.

Napomena: Ako bi se stezač alata otvorio do graničnika, kod okretanja stezača alata mogu se čuti šumovi preskakanja i stezač alata se ne zatvara.
U ovom slučaju prednju čahuru okrenite **20** jedan puta u smjeru suprotnom od smjera strelice. Nakon toga se stezač alata može zatvoriti.

– Okrenite prekidač za zaustavljanje udaraca/rotacije **9** u položaj „bušenje“.

Vađenje radnog alata bez SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (vidjeti sliku I)

– Čvrsto primite prsten za držanje **21** brzostežuće izmjenjive stezne glave. Otvorite stezač alata okretanjem prednje čahure **20** u smjeru strelice, sve dok se alat može izvući.

Usisavanje prašine sa Saugfix (pribor)

► Prašina od materijala kao što su premazi sa sadržajem olova, neke vrste drva, mineralnih materijala i metala, može biti štetna za zdravlje. Dodirivanje ili udisanje prašine može uzrokovati alergijske reakcije i/ili oboljenja dišnih putova korisnika električnog alata ili osoba koje se nalaze u blizini.
Određena vrsta prašine, kao što je npr. prašina od hrastovine ili bukve smatra se kancerogenom, posebno u kombinaciji sa dodatnim tvarima za obradu drva (kromat, zaštitna sredstva za drvo). Materijal koji sadrži azbest smiju obrađivati samo stručne osobe.

– Po mogućnosti koristite usisavanje prašine prikladno za materijal.
– Osigurajte dobru ventilaciju radnog mjesta.
– Preporučuje se uporaba zaštitne maske sa filterom klase P2.

Pridržavajte se važećih propisa za obrađivane materijale.

▶ **Izbjegavajte nakupljanje prašine na radnom mjestu.** Prašina se može lako zapaliti.

Montaža Saugfix (vidjeti sliku J)

Za usisavanje prašine potreban je Saugfix (pribor). Kod bušenja će Saugfix odskočiti natrag, tako da će se glava Saugfix uvijek neposredno držati na podlozi.

– Pritisnite tipku za namještanje graničnika dubine **10** i uklonite graničnik dubine **11**. Ponovno pritisnite tipku **10** i umetnite Saugfix sa prednje strane u dodatnu ručku **12**.
– Priključite usisno crijevo (promjera 19 mm, pribor) na usisni otvor **22** Saugfixa.
Usisavač mora biti prikladan za obrađivani materijal.
– Kod usisavanja suhe prašine ili prašine koja je posebno opasna za zdravlje, treba koristiti specijalni usisavač.

Namještanje dubine bušenja na Saugfix (vidjeti sliku K)

Željenu dubinu bušenja **X** možete utvrditi i kod montiranog Saugfix.

– Uvucite SDS-plus radni alat do graničnika u stezač alata SDS-plus **3**. Mogućnost pomicanja SDS-plus alata mogla bi inače dovesti do pogrešnog namještanja dubine bušenja.
– Otpustite leptirasti vijak **26** na Saugfix.
– Stavite električni alat bez uključivanja čvrsto na bušeno mjesto. SDS-plus radni alat mora se kod toga osloniti na bušeno mjesto.
– Pomaknite vodeću cijev **27** Saugfix-a u njegovom držaču, tako da Saugfix glava naliježe na bušenu površinu. Vodeću cijev **27** ne pomičite preko teleskopske cijevi **25** dalje nego što je potrebno, tako da na teleskopskoj cijevi **25** ostane vidljiv po mogućnosti veliki dio skale.
– Ponovno stegnite leptirasti vijak **26**. Otpustite stezni vijak **23** na graničniku dubine Saugfix.
– Pomaknite graničnik dubine **24** tako na teleskopskoj cijevi **25**, da razmak **X** prikazan na slici odgovara vašoj željenoj dubini bušenja.
– Stegnite stezni vijak **23** u ovom položaju.

Rad

Puštanje u rad

▶ **Pridržavajte se mrežnog napona! Napon izvora struje mora se podudarati s podacima na tipskoj pločici električnog alata. Električni alati označeni s 230 V mogu raditi i na 220 V.**

Namještanje vrste rada

Sa prekidačem za zaustavljanje udaraca/rotacije **9** odaberite način rada električnog alata.

Napomena: Vrstu rada promijenite samo kod isključenog električnog alata! Električni alat bi se inače mogao oštetiti.

– Za promjenu načina rada pritisnite tipku za deblokiranje **8** i okrenite prekidač za zaustavljanje udaraca/rotacije **9** u željeni položaj, dok se ne čuje osjetno preskakanje.

Položaj za **bušenje čekićem** u beton ili kamen

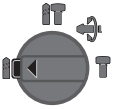

Položaj za **bušenje** bez čekića u drvo, metal, keramiku i plastiku, kao i za uvijanje vijaka

Položaj **Vario-Lock** za reguliranje položaja rada sa dlijetom

U ovom položaju još neće uskočiti prekidač za zaustavljanje udaraca/rotacije **9**.

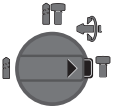

Položaj za **rad sa dlijetom**

Namještanje smjera rotacije

Sa preklopkom smjera rotacije **13** možete mijenjati smjer rotacije električnog alata.

▶ **Preklopku smjera rotacije 13 pritisnite samo u stanju mirovanja električnog alata.**

Rotacija u desno: Pritisnite preklopku smjera rotacije **13** do graničnika u položaj ⬅.

Rotacija u lijevo: Pritisnite preklopku smjera rotacije **13** do graničnika u položaj ➡.

Smjer rotacije za bušenje čekićem, bušenje i rad sa dlijetom namjestite uvijek na rotaciju u desno.

Uključivanje/isključivanje

– Za **uključivanje** električnog alata pritisnite prekidač za uključivanje/isključivanje **7**.
– Za **isključivanje** otpustite prekidač za uključivanje/isključivanje **7**.

Za štednju električne energije, električni alat uključite samo ako ćete ga koristiti.

Namještanje broja okretaja/broja udaraca

Broj okretaja/broj udaraca uključenog električnog alata možete bestupnjevito regulirati, ovisno od toga koliko se daleko utisne prekidač za uključivanje/isključivanje **7**.

Manjim pritiskom na prekidač za uključivanje/isključivanje **7** smanjuje se broj okretaja/broj udaraca. Povećanjem pritiska povećava se broj okretaja/broj udaraca.

Spojka protiv preopterećenja

▶ **Ako bi se radni alat ukliještio ili zaglavio, prekinut će se pogon do bušnog vretena. Uvijek čvrsto držite električni alat s obje ruke, zbog sila koje kod toga nastaju, i zauzmite stabilan položaj tijela.**

- ▶ **Isključite električni alat i oslobodite radni alat ako je električni alat blokiran. Kod uključivanja sa blokiranim alatom za bušenje nastaju veliki momenti reakcije.**

Upute za rad

- ▶ **Prije svih radova na električnom alatu izvucite mrežni utikač iz utičnice.**

Promjena položaja dlijeta (Vario-Lock)

Dlijeto možete aretirati u 36 položaja. Na taj način možete zauzeti optimalni radni položaj.

- – Umetnite dlijeto u stezač alata.
- – Okrenite prekidač za zaustavljanje udaraca/rotacije **9** u položaj „Vario-Lock“ (vidjeti „Namještanje vrste rada“, stranica 187).
- – Okrenite stezač alata u željeni položaj dlijeta.
- – Okrenite prekidač za zaustavljanje udaraca/rotacije **9** u položaj „rad sa dlijetom“. Stezač alata je time blokiran.
- – Namjestite smjer rotacije za rad dlijetom u desno.

Stavljanje nastavaka odvijača (vidjeti sliku L)

- ▶ **Električni alat stavljajte na maticu/vijak samo u isključenom stanju.** Radni alati koji se okreću mogu kliznuti.

Za primjenu nastavaka odvijača potreban vam je univerzalni držač **28** sa SDS-plus steznom drškom (pribor).

- – Očistite usadni kraj stezne drške i malo ga namažite mašću.
- – Univerzalni držač uz okretanje stavite u stezač alata dok se sam ne zabravi.
- – Provjerite zabravljivanje potezanjem za univerzalni držač.
- – Stavite nastavak odvijača u univerzalni držač. Koristite samo nastavke odvijača koji odgovaraju glavi vijka.
- – Okrenite prekidač za zaustavljanje udaraca/rotacije **9** u položaj „bušenje“.
- – Za vađenje univerzalnog držača pomaknite čahuru za zabravljivanje **5** prema natrag i izvadite univerzalni držač **28** iz stezača alata.

Održavanje i servisiranje

Održavanje i čišćenje

- ▶ **Prije svih radova na električnom alatu izvucite mrežni utikač iz utičnice.**
- ▶ **Električni alat i otvore za hlađenje održavajte čistim kako bi se moglo dobro i sigurno raditi.**
- ▶ **Oštećenu kapu za zaštitu od prašine treba odmah zamijeniti. Preporučuje se da taj posao obavi servis.**
- – Nakon svake uporabe očistite stezač alata **3**.

Ako je potrebna zamjena priključnog kabela, tada je treba provesti u Bosch servisu ili u ovlaštenom servisu za Bosch električne alate, kako bi se izbjeglo ugrožavanje sigurnosti.

Servisiranje i savjetovanje o primjeni

Za slučaj povratnih upita ili naručivanja rezervnih dijelova, molimo vas neizostavno navedite 10-znamenkasti kataloški broj sa tipske pločice električnog alata.

Ovlašteni servis će odgovoriti na vaša pitanja o popravcima i održavanju vašeg proizvoda te o rezervnim dijelovima. Povećane crteže i informacije o rezervnim dijelovima možete naći na adresi:

www.bosch-pt.com

Bosch tim za savjetovanje o primjeni rado će vam pomoći odgovorom na pitanja o našim proizvodima i priboru.

Hrvatski

Robert Bosch d.o.o
Kneza Branimira 22
10040 Zagreb
Tel.: (01) 2958051
Fax: (01) 2958050

Zbrinjavanje

Električni alat, pribor i ambalažu treba dovesti na ekološki prihvatljivu ponovnu primjenu.

Električne alate ne bacajte u kućni otpad!

Samo za zemlje EU:

Prema Europskim smjernicama 2012/19/EU za električne i elektroničke stare uređaje, električni alati koji više nisu uporabivi moraju se odvojeno sakupiti i dovesti na ekološki prihvatljivu ponovnu primjenu.

Zadržavamo pravo na promjene.

Eesti

Ohutusnõuded

Üldised ohutusjuhised

TÄHELEPANU **Kõik ohutusnõuded ja juhised tuleb läbi lugeda.** Ohutusnõuete ja juhiste eiramise tagajärjeks võib olla elektrilöök, tulekahju ja/või rasked vigastused.

Hoidke kõik ohutusnõuded ja juhised edasiseks kasutamiseks hoolikalt alles.

Allpool kasutatud mõiste „Elektriline tööriist“ käib võrgutoitega (toitejuhtmega) elektriliste tööriistade ja akutoitega (ilma toitejuhtmeta) elektriliste tööriistade kohta.

Ohutusnõuded tööpiirkonnas

- ▶ **Töökoht peab olema puhas ja hästi valgustatud.** Töökohas valitsev segadus ja hämarus võib põhjustada õnnetusi.
- ▶ **Ärge kasutage elektrilist tööriista plahvatusohtlikus keskkonnas, kus leidub tuleohtlikke vedelikke, gaase või tolmu.** Elektrilistest tööriistadest lööb sädemeid, mis võivad tolmu või aurud süüdata.
- ▶ **Elektrilise tööriista kasutamise ajal hoidke lapsed ja teised isikud töökohast eema.** Kui Teie tähelepanu kõrvale juhitakse, võib seade Teie kontrolli alt väljuda.

Elektriohutus

- **Elektrilise tööriista pistik peab pistikupessa sobima. Pistiku kallal ei tohi teha mingeid muudatusi. Ärge kasutage kaitsemaandusega elektriliste tööriistade puhul adapterpistikuid.** Muutmata pistikud ja sobivad pistikupesad vähendavad elektrilöögi saamise riski.
- **Vältige kehakontakti maandatud pindadega, nagu torud, radiaatorid, pliidid ja külmikud.** Kui Teie keha on maandatud, on elektrilöögi oht suurem.
- **Hoidke seadet vihma ja niiskuse eest.** Kui elektrilisse tööriista on sattunud vett, on elektrilöögi oht suurem.
- **Ärge kasutage toitejuhet otstarvetel, milleks see ei ole ette nähtud, näiteks elektrilise tööriista kandmiseks, ülesriputamiseks või pistiku pistikupesast väljatõmbamiseks. Hoidke toitejuhet kuumuse, õli, teravate servade ja seadme liikuvate osade eest.** Kahjustatud või keerduläinud toitejuhtmed suurendavad elektrilöögi ohtu.
- **Kui töötate elektrilise tööriistaga vabas õhus, kasutage ainult selliseid pikendusjuhtmeid, mida on lubatud kasutada ka välistingimustes.** Välistingimustes kasutamiseks sobiva pikendusjuhtme kasutamine vähendab elektrilöögi ohtu.
- **Kui elektrilise tööriista kasutamine niiskes keskkonnas on vältimatu, kasutage rikkevoolukaitselülitit.** Rikkevoolukaitselüliti kasutamine vähendab elektrilöögi ohtu.

Inimeste turvalisus

- **Olge tähelepanelik, jälgige, mida Te teete, ning toimige elektrilise tööriistaga töötades kaalutletult. Ärge kasutage elektrilist tööriista, kui olete väsinud või uimastite, alkoholi või ravimite mõju all.** Hetkeline tähelepanematus seadme kasutamisel võib põhjustada tõsiseid vigastusi.
- **Kandke isikukaitsevahendeid ja alati kaitseprille.** Isikukaitsevahendite, näiteks tolmumaski, libisemiskindlate turvajalatsite, kaitsekiivri või kuulmiskaitsevahendite kandmine – sõltuvalt elektrilise tööriista tüübist ja kasutusalast – vähendab vigastuste ohtu.
- **Vältige seadme tahtmatut käivitamist. Enne pistiku ühendamist pistikupessa, aku ühendamist seadme külge, seadme ülestõstmist ja kandmist veenduge, et elektriline tööriist on välja lülitatud.** Kui hoiate elektrilise tööriista kandmisel sõrme lülitil või ühendate vooluvõrku sisselülitatud seadme, võivad tagajärjeks olla õnnetused.
- **Enne elektrilise tööriista sisselülitamist eemaldage selle küljest reguleerimis- ja mutrivõtmed.** Seadme pöörleva osa küljes olev reguleerimis- või mutrivõti võib põhjustada vigastusi.
- **Vältige ebatavalist kehaasendit. Võtke stabiilne tööasend ja hoidke kogu aeg tasakaalu.** Nii saate elektrilist tööriista ootamatutes olukordades paremini kontrollida.
- **Kandke sobivat rõivastust. Ärge kandke laiu riideid ega ehteid. Hoidke juuksed, rõivad ja kindad seadme liikuvatest osadest eemal.** Lotendavad riided, ehted või pikad juuksed võivad sattuda seadme liikuvate osade vahele.
- **Kui on võimalik paigaldada tolmueemaldus- ja tolmukogumisseadiseid, veenduge, et need on seadmega ühendatud ja et neid kasutatakse õigesti.** Tolmueemaldusseadise kasutamine vähendab tolmust põhjustatud ohte.

Elektriliste tööriistade hoolikas käsitsemine ja kasutamine

- **Ärge koormake seadet üle. Kasutage töö tegemiseks selleks ettenähtud elektrilist tööriista.** Sobiva elektrilise tööriistaga töötate ettenähtud jõudluspiirides efektiivsemalt ja ohutumalt.
- **Ärge kasutage elektrilist tööriista, mille lüliti on rikkis.** Elektriline tööriist, mida ei ole enam võimalik lülitist sisse ja välja lülitada, on ohtlik ning tuleb parandada.
- **Tõmmake pistik pistikupesast välja ja/või eemaldage seadmest aku enne seadme reguleerimist, tarvikute vahetamist ja seadme ärapanekut.** See ettevaatusabinõu väldib elektrilise tööriista soovimatut käivitamist.
- **Kasutusvälisel ajal hoidke elektrilisi tööriistu lastele kättesaamatus kohas. Ärge laske seadet kasutada isikutel, kes seadet ei tunne või pole siintoodud juhiseid lugenud.** Asjatundmatute isikute käes on elektrilised tööriistad ohtlikud.
- **Hoolitsege seadme eest korralikult. Kontrollige, kas seadme liikuvad osad töötavad veatult ega kiildu kiini. Veenduge, et seadme detailid ei ole murdunud või kahjustatud määral, mis mõjutab seadme töökindlust. Laske kahjustatud detailid enne seadme kasutamist parandada.** Paljude õnnetuste põhjuseks on halvasti hooldatud elektrilised tööriistad.
- **Hoidke lõiketarvikud teravad ja puhtad.** Hoolikalt hooldatud, teravate lõikeservadega lõiketarvikud kiilduvad harvemini kinni ja neid on lihtsam juhtida.
- **Kasutage elektrilist tööriista, lisavarustust, tarvikuid jne vastavalt siintoodud juhistele ning nii, nagu konkreetse seadmetüübi jaoks ette nähtud. Arvestage seejuures töötingimuste ja teostatava töö iseloomuga.** Elektriliste tööriistade nõuetevastane kasutamine võib põhjustada ohtlikke olukordi.

Teenindus

- **Laske elektrilist tööriista parandada ainult kvalifitseeritud spetsialistidel, kes kasutavad originaalvaruosi.** Nii tagate püsivalt seadme ohutu töö.

Ohutusnõuded puurvasarate kasutamisel

- **Kandke kuulmiskaitsevahendeid.** Müra võib kahjustada kuulmist.
- **Kasutage seadme tarnekomplekti kuuluvaid lisakäepidemeid.** Kontrolli kaotus seadme üle võib põhjustada vigastusi.
- **Kui teostate töid, mille puhul võib tarvik või kruvi tabada varjatud elektrijuhtmeid või seadme enda toitejuhet, hoidke seadet ainult käepideme isoleeritud pinnast.** Kontakt pinge all oleva elektrijuhtmega võib pingestada seadme metallosad ja põhjustada elektrilöögi.

- **Varjatult paiknevate elektrijuhtmete, gaasi- või veetorude avastamiseks kasutage sobivaid otsimisseadmeid või pöörduge kohaliku elektri-, gaasi- või veevarustusfirma poole.** Kokkupuutel elektrijuhtmetega tekib tulekahju- ja elektrilöögioht. Gaasitorustiku vigastamisel tekib plahvatusoht. Veetorustiku vigastamine põhjustab materiaalse kahju ja võib tekitada elektrilöögi.
- **Hoidke elektrilist tööriista töötades mõlema käega ja säilitage stabiilne asend.** Elektriline tööriist püsib kahe käega hoides kindlamini käes.
- **Kinnitage töödeldav toorik.** Kinnitusseadmete või kruustangidega kinnitatud toorik püsib kindlamalt kui käega hoides.
- **Enne käestpanekut oodake, kuni elektriline tööriist on seiskunud.** Kasutatav tarvik võib kinni kiilduda ja põhjustada kontrolli kaotuse seadme üle.

Seadme ja selle funktsioonide kirjeldus

Kõik ohutusnõuded ja juhised tuleb läbi lugeda. Ohutusnõuete ja juhiste eiramise tagajärjeks võib olla elektrilöök, tulekahju ja/või rasked vigastused.

Avage kokkuvolditud lehekülg, millel on toodud joonised seadme kohta, ja jätke see kasutusjuhendi lugemise ajaks lahti.

Nõuetekohane kasutamine

Seade on ette nähtud betooni, tellise ja kivi löökpuurimiseks ning kergemateks meiseldustöödeks. Samuti sobib see puidu, metalli, keraamiliste plaatide ja plastmaterjalide löögita puurimiseks. Elektrooniliselt reguleeritavad ja parema/vasaku käiguga varustatud seadmed sobivad ka kruvide keeramiseks.

Seadme osad

Seadme osade numeratsiooni aluseks on jooniste leheküljel toodud numbrid.

1 Kiirkinnituspadrun (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus vahetatav padrun (GBH 3-28 DFR)
3 SDS-plus-padrun
4 Tolmukaitse
5 Lukustushülss
6 Vahetatava padruni lukustusrõngas (GBH 3-28 DFR)
7 Lüliti (sisse/välja)
8 Töörežiimilüliti vabastusnupp
9 Töörežiimilüliti
10 Nupp sügavuspiiriku reguleerimiseks
11 Sügavuspiirik
12 Lisakäepide (isoleeritud haardepind)
13 Reverslüliti
14 Käepide (isoleeritud haardepind)
15 Hammasvööpadruni kinnituskruvi*
16 Hammasvööpadrun*
17 SDS-plus-adapter padrunile*
18 Padruni kinnituskoht (GBH 3-28 DFR)
19 Identifitseerimissooned
20 Kiirkinnituspadruni eesmine hülss (GBH 3-28 DFR)
21 Kiirkinnituspadruni rõngas (GBH 3-28 DFR)
22 Saugfixi tolmueemaldusava*
23 Saugfixi klemmkruvi*
24 Saugfixi sügavuspiirik*
25 Saugfixi teleskooptoru*
26 Saugfixi tiibkruvi*
27 Saugfixi juhttoru*
28 SDS-plus-kinnitusega universaaladapter*

***Tarnekomplekt ei sisalda kõiki kasutusjuhendis olevatel joonistel kujutatud või kasutusjuhendis nimetatud lisatarvikuid. Lisatarvikute täieliku loetelu leiate meie lisatarvikute kataloogist.**

Andmed müra/vibratsiooni kohta

Müra mõõdetud vastavalt standardile EN 60745.

Elektrilise tööriista A-korrigeeritud müratase on üldjuhul: Helirõhu tase 91 dB(A); helivõimsuse tase 102 dB(A). Mõõtemääramatus K = 3 dB.

Kasutage kuulmiskaitsevahendeid!

GBH 3-28 DRE:

Vibratsioonitase a_h (kolme telje vektorsumma) ja mõõtemääramatus K, kindlaks tehtud kooskõlas standardiga EN 60745:
betooni löökpuurimisel: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
meiseldamisel: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
metalli puurimisel: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
kruvide keeramisel: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Vibratsioonitase a_h (kolme telje vektorsumma) ja mõõtemääramatus K, kindlaks tehtud kooskõlas standardiga EN 60745:
betooni löökpuurimisel: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
meiseldamisel: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
metalli puurimisel: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
kruvide keeramisel: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Käesolevas juhendis esitatud vibratsioonitase on mõõdetud standardi EN 60745 kohase mõõtemeetodi järgi ja seda saab kasutada elektriliste tööriistade omavaheliseks võrdlemiseks. See sobib ka vibratsiooni esialgseks hindamiseks.
Toodud vibratsioonitase on tüüpiline elektrilise tööriista kasutamisel ettenähtud töödeks. Kui elektrilist tööriista kasutatakse muudeks töödeks, kui kasutatakse teisi tarvikuid või kui tööriista hooldus pole piisav, võib vibratsioonitase olla siiski teistsugune. Sellest tingituna võib vibratsioon olla tööperioodil tervikuna tunduvalt suurem.
Vibratsiooni täpseks hindamiseks tuleb arvesse võtta ka aega, mil seade oli välja lülitatud või küll sisse lülitatud, kuid tegelikult tööle rakendamata. Sellest tingituna võib vibratsioon olla tööperioodil tervikuna tunduvalt väiksem.
Rakendage tööriista kasutaja kaitsmiseks vibratsiooni mõju eest täiendavaid kaitsemeetmeid, näiteks: hooldage tööriistu ja tarvikuid piisavalt, hoidke käed soojas, tagage sujuv töökorraldus.

Tehnilised andmed

Puurvasar		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Tootenumber		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Pöörete arvu juhtimine		●	●
Pöörlemise seiskamine		●	●
Parem/vasak käik		●	●
Vahetatav padrun		–	●
Nimivõimsus	W	800	800
Löökide arv	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Löögitugevus EPTA-Procedure 05/2009 kohaselt	J	3,1	3,1
Pöörete arv	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Padrun		SDS-plus	SDS-plus
Spindlikaela läbimõõt	mm	50	50
Puuri lubatud läbimõõt: (vt ka lk 191)			
– Betoonis*	mm	28	28
– müüritis (õõneskroonpuuriga)	mm	82	82
– Teras	mm	13	13
– Puit	mm	30	30
Kaal EPTA-Procedure 01/2003 järgi	kg	3,5	3,6
Kaitseaste		⧈/II	⧈/II

*ei sobi õõneskroonpuuriga

Andmed kehtivad nimipingel [U] 230 V. Teistsuguste pingete ja kasutusriigis spetsiifiliste mudelite puhul võivad toodud andmed varieeruda.

Vastavus normidele CE

Kinnitame ainuvastutajana, et punktis „Tehnilised andmed“ kirjeldatud toode vastab järgmistele standarditele või normdokumentidele: EN 60745 vastavalt direktiivide 2011/65/EL, 2004/108/EÜ, 2006/42/EÜ.

Tehniline toimik (2006/42/EÜ) saadaval:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President
Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montaaž

▶ **Enne mistahes tööde teostamist elektrilise tööriista kallal tõmmake pistik pistikupesast välja.**

Lisakäepide

▶ **Kasutage seadet alati koos lisakäepidemega 12.**

Lisakäepideme keeramine (vt joonist A)

Lisakäepidet **12** võite vastavalt oma soovile pöörata asendisse, mis võimaldab turvalise ja mugava töö.

– Keerake lisakäepidet **12** vastupäeva ja seadke lisakäepide **12** soovitud asendisse. Seejärel keerake lisakäepide **12** päripäeva kinni.

Veenduge, et lisakäepideme kinnitusriba on korpuse vastavas soones.

Puurimissügavuse reguleerimine (vt joonist B)

Sügavuspiirikuga **11** saab kindlaks määrata soovitud puurimissügavuse **X**.

– Vajutage sügavuspiiriku reguleerimise nupule **10** ja paigaldage sügavuspiirik lisakäepidemesse **12**. Sügavuspiiriku **11** rihveldatud pool peab olema suunatud alla.
– Lükake SDS-plus-tarvik lõpuni SDS-plus-padrunisse **3**. Vastasel korral võib SDS-plus-tarviku liikuvus puurimissügavuse valeks muuta.
– Tõmmake sügavuspiirik nii kaugele välja, et puuri otsa ja sügavuspiiriku otsa vaheline vahemaa vastaks soovitud puurimissügavusele **X**.

Padruni ja tarvikute valik

Materjal	Töörežiim		
Betoonis	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–

Materjal	Töörežiim		
Müüritises	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Teras	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Puit	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Löökpuurimiseks ja meiseldamiseks läheb vaja SDS-plus-tarvikuid, mis paigaldatakse SDS-plus-padrunisse.

Puidu, metalli, keraamiliste plaatide ja plastmaterjalide löögita puurimiseks, samuti kruvide keeramiseks kasutatakse ilma SDS-plus-kinnituseta tarvikuid (nt silindrilise sabaga puure). Nende tarvikute jaoks läheb vaja kiirkinnituspadrunit või hammasvööpadrunit.

GBH 3-28 DFR: SDS-plus vahetatava padruni **2** saab kergesti asendada tarnekomplekti kuuluva kiirkinnituspadruniga **1**.

Hammasvööpadruni vahetamine (GBH 3-28 DRE)

Et töötada SDS-plus-kinnituseta tarvikutega (nt silindrilise sabaga puuriga), tuleb seadme külge kinnitada sobiv padrun (hammasvöö- või kiirkinnituspadrun, lisatarvik).

Hammasvööpadruni paigaldamine (vt joonist C)

– Keerake SDS-plus-adapter **17** hammasvööpadrunisse **16**. Kinnitage hammasvööpadrun **16** kinnituskruviga **15**. **Pange tähele, et kinnituskruvi on vasakkeermega.**

Hammasvööpadruni paigaldamine (vt joonist C)

– Puhastage adapteri padrunisse kinnituvat osa ja määrige seda kergelt.
– Lükake hammasvööpadrun koos adapteriga pöördliigutusega padrunisse, kuni see automaatselt lukustub.
– Lukustuse kontrollimiseks tõmmake hammasvööpadrunit.

Hammasvööpadruni eemaldamine

– Lükake lukustushülss **5** taha ja võtke hammasvööpadrun **16** maha.

Vahetatava padruni eemaldamine/paigaldamine (GBH 3-28 DFR)

Vahetatava padruni eemaldamine (vt joonist D)

– Tõmmake vahetatava padruni lukustusrõngas **6** taha, hoidke seda selles asendis ja tõmmake SDS-plus vahetatav padrun **2** või kiirkinnituspadrun **1** suunaga ette maha.

Pärast eemaldamist kaitske vahetatavat padrunit määrdumise eest.

Vahetatava padruni paigaldamine (vt joonist E)

▶ **Kasutage üksnes konkreetsele mudelile ette nähtud originaaldetaile ja veenduge, et identifitseerimissoonte 19 arv on õige.Kasutada tohib vaid kahe või kolme indentifitseerimissoonega vahetatavat padrunit.** Kui elektrilises tööriistas kasutatakse ebasobivat vahetatavat padrunit, võib tarvik tööriista kasutamise ajal välja kukkuda.

– Enne paigaldamist puhastage vahetatav padrun ja määrige selle sisseasetatavat osa kergelt.
– Võtke SDS-plus vahetatavast padrunist **2** või kiirkinnituspadrunist **1** terve käega ümbert kinni. Lükake vahetatav padrun pöördliigutusega padruni kinnituskohta **18**, kuni kuulete fikseerumisest märku andvat heli.
– Vahetatav padrun lukustub automaatselt. Lukustuse kontrollimiseks tõmmake vahetatavat padrunit.

Tarviku vahetus

Tolmukaitse **4** kaitseb seadet töötamise ajal puurimistolmu sissetungimise eest. Tarviku paigaldamisel jälgige, et tolmukaitse **4** ei saa vigastada.

▶ **Vigastatud tolmukaitse tuleb kohe välja vahetada. Tolmukaitse väljavahetamiseks tuleks seade toimetada remonditöökotta.**

SDS-plus-tarviku paigaldamine (vt joonist F)

SDS-plus-padrun võimaldab tarvikut tööriista abita lihtsalt ja kiiresti vahetada.

– GBH 3-28 DFR: Paigaldage SDS-plus vahetatav padrun **2**.
– Puhastage tarviku padrunisse kinnituv osa ja määrige seda kergelt.
– Lükake tarvik pöördliigutusega padrunisse, kuni tarvik automaatselt lukustub.
– Lukustuse kontrollimiseks tõmmake tarvikut.

SDS-plus-tarvik on süsteemist tingituna vabalt liikuv. Seetõttu tekib tühikäigul kerge kõrvalekalle. See ei mõjuta puurimistäpsust, sest puur tsentreerub puurimisel automaatselt.

SDS-plus-tarviku eemaldamine (vt joonist G)

– Lükake lukustushülss **5** taha ja võtke tarvik välja.

Ilma SDS-plus-kinnituseta tarvikute paigaldamine (GBH 3-28 DRE)

Märkus: Ärge kasutage ilma SDS-plus-kinnituseta tarvikuid löökpuurimiseks ega meiseldamiseks! Löökpuurimine ja meiseldamine kahjustab SDS-plus-kinnituseta tarvikuid ja padrunit.

– Paigaldage hammasvööpadrun **16** (vt „Hammasvööpadruni vahetamine“, lk 192).
– Tarviku paigaldamiseks keerake hammasvööpadrun **16** lahti. Paigaldage tarvik.
– Asetage padrunvõti hammasvööpadruni **16** vastavatesse avadesse ja pingutage tarvik ühtlaselt kinni.
– Keerake töörežiimilüliti **9** asendisse „Puurimine“.

Ilma SDS-plus-kinnituseta tarvikute eemaldamine (GBH 3-28 DRE)

– Keerake hammasvööpadruni **16** hülssi padrunvõtme abil vastupäeva, kuni tarvikut on võimalik eemaldada.

Ilma SDS-plus-kinnituseta tarvikute paigaldamine (GBH 3-28 DFR) (vt joonist H)

Märkus: Ärge kasutage ilma SDS-plus-kinnituseta tarvikuid löökpuurimiseks ega meiseldamiseks! Löökpuurimine ja meiseldamine kahjustab SDS-plus-kinnituseta tarvikuid ja padrunit.

– Paigaldage kiirkinnituspadrun **1**.
– Hoidke kinni kiirkinnituspadruni rõngast **21**. Avage padrun, keerates eesmist hülssi **20** lahti nii palju, et tarvikut on võimalik kohale asetada. Hoidke rõngast **21** ja keerake eesmist hülssi **20** tugevasti noole suunas, kuni on kuulda fikseerumisest märku andvat heli.
– Kinnitumise kontrollimiseks tõmmake tarvikust.

Märkus: Kui padrun on lõpuni avatud, võib padruni kinnikeeramisel kostuda fikseerumisest märku andev heli, kuid padrun ei sulgu.
Sel juhul keerake eesmist hülssi **20** korraks noolele vastupidises suunas. Seejärel on võimalik padrunit sulgeda.

– Keerake töörežiimilüliti **9** asendisse „Puurimine“.

Ilma SDS-plus-kinnituseta tarvikute eemaldamine (GBH 3-28 DFR) (vt joonist I)

– Hoidke kiirkinnituspadruni rõngast **21** kinni. Avage padrun, keerates eesmist hülssi **20** noole suunas lahti nii palju, et tarvikut on võimalik kohale asetada.

Tolmueemaldus Saugfix abil (lisatarvik)

▶ Pliisisaldusega värvide, teatud puiduliikide, mineraalide ja metalli tolm võib kahjustada tervist. Tolmuga kokkupuude ja tolmu sissehingamine võib põhjustada seadme kasutajal või läheduses viibivatel inimestel allergilisi reaktsioone ja/või hingamisteede haigusi.
Teatud tolm, näiteks tamme- ja pöögitolm, on vähkitekitava toimega, iseäranis kombinatsioonis puidutöötlemisel kasutatavate lisaainetega (kromaadid, puidukaitsevahendid). Asbesti sisaldavat materjali tohivad töödelda üksnes vastava ala asjatundjad.
  – Kasutage konkreetse materjali eemaldamiseks sobivat tolmuimejat.
  – Tagage töökohas hea ventilatsioon.
  – Soovitav on kasutada hingamisteede kaitsemaski filtriga P2.

  Pidage kinni töödeldavate materjalide suhtes Teie riigis kehtivatest eeskirjadest.

▶ **Vältige tolmu kogunemist töökohta.** Tolm võib kergesti süttida.

Saugfixi paigaldamine (vt joonist J)

Tolmueemalduseks läheb vaja Saugfixi (lisatarvik). Puurimisel vetrub Saugfix tagasi, nii et Saugfixi pea on alati tihedalt vastu aluspinda.

– Vajutage sügavuspiiriku reguleerimise nupule **10** ja võtke sügavuspiirik maha **11**. Vajutage nupule **10** uuesti ja paigaldage Saugfix eestpoolt lisakäepidemesse **12**.
– Ühendage Saugfixi avaga **22** imivoolik (läbimõõt 19 mm, lisatarvik).
  Tolmuimeja peab töödeldava materjali tolmu imemiseks sobima.
– Tervistkahjustava, kantserogeense ja kuiva tolmu eemaldamiseks kasutage spetsiaaltolmuimejat.

Puurimissügavuse reguleerimine Saugfixil (vt joonist K)

Soovitud puurimissügavust **X** saate välja reguleerida ka siis, kui Saugfix on külge monteeritud.

– Lükake SDS-plus-tarvik lõpuni SDS-plus-padrunisse **3**. Vastasel korral võib SDS-plus-tarviku liikuvus puurimissügavuse valeks muuta.
– Keerake lahti Saugfixi tiibkruvi **26**.
– Asetage seade sisse lülitamata tugevasti puuritavale kohale. SDS-plus-tarvik peab seejuures pinnale toetuma.
– Nihutage Saugfixi juhttoru **27** nii, et Saugfixi pea toetub puuritavale pinnale. Ärge lükake juhttoru **27** üle teleskooptoru **25** kaugemale kui vajalik, nii et skaalast jääb võimalikult suur osa teleskooptorul **25** näha.
– Keerake tiibkruvi **26** uuesti kinni. Keerake lahti Saugfixi tiibkruvi **23**.
– Nihutage sügavuspiirikut **24** teleskooptorul **25** nii, et joonisel näidatud vahemaa **X** vastab soovitud puurimissügavusele.
– Keerake klemmkruvi **23** selles asendis kinni.

Kasutus

Seadme kasutuselevõtt

▶ **Pöörake tähelepanu võrgupingele! Võrgupinge peab ühtima tööriista andmesildil märgitud pingega. Andmesildil toodud 230 V seadmeid võib kasutada ka 220 V võrgupinge korral.**

Töörežiimi valik

Töörežiimilülitiga **9** valite seadme töörežiimi.

Märkus: Töörežiimi tohib muuta üksnes siis, kui seade on välja lülitatud! Vastasel korral võib seade kahjustuda.

– Töörežiimi vahetamiseks vajutage vabastusnupule **8** ja keerake töörežiimilüliti **9** soovitud asendisse, kuni see kuuldavalt kohale fikseerub.

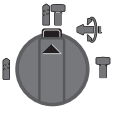

Asend **löökpuurimiseks** betoonis või kivis

Asend puidu, metalli, keraamiliste plaatide ja plastmaterjalide **puurimiseks** ning kruvide keeramiseks

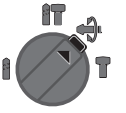

Asend **Vario-Lock** meisli asendi reguleerimiseks

Selles asendis ei fikseeru töörežiimilüliti **9** kohale.

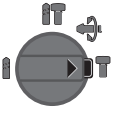

Asend **meiseldamiseks**

Pöörlemissuuna ümberlülitamine

Reverslülitiga **13** saate muuta seadme pöörlemissuunda.

▶ **Reverslülitit 13 käsitsege ainult siis, kui seadme spindel ei pöörle.**

Parem käik: Suruge reverslüliti **13** lõpuni asendisse ◀.

Vasak käik: Suruge reverslüliti **13** lõpuni asendisse ▶.

Löökpuurimiseks, puurimiseks ja meiseldamiseks lülitage seade alati paremale käigule.

Sisse-/väljalülitus

– Tööriista **sisselülitamiseks** vajutage lülitile (sisse/välja) **7**.
– Seadme **väljalülitamiseks** vabastage lüliti (sisse/välja) **7**.

Energia säästmiseks lülitage elektriline tööriist sisse vaid siis, kui seda kasutate.

Pöörete arvu/löökide arvu reguleerimine

Sisselülitatud seadme pöörete/löökide arvu saab sujuvalt reguleerida vastavalt sellele, kui palju lülitit (sisse/välja) **7** sisse vajutada.

Kerge surve lülitile (sisse/välja) **7** annab madala pöörete arvu/löökide arvu. Surve suurendamine suurendab ka pöörete arvu/löökide arvu.

Ülekoormuskaitse

▶ **Puurimistarviku kinnikiildumisel või haakumisel seadme spindel seiskub. Sellega kaasnevate jõudude tasakaalustamiseks tuleb seadet hoida alati kahe käega ja võtta stabiilne tööasend.**

▶ **Seadme kinnikiildumise korral lülitage seade välja ja eemaldage tarvik. Kinnikiildunud tarvikuga seadme sisselülitamisel tekivad suured reaktsioonimomendid.**

Tööjuhised

▶ **Enne mistahes tööde teostamist elektrilise tööriista kallal tõmmake pistik pistikupesast välja.**

Meisli asendi muutmine (Vario-Lock)

Meislit saab lukustada 36 asendisse. Nii on võimalik valida optimaalset tööasendit.

– Asetage meisel padrunisse.
– Keerake töörežiimilüliti **9** asendisse „Vario-Lock“ (vt „Töörežiimi valik“, lk 193).
– Pöörake padrun soovitud asendisse.
– Keerake töörežiimilüliti **9** asendisse „Meiseldamine“. Padrun on sellega lukustatud.
– Meiseldamiseks reguleerige seade paremale käigule.

Kruvikeeramistarvikute kinnitamine (vt joonist L)

▶ **Mutrile/kruvile asetamisel peab seade olema välja lülitatud.** Pöörlevad tarvikud võivad kohalt libiseda.

Kruvikeeramistarvikute kasutamiseks läheb vaja SDS-plus-kinnitusega universaaladapterit **28** (lisatarvik).

– Puhastage adapteri padrunisse kinnituvat osa ja määrige seda kergelt.
– Lükake universaaladapter pöördliigutusega padrunisse, kuni see automaatselt lukustub.
– Lukustuse kontrollimiseks tõmmake universaaladapterit.
– Kinnitage universaaladapterisse kruvikeeramistarvik. Kasutage ainult kruvi peaga sobivaid kruvikeeramistarvikuid.
– Keerake töörežiimilüliti **9** asendisse „Puurimine“.
– Universaaladapteri eemaldamiseks lükake lukustushülssi **5** taha ja võtke universaaladapter **28** padrunist välja.

Hooldus ja teenindus

Hooldus ja puhastus

▶ **Enne mistahes tööde teostamist elektrilise tööriista kallal tõmmake pistik pistikupesast välja.**

▶ **Seadme laitmatu ja ohutu töö tagamiseks hoidke seade ja selle ventilatsiooniavad puhtad.**

▶ **Vigastatud tolmukaitse tuleb kohe välja vahetada. Tolmukaitse väljavahetamiseks tuleks seade toimetada remonditöökotta.**

– Puhastage padrunit **3** iga kord pärast kasutamist.

Tööohutuse tagamiseks tuleb toitejuhe lasta vajaduse korral vahetada Boschi elektriliste tööriistade volitatud parandustöökojas.

Klienditeenindus ja müügijärgne nõustamine

Järelepärimiste esitamisel ja tagavaraosade tellimisel näidake kindlasti ära seadme andmesildil olev 10-kohaline tootenumber.

Klienditeeninduses vastatakse toote paranduse ja hoolduse ning varuosade kohta esitatud küsimustele. Joonised ja teabe varuosade kohta leiate ka veebisaidilt:
www.bosch-pt.com
Boschi nõustajad osutavad Teile toodete ja tarvikute küsimustes meeleldi abi.

Eesti Vabariik

Mercantile Group AS
Boschi elektriliste käsitööriistade remont ja hooldus
Pärnu mnt. 549
76401 Saue vald, Laagri
Tel.: 679 1122
Faks: 679 1129

Kasutuskõlbmatuks muutunud seadmete käitlus

Elektriseadmed, lisatarvikud ja pakendid tuleks keskkonnasäästlikult ringlusse võtta.

Ärge visake kasutusressursi ammendanud elektrilisi tööriistu olmejäätmete hulka!

Üksnes EL liikmesriikidele:

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete kohta ning direktiivi kohaldamisele liikmesriikides tuleb kasutuskõlbmatuks muutunud elektrilised tööriistad eraldi kokku koguda ja keskkonnasäästlikult korduskasutada või ringlusse võtta.

Tootja jätab endale õiguse muudatuste tegemiseks.

Latviešu

Drošības noteikumi

Vispārējie drošības noteikumi darbam ar elektroinstrumentiem

⚠ BRĪDINĀJUMS **Uzmanīgi izlasiet visus drošības noteikumus.** Šeit sniegto drošības noteikumu un norādījumu neievērošana var izraisīt aizdegšanos un būt par cēloni elektriskajam triecienam vai nopietnam savainojumam.

Pēc izlasīšanas uzglabājiet šos noteikumus turpmākai izmantošanai.

Turpmākajā izklāstā lietotais apzīmējums „elektroinstruments“ attiecas gan uz tīkla elektroinstrumentiem (ar elektrokabeli), gan arī uz akumulatora elektroinstrumentiem (bez elektrokabeļa).

Drošība darba vietā

- **Sekojiet, lai darba vieta būtu tīra un sakārtota.** Nekārtīgā darba vietā un sliktā apgaismojumā var viegli notikt nelaimes gadījums.
- **Nelietojiet elektroinstrumentu eksplozīvu vai ugunsnedrošu vielu tuvumā un vietās ar paaugstinātu gāzes vai putekļu saturu gaisā.** Darba laikā elektroinstruments nedaudz dzirksteļo, un tas var izsaukt viegli degošu putekļu vai tvaiku aizdegšanos.
- **Lietojot elektroinstrumentu, neļaujiet nepiederošām personām un jo īpaši bērniem tuvoties darba vietai.** Citu personu klātbūtne var novērst uzmanību, kā rezultātā jūs varat zaudēt kontroli pār elektroinstrumentu.

Elektrodrošība

- **Elektroinstrumenta kontaktdakšai jābūt piemērotai elektrotīkla kontaktligzdai. Kontaktdakšas konstrukciju nedrīkst nekādā veidā mainīt. Nelietojiet kontaktdakšas salāgotājus, ja elektroinstruments caur kabeli tiek savienots ar aizsargzemējuma ķēdi.** Neizmainītas konstrukcijas kontaktdakša, kas piemērota kontaktligzdai, ļauj samazināt elektriskā trieciena saņemšanas risku.
- **Darba laikā nepieskarieties sazemētiem priekšmetiem, piemēram, caurulēm, radiatoriem, plītīm vai ledusskapjiem.** Pieskaroties sazemētām virsmām, pieaug risks saņemt elektrisko triecienu.
- **Nelietojiet elektroinstrumentu lietus laikā, neturiet to mitrumā.** Mitrumam iekļūstot elektroinstrumentā, pieaug risks saņemt elektrisko triecienu.
- **Nenesiet un nepiekariet elektroinstrumentu aiz elektrokabeļa. Neraujiet aiz kabeļa, ja vēlaties atvienot instrumentu no elektrotīkla kontaktligzdas. Sargājiet elektrokabeli no karstuma, eļļas, asām šķautnēm un elektroinstrumenta kustīgajām daļām.** Bojāts vai samezglojies elektrokabelis var būt par cēloni elektriskajam triecienam.
- **Darbinot elektroinstrumentu ārpus telpām, izmantojiet tā pievienošanai vienīgi tādus pagarinātājkabeļus, kuru lietošana ārpus telpām ir atļauta.** Lietojot elektrokabeli, kas piemērots darbam ārpus telpām, samazinās risks saņemt elektrisko triecienu.
- **Ja elektroinstrumentu tomēr nepieciešams lietot vietās ar paaugstinātu mitrumu, izmantojiet tā pievienošanai noplūdes strāvas aizsargreleju.** Lietojot noplūdes strāvas aizsargreleju, samazinās risks saņemt elektrisko triecienu.

Personiskā drošība

- **Darba laikā saglabājiet paškontroli un rīkojieties saskaņā ar veselo saprātu. Pārtrauciet darbu, ja jūtaties noguris vai atrodaties alkohola, narkotiku vai medikamentu izraisītā reibumā.** Strādājot ar elektroinstrumentu, pat viens neuzmanības mirklis var būt par cēloni nopietnam savainojumam.
- **Izmantojiet individuālos darba aizsardzības līdzekļus. Darba laikā nēsājiet aizsargbrilles.** Individuālo darba aizsardzības līdzekļu (putekļu maskas, neslīdošu apavu un aizsargķiveres vai ausu aizsargu) pielietošana atbilstoši elektroinstrumenta tipam un veicamā darba raksturam ļauj izvairīties no savainojumiem.
- **Nepieļaujiet elektroinstrumenta patvaļīgu ieslēgšanos. Pirms elektroinstrumenta pievienošanas elektrotīklam, akumulatora ievietošanas vai izņemšanas, kā arī pirms elektroinstrumenta pārnešanas pārliecinieties, ka tas ir izslēgts.** Pārnesot elektroinstrumentu, ja pirksts atrodas uz ieslēdzēja, kā arī pievienojot to elektrobarošanas avotam laikā, kad elektroinstruments ir ieslēgts, var viegli notikt nelaimes gadījums.
- **Pirms elektroinstrumenta ieslēgšanas neaizmirstiet izņemt no tā regulējošos instrumentus vai atslēgas.** Regulējošais instruments vai atslēga, kas ieslēgšanas brīdī atrodas elektroinstrumenta kustīgajās daļās, var radīt savainojumu.
- **Darba laikā izvairieties ieņemt neērtu vai nedabisku ķermeņa stāvokli. Vienmēr ieturiet stingru stāju un centieties saglabāt līdzsvaru.** Tas atvieglo elektroinstrumenta vadību neparedzētās situācijās.
- **Izvēlieties darbam piemērotu apģērbu. Darba laikā nenēsājiet brīvi plandošas drēbes un rotaslietas. Netuviniet matus, apģērbu un aizsargcimdus elektroinstrumenta kustīgajām daļām.** Elektroinstrumenta kustīgajās daļās var ieķerties vaļīgas drēbes, rotaslietas un gari mati.
- **Ja elektroinstrumenta konstrukcija ļauj tam pievienot ārējo putekļu uzsūkšanas vai savākšanas/uzkrāšanas ierīci, sekojiet, lai tā būtu pievienota un pareizi darbotos.** Pielietojot putekļu uzsūkšanu vai savākšanu/uzkrāšanu, samazinās to kaitīgā ietekme uz strādājošās personas veselību.

Saudzējoša apiešanās un darbs ar elektroinstrumentiem

- **Nepārslogojiet elektroinstrumentu. Katram darbam izvēlieties piemērotu elektroinstrumentu.** Elektroinstruments darbojas labāk un drošāk pie nominālās slodzes.
- **Nelietojiet elektroinstrumentu, ja ir bojāts tā ieslēdzējs.** Elektroinstruments, ko nevar ieslēgt un izslēgt, ir bīstams lietošanai un to nepieciešams remontēt.

- **Pirms elektroinstrumenta apkopes, regulēšanas vai darbinstrumenta nomaiņas atvienojiet tā kontaktdakšu no barojošā elektrotīkla vai izņemiet no tā akumulatoru.** Šādi iespējams novērst elektroinstrumenta nejaušu ieslēgšanos.
- **Ja elektroinstruments netiek lietots, uzglabājiet to piemērotā vietā, kur elektroinstruments nav sasniedzams bērniem un personām, kuras neprot ar to rīkoties vai nav iepazinušās ar šiem noteikumiem.** Ja elektroinstrumentu lieto nekompetentas personas, tas var apdraudēt cilvēku veselību.
- **Rūpīgi veiciet elektroinstrumenta apkalpošanu. Pārbaudiet, vai kustīgās daļas darbojas bez traucējumiem un nav iespiestas, vai kāda no daļām nav salauzta vai bojāta, vai katra no tām pareizi funkcionē un pilda tai paredzēto uzdevumu. Nodrošiniet, lai bojātās daļas tiktu savlaicīgi nomainītas vai remontētas pilnvarotā remonta darbnīcā.** Daudzi nelaimes gadījumi notiek tāpēc, ka elektroinstruments pirms lietošanas nav pienācīgi apkalpots.
- **Savlaicīgi notīriet un uzasiniet griezošos darbinstrumentus.** Rūpīgi kopti elektroinstrumenti, kas apgādāti ar asiem griezējinstrumentiem, ļauj strādāt daudz ražīgāk un ir vieglāk vadāmi.
- **Lietojiet vienīgi tādus elektroinstrumentus, papildpiederumus, darbinstrumentus utt., kas atbilst šeit sniegtajiem norādījumiem, ņemot vērā arī konkrētos darba apstākļus un pielietojuma īpatnības.** Elektroinstrumentu lietošana citiem mērķiem, nekā tiem, kuriem to ir paredzējusi ražotājfirma, ir bīstama un var novest pie neparedzamām sekām.

Apkalpošana

- **Nodrošiniet, lai elektroinstrumenta remontu veiktu kvalificēts personāls, nomaiņai izmantojot oriģinālās rezerves daļas un piederumus.** Tikai tā iespējams panākt un saglabāt vajadzīgo darba drošības līmeni.

Drošības noteikumi perforatoriem

- **Lietojiet līdzekļus dzirdes orgānu aizsardzībai.** Trokšņa iedarbība var radīt paliekošus dzirdes traucējumus.
- **Lietojiet papildrokturus, ja tie ir piegādāti kopā ar elektroinstrumentu.** Kontroles zaudēšana var kļūt par cēloni savainojumiem.
- **Veicot darbus, kuru laikā darbinstruments vai ieskrūvējamā skrūve var skart slēptus elektriskos vadus vai paša instrumenta elektrokabeli, turiet instrumentu tikai aiz izolētajām virsmām.** Instrumentam saskaroties ar spriegumnesošiem vadiem, spriegums var nonākt arī uz tā metāla daļām un izraisīt elektrisko triecienu.
- **Lietojot piemērotu metālmeklētāju, pārbaudiet, vai apstrādes vietu nešķērso slēptas komunālapgādes līnijas, vai arī griezieties pēc konsultācijas vietējā komunālās saimniecības iestādē.** Darbinstrumenta saskaršanās ar elektropārvades līniju var izraisīt aizdegšanos vai būt par cēloni elektriskajam triecienam. Bojājums gāzes pārvades līnijā var izraisīt sprādzienu. Darbinstrumentam skarot ūdensvada cauruli, var tikt bojātas materiālās vērtības, kā arī strādājošā persona var saņemt elektrisko triecienu.
- **Darba laikā stingri turiet elektroinstrumentu ar abām rokām un centieties ieturēt drošu stāju.** Elektroinstrumentu ir drošāk vadīt ar abām rokām.
- **Nostipriniet apstrādājamo priekšmetu.** Iestiprinot apstrādājamo priekšmetu skrūvspīlēs vai citā stiprinājuma ierīcē, strādāt ir drošāk, nekā tad, ja tas tiek turēts ar rokām.
- **Pirms elektroinstrumenta novietošanas nogaidiet, līdz tas pilnīgi apstājas.** Kustībā esošs darbinstruments var iestrēgt, izsaucot kontroles zaudēšanu pār elektroinstrumentu.

Izstrādājuma un tā darbības apraksts

Uzmanīgi izlasiet visus drošības noteikumus. Šeit sniegto drošības noteikumu un norādījumu neievērošana var izraisīt aizdegšanos un būt par cēloni elektriskajam triecienam vai nopietnam savainojumam.

Lūdzam atvērt atlokāmo lappusi ar elektroinstrumenta attēlu un turēt to atvērtu visu laiku, kamēr tiek lasīta lietošanas pamācība.

Pielietojums

Elektroinstruments ir paredzēts betona, ķieģeļu un akmens triecienurbšanai, kā arī viegliem atskaldīšanas darbiem ar kaltu. Tas ir piemērots arī koka, metāla, keramikas un plastmasas beztriecienu urbšanai. Elektroinstrumenti ar elektronisko gaitas regulēšanu un griešanas virziena pārslēgšanu ir lietojami arī skrūvēšanai.

Attēlotās sastāvdaļas

Attēloto sastāvdaļu numerācija atbilst numuriem elektroinstrumenta attēlā, kas sniegts ilustratīvajā lappusē.

1 Nomaināmā bezatslēgas urbjpatrona (GBH 3-28 DFR)
2 Nomaināmā SDS-plus urbjpatrona (GBH 3-28 DFR)
3 SDS-plus turētājaptvere
4 Putekļu aizsargs
5 Fiksējošā uzmava
6 Nomaināmās urbjpatronas fiksējošais gredzens (GBH 3-28 DFR)
7 Ieslēdzējs
8 Taustiņš darba režīma pārslēdzēja defiksēšanai
9 Darba režīma pārslēdzējs
10 Taustiņš dziļuma ierobežotāja atbrīvošanai
11 Dziļuma ierobežotājs
12 Papildrokturis (ar izolētu noturvirsmu)
13 Griešanās virziena pārslēdzējs
14 Rokturis (ar izolētu noturvirsmu)
15 Zobaploces urbjpatronas noturskrūve*
16 Zobaploces urbjpatrona*
17 SDS-plus kāts urbjpatronas stiprināšanai*
18 Urbjpatronas stiprinājums (GBH 3-28 DFR)
19 Identifikācijas rievas

20 Bezatslēgas urbjpatronas priekšējā aploce (GBH 3-28 DFR)

21 Bezatslēgas urbjpatronas noturgredzens (GBH 3-28 DFR)

22 Uzsūkšanas ierīces Saugfix uzsūkšanas atvere*

23 Uzsūkšanas ierīces Saugfix dziļuma ierobežotāja spārnskrūve*

24 Uzsūkšanas ierīces Saugfix dziļuma ierobežotājs*

25 Uzsūkšanas ierīces Saugfix teleskopiskā vadotne*

26 Uzsūkšanas ierīces Saugfix spārnskrūve*

27 Uzsūkšanas ierīces Saugfix vadotnes aptvere*

28 Universālais turētājs ar SDS-plus stiprinājuma kātu*

***Šeit attēlotie vai aprakstītie piederumi neietilpst standarta piegādes komplektā. Pilns pārskats par izstrādājuma piederumiem ir sniegts mūsu piederumu katalogā.**

Tehniskie parametri

Perforators		**GBH 3-28 DRE**	**GBH 3-28 DFR**
Izstrādājuma numurs		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Griešanās ātruma regulēšana		●	●
Griešanās izslēgšana		●	●
Griešanās virziena pārslēgšana		●	●
Nomaināma urbjpatrona		–	●
Nominālā patērējamā jauda	W	800	800
Triecienu biežums	$min.^{-1}$	0 – 4000	0 – 4000
Atsevišķo triecienu enerģija atbilstoši EPTA-Procedure 05/2009	J	3,1	3,1
Griešanās ātrums	$min.^{-1}$	0 – 900	0 – 900
Darbinstrumenta stiprinājums		SDS-plus	SDS-plus
Darbvārpstas aptveres diametrs	mm	50	50
Maks. pieļaujamais urbumu diametrs: (skatīt arī lappusē 198)			
– Betonā*	mm	28	28
– mūrī (ar kroņurbjiem)	mm	82	82
– Tēraudā	mm	13	13
– Koks	mm	30	30
Svars atbilstoši EPTA-Procedure 01/2003	kg	3,5	3,6
Elektroaizsardzības klase		⧈/II	⧈/II

*nav piemērots urbšanai ar kroņurbjiem

Šādi parametri tiek nodrošināti pie nominālā elektrobarošanas sprieguma [U] 230 V. Iekārtām, kas paredzētas citam spriegumam vai ir modificētas atbilstoši nacionālajiem standartiem, šie parametri var atšķirties.

Informācija par troksni un vibrāciju

Trokšņa parametru vērtības ir noteiktas atbilstoši standartam EN 60745.

Elektroinstrumenta radītā pēc raksturlīknes A izsvērtā trokšņa parametru tipiskās vērtības ir šādas: trokšņa spiediena līmenis ir 91 dB(A); trokšņa jaudas līmenis ir 102 dB(A). Izkliede K = 3 dB.

Nēsājiet ausu aizsargus!

GBH 3-28 DRE:

Kopējā vibrācijas paātrinājuma vērtība a_h (vektoru summa trijos virzienos) un izkliede K ir noteikta atbilstoši standartam EN 60745.

Triecienurbšana betonā: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Atskaldīšana: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Urbšana metālā: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Skrūvēšana: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DFR:

Kopējā vibrācijas paātrinājuma vērtība a_h (vektoru summa trijos virzienos) un izkliede K ir noteikta atbilstoši standartam EN 60745.

Triecienurbšana betonā: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Atskaldīšana: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Urbšana metālā: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Skrūvēšana: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Šajā pamācībā norādītais vibrācijas līmenis ir izmērīts atbilstoši standartā EN 60745 noteiktajai procedūrai un var tikt lietots elektroinstrumentu savstarpējai salīdzināšanai. To var izmantot arī vibrācijas radītās papildu slodzes iepriekšējai novērtēšanai.

Šeit norādītais vibrācijas līmenis ir attiecināms uz elektroinstrumenta galvenajiem pielietojuma veidiem. Ja elektroinstruments tomēr tiek izmantots citiem pielietojuma veidiem, kopā ar citādiem piederumiem vai kopā ar atšķirīgiem darbinstrumentiem, kā arī tad, ja tas nav pietiekošā apjomā apkalpots, instrumenta radītais vibrācijas līmenis var atšķirties no šeit norādītās vērtības. Tas var būtiski palielināt vibrācijas radīto papildu slodzi zināmam darba laika posmam.

Lai precīzi izvērtētu vibrācijas radīto papildu slodzi zināmam darba laika posmam, jāņem vērā arī laiks, kad elektroinstruments ir izslēgts vai arī darbojas, taču faktiski netiek izman-

tots paredzētā darba veikšanai. Tas var būtiski samazināt vibrācijas radīto papildu slodzi zināmam darba laika posmam. Veiciet papildu pasākumus, lai pasargātu strādājošo personu no vibrācijas kaitīgās iedarbības, piemēram, savlaicīgi veiciet elektroinstrumenta un darbinstrumentu apkalpošanu, novērsiet roku atdzišanu un pareizi plānojiet darbu.

Atbilstības deklarācija CE

Mēs ar pilnu atbildību paziņojam, ka sadaļā „Tehniskie parametri" aprakstītais izstrādājums atbilst šādiem standartiem vai normatīvajiem dokumentiem: EN 60745, kā arī direktīvām 2011/65/ES, 2004/108/EK un 2006/42/EK.

Tehniskā lieta (2006/42/EK) no:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President
Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montāža

▶ **Pirms elektroinstrumenta apkopes vai apkalpošanas izvelciet tā elektrokabeļa kontaktdakšu no barojošā elektrotīkla kontaktligzdas.**

Papildrokturis

▶ **Lietojiet elektroinstrumentu tikai tad, ja uz tā ir nostiprināts papildrokturis 12.**

Papildroktura pagriešana (attēls A)

Papildrokturi **12** var pagriezt tādā stāvoklī, kas darba laikā ļauj droši stāvēt un strādāt bez piepūles.

– Atskrūvējiet papildroktura **12** apakšējo daļu, griežot to pretēji pulksteņa rādītāju kustības virzienam, un pagrieziet papildrokturi **12** vēlamajā stāvoklī. Tad stingri pieskrūvējiet papildroktura **12** apakšējo daļu, griežot to pulksteņa rādītāju kustības virzienā.

Sekojiet, lai, papildroktura spīļaploce ievietotos šim nolūkam paredzētajā korpusa gropē.

Urbšanas dziļuma iestādīšana (attēls B)

Izmantojot urbšanas dziļuma ierobežotāju **11**, var iestādīt vēlamo urbšanas dziļumu **X**.

– Šim nolūkam nospiediet urbšanas dziļuma ierobežotāja atbrīvošanas taustiņu **10** un pārvietojiet urbšanas dziļuma ierobežotāju papildroktura **12** turētājā. Rievojumam uz dziļuma ierobežotāja **11** jābūt vērstam augšup.
– Līdz galam iebīdiet darbinstrumentu ar SDS-plus stiprinājumu SDS-plus turētājaptverē **3**. Pretējā gadījumā darbinstruments turētājaptverē kustas, kas var traucēt pareiza urbšanas dziļuma iestādīšanu.
– Nedaudz pagrozot, ievirziet zobaploces urbjpatronas kātu
– Izvelciet urbšanas dziļuma ierobežotāju tādā garumā, lai attālums starp urbja smaili un urbšanas dziļuma ierobežotāja galu būtu vienāds ar vēlamo urbšanas dziļumu **X**.

Urbjpatronas un darbinstrumenta izvēle

Materiāls	Darba režīms		
Betonā	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Mūris	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Tēraudā	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Koks	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Veicot triecienurbšanu un apstrādi ar kaltu, jālieto SDS-plus darbinstrumenti, kas derīgi iestiprināšanai SDS-plus urbjpatronā.

Urbšanai bez triecieniem kokā, metālā, keramiskajos materiālos un plastmasā, kā arī skrūvēšanai jālieto darbinstrumenti bez SDS-plus stiprinājuma (piemēram, urbji ar cilindrisku kātu). Šo darbinstrumentu iestiprināšanai nepieciešama bezatslēgas vai zobaploces urbjpatrona.

GBH 3-28 DFR: nomaināmo SDS-plus-urbjpatronu **2** var viegli nomainīt pret kopā ar instrumentu piegādāto bezatslēgas urbjpatronu **1**.

Zobaploces urbjpatronas nomaiņa (GBH 3-28 DRE)

Lai varētu izmantot darbinstrumentus bez SDS-plus stiprinājuma (piemēram, urbjus ar cilindrisku kātu), elektroinstrumentā jāiestiprina piemērota urbjpatrona (zobaploces vai bezatslēgas urbjpatrona; tās abas ir papildpiederumi).

Zobaploces urbjpatronas salikšana (attēls C)

– Ieskrūvējiet SDS-plus kātu **17** zobaploces urbjpatronā **16**. Nostipriniet zobaploces urbjpatronu **16** ar noturskrūvi **15**. **Atcerieties, ka noturskrūvei ir kreisā vītne.**

Zobaploces urbjpatronas iestiprināšana (attēls C)

– Notīriet kāta iestiprināmo daļu un pārklājiet to ar nelielu smērvielas daudzumu.

turētājaptverē, līdz tas tur automātiski fiksējas.

– Pārbaudiet fiksēšanos, pavelkot zobaploces urbjpatronu ārā no turētājaptveres.

Zobaploces urbjpatronas izņemšana

– Pavirziet spīļuzmavu **5** instrumenta korpusa virzienā un izvelciet zobaploces urbjpatronu **16**.

Nomaināmās urbjpatronas izņemšana un iestiprināšana (GBH 3-28 DFR)

Nomaināmās urbjpatronas izņemšana (attēls D)

– Pabīdiet atpakaļ nomaināmās urbjpatronas fiksējošo gredzenu **6** un, stingri turot to šādā stāvoklī, izvelciet nomaināmo SDS-plus urbjpatronu **2** vai nomaināmo bezatslēgas urbjpatronu **1** virzienā uz priekšu.

Pēc nomaināmās urbjpatronas izņemšanas veiciet pasākumus, lai pasargātu to no netīrumiem.

Nomaināmās urbjpatronas iestiprināšana (attēls E)

▶ **Izmantojiet vienīgi oriģinālo izstrādājumu, kas paredzēts attiecīgajam elektroinstrumenta modelim, un ņemiet vērā identifikācijas rievu 19 skaitu.Ir atļauts izmantot vienīgi nomaināmo urbjpatronu ar divām vai trim identifikācijas rievām.** Izmantojot nomaināmo urbjpatronu, kas nav piemērota šim elektroinstrumentam, tajā iestiprinātais darbinstruments darba laikā var izkrist.

– Pirms iestiprināšanas notīriet nomaināmo urbjpatronu un pārklājiet tās iestiprināmo daļu ar nelielu daudzumu smērvielas.
– Satveriet plaukstā nomaināmo SDS-plus urbjpatronu **2** vai nomaināmo bezatslēgas urbjpatronu **1**. Nedaudz pagrozot, iebīdiet nomaināmo urbjpatronu stiprinājumā **18**, līdz skaidri sadzirdat fiksatora klikšķi.
– Nomaināmā urbjpatrona automātiski fiksējas stiprinājumā. Pārbaudiet urbjpatronas fiksāciju, nedaudz pavelkot to ārā no stiprinājuma.

Darbinstrumenta nomaiņa

Putekļu aizsargs **4** novērš urbšanas procesā radušos putekļu iekļūšanu turētājaptverē. Iestiprinot darbinstrumentu, sekojiet, lai putekļu aizsargs **4** netiktu bojāts.

▶ **Ja putekļu aizsargs ir bojāts, tas nekavējoties jānomaina. Nomaiņu ieteicams veikt pilnvarotā klientu apkalpošanas iestādē.**

SDS-plus darbinstrumentu iestiprināšana (attēls F)

SDS-plus urbjpatronā var vienkārši un ērti iestiprināt nomaināmos darbinstrumentus, nelietojot palīgrīkus.

– GBH 3-28 DFR: Iestipriniet nomaināmo SDS-plus urbjpatronu **2**.
– Pirms iestiprināšanas notīriet darbinstrumenta kātu un pārklājiet tā iestiprināmo daļu ar nelielu daudzumu smērvielas.
– Nedaudz pagrozot, ievirziet darbinstrumenta kātu urbjpatronas turētājaptverē, līdz tas tur automātiski fiksējas.
– Pārbaudiet darbinstrumenta fiksāciju, nedaudz pavelkot aiz tā.

SDS-plus stiprinājuma sistēmai piemīt īpatnība, ka turētājaptverē iestiprinātais darbinstruments brīvi kustas. Tāpēc, instrumentam darbojoties tukšgaitā, darbinstruments rotē ar zināmu radiālu ekscentritāti. Taču tas neietekmē urbumu precizitāti, jo urbšanas laikā darbinstruments automātiski centrējas.

SDS-plus darbinstrumenta izņemšana (attēls G)

– Pārvietojiet spīļuzmavu **5** instrumenta korpusa virzienā un izvelciet darbinstrumentu no turētājaptveres.

Kā iestiprināt darbinstrumentu bez SDS-plus stiprinājuma (GBH 3-28 DRE)

Piezīme. Nelietojiet darbinstrumentus bez SDS-plus stiprinājuma, veicot triecienurbšanu un izciršanu ar kaltu! Triecienurbšanas un izciršanas laikā darbinstrumenti bez SDS-plus stiprinājuma un to iestiprināšanai paredzētās urbjpatronas var tikt bojātas.

– Iestipriniet zobaploces urbjpatronu **16** (skatīt sadaļu „Zobaploces urbjpatronas nomaiņa“, lappusē 198).
– Griežot zobaploces urbjpatronas **16** aploci, atveriet urbjpatronu tik tālu, lai tajā varētu ievietot darbinstrumentu. Ievietojiet darbinstrumentu urbjpatronā.
– Pēc kārtas ievietojiet urbjpatronas atslēgu atbilstošajos zobaploces urbjpatronas **16** atvērumos un iespīlējiet darbinstrumentu urbjpatronā.
– Pagrieziet darba režīma pārslēdzēju **9** stāvoklī „Urbšana“.

Kā izņemt darbinstrumentu bez SDS-plus stiprinājuma (GBH 3-28 DRE)

– Ar urbjpatronas atslēgas palīdzību grieziet zobaploces urbjpatronas **16** aploci pretēji pulksteņa rādītāju kustības virzienam, līdz darbinstrumentu kļūst iespējams izņemt.

Kā iestiprināt darbinstrumentu bez SDS-plus stiprinājuma (GBH 3-28 DFR) (attēls H)

Piezīme. Nelietojiet darbinstrumentus bez SDS-plus stiprinājuma, veicot triecienurbšanu un izciršanu ar kaltu! Triecienurbšanas un izciršanas laikā darbinstrumenti bez SDS-plus stiprinājuma un to iestiprināšanai paredzētās urbjpatronas var tikt bojātas.

– Iestipriniet bezatslēgas urbjpatronu **1**.
– Stingri satveriet bezatslēgas urbjpatronas noturgredzenu **21**. Griežot bezatslēgas urbjpatronas priekšējo aploci **20**, atveriet tās turētājaptveri tik tālu, lai tajā varētu ievietot darbinstrumenta kātu. Stingri turiet noturgredzenu **21** un spēcīgi grieziet priekšējo aploci **20** bultas virzienā, līdz kļūst skaidri sadzirdami sprūda mehānisma klikšķi.
– Pārbaudiet darbinstrumenta fiksāciju, nedaudz pavelkot to ārā no turētājaptveres.

Piezīme. Ja turētājaptvere ir atvērta līdz galam, tad var notikt tā, ka pie mēģinājuma to aizvērt kļūst dzirdami sprūda mehānisma klikšķi un turētājaptvere neaizveras.
Šādā gadījumā pagrieziet bezatslēgas urbjpatronas priekšējo aploci **20** pretēji bultas virzienam. Pēc tam turētājaptveri kļūst iespējams aizvērt.

– Pagrieziet darba režīma pārslēdzēju **9** stāvoklī „Urbšana“.

Kā izņemt darbinstrumentu bez SDS-plus stiprinājuma (GBH 3-28 DFR) (attēls I)

– Stingri satveriet bezatslēgas urbjpatronas noturgredzenu **21**. Griežot bezatslēgas urbjpatronas priekšējo aploci **20** bultas virzienā, atveriet tās turētājaptveri, līdz kļūst iespējams izņemt darbinstrumentu.

Putekļu uzsūkšana ar ierīci Saugfix (papildpiederums)

► Dažu materiālu, piemēram, svinu saturošu krāsu, dažu koksnes šķirņu, minerālu un metālu putekļi var būt kaitīgi veselībai. Pieskaršanās šādiem putekļiem vai to ieelpošana var izraisīt alerģiskas reakcijas vai elpošanas ceļu saslimšanu elektroinstrumenta lietotājam vai darba vietai tuvumā esošajām personām.
Atsevišķu materiālu putekļi, piemēram, putekļi, kas rodas, zāģējot ozola vai dižskābarža koksni, var izraisīt vēzi, īpaši tad, ja koksne iepriekš ir tikusi ķīmiski apstrādāta (ar hromātu vai koksnes aizsardzības līdzekļiem). Azbestu saturošus materiālus drīkst apstrādāt vienīgi personas ar īpašām profesionālām iemaņām.
– Pielietojiet apstrādājamajam materiālam vispiemērotāko putekļu uzsūkšanas metodi.
– Darba vietai jābūt labi ventilējamai.
– Darba laikā ieteicams izmantot masku elpošanas ceļu aizsardzībai ar filtrēšanas klasi P2.
Ievērojiet jūsu valstī spēkā esošos priekšrakstus, kas attiecas uz apstrādājamo materiālu.

► **Nepieļaujiet putekļu uzkrāšanos darba vietā.** Putekļi var viegli aizdegties.

Ierīces Saugfix nostiprināšana (attēls J)

Lai urbšanas laikā nodrošinātu putekļu uzsūkšanu, jālieto uzsūkšanas ierīce Saugfix (papildpiederums). Veidojot urbumu, ar atsperi nospriegotā uzsūkšanas ierīce Saugfix virzās atpakaļ, tāpēc tās uzsūkšanas galva pastāvīgi saglabā ciešu kontaktu ar urbjamo virsmu.

– Nospiediet taustiņu urbšanas dziļuma ierobežotāja defiksēšanai **10** un izņemiet urbšanas dziļuma ierobežotāju **11**. Tad no jauna nospiediet taustiņu **10** un no priekšpuses ievietojiet uzsūkšanas ierīci Saugfix papildroktura **12** stiprinājumā.
– Pievienojiet putekļsūcēja šļūteni (ar diametru 19 mm, papildpiederums) ierīces Saugfix uzsūkšanas atverei **22**. Putekļsūcējam jābūt piemērotam apstrādājamā materiāla putekļu uzsūkšanai.
– Veselībai īpaši kaitīgu, kancerogēnu vai sausu putekļu uzsūkšanai lietojiet speciālus putekļsūcējus.

Urbšanas dziļuma iestādīšana uzsūkšanas ierīcei Saugfix (attēls K)

Vēlamo urbšanas dziļumu **X** var iestādīt arī tad, ja uz instrumenta ir nostiprināta uzsūkšanas ierīce Saugfix.

– Līdz galam iebīdiet darbinstrumentu ar SDS-plus stiprinājumu SDS-plus turētājaptverē **3**. Pretējā gadījumā darbinstruments turētājaptverē kustas, kas var traucēt pareiza urbšanas dziļuma iestādīšanu.
– Atskrūvējiet uzsūkšanas ierīces Saugfix spārnskrūvi **26**.
– Neieslēdzot elektroinstrumentu, cieši piespiediet to pie apstrādājamā priekšmeta. SDS-plus darbinstrumentam jāatbalstās pret apstrādājamā priekšmeta virsmu.
– Pārbīdiet uzsūkšanas ierīces Saugfix vadotnes aptveri **27** tās turētājā tā, lai ierīces Saugfix uzsūkšanas galva piespiestos apstrādājamā priekšmeta virsmai. Neuzbīdiet vadotnes aptveri **27** uz teleskopiskās vadotnes **25** vairāk, nekā nepieciešams, nodrošinot, lai paliktu redzama iespējami lielāka teleskopiskās vadotnes **25** skalas daļa.
– Stingri pieskrūvējiet spārnskrūvi **26**. Tad atskrūvējiet uzsūkšanas ierīces Saugfix dziļuma ierobežotāja spārnskrūvi **23**.
– Pārbīdiet dziļuma ierobežotāju **24** pa teleskopisko cauruli **25** tā, lai attēlā parādītais attālums **X** atbilstu vēlamajam urbšanas dziļumam.
– Dziļuma ierobežotājam atrodoties šajā stāvoklī, stingri pieskrūvējiet fiksējošo skrūvi **23**.

Lietošana

Uzsākot lietošanu

► **Pievadiet instrumentam pareizu spriegumu! Spriegumam elektrotīklā jāatbilst vērtībai, kas norādīta instrumenta marķējuma plāksnītē. Elektroinstrumenti, kas paredzēti 230 V spriegumam, var darboties arī no 220 V elektrotīkla.**

Darba režīma izvēle

Ar darba režīma pārslēdzēja **9** palīdzību izvēlieties elektroinstrumenta darba režīmu.

Piezīme. Pārslēdziet elektroinstrumenta darba režīmu tikai laikā, kad tas ir izslēgts! Pretējā gadījumā elektroinstruments var tikt bojāts.

– Lai izmainītu darba režīmu, nospiediet defiksēšanas taustiņu **8** un pagrieziet darba režīma pārslēdzēju **9** vēlamajā stāvoklī, līdz tas fiksējas ar skaidri sadzirdamu klikšķi.

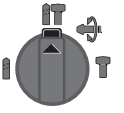

Pārslēdzēja stāvoklis, veicot **triecienurbšanu** betonā vai akmenī

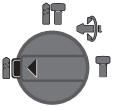

Pārslēdzēja stāvoklis, veicot **urbšanu** bez triecieniem kokā, metālā, keramiskajos materiālos un plastmasā, kā arī skrūvēšanu

Pārslēdzēja stāvoklis **Vario-Lock**, kas ļauj regulēt kalta stāvokli
Šajā stāvoklī darba režīma pārslēdzējs **9** nefiksējas.

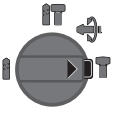

Pārslēdzēja stāvoklis, **veicot izciršanu**

Griešanās virziena izvēle

Ar griešanās virziena pārslēdzēju **13** var izmainīt elektroinstrumenta griešanās virzienu.

- ▶ **Pārvietojiet griešanās virziena pārslēdzēju 13 tikai laikā, kad elektroinstruments nedarbojas.**

Griešanās virziens pa labi. Pārvietojiet griešanās virziena pārslēdzēju **13** līdz galam stāvoklī ⬅ .

Griešanās virziens pa kreisi. Pārvietojiet griešanās virziena pārslēdzēju **13** līdz galam stāvoklī ➡ .

Veicot triecienurbšanu, urbšanu un izciršanu ar kaltu, vienmēr izvēlieties griešanās virzienu pa labi.

Ieslēgšana un izslēgšana

– Lai **ieslēgtu** elektroinstrumentu, nospiediet ieslēdzēju **7**.
– Lai **izslēgtu** elektroinstrumentu, atlaidiet ieslēdzēju **7**.

Lai taupītu enerģiju, ieslēdziet elektroinstrumentu tikai tad, kad tas tiek lietots.

Griešanās ātruma/triecienu biežuma regulēšana

Ieslēgta elektroinstrumenta griešanās ātrumu/triecienu biežumu var bezpakāpju veidā regulēt, mainot spiedienu uz ieslēdzēju **7**.

Viegls spiediens uz ieslēdzēju **7** atbilst nelielam griešanās ātrumam/triecienu biežumam. Palielinot spiedienu, pieaug arī griešanās ātrums/triecienu biežums.

Pārslodzes sajūgs

- ▶ **Ja darbinstruments iestrēgst urbumā, instrumenta darbvārpstas piedziņa tiek automātiski pārtraukta. Šādā situācijā var rasties ievērojams pretspēks, tāpēc darba laikā stingri turiet elektroinstrumentu ar abām rokām, nodrošinot zem kājām stabilu pamatu.**
- ▶ **Izslēdziet elektroinstrumentu un izbrīvējiet iestrēgušo darbinstrumentu. Ieslēdzot elektroinstrumentu, kura urbis ir iestrēdzis urbumā, uz strādājošās personas rokām iedarbojas liels reaktīvais griezes moments.**

Norādījumi darbam

- ▶ **Pirms elektroinstrumenta apkopes vai apkalpošanas izvelciet tā elektrokabeļa kontaktdakšu no barojošā elektrotīkla kontaktligzdas.**

Kalta stāvokļa iestādīšana (Vario-Lock)

Instrumentā iestiprināto kaltu var pagriezt un fiksēt vienā no 36 iespējamajiem stāvokļiem. Tas ļauj izvēlēties tādu kalta stāvokli, kas vislabāk atbilst veicamā darba raksturam.

– Iestipriniet kaltu darbinstrumenta turētājaptverē.
– Pagrieziet darba režīma pārslēdzēju **9** stāvoklī „Vario-Lock“ (skatīt sadaļu „Darba režīma izvēle“ lappusē 200).
– Pagrieziet turētājaptveri kopā ar kaltu vēlamajā stāvoklī.
– Pagrieziet darba režīma pārslēdzēju **9** stāvoklī „Izciršana“. Līdz ar to turētājaptvere tiek fiksēta nekustīgi.
– Veicot apstrādi ar kaltu, izvēlieties griešanās virzienu pa labi.

Skrūvgrieža uzgaļu iestiprināšana (attēls L)

- ▶ **Kontaktējiet darbinstrumentu ar uzgriezni vai skrūvi tikai laikā, kad elektroinstruments ir izslēgts.** Rotējošs darbinstruments var noslīdēt no skrūves galvas.

Lietojot skrūvgrieža uzgaļus, nepieciešams universālais turētājs **28** ar SDS-plus stiprinājuma kātu (papildpiederums).

– Notīriet kāta iestiprināmo daļu un pārklājiet to ar nelielu smērvielas daudzumu.
– Nedaudz pagrozot, ievirziet universālā turētāja kātu darbinstrumenta turētājaptverē, līdz tas tur automātiski fiksējas.
– Pārbaudiet fiksēšanos, pavelkot universālo turētāju ārā no turētājaptveres.
– Ievietojiet universālajā turētājā skrūvgrieža uzgali. Izvēlieties tikai tādus skrūvgrieža uzgaļus, kas ir piemēroti ieskrūvējamo skrūvju galvām.
– Pagrieziet darba režīma pārslēdzēju **9** stāvoklī „Urbšana“.
– Lai izņemtu universālo turētāju, pavirziet spīļuzmavu **5** instrumenta korpusa virzienā un izvelciet turētāju **28** no darbinstrumenta turētājaptveres.

Apkalpošana un apkope

Apkalpošana un tīrīšana

- ▶ **Pirms elektroinstrumenta apkopes vai apkalpošanas izvelciet tā elektrokabeļa kontaktdakšu no barojošā elektrotīkla kontaktligzdas.**
- ▶ **Lai nodrošinātu ilgstošu un nevainojamu elektroinstrumenta darbību, uzturiet tīru tā korpusu un ventilācijas atveres.**
- ▶ **Ja putekļu aizsargs ir bojāts, tas nekavējoties jānomaina. Nomaiņu ieteicams veikt pilnvarotā klientu apkalpošanas iestādē.**

– Ik reizi pēc lietošanas notīriet darbinstrumenta turētājaptveri **3**.

Ja nepieciešams nomainīt elektrotīkla kabeli, tas jāveic firmas Bosch elektroinstrumentu servisa centrā vai Bosch pilnvarotā elektroinstrumentu remonta darbnīcā, jo tā tiks saglabāts vajadzīgais darba drošības līmenis.

Klientu konsultāciju dienests un konsultācijas par lietošanu

Pieprasot konsultācijas un pasūtot rezerves daļas, noteikti paziņojiet 10 zīmju izstrādājuma numuru, kas atrodams uz elektroinstrumenta marķējuma plāksnītes.

Klientu konsultāciju dienesta darbinieki atbildēs uz Jūsu jautājumiem par izstrādājuma remontu un apkalpošanu, kā arī par rezerves daļu iegādi. Izklājuma zīmējumus un informāciju par rezerves daļām var atrast arī interneta vietnē:
www.bosch-pt.com
Bosch klientu konsultāciju grupa centīsies Jums palīdzēt vislabākajā veidā, sniedzot atbildes uz jautājumiem par mūsu izstrādājumiem un to piederumiem.

Latvijas Republika
Robert Bosch SIA
Bosch elektroinstrumentu servisa centrs
Dzelzavas ielā 120 S
LV-1021 Rīga
Tālr.: 67146262
Telefakss: 67146263
E-pasts: service-pt@lv.bosch.com

Atbrīvošanās no nolietotajiem izstrādājumiem

Nolietotie elektroinstrumenti, to piederumi un iesaiņojuma materiāli jānogādā otrreizējai pārstrādei apkārtējai videi nekaitīgā veidā.

Neizmetiet elektroinstrumentu sadzīves atkritumu tvertnē!

Tikai ES valstīm

Saskaņā ar Eiropas Savienības direktīvu 2012/19/ES par nolietotajām elektriskajām un elektroniskajām ierīcēm un šīs direktīvas atspoguļojumiem nacionālajā likumdošanā, lietošanai nederīgie elektroinstrumenti jāsavāc atsevišķi un jānogādā otrreizējai pārstrādei apkārtējai videi nekaitīgā veidā.

Tiesības uz izmaiņām tiek saglabātas.

Lietuviškai

Saugos nuorodos

Bendrosios darbo su elektriniais įrankiais saugos nuorodos

⚠ ĮSPĖJIMAS **Perskaitykite visas šias saugos nuorodas ir reikalavimus.** Jei nepaisysite žemiau pateiktų saugos nuorodų ir reikalavimų, gali trenkti elektros smūgis, kilti gaisras ir galite sunkiai susižaloti arba sužaloti kitus asmenis.

Išsaugokite šias saugos nuorodas ir reikalavimus, kad ir ateityje galėtumėte jais pasinaudoti.

Toliau pateiktame tekste vartojama sąvoka „Elektrinis įrankis“ apibūdina įrankius, maitinamus iš elektros tinklo (su maitinimo laidu), ir akumuliatorinius įrankius (be maitinimo laido).

Darbo vietos saugumas

- **Darbo vieta turi būti švari ir gerai apšviesta.** Netvarkinga arba blogai apšviesta darbo vieta gali tapti nelaimingų atsitikimų priežastimi.
- **Nedirbkite su elektriniu įrankiu aplinkoje, kurioje yra degių skysčių, dujų ar dulkių.** Elektriniai įrankiai gali kibirkščiuoti, o nuo kibirkščių dulkės arba susikaupę garai gali užsidegti.
- **Dirbdami su elektriniu įrankiu neleiskite šalia būti žiūrovams, vaikams ir lankytojams.** Nukreipę dėmesį į kitus asmenis galite nebesuvaldyti prietaiso.

Elektrosauga

- **Elektrinio įrankio maitinimo laido kištukas turi atitikti tinklo kištukinio lizdo tipą. Kištuko jokiu būdu negalima modifikuoti. Nenaudokite kištuko adapterių su įžemintais elektriniais įrankiais.** Originalūs kištukai, tiksliai tinkantys elektros tinklo kištukiniam lizdui, sumažina elektros smūgio pavojų.
- **Saugokitės, kad neprisiliestumėte prie įžemintų paviršių, pvz., vamzdžių, šildytuvų, viryklių ar šaldytuvų.** Kai jūsų kūnas yra įžemintas, padidėja elektros smūgio rizika.
- **Saugokite elektrinį įrankį nuo lietaus ir drėgmės.** Jei į elektrinį įrankį patenka vandens, padidėja elektros smūgio rizika.
- **Nenaudokite maitinimo laido ne pagal paskirtį, t. y. neneškite elektrinio įrankio paėmę už laido, nekabinkite ant laido, netraukite už jo, jei norite iš kištukinio lizdo ištraukti kištuką. Laidą patieskite taip, kad jo neveiktų karštis, jis neišsiteptų alyva ir jo nepažeistų aštrios detalės ar judančios prietaiso dalys.** Pažeisti arba susipynę laidai gali tapti elektros smūgio priežastimi.
- **Jei su elektriniu įrankiu dirbate lauke, naudokite tik tokius ilginamuosius laidus, kurie tinka ir lauko darbams.** Naudojant lauko darbams pritaikytus ilginamuosius laidus, sumažėja elektros smūgio pavojus.
- **Jei su elektriniu įrankiu neišvengiamai reikia dirbti drėgnoje aplinkoje, naudokite nuotėkio srovės saugiklį.** Dirbant su nuotėkio srovės saugikliu sumažėja elektros smūgio pavojus.

Žmonių sauga

- **Būkite atidūs, sutelkite dėmesį į tai, ką jūs darote ir, dirbdami su elektriniu įrankiu, vadovaukitės sveiku protu. Nedirbkite su elektriniu įrankiu, jei esate pavargę arba vartojote narkotikų, alkoholio ar medikamentų.** Akimirksnio neatidumas dirbant su elektriniu įrankiu gali tapti sunkių sužalojimų priežastimi.
- **Visada dirbkite su asmens apsaugos priemonėmis ir apsauginiais akiniais.** Naudojant asmens apsaugos priemones, pvz., respiratorių ar apsauginę kaukę, neslystančius batus, apsauginį šalmą, klausos apsaugos priemones ir kt., rekomenduojamas atitinkamai pagal naudojamą elektrinį įrankį, sumažėja rizika susižeisti.
- **Saugokitės, kad elektrinio įrankio neįjungtumėte atsitiktinai. Prieš prijungdami elektrinį įrankį prie elektros tinklo ir/arba akumuliatoriaus, prieš pakeldami ar nešdami įsitikinkite, kad jis yra išjungtas.** Jeigu nešdami elektrinį įrankį pirštą laikysite ant jungiklio arba prietaisą įjungsite į elektros tinklą, kai jungiklis yra įjungtas, gali įvykti nelaimingas atsitikimas.
- **Prieš įjungdami elektrinį įrankį pašalinkite reguliavimo įrankius arba veržlinius raktus.** Prietaiso besisukančioje dalyje esantis įrankis ar raktas gali sužaloti.
- **Stenkitės, kad kūnas visada būtų normalioje padėtyje. Dirbdami stovėkite saugiai ir visada išlaikykite pusiausvyrą.** Tvirtai stovėdami ir gerai išlaikydami pusiausvyrą galėsite geriau kontroliuoti elektrinį įrankį netikėtose situacijose.

- **Dėvėkite tinkamą aprangą. Nedėvėkite plačių drabužių ir papuošalų. Saugokite plaukus, drabužius ir pirštines nuo besisukančių elektrinio įrankio dalių.** Laisvus drabužius, papuošalus bei ilgus plaukus gali įtraukti besisukančios dalys.
- **Jei yra numatyta galimybė prijungti dulkių nusiurbimo ar surinkimo įrenginius, visada įsitikinkite, ar jie yra prijungti ir ar tinkamai naudojami.** Naudojant dulkių nusiurbimo įrenginius sumažėja kenksmingas dulkių poveikis.

Rūpestinga elektrinių įrankių priežiūra ir naudojimas

- **Neperkraukite prietaiso. Naudokite jūsų darbui tinkamą elektrinį įrankį.** Su tinkamu elektriniu įrankiu jūs dirbsite geriau ir saugiau, jei neviršysite nurodyto galingumo.
- **Nenaudokite elektrinio įrankio su sugedusiu jungikliu.** Elektrinis įrankis, kurio nebegalima įjungti ar išjungti, yra pavojingas ir jį reikia remontuoti.
- **Prieš reguliuodami prietaisą, keisdami darbo įrankius ar prieš valydami prietaisą, iš elektros tinklo lizdo ištraukite kištuką ir/arba išimkite akumuliatorių.** Ši atsargumo priemonė apsaugos jus nuo netikėto elektrinio įrankio įsijungimo.
- **Nenaudojamą elektrinį įrankį sandėliuokite vaikams ir nemokantiems juo naudotis asmenims neprieinamoje vietoje.** Elektriniai įrankiai yra pavojingi, kai juos naudoja nepatyrę asmenys.
- **Rūpestingai prižiūrėkite elektrinį įrankį. Patikrinkite, ar besisukančios prietaiso dalys tinkamai veikia ir niekur nestringa, ar nėra sulūžusių ar pažeistų dalių, kurios trikdytų elektrinio įrankio veikimą. Prieš vėl naudojant prietaisą, pažeistos prietaiso dalys turi būti sutaisytos.** Daugelio nelaimingų atsitikimų priežastis yra blogai prižiūrimi elektriniai įrankiai.
- **Pjovimo įrankiai turi būti aštrūs ir švarūs.** Rūpestingai prižiūrėti pjovimo įrankiai su aštriomis pjaunamosiomis briaunomis mažiau stringa ir juos yra lengviau valdyti.
- **Elektrinį įrankį, papildomą įrangą, darbo įrankius ir t. t. naudokite taip, kaip nurodyta šioje instrukcijoje, ir atsižvelkite į darbo sąlygas ir atliekamą darbą.** Naudojant elektrinius įrankius ne pagal paskirtį, gali susidaryti pavojingos situacijos.

Aptarnavimas

- **Elektrinį įrankį turi remontuoti tik kvalifikuoti specialistai ir naudoti tik originalias atsargines dalis.** Taip galima garantuoti, jog elektrinis įrankis išliks saugus naudoti.

Saugos nuorodos dirbantiems su smūginiais įrankiais

- **Naudokite klausos apsaugos priemones.** Dėl triukšmo poveikio galima prarasti klausą.
- **Naudokite su elektriniu įrankiu pateiktas papildomas rankenas.** Nesuvaldžius elektrinio įrankio, galima susižeisti.
- **Jei atliekate darbus, kurių metu darbo įrankis ar varžtas gali kliudyti paslėptus elektros laidus arba paties prietaiso maitinimo laidą, prietaisą laikykite už izoliuotų rankenų.** Prisilietus prie laido, kuriuo teka elektros srovė, metalinėse prietaiso dalyse gali atsirasti įtampa ir trenkti elektros smūgis.
- **Prieš pradėdami darbą, tinkamais ieškikliais patikrinkite, ar po norimais apdirbti paviršiais nėra pravestų elektros laidų, dujų ar vandentiekio vamzdžių. Jei abejojate, galite pasikviesti į pagalbą vietinius komunalinių paslaugų teikėjus.** Kontaktas su elektros laidais gali sukelti gaisro bei elektros smūgio pavojų. Pažeidus dujotiekio vamzdį, gali įvykti sprogimas. Pažeidus vandentiekio vamzdį, galima padaryti daugybę nuostolių.
- **Darbo metu elektrinį įrankį visuomet būtina laikyti abiem rankomis ir patikimai stovėti.** Elektrinis įrankis yra saugiau valdomas, kai laikomas dviem rankomis.
- **Įtvirtinkite ruošinį.** Tvirtinimo įranga arba spaustuvais įtvirtintas ruošinys yra užfiksuojamas žymiai patikimiau nei laikant ruošinį ranka.
- **Prieš padėdami elektrinį įrankį būtinai jį išjunkite ir palaukite, kol jo besisukančios dalys visiškai sustos.** Darbo įrankis gali užstrigti, tuomet kyla pavojus nesuvaldyti prietaiso.

Gaminio ir techninių duomenų aprašas

Perskaitykite visas šias saugos nuorodas ir reikalavimus. Jei nepaisysite žemiau pateiktų saugos nuorodų ir reikalavimų, gali trenkti elektros smūgis, kilti gaisras ir galite sunkiai susižaloti arba sužaloti kitus asmenis.

Atverskite lapą su elektrinio įrankio schema ir, skaitydami instrukciją, palikite šį lapą atverstą.

Elektrinio įrankio paskirtis

Elektrinis įrankis skirtas plytoms, betonui ir natūraliam akmeniui su smūgiu gręžti bei lengviems kirtimo darbams atlikti. Jis taip pat tinka medienai, plastikui ir metalui gręžti be smūgio. Įrankiai su elektroniniu sūkių reguliatoriumi ir dešininiu bei kairiniu sukimusi taip pat skirti varžtams sukti.

Pavaizduoti prietaiso elementai

Numeriais pažymėtus elektrinio įrankio elementus rasite šios instrukcijos puslapiuose pateiktuose paveikslėliuose.

1 Greitojo užveržimo keičiamasis griebtuvas (GBH 3-28 DFR)
2 SDS-plus keičiamasis griebtuvas (GBH 3-28 DFR)
3 Įrankių įtvaras SDS-plus
4 Apsaugantis nuo dulkių gaubtelis
5 Užraktinė mova
6 Keičiamojo griebtuvo fiksuojamasis žiedas (GBH 3-28 DFR)
7 Įjungimo-išjungimo jungiklis
8 Gręžimo-kirtimo režimų perjungiklio užrakto mygtukas
9 Gręžimo-kirtimo režimų perjungiklis
10 Gylio ribotuvo reguliatoriaus klavišas
11 Gylio ribotuvas
12 Papildoma rankena (izoliuotas rankenos paviršius)

13 Sukimosi krypties perjungiklis
14 Rankena (izoliuotas rankenos paviršius)
15 Vainikinio griebtuvo apsauginis varžtas*
16 Vainikinis griebtuvas*
17 SDS-plus kotelis griebtuvui*
18 Griebtuvo laikiklis (GBH 3-28 DFR)
19 Identifikaciniai grioveliai
20 Greitojo užveržimo keičiamojo griebtuvo priekinė įvorė (GBH 3-28 DFR)
21 Greitojo užveržimo keičiamojo griebtuvo fiksuojamasis žiedas (GBH 3-28 DFR)
22 Nusiurbimo anga „Saugfix“*
23 Užveržiamasis varžtas „Saugfix“*
24 Gylio ribotuvas „Saugfix“*
25 Ištraukiamasis vamzdis „Saugfix“*
26 Sparnuotasis varžtas „Saugfix“*
27 Kreipiamasis vamzdis „Saugfix“*
28 Universalus laikiklis su SDS-plus koteliu*

***Pavaizduoti ar aprašyti priedai į tiekiamą standartinį komplektą neįeina. Visą papildomą įrangą rasite mūsų papildomos įrangos programoje.**

Techniniai duomenys

Perforatorius		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
Gaminio numeris		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
Sūkių skaičiaus reguliavimas		●	●
Sukimosi sustabdymas		●	●
Reversas		●	●
Keičiamasis griebtuvas		–	●
Nominali naudojamoji galia	W	800	800
Smūgių skaičius	min^{-1}	0 – 4000	0 – 4000
Smūgio energija pagal „EPTA-Procedure 05/2009“	J	3,1	3,1
Sūkių skaičius	min^{-1}	0 – 900	0 – 900
Įrankių įtvaras		SDS-plus	SDS-plus
Suklio kakliuko skersmuo	mm	50	50
leidžiamasis maks. gręžinio skersmuo: (taip pat žr. 205 psl.)			
– Betonas*	mm	28	28
– mūro sienoje (grąžtas su karūna)	mm	82	82
– Plienas	mm	13	13
– Mediena	mm	30	30
Svoris pagal „EPTA-Procedure 01/2003“	kg	3,5	3,6
Apsaugos klasė		⧈/II	⧈/II

*netinka gręžti grąžtu su karūna

Duomenys galioja tik tada, kai nominalioji įtampa [U] 230 V. Jei įtampa kitokia arba jei naudojamas specialus, tam tikrai šaliai gaminamas modelis, šie duomenys gali skirtis.

Informacija apie triukšmą ir vibraciją

Triukšmo matavimų vertės nustatytos pagal EN 60745.

Pagal A skalę išmatuotas elektrinio įrankio triukšmo lygis tipiniu atveju siekia: garso slėgio lygis 91 dB(A); garso galios lygis 102 dB(A). Paklaida K = 3 dB.

Dirbkite su klausos apsaugos priemonėmis!

GBH 3-28 DRE:

Vibracijos bendroji vertė a_h (trijų krypčių atstojamasis vektorius) ir paklaida K nustatytos pagal EN 60745:
Betono gręžimas su smūgiu: $a_h = 14{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}6\ m/s^2$,
Kirtimas: $a_h = 10\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Metalo gręžimas: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Varžtų sukimas: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$

GBH 3-28 DFR:

Vibracijos bendroji vertė a_h (trijų krypčių atstojamasis vektorius) ir paklaida K nustatytos pagal EN 60745:
Betono gręžimas su smūgiu: $a_h = 13\ m/s^2$, $K = 2\ m/s^2$,
Kirtimas: $a_h = 9{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Metalo gręžimas: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$,
Varžtų sukimas: $a_h < 2{,}5\ m/s^2$, $K = 1{,}5\ m/s^2$

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

Šioje instrukcijoje pateiktas vibracijos lygis buvo išmatuotas pagal EN 60745 normoje standartizuotą matavimo metodą, ir jį galima naudoti elektriniams įrankiams palyginti. Jis skirtas vibracijos poveikiui laikinai įvertinti.
Nurodytas vibracijos lygis atspindi pagrindinius elektrinio įrankio naudojimo atvejus. Tačiau jeigu elektrinis įrankis naudojamas kitokiai paskirčiai, su kitokia papildoma įranga arba jeigu jis nepakankamai techniškai prižiūrimas, vibracijos lygis gali kisti. Tokiu atveju vibracijos poveikis per visą darbo laikotarpį gali žymiai padidėti.
Norint tiksliai įvertinti vibracijos poveikį per tam tikrą darbo laiką, reikia atsižvelgti ir į laiką, per kurį elektrinis įrankis buvo

išjungtas arba, nors ir veikė, bet nebuvo naudojamas. Tai įvertinus, vibracijos poveikis per visą darbo laiką žymiai sumažės. Dirbančiajam nuo vibracijos poveikio apsaugoti paskirkite papildomas apsaugos priemones, pvz.: elektrinių ir darbo įrankių techninę priežiūrą, rankų šildymą, darbo eigos organizavimą.

Atitikties deklaracija CE

Atsakingai pareiškiame, kad skyriuje „Techniniai duomenys“ aprašytas gaminys atitinka žemiau pateiktus standartus ir norminius dokumentus: EN 60745 pagal Direktyvų 2011/65/ES, 2004/108/EB, 2006/42/EB reikalavimus.

Techninė byla (2006/42/EB) laikoma:
Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Henk Becker
Executive Vice President Engineering

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification PT/ETM9

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

Montavimas

▶ **Prieš atliekant bet kokius elektrinio įrankio reguliavimo ar priežiūros darbus reikia ištraukti kištuką iš elektros tinklo lizdo.**

Papildoma rankena

▶ **Elektrinį įrankį leidžiama naudoti tik su papildoma rankena 12.**

Papildomos rankenos pasukimas (žr. pav. A)

Papildomą ranketą **12** galite pasukti į norimą padėtį, kad būtų patogu dirbti.

– Pasukite apatinę papildomos rankenos **12** dalį prieš laikrodžio rodyklę ir perstatykite papildomą ranketą **12** į norimą padėtį. Paskui vėl tvirtai priveržkite papildomą ranketą **12**, sukdami jos apatinę dalį pagal laikrodžio rodyklę.

Atkreipkite dėmesį, kad papildomos rankenos užveržiamoji juosta būtų specialiame, korpuse esančiame griovelyje.

Gręžimo gylio nustatymas (žr. pav. B)

Gręžimo gylio ribotuvu **11** galima nustatyti gręžimo gylį **X**.

– Paspauskite gylio ribotuvo fiksatoriaus klavišą **10** ir įstatykite gylio ribotuvą į papildomą ranketą **12**.
Ant gylio ribotuvo esantys grioveliai **11** turi būti nukreipti žemyn.
– Stumkite SDS-plus darbo įrankį iki atramos į įrankių įtvarą SDS-plus **3**. Priešingu atveju dėl judančio SDS-plus įrankio gali būti nustatomas netinkamas gręžimo gylis.
– Ištraukite gylio ribotuvą tiek, kad atstumas tarp grąžto viršūnės ir gylio ribotuvo galo būtų lygus norimam gręžimo gyliui **X**.

Griebtuvo ir įrankio parinkimas

Medžiaga	Veikimo režimas		
Betonas	Ø 4 – 28 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Mūro siena	Ø 40 – 82 mm SDS-plus	SDS-plus	–
Plienas	–	–	Ø – 13 mm SDS-plus
Mediena	–	–	Ø – 30 mm SDS-plus

Norint gręžti su smūgiu ir kirsti, reikia SDS-plus įrankių, kuriuos būtų galima įstatyti į SDS-plus griebtuvą.

Norint gręžti be smūgio medienoje, metale, keramikoje ir plastike bei norint sukti varžtus, reikia naudoti ne SDS-plus sistemos įrankius (pvz., grąžtus su cilindriniu kotu). Šiems įrankiams reikės greitojo užveržimo griebtuvo arba vainikinio griebtuvo.

GBH 3-28 DFR: SDS-plus keičiamąjį griebtuvą **2** galima lengvai pakeisti kartu tiekiamu greitojo užveržimo keičiamuoju griebtuvu **1**.

Vainikinio griebtuvo keitimas (GBH 3-28 DRE)

Norėdami dirbti su įrankiais be SDS-plus (pvz., grąžtu su cilindriniu kotu), turite uždėti specialų griebtuvą (vainikinį arba greitojo užveržimo griebtuvą – papildoma įranga).

Vainikinio griebtuvo montavimas (žr. pav. C)

– Įsukite SDS-plus kotelį **17** į vainikinį griebtuvą **16**. Pritvirtinkite vainikinį griebtuvą **16** apsauginiu varžtu **15**. **Atkreipkite dėmesį, kad apsauginis varžtas yra su kairiniu sriegiu.**

Vainikinio griebtuvo uždėjimas (žr. pav. C)

– Nuvalykite kotelio įstatomąjį galą ir jį truputį patepkite.
– Vainikinį griebtuvą su koteliu sukite į įrankių įtvarą, kol jis savaime užsifiksuos.
– Patikrinkite, ar užsifiksavo, t. y. vainikinį griebtuvą patraukite.

Vainikinio griebtuvo nuėmimas

– Stumkite užraktinę movą **5** atgal ir nuimkite vainikinį griebtuvą **16**.

Keičiamojo griebtuvo nuėmimas/uždėjimas (GBH 3-28 DFR)

Keičiamojo griebtuvo nuėmimas (žr. pav. D)

– Keičiamojo griebtuvo fiksuojamąjį žiedą **6** patraukite atgal, tvirtai laikykite jį šioje padėtyje ir SDS-plus keičiamąjį griebtuvą **2** arba greitojo užveržimo keičiamąjį griebtuvą **1** traukdami į priekį nuimkite.

Nuimtą keičiamąjį griebtuvą saugokite nuo nešvarumų.

Keičiamojo griebtuvo uždėjimas (žr. pav. E)

▶ **Naudokite tik modeliui skirtą originalią įrangą ir atkreipkite dėmesį į identifikacinių griovelių skaičių 19.Leidžiama naudoti tik keičiamuosius griebtuvus su dviem arba trimis identifikaciniais grioveliais.** Naudojant šiam elektriniam įrankiui netinkamą keičiamąjį griebtuvą, darbo metu gali iškristi darbo įrankis.

– Keičiamąjį griebtuvą prieš įstatydami nuvalykite ir šiek tiek patepkite įstatomąjį galą.
– SDS-plus keičiamąjį griebtuvą **2** arba greitojo užveržimo keičiamąjį griebtuvą **1** apimkite visa ranka. Keičiamąjį griebtuvą sukdami stumkite ant griebtuvo laikiklio **18**, kol aiškiai išgirsite, kad užsifiksavo.
– Keičiamasis griebtuvas užsifiksuoja automatiškai. Patikrinkite, ar užsifiksavo, t. y. keičiamąjį griebtuvą patraukite.

Įrankių keitimas

Dirbant apsauginis gaubtelis **4** neleidžia dulkėms patekti į įtvaro vidų. Įstatant darbo įrankį, reikia saugoti, kad šis gaubtelis **4** nebūtų pažeistas.

▶ **Pažeistą apsauginį gaubtelį būtina nedelsiant pakeisti. Tai atlikti rekomenduojame remonto tarnyboje.**

SDS-plus darbo įrankio įstatymas (žr. pav. F)

Su SDS-plus griebtuvu nenaudodami papildomų įrankių galite lengvai ir patogiai pakeisti darbo įrankį.

– GBH 3-28 DFR: įstatykite greitojo SDS-plus keičiamąjį griebtuvą **2**.
– Darbo įrankį nuvalykite ir jo įstatomąjį galą šiek tiek patepkite.
– Sukdami įstatykite darbo įrankį į įtvarą ir įstumkite iki galo, kol jis savaime užsifiksuos.
– Patraukę įrankį atgal, patikrinkite, ar jis tinkamai užsifiksavo.

SDS-plus darbo įrankis turi turėti laisvumo. Todėl sukdamasis tuščiaja eiga, jis gali šiek tiek klibėti. Tai neturi jokios įtakos gręžiamos kiaurymės tikslumui, nes gręžiant grąžtas centruojasi savaime.

SDS-plus darbo įrankio išėmimas (žr. pav. G)

– Patraukite užraktinę movą **5** atgal ir išimkite darbo įrankį.

Darbo įrankių be SDS-plus įstatymas (GBH 3-28 DRE)

Nuoroda: nenaudokite įrankių be SDS-plus gręžti su smūgiu arba kirsti! Įrankiai be SDS-plus ir griebtuvas gręžiant su smūgiu ir kertant bus pažeidžiami.

– Įstatykite vainikinį griebtuvą **16** (žr. „Vainikinio griebtuvo keitimas“, 205 psl.).
– Sukdami atverkite griebtuvą **16** tiek, kad galėtumėte įstatyti įrankį. Įstatykite įrankį.
– Griebtuvo raktą įstatykite į vainikinio griebtuvo **16** atitinkamas angas ir tolygiai veržkite įrankį.
– Pasukite gręžimo-kirtimo režimų perjungiklį **9** į padėtį „Gręžimas“.

Darbo įrankių be SDS-plus išėmimas (GBH 3-28 DRE)

– Sukite vainikinio griebtuvo **16** movą griebtuvo raktu prieš laikrodžio rodyklę, kol darbo įrankį bus galima išimti.

Darbo įrankių be SDS-plus įstatymas (GBH 3-28 DFR) (žr. pav. H)

Nuoroda: nenaudokite įrankių be SDS-plus gręžti su smūgiu arba kirsti! Įrankiai be SDS-plus ir griebtuvas gręžiant su smūgiu ir kertant bus pažeidžiami.

– Įstatykite greitojo užveržimo keičiamąjį griebtuvą **1**.
– Tvirtai laikykite greitojo užveržimo keičiamojo griebtuvo fiksuojamąjį žiedą **21**. Sukdami priekinę įvorę **20** atidarykite įrankių įtvarą tiek, kad būtų galima įstatyti įrankį. Tvirtai laikykite fiksuojamąjį žiedą **21** ir stipriai sukite priekinę įvorę **20** rodyklės kryptimi, kol aiškiai išgirsite trakštelėjimą.
– Patikrinkite, ar įrankis tvirtai įsistatė, t. y. jį patraukite.

Nuoroda: jei įrankių įtvaras buvo atidarytas iki atramos, užsukant įrankių įtvarą gali būti, kad trakštelėjimas girdėsis, bet įtvaras neužsidarys.
Tokiu atveju priekinę įvorę **20** vieną kartą pasukite priešinga rodyklei kryptimi. Tada įrankių įtvarą galima uždaryti.

– Pasukite gręžimo-kirtimo režimų perjungiklį **9** į padėtį „Gręžimas“.

Darbo įrankių be SDS-plus išėmimas (GBH 3-28 DFR) (žr. pav. I)

– Tvirtai laikykite greitojo užveržimo keičiamojo griebtuvo fiksuojamąjį žiedą **21**. Sukdami priekinę įvorę **20** rodyklės kryptimi atidarykite įrankių įtvarą tiek, kad būtų galima išimti įrankį.

Dulkių nusiurbimas su „Saugfix“ (pap. įranga)

▶ Medžiagų, kurių sudėtyje yra švino, kai kurių rūšių medienos, mineralų ir metalų dulkės gali būti kenksmingos sveikatai. Dirbančiajam arba netoli esantiems asmenims nuo sąlyčio su dulkėmis arba jų įkvėpus gali kilti alerginės reakcijos, taip pat jie gali susirgti kvėpavimo takų ligomis. Kai kurios dulkės, pvz., ąžuolo ir buko, yra vėžį sukeliančios, o ypač, kai mediena yra apdorota specialiomis medienos priežiūros priemonėmis (chromatu, medienos apsaugos priemonėmis). Medžiagas, kuriose yra asbesto, leidžiama apdoroti tik specialistams.
  – Jei yra galimybė, naudokite apdirbamai medžiagai tinkančią dulkių nusiurbimo įrangą.
  – Pasirūpinkite geru darbo vietos vėdinimu.
  – Rekomenduojama dėvėti kvėpavimo takų apsauginę kaukę su P2 klasės filtru.

  Laikykitės jūsų šalyje galiojančių apdorojamoms medžiagoms taikomų taisyklių.

▶ **Saugokite, kad darbo vietoje nesusikauptų dulkių.** Dulkės lengvai užsidega.

„Saugfix“ montavimas (žr. pav. J)

Dulkėms nusiurbti reikia „Saugfix“ (papildoma įranga). Gręžiant „Saugfix“ spaudžia atgal, todėl „Saugfix“ galvutė visada yra sandariai prispausta prie pagrindo.

– Paspauskite gylio ribotuvo reguliatoriaus klavišą **10** ir išimkite gylio ribotuvą **11**. Dar kartą paspauskite klavišą **10** ir įstatykite „Saugfix“ iš priekio į papildomą rankeną **12**.
– Prie „Saugfix“ nusiurbimo angos **22** prijunkite nusiurbimo žarną (skersmuo 19 mm, papildoma įranga). Dulkių siurblys turi būti pritaikytas apdirbamo ruošinio pjuvenoms, drožlėms ir dulkėms nusiurbti.
– Sveikatai ypač pavojingoms, vėžį sukeliančioms, sausoms dulkėms nusiurbti būtina naudoti specialų dulkių siurblį.

Gręžimo gylio ant „Saugfix“ nustatymas (žr. pav. K)

Norimą gręžimo gylį **X** galite nustatyti ir montuodami „Saugfix“.

– Stumkite SDS-plus darbo įrankį iki atramos į įrankių įtvarą SDS-plus **3**. Priešingu atveju dėl judančio SDS-plus įrankio gali būti nustatomas netinkamas gręžimo gylis.
– Atlaisvinkite sparnuotąjį varžtą **26** ant „Saugfix“.
– Tvirtai įremkite nejjungtą prietaisą į gręžiamą vietą. SDS-plus darbo įrankis turi priglusti paviršiumi.
– Pastumkite „Saugfix“ kreipiamąjį vamzdį **27** laikiklyje tiek, kad „Saugfix“ galvutė priglustų prie gręžiamo paviršiaus. Stumkite kreipiamąjį vamzdį **27** ištraukiamuoju vamzdžiu **25** ne daugiau nei reikia, kad liktų matoma kaip galima didesnė skalės dalis ant ištraukiamojo vamzdžio **25**.
– Tvirtai užveržkite sparnuotąjį varžtą **26**. Atlaisvinkite užveržiamąjį varžtą **23** ant „Saugfix“ gylio ribotuvo.
– Pastumkite gylio ribotuvą **24** ant ištraukiamojo vamzdžio **25** tiek, kad paveikslėlyje nurodytas atstumas **X** atitiktų norimą gręžimo gylį.
– Šioje padėtyje tvirtai užveržkite užveržiamąjį varžtą **23**.

Naudojimas

Paruošimas naudoti

▶ **Atkreipkite dėmesį į tinklo įtampą! Elektros tinklo įtampa turi atitikti elektrinio įrankio firminėje lentelėje nurodytą įtampą. 230 V pažymėtus elektrinius įrankius galima jungti ir į 220 V įtampos elektros tinklą.**

Veikimo režimo pasirinkimas

Gręžimo-kirtimo režimų perjungikliu **9** pasirinkite elektrinio prietaiso veikimo režimą.

Nuoroda: veikimo režimą keiskite tik tada, kai elektrinis prietaisas išjungtas! Priešingu atveju galite pažeisti elektrinį prietaisą.

– Norėdami pakeisti veikimo režimą, paspauskite atblokavimo klavišą **8** ir sukite gręžimo-kirtimo režimų perjungiklį **9** į norimą padėtį, kol išgirsite, kad jis užsifiksavo.

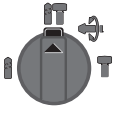

Padėtis, norint **gręžti su smūgiu** betoną arba akmenį

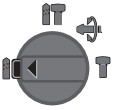

Padėtis, norint **gręžti** be smūgio medieną, metalą, keramiką ir plastiką bei sukti varžtus.

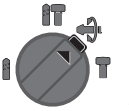

Padėtis **Vario-Lock**, norint pakeisti kalto padėtį.

Šioje padėtyje gręžimo-kirtimo režimų perjungiklis **9** užsifiksuoja.

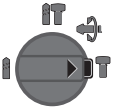

Padėtis, norint **kirsti**

Sukimosi krypties keitimas

Sukimosi krypties perjungikliu **13** galite pakeisti elektrinio įrankio sukimosi kryptį.

▶ **Sukimosi krypties perjungiklį 13 stumkite tik tada, kai prietaiso besisukančios dalys yra visiškai sustojusios.**

Dešininis sukimasis: Sukite sukimosi krypties perjungiklį **13** iki atramos į padėtį ⬅.

Kairinis sukimasis: Sukite sukimosi krypties perjungiklį **13** iki atramos į padėtį ➡.

Norėdami gręžti su smūgiu, gręžti ir kirsti, visada nustatykite dešininę sukimosi kryptį.

Įjungimas ir išjungimas

– Norėdami **įjungti** elektrinį įrankį, nuspauskite įjungimo-išjungimo jungiklį **7**.
– Norėdami **išjungti**, įjungimo-išjungimo jungiklį **7** atleiskite.

Kad tausotumėte energiją, elektrinį įrankį įjunkite tik tada, kai naudosite.

Sūkių skaičiaus ir smūgių skaičiaus nustatymas

Įjungto elektrinio prietaiso sūkių/smūgių skaičių tolygiai galite reguliuoti atitinkamai spausdami įjungimo-išjungimo jungiklį **7**.

Lengvai spaudžiant įjungimo-išjungimo jungiklį **7** sūkių (smūgių) skaičius bus nedidelis, įsibėgėjimas – švelnus, kontroliuojamas. Daugiau spaudžiant jungiklį, sūkių skaičius didėja.

Apsauginė sankaba

▶ **Įstrigus ar užsikabinus grąžtui, įsijungia apsauginė sankaba, kuri išjungia jėgos perdavimą į suklį. Kadangi tuo metu prietaisą veikia reakcijos momentą sukeliančios jėgos, jį būtina patikimai laikyti abiem rankomis ir tvirtai stovėti.**

▶ **Jei grąžtas įstrigo, būtina išjungti prietaisą ir išlaisvinti grąžtą. Įjungiant prietaisą su užblokuotu grąžtu atsiranda didelis reakcijos jėgų momentas.**

Darbo patarimai

▶ **Prieš atliekant bet kokius elektrinio įrankio reguliavimo ar priežiūros darbus reikia ištraukti kištuką iš elektros tinklo lizdo.**

Kalto padėties keitimas (Vario-Lock)

Kaltas gali būti perstatomas ir užfiksuojamas 36 padėčių. Pasukus įrankį į norimą padėtį, su prietaisu galima dirbti patogiausioje ir mažiausia varginančioje dirbančiojo kūną padėtyje.

– Kaltą įstatykite į įrankių įtvarą.
– Pasukite gręžimo-kirtimo režimų perjungiklį **9** į padėtį „Vario-Lock“ (žr. „Veikimo režimo pasirinkimas“, 207 psl.).
– Kaltą su įtvaru pasukite į norimą padėtį.
– Pasukite gręžimo-kirtimo režimų perjungiklį **9** į padėtį „Kirtimas“. Tada įrankių įtvaras užsifiksuoja.
– Norėdami kirsti, nustatykite dešininį sukimąsi.

Suktuvo antgalio įstatymas (žr. pav. L)

▶ **Ant veržlės uždėkite ar į varžtą įremkite tik išjungtą prietaisą.** Besisukantys darbo įrankiai gali nuslysti.

Norint naudoti suktuvo antgalį, reikia universalaus antgalių laikiklio **28** su SDS-plus koteliu (papildoma įranga).

– Nuvalykite kotelio įstatomąjį galą ir jį truputį patepkite.
– Universalų antgalių laikiklį sukdami stumkite į įrankių įtvarą, kol jis savaime užsifiksuos.
– Patikrinkite, ar užsifiksavo, t. y. universalų antgalių laikiklį patraukite.
– Į universalų antgalių laikiklį įstatykite antgalį. Naudokite tik varžto galvutei tinkamą suktuvo antgalį.
– Pasukite gręžimo-kirtimo režimų perjungiklį **9** į padėtį „Gręžimas“.
– Norėdami išimti universalų antgalių laikiklį, pastumkite užraktinę movą **5** žemyn ir išimkite universalų antgalių laikiklį **28** iš įrankių įtvaro.

Priežiūra ir servisas

Priežiūra ir valymas

▶ **Prieš atliekant bet kokius elektrinio įrankio reguliavimo ar priežiūros darbus reikia ištraukti kištuką iš elektros tinklo lizdo.**

▶ **Reguliariai valykite elektrinį įrankį ir ventiliacines angas jo korpuse, tuomet galėsite dirbti kokybiškai ir saugiai.**

▶ **Pažeistą apsauginį gaubtelį būtina nedelsiant pakeisti. Tai atlikti rekomenduojame remonto tarnyboje.**

– Įrankių įtvarą **3** išvalykite po kiekvieno naudojimo.

Jei reikia pakeisti maitinimo laidą, dėl saugumo sumetimų tai turi būti atliekama Bosch įmonėje arba įgaliotose Bosch elektrinių įrankių remonto dirbtuvėse.

Klientų aptarnavimo skyrius ir naudotojų konsultavimo tarnyba

Ieškant informacijos ir užsakant atsargines dalis būtina nurodyti dešimtženklį gaminio užsakymo numerį.

Klientų aptarnavimo skyriuje gausite atsakymus į klausimus, susijusius su jūsų gaminio remontu, techninе priežiūra bei atsarginėmis dalimis. Detalius brėžinius ir informaciją apie atsargines dalis rasite čia:

www.bosch-pt.com

Bosch naudotojų konsultavimo tarnybos specialistai mielai atsakys į klausimus apie mūsų gaminius ir papildomą įrangą.

Lietuva

Bosch įrankių servisas
Informacijos tarnyba: (037) 713350
Įrankių remontas: (037) 713352
Faksas: (037) 713354
El. paštas: service-pt@lv.bosch.com

Šalinimas

Elektrinis įrankis, papildoma įranga ir pakuotė yra pagaminti iš medžiagų, tinkančių antriniam perdirbimui, ir vėliau privalo būti atitinkamai perdirbti.

Nemeskite elektrinių įrankių į buitinių atliekų konteinerius!

Tik ES šalims:

Pagal Europos direktyvą 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų ir šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę aktus, naudoti nebetinkami elektriniai įrankiai turi būti surenkami atskirai ir perdirbami aplinkai nekenksmingu būdu.

Galimi pakeitimai.

ملاحظات شغل

◀ **اسحب القابس من مقبس الشبكة الكهربائية قبل إجراء أي عمل على العدة الكهربائية.**

تغيير وضع الإزميل (تغيير/إقفال)

يمكنك تثبيت الإزميل في 36 وضع. ويمكنك بذلك أن تتخذ وضعية الشغل الأنسب في كل حالة.

- ركب الإزميل في حاضن العدة.
- دور مفتاح إيقاف الطرق/الدوران **9** إلى الوضع "تغيير-إقفال" (راجع „ضبط نوع التشغيل"، الصفحة 210).
- افتل عدة الشغل إلى وضع الإزميل المرغوب.
- دور مفتاح إيقاف الطرق/الدوران **9** إلى الوضع "نحت". يتمّ إقفال حاضن العدة بذلك.
- اضبط اتجاه الدوران من أجل النحت على الدوران اليميني.

تركيب لقم ربط اللوالب (تراجع الصورة L)

◀ **ركز العدة الكهربائية على اللولب/الصامولة فقط عندما تكون مطفأة.** إن عدد الشغل الدوارة قد تنزلق.

لكي تستخدم لقم ربط اللوالب، فإنك ستحتاج إلى الحامل العام **28** بساق حضن SDS-plus (من التوابع).

- نظف نهاية غرز ساق الحضن وشحمها قليلاً.
- اغرز الحامل العام في حاضن العدة أثناء فتله إلى أن يتمّ إقفاله من تلقاء نفسه.
- تفحص إحكام الثبات من خلال سحب الحامل العام.
- ركب لقمة ربط لوالب في الحامل العام. استخدم فقط لقم ربط اللوالب التي تلائم رأس اللولب.
- افتل مفتاح إيقاف الطرق/الدوران **9** إلى المركز "ثقب".
- لنزع الحامل العام تدفع لبيسة الإقفال **5** إلى الخلف وينزع الحامل العام **28** عن حاضن العدة.

الصيانة والخدمة

الصيانة والتنظيف

◀ **اسحب القابس من مقبس الشبكة الكهربائية قبل إجراء أي عمل على العدة الكهربائية.**

◀ **حافظ دائماً على نظافة العدة الكهربائية وشقوق التهوية للعمل بشكل جيد وآمن.**

◀ **ينبغي استبدال غطاء الوقاية من الغبار التالف فوراً. وينصح أن يتمّ ذلك من قبل مركز خدمة الزبائن.**

- نظف حاضن العدة **3** بعد كل استعمال.

إن تطلب الأمر استبدال خط الامداد، فينبغي أن يتم ذلك من قبل شركة بوش أو من قبل مركز خدمة زبائن وكالة بوش للعدد الكهربائية، لتجنب التعرض للمخاطر.

خدمة الزبائن ومشورة الاستخدام

يرجى ذكر رقم الصنف بالمراتب العشر حسب لائحة طراز العدة الكهربائية بشكل ضروري عند الاستشارة وعند إرسال طلبيات قطع الغيار.

يجيب مركز خدمة الزبائن على أسئلتكم بصدد تصليح وصيانة المنتج وأيضا بما يخص قطع الغيار. يعثر على الرسوم الممددة وعلى المعلومات عن قطع الغيار بموقع:

www.bosch-pt.com

سيكون من دواعي سرور فرقة مشورة الاستخدام بشركة بوش أن تساعدكم بخصوص الأسئلة عن منتجاتنا وتوابعها.

يرجى التوجه إلى التاجر المختص بما يتعلّق بأمور الضمان والتصليح وتأمين قطع الغيار.

التخلص من العدة الكهربائية

ينبغي التخلص من العدد الكهربائية والتوابع والغلاف بطريقة منصفة للبيئة عن طريق النفايات القابلة لإعادة التصنيع.

لا ترم العدد الكهربائية في النفايات المنزلية!

لدول الاتحاد الأوروبي فقط:

فحسب التوجيه الأوروبي 2012/19/EU بصدد الأجهزة الكهربائية والالكترونية القديمة وتطبيقه ضمن القانون المحلي، ينبغي جمع وفصل العدد الكهربائية التي لم تعد صالحة للاستعمال والتخلص منها لمركز يقوم بإعادة استعمالها بطريقة منصفة بالبيئة.

نحتفظ بحق إدخال التعديلات.

تركيب الشافط السريع (تراجع الصورة J)

يتطلب شفط الغبار للشافط السريع (من التوابع). يرتد الشافط السريع أثناء التثقيب بحيث يحافظ على إبقاء رأس الشافط السريع دائماً على مقربة من السطح.

- اكبس زر ضبط محدد العمق **10** وانزع محدد العمق **11**. اكبس الزر **10** مرة أخرى واغرز الشافط السريع في المقبض الإضافي **12** من الأمام.
- اربط خرطوم الشفط (بقطر 19 مم، من التوابع) بفتحة الشفط **22** على الشافط السريع.يجب أن تصلح شافطة الغبار الخوائية للاستعمال مع مادة الشغل المرغوب معالجتها.
- استخدم شافطة غبار خوائية خاصة عند شفط الأغبرة المضرة بالصحة أو المسببة للسرطان أو الشديدة الجفاف.

ضبط عمق التثقيب على الشافط السريع (تراجع الصورة K)

يمكنك أن تحدد عمق الثقب المرغوب **X** حتى لو كان الشافط السريع مركباً.

- ادفع عدة الشغل SDS-plus إلى داخل حاضن العدة **3** SDS-plus حتى التصادم. وإلا فإن حركة عدد SDS-plus قد تؤدي إلى ضبط عمق ثقب خاطئ.
- حل اللولب المجنح **26** بالشافط السريع.
- ركز العدة الكهربائية بإحكام دون تشغيلها على المكان المرغوب ثقبه. يجب أن ترتكز عدة SDS-plus أثناء ذلك على السطح.
- حرك انبوب توجيه **27** الشافط السريع في حامله بحيث يرتكز رأس الشافط السريع على السطح المرغوب ثقبه بتساطح. لا تدفع انبوب التوجيه **27** على الانبوب المتداخل **25** أكثر من الضرورة، بحيث يبقى أكبر جزء ممكن من المقياس على الانبوب المتداخل **25** مرئياً.
- أحكم شدّ اللولب المجنح **26**. حل لولب القمط **23** بمحدد عمق الشافط السريع.
- حرك محدد العمق **24** على الانبوب المتداخل **25** بحيث يتوافق البعد **X** الموضح في الصورة مع عمق الثقب المرغوب.
- شدّ لولب القمط **23** في هذا الوضع بإحكام.

التشغيل

بدء التشغيل

◄ انتبه إلى جهد الشبكة الكهربائية! يجب أن يتطابق جهد منبع التيار مع المعلومات المذكورة على لائحة طراز الجهاز. يمكن أن يتم تشغيل العدد الكهربائية المحددة بـ 230 فولط بـ 220 فولط أيضا.

ضبط نوع التشغيل

يتمّ اختيار نوع تشغيل العدة الكهربائية بواسطة مفتاح إيقاف الطرق/الدوران **9**.

ملاحظة: غير نوع التشغيل فقط عندما تكون العدة الكهربائية مطفأة! وإلا فقد يتمّ إتلاف العدة الكهربائية.

- اكبس زر فك الإقفال **8** من أجل تغيير نوع التشغيل وافتل مفتاح إيقاف الطرق/الدوران **9** إلى الوضع المرغوب، إلى أن يتعاشق بصوت مسموع.

وضع **الثقب المرفق بالطرق** في الخرسانة أو الصخر

وضع **الثقب** دون طرق في الخشب والمعادن والخزف واللدائن وأيضاً لربط اللوالب

وضع **إقفال-تغيير** لتغيير وضع الإزميل لا يتعاشق مفتاح إيقاف الطرق/الدوران **9** في هذا الوضع.

وضع **النحت**

ضبط اتجاه الدوران

يمكنك أن تغير اتجاه دوران العدة الكهربائية بواسطة مفتاح تغيير اتجاه الدوران **13**.

◄ غير وضع مفتاح تحويل اتجاه الدوران 13 فقط عندما تكون العدة الكهربائية متوقفة عن الحركة.

دوران يميني: اضغط مفتاح تحويل اتجاه الدوران **13** إلى الوضع ⬅ إلى حد المصادمة.

دوران يساري: اضغط مفتاح تحويل اتجاه الدوران **13** إلى الوضع ➡ إلى حد المصادمة.

اضبط اتجاه الدوران دائماً على الدوران اليميني من أجل التثقيب المرفق بالطرق والتثقيب والنحت.

التشغيل والإطفاء

- من أجل **تشغيل** العدة الكهربائية يضغط على مفتاح التشغيل والإطفاء **7**.
- من أجل **الإطفاء** يطلق مفتاح التشغيل والإطفاء **5**.

شغل العدة الكهربائية فقط عندما تستخدمها، من أجل توفير الطاقة.

ضبط عدد الدوران/عدد الطرق

يمكنك أن تضبط عدد دوران/طرق العدة الكهربائية قيد التشغيل دون تدريج، حسب مدى الضغط على مفتاح التشغيل والإطفاء **7**.

يؤدي الضغط الخفيف على مفتاح التشغيل والإطفاء **7** إلى عدد دوران/عدد طرق منخفض. ويرتفع عدد الدوران/عدد الطرق بزيادة الضغط.

قابض فرط التحميل

◄ تفصل قوة الدفع عن محور دوران المثقاب عندما تنقمط أو تتكلب عدة الشغل. اقبض على العدة الكهربائية دائما بكلتا اليدين بإحكام وقف بثبات بسبب القوى الناتجة عن ذلك.

◄ اطفئ العدة الكهربائية وحلّ عدة الشغل عند استعصاء العدة الكهربائية. عند بدئ التشغيل بعدة تثقيب مستعصية تتشكل عزوم ارتدادية عالية.

نزع/تلقيم ظرف المثقاب البديل (GBH 3-28 DFR)

نزع ظرف المثقاب البديل (تراجع الصورة D)

- اسحب حلقة إقفال ظرف المثقاب البديل **6** إلى الخلف، وامسك بها في هذا الوضع وانزع ظرف المثقاب البديل SDS-plus **2** أو ظرف المثقاب البديل السريع الشد **1** بسحبه إلى الأمام.

تراعى حماية ظرف المثقاب البديل من الاتساخ بعد نزعه.

تلقيم ظرف المثقاب البديل (تراجع الصورة E)

◄ **استخدم فقط المعدات الأصلية الخاصة بالطراز وانتبه أثناء ذلك إلى عدد حزوز التعيين 19. يسمح باستخدام ظروف المثقاب البديلة بحزّي تعيين أو بثلاثة حزوز تعيينية فقط.** إن تم استخدام ظرف مثقاب بديل غير ملائم لهذه العدة الكهربائية، فإن عدة الشغل قد تسقط للخارج أثناء التشغيل.

- نظف ظرف المثقاب البديل قبل تلقيمه وشحم نهاية الغرز قليلاً.
- اقبض على ظرف المثقاب البديل SDS-plus **2** أو على ظرف المثقاب البديل السريع الشد **1** بتطويقه بكامل اليد. ادفع ظرف المثقاب البديل على حاضن ظرف المثقاب **18** أ ثناء فتله، إلى أن تسمع صوت التعاشق بوضوح.
- يقفل ظرف المثقاب البديل من تلقاء نفسه. تفحص ثبات الإقفال من خلال سحب ظرف المثقاب البديل.

استبدال العدد

يمنع غطاء الوقاية من الغبار **4** بشكل واسع النطاق تسرب غبار التثقيب إلى حاضن العدة أثناء التشغيل. انتبه أثناء تركيب العدة ألا يتمّ إتلاف غطاء الوقاية من الغبار **4**.

◄ **ينبغي استبدال غطاء الوقاية من الغبار التالف فوراً. وينصح أن يتمّ ذلك من قبل مركز خدمة الزبائن.**

تلقيم عدد الشغل SDS-plus (تراجع الصورة F)

يمكنك بواسطة ظرف المثقاب SDS-plus أن تستبدل عدد الشغل بسهولة ودون الحاجة إلى استخدام عدد إضافية.

- GBH 3-28 DFR: ركب ظرف المثقاب البديل SDS-plus **2**.
- نظف طرف التلقيم بعدة الشغل وشحمه قليلاً.
- ادفع عدة الشغل إلى داخل حاضن العدة أثناء فتلها إلى أن تتعاشق من تلقاء نفسها.
- تفحص ثبات الإقفال من خلال سحب العدة.

لقد صممت عدد شغل SDS-plus بحيث تكون طليقة الحركة. يؤدي ذلك إلى انحراف دوراني عند الدوران اللاحملي. لا يؤثر ذلك على دقة الثقب لأن لقم التثقيب تتمركز من تلقاء نفسها عند التثقيب.

نزع عدد الشغل SDS-plus (تراجع الصورة G)

- ادفع لبيسة الإقفال **5** إلى الخلف وانزع عدة الشغل.

تلقيم عدد الشغل دون SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

ملاحظة: لا تستخدم العدد دون SDS-plus للتثقيب المرفق بالطرق أو للنحت! تتلف العدد دون SDS-plus وظرف المثقاب المخصص لها عند التثقيب المرفق بالطرق وعند النحت.

- ركب ظرف المثقاب البديل السريع الشد **1**.
- امسك بحلقة قبض **21** ظرف المثقاب البديل السريع الشد بإحكام. افتح حاضن العدة من خلال فتل اللبيسة الأمامية **20** إلى الحد الذي يسمح بتركيب العدة. امسك بحلقة القبض **21** بإحكام وافتل اللبيسة الأمامية **20** بقوة باتجاه السهم، إلى أن تسمع صوت الكلاب بوضوح.
- تفحص إحكام الثبات من خلال سحب العدة.

ملاحظة: إن تمّ فتح حاضن العدة إلى حد التصادم، فقد تسمع صوت الكلاب أثناء فتل حاضن العدة لإغلاقه ولكن حاضن العدة لا يغلق.افتل اللبيسة الأمامية ٢٠ في هذه الحالة مرة واحدة بعكس اتجاه السهم. يمكن إغلاق حاضن العدة بعد ذلك.

- افتل مفتاح إيقاف الطرق/الدوران **9** إلى المركز "ثقب".

نزع عدد الشغل دون SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (تراجع الصورة I)

- امسك بحلقة قبض **21** ظرف المثقاب البديل السريع الشد بإحكام. افتح حاضن العدة من خلال فتل اللبيسة الأمامية **20** باتجاه السهم، إلى الحد الذي يسمح بنزع العدة.

شفط الغبار بالشافط السريع (من التوابع)

◄ إن أغبرة بعض المواد كالطلاء الذي يحتوي على الرصاص، وبعض أنواع الخشب والفلزات والمعادن، قد تكون مضرة بالصحة. إن ملامسة أو استنشاق الأغبرة قد يؤدي إلى ردود فعل زائدة الحساسية و/أو إلى أمراض المجاري التنفسية لدى المستخدم أو لدى الأشخاص المتواجدين على مقربة من المكان.
تعتبر بعض الأغبرة المعينة، كأغبرة البلوط والزان بأنها مسببة للسرطان، ولا سيما بالاتصال مع المواد الإضافية لمعالجة الخشب (ملح حامض الكروميك، المواد الحافظة للخشب). يجوز أن يتم معالجة المواد التي تحتوي على الأسبستوس من قبل العمال المتخصصين فقط دون غيرهم.

- استخدم شافطة غبار ملائمة للمادة قدر الإمكان.
- حافظ على تهوية مكان الشغل بشكل جيد.
- ينصح بارتداء قناع وقاية للتنفس بفئة المرشح P2.

تراعى الأحكام السارية في بلدكم بالنسبة للمواد المرغوب معالجتها.

◄ **تجنب تراكم الغبار بمكان العمل.** يجوز أن تشتعل الأغبرة بسهولة.

تصريح التوافق CE

إننا نصرح على مسؤوليتنا، بأن المنتج الموصوف في "البيانات الفنية" يتوافق مع المعايير أو الوثائق المعيارية التالية: EN 60745 حسب أحكام إرشادات 2011/65/EU، 2004/108/EC، 2006/42/EC.

الأوراق الفنية لدى (2006/42/EC):

Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

Henk Becker
Senior Vice President
Engineering

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

التركيب

◄ **اسحب القابس من مقبس الشبكة الكهربائية قبل إجراء أي عمل على العدة الكهربائية.**

المقبض الإضافي

◄ **استعمل عدتك الكهربائية فقط مع المقبض الإضافي 12.**

أرجحة المقبض اليدوي الإضافي (تراجع الصورة A)

يمكنك أن تقوم بأرجحة المقبض الإضافي **12** حسب رغبتك لكي تتوصل إلى موقف عمل آمن وقليل الإجهاد.

- افتل قطعة المقبض السفلية بالمقبض الإضافي **12** بعكس اتجاه حركة عقارب الساعة ودور المقبض الإضافي **12** إلى المركز المرغوب. ثم أعد تدوير قطعة المقبض السفلية بالمقبض الإضافي **12** باتجاه حركة عقارب الساعة بإحكام.

انتبه إلى تبييت سير شد المقبض الإضافي في الحز المخصص له بالهيكل.

ضبط عمق التثقيب (تراجع الصورة B)

يمكنك بواسطة محدد عمق التثقيب **11** أن تحدد عمق التثقيب **X** المرغوب.

- اضغط على زر ضبط محدد العمق **10** وركب محدد العمق في المقبض الإضافي **12**.يجب أن تدل الحزوز بمحدد العمق **11** نحو الأسفل.
- ادفع عدة الشغل SDS-plus إلى داخل حاضن العدة **3** SDS-plus حتى التصادم. وإلا فإن حركة عدد SDS-plus قد تؤدي إلى ضبط عمق ثقب خاطئ.
- اسحب محدد العمق إلى الخارج إلى أن تتوافق مسافة البعد بين رأس لقمة التثقيب ورأس محدد العمق مع عمق التثقيب **X** المرغوب.

اختيار ظرف المثقاب والعدد

المادة	نوع التشغيل		
الخرسانة	Ø 4–28 مم SDS-plus	SDS-plus	–
الجدران	Ø 40–82 مم SDS-plus	SDS-plus	–
فولاذ	–	–	Ø – 13 مم SDS-plus
خشب	–	–	Ø – 30 مم SDS-plus

إنك بحاجة إلى عدد SDS-plus من أجل الثقب المرفق بالطرق وللنحت، ويتمّ تركيبها في ظرف المثقاب SDS-plus.

من أجل الثقب دون دق في الخشب والمعادن والخزف واللدائن وأيضاً لربط اللوالب تستخدم العدد دون SDS-plus (مثلاً: لقم تثقيب بساق اسطوانية). إنك بحاجة إلى ظرف المثقاب السريع الشد أو لظرف المثقاب المسنن الطوق من أجل هذه العدد.

GBH 3-28 DFR: يمكن استبدال ظرف المثقاب البديل **2** SDS-plus بسهولة بظرف المثقاب المسنن الطوق **1** المرفق.

استبدال ظرف المثقاب المسنن الطوق (GBH 3-28 DRE)

لكي تتمكن من العمل بواسطة العدد دون SDS-plus (مثلاً لقم الثقب بساق اسطوانية) يجب أن يتمّ تركيب ظرف المثقاب المناسب (ظرف المثقاب المسنن الطوق أو السريع الشد، من التوابع).

تركيب ظرف المثقاب المسنن الطوق (تراجع الصورة C)

- ابرم ساق حضن SDS-plus **17** إلى داخل ظرف المثقاب المسنن الطوق **16**. أمن ظرف المثقاب المسنن الطوق **16** بواسطة لولب التأمين **15**. **انتبه إلى أن أسنان لولب التأمين يسارية الاتجاه.**

تلقيم ظرف المثقاب المسنن الطوق (تراجع الصورة C)

- نظف نهاية غرز ساق الحضن وشحمها قليلاً.
- لقم ظرف المثقاب المسنن الطوق مع ساق الحضن في حاضن العدة مع فتله إلى أن يتمّ إقفاله من تلقاء نفسه.
- تفحص ثبات الإقفال من خلال سحب ظرف المثقاب المسنن الطوق.

نزع ظرف المثقاب المسنن الطوق

- ادفع لبيسة الإقفال **5** إلى الخلف وانزع ظرف المثقاب المسنن الطوق **16**.

البيانات الفنية

مطرقة تثقيب		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
رقم الصنف		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
التحكم بعدد الدوران		●	●
إيقاف الدوران		●	●
دوران يميني/يساري		●	●
ظرف المثقاب البديل		–	●
القدرة الاسمية المقنية	واط	800	800
عدد الطرق	دقيقة$^{-1}$	0–4000	0–4000
قوة الطرقة المفردة حسب EPTA-Procedure 05/2009	جول	3,1	3,1
عدد الدوران	دقيقة$^{-1}$	0–900	0–900
حاضن العدة		SDS-plus	SDS-plus
قطر عنق محور الدوران	مم	50	50
قطر الثقب الأقصى المسموح: (تراجع أيضا الصفحة 212) - الخرسانة* - الجدران (بلقمة تثقيب قلبية) - فولاذ - خشب	 مم مم مم مم	 28 82 13 30	 28 82 13 30
الوزن حسب EPTA-Procedure 01/2003	كغ	3,5	3,6
فئة الوقاية		II/□	II/□

*غير صالحة مع لقمة التثقيب القلبيةالقيم سارية المفعول لجهد اسمي [U] بمقدار 230 فولط. قد تتفاوت هذه القيم عندما يختلف الجهد عن ذلك أو بطرازات خاصة ببلدان معينة.

معلومات عن الضجيج والاهتزازات

تم تحديد قيم قياسات الصوت حسب EN 60745.

يبلغ مستوى ضجيج (نوع A) العدة الكهربائية عادة : مستوى ضغط صوت 91 ديسيبل (نوع A)، مستوى قدرة صوت 102 ديسيبل (نوع A). التفاوت K =3 ديسيبل.

ارتد واقية سمع!

GBH 3-28 DRE:

قيمة ابتعاث الاهتزازات a_h (مجموع المتجهات بثلاثة اتجاهات) والتفاوت K حُسبت حسب EN 60745:

الثقب المرفق بالطرق في الخرسانة:
a_h = 14,5 م/ثا^2، K = 1,6 م/ثا^2،
النمت: a_h = 10 م/ثا^2، K = 1,5 م/ثا^2،
الثقب في المعادن: a_h > 2,5 م/ثا^2، K = 1,5 م/ثا^2،
ربط اللوالب: a_h > 2,5 م/ثا^2، K = 1,5 م/ثا^2.

GBH 3-28 DFR:

قيمة ابتعاث الاهتزازات a_h(مجموع المتجهات بثلاثة اتجاهات) والتفاوت K حُسبت حسب EN 60745:

الثقب المرفق بالطرق في الخرسانة:
a_h = 13 م/ثا^2، K = 2 م/ثا^2،
النمت: a_h = 9,5 م/ثا^2، K = 1,5 م/ثا^2،
الثقب في المعادن: a_h > 2,5 م/ثا^2، K = 1,5 م/ثا^2،
ربط اللوالب: a_h > 2,5 م/ثا^2، K = 1,5 م/ثا^2.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

لقد تم قياس مستوى الاهتزازات المذكور في التعليمات هذه حسب أسلوب قياس معير ضمن EN 60745 ويمكن استخدامه لمقارنة العدد الكهربائية ببعضها البعض. كما أنه ملائم لتقدير التعرض للاهتزازات بشكل مبدئي.

يمثل مستوى الاهتزازات المذكور الاستخدامات الاساسية للعدة الكهربائية. بينما إن تم استعمال العدة الكهربائية لاستخدامات أخرى بملحقات متعددة أو بعدد شغل مخالفة أو بصيانة غير كافية، فقد يختلف مستوى الاهتزازات. وقد يزيد ذلك التعرض للاهتزازات طوال فترة الشغل بشكل واضح.

كما ينبغي من أجل تقدير التعرض للاهتزازات بشكل دقيق، أن يتم مراعاة الأوقات التي يطفأ خلالها الجهاز أو التي يعمل بها ولكن دون تشغيله بحمل فعلا. وقد يخفض ذلك التعرض للاهتزازات بشكل واضح عبر كامل مدة العمل.

حدد إجراءات أمان إضافية لوقاية المستخدم من تأثير الاهتزازات، مثلا: صيانة العدة الكهربائية وعدد الشغل، تدفئة اليدين وتنظيم مجريات العمل.

- **حافظ على إبقاء عدد القطع نظيفة وحادة.** إن عدد القطع ذات حواف القطع الحادة التي تمّ صيانتها بعناية تتكلب بشكل أقل ويمكن توجيهها بشكل أيسر.
- **استخدم العدد الكهربائية والتوابع وعدد الشغل وإلخ. حسب هذه التعليمات. تراعى أثناء ذلك شروط الشغل والعمل المراد تنفيذه.** استخدام العدد الكهربائية لغير الأشغال المخصصة لأجلها قد يؤدي إلى حدوث الحالات الخطيرة.

الخدمة

- **اسمح بتصليح عدتك الكهربائية فقط من قبل العمال المتخصصين وفقط باستعمال قطع الغيار الأصلية.** يؤمن ذلك المحافظة على أمان الجهاز.

تعليمات الأمان للمطارق

- **ارتد واقية سمع.** قد يؤدي تأثير الضجيج إلى فقدان قدرة السمع.
- **استخدم المقابض الإضافية إن أُرفقت بالعدة الكهربائية.** إن فقدان التحكم قد يؤدي إلى الإصابة بجروح.
- **امسك بالعدة الكهربائية من قبل سطوح القبض المعزولة عند إجراء الأعمال التي من الجائز أن تصيب بها عدة الشغل الخطوط الكهربائية المخفية أو الكبل الكهربائي الخاص بالعدة الكهربائية.** إن ملامسة خط يسري به جهد كهربائي قد تكهرب أيضا أجزاء معدنية بالعدة الكهربائية، فتؤدي إلى صدمة كهربائية.
- **استخدم أجهزة تنقيب ملائمة للعثور على خطوط الامداد المخفية أو استعن بشركة الامداد المحلية.** إن ملامسة الخطوط الكهربائية قد يؤدي إلى اندلاع النار وإلى الصدمات الكهربائية. إتلاف خط الغاز قد يؤدي إلى الانفجارات. اختراق خط الماء يشكل الأضرار المادية أو قد يؤدي إلى الصدمات الكهربائية.
- **اقبض على العدة الكهربائية أثناء الشغل بكلتا اليدين بإحكام وقف بثبات.** يتمّ توجيه العدة الكهربائية بكلتا اليدين بأمان أكبر.
- **أمن قطعة الشغل.** يتمّ القبض على قطعة الشغل التي تمّ تثبيتها بواسطة تجهيزة شدّ أو بواسطة الملزمة بأمان أكبر مما لو تم المسك بها بواسطة يدك.
- **انتظر إلى أن تتوقف العدة الكهربائية عن الحركة قبل أن تضعها جانباً.** قد تتكلب عدة الشغل فتؤدي إلى فقدان السيطرة على العدة الكهربائية.

وصف المنتج والأداء

اقرأ جميع الملاحظات التحذيرية والتعليمات. إن ارتكاب الأخطاء عند تطبيق الملاحظات التحذيرية والتعليمات قد يؤدي إلى الصدمات الكهربائية، إلى نشوب الحرائق و/أو الإصابة بجروح خطيرة.

يرجى فتح الصفحة القابلة للثني التي تتضمن صور العدة الكهربائية وترك هذه الصفحة مفتوحة أثناء قراءة كراسة الاستعمال.

الاستعمال المخصص

العدة الكهربائية مخصصة للثقب المرفق بالطرق في الخرسانة والطوب والحجر وأيضا لأعمال النحت الخفيفة. كما أنها صالحة للثقب دون طرق في الخشب والمعادن والخزف واللدائن. وتصلح العدد الكهربائية المزودة بالتحكم الالكتروني والدوران اليميني/اليساري لربط اللوالب أيضا.

الأجزاء المصورة

يستند ترقيم الأجزاء المصورة إلى رسوم العدة الكهربائية الموجودة في صفحة الرسوم التخطيطية.

1 ظرف المثقاب البديل السريع الشد (GBH 3-28 DFR)
2 ظرف المثقاب البديل SCS-Plus (GBH 3-28 DFR)
3 حاضن العدة SDS-plus
4 غطاء الوقاية من الغبار
5 لبيسة إقفال
6 حلقة إقفال ظرف المثقاب البديل (GBH 3-28 DFR)
7 مفتاح التشغيل والإطفاء
8 ضبط عدد الدوران/الطرق
9 مفتاح إيقاف الطرق/الدوران
10 زر ضبط محدد العمق
11 محدد العمق
12 مقبض إضافي (سطح القبض معزول)
13 مفتاح تحويل اتجاه الدوران
14 مقبض يدوي (سطح القبض معزول)
15 لولب تأمين ظرف المثقاب المسنن الطوق*
16 ظرف المثقاب المسنن الطوق*
17 ساق حضن SDS-plus لظرف المثقاب*
18 حاضن ظرف المثقاب (GBH 3-28 DFR)
19 حزوز التعيين
20 اللبيسة الأمامية بظرف المثقاب البديل السريع الشد (GBH 3-28 DFR)
21 حلقة قبض بظرف المثقاب البديل السريع الشد (GBH 3-28 DFR)
22 فتحة الشفط بالشافط السريع*
23 لولب القمط بالشافط السريع*
24 محدد العمق بالشافط السريع*
25 لولب مجنح بالشافط السريع*
26 انبوب متداخل بالشافط السريع*
27 انبوب التوجيه بالشافط السريع*
28 حامل عام بساق حضن SDS-plus*

*** لا يتضمن إطار التوريد الاعتيادي التوابع المصورة أو الموصوفة. يعثر على التوابع الكاملة في برنامجنا للتوابع.**

عربي

تعليمات الأمان

ملاحظات تحذيرية عامة للعدد الكهربائية

تحذير **اقرأ جميع الملاحظات التحذيرية والتعليمات.** إن ارتكاب الأخطاء عند تطبيق الملاحظات التحذيرية والتعليمات قد يؤدي إلى الصدمات الكهربائية، إلى نشوب الحرائق و/أو الإصابة بجروح خطيرة.

احتفظ بجميع الملاحظات التحذيرية والتعليمات للمستقبل.

يقصد بمصطلح "العدة الكهربائية" المستخدم في الملاحظات التحذيرية، العدد الكهربائية الموصولة بالشبكة الكهربائية (بواسطة كابل الشبكة الكهربائية) وأيضاً العدد الكهربائية المزودة بمركم (دون كابل الشبكة الكهربائية).

الأمان بمكان الشغل

- **حافظ على نظافة وحسن إضاءة مكان شغلك.** الفوضى في مكان الشغل ومجالات العمل الغير مضاءة قد تؤدي إلى حدوث الحوادث.
- **لا تشتغل بالعدة الكهربائية في محيط معرض لخطر الانفجار والذي تتوفر فيه السوائل أو الغازات أو الأغبرة القابلة للاشتعال.** العدد الكهربائية تشكل الشرر الذي قد يتطاير، فيشعل الأغبرة والأبخرة.
- **حافظ على بقاء الأطفال وغيرهم من الأشخاص على بعد عندما تستعمل العدة الكهربائية.** قد تفقد السيطرة على الجهاز عند التلهي.

الأمان الكهربائي

- **يجب أن يتلائم قابس وصل العدة الكهربائية مع المقبس. لا يجوز تغيير القابس بأي حال من الأحوال. لا تستعمل القوابس المهايئة مع العدد الكهربائية المؤرضة تأريض وقائي.** تخفّض القوابس التي لم يتمّ تغييرها والمقابس الملائمة من خطر الصدمات الكهربائية.
- **تجنب ملامسة السطوح المؤرضة كالأنابيب وراديا‌تورات التدفئة والمدافئ أو البرادات بواسطة جسمك.** يزداد خطر الصدمات الكهربائية عندما يكون جسمك مؤرض.
- **أبعد العدة الكهربائية عن الأمطار أو الرطوبة.** يزداد خطر الصدمات الكهربائية إن تسرب الماء إلى داخل العدة الكهربائية.
- **لا تسيء استعمال الكابل لحمل العدة الكهربائية أو لتعليقها أو لسحب القابس من المقبس. حافظ على إبعاد الكابل عن الحرارة والزيت والحواف الحادة أو عن أجزاء الجهاز المتحركة.** تزيد الكابلات التالفة أو المتشابكة من خطر الصدمات الكهربائية.
- **استخدم فقط كابلات التمديد الصالحة للاستعمال الخارجي أيضاً عندما تشتغل بالعدة الكهربائية في الخلاء.** يخفض استعمال كابل تمديد مخصص للاستعمال الخارجي من خطر الصدمات الكهربائية.
- **إن لم يكن بالإمكان تجنب تشغيل العدة الكهربائية في الأجواء الرطبة، فاستخدم مفتاح للوقاية من التيار المتخلف.** إن استخدام مفتاح للوقاية من التيار المتخلف يقلل خطر الصدمات الكهربائية.

أمان الأشخاص

- **كن يقظاً وانتبه إلى ما تفعله وقم بالعمل بواسطة العدة الكهربائية بتعقل. لا تستخدم عدة كهربائية عندما تكون متعب أو عندما تكون تحت تأثير المخدرات أو الكحول أو الأدوية.** عدم الانتباه للحظة واحدة عند استخدام العدة الكهربائية قد يؤدي إلى إصابات خطيرة.
- **ارتد عتاد الوقاية الخاص وارتد دائماً نظارات واقية.** يحد ارتداء عتاد الوقاية الخاص، كقناع الوقاية من الغبار وأحذية الأمان الواقية من الانزلاق والخوذ أو واقية الأذنين، حسب نوع واستعمال العدة الكهربائية، من خطر الإصابة بجروح.
- **تجنب التشغيل بشكل غير مقصود. تأكد من كون العدة الكهربائية مطفأة قبل وصلها بإمداد التيار الكهربائي و/أو بالمركم، وقبل رفعها أو حملها.** إن كنت تضع إصبعك على المفتاح أثناء حمل العدة الكهربائية أو إن وصلت الجهاز بالشبكة الكهربائية عندما يكون قيد التشغيل، فقد يؤدي ذلك إلى حدوث الحوادث.
- **انزع عدد الضبط أو مفتاح الربط قبل تشغيل العدة الكهربائية.** قد تؤدي العدة أو المفتاح المتواجد في جزء دوار من الجهاز إلى الإصابة بجروح.
- **تجنب أوضاع الجسد الغير طبيعية. قف بأمان وحافظ على توازنك دائماً.** سيسمح لك ذلك من السيطرة على الجهاز بشكل أفضل في المواقف الغير متوقعة.
- **ارتد ثياب مناسبة. لا ترتد الثياب الفضفاضة أو الحلى. حافظ على إبقاء الشعر والثياب والقفازات على بعد عن أجزاء الجهاز المتحركة.** قد تتشابك الثياب الفضفاضة والحلى والشعر الطويل بالأجزاء المتحركة.
- **إن جاز تركيب تجهيزات شفط وتجميع الغبار، فتأكد من أنها موصولة وبأنه يتمّ استخدامها بشكل سليم.** قد يقلل استخدام تجهيزات لشفط الأغبرة من المخاطر الناتجة عن الأغبرة.

حسن معاملة واستخدام العدد الكهربائية

- **لا تفرط بتحميل الجهاز. استخدم لتنفيذ أشغالك العدة الكهربائية المخصصة لذلك.** إنك تعمل بشكل أفضل وأكثر أماناً بواسطة العدة الكهربائية الملائمة في مجال الأداء المذكور.
- **لا تستخدم العدة الكهربائية إن كان مفتاح تشغيلها تالف.** العدة الكهربائية التي لم تعد تسمح بتشغيلها أو بإطفائها خطيرة ويجب أن يتمّ تصليحها.
- **اسحب القابس من المقبس و/أو انزع المركم قبل ضبط الجهاز وقبل استبدال قطع التوابع أو قبل وضع الجهاز جانباً.** تمنع إجراءات الاحتياط هذه تشغيل العدة الكهربائية بشكل غير مقصود.
- **احتفظ بالعدد الكهربائية التي لا يتمّ استخدامها بعيداً عن منال الأطفال. لا تسمح باستخدام العدة الكهربائية لمن لا خبرة له بها أو لمن لم يقرأ تلك التعليمات.** العدد الكهربائية خطيرة إن تمّ استخدامها من قبل أشخاص دون خبرة.
- **اعتن بالعدة الكهربائية بشكل جيد. تفحص عما إذا كانت أجزاء الجهاز المتحركة تعمل بشكل سليم وبأنها غير مستعصية عن الحركة أو إن كانت هناك أجزاء مكسورة أو تالفة لدرجة تؤثر فيها على حسن أداء العدة الكهربائية. ينبغي تصليح هذه الأجزاء التالفة قبل إعادة تشغيل الجهاز.** الكثير من الحوادث مصدرها العدد الكهربائية التي تمّ صيانتها بشكل رديء.

نحوه قرار دادن سرپیچ ها (رجوع شود به تصویر L)

◀ **ابزار برقی را تنها در حالت خاموش روی پیچ و یا مهره قرار دهید.** امکان لغزش ابزار در حال چرخش وجود دارد.

برای استفاده از سرپیچگوشتی ها به یک نگهدارنده یونیورسال (رابط سر پیچگوشتی) **28** با میله آداپتور مجهز به SDS-plus (متعلقات) نیاز دارید.

- شفت آداپتور را تمیز و قسمت انتهای آنرا کمی چرب کنید.
- نگهدارنده یونیورسال (رابط سرپیچگوشتی) را در حالت چرخان داخل ابزارگیر قرار بدهید تا زمانیکه بطور اتوماتیک قفل شود.
- با کشیدن رابط سر پیچگوشتی، قفل بودن آنرا امتحان کنید.
- یک سرپیچگوشتی را داخل رابط سرپیچگوشتی (نگهدارنده یونیورسال) قرار بدهید. منحصراً از سرپیچگوشتی های متناسب با گل پیچ (سرپیچ) استفاده کنید.
- کلید تنظیم ضربه و توقف چرخش **9** را بچرخانید و آنرا در وضعیت «دریل کاری (سوراخ کاری)» قرار بدهید.
- برای برداشتن نگهدارنده یونیورسال، آداپتور (سرپوش) قفل کننده **5** را به عقب فشار دهید و نگهدارنده یونیورسال **28** را از داخل ابزارگیر خارج کنید.

مراقبت و سرویس

مراقبت، تعمیر و تمیز کردن دستگاه

◀ **پیش از انجام هرگونه کاری بر روی ابزار الکتریکی، دوشاخه اتصال آنرا از داخل پریز برق بیرون بکشید.**

◀ **ابزار الکتریکی و شیارهای تهویه آنرا تمیز نگاه دارید، تا ایمنی شما در کار تضمین گردد.**

◀ **کلاهک محافظت در برابر گرد و غبار را در صورت آسیب دیدن فوراً عوض کنید. توصیه میشود اینکار را توسط تعمیرگاه مجاز (خدمات پس از فروش) انجام دهید.**

- ابزارگیر **3** را پس از هر بار استفاده تمیز کنید.

در صورت نیاز به یک کابل یدکی برای اتصال به شبکه برق، بایستی به شرکت بوش و یا به نمایندگی مجاز بوش (خدمات پس از فروش) برای ابزار آلات برقی بوش مراجعه کنید تا از بروز خطرات ایمنی جلوگیری بعمل آید.

خدمات پس از فروش و مشاوره با مشتریان

برای هرگونه سئوال و یا سفارش ابزار یدکی و متعلقات، حتماً شماره فنی ده رقمی کالا را مطابق برچسب روی ابزار برقی اطلاع دهید.

دفتر خدمات پس از فروش به سئوالات شما در باره تعمیرات، سرویس و همچنین قطعات یدکی و متعلقات پاسخ خواهد داد. تصاویر و اطلاعات در باره قطعات یدکی و متعلقات را میتوانید در سایت نامبرده زیر جستجو نمایید:

www.bosch-pt.com

تیم مشاور خدمات پس از فروش شرکت بوش با کمال میل به سئوالات شما در باره خرید، طرز استفاده و تنظیم محصولات و متعلقات پاسخ میدهد.

برای استفاده از گارانتی، تعمیر دستگاه و تهیه ابزار یدکی فقط به افراد متخصص مراجعه کنید.

از رده خارج کردن دستگاه

ابزار برقی، متعلقات و بسته بندی آن، باید طبق مقررات حفظ محیط زیست از رده خارج و بازیافت شوند.

ابزارهای برقی را داخل زباله دان خانگی نیاندازید!

فقط برای کشورهای عضو اتحادیه اروپا:

طبق آئین نامه و دستورالعمل اروپائی 2012/19/EU در باره دستگاههای کهنه الکتریکی و الکترونیکی و تبدیل آن به حق ملی، باید ابزارهای برقی غیر قابل استفاده را جداگانه جمع آوری کرد و نسبت به بازیافت مناسب با محیط زیست اقدام بعمل آورد.

حق هرگونه تغییری محفوظ است.

- لوله راهنما **27** برای ملحقات مکش گرد و غبار را طوری در داخل دسته نگهدارنده آن قرار بدهید که سر دستگاه مکنده بر روی سطحی که باید سوراخ شود قرار گیرد. لوله راهنما **27** را بیش از حد لزوم بر روی لوله تلسکوپی **25** فشار ندهید تا حتی الامکان قسمت بزرگی از درجه بندی لوله تلسکوپی **25** قابل رؤیت باقی بماند.
- پیچ خروسکی **26** را مجدداً سفت کنید. پیچ گیره **23** واقع در تنظیم کننده عمق ملحقات مکش گرد و غبار را شل کنید.
- تنظیم کننده عمق **24** را طوری بر روی لوله تلسکوپی **25** جابجا کنید که فاصله **X** قابل مشاهده در تصویر، مطابق با عمق مورد نظر سوراخ قرار بگیرد.
- پیچ گیره **23** را در این حالت سفت کنید.

طرز کار با دستگاه

راه اندازی و نحوه کاربرد دستگاه

◀ **به ولتاژ برق شبکه توجه کنید! ولتاژ منبع جریان برق باید با مقادیر موجود بر روی برچسب ابزار الکتریکی مطابقت داشته باشد. ابزارهای برقی را که با ولتاژ 230 V ولت مشخص شده اند، می توان تحت ولتاژ 220 V ولت نیز بکار برد.**

نحوه انتخاب نوع کار

بوسیله کلید تنظیم ضربه/توقف چرخش **9** نوع عملکرد ابزار برقی را انتخاب کنید.

توجه: نوع عملکرد ابزار برقی را منحصراً در حالت خاموش بودن ابزار برقی تغییر بدهید! در غیر اینصورت، امکان آسیب دیدن ابزار برقی وجود دارد.

- برای تغییر نوع عملکرد دستگاه، دکمه آزادکننده قفل **8** را فشار دهید و کلید تنظیم ضربه/توقف چرخش **9** را به طرف وضعیت دلخواه بچرخانید تا بطور واضح صدای جا افتادن آنرا بشنوید.

وضعیت برای **دریل کاری چکشی** در بتن و یا سنگ

وضعیت برای **سوراخ کاری** بدون ضربه در چوب، فلز، سرامیک و پلاستیک و همچنین برای پیچ کاری (پیچ زنی)

وضعیت قفل کن قلم **(Vario-Lock)** برای تنظیم و جابجائی وضعیت قلم

در این وضعیت، کلید تنظیم ضربه/توقف چرخش **9** جا نمی افتد.

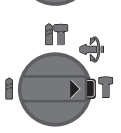

وضعیت برای **قلم کاری (قلم زنی)**

تنظیم جهت چرخش

بوسیله کلید تغییر جهت چرخش **13** میتوانید جهت چرخش ابزار برقی را تغییر دهید.

◀ **کلید تغییر جهت چرخش 13 را فقط در صورت خاموش بودن دستگاه فعال کنید.**

چرخش راست گرد: دکمه تغییر جهت چرخش **13** را تا نقطه ایست در موقعیت ⬅ بچرخانید.

چرخش چپ گرد: دکمه تغییر جهت چرخش **13** را تا نقطه ایست در موقعیت ➡ بچرخانید.

جهت چرخش را برای دریل کاری چکشی، سوراخ کاری و قلم کاری (قلم زنی) همیشه بطرف چرخش راست گرد تنظیم کنید.

نحوه روشن و خاموش کردن

- برای **روشن کردن** ابزار برقی، کلید قطع و وصل **7** را فشار دهید.
- برای **خاموش کردن** ابزار برقی، کلید قطع و وصل **5** را مجدداً رها کنید.

جهت صرفه جویی در انرژی، ابزار برقی را فقط وقتی روشن کنید که می خواهید از آن استفاده کنید.

نحوه تنظیم تعداد ضربه/سرعت

شما میتوانید سرعت/تعداد ضربه را در حالت روشن بودن ابزار برقی بدون درجه بندی بر حسب اینکه تا چه حد کلید قطع و وصل **7** را فشار بدهید، تنظیم کنید.

فشار آرام روی کلید قطع و وصل **7** شدت دور موتور و تعداد ضربه ها را کاهش میدهد. افزایش فشار باعث افزایش سرعت و تعداد ضربه ها میشود.

کلاچ ایمنی

◀ **هنگامی که مته یا ابزار دریل گیر کند، نیروی محرکه محور (شفت) مته قطع می شود. بدلیل نیروهایی که در اینصورت ایجاد می شوند، ابزار برقی را همیشه با هر دو دست محکم نگهدارید و وضعیت ایستادن شما هم باید ثابت و مستقر باشد.**

◀ **در صورتیکه ابزار برقی بلوکه شود یا گیر کند، ابزار برقی را خاموش کرده و ابزار را از روی دستگاه بردارید. چنانچه ابزار مته گیر کرده باشد و شما ابزار برقی را روشن کنید، نیروهای شدید واکنشی گشتاور ایجاد خواهد شد.**

راهنمائی های عملی

◀ **پیش از انجام هرگونه کاری بر روی ابزار الکتریکی، دوشاخه اتصال آنرا از داخل پریز برق بیرون بکشید.**

تغییر وضعیت قلم (قفل کن قلم = Vario-Lock)

شما میتوانید قلم تراش را در 36 وضعیت های مختلف محکم و تثبیت کنید. به این ترتیب میتوانید بهترین حالت کار را انتخاب کنید.

- قلم تراش را در ابزارگیر دستگاه قرار دهید.
- کلید تنظیم ضربه/توقف چرخش **9** را در وضعیت قفل کن قلم «(Vario-Lock)» قرار بدهید (رجوع شود به «نحوه انتخاب نوع کار»، صفحه 217).
- مته، قلم و یا ابزار دریل را در وضعیت دلخواه برای قلم کاری بچرخانید.
- کلید تنظیم ضربه/ توقف چرخش **9** را در وضعیت «قلم کاری» قرار بدهید. به این ترتیب ابزار گیر دستگاه قفل میشود.
- برای قلم کاری، جهت چرخش را بر روی چرخش راست گرد قرار بدهید.

نحوه قرار دادن و جاگذاری ابزار دریل بدون SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

توجه: ابزار دریل بدون SDS-plus را برای دریل کاری چکشی و یا قلم کاری بکار نبرید! ابزار بدون SDS-plus و سه نظام آنها به هنگام دریل کاری چکشی و قلم کاری (قلم زنی) آسیب می بینند.

- سه نظام معمولی (دندانه ای) **16** را جاگذاری کنید (رجوع شود به «نحوه تعویض سه نظام معمولی (دندانه ای)»، صفحه 219).
- سه نظام معمولی (دندانه ای) **16** را با چرخاندن آن تا حدی باز کنید که بتوان ابزار را داخل آن قرار داد. ابزار را قرار دهید.
- آچار سه نظام را داخل سوراخ های مربوطه سه نظام معمولی **16** قرار بدهید و ابزار را بطور یکنواخت مهار کنید.

نحوه برداشتن (پیاده کردن) ابزار دریل بدون SDS-plus (GBH 3-28 DRE)

- روکش (مهره) سه نظام معمولی (دندانه ای) **16** را به کمک آچار سه نظام خلاف جهت حرکت عقربه ساعت بچرخانید تا بتوان ابزار دریل را برداشت.

نحوه قرار دادن و جاگذاری ابزار دریل بدون SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (رجوع شود به تصویر H)

توجه: ابزار دریل بدون SDS-plus را برای دریل کاری چکشی و یا قلم کاری بکار نبرید! ابزار بدون SDS-plus و سه نظام آنها به هنگام دریل کاری چکشی و قلم کاری (قلم زنی) آسیب می بینند.

- سه نظام اتوماتیک قابل تعویض سریع **1** را جاگذاری کنید.
- حلقه مهار کننده **21** سه نظام اتوماتیک قابل تعویض سریع را محکم نگهدارید. ابزارگیر را با چرخاندن مهره آداپتور جلوئی **20** تا حدی باز کنید که بتوان ابزار مته را در داخل آن قرار داد. حلقه مهار کننده **21** را محکم نگهدارید و مهره جلوئی **20** را بطور محکم در جهت فلش به نموی بچرخانید تا صدای جا افتادن آن بطور واضح شنیده شود.
- با کشیدن ابزار، قرار گرفتن و نشست صحیح آن را امتحان کنید.

توجه: چنانچه ابزارگیر تا نقطه ایست باز شده باشد، امکان شنیدن صدائی هنگام بستن (پیچ کردن) ابزارگیر وجود دارد و ابزارگیر بسته نمیشود. در اینصورت مهره آداپتور جلوئی **20** را یکبار خلاف جهت فلش بچرخانید. پس از آن میتوان ابزارگیر را بست.

- کلید تنظیم ضربه و توقف چرخش **9** را بچرخانید و آنرا در وضعیت «دریل کاری (سوراخ کاری)» قرار بدهید.

نحوه برداشتن (پیاده کردن) ابزار دریل بدون SDS-plus (GBH 3-28 DFR) (رجوع شود به تصویر I)

- حلقه مهار کننده **21** سه نظام اتوماتیک قابل تعویض سریع را محکم نگهدارید. ابزارگیر را با چرخاندن مهره آداپتور جلوئی **20** در جهت فلش تا حدی باز کنید که بتوان ابزار مته را برداشت.

نحوه مکش گرد و غبار بوسیله ملحقات مکش گرد و غبار (متعلقات)

◀ گرد و غبار موادی مانند رنگ های دارای سرب، بعضی از چوب ها، مواد معدنی و فلزات میتوانند برای سلامتی مضر باشند. دست زدن و یا تنفس کردن گرد و غبار ممکن است باعث بروز آلرژی و یا بیماری مجاری تنفسی شخص استفاده کننده و یا افرادی که در آن نزدیکی میباشند، بشود.
گرد و غبارهای مخصوصی مانند گرد و غبار درخت بلوط و یا درخت راش سرطان زا هستند. بخصوص ترکیب آنها با سایر موادی که برای کار بر روی چوب (کرومات، مواد برای محافظت از چوب) بکار برده میشوند. فقط افراد متخصص مجازند با موادی که دارای آزبست میباشند کار کنند.

- حتی الامکان از یک دستگاه مکش مناسب و در خور ماده (قطعه کار) استفاده کنید.
- توجه داشته باشید که محل کار شما از تهویه هوای کافی برخوردار باشد.
- توصیه میشود از ماسک تنفسی ایمنی با درجه فیلتر P2 استفاده کنید.

به قوانین و مقررات معتبر در کشور خود در رابطه با استفاده از مواد و قطعات کاری توجه کنید.

◀ **از تجمع گرد و غبار در محل کار خود جلوگیری بعمل آورید.** گرد و غبار می توانند به آسانی مشتعل شوند.

نحوه مونتاژ ملحقات مکش گرد و غبار (رجوع شود به تصویر J)

برای مکش گرد و غبار به ملحقات مکش گرد و غبار (متعلقات) نیاز دارید. هنگام سوراخ کاری، این ملحقات بطور فنری طوری به عقب رانده میشوند که سر مکنده همواره کاملاً در نزدیکی سطحی که سوراخ میشود، قرار بگیرد.

- دکمه تنظیم عمق **10** را فشار دهید و خط کش تنظیم کننده عمق **11** را بردارید. دکمه **10** را مجدداً فشار دهید و ملحقات مکش گرد و غبار (مکنده ثابت) را از جلو، داخل دسته کمکی **12** قرار دهید.
- یک شلنگ مکش (با قطر 19 mm، متعلقات) را در آداپتور (دهانه) ملحقات مکش گرد و غبار **22** قرار دهید. دستگاه مکنده باید برای قطعه کار مورد نظر مناسب باشد.
- برای مکش گرد و غباری که برای سلامتی مضرند و سرطان زا هستند و یا برای مکش تراشه های خشک باید از یک دستگاه مکنده مخصوص استفاده کنید.

نحوه تنظیم عمق سوراخ در ملحقات مکش گرد و غبار (رجوع شود به تصویر K)

شما میتوانید عمق سوراخ مورد نظر **X** را هنگام مونتاژ ملحقات مکش گرد و غبار، نیز تعیین کنید.

- ابزار سوراخ کاری مجهز به SDS-plus را تا نقطه ایست در ابزارگیر **3** مجهز به SDS-plus قرار دهید. در غیر اینصورت، قابلیت حرکت ابزار مته کاری مجهز به SDS-plus ممکن است منجر به تنظیم اشتباه عمق سوراخ بشود.
- پیچ خروسکی **26** موجود در ملحقات مکش گرد و غبار را شل کنید.
- ابزار برقی را بدون روشن کردن آن، بطور ثابت و محکم بر روی سطحی که باید سوراخ شود قرار دهید. در طی آن باید ابزار مته کاری مجهز به SDS-plus بر روی سطح قرار بگیرد.

برای دریل کاری چکشی و قلم کاری (قلم زنی) به ابزار مجهز به SDS-plus احتیاج دارید که در سه نظام مجهز به SDS-plus قرار داده شود.

برای سوراخ کردن بدون ضربه چوب، فلز، سرامیک و پلاستیک و همچنین برای پیچکاری، ابزار (معمولی) بدون SDS-plus (از جمله مته دنباله استوانه ای) بکار برده میشود. برای این ابزار به یک سه نظام اتوماتیک و یا سه نظام معمولی (دندانه ای) نیاز است.

GBH 3-28 DFR: سه نظام قابل تعویض سریع **2** مجهز به SDS-plus را میتوان به راحتی با سه نظام اتوماتیک قابل تعویض سریع **1** تعویض نمود.

نحوه تعویض سه نظام معمولی (دندانه ای) (GBH 3-28 DRE)

برای بکار بردن ابزارهای بدون SDS-plus (بطور مثال مته دنباله استوانه ای)، باید یک سه نظام مناسب را نصب کنید (سه نظام معمولی و یا سه نظام اتوماتیک قابل تعویض سریع، متعلقات).

نحوه مونتاژ سه نظام معمولی (دندانه ای) (رجوع شود به تصویر C)

- میله آداپتور **17** مجهز به SDS-plus را در یک سه نظام معمولی (دندانه ای) **16** پیچ کنید. سه نظام معمولی **16** را به وسیله پیچ ایمنی **15** مهار کنید. **توجه داشته باشید که پیچ ایمنی دارای رزوه چپ میباشد.**

نحوه قرار دادن و جاگذاری سه نظام معمولی (دندانه ای) (رجوع شود به تصویر C)

- شفت آداپتور را تمیز و قسمت انتهای آنرا کمی چرب کنید.
- شفت آداپتور سه نظام معمولی (دندانه ای) را بطور چرخان، داخل ابزارگیر قرار بدهید تا اینکه بطور اتوماتیک قفل شود.
- با کشیدن سه نظام معمولی، قفل بودن آن را امتحان کنید.

نحوه برداشتن (پیاده کردن) سه نظام معمولی

- آداپتور (سرپوش) قفل **5** را به طرف عقب فشار بدهید و سه نظام معمولی (دندانه ای) **16** را بردارید.

نحوه برداشتن (پیاده کردن)/قرار دادن (جاگذاری) سه نظام قابل تعویض سریع (GBH 3-28 DFR)

نحوه برداشتن سه نظام قابل تعویض سریع (رجوع شود به تصویر D)

- حلقه قفل کننده سه نظام قابل تعویض سریع **6** را به عقب بکشید، آنرا در همان حالت محکم نگهدارید و سه نظام قابل تعویض سریع **2** مجهز به SDS-plus و یا سه نظام اتوماتیک قابل تعویض سریع **1** را به جلو بکشید.

سه نظام قابل تعویض سریع را پس از برداشتن در برابر آلودگی محافظت کنید.

نحوه قرار دادن و جاگذاری سه نظام قابل تعویض سریع (رجوع شود به تصویر E)

◀ **منحصراً بر حسب مدل دستگاه، از تجهیزات اصل استفاده کنید و در این رابطه به تعداد شیارهای شاخص متعلقات شماره 19 توجه داشته باشید. منحصراً استفاده از سه نظام های قابل تعویض مجهز به دو و یا سه شیارهای شاخص مجاز است.**

در صورت استفاده و بکارگیری سه نظام قابل تعویض نامناسب و غیرمجاز برای این ابزار برقی، خطر و امکان در آمدن و بیرون افتادن ابزار و متعلقات دستگاه در حین کار وجود دارد.

- سه نظام قابل تعویض سریع را پیش از جاگذاری آن، تمیز و قسمت انتهای آنرا کمی چرب کنید.
- دور سه نظام قابل تعویض سریع **2** مجهز به SDS-plus و یا سه نظام اتوماتیک قابل تعویض سریع **1** را با تمام کف دست بگیرید. سه نظام قابل تعویض سریع را در حال چرخاندن بر روی دهانه سه نظام **18** فشار دهید تا زمانی که صدای جا افتادن آنرا بطور واضح بشنوید.
- سه نظام قابل تعویض سریع بطور خودکار قفل میشود. با کشیدن سه نظام قابل تعویض سریع ، قفل بودن آن را امتحان کنید.

تعویض ابزار

کلاهک ضد غبار **4**، از ورود گرد و غبار مته کاری به دهانه ابزارگیر دستگاه هنگام کار جلوگیری میکند. هنگام قرار دادن ابزار در دستگاه دقت کنید که کلاهک ضد غبار **4** آسیب نبیند.

◀ **کلاهک محافظت در برابر گرد و غبار را در صورت آسیب دیدن فوراً عوض کنید. توصیه میشود اینکار را توسط تعمیرگاه مجاز (خدمات پس از فروش) انجام دهید.**

نحوه قرار دادن و جاگذاری ابزار دریل مجهز به SDS-plus (رجوع شود به تصویر F)

به وسیله سه نظام مجهز به SDS-plus، میتوانید ابزار مته را بسیار ساده و راحت بدون نیاز و استفاده از ابزارهای متفرقه تعویض کنید.

- GBH 3-28 DFR: سه نظام قابل تعویض سریع ۲ مجهز به SDS-plus را جاگذاری کنید.
- انتهای ابزار را برای جاگذاری آن تمیز کرده و قسمت انتهائی آنرا کمی چرب کنید.
- ابزار دریل را با چرخش در داخل ابزارگیر قرار دهید، بطوریکه خود بخود در دستگاه قفل شود.
- با کشیدن ابزار از قفل شدن آن مطمئن شوید.

سیستم ابزار دریل مجهز به SDS-plus، به گونه ائی است که این ابزار آزادانه قابلیت حرکت دارند. به این ترتیب در حالت بدون بار (در حالت آزاد)، یک گردش دورانی نامنظم انجام میگیرد. این مسئله هیچگونه تأثیری بر روی دقت سوراخ کاری و سوراخ مته ندارد، زیرا مته در هنگام سوراخ کردن بطور اتوماتیک در مرکز سوراخ قرار میگیرد.

نحوه برداشتن (پیاده کردن) ابزار دریل مجهز به SDS-plus (رجوع شود به تصویر G)

- آداپتور (سرپوش) قفل **5** را بطرف عقب کشیده و ابزار روی دستگاه را بردارید.

GBH 3-28 DFR:

میزان کل ارتعاشات a_h (جمع بردارهای سه جهت) و ضریب خطا K بر مبنای استاندارد محاسبه می شوند EN 60745:
سوراخکاری چکشی در بتن: $a_h = 13\ m/s^2$، $K = 2\ m/s^2$،
کنده کاری: $a_h = 9,5\ m/s^2$، $K = 1,5\ m/s^2$،
سوراخکاری در فلز: $a_h < 2,5\ m/s^2$، $K = 1,5\ m/s^2$،
پیچکاری: $a_h < 2,5\ m/s^2$، $K = 1,5\ m/s^2$.

GBH 3-28 DRE/GBH 3-28 DFR:

سطح ارتعاش قید شده در این دستورالعمل با روش اندازه گیری طبق استاندارد EN 60745 مطابقت دارد و از آن میتوان برای مقایسه ابزارهای برقی با یکدیگر استفاده نمود. همچنین برای برآورد موقتی سطح فشار ناشی از ارتعاش نیز مناسب است.
سطح ارتعاش قید شده معرف کاربرد اصلی ابزار برقی است. البته اگر ابزار برقی برای موارد دیگر با سایر متعلقات، با ابزارهای کاربردی دیگر و یا بدون مراقبت و سرویس کافی بکار برده شود، در آنصورت امکان تغییر سطح ارتعاش وجود دارد. این امر میتواند فشار ناشی از ارتعاش را در طول مدت زمان کار به وضوح افزایش بدهد.
جهت برآورد دقیق فشار ناشی از ارتعاش، باید زمانهائی را هم که دستگاه خاموش است و یا اینکه دستگاه روشن است ولیکن در آن زمان بکار گرفته نمیشود، در نظر گرفت. این مسئله میتواند سطح فشار ناشی از ارتعاش را در کل طول کار به وضوح کم کند.
اقدامات ایمنی مضاعف در برابر ارتعاش ها و قبل از تأثیرگذاری آنها را برای حفاظت فردی که با دستگاه کار میکند در نظر بگیرید، بعنوان مثال سرویس ابزار برقی و ابزار و ملحقات آن، گرم نگهداشتن دستها و سازمان دهی مراحل کاری.

اظهاریه مطابقت CE

بدینوسیله با قبول مسئولیت انحصاری اظهار میداریم، که محصول مشروحه تحت «ارقام و مشخصات فنی» با استانداردها، نورم ها و مدارک فنی زیر مطابقت دارند: EN 60745، مطابق با مقررات دستورالعملهای 2011/65/EU، 2004/108/EC، 2006/42/EC.

مدارک فنی (2006/42/EC) توسط:

Robert Bosch GmbH, PT/ETM9,
D-70745 Leinfelden-Echterdingen

Helmut Heinzelmann
Head of Product Certification
PT/ETM9

Henk Becker
Senior Vice President
Engineering

ppa. i.V.

Robert Bosch GmbH, Power Tools Division
D-70745 Leinfelden-Echterdingen
Leinfelden, 07.10.2013

نصب

◀ **پیش از انجام هرگونه کاری بر روی ابزار الکتریکی، دوشاخه اتصال آنرا از داخل پریز برق بیرون بکشید.**

دسته کمکی

◀ **از ابزار برقی خود فقط همراه با دسته کمکی 12 استفاده کنید.**

چرخاندن دسته کمکی (رجوع شود به تصویر A)

شما میتوانید دسته کمکی **12** را به اندازه دلخواه بچرخانید، بطوریکه بخوبی کار کرده و کمتر خسته شوید.

- بخش انتهائی جای دست در دسته کمکی **12** را برخلاف جهت حرکت عقربه ساعت چرخانده و دسته کمکی **12** را بطرف جهت مطلوب بچرخانید. سپس بخش انتهائی جای دست در دسته کمکی **12** را با چرخاندن در جهت حرکت عقربه ساعت دوباره محکم کنید.

توجه داشته باشید که تسمه مهار دسته کمکی در شیار موجود در بدنه دستگاه که برای آن در نظر گرفته شده است، قرار بگیرد.

نحوه تنظیم عمق سوراخ (رجوع شود به تصویر B)

بوسیله خط کش **11** جهت تعیین عمق سوراخ کاری لازم، میتوان عمق مطلوب **X** سوراخ را تعیین کرد.

- دکمه **10** برای تعیین و تنظیم عمق سوراخ را فشار داده و خط کش تنظیم کننده عمق سوراخ را در دسته کمکی **12** قرار دهید. شیارهای واقع در تنظیم کننده عمق **11** باید به طرف پائین باشند.
- ابزار سوراخ کاری مجهز به SDS-plus را تا نقطه ایست در ابزارگیر **3** مجهز به SDS-plus قرار دهید. در غیر اینصورت، قابلیت حرکت ابزار مته کاری مجهز به SDS-plus ممکن است منجر به تنظیم اشتباه عمق سوراخ بشود.
- خط کش تعیین کننده عمق سوراخ را تا مقداری بیرون آورید که فاصله بین سر مته و سر خط کش تعیین کننده عمق سوراخ، با عمق **X** مورد نظر سوراخ، مطابقت داشته باشد.

نحوه انتخاب ابزار دریل و سه نظام

جنس قطعه کار	نوع عملکرد		
بتن 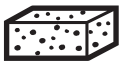	mm 28–4 Ø SDS-plus	SDS-plus	–
قطعات آجری	mm 82–40 Ø SDS-plus	SDS-plus	–
فولاد	–	–	mm13 – Ø SDS-plus
چوب	–	–	mm13 – Ø SDS-plus

15 پیچ ایمنی برای سه نظام معمولی (سه نظام دندانه ای)*
16 سه نظام معمولی (دندانه ای)*
17 آداپتور (تبدیل) مجهز به SDS-plus برای سه نظام*
18 دهانه سه نظام (GBH 3-28 DFR)
19 شیارهای شاخص
20 (مهره) آداپتور جلوئی سه نظام اتوماتیک قابل تعویض سریع (GBH 3-28 DFR)
21 حلقه نگهدارنده و مهار سه نظام اتوماتیک قابل تعویض سریع (GBH 3-28 DFR)
22 آداپتور (دهانه) برای ملحقات مکش گرد و غبار (مکنده ثابت)*
23 پیچ گیره برای ملحقات مکش گرد و غبار (مکنده ثابت)*
24 تعیین کننده عمق برای ملحقات مکش گرد و غبار (مکنده ثابت)*
25 لوله تلسکوپی برای ملحقات مکش گرد و غبار (مکنده ثابت)*
26 پیچ خروسکی برای ملحقات مکش گرد و غبار (مکنده ثابت)*
27 لوله راهنما برای ملحقات مکش گرد و غبار (مکنده ثابت)*
28 نگهدارنده یونیورسال (رابط سرپیچگوشتی) با میله مجهز به SDS-plus*

*** کلیه متعلقاتی که در تصویر و یا در متن آمده است، بطور معمول همراه دستگاه ارائه نمی شود. لطفاً لیست کامل متعلقات را از فهرست برنامه متعلقات اقتباس نمائید.**

مشخصات فنی

دریل چکشی		GBH 3-28 DRE	GBH 3-28 DFR
شماره فنی		3 611 B3A 0..	3 611 B4A 0..
کنترل و تنظیم سرعت		●	●
توقف چرخش		●	●
چرخش راست گرد/ چپ گرد		●	●
سه نظام قابل تعویض سریع		–	●
قدرت ورودی نامی	W	800	800
تعداد ضربه	min^{-1}	۰-۹۰۰	۰-۴۰۰۰
انرژی ضربه هر ضربه (بدون بار) EPTA-Procedure ۰۱/۲۰۰۹	J	۳,۱	۳,۱
تعداد دور (بدون بار)	min-1	۰-۹۰۰	۰-۴۰۰۰
ابزارنگهدار		SDS-plus	SDS-plus
قطر محور گلوئی	mm	۵۰	۵۰
حداکثر قطر مجاز سوراخ: (به صفحه ۲۲۰ نیز رجوع شود)			
– بتن*	mm	۲۸	28
– دیوار (در صورت استفاده از مته مارپیچ)	mm	۸۲	82
– فلز	mm	۱۳	13
– چوب	mm	30	30
وزن طبق EPTA-Procedure 01/۲۰۱۴	kg	۳,۵	۳,۶
کلاس ایمنی		II/□	II/□

* با مته دریل نمونه‌ساز (در صورت نیستن اطلاعات برای ولتاژ نامی ۲۳۰ V [U] ولت می باشند و در صورت تغییر ولتاژ، این مقادیر قابل تغییر و تنظیم هستند. برای کسب اطلاعات بیشتر با نمایندگی بوش تماس بگیرید.

اطلاعات مربوط به صدا و ارتعاش

مقادیر اندازه گیری شده برای میزان صدا، مطابق با استاندارد EN 60745 محاسبه می شوند.

سطح صوتی کلاس A، ارزیابی شده در خصوص این نوع ابزار برقی معادل است با: سطح فشار صوتی 91 dB(A)، سطح قدرت صوتی 102 dB(A). ضریب خطا (عدم قطعیت) K = 3 dB.

از گوشی ایمنی استفاده کنید!

GBH 3-28 DRE:

میزان کل ارتعاشات a_h (جمع بردارهای سه جهت) و ضریب خطا K بر مبنای استاندارد محاسبه می شوند EN 60745:
سوراخکاری چکشی در بتن: a_h = 14,5 m/s²، K = 1,6 m/s²،
کنده کاری: a_h = 10 m/s²، K = 1,5 m/s²،
سوراخکاری در فلز: a_h < 2,5 m/s²، K = 1,5 m/s² ،
پیچکاری: a_h < 2,5 m/s²، K = 1,5 m/s².

- **قبل از تنظیم ابزار الکتریکی، تعویض متعلقات و یا کنار گذاشتن آن، دوشاخه را از برق کشیده و یا باتری آنرا خارج کنید.** رعایت این اقدامات پیشگیری ایمنی از راه افتادن ناخواسته ابزار الکتریکی جلوگیری می کند.
- **ابزار الکتریکی را در صورت عدم استفاده، از دسترس کودکان دور نگهدارید. اجازه ندهید که افراد ناوارد و یا اشخاصی که این دفترچه راهنما را نخوانده اند، با این دستگاه کار کنند.** قرار گرفتن ابزار الکتریکی در دست افراد ناوارد و بی تجربه خطرناک است.
- **از ابزار الکتریکی خوب مراقبت کنید. مواظب باشید که قسمت های متحرک دستگاه خوب کار کرده و گیر نکند. همچنین دقت کنید که قطعات ابزار الکتریکی شکسته و یا آسیب دیده نباشند. قطعات آسیب دیده را قبل از شروع به کار تعمیر کنید.** علت بسیاری از سوانح کاری، عدم مراقبت کامل از ابزارهای الکتریکی می باشد.
- **ابزار برش را تیز و تمیز نگهدارید.** ابزار برشی که خوب مراقبت شده و از لبه های تیز برخوردارند، کمتر در قطعه کار گیر کرده و بهتر قابل هدایت می باشند.
- **ابزارهای الکتریکی، متعلقات، ابزاری که روی دستگاه نصب می شوند و غیره را مطابق دستورات این جزوه راهنما طوری به کار گیرید که با مدل این دستگاه تناسب داشته باشند. همچنین به شرایط کاری و نوع کار توجه کنید.** کاربرد ابزار برقی برای موارد کاری که برای آن در نظر گرفته نشده است، میتواند شرایط خطرناکی را منجر شود.

سرویس

- **برای تعمیر ابزار الکتریکی فقط به متخصصین حرفه ای رجوع کرده و از وسائل یدکی اصل استفاده کنید.** این باعث خواهد شد که ایمنی دستگاه شما تضمین گردد.

راهنمائی و نکات ایمنی برای چکش ها

- **از گوشی ایمنی استفاده کنید.** صدای بلند ممکن است به شنوایی شما آسیب برساند.
- **از دسته کمکی استفاده کنید، چنانچه به همراه ابزار برقی ارسال شده باشد.** از دست دادن کنترل بر ابزار برقی می تواند به کاربر آسیب برساند.
- **ابزار الکتریکی را را تنها از قسمتهای عایق در دست بگیرید، چنانچه هنگام کار با ابزار، امکان برخورد با کابلهای پنهان برق یا کابل خود دستگاه وجود دارد.** تماس با یک کابل حامل جریان برق می تواند به قسمتهای فلزی دستگاه جریان وارد کند و باعث ایجاد شوک الکتریکی شود.
- **برای یافتن لوله ها و سیمهای برق پنهان تأسیسات، از دستگاه های ردیاب مناسب آن استفاده کنید و در صورت نیاز با شرکت های کارهای تأسیسات ساختمان محل تماس بگیرید.** تماس با سیم های برق میتواند باعث آتش سوزی و یا برق گرفتگی شود. آسیب دیدن لوله گاز می تواند باعث ایجاد انفجار شود. سوراخ شدن لوله آب، باعث خسارت و یا برق گرفتگی میشود.
- **ابزار الکتریکی را هنگام کار، با هر دو دست محکم گرفته و جایگاه مطمئنی برای خود انتخاب کنید.** ابزار برقی را میتوان با دو دست بهتر و مطمئن تر بکار گرفت و آنرا هدایت کرد.
- **قطعه کار را محکم کنید.** در صورتیکه قطعه کار به وسیله تجهیزات نگهدارنده و یا بوسیله گیره محکم شده باشد، قطعه کار مطمئن تر نگه داشته میشود، تا اینکه بوسیله دست نگهداشته شود.
- **قبل از کنار گذاشتن ابزار برقی صبر کنید تا دستگاه بطور کامل از کار و حرکت بایستد.** ابزار و ملحقات دستگاه ممکن است به قطعه کار گیر کرده و کنترل ابزار برقی از دست شما خارج شود.

تشریح دستگاه و عملکرد آن

کلیه دستورات ایمنی و راهنمائی ها را مطالعه کنید. اشتباهات ناشی از عدم رعایت این دستورات ایمنی ممکن است باعث برق گرفتگی، سوختگی و یا سایر جراحت های شدید شود.

لطفاً صفحه تا شده این دفترچه راهنما را که حاوی تصویر ابزار برقی است، باز کنید و هنگام خواندن این دفترچه راهنما، آنرا باز نگهدارید.

موارد استفاده از دستگاه

این ابزار برقی برای دریل کاری چکشی در بتن، آجر و سنگ و همچنین برای قلم کاری های (قلم زنی) سبک مناسب است. این ابزار برقی همچنین برای برای دریل کاری (سوراخ کاری) بدون ضربه در چوب، فلزات، سرامیک و پلاستیک مناسب است. ابزارهای برقی با کنترل الکترونیکی و امکان چرخش راست گرد و چپ گرد برای پیچکاری کاری نیز مناسب هستند.

اجزاء دستگاه

شماره های اجزاء دستگاه که در تصویر مشاهده میشود، مربوط به شرح ابزار برقی می باشد که تصویر آن در این دفترچه آمده است.

1 سه نظام اتوماتیک قابل تعویض سریع (GBH 3-28 DFR)
2 سه نظام قابل تعویض سریع مجهز به SDS-plus (GBH 3-28 DFR)
3 ابزارگیر مجهز به SDS-plus
4 کلاهک محافظت در برابر گرد و غبار
5 آداپتور (سرپوش) قفل
6 حلقه قفل کننده سه نظام قابل تعویض سریع (GBH 3-28 DFR)
7 کلید قطع و وصل
8 دکمه آزاد کننده قفل تنظیم کننده ضربه و توقف چرخش
9 دکمه تنظیم کننده ضربه و توقف چرخش
10 دکمه برای تعیین و تنظیم عمق سوراخ
11 تنظیم کننده عمق
12 دسته کمکی (با روکش عایق دار)
13 کلید تغییر جهت چرخش
14 دسته (با روکش عایق دار)

فارسی

راهنمائی های ایمنی

راهنمائی های ایمنی عمومی برای ابزارهای الکتریکی

⚠ هشدار **همه دستورات ایمنی و راهنمائی ها را بخوانید.** اشتباهات ناشی از عدم رعایت این دستورات ایمنی ممکن است باعث برق گرفتگی، سوختگی و یا سایر جراحت های شدید شود.

همه هشدار های ایمنی و راهنمائی ها را برای آینده خوب نگهداری کنید.

هر جا در این راهنما از «ابزار الکتریکی» صحبت میشود، منظور ابزارهای الکتریکی (با سیم برق) و یا ابزارهای الکتریکی باطری دار (بدون سیم برق) می باشد.

ایمنی محل کار

- **محل کار خود را تمیز، مرتب و مجهز به نور کافی نگهدارید.** محیط کار نامرتب و کم نور میتواند باعث سوانح کاری شود.
- **با ابزار الکتریکی در محیط هایی که در آن خطر انفجار وجود داشته و حاوی مایعات، گازها و بخارهای محترقه باشد، کار نکنید.** ابزار های الکتریکی جرقه هایی ایجاد می کنند که می توانند باعث آتش گرفتن گرد و غبارهای موجود در هوا شوند.
- **هنگام کار با ابزار الکتریکی، کودکان و سایر افراد را از دستگاه دور نگهدارید.** در صورتیکه حواس شما پرت شود، ممکن است کنترل دستگاه از دست شما خارج شود.

ایمنی الکتریکی

- **دوشاخه ابزار الکتریکی باید با پریز برق تناسب داشته باشد. هیچگونه تغییری در دوشاخه ندهید. مبدل دوشاخه نباید همراه با ابزار الکتریکی دارای اتصال به زمین استفاده شود.** دوشاخه های اصل و تغییر داده نشده و پریزهای مناسب، خطر شوک الکتریکی و برق گرفتگی را کم می کنند.
- **از تماس بدنی با قطعات متصل به سیم اتصال به زمین مانند لوله، شوفاژ، اجاق برقی و یخچال خودداری کنید.** در صورت تماس بدنی با سطوح و قطعات دارای اتصال به زمین و همچنین تماس شما با زمین، خطر برق گرفتگی افزایش می یابد.
- **دستگاه را از باران و رطوبت دور نگهدارید.** نفوذ آب به ابزار الکتریکی، خطر شوک الکتریکی را افزایش میدهد.
- **از سیم دستگاه برای کارهائی چون حمل ابزار الکتریکی، آویزان کردن آن و یا خارج کردن دوشاخه از برق استفاده نکنید. کابل دستگاه را در مقابل حرارت، روغن، لبه های تیز و بخش های متحرک دستگاه دور نگهدارید.** کابل های آسیب دیده و یا گره خورده خطر شوک الکتریکی را افزایش میدهند.
- **در صورتیکه با ابزار الکتریکی در محیط باز کار میکنید، تنها از کابل رابطی استفاده کنید که برای محیط باز نیز مناسب باشد.** کابل های رابط مناسب برای محیط باز، خطر برق گرفتگی را کم می کنند.
- **در صورت لزوم کار با ابزار برقی در محیط و اماکن مرطوب، باید از یک کلید حفاظتی جریان خطا و نشتی زمین (کلید قطع کننده اتصال با زمین) استفاده کنید.** استفاده از کلید حفاظتی جریان خطا و نشتی زمین خطر برق گرفتگی را کاهش می دهد.

رعایت ایمنی اشخاص

- **حواس خود را خوب جمع کنید، به کار خود دقت کنید و با فکر و هوش کامل با ابزار الکتریکی کار کنید. در صورت خستگی و یا در صورتیکه مواد مخدر، الکل و دارو استفاده کرده اید، با ابزار الکتریکی کار نکنید.** یک لحظه بی توجهی هنگام کار با ابزار الکتریکی، میتواند جراحت های شدیدی به همراه داشته باشد.
- **از تجهیزات ایمنی شخصی و از عینک ایمنی همواره استفاده کنید.** استفاده از تجهیزات ایمنی مانند ماسک ایمنی، کفش های ایمنی ضد لغزش، کلاه ایمنی و گوشی ایمنی متناسب با نوع کار با ابزار الکتریکی، خطر مجروح شدن را کاهش میدهد.
- **مواظب باشید که ابزار الکتریکی بطور ناخواسته بکار نیفتد. قبل از وارد کردن دوشاخه دستگاه در پریز برق، اتصال آن به باطری، برداشتن آن و یا حمل دستگاه، باید دقت کنید که ابزار الکتریکی خاموش باشد.** در صورتیکه هنگام حمل دستگاه انگشت شما روی دکمه قطع و وصل باشد و یا دستگاه را در حالت روشن به برق بزنید، ممکن است سوانح کاری پیش آید.
- **قبل از روشن کردن ابزار الکتریکی، باید همه ابزارهای تنظیم کننده و آچار ها را از روی دستگاه بردارید.** ابزار و آچارهائی که روی بخش های چرخنده دستگاه قرار دارند، میتوانند باعث ایجاد جراحت شوند.
- **وضعیت بدن شما باید در حالت عادی قرار داشته باشد. برای کار جای مطمئنی برای خود انتخاب کرده و تعادل خود را همواره حفظ کنید.** به این ترتیب می توانید ابزار الکتریکی را در وضعیت های غیر منتظره بهتر تحت کنترل داشته باشید.
- **لباس مناسب بپوشید. از پوشیدن لباس های گشاد و حمل زینت آلات خودداری کنید. موها، لباس و دستکش ها را از بخش های در حال چرخش دستگاه دور نگهدارید.** لباس های گشاد، موی بلند و زینت آلات ممکن است در قسمت های در حال چرخش دستگاه گیر کنند.
- **در صورتیکه میتوانید وسائل مکش گرد و غبار و یا وسیله جمع کننده گرد و غبار را به دستگاه نصب کنید، باید مطمئن شوید که این وسائل درست نصب و استفاده می شوند.** استفاده از وسائل مکش گرد و غبار مصونیت شما را در برابر گرد و غبار زیاد تر میکند.

استفاده صحیح از ابزار الکتریکی و مراقبت از آن

- **از وارد کردن فشار زیاد روی دستگاه خودداری کنید. برای هر کاری، از ابزار الکتریکی مناسب با آن استفاده کنید.** بکار گرفتن ابزار الکتریکی مناسب باعث میشود که بتوانید از توان دستگاه بهتر و با اطمینان بیشتر استفاده کنید.
- **در صورت ایراد در کلید قطع و وصل ابزار برقی، از دستگاه استفاده نکنید.** ابزار الکتریکی که نمی توان آنها را قطع و وصل کرد، خطرناک بوده و باید تعمیر شوند.

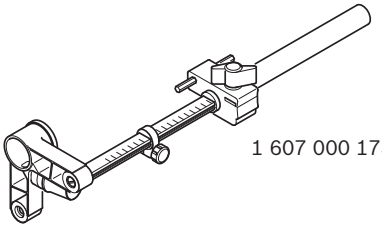

1 607 000 173

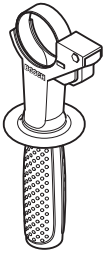

2 602 025 191

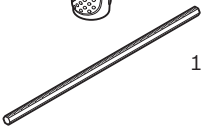

1 613 001 010

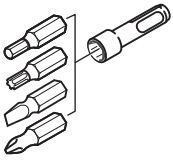

2 607 000 207

2 608 550 074 (Ø 40 mm)
2 608 550 075 (Ø 50 mm)
2 608 550 076 (Ø 68 mm)
2 608 550 077 (Ø 82 mm)

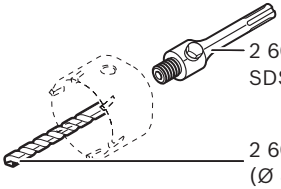

2 608 550 057
SDS-plus

2 608 596 157
(Ø 8 mm)

GBH 3-28 DRE

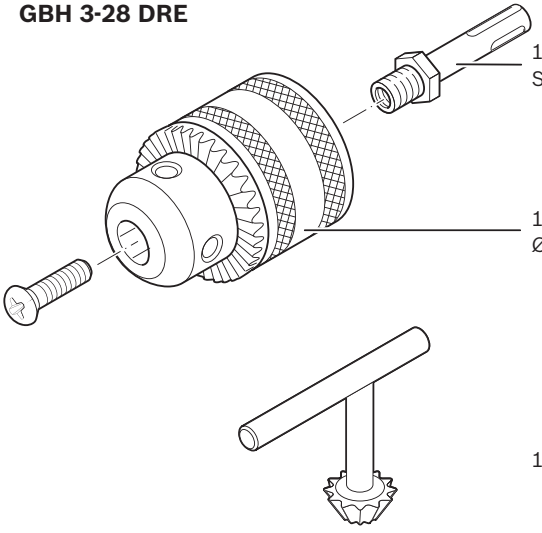

1 617 000 132
SDS-plus

1 608 571 062
Ø 1,5–13 mm

1 607 950 045

GBH 3-28 DFR

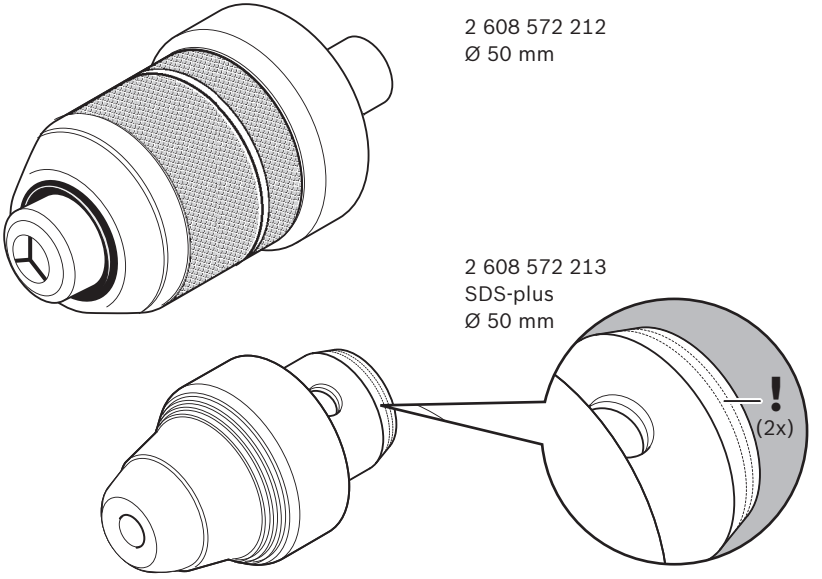

2 608 572 212
Ø 50 mm

2 608 572 213
SDS-plus
Ø 50 mm